

ISBN (10) 973-9316-59-X; ISBN (13) 978-973-9316-59-0
ISBN (10) 973-9316-51-4; ISBN (13) 978-973-9316-51-4 (volumul II)

IRDO • INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE PRIVIND DREPTURILE OMULUI • VOL. II

PRINCIPALELE
INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
PRIVIND
DREPTURILE OMULUI
LA CARE ROMÂNIA ESTE PARTE

Volumul II
INSTRUMENTE REGIONALE

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

**PRINCIPALELE
INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
PRIVIND
DREPTURILE OMULUI
LA CARE ROMÂNIA ESTE PARTE**

**Volumul II
INSTRUMENTE REGIONALE**

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

București, 2006

Coordonatori: *Prof. univ. dr. Irina Moroianu
Zlătescu, Emil Marinache,
Dr. Rodica Șerbănescu*

Redactori: *Ioana Marinache, Maria Bojian*

Traduceri: *Irina Patrulius, Valeriu Rendec*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
**Principalele instrumente internaționale privind drepturile
omului la care România este parte / coord.: Irina Moroianu
Zlătescu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu. - Ed. a 7-a, rev.
București : Editura I.R.D.O., 2006**
2 vol.
ISBN (10) 973-9316-59-X ; ISBN (13) 978-973-9316-59-0
**Vol. 2 : Instrumente regionale. -ISBN (10) 973-9316-51-4 ;
ISBN (13) 978-973-9316-51-4**

I. Moroianu Zlătescu, Irina (coord.)
II. Marinache, Emil (coord.)
III. Șerbănescu, Rodica (coord.)

341.231.14 (100+498) (094)
342.7 (100+498) (094)

**Ediția a șaptea, revizuită și adăugită
București, 2006**

ISBN (10) 973-9316-59-X ; ISBN (13) 978-973-9316-59-0
ISBN (10) 973-9316-51-4 (Volumul II) ; ISBN(13) 978-973-9316-51-4

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

**B-dul Nicolae Bălcescu, nr. 21, et. 4, sector 1
010044 București – România**

Telefon: 40-21-311.49.21; Fax: 40-21-311.49.23

e-mail: office@irido.ro

Tiparul: R.A. „Monitorul Oficial“

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul de față cuprinde reglementările internaționale cu privire la drepturile omului din seria documentelor europene la care România este parte.

Este vorba de peste optzeci de documente ale căror texte traduse în limba română sunt grupate tematic, după modul de clasificare utilizat de Consiliul Europei, în capitole privind: statutul, privilegiile și imunitățile; Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele sale adiționale; prevenirea torturii; sănătate publică; educație, cultură; sport; protecția mediului; circulația persoanelor; dreptul civil, penal și public; radio-televiziune; protecția datelor; minoritățile; Carta socială europeană, precum și bioetica.

Față de ediția precedentă, în ediția de față sunt incluse noile instrumente regionale la care România a aderat între timp.

Am considerat, de asemenea, necesar să includem în carte o serie de instrumente juridice de mare importanță pentru domeniul drepturilor omului pe care România le-a semnat, dar nu au fost încă ratificate.

Specialiștii și toți cei interesați găsesc în această carte, ajunsă la a șaptea ediție, revizuită și îmbogățită, un valoros corpus de documente internaționale a căror cunoaștere și aplicare se impune ca o îndatorire; documente de o însemnătate fundamentală pentru protecția și promovarea drepturilor omului, pentru afirmarea statului de drept și a democrației.

Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu

I. STATUT — PRIVILEGII ȘI IMUNITĂȚI

Seria Tratatelor europene nr. 1

STATUTUL CONSILIULUI EUROPEI*

Guvernele Regatului Belgiei, Regatului Danemarcei, Republicii Franceze, Republicii Irlandei, Republicii Italiene, Marelui Ducat al Luxemburgului, Republicii Olandei, Regatului Norvegiei, Regatului Suediei și Regatului Marii Britanii și Irlandei de Nord,

Convinse că edificarea păcii, bazată pe justiție și cooperare internațională, este de interes vital pentru păstrarea societății umane și civilizației,

Reafirmând atașamentul lor pentru valorile spirituale și morale care sunt moștenirea comună a popoarelor lor și sursa reală a libertății individuale, libertății politice și a statului de drept, principii care formează baza oricărei democrații autentice,

Convinse că, pentru menținerea și realizarea pe mai departe a acestor idealuri și în interesul progresului economic și social, se impune o unitate mai strânsă între țările europene care sunt animate de aceleași sentimente,

Considerând că, pentru a răspunde acestor necesități și aspirațiilor manifestate în această privință de popoarele lor, este necesar a crea un organism care să grupeze statele europene într-o asociație mai strânsă,

Au decis, în consecință, să înființeze un Consiliu al Europei, compus dintr-un comitet al reprezentanților guvernelor și o adunare consultativă și, în acest scop, au adoptat prezentul Statut.

---

* Semnat la Londra în 5 mai 1949. A intrat în vigoare la 3 august 1949 și a fost modificat prin procesele-verbale ale Secretarului general al Consiliului Europei datele 22 mai 1951, 18 decembrie 1951, 4 mai 1953, 30 mai 1958, 3 noiembrie 1961, 6 mai 1963, 24 mai 1965, 14 octombrie 1970, 17 februarie 1971, 9 decembrie 1974, 2 octombrie 1976, 9 ianuarie 1978, 20 ianuarie 1978, 27 noiembrie 1978, 16 noiembrie 1988, 5 mai 1989, 6 noiembrie 1990, 21 februarie 1991, 26 noiembrie 1991 și 7 mai 1992.

România a ratificat Statutul prin Legea nr. 64 din 4 octombrie 1993, publicată în „Monitorul Oficial al României”, nr. 238 din 4 octombrie 1993.

CAPITOLUL I

SCOPUL CONSILIULUI EUROPEI

ARTICOLUL 1

a) Scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii săi pentru salvardarea și realizarea idealurilor și principiilor care sunt moștenirea lor comună și pentru facilitarea progresului lor economic și social.

b) Acest scop va fi promovat prin organele consiliului, prin discutarea chestiunilor de interes comun și prin încheierea de acorduri și adoptarea unor acțiuni comune în domeniile economic, social, cultural, științific, juridic și administrativ, precum și prin salvardarea și respectarea pe mai departe a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

c) Participarea membrilor la lucrările Consiliului Europei nu va afecta activitatea acestora în cadrul O.N.U. și a altor organizații sau uniuni internaționale la care ele sunt părți.

d) Chestiunile referitoare la apărarea națională nu țin de competența Consiliului Europei.

CAPITOLUL II

COMPONENȚA

ARTICOLUL 2

Membrii Consiliului Europei sunt părțile la acest Statut.

ARTICOLUL 3

Fiecare membru al Consiliului Europei trebuie să accepte principiile statului de drept și principiul în virtutea căruia fiecare persoană aflată sub jurisdicția sa trebuie să se bucure de drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Fiecare membru se angajează să colaboreze, în mod sincer și efectiv, la realizarea scopului consiliului conform definiției acestuia din cap. I.

ARTICOLUL 4

Orice stat european, considerat ca fiind capabil de a se conforma prevederilor art. 3 și având voința de a le

realiza, poate fi invitat de către Comitetul Miniștrilor să devină membru al Consiliului Europei. Orice stat astfel invitat va deveni membru în momentul depunerii, în numele său, la Secretarul general, a unui instrument de aderare la prezentul Statut.

ARTICOLUL 5

a) În circumstanțe speciale, o țară europeană considerată ca fiind capabilă a se conforma prevederilor art. 3 și având dorința de a le pune în practică poate fi invitată de către Comitetul Miniștrilor să devină membru asociat al Consiliului Europei. Orice țară astfel invitată va deveni membru asociat la depunerea, în numele său, la Secretarul general, a unui instrument de acceptare a prezentului Statut. Un membru asociat este îndreptățit să fie reprezentat numai în cadrul Adunării Consultative.

b) Termenul de *membru* folosit în acest Statut se referă și la membrii asociați, cu excepția cazurilor când este folosit în legătură cu reprezentarea în Comitetul Miniștrilor.

ARTICOLUL 6

Înainte de a adresa invitațiile conform art. 4 și 5, Comitetul Miniștrilor va stabili numărul de reprezentanți în Adunarea Consultativă la care are dreptul membrul propus și contribuția financiară proporțională a acestuia.

ARTICOLUL 7

Orice membru al Consiliului Europei poate să se retragă printr-o notificare oficială adresată Secretarului general al consiliului în legătură cu intenția sa. Această retragere va deveni efectivă la sfârșitul anului financiar în care s-a făcut notificarea, dacă anunțul este făcut în timpul primelor 9 luni ale anului financiar. Dacă notificarea este dată în ultimele 3 luni ale anului financiar, ea devine efectivă la sfârșitul viitorului an financiar.

ARTICOLUL 8

Oricărui membru al Consiliului Europei, care a încălcat în mod grav art. 3, îi pot fi suspendate drepturile sale de reprezentare și Comitetul Miniștrilor îi poate cere să se retragă în conformitate cu art. 7. Dacă membrul în cauză nu se conformează acestei cereri, comitetul poate să decidă încetarea calității de membru al consiliului de la data pe care comitetul o hotărăște.

ARTICOLUL 9

Comitetul Miniştrilor poate să suspende dreptul de reprezentare în comitet şi în Adunarea Consultativă a unui membru pe perioada în care acesta nu şi-a îndeplinit obligaţiile financiare.

CAPITOLUL III

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 10

Organele Consiliului Europei sunt:

I. Comitetul Miniştrilor;

II. Adunarea Consultativă.

Aceste două organe sunt asistate de către Secretariatul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 11

Sediul Consiliului Europei este la Strasbourg.

ARTICOLUL 12

Limbile oficiale ale Consiliului Europei sunt franceza şi engleza. Regulamentele interioare ale Comitetului Miniştrilor şi ale Adunării Consultative vor decide asupra circumstanţelor şi condiţiilor în care pot fi utilizate şi alte limbi.

CAPITOLUL IV

COMITETUL MINIŞTRILOR

ARTICOLUL 13

Comitetul Miniştrilor este organul competent să acţioneze în numele Consiliului Europei în conformitate cu art. 15 şi 16.

ARTICOLUL 14

Fiecare membru are câte un reprezentant în Comitetul Miniştrilor şi fiecare reprezentant dispune de un vot. Reprezentanţii în Comitetul Miniştrilor sunt miniştrii afacerilor externe. Atunci când un ministru al afacerilor externe nu este în măsură să participe sau dacă alte circumstanţe recomandă acest lucru, poate fi desemnat un

supleant care să acționeze în locul său. Acesta va fi, în măsura posibilului, un membru al guvernului țării sale.

ARTICOLUL 15

a) Comitetul Miniștrilor examinează, la recomandarea Adunării Consultative sau din proprie inițiativă, măsurile adecvate pentru realizarea scopului Consiliului Europei, inclusiv încheierea de convenții și acorduri și adoptarea de către guverne a unei politici comune referitoare la chestiuni specifice.

b) Concluziile Comitetului Miniștrilor pot fi formulate, dacă este cazul, ca recomandări adresate guvernelor. Comitetul poate invita guvernele membrilor să-i facă cunoscute măsurile luate cu privire la o atare recomandare.

ARTICOLUL 16

Cu excepția competențelor Adunării Consultative, astfel cum sunt definite la art. 24, 28, 30, 32, 33 și 35, Comitetul Miniștrilor va decide, cu efect obligatoriu, asupra tuturor chestiunilor referitoare la organizarea și la aranjamentele interne ale Consiliului Europei. În acest scop, Comitetul Miniștrilor va adopta reglementările financiare și administrative necesare.

ARTICOLUL 17

Comitetul Miniștrilor poate să înființeze, în orice scop pe care îl consideră necesar, comitete sau comisii cu caracter consultativ sau tehnic.

ARTICOLUL 18

Comitetul Miniștrilor adoptă propriul regulament interior, care va stabili, în special:

- I. cvorumul;
- II. metoda numirii și durata mandatului președintelui;
- III. procedura pentru stabilirea ordinii de zi, inclusiv pentru depunerea propunerilor de rezoluții; și
- IV. condițiile în care este notificată desemnarea supleanților, efectuată conform art. 14.

ARTICOLUL 19

La fiecare sesiune a Adunării Consultative, Comitetul Miniștrilor va prezenta rapoarte asupra activității sale, însoțite de documentația corespunzătoare.

ARTICOLUL 20

a) Rezoluțiile Comitetului Miniștrilor referitoare la chestiunile importante menționate mai jos sunt luate cu unanimitatea voturilor exprimate sau cu votul majorității reprezentanților din Comitetul Miniștrilor:

I. recomandările prevăzute în art. 15 b);

II. chestiunile prevăzute în art. 19;

III. chestiunile prevăzute în art. 21 a) I și b);

IV. chestiunile prevăzute în art. 33;

V. recomandările pentru amendarea art. 1 d), 7, 15, 20 și 22; și

VI. orice altă chestiune pe care, datorită importanței ei, comitetul va decide să o supună regulii unanimității printr-o rezoluție adoptată în condițiile prevăzute la paragraful d) de mai jos.

b) Chestiunile referitoare la regulamentul interior sau la reglementări financiare și administrative pot fi decise prin votul majorității simple a reprezentanților care au dreptul de a face parte din comitet.

c) Rezoluțiile comitetului, luate în conformitate cu art. 4 și 5, se adoptă prin votul unei majorități de două treimi din reprezentanții care au dreptul de a face parte din comitet.

d) Toate celelalte rezoluții ale comitetului se adoptă cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate și cu votul majorității reprezentanților care au dreptul de a face parte din comitet. Acestea cuprind, în special, rezoluțiile referitoare la adoptarea bugetului, la regulamentul interior, la reglementările financiare și administrative, la recomandările privind amendarea articolelor prezentului Statut, altele decât cele menționate la paragraful a) V. de mai sus și la determinarea, în caz de dubiu, a paragrafului prezentului articol care să fie aplicat.

ARTICOLUL 21

Afară de cazul în care comitetul decide altfel, reuniunile Comitetului Miniștrilor vor fi ținute:

I. cu ușile închise; și

II. la sediul consiliului.

b) Comitetul decide ce informații să fie publicate în ceea ce privește concluziile și discuțiile din cadrul unei reuniuni desfășurate cu ușile închise.

c) Comitetul se reunește înainte de deschiderea sesiunilor Adunării Consultative și la începutul acestor sesiuni; el se reunește, de asemenea, ori de câte ori consideră necesar.

CAPITOLUL V

ADUNAREA CONSULTATIVĂ

ARTICOLUL 22

Adunarea Consultativă este organul deliberativ al Consiliului Europei. Ea dezbate chestiunile care sunt de competența sa conform prezentului Statut și prezintă concluziile sale Comitetului Miniștrilor, sub formă de recomandări.

ARTICOLUL 23

a) Adunarea Consultativă poate să delibereze și să formuleze recomandări cu privire la orice chestiune legată de scopul Consiliului Europei, care intră în competența acestuia, astfel cum este definită în cap. I. Ea poate, de asemenea, să delibereze și să facă recomandări cu privire la orice chestiune care îi este supusă spre avizare de către Comitetul Miniștrilor.

b) Adunarea Consultativă stabilește ordinea de zi conform prevederilor paragrafului a) de mai sus, ținând seama de activitatea altor organizații europene interguvernamentale din care fac parte unii sau toți membrii Consiliului Europei.

c) Președintele adunării decide, în caz de dubiu, dacă o chestiune care apare în timpul dezbaterilor sesiunii se încadrează în ordinea de zi a adunării.

ARTICOLUL 24

Adunarea Consultativă poate, respectând prevederile art. 38 d), să înființeze comitete sau comisii însărcinate să examineze și să raporteze acesteia cu privire la orice chestiuni care țin de competența adunării conform art. 23, să studieze punctele înscrise pe ordinea de zi și să formuleze avize asupra tuturor chestiunilor de procedură.

ARTICOLUL 25

a) Adunarea Consultativă este compusă din reprezentanți ai fiecărui membru, aleși de către Parlamentul său dintre membrii acestuia sau desemnați dintre membrii Parlamentului, conform unei proceduri decise de acesta, sub rezerva, totuși, a dreptului fiecărui guvern membru de a face orice desemnări suplimentare

necesare atunci când Parlamentul nu este în sesiune și n-a stabilit procedura în acest caz. Fiecare reprezentant trebuie să aibă naționalitatea statului membru pe care îl reprezintă. El nu poate fi, în același timp, membru al Comitetului Miniștrilor.

Mandatul reprezentanților astfel desemnați va începe de la deschiderea sesiunii ordinare ce urmează numirii lor și va expira la deschiderea următoarei sesiuni ordinare sau a unei sesiuni ordinare viitoare, cu excepția situației în care au avut loc alegeri parlamentare, caz în care membrii au dreptul de a face noi nominalizări.

Dacă un membru numește noi reprezentanți pe locuri rămase vacante datorită decesului sau demisiei sau dacă procedează la noi desemnări ca urmare a alegerilor parlamentare din țara sa, mandatul noilor reprezentanți va începe de la prima reuniune a adunării ce urmează desemnării.

b) Nici un reprezentant nu va fi lipsit de mandatul său în cadrul unei sesiuni a adunării fără acordul acesteia.

c) Fiecare reprezentant poate avea un supleant care, în absența sa, are calitatea de a participa, de a lua cuvântul și de a vota în locul său. Prevederile paragrafului a) de mai sus se aplică și în cazul desemnării supleanților.

ARTICOLUL 26

Membrii au dreptul la un număr de reprezentanți, după cum urmează:

Austria – 6	Finlanda – 5	Islanda – 3
Belgia – 7	Franța – 18	Irlanda – 4
Bulgaria – 6	Germania – 18	Elveția – 6
Cipru – 3	Polonia – 12	Turcia – 12
Cehoslovacia – 8	Portugalia – 7	Regatul Unit al
Italia – 18	San Marino – 2	Marii Britanii și
Liechtenstein – 2	Spania – 12	Irlandei de Nord – 18
Luxemburg – 3	Olanda – 7	Malta – 3
Suedia – 6	Grecia – 7	Norvegia – 5
Danemarca – 5	Ungaria – 7	

ARTICOLUL 27

Condițiile conform cărora Comitetul Miniștrilor poate fi reprezentat, în mod colectiv, în dezbaterile Adunării Consultative sau cele conform cărora reprezentanții

comitetului și supleanții lor pot, cu titlul individual, să ia cuvântul în fața acesteia, vor fi determinate de prevederile corespunzătoare din regulamentul interior, hotărâte de comitet după consultarea adunării.

ARTICOLUL 28

a) Adunarea Consultativă adoptă regulamentul său interior și alege dintre membrii săi președintele, care rămâne în funcție până la următoarea sesiune ordinară.

b) Președintele conduce lucrările, dar nu ia parte nici la dezbateri, nici la vot.

Supleantul președintelui are calitatea de a lua parte la dezbateri, de a lua cuvântul și de a vota în locul acestuia.

c) Regulamentul interior stabilește, în special:

I. cvorumul;

II. procedura alegerii și durata funcțiilor președintelui și a altor membri ai biroului;

III. procedura de stabilire a ordinii de zi și de comunicare a acesteia către reprezentanți; și

IV. data și modul de notificare a numelor reprezentanților și supleanților.

ARTICOLUL 29

Sub rezerva prevederilor art. 30, toate rezoluțiile Adunării Consultative, inclusiv cele care au ca obiect:

I. de a face recomandări Comitetului Miniștrilor;

II. de a propune comitetului chestiunile de înscris pe ordinea de zi a adunării;

III. de a înființa comitete și comisii;

IV. de a stabili data deschiderii sesiunilor;

V. de a determina majoritatea cerută pentru rezoluțiile necuprinse la pct. I–IV de mai sus sau care determină, în caz de dubiu, ce fel de majoritate este necesară,

sunt luate cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate.

ARTICOLUL 30

Rezoluțiile Adunării Consultative, care se referă la chestiuni privind modul său de funcționare, în special alegerea membrilor biroului, desemnarea membrilor biroului, desemnarea membrilor comitetelor și comisiilor și adoptarea regulamentului interior sunt luate cu majoritatea care se va stabili de către adunare prin aplicarea art. 29.V.

ARTICOLUL 31

Dezbaterile (cu privire la propunerile ce urmează a se face Comitetului Miniștrilor) privind înscrierea unei chestiuni pe ordinea de zi a Adunării Consultative nu trebuie să se poarte, după definirea obiectului său, decât asupra argumentelor pro și contra includerii ei pe ordinea de zi.

ARTICOLUL 32

Adunarea Consultativă se întrunește în sesiune ordinară o dată pe an, data și durata acesteia fiind stabilite de către adunare, astfel încât să se evite, pe cât posibil, suprapunerea cu sesiunile parlamentare ale miniștrilor și cu sesiunile Adunării Generale O.N.U.

Sesiunea ordinară nu va dura mai mult de o lună, cu excepția cazului în care, de comun acord, Adunarea Consultativă și Comitetul Miniștrilor decid altfel.

ARTICOLUL 33

Sesiunile ordinare ale Adunării Consultative au loc la sediul consiliului, afară de cazul în care, de comun acord, Adunarea Consultativă și Comitetul Miniștrilor decid ca acestea să se țină în alt loc.

ARTICOLUL 34

Adunarea Consultativă poate fi convocată în sesiune extraordinară la inițiativa fie a Comitetului Miniștrilor, fie a președintelui adunării, după ce se pun de acord, inclusiv asupra datei și locului sesiunii.

ARTICOLUL 35

Dacă nu se decide altfel, dezbaterile Adunării Consultative sunt publice.

CAPITOLUL VI

SECRETARIATUL

ARTICOLUL 36

a) Secretariatul este compus dintr-un Secretar general, un Secretar general adjunct și personalul necesar.

b) Secretarul general și Secretarul general adjunct sunt desemnați de Adunarea Consultativă, la recomandarea Comitetului Miniștrilor.

c) Ceilalți membri ai Secretariatului sunt numiți de către Secretarul general, conform regulamentului administrativ.

d) Nici un membru al Secretariatului nu poate deține o funcție remunerată de către un guvern, nu poate fi membru al Adunării Consultative sau al unui parlament național sau nu poate îndeplini activități incompatibile cu atribuțiile sale.

e) Fiecare membru al Secretariatului trebuie să facă o declarație solemnă prin care să-și afirme atașamentul față de Consiliul Europei și hotărârea sa de a îndeplini atribuțiile sale, în mod conștiincios, neinfluențat de vreun considerent de ordin național, de a nu solicita sau accepta instrucțiuni, în legătură cu exercitarea funcțiilor sale, de la nici un guvern sau altă autoritate din afara consiliului, precum și de a se abține de la orice act incompatibil cu statutul său de funcționar internațional răspunzător numai în fața consiliului. Secretarul general și Secretarul general adjunct vor face această declarație în fața comitetului, iar ceilalți membri, în fața Secretarului general.

f) Fiecare membru trebuie să respecte caracterul exclusiv internațional al funcțiilor Secretarului general și ale personalului Secretariatului și să se abțină de a-i influența în exercitarea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 37

a) Secretariatul este situat la sediul consiliului.

b) Secretarul general răspunde de activitatea Secretariatului în fața Comitetului Miniștrilor. El oferă, în special, Adunării Consultative, sub rezerva art. 38 d), serviciile administrative și altă asistență de care aceasta ar avea nevoie.

CAPITOLUL VII

FINANȚE

ARTICOLUL 38

a) Fiecare membru va suporta cheltuielile proprii reprezentări în Comitetul Miniștrilor și în Adunarea Consultativă.

b) Cheltuielile Secretariatului și toate celelalte cheltuieli comune vor fi împărțite între toți membrii în

proporția care va fi stabilită de comitet, pe baza numărului populației fiecărui membru.

Contribuția unui membru asociat va fi stabilită de către comitet.

c) În conformitate cu reglementările financiare, bugetul consiliului va fi supus anual spre adoptare comitetului, de către Secretarul general.

d) Secretarul general va supune comitetului cererile adunării de natură a antrena cheltuieli care depășesc sumele deja înscrise în buget pentru adunare și lucrările sale.

e) Secretarul general va prezenta, de asemenea, Comitetului Miniștrilor o evaluare a cheltuielilor necesare executării fiecăreia din recomandările supuse comitetului. Orice rezoluție a cărei executare presupune cheltuieli suplimentare nu va fi considerată ca adoptată de Comitetul Miniștrilor decât dacă acesta a aprobat evaluările unor astfel de cheltuieli suplimentare.

ARTICOLUL 39

Secretarul general notifică anual guvernului fiecărui membru suma cu care trebuie să contribuie. Contribuțiile sunt exigibile din ziua notificării; ele trebuie să fie achitate Secretarului general în termen de maximum 6 luni.

CAPITOLUL VIII

PRIVILEGII ȘI IMUNITĂȚI

ARTICOLUL 40

a) Consiliul Europei, reprezentanții membrilor și Secretariatul se bucură, pe teritoriul membrilor, de imunitățile și privilegiile necesare exercitării funcțiilor lor. În virtutea acestor imunități, reprezentanții în Adunarea Consultativă nu pot fi, în special, nici arestați și nici urmăriți pe teritoriul tuturor membrilor pentru opiniile sau voturile exprimate în cursul dezbaterilor adunării, comitetelor sau comisiilor.

b) Membrii se angajează să încheie, cât mai curând posibil, un acord în scopul realizării prevederilor paragrafului a) de mai sus. Pentru aceasta, Comitetul Miniștrilor va recomanda guvernelor membrilor încheierea unui acord care să definească privilegiile și

îmunitățile recunoscute pe teritoriile lor. De asemenea, un acord special va fi încheiat cu Guvernul Republicii Franceze, care va defini privilegiile și imunitățile de care trebuie să se bucure Consiliul la sediul său.

CAPITOLUL IX

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 41

a) Propunerile privind modificarea prezentului Statut pot fi făcute în Comitetul Miniștrilor sau, conform condițiilor prevăzute în art. 25, în Adunarea Consultativă.

b) Comitetul va recomanda și va include într-un protocol amendamentele pe care le consideră adecvate.

c) Protocolul de modificare va intra în vigoare când va fi semnat și ratificat de către două treimi din membri.

d) Cu excepția dispozițiilor paragrafelor precedente ale prezentului articol, amendamentele la art. 23–35, 38 și 39, care au fost aprobate de către comitet și adunare, vor intra în vigoare la data procesului-verbal încheiat de Secretarul general și comunicat guvernelor membrilor, atestând aprobarea acestora. Dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica până la încheierea celei de-a doua sesiuni ordinare a adunării.

CAPITOLUL X

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 42

a) Prezentul Statut este supus ratificării. Ratificările vor fi depuse la Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

b) Prezentul Statut va intra în vigoare după depunerea a șapte instrumente de ratificare. Guvernul Regatului Unit va notifica tuturor guvernelor semnatare intrarea în vigoare a Statutului și numele membrilor Consiliului Europei la acea dată.

c) Ca urmare, orice alt stat semnatar va deveni parte la prezentul Statut la data depunerii instrumentului său de ratificare.

Seria Tratatelor europene nr. 2

ACORD GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI*

Guvernele Regatului Belgiei, Regatului Danemarcei, Republicii Franceze, Regatului Greciei, Republicii Irlandeze, Republicii Italiene, Marelui Ducat al Luxemburgului, Regatului Țărilor de Jos, Regatului Norvegiei, Regatului Suediei, Republicii Turce și Regatului Norvegiei, Regatul Suediei, Republicii Turce și Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,

Considerând că, potrivit art. 40, paragraful a) din Statutul Consiliului Europei, Consiliul Europei, reprezentanții membrilor și Secretariatul se bucură pe teritoriile membrilor de imunitățile și privilegiile necesare exercitării funcțiilor lor,

Considerând că, potrivit paragrafului b) al articolului menționat, membrii consiliului s-au angajat să încheie un acord care să confere deplin efect dispozițiilor paragrafului respectiv,

Având în vedere decizia Comitetului miniștrilor de a recomanda guvernelor membrilor adoptarea dispozițiilor de mai jos,

Au convenit asupra celor ce urmează:

TITLUL I

PERSONALITATE – CAPACITATE

ARTICOLUL 1

Consiliul Europei are personalitate juridică. El are capacitatea să contracteze, să dobândească și să înstrăineze bunuri mobiliare și imobiliare și să fie parte în justiție.

* *Adoptat la Paris în 2 septembrie 1949. A intrat în vigoare la 10 septembrie 1952.*

România a ratificat Acordul prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României” nr. 176 din 12 iulie 1994.

Secretarul general ia, în numele consiliului, măsurile necesare în acest scop.

ARTICOLUL 2

Secretarul general colaborează, întotdeauna, cu autoritățile competente ale membrilor pentru a înlesni buna administrare a justiției, a asigura respectarea observării reglementărilor de poliție și a evita orice folosire abuzivă a privilegiilor, imunităților, scutirilor și înlesnirilor enumerate în prezentul Acord.

TITLUL II

BUNURI, FONDURI ȘI ACTIVE

ARTICOLUL 3

Consiliul, bunurile și activele sale, oriunde se află acestea și oricine este deținătorul lor, se bucură de imunitate de jurisdicție, cu excepția cazului în care Comitetul Miniștrilor a renunțat în mod expres la aceasta, pentru fiecare caz în parte. Se înțelege totuși că renunțarea nu se poate extinde la măsuri de constrângere și de executare.

ARTICOLUL 4

Localurile și clădirile Consiliului sunt inviolabile. Bunurile și activele sale, oriunde se află acestea și oricine este deținătorul lor, sunt exceptate de la percheziție, rechiziție, confiscare, expropriere sau orice altă formă de constrângere administrativă sau judiciară.

ARTICOLUL 5

Arhivele consiliului și, în general, toate documentele care îi aparțin sau pe care le deține sunt inviolabile, oriunde se găsesc.

ARTICOLUL 6

Fără a fi supus nici unor controale, reglementări sau moratorii financiare:

a) consiliul poate deține orice devize și să aibă conturi în orice monedă;

b) consiliul poate transfera în mod liber fondurile sale dintr-o țară într-alta sau în interiorul unei țări și să convertească orice devize deținute în orice altă monedă;

c) în exercitarea drepturilor care îi sunt acordate conform lit. a) și b) de mai sus, Consiliul Europei va ține seama de orice sesizări care ar fi făcute de guvernul oricărui membru în măsura în care va considera că poate să-i dea curs fără a-și prejudicia propriile interese.

ARTICOLUL 7

Consiliul, activele, veniturile și alte bunuri ale sale sunt scutite:

a) de orice impozit direct; totuși, consiliul nu va cere scutirea de impozite, taxe sau drepturi care nu constituie decât simpla remunerare a unor servicii de utilitate publică;

b) de orice taxe vamale, prohibiții și restricții la import și export, cu privire la articolele destinate folosinței sale oficiale; articolele astfel importate, cu scutire vamală, nu vor fi vândute pe teritoriul țării în care au fost introduse, afară de condițiile agreeate de guvernul acestei țări;

c) de orice taxe vamale, prohibiții și restricții la import și export cu privire la publicațiile sale.

TITLUL III

COMUNICAȚII

ARTICOLUL 8

Comitetul Miniștrilor și Secretarul general beneficiază pe teritoriul fiecărui membru, pentru comunicările lor oficiale, de un tratament cel puțin la fel de favorabil ca acela acordat de acest membru misiunii diplomatice a oricărui alt stat.

Correspondența oficială și celelalte comunicări oficiale ale Comitetului miniștrilor și ale Secretariatului nu vor putea fi cenzurate.

TITLUL IV

REPREZENTANȚII ÎN COMITETUL MINIȘTRILOR

ARTICOLUL 9

Reprezentanții în Comitetul Miniștrilor se bucură, pe durata exercitării funcțiilor lor și în decursul călătoriilor lor către sau de la locul reuniunii, de următoarele privilegii și imunități:

a) imunitatea de arestare sau de detenție și de reținere a bagajelor lor personale și imunitatea de orice jurisdicție în ceea ce privește actele îndeplinite în calitatea lor oficială, inclusiv cuvântul și înscrisurile lor;

b) inviolabilitatea tuturor actelor și documentelor;

c) dreptul de a folosi coduri și de a primi documente sau corespondență prin curieri sau valize sigilate;

d) exceptarea pentru ei înșiși și pentru soțiile lor de la orice măsuri restrictive în legătură cu imigrarea și de la orice formalitate de înregistrare a străinilor, în țările vizitate sau traversate în exercitarea funcțiilor lor;

e) aceleași înlesniri cu privire la restricțiile monetare sau de schimb ca acelea acordate membrilor misiunilor diplomatice de rang comparabil;

f) aceleași imunități și înlesniri în ceea ce privește bagajele lor personale ca acelea acordate membrilor misiunilor diplomatice de rang comparabil.

ARTICOLUL 10

Pentru a asigura reprezentanților Comitetului Miniștrilor o libertate completă a cuvântului și o deplină independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție în ceea ce privește cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei, în îndeplinirea funcțiilor lor, va continua să le fie acordată chiar după ce mandatul acestor persoane va lua sfârșit.

ARTICOLUL 11

Privilegiile și imunitățile sunt acordate reprezentanților membrilor nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea funcțiilor lor în deplină independență în ceea ce privește Comitetul Miniștrilor. În consecință, un membru are nu numai dreptul dar și îndatorirea să ridice imunitatea reprezentantului său în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără să prejudicieze scopului pentru care este acordată.

ARTICOLUL 12

a) dispozițiile art. 9, 10 și 11 de mai sus sunt opozabile autorităților statului al cărui cetățean este persoana sau al cărui reprezentant este sau a fost;

b) în înțelesul art. 9, 10, 11 și 12 a), de mai sus, termenul *reprezentant* este considerat ca incluzând toți reprezentanții, reprezentanții adjuncți, consilierii, experții tehnici și secretarii de delegații.

TITLUL V

REPREZENTANȚII ÎN ADUNAREA CONSULTATIVĂ

ARTICOLUL 13

Nici o restricție de ordin administrativ sau de altă natură nu se va aduce liberei deplasări a reprezentanților în Adunarea Consultativă și supleanților lor care se duc sau se înapoiază de la locul întrunirii adunării.

Reprezentanților și supleanților lor li se acordă, în materie vamală și de control al schimburilor valutare:

a) de către guvernul propriu, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute înalților funcționari care se deplasează în străinătate în misiune oficială temporară;

b) de către guvernele celorlalți membri, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute reprezentanților guvernelor străine în misiune oficială temporară.

ARTICOLUL 14

Reprezentanții în Adunarea Consultativă și supleanții lor nu pot fi cercetați, deținuți sau urmăriți pentru opiniile sau voturile emise în exercitarea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 15

Pe durata sesiunilor Adunării Consultative, reprezentanții în adunare și supleanții lor, fie că sunt sau nu parlamentari, beneficiază:

a) pe teritoriul lor național, de imunitățile recunoscute membrilor parlamentului țării lor;

b) pe teritoriul oricărui alt stat membru, de scutirea de orice măsură de detenție și orice urmărire judiciară.

Imunitatea li se aplică de asemenea când se deplasează sau se înapoiază de la locul de întrunire al Adunării Consultative. Ea nu poate fi invocată în caz de flagrant delict și nici nu poate împiedica dreptul adunării de a ridica imunitatea unui reprezentant sau supleant.

TITLUL VI

OFICIALI AI CONSILIULUI

ARTICOLUL 16

Pe lângă privilegiile și imunitățile prevăzute la articolul 18 de mai jos, Secretarul general și Secretarul

general adjunct, atât în ceea ce îi privește cât și în ceea ce privește pe soțiile și copiii lor minori, se bucură de privilegiile, imunitățile, scutirile și înlesnirile acordate, potrivit dreptului internațional, reprezentanților diplomatici.

ARTICOLUL 17

Secretarul general va stabili categoriile de oficiali cărora li se aplică, total sau în parte, dispozițiile art. 18 de mai jos. El le va comunica guvernelor tuturor membrilor. Numele oficialilor incluși în aceste categorii vor fi comunicate periodic guvernelor membrilor.

ARTICOLUL 18

Oficialii Consiliului Europei:

a) se bucură de imunitate de jurisdicție pentru actele îndeplinite de ei, inclusiv cuvântul și înscrisurile, în calitatea lor oficială și în limitele atribuțiilor lor;

b) sunt scutiți de orice impozite pe retribuții și venituri primite de la Consiliul Europei;

c) nu sunt supuși nici ei, nici soțiile și nici membrii de familie aflați în întreținerea lor, dispozițiilor care limitează imigrarea și formalităților de înregistrare a străinilor;

d) se bucură, în ceea ce privește înlesnirile de schimb valutar, de aceleași privilegii ca și funcționarii de rang comparabil aparținând misiunilor diplomatice acreditate pe lângă guvernul respectiv;

e) se bucură, împreună cu soțiile și membrii de familie aflați în întreținerea lor, de aceleași înlesniri de repatriere în caz de criză internațională ca și reprezentanții diplomatici;

f) se bucură de dreptul de a importa, cu scutire de taxe vamale, mobilierul și efectele lor, cu prilejul intrării în funcție în țara respectivă, și de a le reexporta, cu scutire de taxe vamale, spre țara lor de domiciliu, la încetarea funcțiilor.

ARTICOLUL 19

Privilegiile, imunitățile și înlesnirile sunt acordate oficialilor în interesul consiliului și nu în avantajul lor personal. Secretarul general poate și trebuie să ridice imunitatea acordată unui oficial în toate cazurile în care, după părerea sa, această imunitate ar împiedica exercitarea normală a unei acțiuni în justiție și ar putea fi ridicată fără ca această măsură să prejudicieze interesele

consiliului. Față de Secretarul general și de Secretarul general adjunct, Comitetul Miniștrilor are calitatea să pronunțe ridicarea imunităților.

TITLUL VII

ACORDURI COMPLEMENTARE

ARTICOLUL 20

Consiliul va putea încheia cu unul sau mai mulți membri acorduri complementare modificând, cu privire la acest membru sau la acești membri, prevederile prezentului Acord general.

TITLUL VIII

DIFERENDE

ARTICOLUL 21

Orice diferend între consiliu și particulari în legătură cu servicii, lucrări sau tranzacții imobiliare, efectuate în contul consiliului, este supus unui arbitraj administrativ ale cărei modalități se stabilesc prin hotărâre a Secretarului general, aprobată de Comitetul Miniștrilor.

TITLUL IX

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 22

Prezentul Acord va fi ratificat. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei. Acordul va intra în vigoare de îndată ce șapte semnături vor fi depus instrumentele lor de ratificare.

Totuși, în așteptarea intrării în vigoare a Acordului în condițiile prevăzute la paragraful precedent, semnătarii sunt de acord, pentru a evita orice întârziere în buna funcționare a consiliului, să-l pună în aplicare cu titlu provizoriu din momentul semnării, potrivit regulilor lor constituționale.

Drept pentru care, plenipotențiarilor subsemnați, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Acord general.

Încheiat la Paris, la 2 septembrie 1949, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va rămâne în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va comunica copii certificate tuturor semnatarilor.

Seria Tratatelor europene nr. 10

PROTOCOL ADIȚIONAL LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI*

Guvernele semnatare ale Acordului general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei, semnat la Paris la 2 septembrie 1949, denumit în cele ce urmează *Acordul*,
În dorința de a completa dispozițiile Acordului,
Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Orice membru prezent sau viitor al Consiliului Europei care nu este semnatar al Acordului poate adera la acesta și la prezentul Protocol depunând instrumentul său de aderare la aceste două acte la Secretarul general al Consiliului Europei care notifică această depunere membrilor consiliului.

ARTICOLUL 2

a) Dispozițiile titlului IV al Acordului se aplică reprezentanților care participă la reuniunile delegațiilor miniștrilor.

b) Dispozițiile titlului IV al Acordului se aplică reprezentanților, alții decât reprezentanții în Adunarea Consultativă, care iau parte la reuniuni convocate de Consiliul Europei și care se țin în afara perioadelor sesiunilor Comitetului Miniștrilor și ale delegațiilor miniștrilor; reprezentanții care iau parte la aceste reuniuni nu vor putea totuși să opună această imunitate unei arestări sau urmăriri judiciare în caz de flagrant delict.

* Adoptat la Strasbourg în 6 noiembrie 1952. A intrat în vigoare la 11 iulie 1956.

România a aderat prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României“ nr. 176 din 12 iulie 1994.

ARTICOLUL 3

Dispozițiile articolului 15 al Acordului se aplică reprezentanților în adunare și supleanților lor, atunci când aceștia participă la o reuniune a unei comisii sau subcomisii a adunării, se deplasează la sau se înapoiază de la locul reuniunii, indiferent dacă Adunarea Consultativă se află sau nu în sesiune.

ARTICOLUL 4

Reprezentanții permanenți ai membrilor pe lângă Consiliul Europei se bucură, pe durata exercitării funcțiilor lor și în cursul călătoriei înspre sau de la locul reuniunilor, de privilegiile, imunitățile și înlesnirile de care beneficiază agenții diplomatice de rang comparabil.

ARTICOLUL 5

Aceste privilegii, imunități și înlesniri sunt acordate reprezentanților membrilor, nu în folosul lor personal, ci în scopul de a se asigura în deplină independență exercitarea funcțiilor lor în raport cu Consiliul Europei. În consecință, un membru nu numai că are dreptul, dar și îndatorirea să ridice imunitatea reprezentantului său în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care ea poate fi ridicată fără a prejudicia scopului pentru care este acordată.

ARTICOLUL 6

Dispozițiile art. 4 nu sunt opozabile autorităților statului al cărui cetățean este reprezentantul sau membrului al cărui reprezentant este sau a fost persoana respectivă.

ARTICOLUL 7

a) Prezentul Protocol este deschis semnării membrilor care au semnat Acordul. Protocolul va fi ratificat o dată cu Acordul sau după ratificarea acestuia. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

b) Prezentul Protocol va intra în vigoare în ziua în care va fi fost ratificat de către toți semnatarii care, la acea dată, vor fi ratificat Acordul și cu condiția ca numărul semnatarilor care vor fi ratificat Acordul și Protocolul să nu fie mai mic de șapte.

c) Pentru semnatarii care îl vor ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare o dată cu depunerea instrumentului de ratificare.

d) Pentru membrii care vor fi aderat la Acord și Protocol potrivit art. 1, intrarea în vigoare a Acordului și Protocolului va avea loc:

(i) la data menționată la paragraful b) de mai sus în cazul în care instrumentul de aderare va fi fost depus anterior acestei date, sau

(ii) o dată cu depunerea instrumentului de aderare în cazul în care această depunere ar interveni la o dată ulterioară celei menționate la paragraful b) de mai sus.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 6 noiembrie 1952, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va rămâne depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general va transmite o copie certificată de pe acesta, fiecăruia dintre guvernele semnatare sau cele care aderă.

Seria Tratatelor europene nr. 22

AL DOILEA PROTOCOL ADIȚIONAL LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI*

Dispoziții referitoare la membrii Comisiei Europene a Drepturilor Omului

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, considerând că, potrivit art. 59 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, membrii Comisiei Europene a Drepturilor Omului, denumită mai jos comisia, se bucură în timpul exercitării funcțiilor lor de privilegiile și imunitățile prevăzute în art. 40 din Statutul Consiliului Europei și în acordurile încheiate în temeiul acestui articol,

* Adoptat la Paris în 15 decembrie 1956. A intrat în vigoare la 15 decembrie 1956.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României” nr. 176 din 12 iulie 1994.

Considerând că este necesar a se defini și preciza aceste privilegii și imunități într-un Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei, semnat la Paris, la 2 septembrie 1949,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Membrii comisiei de bucură, pe durata exercitării funcțiilor lor și în timpul călătoriilor la sau de la locul reuniunii, de următoarele privilegii și imunități:

a) imunități de arestare sau de detenție și de reținere a bagajelor lor personale, și imunitate de orice jurisdicție în ceea ce privește actele îndeplinite în calitatea lor oficială, inclusiv cuvântul și înscrisurile lor;

b) inviolabilitatea tuturor actelor și documentelor;

c) exceptarea pentru ei înșiși și pentru soțiile lor de la orice măsură restrictivă privind imigrarea, formalitățile de înregistrare a străinilor în țările vizitate sau traversate în exercitarea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 2

1. Nici o restricție administrativă sau de altă natură nu poate fi adusă liberei deplasări a membrilor Comisiei care se duc spre sau se înapoiază de la locul de reuniune al Comisiei.

2. Membrilor comisiei li se acordă, în materie de vamă și de control al schimburilor valutare:

a) de către guvernul propriu, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute înalților funcționari care se deplasează în străinătate în misiune oficială temporară;

b) de către guvernele celorlalți membri, aceleași înlesniri cu cele recunoscute reprezentanților guvernelor străine, aflați în misiune oficială temporară.

ARTICOLUL 3

Pentru a asigura membrilor comisiei o libertate completă a cuvântului și o deplină independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție, în ceea ce privește cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei în îndeplinirea funcțiilor lor, va continua să fie acordată chiar după ce mandatul acestor persoane va lua sfârșit.

ARTICOLUL 4

Privilegiile și imunitățile sunt acordate membrilor comisiei nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura deplina independență a exercitării funcțiilor lor. Doar comisia are calitatea să pronunțe ridicarea imunităților; ea are nu numai dreptul, dar și îndatorirea să ridice imunitatea unui membru al său în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără să prejudicieze scopul pentru care este acordată.

ARTICOLUL 5

Prezentul Protocol este deschis semnării membrilor consiliului care pot deveni parte prin:

- a) semnare fără rezerva ratificării;
- b) semnare sub rezerva ratificării.

Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 6

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare de îndată ce 3 membri ai Consiliului Europei, potrivit dispozițiilor art. 5, îl vor fi semnat fără rezerva ratificării sau îl vor fi ratificat.

2. Pentru orice membru care îl va semna ulterior fără rezerva ratificării sau îl va ratifica, prezentul Protocol va intra în vigoare o dată cu semnarea sau depunerea instrumentului de ratificare.

ARTICOLUL 7

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica membrilor consiliului data intrării în vigoare a prezentului Protocol și numele membrilor care au semnat fără rezerva ratificării sau care au ratificat.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Paris la 15 decembrie 1956, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copii certificate tuturor guvernelor semnatare.

**AL PATRULEA PROTOCOL ADIȚIONAL
LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE
ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI***

**Dispoziții referitoare
la Curtea Europeană a Drepturilor Omului**

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, *Considerând* că, potrivit art. 59 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, denumită în continuare *Convenția*, membrii Curții Europene a Drepturilor Omului, denumită în continuare *Curtea*, se bucură, în timpul exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute în art. 40 din Statutul Consiliului Europei și în acordurile încheiate în temeiul acestui articol.

Considerând că este necesar a se defini și preciza aceste privilegii și imunități într-un Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei semnat la Paris la 2 septembrie 1949, *Au convenit* următoarele:

ARTICOLUL 1

În înțelesul aplicării prezentului Protocol, termenul *judecători* desemnează, fără deosebire, pe judecătorii aleși potrivit art. 39 al Convenției și pe orice judecător ad-hoc desemnat de un stat interesat în temeiul art. 43 din Convenție.

ARTICOLUL 2

Judecătorii se bucură, pe durata exercitării funcțiilor lor cât și în cursul călătoriilor întreprinse în exercitarea funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile următoare:

* *Adoptat la Paris în 16 decembrie 1961. A intrat în vigoare la 16 decembrie 1961.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României“ nr. 176 din 12 iulie 1994.

a) imunități de arestare sau de detenție și de reținere a bagajelor lor personale și imunități de orice jurisdicție în ceea ce privește actele îndeplinite în calitatea lor oficială, inclusiv cuvântul și înscrisurile lor;

b) exceptare, pentru ei înșiși și soțiile lor, de la orice măsuri restrictive în legătură cu libertatea de deplasare: ieșirea și înapoierea în țara lor de reședință și intrarea în și ieșirea din țara în care își exercită funcțiile, precum și cu privire la toate formalitățile de înregistrare a străinilor, în țările vizitate sau traversate, în exercitarea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 3

În cursul deplasărilor efectuate în exercitarea funcțiilor lor, judecătorilor li se acordă, în materie de vamă și de control al schimburilor valutare:

a) de către guvernul propriu, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute înalților funcționari care se deplasează în străinătate în misiune oficială temporară;

b) de către guvernele celorlalți membri, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute șefilor de misiuni diplomatice.

ARTICOLUL 4

1. Documentele și înscrisurile Curții, ale judecătorilor și ale Grefei, în măsura în care privesc activitatea Curții, sunt inviolabile.

2. Corespondența oficială și alte comunicări oficiale ale Curții, ale membrilor săi și ale Grefei nu pot fi reținute sau cenzurate.

ARTICOLUL 5

Pentru a asigura judecătorilor o completă libertate a cuvântului și deplină independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție în ceea ce privește cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei în îndeplinirea funcțiilor lor va continua să le fie acordată chiar după ce mandatul acestor persoane va lua sfârșit.

ARTICOLUL 6

Privilegiile și imunitățile sunt acordate judecătorilor nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea funcțiilor lor în deplină independență. Numai Curtea, întrunită în ședință plenară, are calitatea să pronunțe ridicarea imunităților; ea are nu numai dreptul ci și îndatorirea să ridice imunitatea unui judecător în toate

cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără să prejudicieze scopul pentru care este acordată.

ARTICOLUL 7

1. Dispozițiile art. 2–5 ale prezentului Protocol se aplică grefierului Curții și grefierului adjunct, când acesta înlocuiește pe grefier, fără prejudiciu pentru privilegiile și imunitățile la care pot avea dreptul potrivit articolului 18 din Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei.

2. Dispozițiile art. 18 din Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei se aplică grefierului adjunct al Curții în exercitarea funcțiilor sale, chiar dacă nu acționează în calitate de grefier.

3. Privilegiile și imunitățile prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol sunt acordate grefierului și grefierului adjunct nu în beneficiul lor personal, ci în scopul îndeplinirii în bune condiții a funcțiilor lor. Numai Curtea, întrunită în ședință plenară, are competența să pronunțe ridicarea imunităților grefierului și grefierului adjunct; ea are nu numai dreptul ci și îndatorirea să ridice această imunitate în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției sau în care imunitatea poate fi ridicată fără să prejudicieze scopul pentru care este acordată.

ARTICOLUL 8

1. Orice stat poate să declare, o dată cu semnarea, fără rezerva ratificării, la data ratificării sau la orice altă dată ulterioară, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că prezentul Protocol se aplică tuturor teritoriilor sau unuia dintre teritoriile ale căror relații internaționale le asigură și unde, potrivit art. 63 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se aplică această convenție.

2. Protocolul se va aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare cu începere din cea de a treizecea zi care urmează datei la care Secretarul general al Consiliului Europei va fi primit această notificare.

ARTICOLUL 9

Prezentul Protocol este deschis semnării membrilor consiliului care pot deveni părți prin:

- a) semnare fără rezerva ratificării;
- b) semnare sub rezerva ratificării, urmată de ratificare.

Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare de îndată ce 3 membri ai Consiliului Europei, potrivit art. 9, îl vor fi semnat fără rezerva ratificării sau îl vor fi ratificat.

2. Pentru oricare membru care îl va semna ulterior fără rezerva ratificării sau îl va ratifica, prezentul Protocol va intra în vigoare o dată cu semnarea sau depunerea instrumentului de ratificare.

ARTICOLUL 11

Secretarul general al consiliului Europei va notifica membrilor consiliului:

a) numele semnatarilor și depunerea oricărui instrument de ratificare;

b) data intrării în vigoare a prezentului Protocol.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Paris la 16 decembrie 1961, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copii certificate tuturor guvernelor semnatare.

Seria Tratatelor europene nr. 137

AL CINCILEA PROTOCOL ADIȚIONAL LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului protocol,

Considerând că, potrivit art. 59 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, denumită în continuare, *Convenția*, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, membrii Comisiei Europene a Drepturilor Omului, denumită în continuare *Comisia*, și a Curții Europene a Drepturilor Omului, denumită în continuare

* Adoptat la Strasbourg în 18 iunie 1990. A intrat în vigoare la 1 noiembrie 1991.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României” nr. 176 din 12 iulie 1994.

Curtea, se bucură, pe durata exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute în art. 40 din Statutul Consiliului Europei și în acordurile încheiate în temeiul acestui articol,

Reamintind că aceste privilegii și imunități au fost definite și precizate în al doilea și în al patrulea Protocol adițional, semnate la Paris, respectiv la 15 decembrie 1956 și la 16 decembrie 1961, la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei, semnat la Paris la 2 septembrie 1949,

Considerând că este necesar ca, în lumina schimbărilor intervenite în funcționarea mecanismului de control al Convenției, să completeze Acordul general printr-un alt protocol,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

1. Membrii Comisiei și membrii Curții sunt scutiți de orice impozit asupra remunerațiilor, retribuțiilor și indemnizațiilor primite de la Consiliul Europei.

2. Expresia *membrii Comisiei și membrii Curții* cuprinde pe membrii care înlocuiți fiind, continuă să soluționeze cauzele cu care au fost deja sesizați, cât și orice judecător, ad-hoc desemnat în temeiul dispozițiilor Convenției.

ARTICOLUL 2

1. Prezentul Protocol este deschis semnării statelor membre ale Consiliului Europei, care pot exprima consimțământul lor prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, a acceptării sau aprobării, sau

b) semnare sub rezerva ratificării, a acceptării sau aprobării, urmată de ratificare de acceptare sau aprobare.

2. Nici un stat membru al Consiliului Europei nu va putea semna fără rezerva ratificării, să ratifice sau să accepte sau să aprobe prezentul Protocol, dacă nu a ratificat anterior sau nu ratifică în același timp Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei.

3. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 3

1. Presentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data la care trei state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul la Protocol, potrivit dispozițiilor art. 2.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul la Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de trei luni de la data semnării sau a depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 4

În așteptarea intrării în vigoare a prezentului Protocol în condițiile prevăzute în paragrafele 1 și 2 ale art. 3, semnatarii sunt de acord să pună Protocolul în aplicare, în mod provizoriu, la data semnării, în măsura în care aceasta este compatibilă cu regulile lor constituționale.

ARTICOLUL 5

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale consiliului:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) data de intrare în vigoare a prezentului Protocol potrivit art. 3;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezentul Protocol.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 18 iunie 1990, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care se va depune la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

Seria Tratatelor europene nr. 162

AL ȘASELEA-LEA PROTOCOL ADIȚIONAL LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE CONSILIULUI EUROPEI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

luând în considerare Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, denumită în continuare *Convenție*,

având în vedere Protocolul nr. 11 la Convenție, cu privire la restructurarea mecanismului de control stabilit de convenție, semnat la Strasbourg la 11 mai 1994, denumit în continuare *Protocolul nr. 11 la Convenție*, care stabilește o Curte Europeană Permanentă a Drepturilor Omului, denumită în continuare *Curtea*, care înlocuiește Comisia și Curtea Europeană a Drepturilor Omului,

având în vedere și art. 51 din Convenție, care specifică faptul că judecătorii se bucură, în timpul exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute la art. 40 din Statutul Consiliului Europei și în acordurile încheiate conform acestui articol,

reamintind Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei, semnat la Paris la 2 septembrie 1949, denumit în continuare *Acordul general*, și protocoalele sale nr. 2, 4 și 5.

considerând că un nou protocol la Acordul general este oportun pentru a acorda privilegii și imunități judecătorilor Curții,

au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

În afara privilegiilor și imunităților prevăzute la art. 18 din Acordul general, judecătorii se bucură, atât personal, cât și în privința soțiilor (soților) și copiilor lor

* *Adoptat la Strasbourg la 5 martie 1996. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 6 din 8 ianuarie 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 9 din 18 ianuarie 1999.*

minori, de privilegiile, imunitățile, scutirile și facilitățile acordate, conform dreptului internațional, trimișilor diplomatici.

ARTICOLUL 2

În scopul aplicării prezentului protocol, termenul *judcători* desemnează atât judecătorii aleși conform art. 22 din Convenție, cât și orice alt judecător desemnat ad-hoc de un stat interesat, în baza art. 27 paragraful 2 din Convenție.

ARTICOLUL 3

Pentru a asigura judecătorilor o deplină libertate de exprimare și o totală independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție, în ceea ce privește cuvintele, înscrisurile sau actele emise în exercitarea funcțiilor lor, va continua să le fie acordată chiar și după încheierea mandatului lor.

ARTICOLUL 4

Privilegiile și imunitățile sunt acordate judecătorilor nu în interes personal, ci în vederea asigurării exercitării în totală independență a funcțiilor lor. Curtea, reunită în ședință plenară, este singura care are calitatea de a pronunța ridicarea imunităților; ea are nu numai dreptul, ci și datoria de a ridica imunitatea unui judecător în toate cazurile în care, după părerea sa, păstrarea imunității ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără a prejudicia scopul pentru care a fost acordată.

ARTICOLUL 5

1. Dispozițiile art. 1, 3 și 4 din prezentul protocol se aplică grefierului Curții și unui grefier adjunct, atunci când îndeplinește funcția de grefier și acest lucru a fost notificat oficial statelor-părți la Convenție.

2. Dispozițiile art. 3 din prezentul protocol și ale art. 18 din acordul general se aplică unui grefier adjunct al Curții.

3. Privilegiile și imunitățile prevăzute la paragrafele 1 și 2 din prezentul articol sunt acordate grefierului și unui grefier adjunct nu în interes personal, ci în vederea bunei exercitări a funcțiilor lor. Curtea, întrunită în ședință plenară, este singura care are calitatea de a pronunța ridicarea imunității grefierului său și a unui grefier

adjunct; ea are nu numai dreptul, ci și datoria de a ridica această imunitate în toate cazurile în care, după părerea sa, păstrarea imunității ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără a prejudicia scopul pentru care a fost acordată.

3. Secretarul general al Consiliului Europei este competent să pronunțe, cu acordul Președintelui Curții, ridicarea imunității celorlalți membri ai grefei, în conformitate cu dispozițiile art. 19 din Acordul general și ținând seama, în mod corespunzător, de considerațiile cuprinse în paragraful 3.

ARTICOLUL 6

1. Documentele și actele Curții, ale judecătorilor și ale grefei, în măsura în care se referă la activitatea Curții, sunt inviolabile.

2. Corespondența oficială, precum și celelalte comunicări oficiale ale Curții, ale judecătorilor și ale grefei nu pot fi reținute sau cenzurate.

ARTICOLUL 7

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei semnatare ale Acordului general, care își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de o lună de la data la care trei părți la Acordul general își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin protocol, conform dispozițiilor art. 7, dacă la această dată Protocolul nr. 11 la Convenție a intrat în vigoare, sau, în caz contrar, la data intrării în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție.

2. Pentru orice stat-parte la Acordul general care va semna ulterior acest Protocol fără rezerva ratificării,

acceptării sau aprobării sau îl va ratifica, accepta sau aproba, prezentul protocol va intra în vigoare la o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 9

1. Orice stat poate să declare, în momentul semnării fără rezerva ratificării sau în orice alt moment ulterior, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că prezentul Protocol va fi aplicat tuturor teritoriilor sau numai unui anumit teritoriu ale cărui relații internaționale le asigură și unde se aplică Convenția și protocoalele sale.

2. Protocolul va fi aplicat teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare, începând cu a 30-a zi de la data la care Secretarul general al Consiliului Europei va fi primit această notificare.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafului 1 va putea fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea sau modificarea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 10

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, conform art. 8 și 9;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, deplin împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg la 5 martie 1996, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite o copie certificată conformă fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

Seria Tratatelor europene nr. 67

ACORD EUROPEAN PRIVIND PERSOANELE PARTICIPANTE LA PROCEDURILE ÎN FAȚA COMISIEI ȘI CURȚII EUROPENE ALE DREPTURILOR OMULUI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Acord,

Având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, denumită în continuare *Convenția*,

Considerând că, pentru a asigura mai bine realizarea scopurilor Convenției, este important ca persoanele care participă la proceduri în fața Comisiei Europene a Drepturilor Omului, denumită în continuare *Comisia*, sau în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, denumită *Curtea*, să li se acorde unele imunități și facilități,

Dorind să încheie un acord în acest scop,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

1. Persoanele cărora li se aplică prezentul Acord sunt:

a) agenții părților contractante, precum și consilierii și avocații care îi asistă;

b) oricare persoană care participă la procedura instituită în fața Comisiei, în temeiul art. 25 din Convenție, fie în numele său personal, fie ca reprezentant al unuia dintre reclamanții enumerați la art. 25;

c) avocații, persoanele însărcinate legal cu procedura sau profesorii de drept care participă la procedură în scopul de a asista una dintre persoanele enumerate la lit. b);

d) persoanele alese de delegații Comisiei pentru a le asista în procedura înaintea Curții;

---

* *Adoptat la Londra la 6 mai 1969. A intrat în vigoare la 17 aprilie 1971.*

România a ratificat Acordul prin Legea nr. 6 din 8 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 11 din 15 ianuarie 1998.

e) martorii, experții, precum și alte persoane chemate de Comisie sau de Curte să participe la procedura înaintea Comisiei sau a Curții.

2. În scopul aplicării prezentului acord, termenii *Comisie* și *Curte* desemnează și o subcomisie, o cameră sau membri ai acestor două organe, care acționează, în exercitarea funcțiilor atribuite, după caz, de Convenție sau de regulamentele Comisiei sau ale Curții; expresia *a participa la procedură* vizează, de asemenea, orice comunicare preliminară ce tinde să introducă o cerere formulată împotriva unui stat care a recunoscut dreptul de recurs individual în temeiul art. 25 din Convenție.

3. În cazul în care, în cursul exercitării de către Comitetul Miniștrilor a funcțiilor ce îi sunt atribuite prin aplicarea art. 32 din Convenție, o persoană vizată la primul paragraf din prezentul articol este chemată să compare în fața lui sau să-i prezinte declarații scrise, dispozițiile prezentului Acord se vor aplica, de asemenea, și acestei persoane.

ARTICOLUL 2

1. Persoanele vizate la primul paragraf din art. 1 al prezentului Acord se bucură de imunitatea de jurisdicție în privința declarațiilor făcute oral sau în scris în fața Comisiei sau a Curții, ca și în privința actelor pe care le prezintă acestora.

2. Această imunitate nu se aplică în privința oricărei comunicări, integrale sau parțiale, în afara Comisiei sau Curții, de către sau în contul unei persoane ce beneficiază de imunitate în temeiul paragrafului precedent, pentru declarații făcute sau acte supuse atenției Comisiei sau Curții.

ARTICOLUL 3

1. Părțile contractante vor respecta dreptul persoanelor, vizate la primul paragraf din art. 1 al prezentului Acord, de a corespunde liber cu Comisia sau Curtea.

2. În ceea ce privește persoanele deținute, exercitarea acestui drept implică, în special:

a) corespondența acestora, dacă face obiectul unui control din partea autorităților competente, trebuie să fie transmisă sau să le fie remisă fără întârziere excesivă sau modificare;

b) aceste persoane nu pot face obiectul nici unei măsuri disciplinare din cauza vreunei comunicări transmise Comisiei sau Curții pe căi corespunzătoare;

c) aceste persoane au dreptul, în legătură cu o cerere adresată Comisiei sau cu orice procedură care rezultă din aceasta, să corespundeze cu un consilier admis să pledeze în fața tribunalelor țărilor în care aceste persoane sunt deținute și să discute cu acesta fără a fi ascultați de altcineva.

3. În aplicarea paragrafelor precedente, nu poate avea loc nici o imixtiune a vreunei autorități publice, decât dacă această imixtiune este prevăzută prin lege și constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară siguranței naționale, cercetării și urmării unei infracțiuni penale sau protejării sănătății.

ARTICOLUL 4

1. a) Părțile contractante se angajează să nu împiedice persoanele vizate la primul paragraf din art. 1 al prezentului Acord, cărora Comisia sau Curtea le-a autorizat în prealabil prezența, să circule sau să călătorească liber pentru a asista la proceduri în fața Comisiei sau a Curții și să se reîntoarcă.

b) Nici o altă restricție nu poate fi impusă acestor mișcări și deplasări decât cele care, prevăzute prin lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății ori moralei sau protecția drepturilor și a libertăților celorlalți.

2. a) În țările de tranzit și în țara în care se desfășoară procedura, aceste persoane nu pot fi nici urmărite, nici reținute, nici supuse vreunei alte restrângeri a libertății lor individuale, din cauza faptelor sau condamnărilor anterioare începerii călătoriei.

b) Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau ratificării prezentului Acord, să declare că dispozițiile acestui paragraf nu se vor aplica propriilor resortisanți. O astfel de declarație poate fi restrânsă în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Părțile contractante se angajează să permită acestor persoane revenirea pe teritoriul lor, atunci când acestea și-au început de acolo călătoria.

4. Dispozițiile paragrafului 1 și 2 ale prezentului articol încetează să se aplice atunci când persoana interesată a avut posibilitatea, timp de 15 zile consecutive, după ce prezența sa nu mai era cerută de Comisie sau de Curte, să se reîntoarcă în țara de unde și-a început călătoria.

5. În caz de conflict între obligațiile ce rezultă pentru o parte contractantă din paragraful 2 al acestui articol și cele ce rezultă dintr-o convenție a Consiliului Europei sau dintr-un tratat de extrădare ori dintr-un alt tratat referitor la asistența judiciară în materie penală, încheiat cu alte părți contractante, dispozițiile paragrafului 2 din prezentul articol vor prevala.

ARTICOLUL 5

1. Imunitățile și facilitățile sunt acordate persoanelor vizate la primul paragraf din art. 1 al prezentului Acord, exclusiv în vederea asigurării libertății cuvântului și a independenței necesare îndeplinirii funcțiilor, sarcinilor sau îndatoririlor, sau exercitării drepturilor lor în fața Comisiei sau a Curții.

2. a) Numai Comisia sau Curtea, după caz, are calitatea de a pronunța ridicarea totală sau parțială a imunității prevăzute la primul paragraf al art. 2 din prezentul Acord; ele au nu numai dreptul, dar și îndatorirea de a ridica imunitatea în toate cazurile în care, după opinia lor, aceasta ar putea împiedica cursul justiției și ridicarea totală sau parțială nu ar aduce prejudicii scopului definit în primul paragraf al prezentului articol.

b) Imunitatea poate fi ridicată de Comisie sau de Curte fie din oficiu, fie la cererea adresată Secretarului general al Consiliului Europei de către orice parte contractantă sau persoană interesată.

c) Hotărârile prin care se pronunță ridicarea imunității sau refuzarea ei vor fi motivate.

3. Dacă o parte contractantă atestă că ridicarea imunității prevăzute la primul paragraf al art. 2 din prezentul Acord este necesară în scopul urmăririi pentru atingerea adusă securității naționale, Comisia sau Curtea trebuie să ridice imunitatea în măsura specificată în atestare.

4. În cazul descoperirii unui fapt de natură să exercite o influență decisivă și care, în momentul hotărârii de refuzare a ridicării imunității, nu era cunoscut autorului cererii, acesta din urmă poate sesiza Comisia sau Curtea cu o nouă cerere.

ARTICOLUL 6

Nici una dintre dispozițiile prezentului Acord nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere obligațiilor asumate de părțile contractante în temeiul Convenției.

ARTICOLUL 7

1. Prezentul Acord este deschis semnării de către statele membre ale Consiliului Europei, care pot deveni părți la acesta prin:

- a) semnarea fără rezervă de ratificare sau de acceptare;
- b) semnarea sub rezerva ratificării sau acceptării, urmată de ratificare sau de acceptare.

2. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

1. Prezentul Acord va intra în vigoare după o lună de la data la care 5 state membre ale Consiliului Europei vor deveni părți la Acord, în conformitate cu dispozițiile art. 7.

2. Pentru orice stat membru care îl va semna ulterior fără rezervă de ratificare sau de acceptare ori care îl va ratifica sau accepta, Acordul va intra în vigoare după o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 9

1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Acord.

2. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare ori în orice alt moment ulterior să extindă aplicarea prezentului Acord, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, oricărui teritoriu desemnat în declarație și căruia ea îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitată să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute în art. 10 al prezentului Acord.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul Acord va rămâne în vigoare pe durată nelimitată.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Acord, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general. Totuși o astfel de denunțare nu poate avea ca efect exonerarea părții contractante interesate de orice obligație ce s-ar fi putut naște în temeiul prezentului Acord, referitoare la orice persoană vizată la primul paragraf din art. 1.

ARTICOLUL 11

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului:

a) orice semnătură fără rezervă de ratificare sau de acceptare;

b) orice semnătură sub rezervă de ratificare sau de acceptare;

c) depunerea oricărui instrument de ratificare sau de acceptare;

d) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Acord, în conformitate cu art. 8;

e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 din art. 4 și ale paragrafelor 2 și 3 din art. 9;

f) orice notificare de retragere a unei declarații în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 4 și orice modificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 10 și data de la care va produce efect orice denunțare.

Drept pentru care, subsemnații, deplin împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Acord.

Adoptat la Londra la 6 mai 1969, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite fiecărui stat semnatar câte o copie certificată.

Seria Tratatelor europene nr. 161

**ACORD EUROPEAN
PRIVIND PERSOANELE PARTICIPANTE
LA PROCEDURI ÎN FAȚA CURȚII EUROPENE
A DREPTURILOR OMULUI***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Acord,

Având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, denumită în continuare *Convenție*,

Tinând seama de Acordul european referitor la persoanele participante la procedurile Comisiei și Curții Europene a Drepturilor Omului, semnat la Londra la 6 mai 1969,

Având în vedere Protocolul nr. 11 la Convenție, prin care se restructurează mecanismul de control stabilit în Convenție, semnat la Strasbourg la 11 mai 1994, denumit în continuare *Protocolul nr. 11 la Convenție*, și care stabilește o nouă Curte Permanentă Europeană a Drepturilor Omului, denumită în continuare *Curtea*, înlocuind Comisia și Curtea Europeană a Drepturilor Omului,

Considerând, în lumina celor mai sus menționate, că este oportun, pentru o mai bună îndeplinire a scopurilor Convenției, ca persoanele care participă la proceduri în fața Curții să beneficieze de anumite imunități și facilități printr-un nou acord – Acordul european privind persoanele participante la proceduri în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, denumit în continuare *Acord*,

Au convenit asupra următoarelor:

---

* *Adoptat la Strasbourg la 5 martie 1996, România a ratificat Acordul prin Legea nr. 33 din 25 februarie 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 88 din 2 martie 1999.*

ARTICOLUL 1

1. Persoanele cărora li se aplică prezentul Acord sunt:
a) toate persoanele participante la procedurile angajate de Curte fie în calitate de părți, fie ca reprezentanți sau consilieri ai acestora;

b) martorii și experții chemați de către Curte, precum și alte persoane invitate de președintele acesteia să participe la procedura respectivă.

2. Pentru scopurile acestui Acord, termenul *Curte* desemnează comitetele, camerele, colegiul Marii Camere, Marea Cameră și judecătorii. Expresia *a participa la procedură* vizează, de asemenea, orice comunicare în vederea introducerii unei plângeri împotriva unui stat parte la Convenție.

3. În cazul în care, în timpul exercitării de către Comitetul Miniștrilor a funcțiilor ce îi revin prin aplicarea art. 46 paragraful 2 din Convenție, o persoană vizată la paragraful 1 de mai sus este chemată să compare în fața acestuia sau să îi prezinte declarații scrise, prevederile prezentului Acord se vor aplica și acestei persoane.

ARTICOLUL 2

1. Persoanele vizate la art. 1 paragraful 1 din prezentul Acord vor beneficia de imunitate de jurisdicție cu privire la declarațiile lor, orale sau scrise, făcute în fața Curții, precum și cu privire la alte mijloace de probă supuse Curții.

2. Această imunitate nu se aplică în cazul comunicării în afara Curții a declarațiilor făcute sau a mijloacelor de probă prezentate Curții.

ARTICOLUL 3

1. Părțile contractante vor respecta dreptul persoanelor vizate la art. 1 paragraful 1 din prezentul Acord de a corespunda liber cu Curtea.

2. În cazul persoanelor arestate, exercitarea acestui drept implică, în special, următoarele:

a) corespondența acestora trebuie să fie transmisă și să le fie remisă fără întârzieri prea mari și fără să fie modificată;

b) acestor persoane nu li se va putea aplica nici un fel de măsuri disciplinare ca urmare a transmiterii, pe căile specifice, de documente Curții;

c) aceste persoane au dreptul, pe tema unei plângeri și a oricărei proceduri ce rezultă din aceasta, să corespundeze cu un avocat admis să pledeze în fața instanțelor țării în care sunt deținute și să discute cu acesta fără să poată fi ascultați de o altă persoană.

3. În aplicarea paragrafelor precedente nu poate exista nici o ingerință din partea unei autorități publice decât în măsura în care o astfel de ingerință este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară în interesul securității naționale, al cercetării și urmării unei infracțiuni penale sau al protecției sănătății.

ARTICOLUL 4

1. a) Părțile contractante se angajează să nu împiedice persoanele vizate la art. 1 paragraful 1 din prezentul Acord de a circula și a călători liber pentru a asista la procedură în fața Curții și de a se întoarce.

b) Nu vor fi impuse alte restricții asupra deplasărilor și călătoriilor acestora în afara celor care sunt prevăzute de lege ca fiind necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței publice, al menținerii ordinii publice, pentru prevenirea infracțiunilor penale, pentru protecția sănătății sau moralei, precum și pentru protecția drepturilor și libertăților altora.

2. a) În țările de tranzit sau în cele în care are loc procedura respectivă, persoanele sus-menționate nu vor fi urmărite, deținute sau supuse nici unei restrângeri a libertății lor individuale pentru fapte sau condamnări anterioare începerii călătoriei.

b) Orice parte contractantă poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentului Acord, să declare că prevederile acestui paragraf nu vor fi aplicate resortisanților proprii. O asemenea declarație poate fi retrasă în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului European.

3. Părțile contractante se angajează să permită reîntoarcerea acestor persoane pe teritoriul lor, atunci când și-au început călătoria pe teritoriul respectiv.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 2 ale acestui articol vor înceta să se mai aplice în cazul în care persoana în cauză a avut posibilitatea, pe o perioadă de 15 zile consecutive de la data când prezența sa nu mai era solicitată de către Curte, să se întoarcă în țara de unde și-a început călătoria.

5. În cazul în care există un conflict între obligațiile unei părți contractante, care rezultă din prevederile paragrafului 2 al acestui articol și cele care rezultă dintr-o convenție a Consiliului Europei, dintr-un tratat de extrădare sau dintr-un tratat de asistență judiciară în materie penală, încheiat cu alte părți contractante, dispozițiile paragrafului 2 al acestui articol vor prevala.

ARTICOLUL 5

1. Imunitățile și facilitățile sunt acordate persoanelor la care s-a făcut referire la art. 1 paragraful 1 din prezentul Acord doar pentru a le putea asigura libertatea cuvântului și independența necesare pentru îndeplinirea funcțiilor, atribuțiilor sau a obligațiilor ce le revin ori pentru a-și exercita drepturile în fața Curții.

2. a) Curtea va fi singura care poate pronunța ridicarea parțială sau totală a imunității prevăzute la art. 2 paragraful 1 din prezentul acord; nu numai că ea are acest drept, dar îi revine și obligația de a ridica imunitatea în toate cazurile în care, în opinia sa, aceasta ar obstrucționa activitatea justiției și cu condiția ca ridicarea imunității să nu aducă prejudicii scopului definit în paragraful 1 al prezentului articol.

b) Imunitatea poate fi ridicată de către Curte din oficiu sau la cererea oricărei părți contractante sau persoane interesate.

c) Deciziile de ridicare a imunității sau de refuz al ridicării imunității vor fi motivate.

3. În cazul în care o parte contractantă atestă că ridicarea imunității prevăzute la art. 2 paragraful 1 din prezentul acord este necesară în scopul urmăririi pentru atingeri aduse securității naționale, Curtea va ridica imunitatea în limita specificată în atestarea respectivă.

4. În cazul descoperirii unui fapt de natură să exercite o influență decisivă și care, în momentul deciziei de refuzare a ridicării imunității, nu era cunoscut de către autorul cererii, acesta din urmă poate sesiza Curtea cu o nouă cerere.

ARTICOLUL 6

Nici o dispoziție a prezentului Acord nu va fi interpretată ca o limitare sau derogare de la obligațiile asumate de către părțile contractante în baza Convenției sau a Protocoalelor acesteia.

ARTICOLUL 7

1. Presentul Acord este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, care își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnare, fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare, sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

1. Presentul Acord va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care 10 state membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin prezentul Acord conform dispozițiilor art. 7, dacă la acea dată Protocolul nr. 11 la Convenție este în vigoare sau, în caz contrar, la data intrării în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție.

2. În cazul statelor membre care își vor exprima ulterior consimțământul de a fi legate prin Acord, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 9

1. Orice stat contractant poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare ori la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Acord la orice teritoriu desemnat în declarație și ale cărui relații internaționale le asigură sau în numele căruia este abilitat să stipuleze.

2. Presentul Acord va intra în vigoare, cu privire la orice teritoriu desemnat în declarația făcută în baza prevederilor paragrafului 1, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în baza prevederilor paragrafului 1 poate fi retrasă cu privire la orice teritoriu desemnat în aceasta, în condițiile procedurii prevăzute pentru denunțare la art. 10 din prezentul Acord.

II. CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

**CONVENȚIA
PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI
ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE***

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, Luând în considerare Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948,

Considerând că această declarație urmărește să asigure recunoașterea și aplicarea universală și efectivă a drepturilor pe care ea le enunță,

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune cât mai strânsă între membrii săi și că unul dintre mijloacele pentru a atinge acest scop este apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Reafirmând atașamentul lor profund față de aceste libertăți fundamentale care constituie temelia însăși a justiției și a păcii în lume și a căror menținere se bazează în mod esențial, pe de o parte, pe un regim politic cu adevărat democratic, iar pe de altă parte, pe o concepție comună și un respect comun al drepturilor omului din care acestea decurg,

Hotărâte, în calitatea lor de guvernare ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală,

Au convenit asupra celor ce urmează:

---

* Adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. A intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. Convenția a fost amendată prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998. România a ratificat Convenția și Protocoalele sale adiționale prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României” nr. 135 din 31 mai 1994, Protocolul nr. 11 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 147 din 13 iulie 1995.

ARTICOLUL 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții.

TITLUL I

DREPTUL ȘI LIBERTĂȚI

ARTICOLUL 2

Dreptul la viață

1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- c) pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

ARTICOLUL 3

Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

ARTICOLUL 4

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.

2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.

3. Nu se consideră muncă forțată sau obligatorie în sensul prezentului articol:

- a) orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art. 5 din

prezenta Convenție sau în timpul în care se află în libertate condiționată;

b) orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință, în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu, în locul serviciului militar obligatoriu;

c) orice serviciu impus în situația de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității;

d) orice muncă sau serviciu care face parte din obligațiile civile normale.

ARTICOLUL 5

Dreptul la libertate și la siguranță

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este reținut legal pe baza condamnării pronunțate de un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, sau când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sau sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriul sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acestea să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice, ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minore sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

ARTICOLUL 7

Nici o pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicată în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

ARTICOLUL 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății și a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

ARTICOLUL 9

Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea

de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

ARTICOLUL 10

Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

ARTICOLUL 11

Libertatea de întrunire și de asociere

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

ARTICOLUL 12

Dreptul la căsătorie

Începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercitarea acestui drept.

ARTICOLUL 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

ARTICOLUL 15

Derogare în caz de stare de urgență

1. În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice înaltă parte contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta Convenție, în măsura strictă în care situația o cere și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.

2. Dispoziția precedentă nu îngăduie nici o derogare de la art. 2, cu excepția cazului de deces rezultând din acte licite de război, și nici de la art. 3, art. 4 (paragraful 1) și art. 7.

3. Orice înaltă parte contractantă ce exercită acest drept de derogare îl informează pe deplin pe Secretarul general al Consiliului Europei cu privire la măsurile luate și la motivele care le-au determinat. Aceasta trebuie, de asemenea, să informeze pe Secretarul general al

Consiliului Europei și asupra datei la care aceste măsuri au încetat a fi în vigoare și de la care dispozițiile Convenției devin din nou aplicabile.

ARTICOLUL 16

Restricții ale activității politice a străinilor

Nici o dispoziție a art. 10, 11 și 14 nu poate fi considerată ca interzicând înalțelor părților contractante să impună restrângeri activității politice a străinilor.

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta Convenție sau a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât cele prevăzute de această Convenție.

ARTICOLUL 18

Limitarea folosirii restrângerii drepturilor

Restrângerile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

TITLUL II

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ARTICOLUL 19

Înființarea Curții

Pentru a asigura respectarea angajamentelor care decurg pentru înaltele părți contractante din prezenta Convenție și din Protocoalele sale, se înființează o Curte Europeană a Drepturilor Omului, numită în continuare Curtea. Aceasta va funcționa permanent.

ARTICOLUL 20

Numărul judecătorilor

Curtea se compune dintr-un număr de judecători egal cu cel al înalțelor părți contractante.

ARTICOLUL 21

Condiții de exercitare a funcțiilor

1. Judecătorii trebuie să se bucure de cea mai înaltă reputație morală și să întrunească condițiile cerute pentru exercitarea unor înalte funcțiuni judiciare sau care să fie juriști având o competență recunoscută.

2. Judecătorii își exercită mandatul cu titlu individual.

3. În cursul mandatului lor, judecătorii nu pot exercita nici o activitate incompatibilă cu cerințele de independență, de imparțialitate sau de disponibilitate impuse de o activitate cu caracter permanent; orice problemă ridicată în aplicare acestui paragraf este rezolvată de către Curte.

ARTICOLUL 22

Alegerea judecătorilor

1. Judecătorii sunt aleși de Adunarea Parlamentară în numele fiecărei înalte părți contractante, cu majoritatea voturilor exprimate, de pe o listă de trei candidați prezentați de înalta parte contractantă.

2. Aceeași procedură este urmată pentru a completa Curtea în cazul aderării de noi înalte părți contractante și pentru a se ocupa locurile devenite vacante.

ARTICOLUL 23

Durata mandatului

1. Judecătorii sunt aleși pentru o durată de 6 ani. Ei pot fi realeși. Totuși, mandatele unei jumătăți din numărul judecătorilor desemnați la prima alegere se vor încheia la împlinirea a 3 ani.

2. Judecătorii al căror mandat se va încheia la împlinirea perioadei inițiale de 3 ani sunt desemnați prin tragere la sorți, efectuată de către Secretarul general al Consiliului European, imediat după alegerea lor.

3. Pentru a asigura, în măsura posibilului, reînnoirea mandatelor unei jumătăți din numărul judecătorilor la fiecare 3 ani, Adunarea Parlamentară poate, înainte de a proceda la orice alegere ulterioară, să decidă ca unul sau mai multe mandate ale judecătorilor ce urmează să fie aleși să aibă o altă durată decât cea de 6 ani, fără ca totuși ea să poată depăși 9 ani sau să fie mai mică de 3 ani.

4. În cazul în care trebuie atribuite mai multe mandate și Adunarea Parlamentară aplică paragraful

precedent, repartizarea se face prin tragere la sorți, efectuată de către Secretarul general al Consiliului Europei, imediat după alegere.

5. Judecătorul ales în locul unui judecător al cărui mandat nu a expirat va duce la sfârșit mandatul predecesorului său.

6. Mandatul judecătorilor se încheie atunci când ei împlinesc vârsta de 70 de ani.

7. Judecătorii rămân în funcție până la înlocuirea lor. Ei continuă totuși să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.

ARTICOLUL 24

Revocare

Un judecător nu poate fi revocat din funcțiile sale decât dacă ceilalți judecători decid, cu majoritate de două treimi, că el a încetat să corespundă condițiilor necesare.

ARTICOLUL 25

Grefă și secretari juridici

Curtea dispune de o Grefă ale cărei sarcini și organizare sunt stabilite prin regulamentul Curții. Ea este asistată de secretari juridici.

ARTICOLUL 26

Adunarea plenară a Curții

Curtea reunită în Adunare plenară:

- a) alege, pentru o durată de 3 ani, pe președintele său și pe unul sau doi vicepreședinți; ei pot fi realeși;
- b) constituie Camere pentru o perioadă determinată;
- c) alege președinții camerelor Curții, care pot fi realeși;
- d) adoptă regulamentul Curții;
- e) alege grefierul și unul sau mai mulți grefieri adjuncți.

ARTICOLUL 27

Comitete, Camere și Marea Cameră

1. Pentru examinarea cauzelor aduse în fața sa, Curtea își desfășoară activitatea în Comitete de trei judecători, în Camere de șapte judecători și într-o Mare Cameră de șaptesprezece judecători. Camerele Curții constituie comitete pentru o perioadă determinată.

2. Judecătorul ales în numele unui stat-parte la litigiu este membru de drept al Camerei și al Marii Camere; în cazul absenței acestui judecător sau atunci când el nu-și poate desfășura activitatea, acest stat-parte desemnează o persoană care să activeze în calitate de judecător.

3. Fac, de asemenea, parte din Marea Cameră președintele Curții, vicepreședinții, președinții Camerelor și alți judecători desemnați conform regulamentului Curții. Când cauza este deferită Marii Camere în virtutea art. 43, nici un judecător al Camerei care a emis hotărârea nu poate face parte din aceasta, cu excepția președintelui Camerei și a judecătorului ales în numele statului-parte interesat.

ARTICOLUL 28

Declarații ale Comitetelor privind inadmisibilitatea

Un Comitet poate, prin vot unanim, să declare inadmisibilă sau să scoată de pe rol o cerere individuală, introdusă în virtutea art. 34, atunci când o astfel de decizie poate fi luată fără o examinare complementară.

Decizia este definitivă.

ARTICOLUL 29

Decizii ale Camerelor asupra admisibilității și fondului

1. Dacă nici o decizie nu a fost luată în virtutea art. 28, o Cameră se poate pronunța asupra admisibilității și a fondului cererilor individuale introduse în virtutea art. 34.

2. O Cameră se pronunță asupra admisibilității și a fondului cererilor introduse de state în virtutea art. 33.

3. În afara unei decizii contrare a Curții în cazuri excepționale, decizia asupra admisibilității este luată în mod separat.

ARTICOLUL 30

Desesizarea în favoarea Marii Camere

În cazul în care cauza adusă în fața unei Camere ridică o problemă gravă privitoare la interpretarea Convenției sau a Protoalelor sale, sau dacă soluționarea unei probleme poate conduce la o contradicție cu o hotărâre pronunțată anterior de Curte, Camera poate, atât timp cât nu a pronunțat hotărârea sa, să se desesizeze în favoarea Marii Camere, în afara cazului în care una dintre părți se opune la aceasta.

ARTICOLUL 31

Atribuții ale Marii Camere

Marea Cameră:

a) se pronunță asupra cererilor introduse în virtutea art. 33 sau a art. 34, atunci când cauza i-a fost deferită de Cameră în virtutea art. 30 sau când cauza i-a fost deferită în virtutea art. 43; și

b) examinează cererile de aviz consultativ introduse în virtutea art. 47.

ARTICOLUL 32

Competența Curții

1. Competența Curții acoperă toate problemele privind interpretarea și aplicarea Convenției și a Protocoalelor sale, care îi sunt supuse în condițiile prevăzute în art. 33, 34 și 37.

2. În caz de contestare a competenței sale, Curtea hotărăște.

ARTICOLUL 33

Cauze interstatale

Orice înaltă parte contractantă poate sesiza Curtea asupra oricărei pretense încălcări a prevederilor Convenției și ale Protocoalelor sale de către o altă parte contractantă.

ARTICOLUL 34

Cereri individuale

Curtea poate fi sesizată printr-o cerere de către orice persoană fizică, orice organizație neguvernamentală sau de orice grup de particulari care se pretinde victimă a unei încălcări de către una dintre înaltele părți contractante a drepturilor recunoscute în Convenție sau în Protocoalele sale. Înaltele părți contractante se angajează să nu împiedice prin nici o măsură exercițiul eficace al acestui drept.

ARTICOLUL 35

Condiții de admisibilitate

1. Curtea nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de recurs interne, așa cum se înțelege din principiile de drept internațional general recunoscute, și într-un termen de 6 luni, începând cu data deciziei interne definitive.

2. Curtea nu reține nici o cerere individuală introdusă în aplicarea art. 34, dacă:

a) ea este anonimă; sau

b) ea este în mod esențial aceeași cu o cerere examinată anterior de către Curte sau deja supusă unei alte instanțe internaționale de anchetă sau de reglementare și dacă ea nu conține fapte noi.

3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în aplicarea art. 34, atunci când ea consideră cererea incompatibilă cu dispozițiile Convenției sau ale Protocoalelor sale, în mod vădit nefondată sau abuzivă.

4. Curtea respinge orice cerere pe care o consideră inadmisibilă în aplicarea prezentului articol. Ea poate proceda astfel în orice stadiu al procedurii.

ARTICOLUL 36

Intervenția terților

1. În orice cauză aflată în fața unei Camere sau a Marii Camere, o înaltă parte contractantă, al cărei cetățean este reclamantul, are dreptul de a prezenta observații scrise și de a lua parte la audieri.

2. În interesul bunei administrări a justiției, președintele Curții poate invita orice înaltă parte contractantă care nu este parte în cauză sau orice persoană interesată, alta decât reclamantul, să prezinte observații scrise sau să ia parte la audiere.

ARTICOLUL 37

Scoaterea de pe rol

1. În orice stadiu al procedurii, Curtea poate hotărî scoaterea de pe rol a unei cereri atunci când circumstanțele permit să se tragă concluzia că:

a) solicitantul nu dorește să o mai mențină; sau

b) litigiul a fost rezolvat; sau

c) pentru orice alt motiv, constatat de Curte, continuarea examinării cererii nu se mai justifică.

Totuși, Curtea continuă examinarea cererii dacă respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin Protocoalele sale o cere.

2. Curtea poate hotărî repunerea pe rol a unei cereri atunci când ea consideră că împrejurările o justifică.

ARTICOLUL 38

Examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate și procedura de rezolvare pe cale amiabilă

1. În cazul în care Curtea declară o cerere admisibilă, ea:
a) procedează la examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate, împreună cu reprezentanții părților, și, dacă este cazul, la o anchetă, pentru a cărei desfășurare eficientă statele interesate vor furniza toate facilitățile necesare;

b) se pune la dispoziția celor interesați, în scopul de a se ajunge la rezolvarea cauzei pe cale amiabilă, pe baza respectării drepturilor omului, astfel cum acestea sunt recunoscute în Convenție și în Protocoalele sale.

2. Procedura descrisă la paragraful 1b) este confidențială.

ARTICOLUL 39

Rezolvarea pe cale amiabilă

În cazul rezolvării pe cale amiabilă, Curtea scoate cauza de pe rol printr-o decizie care se limitează la o scurtă expunere a faptelor și a soluției adoptate.

ARTICOLUL 40

Audiere publică și acces la documente

1. Audierea este publică, în afara cazului în care Curtea nu decide altfel, motivat de circumstanțe excepționale.

2. Documentele depuse la Grefă sunt accesibile publicului, în afara cazului în care președintele Curții nu decide altfel.

ARTICOLUL 41

Reparație echitabilă

În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

ARTICOLUL 42

Hotărârile Camerelor

Hotărârile Camerelor devin definitive conform dispozițiilor art. 44, par. 2.

ARTICOLUL 43

Retrimiteră în fața Marii Camere

1. Într-un termen de 3 luni de la data hotărârii unei Camere, orice parte în cauză poate, în cazuri excepționale, să ceară retrimiteră cauzei în fața Marii Camere.

2. Un Colegiu de cinci judecători ai Marii Camere acceptă cererea în cazul în care cauza ridică o problemă gravă referitoare la interpretarea sau la aplicarea Convenției sau a Protocoloalelor sale, sau o altă problemă gravă cu caracter general.

3. În cazul în care Colegiul acceptă cererea, Marea Cameră se pronunță asupra cauzei printr-o hotărâre.

ARTICOLUL 44

Hotărâri definitive

1. Hotărârea Marii Camere este definitivă.

2. Hotărârea unei Camere devine definitivă:

a) atunci când părțile declară că ele nu vor cere retrimiteră cauzei în fața Marii Camere; sau

b) la 3 luni de la data hotărârii, dacă retrimiteră cauzei în fața Marii Camere nu a fost cerută; sau

c) atunci când Colegiul Marii Camere respinge cererea de retrimiteră formulată potrivit art. 43.

3. Hotărârea definitivă se publică.

ARTICOLUL 45

Motivarea hotărârilor și deciziilor

1. Hotărârile, precum și deciziile care declară cererile admisibile sau inadmisibile sunt motivate.

2. Dacă hotărârea nu exprimă în totalitate sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să adauge acesteia expunerea opiniei sale separate.

ARTICOLUL 46

Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. Înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.

2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului Miniștrilor, care supraveghează executarea ei.

ARTICOLUL 47

Avize consultative

1. Curtea poate, la cererea Comitetului Miniștrilor, să dea avize consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea Convenției și a Protocoalelor sale.

2. Aceste avize nu se pot referi la probleme legate de conținutul sau de întinderea drepturilor și libertăților definite în titlul I al Convenției și în Protocoalele sale, nici la alte probleme de care Curtea sau Comitetul Miniștrilor ar putea să ia cunoștință ca urmare a introducerii unui recurs prevăzut în Convenție.

3. Decizia Comitetului Miniștrilor de a cere un aviz Curții este luată prin votul majorității reprezentanților care au dreptul de a face parte din acesta.

ARTICOLUL 48

Competența consultativă a Curții

Curtea decide dacă cererea de aviz consultativ prezentată de Comitetul Miniștrilor este de competența sa, așa cum aceasta este definită de art. 47.

ARTICOLUL 49

Motivarea avizelor consultative

1. Avizul Curții trebuie motivat.

2. Dacă avizul nu exprimă în tot sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să alăture acestuia expunerea opiniei sale separate.

3. Avizul Curții este transmis Comitetului Miniștrilor.

ARTICOLUL 50

Cheltuieli de funcționare a Curții

Cheltuielile de funcționare a Curții sunt în sarcina Consiliului European.

ARTICOLUL 51

Privilegiu și imunități ale judecătorilor

Judecătorii se bucură, pe timpul exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute la art. 40 din Statutul Consiliului European și de acordurile încheiate în virtutea acestui articol.

TITLUL III

DISPOZIȚII DIVERSE

ARTICOLUL 52

Anchetele Secretarului general

Oricare înaltă parte contractantă va furniza, la solicitarea Secretarului general al Consiliului Europei, explicațiile cerute asupra felului în care dreptul său intern asigură aplicarea efectivă a tuturor dispozițiilor acestei Convenții.

ARTICOLUL 53

Apărarea drepturilor omului recunoscute

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricare alte convenții la care aceasta este parte.

ARTICOLUL 54

Competențele Comitetului Miniștrilor

Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu aduce atingere competențelor conferite Comitetului Miniștrilor prin Statutul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 55

Renunțarea la alte mijloace de reglementare a diferendelor

Înaltele părți contractante renunță reciproc, în afara unei înțelegeri speciale, să se prevaleze de tratatele, convențiile sau de declarațiile care există între ele, în vederea supunerii, pe calea unei cereri, a unui diferend apărut din interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții unui alt mod de reglementare decât cele prevăzute de numita Convenție.

ARTICOLUL 56

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul ratificării, sau în orice alt moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că prezenta Convenție se va aplica, sub rezerva paragrafului 4 al prezentului articol, tuturor sau unuia dintre teritoriile ale cărora relații internaționale el le asigură.

2. Convenția se aplică teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare începând cu a 30-a zi socotită de la data la care Secretarul general al Consiliului Europei va fi primit această notificare.

3. În respectivele teritorii, dispozițiile prezentei Convenții vor fi aplicate ținând seama de necesitățile locale.

4. Orice stat care a făcut o declarație conform primului paragraf din acest articol poate ulterior, în orice moment, să declare relativ la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație că acceptă competențele Curții de a lua cunoștință de cererile persoanelor fizice, organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din Convenție.

ARTICOLUL 57

Rezerve

1. Orice stat poate, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare, să formuleze o rezervă în legătură cu o dispoziție anume a Convenției, în măsura în care o lege atunci în vigoare pe teritoriul său nu este conformă cu această dispoziție. Rezervele cu caracter general nu sunt autorizate în termenii prezentului articol.

2. Orice rezervă emisă conform prezentului articol necesită o scurtă expunere privind legea în cauză.

ARTICOLUL 58

Denunțare

1. Orice înaltă parte contractantă nu poate denunța prezenta Convenție decât după expirarea unui termen de 5 ani începând cu data intrării în vigoare a Convenției în ceea ce o privește și prin intermediul unui preaviz de 6 luni, dat printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, care informează despre aceasta celelalte părți contractante.

2. Această denunțare nu poate avea drept efect să dezlege înalta parte contractantă interesată de obligațiile conținute în prezenta Convenție în ceea ce privește orice fapt care, putând constitui o încălcare a acestor obligații, ar fi fost comis de ea anterior datei la care denunțarea își produce efectele.

3. Sub aceeași rezervă ar înceta de a mai fi parte la prezenta Convenție orice parte contractantă care ar înceta de a mai fi membru al Consiliului Europei.

4. Convenția poate fi denunțată conform dispozițiilor paragrafelor precedente în ceea ce privește teritoriul pentru care ea a fost declarată aplicabilă potrivit art. 56.

ARTICOLUL 59

Semnare și ratificare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Ratificările vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare.

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a Convenției, numele înaltelor părți contractante care au ratificat-o, precum și depunerea oricărui instrument de ratificare intervenită ulterior.

Încheiată la Roma, la 4 noiembrie 1950, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general va transmite copie certificată tuturor semnatarilor.

Seria Tratatelor europene nr. 9

PROTOCOL ADIȚIONAL

LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, hotărâte să ia măsuri de natură să asigure garantarea colectivă a drepturilor și libertăților, altele decât cele care

---

* Adoptat la Paris la 20 martie 1952. A intrat în vigoare la 18 mai 1954.

Numit în mod obișnuit Protocolul nr. 1, a fost amendat prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998.

România a ratificat Protocolul nr. 1 prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 35 din 31 mai 1994. Protocolul nr. 11 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 147 din 13 iulie 1995.

sunt deja înscrise în titlul I al Convenției pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare Convenția).

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.

ARTICOLUL 2¹

Dreptul la instruire

Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire, Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și al învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filosofice.

ARTICOLUL 3

Dreptul la alegeri libere

Înaltele părți contractante se angajează să organizeze la intervale rezonabile, alegeri libere cu vot secret, în condițiile în care asigură libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ.

ARTICOLUL 4

Aplicare teritorială

Orice înaltă parte contractantă poate, în momentul semnării ori al ratificării prezentului Protocol sau în orice

---

¹ Conform art. 4 alin. 2 din Legea nr. 30/1994, România interpretează art. 2 din Protocolul adițional la Convenție ca neimpunând obligații financiare suplimentare referitoare la instituțiile de învățământ privat, altele decât cele stabilite prin legea internă.

alt moment ulterior, să comunice Secretariatului general al Consiliului Europei o declarație precizând măsura în care aceasta se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice anumitor teritorii care sunt desemnate în declarația respectivă și ale căror relații internaționale aceasta le asigură.

Orice înaltă parte contractantă care a comunicat o declarație în virtutea paragrafului precedent poate, după un anumit interval de timp, să comunice o nouă declarație care să modifice termenii oricărei declarații anterioare sau care să pună capăt aplicării dispozițiilor prezentului Protocol cu privire la un anumit teritoriu.

O declarație făcută potrivit prezentului articol va fi considerată ca fiind în conformitate cu paragraful 1 din art. 63 al Convenției.

ARTICOLUL 5

Raportare la Convenție

Înaltele părți contractante vor considera art. 1, 2, 3 și 4 din acest Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se vor aplica în consecință.

ARTICOLUL 6

Semnare și ratificare

Prezentul Protocol este deschis spre semnare membrilor Consiliului Europei, semnatori ai Convenției; el va fi ratificat o dată cu Convenția sau după ratificarea acesteia. El va intra în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare. Pentru orice semnatar care îl va ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare o dată cu depunerea instrumentului de ratificare.

Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei, care va notifica tuturor membrilor numele celor care au ratificat Protocolul.

Încheiat la Paris la 20 martie 1952, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele semnatare.

**PROTOCOLUL NR. 4
LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE
CARE RECUNOAȘTE ANUMITE DREPTURI
ȘI LIBERTĂȚI, ALTELE DECÂT ACELEA
CARE FIGUREAZĂ ÎN CONVENȚIE ȘI ÎN PRIMUL
PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIE***

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului European, Hotărâte să ia măsuri de natură să asigure garantarea colectivă a drepturilor și a libertăților și a libertăților fundamentale, altele decât cele care sunt deja înscrise în titlul I al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare Convenția), și în art. 1–3 din primul Protocol adițional la Convenție, semnat la Paris la 20 martie 1952, Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Interzicerea privării de libertate pentru datorii

Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

ARTICOLUL 2

Libertatea de circulație

1. Oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa.

---

* Încheiat la Strasbourg la 16 aprilie 1983. A intrat în vigoare la 2 mai 1968.

Protocolul a fost amendat prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998.

România a ratificat Protocolul nr. 4 din Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994. Protocolul nr. 11 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 147 din 13 iulie 1995.

2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa.

3. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

4. Drepturile recunoscute în paragraful 1 pot, de asemenea, în anumite zone determinate, să facă obiectul unor restrângeri care, prevăzute de lege, sunt justificate de interesul public într-o societate democratică.

ARTICOLUL 3

Interzicerea expulzării propriilor cetățeni

1. Nimeni nu poate fi expulzat, printr-o măsură individuală sau colectivă, de pe teritoriul statului al cărui cetățean este.

2. Nimeni nu poate fi privat de dreptul de a intra pe teritoriul statului al cărui cetățean este.

ARTICOLUL 4

Interzicerea expulzării colective de străini

Expulzările colective de străini sunt interzise.

ARTICOLUL 5

Aplicare teritorială

1. Oricare înaltă parte contractantă poate, în momentul semnării ori al ratificării prezentului Protocol sau în orice moment ulterior, să comunice Secretarului general al Consiliului European o declarație precizând măsura în care ea se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice anumitor teritorii care sunt desemnate în declarația respectivă și ale căror relații internaționale ea le asigură.

2. Orice înaltă parte contractantă care a comunicat o declarație în virtutea paragrafului precedent poate, periodic, să comunice o nouă declarație prin care să modifice termenii oricărei declarații anterioare sau prin care să pună capăt aplicării dispozițiilor prezentului Protocol cu privire la un anumit teritoriu.

3. O declarație făcută potrivit prezentului articol va fi considerată ca fiind făcută în conformitate cu paragraful 1 din art. 56 al Convenției.

4. Teritoriul oricărui stat la care se aplică prezentul Protocol, în virtutea ratificării sau a acceptării sale de către respectivul stat, și fiecare dintre teritoriile cu privire la care Protocolul se aplică, în virtutea unei declarații semnate de respectivul stat conform prezentului articol, vor fi considerate ca teritorii distincte în sensul referitor la teritoriul unui stat, făcute de art. 2 și 3.

5. Orice stat care a făcut o declarație potrivit paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol poate ulterior, în orice moment, să declare, referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții de a primi cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din Convenție, privitor la art. 1–4 din prezentul Protocol sau la unele dintre acestea.

ARTICOLUL 6

Raportare la Convenție

Înaltele părți contractante vor considera art. 1–5 ale acestui Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se vor aplica în consecință.

ARTICOLUL 7

Semnare și ratificare

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare membrilor Consiliului Europei, semnatori ai Convenției; el va fi ratificat o dată cu Convenția sau după ratificarea acesteia. El va intra în vigoare după depunerea a cinci instrumente de ratificare. Pentru orice semnatar care îl va ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare o dată cu depunerea instrumentului de ratificare.

2. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei care va notifica tuturor membrilor numele celor care au ratificat Protocolul.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 16 septembrie 1963, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele semnatare.

Seria Tratatelor europene nr. 114

PROTOCOLUL NR. 6 LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE PRIVIND ABOLIREA PEDEPSEI CU MOARTEA *

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare Convenția),

Considerând că progresele intervenite în mai multe state membre ale Consiliului Europei exprimă o tendință generală în favoarea abolirii pedepsei cu moartea,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Abolirea pedepsei cu moartea

Pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat.

ARTICOLUL 2

Pedeapsa cu moartea în timp de război

Un stat poate să prevadă în legislația sa pedeapsa cu moartea pentru acte săvârșite în timp de război sau de

---

* Înceiat la Strasbourg la 28 aprilie 1983. A intrat în vigoare la 1 martie 1985.

Protocolul a fost amendat prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998.

România a ratificat Protocolul nr. 6 prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994. Protocolul nr. 1 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 147 din 13 iulie 1995.

pericol iminent de război; o asemenea pedeapsă nu va fi aplicată decât în cazurile prevăzute de această legislație și conform dispozițiilor sale.

Statul respectiv va comunica Secretarului general al Consiliului Europei dispozițiile aferente ale legislației în cauză.

ARTICOLUL 3

Interzicerea derogărilor

Nici o derogare de la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul art. 15 din Convenție nu este îngăduită.

ARTICOLUL 4

Interzicerea rezervelor

Nici o rezervă la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul art. 57 din Convenție nu este admisă.

ARTICOLUL 5

Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei să extindă aplicarea prezentului Protocol la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează datei primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează datei primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 6

Raportare la Convenție

Statele părți consideră art. 1–5 ale prezentului Protocol articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 7

Semnare și ratificare

Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, semnatare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu va putea să ratifice, să accepte sau să aprobe prezentul Protocol fără ca, simultan sau anterior, să fi ratificat Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

Intrare în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care cinci state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Protocol, conform dispozițiilor art. 7.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 9

Funcțiile depozitarului

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului:

- a) orice semnare,
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, conform art. 5 și 8;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având o legătură cu prezentul Protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 28 aprilie 1983, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

PROTOCOLUL NR. 7
LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Hotărâte să ia noi măsuri de natură să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi și libertăți prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare Convenția),

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Garanții procedurale în cazul expulzării de străini

1. Un străin care își are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat nu poate fi expulzat decât în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii și el trebuie să poată:

a) să prezinte motivele care pledează împotriva expulzării sale;

b) să ceară examinarea cazului său; și

c) să ceară să fie reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a uneia ori a mai multor persoane desemnate de către această autoritate.

2. Un străin poate fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor enumerate în paragraful 1 a), b) și c) al acestui Protocol, atunci când expulzarea este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.

---

* Încheiat la Strasbourg la 22 noiembrie 1984. A intrat în vigoare la 1 noiembrie 1988.

Protocolul a fost amendat prin Protocolul nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998.

România a ratificat Protocolul nr. 7 prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994. Protocolul nr. 11 a fost ratificat prin Legea nr. 79 din 6 iulie 1995, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 147 din 13 iulie 1995.

ARTICOLUL 2

Dreptul la două grade de jurisdicție

1. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.

2. Acest drept poate face obiectul unor excepții în cazul infracțiunilor minore, așa cum acestea sunt definite de lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.

ARTICOLUL 3

Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară

Atunci când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau când este acordată grațierea, pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în statul respectiv, cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă în tot sau în parte.

ARTICOLUL 4

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din Convenție.

ARTICOLUL 5

Egalitatea între soți

Soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relațiile cu copiii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică statele să ia măsurile necesare în interesul copiilor.

ARTICOLUL 6

Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezentul Protocol, precizând măsura în care el se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice acestui sau acestor teritorii.

2. Orice stat poate, în oricare moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei să extindă aplicarea prezentului Protocol la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare pentru acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 2 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea sau modificarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 2 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

4. O declarație potrivit prezentului articol va fi considerată ca fiind în conformitate cu paragraful 1 din art. 56 al Convenției.

5. Teritoriul oricărui stat cu privire la care prezentul Protocol se aplică în virtutea ratificării, a acceptării sau a aprobării sale de către statul respectiv și fiecare dintre teritoriile cu privire la care Protocolul se aplică în baza unei declarații făcute de respectivul stat, conform prezentului articol, pot fi considerate ca teritorii distincte în sensul referirii la teritoriul unui stat făcute la art. 1.

6. Orice stat care a făcut o declarație potrivit paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol poate ulterior, în orice

moment, să declare referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții de a primi cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din Convenție privitor la art. 1–5 din prezentul Protocol.

ARTICOLUL 7

Raportare la Convenție

Statele părți consideră art 1–6 ale prezentului Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 8

Semnare și ratificare

Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat simultan sau anterior Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 9

Intrare în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 2 luni de la data la care șapte state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Protocol conform dispozițiilor art. 8.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 2 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 10

Funcțiile depozitarului

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica tuturor statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau aprobare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform art. 6 și 9;

d) orice alt act, notificare sau declarație având legătură cu prezentul Protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 22 noiembrie 1984, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

Seria Tratatelor europene nr. 177

PROTOCOLUL NR. 12 LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Luând în considerare principiul fundamental în virtutea căruia toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul la o protecție egală a legii,

Hotărâre să ia noi măsuri pentru promovarea egalității tuturor persoanelor prin garanția colectivă a unei interdicții generale a discriminării prin intermediul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția“),

Reafirmând că principiul nediscriminării nu împiedică statele părți să ia măsuri pentru promovarea unei egalități depline și efective, cu condiția existenței unei justificări obiective și rezonabile a acestor măsuri,

Au convenit asupra celor ce urmează:

---

* *Adoptat la Roma la 4 noiembrie 2000.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 103 din 25 aprilie 2006, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 375 din 2 mai 2006.

ARTICOLUL 1

Interzicerea generală a discriminării

1. Dreptul de a te bucura de oricare din drepturile prevăzute de lege trebuie să fie asigurat fără nici o discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avuție, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu poate face obiectul unei discriminări bazate pe oricare din motivele menționate în paragraful 1, din partea nici unei autorități publice.

ARTICOLUL 2

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, la data semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul protocol.

2. Orice stat poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol asupra oricărui teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație, făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, poate fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General. Retragera sau modificarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data primirii acestei notificări de către Secretarul general.

4. O declarație făcută conform prezentului articol va fi considerată ca fiind conformă cu paragraful 1 al articolului 56 din Convenție.

5. Orice stat care a făcut o declarație conform paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol poate ulterior, în orice moment, să declare referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în declarație că acceptă competența Curții de a primi cererile persoanelor fizice, organizațiilor neguvernamentale sau grupurilor de persoane particulare, cum se prevede în articolul 34 al Convenției, cu privire la articolul 1 al prezentului Protocol.

ARTICOLUL 3

Raportarea la Convenție

Statele părți consideră prevederile articolelor 1 și 2 ale prezentului protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției vor fi aplicate în consecință.

ARTICOLUL 4

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol va fi deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără a ratifica în prealabil sau simultan Convenția. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data la care zece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin prezentul Protocol, conform prevederilor art. 4.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 6

Funcțiile depozitarului

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica tuturor statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform articolelor 2 și 5;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul Protocol.

Încheiat la Roma la 4 noiembrie 2000, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite câte o copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului European

Seria Tratatelor europene nr. 187

PROTOCOLUL NR. 13* LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE, CU PRIVIRE LA ABOLIREA PEDEPSEI CU MOARTEA ÎN ORICE ÎMPREJURĂRI

Statele membre ale Consiliului European, semnatare ale prezentului Protocol,

Convinse că dreptul la viață al oricărei persoane este o valoare fundamentală într-o societate democratică și ca abolirea pedepsei cu moartea este esențială pentru protejarea acestui drept și pentru deplina recunoaștere a demnității inerente tuturor ființelor umane,

Dorind să întărească protecția dreptului la viață garantat prin Convenția de apărare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (numită mai jos „Convenția“),

Notând că Protocolul nr. 6 la Convenția cu privire la abolirea pedepsei cu moartea, semnat la Strasbourg la 28 aprilie 1983, nu exclude pedeapsa cu moartea pentru acte comise în timp de război sau de pericol iminent de război,

Hotărâte să facă ultimul pas în vederea abolirii pedepsei cu moartea în orice împrejurări,

Au convenit asupra celor ce urmează:

---

* Deschis spre semnare la 3 mai 2002.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 7 din 9 ianuarie 2003, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 27 din 20 ianuarie 2003.

ARTICOLUL 1

Abolirea pedepsei cu moartea

Pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o astfel de pedeapsă, nici executat.

ARTICOLUL 2

Interzicerea derogărilor

Nici o derogare de la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul art. 15 din Convenție nu este îngăduită.

ARTICOLUL 3

Interzicerea rezervelor

Nici o rezervă nu este admisă la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul art. 57 din Convenție.

ARTICOLUL 4

Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare, cu privire la acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea sau modificarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 5

Raportare la Convenție

Statele părți consideră art. 1–4 ale prezentului Protocol drept articole adiționale la Convenție, iar toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 6

Semnare și ratificare

Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, semnatare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu va putea ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără ca, simultan sau anterior, să fi ratificat Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Intrare în vigoare

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data la care zece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin prezentul Protocol în conformitate cu dispozițiile art. 6.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 8

Funcțiile depozitarului

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica tuturor statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform art. 4 și 7;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare, având o legătură cu prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, pe deplin autorizați în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Vilnius, la data de 3 mai 2002, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului

Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

Seria Tratatelor europene nr. 194

PROTOCOLUL NR. 14 LA CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE, CU PRIVIRE LA MODIFICAREA SISTEMULUI DE CONTROL AL CONVENȚIEI*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, denumită în continuare *Convenția*,

având în vedere Rezoluția nr. 1 și Declarația, adoptate în cadrul Conferinței ministeriale europene privind drepturile omului, care s-a desfășurat la Roma la 3 și 4 noiembrie 2000,

având în vedere declarațiile adoptate de Comitetul Miniștrilor la 8 noiembrie 2001, 7 noiembrie 2002 și 15 mai 2003 în cadrul reuniunilor 109, 111, respectiv 112,

având în vedere Avizul nr. 251 (2004) adoptat de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 28 aprilie 2004,

considerând că este necesară și urgentă modificarea anumitor dispoziții ale Convenției în vederea menținerii și îmbunătățirii eficienței pe termen lung a sistemului de

---

* *Adoptat la Strasbourg la 13 mai 2004.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 39 din 17 martie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 238 din 22 martie 2005.

control, având în vedere mai ales creșterea continuă a numărului de cauze aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului și al Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei,

considerând, mai ales, că este necesar să fie menținut rolul principal al Curții în ceea ce privește protecția drepturilor omului în Europa,

au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Alineatul 2 al articolului 22 din Convenție se abrogă.

ARTICOLUL 2

Articolul 23 din Convenție se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 23

Durata mandatului și revocarea

1. Judecătorii sunt aleși pentru o perioadă de 9 ani. Ei nu pot fi realeși.

2. Mandatul judecătorilor se încheie atunci când ei împlinesc vârsta de 70 de ani.

3. Judecătorii rămân în funcție până la înlocuirea lor. Ei continuă totuși să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.

4. Un judecător nu poate fi revocat din funcție decât dacă ceilalți judecători decid, cu o majoritate de două treimi, că el nu mai corespunde condițiilor cerute.“

ARTICOLUL 3

Articolul 24 din Convenție se abrogă.

ARTICOLUL 4

Articolul 25 din Convenție devine articolul 24 și se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 24

Grefa și raportorii

1. Curtea dispune de o grefă ale cărei sarcini și organizare sunt stabilite prin regulamentul Curții.

2. Atunci când se pronunță în complet de judecător unic, Curtea este asistată de raportori care își exercită

funcțiile sub autoritatea președintelui Curții. Ei fac parte din grefa Curții.“

ARTICOLUL 5

Articolul 26 din Convenție devine articolul 25 („Adunarea generală a Curții“) și se modifică după cum urmează:

1. La sfârșitul literei d), virgula este înlocuită cu punct și virgulă, iar cuvântul „și“ se elimină.

2. La sfârșitul literei e), punctul este înlocuit cu punct și virgulă.

3. Se adaugă o nouă literă, litera f), cu următorul cuprins:

„f) formulează orice cerere în temeiul art. 26 alin. 2.“

ARTICOLUL 6

Articolul 27 din Convenție devine articolul 26 și se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 26

Completele de judecatori unici, comitete, Camere și Marea Cameră

1. Pentru examinarea cauzelor deduse judecății Curții, aceasta se constituie din complete formate din judecător unic, comitete de 3 judecatori, Camere de 7 judecatori și Marea Cameră, formată din 17 judecatori. Camerele Curții constituie comitete pentru o perioadă determinată.

2. La cererea Adunării generale a Curții, Comitetul Miniștrilor poate să reducă la 5 numărul judecătorilor Camerelor, prin decizie unanimă și pentru o perioadă determinată.

3. Judecătorul unic nu va examina nici o cerere introdusă împotriva înaltei părți contractante în numele căreia a fost ales.

4. Judecătorul ales în numele unei înalte părți contractante care este parte în cauză este membru de drept al Camerei sau al Marii Camere. În absența sa ori în cazul în care nu poate participa, va participa în calitate de judecător o persoană aleasă de președintele Curții de pe o listă prezentată în prealabil de către înalta parte contractantă.

5. De asemenea, fac parte din Marea Cameră președintele Curții, vicepreședinții, președinții Camerelor și alți judecatori desemnați în conformitate cu

regulamentul Curții. Când cauza este transmisă Marii Camere în temeiul art. 43, nici un judecător al Camerei care a pronunțat decizia nu poate să facă parte din Marea Cameră, cu excepția președintelui Camerei și a judecătorului care a participat în numele înaltei părți contractante interesate.“

ARTICOLUL 7

După noul articol 26 se adaugă un nou articol, articolul 27, cu următorul cuprins:

„ARTICOLUL 27

Competența judecătorilor unici

1. Judecătorul unic poate declara inadmisibilă o cauză, în temeiul art. 34, sau poate decide radierea ei de pe rol atunci când o asemenea decizie poate fi luată fără o examinare suplimentară.

2. Decizia este definitivă.

3. Dacă judecătorul unic nu declară inadmisibilă o cauză sau nu o radiază de pe rol, acesta o va transmite unui comitet sau unei Camere pentru o examinare suplimentară.“

ARTICOLUL 8

Articolul 28 din Convenție se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 28

Competența comitetelor

1. Un comitet sesizat cu o cerere individuală formulată în temeiul art. 34 poate, cu unanimitate de voturi:

a) să o declare ca fiind inadmisibilă sau să o radieze de pe rol, atunci când o asemenea decizie poate fi luată fără o examinare suplimentară; sau

b) să o declare ca admisibilă și să pronunțe în același timp o hotărâre pe fond, atunci când problema referitoare la interpretarea sau aplicarea Convenției ori a protocoalelor sale, care este la originea cauzei, face obiectul unei jurisprudențe constante a Curții.

2. Deciziile și hotărârile prevăzute la alin. 1 sunt definitive.

3. Dacă judecătorul ales în numele înaltei părți contractante, parte în cauză, nu este membru al

comitetului, acesta din urmă poate, în orice fază a procedurii, să îl invite să participe în locul unuia dintre membri, ținând seama de toți factorii relevanți, inclusiv dacă partea a contestat aplicarea procedurii prevăzute la alin. 1.

ARTICOLUL 9

Articolul 29 din Convenție se modifică după cum urmează:

1. Alineatul 1 va avea următorul cuprins:

„Dacă nu a fost luată nici o decizie în temeiul art. 27 sau 28 și nici nu a fost pronunțată o hotărâre potrivit art. 28, Camera se pronunță asupra admisibilității și a fondului cererilor individuale formulate conform art. 34. Decizia asupra admisibilității poate fi luată separat.“

2. La finalul alineatului 2 se adaugă o nouă frază, după cum urmează:

„Cu excepția cazurilor în care Curtea decide altfel, în cazuri excepționale decizia asupra admisibilității se ia separat“.

3. Alineatul 3 se abrogă.

ARTICOLUL 10

Articolul 31 din Convenție se modifică după cum urmează:

1. La sfârșitul literei a), cuvântul „și“ se elimină.

2. Litera b) devine litera c) și se înserează o nouă literă b), după cum urmează:

„b) se pronunță asupra aspectelor cu privire la care Curtea este sesizată de către Comitetul Miniștrilor în temeiul art. 46 alin. 4; și [...]“.

ARTICOLUL 11

Articolul 32 din Convenție se modifică după cum urmează:

– La sfârșitul alineatului 1, după numărul 34 se adaugă o virgulă și numărul 46.

ARTICOLUL 12

Alineatul 3 al articolului 35 din Convenție se modifică după cum urmează:

„3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în temeiul art. 34, atunci când apreciază că:

a) cererea este incompatibilă cu prevederile Convenției sau ale protocoalelor sale, este în mod vădit neîntemeiată ori abuzivă; sau

b) reclamantul nu a suferit nici un prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin protocoalele sale impune examinarea pe fond a cererii și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nici o cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.“

ARTICOLUL 13

La sfârșitul articolului 36 din Convenție se adaugă un nou alineat, alineatul 3, cu următorul cuprins:

„3. În orice cauză aflată pe rolul unei Camere sau al Marii Camere comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei poate prezenta observații scrise și poate lua parte la audieri.“

ARTICOLUL 14

Articolul 38 din Convenție se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 38

Examinarea în contradictoriu a cauzei

Curtea examinează cauza în condiții de contradictorialitate cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, procedează la o anchetă, pentru a cărei bună desfășurare înaltele părți contractante implicate vor pune la dispoziție toate facilitățile necesare.“

ARTICOLUL 15

Articolul 39 din Convenție se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 39

Soluționări pe cale amiabilă

1. În orice etapă a procedurii Curtea se poate pune la dispoziția părților în vederea soluționării pe cale amiabilă a cauzei, care să reflecte respectarea drepturilor omului, așa cum sunt recunoscute acestea în Convenție și în protocoalele sale.

2. Procedura descrisă la alin. 1 este confidențială.

3. În cazul încheierii unei convenții de rezolvare amiabilă, Curtea scoate cauza de pe rol printr-o decizie care se limitează la o prezentare sumară a situației de fapt și a soluției adoptate.

4. Această decizie este transmisă Comitetului Miniștrilor, care supraveghează executarea clauzelor din convenția de soluționare pe cale amiabilă, așa cum au fost reținute în decizie.“

ARTICOLUL 16

Articolul 46 din Convenție se modifică după cum urmează:

„ARTICOLUL 46

Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. Înaltele părți contractante se obligă să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții, pronunțate în cauzele în care sunt părți.

2. Hotărârea definitivă a Curții se transmite Comitetului Miniștrilor care supraveghează executarea acesteia.

3. În cazul în care Comitetul Miniștrilor consideră că supravegherea executării unei hotărâri definitive este împiedicată de o dificultate de interpretare a acestei hotărâri, el poate sesiza Curtea pentru a se pronunța asupra acestei probleme de interpretare. Decizia cu privire la sesizarea Curții se ia prin vot cu o majoritate de două treimi din numărul reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului Miniștrilor.

4. În cazul în care Comitetul Miniștrilor consideră că o înaltă parte contractantă refuză să se conformeze unei hotărâri definitive pronunțate într-un litigiu în care este parte, acesta poate, după ce a pus în întârziere înalta parte contractantă, să sesizeze Curtea cu privire la problema respectării de către aceasta a obligației prevăzute la alin. 1, printr-o decizie luată cu votul majorității de două treimi din numărul reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului Miniștrilor.

5. Dacă Curtea constată o încălcare a prevederilor alin. 1, trimite cauza Comitetului Miniștrilor pentru ca acesta să examineze măsurile care se impun. Dacă Curtea constată că nu s-a produs o încălcare a prevederilor alin. 1, va transmite cauza Comitetului Miniștrilor, care va decide încetarea supravegherii executării.“

ARTICOLUL 17

Articolul 59 din Convenție se modifică după cum urmează:

1. Se adaugă alineatul 2 cu următorul cuprins:

„2. Uniunea Europeană poate adera la prezenta Convenție.“

2. Alineatele 2, 3 și 4 vor deveni alineatele 3, 4 și, respectiv, 5.

ARTICOLUL 18

Dispoziții finale și tranzitorii

1. Prezentul protocol este deschis semnării de către statele membre ale Consiliului European, semnatare ale Convenției, care își pot exprima consimțământul de a fi parte la acesta prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării ori aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării ori aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretariatul General al Consiliului European.

ARTICOLUL 19

Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează trecerii unui termen de 3 luni de la data la care toate părțile contractante își vor fi exprimat consimțământul de a fi parte la protocol, în conformitate cu dispozițiile art. 18.

ARTICOLUL 20

1. La data intrării în vigoare a prezentului protocol, dispozițiile sale se vor aplica tuturor cererilor aflate pe rolul Curții, precum și tuturor hotărârilor a căror executare este supravegheată de către Comitetul Miniștrilor.

2. Noul criteriu de admisibilitate introdus prin art. 12 din prezentul protocol la art. 35 alin. 3 lit. b) din Convenție nu se va aplica cererilor declarate admisibile înainte de intrarea în vigoare a prezentului protocol. Doi ani după intrarea în vigoare a prezentului protocol, doar Camerele și Marea Cameră vor putea aplica noul criteriu de admisibilitate.

ARTICOLUL 21

La data intrării în vigoare a prezentului protocol durata mandatului judecătorilor care se află în exercitarea primului lor mandat se va prelungi de drept, pentru a atinge un total de 9 ani. Ceilalți judecători își vor încheia mandatul, care va fi prelungit de drept cu 2 ani.

ARTICOLUL 22

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) data intrării în vigoare a prezentului protocol, conform art. 19; precum și
- d) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezentul protocol.

Drept care, subsemnații, având depline puteri, am semnat prezentul protocol.

Adoptat la Strasbourg la 13 mai 2004, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretariatul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată conformă cu originalul fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

III. PREVENIREA TORTURII

**CONVENȚIA EUROPEANĂ
PENTRU PREVENIREA TORTURII ȘI A PEDEPSELOR
SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Având în vedere dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Reamintind că în înțelesul art. 3 al aceleiași Convenții „nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”,

Constatând că persoanele care se consideră victime ale încălcării prevederilor art. 3 se pot prevala de mecanismul Convenției,

*Convins*e că protecția persoanelor private de libertate împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante ar putea fi întărită printr-un mecanism extrajudiciar, cu caracter preventiv, bazat pe vizite,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

ARTICOLUL 1

Se instituie un Comitet european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (denumit în continuare *Comitetul*). Prin intermediul vizitelor, Comitetul examinează tratamentul persoanelor private de libertate în vederea întăririi, dacă este cazul, a protecției lor împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

* Adoptată la Strasbourg în 26 noiembrie 1987. A intrat în vigoare la 1 februarie 1989.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 285 din 7 octombrie 1994.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte autorizează vizitarea, conform prezentei Convenții, a oricărui loc, aflat sub jurisdicția sa, în care persoanele sunt private de libertate de către o autoritate publică.

ARTICOLUL 3

Comitetul și autoritățile naționale competente ale părții interesate cooperează în vederea aplicării prezentei Convenții.

CAPITOLUL II

ARTICOLUL 4

1. Comitetul se compune dintr-un număr de membri egal cu cel al părților.

2. Membrii Comitetului sunt aleși dintre personalitățile cu o înaltă moralitate, recunoscute pentru competența lor în domeniul drepturilor omului sau care au experiență profesională în domeniile pe care le tratează prezenta Convenție.

3. Comitetul nu poate cuprinde decât un singur cetățean din partea aceluiași stat.

4. Membrii activează cu titlu individual, sunt independenți și imparțiali în exercitarea mandatelor lor și sunt disponibili pentru îndeplinirea funcțiilor lor de o manieră efectivă.

ARTICOLUL 5

1. Membrii Comitetului sunt aleși de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei cu majoritate absolută de voturi de pe o listă de nume întocmită de către Biroul Adunării Consultative a Consiliului Europei; delegația națională a fiecărei părți în Adunarea Consultativă prezintă trei candidați, dintre care cel puțin doi au cetățenia statului respectiv.

2. Aceași procedură este urmată pentru ocuparea locurilor devenite vacante.

3. Membrii Comitetului sunt aleși pentru o perioadă de 4 ani. Ei nu pot fi realesi decât o singură dată. Totuși, în ceea ce privește membrii desemnați la prima alegere, funcțiile a trei dintre ei vor lua sfârșit la încheierea unei perioade de 2 ani. Membrii ale căror funcții iau sfârșit la

expirarea termenului inițial de 2 ani sunt desemnați prin tragere la sorți efectuată de Secretarul general al Consiliului Europei, imediat după ce se va fi procedat la prima alegere.

ARTICOLUL 6

1. Comitetul își desfășoară lucrările cu ușile închise. Cvorumul este constituit din majoritatea membrilor săi. Deciziile Comitetului sunt luate cu majoritatea membrilor prezenți, sub rezerva dispozițiilor art. 10 paragraful 2.

2. Comitetul stabilește regulamentul său interior.

3. Secretariatul Comitetului este asigurat de Secretarul general al Consiliului Europei.

CAPITOLUL III

ARTICOLUL 7

1. Comitetul organizează vizitarea locurilor vizate în art. 2. În afara vizitelor periodice, Comitetul poate organiza orice altă vizită care i se pare a fi cerută de circumstanțe.

2. Vizitele sunt efectuate, ca regulă generală, de către cel puțin doi membri ai Comitetului. Acesta din urmă poate, dacă apreciază ca necesar, să fie asistat de experți și interpreți.

ARTICOLUL 8

1. Comitetul notifică guvernului părții interesate intenția sa de a efectua o vizită. Ca urmare a unei asemenea notificări, Comitetul are dreptul să viziteze în orice moment locurile vizate la art. 2.

2. Partea trebuie să acorde Comitetului următoarele facilități pentru îndeplinirea sarcinilor sale:

a) accesul în teritoriul său și dreptul de a se deplasa în interiorul acestuia fără restricții;

b) orice informație asupra locurilor în care se găsesc persoane private de libertate;

c) posibilitatea de a se deplasa potrivit voinței sale spre orice loc în care se găsesc persoane private de libertate, inclusiv dreptul de a se deplasa fără piedici în interiorul acestor locuri;

d) orice altă informație de care dispune partea și care este necesară Comitetului pentru îndeplinirea însărcinării

sale. În obținerea acestei informații, Comitetul va ține seama de regulile de drept și deontologice aplicabile la nivel național.

3. Comitetul se poate întreține, fără martori, cu persoane private de libertate.

4. Comitetul poate intra în contact în mod liber cu orice persoană pe care o apreciază ca fiind capabilă să-i furnizeze informații utile.

5. Dacă este cazul, Comitetul comunică pe loc observațiile sale autorităților competente ale părții interesate.

ARTICOLUL 9

1. În circumstanțe excepționale, autoritățile competente ale părții interesate pot face cunoscute Comitetului obiecțiile lor față de momentul avut în vedere de Comitet pentru efectuarea vizitei sau față de locul ales de Comitet cu intenția de a-l vizita. Asemenea obiecții nu pot fi făcute decât din motive de apărare națională sau de siguranță publică, sau datorită unor tulburări grave în locurile în care persoanele sunt private de libertate, stării de sănătate a unei persoane sau unui interogatoriu urgent, într-o anchetă în curs, în legătură cu o infracțiune penală gravă.

2. Ca urmare a unor asemenea obiecții, Comitetul și partea se consultă imediat în scopul de a clarifica situația și pentru a ajunge la un acord asupra măsurilor care să permită Comitetului să-și exercite funcțiile cât mai repede posibil. Aceste măsuri pot cuprinde transferarea într-un alt loc a oricărei persoane pe care Comitetul intenționează să o viziteze. Așteptând ca vizita să poată avea loc, partea furnizează Comitetului informații cu privire la orice persoană vizată.

ARTICOLUL 10

1. După fiecare vizită, Comitetul întocmește un raport cu privire la faptele constatate cu ocazia acesteia, ținând seama de toate observațiile prezentate eventual de către partea interesată. El transmite părții raportul său, care conține recomandările pe care le apreciază ca necesare. Comitetul se poate consulta cu partea în intenția de a-i sugera, dacă este cazul, ameliorări în ceea ce privește protecția persoanelor private de libertate.

2. Dacă partea nu cooperează sau refuză să amelioreze situația în sensul recomandărilor Comitetului, acesta poate să decidă, cu majoritatea de două treimi din membri săi, după ce partea va fi avut posibilitatea să se explice, formularea unei declarații publice în această privință.

ARTICOLUL 11

1. Informațiile culese de Comitet cu ocazia efectuării unei vizite, raportul său și consultările cu partea interesată sunt confidențiale.

2. Comitetul publică raportul său, ca și orice comentariu al părții interesate, dacă aceasta o solicită.

3. Totuși, nici o dată cu caracter personal nu poate fi făcută publică fără consimțământul expres al persoanei vizate.

ARTICOLUL 12

Anual, Comitetul înaintează Comitetului Miniștrilor, ținând seama de regulile de confidențialitate prevăzute la art. 11, un raport general referitor la activitățile sale, care este transmis Adunării Consultative și făcut public.

ARTICOLUL 13

Membrii Comitetului, experții și celelalte persoane care îi asistă sunt supuși, pe durata mandatului lor și după expirarea acestuia, obligației de a păstra secrete faptele sau informațiile despre care au luat cunoștință în îndeplinirea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 14

1. Numele persoanelor care asistă Comitetul sunt indicate în notificarea făcută în temeiul art. 8 paragraful 1.

2. Experții activează în baza instrucțiunilor și sub responsabilitatea Comitetului. Ei trebuie să posede o competență și o experiență proprie în domeniile ce țin de prezenta Convenție și au aceleași obligații de independență, imparțialitate și disponibilitate ca și membrii Comitetului.

3. În mod excepțional, o parte poate declara că un expert sau o altă persoană care asistă Comitetul nu poate fi admisă să participe la vizitarea unui loc aflat sub jurisdicția sa.

CAPITOLUL IV

ARTICOLUL 15

Fiecare parte comunică Comitetului numele și adresa autorităților competente să primească notificările adresate guvernului său, ca și cele ale oricărui agent de legătură pe care ea îl poate desemna.

ARTICOLUL 16

Comitetul, membrii săi și experții menționați la art. 7 paragraful 2, se bucură de privilegiile și imunitățile prevăzute în anexa la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 17

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere dispozițiilor de drept intern sau acordurilor internaționale care asigură o mai mare protecție persoanelor private de libertate.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu poate fi interpretată ca o limitare sau ca o derogare de la competențele organelor Convenției europene a drepturilor omului sau de la obligațiile asumate de către părți în virtutea acestei Convenții.

3. Comitetul nu va vizita locurile pe care reprezentanții sau delegații puterilor protectoare sau ai Comitetului internațional al Crucii Roșii le vizitează efectiv și regulat în baza Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949 și a Protocoalelor lor adiționale din 8 iunie 1977.

CAPITOLUL V

ARTICOLUL 18

Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului European. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care șapte state membre ale Consiliului European își vor fi exprimat consimțământul la Convenție potrivit dispozițiilor art. 18.

2. Pentru fiecare stat membru care își exprimă ulterior consimțământul la Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 20

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, să extindă, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în baza celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea va produce efect în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 21

Nu este admisă nici o rezervă la dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 22

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 12 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 23

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 19 și 20;

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezența Convenției, cu excepția măsurilor prevăzute la art. 8 și 10.

În constatarea celor de mai sus, subsemnații, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

ANEXĂ

PRIVILEGII ȘI IMUNITĂȚI

(articolul 16)

1. În înțelesul prezentei anexe, referirile la membrii Comitetului includ experții menționați la art. 7 paragraful 2.

2. Membrii Comitetului beneficiază, în timpul exercitării funcțiilor lor, ca și în timpul călătoriilor întreprinse în exercitarea funcțiilor lor, de următoarele privilegii și imunități:

a) imunitatea de arestare sau de detenție și de reținere a bagajelor lor personale și imunitatea de orice jurisdicție în ceea ce privește actele îndeplinite de ei în calitatea lor oficială, inclusiv cuvântul și înscrisurile lor;

b) exceptarea de la orice măsuri restrictive referitoare la libertatea lor de mișcare: ieșirea din și reîntoarcerea în țara lor de rezidență și intrarea în și ieșirea din țara în care își exercită funcțiile, ca și de la orice formalități de înregistrare a străinilor în țările vizitate sau traversate în exercitarea funcțiilor lor.

3. În cursul călătoriilor efectuate în exercitarea funcțiilor lor, membrilor Comitetului le sunt acordate, în materie vamală și de control al schimburilor valutare:

a) de către guvernul propriu, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute înalților funcționari care se deplasează în străinătate în misiune oficială temporară;

b) de către guvernele celorlalte părți, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute reprezentanților guvernelor străine în misiune oficială temporară.

4. Documentele și actele Comitetului sunt inviolabile, în măsura în care privesc activitatea Comitetului.

Corespondența oficială și alte comunicări oficiale ale Comitetului nu pot fi reținute sau cenzurate.

5. Pentru a asigura membrilor Comitetului o libertate completă a cuvântului și o deplină independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție în ceea ce privește cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei în îndeplinirea funcțiilor lor va continua să le fie acordată chiar după ce mandatul acestor persoane va lua sfârșit.

6. Privilegiile și imunitățile sunt acordate membrilor Comitetului nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea funcțiilor lor în deplină independență. Comitetul este singurul care are calitatea de a pronunța ridicarea imunităților; el are nu numai dreptul, dar și îndatorirea de a ridica imunitatea unuia dintre membrii săi, în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără a prejudicia scopul pentru care este acordată.

Seria Tratatelor europene nr. 151

PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PREVENIREA TORTURII ȘI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE*

*Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol la Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, semnată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987 (denumită în continuare *Convenția*).*

Considerând că este oportun să se permită statelor nemembre ale Consiliului Europei să adere la Convenție, la invitația Comitetului Miniștrilor,

---

* *Adoptat la Strasbourg în 4 noiembrie 1993. Va intra în vigoare după notificarea de către statele părți la Tratatul STE 126.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 285 din 7 octombrie 1994.

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Paragraful 1 al articolului 5 al Convenției se completează cu un alineat, după cum urmează:

„În cazul alegerii unui membru al Comitetului în numele unui stat nemembru al Consiliului Europei, Biroul Adunării Consultative invită Parlamentul statului interesat să prezinte trei candidați, dintre care cel puțin doi au cetățenia acestuia. Alegerea de către Comitetul Miniștrilor va avea loc după consultarea părții interesate.“

ARTICOLUL 2

Articolul 12 al Convenției se citește după cum urmează:

„Anual, Comitetul înaintează Comitetului Miniștrilor, ținând seama de regulile de confidențialitate prevăzute la art. 11, un raport general referitor la activitățile sale, care este transmis Adunării Consultative, cât și oricărui stat nemembru al Consiliului Europei parte la Convenție, și făcut public.“

ARTICOLUL 3

Textul articolului 18 al Convenției devine paragraful 1 al aceluiași articol și se completează cu un paragraf 2, redactat astfel:

„2. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la Convenție.“

ARTICOLUL 4

La paragraful 2 al articolului 19 al Convenției, cuvântul *membru* este suprimat, iar cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare sau aderare*.

ARTICOLUL 5

La paragraful 1 al articolului 20 al Convenției, cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare sau aderare*.

ARTICOLUL 6

1. Fraza introductivă a articolului 23 al Convenției se citește după cum urmează:

„Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre, cât și oricărui stat nemembru al Consiliului Europei parte la Convenție.“

2. La litera b) a articolului 23 al Convenției, cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare* sau *aderare*.

ARTICOLUL 7

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei semnatare ale Convenției, care pot să-și exprime consimțământul prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, a acceptării sau a aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, a acceptării sau a aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care toate părțile la Convenție își vor fi exprimat consimțământul la Protocol, potrivit dispozițiilor art. 7.

ARTICOLUL 9

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) data intrării în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 8;

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezentul Protocol.

În constatarea celor de mai sus, subsemnații, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 4 noiembrie 1993, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

Seria Tratatelor europene nr. 152

PROTOCOLUL NR. 2 LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PREVENIREA TORTURII ȘI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE*

Statele semnatare ale prezentului Protocol la Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, semnată la Strasbourg la 26 noiembrie 1993 (denumită în continuare *Convenția*).

Convins de oportunitatea de a permite membrilor Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (denumit în continuare *Comitetul*) de a fi reeligibil de două ori.

Luând în considerare, pe lângă aceasta, necesitatea de a garanta o înnoire echilibrată a membrilor Comitetului,
Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. A doua frază a paragrafului 3 al articolului 5 al Convenției se citește după cum urmează:

„Ei sunt reeligibili de două ori.“

2. Articolul 5 se completează cu paragrafele 4 și 5 după cum urmează:

„4. Pentru a asigura, în măsura posibilului, înnoirea unei jumătăți din membrii Comitetului la fiecare 2 ani, Comitetul Miniștrilor poate, înainte de a proceda la orice alegere, să decidă ca unul sau mai multe mandate ale membrilor ce urmează a fi aleși să aibă o durată alta decât 4 ani, fără ca această durată, totuși, să poată depăși 4 ani sau să fie mai mică de doi ani.

---

* *Adoptat la Strasbourg în 4 noiembrie 1993. Va intra în vigoare după ratificarea de către statele părți la Tratatul STE 126.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 285 din 7 octombrie 1994.

5. În cazul în care sunt vizate mai multe mandate, iar Comitetul Miniștrilor aplică paragraful precedent, repartizarea mandatelor se realizează printr-o tragere la sorți efectuată de Secretarul general imediat după alegere.“

ARTICOLUL 2

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor semnatare ale Convenției sau care aderă la aceasta, ce pot să-și exprime consimțământul prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, a acceptării sau a aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, a acceptării sau a aprobării, urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 3

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care toate părțile la Convenție își vor fi exprimat consimțământul la Protocol, potrivit dispozițiilor art. 2.

ARTICOLUL 4

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) data intrării în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 3;

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezentul Protocol.

În constatarea celor de mai sus, subsemnații, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 4 noiembrie 1993, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

IV. SĂNĂTATE PUBLICĂ

CONVENȚIA
PRIVIND ELABORAREA UNEI FARMACOPEI
EUROPENE*

Guvernele Regatului Belgiei, Republicii Franceze, Republicii Federale Germane, Republicii Italiene, Marelui Ducat al Luxemburgului, Regatului Olandei, Confederației Elvețiene și Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,

Luând în considerare că părțile la Tratatul de la Bruxelles din 17 martie 1948, cu amendamentele aduse la 23 octombrie 1954, au decis să strângă legăturile sociale care le unesc și să își asocieze eforturile atât prin consultări directe, cât și în cadrul instituțiilor specializate, pentru a ridica nivelul de trai al popoarelor lor și a promova dezvoltarea armonioasă a serviciilor sociale din țările respective,

Luând în considerare că activitățile sociale conduse de Tratatul de la Bruxelles și desfășurate până în anul 1959 sub auspiciile Organizației Tratatului de la Bruxelles și ale Uniunii Europene Occidentale sunt în prezent conduse în cadrul Consiliului Europei, în baza hotărârii luate la 21 octombrie 1959 de Consiliul Uniunii Europene Occidentale și a Rezoluției (59) 23, adoptate la 16 noiembrie 1959 de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei,

Luând în considerare că din data de 6 mai 1964 Confederația Elvețiană a participat la activități din domeniul sănătății publice, desfășurate conform rezoluției sus-menționate,

*Luând în considerare că scopul Consiliului Europei este realizarea unei unități mai strânse între membrii săi, în vederea promovării, *inter alia*, a progresului economic și social prin încheierea de acorduri și prin acțiune*

---

* Adoptată la Strasbourg la 22 iulie 1964. Intrată în vigoare la 8 mai 1974.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 148 din 3 aprilie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 174 din 5 aprilie 2001.

comună în problemele economice, sociale, culturale, științifice, juridice și administrative,

Luând în considerare că ele s-au străduit, pe cât posibil, să promoveze progresul atât în domeniul social, cât și în domeniul conex al sănătății publice și că au procedat la armonizarea legislației lor naționale în aplicarea prevederilor sus-menționate,

Luând în considerare că astfel de măsuri sunt necesare acum mai mult ca oricând în ceea ce privește producția, circulația și distribuția medicamentelor în Europa,

Convînse că este de dorit și necesar să se armonizeze specificațiile pentru substanțele medicinale care în starea lor originală sau sub forma preparatelor farmaceutice prezintă un interes general și sunt importante pentru populațiile din țările europene,

Convînse de necesitatea de a elabora cât mai curând specificațiile pentru substanțele medicamentoase noi care apar pe piață în număr tot mai mare,

Considerând că acest scop poate fi realizat cel mai bine prin stabilirea treptată a unei farmacopei comune pentru țările europene interesate,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Elaborarea unei farmacopee europene

Părțile contractante se angajează:

a) să elaboreze progresiv o farmacopee care va fi comună țărilor interesate și care va fi intitulată *Farmacopeea europeană*;

b) să ia măsurile necesare pentru ca monografiile care vor fi adoptate în virtutea art. 6 și 7 și care vor constitui *Farmacopeea europeană* să devină standarde oficiale aplicabile în țările respective.

ARTICOLUL 2

Organele însărcinate cu elaborarea Farmacopeei europene

Elaborarea Farmacopeei europene va fi asigurată de:

a) Comitetul de Sănătate Publică, care își desfășoară activitatea în cadrul Consiliului European, în conformitate cu Rezoluția (59) 23, menționată în preambulul la prezenta Convenție, denumit în continuare *Comitetul de Sănătate Publică*;

b) Comisia pentru Farmacopeea europeană creată în acest scop de Comitetul de Sănătate Publică, denumită în continuare *Comisia*.

ARTICOLUL 3

Componența Comitetului de Sănătate Publică

Pentru scopurile prezentei Convenții, Comitetul de Sănătate Publică va fi compus din delegații naționale numite de părțile contractante.

ARTICOLUL 4

Atribuțiile Comitetului de Sănătate Publică

1. Comitetul de Sănătate Publică va exercita o supraveghere generală asupra activității Comisiei și în acest scop Comisia va prezenta Comitetului de Sănătate Publică un raport al fiecărei sesiuni.

2. Toate deciziile luate de Comisie, altele decât cele cu caracter tehnic sau procedural, vor fi supuse spre aprobare Comitetului de Sănătate Publică. Dacă Comitetul de Sănătate Publică nu aprobă o decizie sau o aprobă doar parțial, acesta o va returna Comisiei pentru a fi reanalizată.

3. Comitetul de Sănătate Publică, ținând seama de recomandările Comisiei în baza prevederilor art. 6d), va fixa intervalul de timp în care deciziile cu caracter tehnic legate de Farmacopeea europeană vor fi puse în aplicare pe teritoriile părților contractante.

ARTICOLUL 5

Componența Comisiei

1. Comisia va fi compusă din delegații naționale numite de părțile contractante. Fiecare delegație va fi compusă din cel mult 3 membri aleși pentru competența lor în problemele tratate de Comisie. Fiecare parte contractantă poate numi același număr de supleanți având competențe similare.

2. Comisia își va stabili regulamentul interior.

3. Comisia va alege dintre membrii săi un președinte, prin vot secret. Mandatul președintelui și condițiile reînnoirii acestuia vor fi stabilite prin regulamentul interior al Comisiei, cu condiția ca mandatul primului președinte să fie de 3 ani. În timpul mandatului său președintele nu va fi membru al nici unei delegații naționale,

ARTICOLUL 6

Atribuțiile Comisiei

Conform prevederilor art. 4 atribuțiile Comisiei vor fi:

- a) să stabilească principiile generale aplicabile la elaborarea Farmacopeei europene;

- b) să decidă asupra metodelor de analiză în acest scop;

- c) să ia măsuri pentru elaborarea și adoptarea monografiilor ce urmează să fie incluse în Farmacopeea europeană; și

- d) să recomande fixarea intervalului de timp în care deciziile sale cu caracter tehnic referitoare la Farmacopeea europeană vor fi puse în aplicare pe teritoriile părților contractante.

ARTICOLUL 7

Deciziile Comisiei

1. Fiecare dintre delegațiile naționale menționate la art. 5 paragraful 1 va avea dreptul la un vot.

2. În toate problemele tehnice, inclusiv ordinea în care vor fi pregătite monografiile menționate la art. 6c), deciziile Comisiei vor fi luate prin unanimitate de voturi exprimate și prin majoritatea delegațiilor îndreptățite să facă parte din Comisie.

3. Toate celelalte decizii ale Comisiei vor fi luate prin majoritatea de două treimi din numărul voturilor exprimate și prin majoritatea delegațiilor îndreptățite să facă parte din Comisie.

ARTICOLUL 8

Sediul și reuniunile Comisiei

1. Comisia își va ține reuniunile la Strasbourg, sediul Consiliului Europei.

2. Ea se va reuni pe baza convocării făcute de președintele său ori de câte ori este necesar, dar cel puțin de două ori pe an.

3. Ea se va întruni cu ușile închise. Limbile folosite vor fi limbile oficiale ale Consiliului Europei.

4. Comitetul de Sănătate Publică poate numi un observator care să participe la reuniunile Comisiei.

ARTICOLUL 9

Secretariatul Comisiei

Comisia va avea un secretariat ale cărui șef și colectiv tehnic vor fi numite de Secretarul general al Consiliului

Europei la recomandarea Comisiei și în conformitate cu Regulamentul administrativ al funcționarilor Consiliului Europei. Ceilalți membri ai Secretariatului vor fi numiți de Secretarul general, care se va consulta cu șeful Secretariatului Comisiei.

ARTICOLUL 10

Finanțarea

1. Cheltuielile Secretariatului Comisiei și toate celelalte cheltuieli comune necesare pentru executarea prezentei Convenții vor fi suportate de părțile contractante în conformitate cu prevederile paragrafului 2 al acestui articol.

2. Până la încheierea unui aranjament special, aprobat de toate părțile contractante în acest scop, administrarea financiară a operațiunilor realizate în baza prezentei Convenții se va face în conformitate cu prevederile privind bugetul din Acordul parțial în domeniul social referitor la activitățile incluse în Rezoluția (59) 23, menționată în preambulul la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 11

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va fi ratificată sau acceptată de guvernele semnatare. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare la 3 luni după data depunerii celei de-al 8-lea instrument de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 12

Aderarea

1. După data intrării în vigoare a prezentei Convenții Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, în componența redusă la reprezentanții părților contractante, poate să invite, în condițiile pe care le consideră corespunzătoare, orice alte state membre ale Consiliului Europei pentru a adera la prezenta Convenție.

2. După expirarea a 6 ani de la data stabilită, Comitetul de Miniștri poate invita, în condițiile pe care le consideră adecvate, state europene nemembre ale Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție.

3. Aderarea se va face prin depunerea pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va intra în vigoare la 3 luni după data depunerii lui.

ARTICOLUL 13

Aplicarea teritorială

1. Orice guvern poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile la care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice guvern poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretariatului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu specificat în declarație și pentru ale cărui relații internaționale este răspunzător sau în numele căruia este autorizat să ia măsuri.

3. Orice declarație făcută în vederea realizării prevederilor paragrafului precedent poate, în funcție de orice teritoriu menționat într-o astfel de declarație, să fie retrasă conform procedurii prevăzute la art. 14.

ARTICOLUL 14

Durata

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe o durată nelimitată.

2. Orice parte contractantă poate, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea își va produce efectele la 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 15

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica părților contractante:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) data intrării în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu prevederile art. 11;

d) orice declarație primită în vederea îndeplinirii prevederilor art. 13;

e) orice notificare primită în vederea îndeplinirii prevederilor art. 14 și data la care denunțarea își va produce efectele.

ARTICOLUL 16

Acorduri complementare

Pot fi încheiate acorduri complementare privind condițiile de implementare a prevederilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 17

Aplicarea provizorie

Până la intrarea în vigoare a prezentei Convenții în condițiile prevăzute la art. 11 statele semnatare sunt de acord, pentru a evita orice întârziere în implementarea prezentei Convenții, să o aplice provizoriu de la data semnării, în conformitate cu sistemele constituționale respective.

Ca dovadă a celor de mai sus, subsemnații, fiind pe deplin autorizați, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg la 22 iulie 1964, în limbile engleză și franceză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general va trimite copii autentificate fiecărui stat semnatar și care a aderat.

Seria Tratatelor europene nr. 134

PROTOCOL

LA CONVENȚIA PRIVIND ELABORAREA UNEI FARMACOPEI EUROPENE*

Statele membre ale Consiliului Europei, părți la Convenția privitoare la elaborarea unei farmacopei europene din 22 iulie 1964, elaborată în cadrul Acordului

* *Adoptat la Strasbourg la 16 noiembrie 1989. A intrat în vigoare la 1 noiembrie 1992. România a aderat la Protocol prin Legea nr. 98 din 5 martie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 14 martie 2002.*

parțial al Consiliului Europei în domeniul social și al sănătății publice, denumită în continuare *Convenție*,

Având în vedere Convenția și în special dispozițiile primului său articol,

Întrucât Comunitatea Economică Europeană a adoptat o reglementare, în special sub formă de directive, aplicabilă subiectelor acoperite de Convenție, și că ea dispune de o competență în acest domeniu,

Întrucât de la acea dată, în vederea aplicării art. 1 din Convenție, este necesar pentru Comunitatea Economică Europeană să poată fi parte la Convenție,

Întrucât în acest scop este necesar să se modifice anumite dispoziții ale Convenției,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

La articolele 3 și 5 paragraful 1 din Convenție, cuvintele „delegații naționale“ sunt înlocuite cu cuvântul „delegații“.

ARTICOLUL 2

Paragraful 3 al articolului 5 din Convenție este înlocuit cu textul următor:

„3. Comisia își va alege președintele dintre membrii săi, prin vot secret, cu majoritate de două treimi din numărul voturilor delegațiilor. Mandatul președintelui și condițiile de reînnoire a acestui mandat vor fi stabilite prin regulamentul de organizare interioară al Comisiei. În timpul mandatului său președintele nu va putea fi membru al nici unei delegații.“

ARTICOLUL 3

Articolul 7 din Convenție este înlocuit cu textul următor:

„1. Fiecare dintre delegațiile naționale va avea dreptul la un vot.

2. În toate problemele tehnice, inclusiv ordinea în care vor fi pregătite monografiile menționate la art. 6, deciziile Comisiei vor fi luate prin unanimitatea voturilor exprimate și cu majoritatea delegațiilor naționale având dreptul să facă parte din Comisie.

3. Toate celelalte decizii ale Comisiei vor fi luate cu o majoritate de trei pătrimi din numărul voturilor exprimate. Pentru aceste decizii, de la data intrării în vigoare a

Convenției privind Comunitatea Economică Europeană delegația Comunității va participa la vot în locul delegațiilor statelor sale membre și va dispune de un număr de voturi egal cu numărul delegațiilor statelor sale membre.

Totuși, dacă o parte semnatară ar trebui să dețină ea singură majoritatea cerută, părțile semnatare se angajează să renegocieze modalitățile de vot cel mai curând la 5 ani de la data intrării în vigoare a Protocolului, la cererea uneia dintre ele adresată Secretarului general al Consiliului Europei.“

ARTICOLUL 4

Articolul 10 din Convenție este completat cu paragraful 3 redactat astfel:

„3. Modalitățile eventualei participări financiare a Comunității Economice Europene vor fi determinate prin acord între părțile contractante.“

ARTICOLUL 5

1. Un nou paragraf 3 este inserat în articolul 12 din Convenție, având următorul cuprins:

„3. Comunitatea Economică Europeană va putea adera la prezenta Convenție.“

2. Vechiul paragraf 3 al articolului 12 din Convenție devine noul paragraf 4 al aceluiași articol.

ARTICOLUL 6

Un nou paragraf 4 este inserat în articolul 13 din Convenție, având următorul cuprins:

„4. Paragrafele 1, 2 și 3 de mai sus se aplică *mutatis mutandis* la Comunitatea Economică Europeană.“

ARTICOLUL 7

1. Prezentul Protocol este deschis semnării statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat sau au aderat la Convenție și care pot exprima consimțământul lor de a fi angajate prin:

a) semnătură fără rezervă de ratificare, de acceptare sau de aprobare; sau

b) semnătură sub rezervă de ratificare, de acceptare sau de aprobare, urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate semna prezentul protocol fără rezervă de ratificare, de acceptare sau de aprobare ori să depună instrumentul său

de ratificare, de acceptare sau de aprobare, dacă el nu este deja ori dacă el nu devine simultan parte la Convenție.

3. Orice stat nemembru al Consiliului Europei care a aderat la Convenție poate, de asemenea, să adere la prezentul Protocol.

4. Instrumentele de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună după data la care toate părțile la Convenție și-au exprimat consimțământul lor de a fi angajate prin protocol, conform dispozițiilor art. 7.

ARTICOLUL 9

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului, altor state contractante la Convenție și Comunității Economice Europene:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) data intrării în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu art. 8;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul Protocol.

Drept care subsemnații, fiind pe deplin autorizați, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg la 16 noiembrie 1989, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depozitat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite copii autentificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, oricărui stat contractant la Convenție și Comunității Economice Europene.

V. EDUCAȚIE – CULTURĂ – SPORT

Seria Tratatelor europene nr. 18

CONVENȚIA CULTURALĂ EUROPEANĂ*

Guvernele semnatare ale prezentei Convenții, membre ale Consiliului European,

Considerând că scopul Consiliului European este realizarea unei unități mai strânse între membrii săi, și anume, pentru apărarea și promovarea idealurilor și principiilor care constituie patrimoniul lor comun,

Considerând că dezvoltarea înțelegerii reciproce între popoarele Europei ar permite înaintarea spre acest obiectiv,

Considerând că în acest scop este de dorit atât încheierea unor convenții culturale bilaterale între membrii consiliului, cât și adoptarea unei politici de acțiune comună pentru apărarea culturii europene și încurajarea dezvoltării ei,

Hotărând încheierea unei Convenții culturale europene generale în vederea înlesnirii studierii limbilor, istoriei și civilizației celorlalte părți contractante, precum și studierii civilizației lor comune, în rândul cetățenilor tuturor părților reprezentate de membrii consiliului, ca și în rândul cetățenilor altor state europene care ar adera la această Convenție,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Fiecare parte contractantă va lua măsurile necesare în vederea apărării contribuției sale la patrimoniul cultural comun al Europei și încurajarea sporirii acestei contribuții.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractantă, pe cât posibil:

---

* Adoptată la Paris la 19 decembrie 1954. A intrat în vigoare la 5 mai 1955.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 77 din decembrie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 258 din 20 decembrie 1991.

a) va încuraja în rândul cetățenilor săi studierea limbilor, a istoriei și a civilizației celorlalte părți contractante și va oferi acestora unele înlesniri în vederea realizării unor studii asemănătoare, și

b) se va strădui să dezvolte studierea limbii sau a limbilor sale, a istoriei și a civilizației pe teritoriul celorlalte părți contractante și să ofere conaționalilor acestora din urmă posibilitatea continuării unor studii asemănătoare pe teritoriul său.

ARTICOLUL 3

Părțile contractante se vor consulta în cadrul Consiliului Europei în scopul pregătirii acțiunii lor comune în vederea dezvoltării activităților culturale de interes european.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte contractantă va trebui, în măsura posibilului, să faciliteze circulația și schimbul de persoane, ca și de obiecte de valoare culturală, în scopul aplicării art. 2 și 3.

ARTICOLUL 5

Fiecare parte contractantă va considera obiectele care au o valoare culturală europeană și care sunt sub controlul său, ca făcând parte integrantă din patrimoniul cultural comun al Europei și va lua măsurile necesare pentru salvarea lor și pentru a facilita accesul la ele.

ARTICOLUL 6

1. Propunerile cu privire la aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții și întrebările cu privire la interpretarea ei vor fi examinate cu ocazia întrunirilor Comitetului de experți culturali ai Consiliului Europei.

2. Orice stat care nu este membru al Consiliului Europei și care a aderat la prezenta Convenție conform dispozițiilor din paragraful 4 al art. 9 va putea să delege unu sau mai mulți reprezentanți la reuniunile prevăzute la paragraful precedent.

3. Concluziile adoptate în cursul reuniunilor prevăzute în primul paragraf al prezentului articol vor fi supuse sub formă de recomandări Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, cu condiția să nu fie vorba de hotărâri care sunt de competența Comitetului de experți culturali

referitoare la domenii cu caracter administrativ, care presupun cheltuieli suplimentare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica membrilor Consiliului, ca și Guvernului oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție, orice hotărâre cu privire la aceasta ce ar putea fi luată de către Comitetul de Miniștri sau de Comitetul de experți culturali.

5. Fiecare parte contractantă va notifica, în timp util, Secretarului general al Consiliului Europei, orice măsură pe care ar putea să o ia cu privire la aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții, ca urmare a hotărârilor Comitetului de Miniștri sau ale Comitetului de experți culturali.

6. În cazul în care propunerile cu privire la aplicarea prezentei Convenții ar interesa doar un număr limitat din părțile contractante, examinarea acestor propuneri ar putea fi continuată conform dispozițiilor art. 7, cu condiția ca realizarea lor să nu implice cheltuieli din partea Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Dacă, în vederea atingerii scopurilor prezentei Convenții, două sau mai multe părți contractante doresc să organizeze în sediul Consiliului Europei alte întâlniri față de cele prevăzute la primul paragraf al art. 6. Secretarul general al Consiliului le va acorda tot sprijinul administrativ necesar.

ARTICOLUL 8

Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va trebui considerată ca susceptibilă să afecteze:

a) dispozițiile oricărei convenții culturale bilaterale la care una dintre părțile contractante ar fi deja semnată sau să împiedice încheierea ulterioară a unei asemenea convenții de către una dintre părțile contractante, sau

b) îndatorirea fiecărei persoane de a se supune legilor și reglementărilor în vigoare pe teritoriul uneia dintre părțile contractante, în ceea ce privește intrarea, șederea și plecarea străinilor.

ARTICOLUL 9

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Din momentul în care trei guverne semnatare își vor fi depus instrumentul de ratificare, pentru aceste guverne prezența Convenției va intra în vigoare.

3. Pentru orice guvern semnatar care o va ratifica ulterior, prezența Convenției va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei va putea decide în unanimitate, conform modalităților pe care le va considera oportune, să invite să adere la prezenta Convenție orice stat european care nu este membru al Consiliului. Orice stat care a primit această invitație va putea adera, depunându-și instrumentul său de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei: aderarea va fi valabilă din momentul primirii numelui instrument.

5. Secretariatul General al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului, ca și statelor aderente, depunerea tuturor instrumentelor de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 10

Fiecare parte contractantă va putea specifica teritoriile asupra cărora se vor aplica dispozițiile prezentei Convenții, adresând Secretarului general al Consiliului Europei o declarație care va fi comunicată de către un consiliu tuturor celorlalte părți contractante.

ARTICOLUL 11

1. După 5 ani de la data intrării în vigoare, prezenta Convenție va putea fi denunțată, în orice moment, de oricare parte contractantă. Denunțarea se va face prin notificare scrisă adresată Secretarului general al Consiliului Europei, care va anunța celelalte părți contractante.

2. Pentru partea contractantă interesată, această denunțare va intra în vigoare după 6 luni de la data primirii sale de către Secretarul general al Consiliului Europei.

CONVENȚIA EUROPEANĂ
CU PRIVIRE LA ECHIVALAREA DIPLOMELOR CE
PERMIT ACCESUL ÎN INSTITUȚII UNIVERSITARE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, Considerând că unul dintre obiectivele Consiliului Europei este acela de a continua o politică de acțiune comună în domeniul cultural și științific,

Considerând că acest obiectiv va fi mai ușor de atins dacă tineretul european va avea acces liber la resursele intelectuale ale țărilor membre,

Considerând că universitatea constituie una dintre principalele surse ale activității intelectuale ale unei țări,

Considerând că celor care și-au finalizat cu succes studiile secundare pe teritoriul unei țări membre ar trebui să li se ofere toate facilitățile posibile pentru a avea acces într-o universitate, la alegerea acestora, situată pe teritoriul unei alte țări membre,

Considerând că asemenea facilități, care sunt în aceeași măsură de dorit în interesul liberei circulații dintr-o țară în alta, reclamă recunoașterea reciprocă (echivalarea) a diplomelor ce permit accesul în instituții universitare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. Fiecare parte contractantă recunoaște, pentru admiterea în universitățile aflate pe teritoriul său, atunci când admiterea este supusă controlului statului, echivalarea diplomelor eliberate pe teritoriul fiecăreia dintre celelalte părți contractante, diplomele conferind titularilor lor calificarea necesară pentru a fi admiși în instituții similare cu alte țări în care aceste diplome au fost eliberate.

* Adoptată la Paris la 11 decembrie 1953. A intrat în vigoare la 20 aprilie 1954.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 22 din 13 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 19 din 21 ianuarie 1998.

2. Admiterea în universități se face în limitele locurilor disponibile.

3. Fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a nu aplica dispoziția prevăzută la paragraful 1 pentru propriii cetățeni.

4. Dacă admiterea în universitățile situate pe teritoriul unei părți contractante nu este supusă controlului statului, partea contractantă interesată trebuie să transmită acestor universități textul prezentei Convenții și să facă toate eforturile pentru obținerea adeziunii universităților respective la principiile exprimate în paragrafele precedente.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractantă trebuie să adreseze Secretariatului General al Consiliului Europei, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, un raport scris privind măsurile luate pentru aplicarea dispozițiile protocolului precedent.

ARTICOLUL 3

Secretarul general al Consiliului Europei trebuie să comunice celorlalte părți contractante informațiile primite de la fiecare dintre acestea, în acord cu prevederile art. 2 de mai sus, și să țină la curent Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei cu progresele realizate în aplicarea prezentei Convenții.

ARTICOLUL 4

În scopul aplicării prezentei Convenții:

a) termenul *diplomă* desemnează orice diplomă, certificat sau altă calificare, sub orice formă ar fi fost ea acordată sau înregistrată, care conferă titularului sau celui interesat dreptul de a solicita admiterea sa într-o universitate;

b) termenul *universități* desemnează:

(i) universitățile;

(ii) instituții considerate, de către partea contractantă pe teritoriul căreia ele sunt situate, ca având același caracter cu o universitate.

ARTICOLUL 5

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare după depunerea a trei instrumente de ratificare.

3. Pentru semnatarii care o vor ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare la data depunerii instrumentelor lor de ratificare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica tuturor țărilor membre ale Consiliului Europei intrarea în vigoare a Convenției, denumirea părților contractante care au ratificat-o, precum și depunerea oricărui instrument de ratificare apărut ulterior.

ARTICOLUL 6

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Orice stat care a primit această invitație va putea adera la prezenta Convenție depunându-și instrumentul de adeziune Secretarului general al Consiliului Europei, care va comunica depunerea acestuia tuturor părților contractante. Pentru oricare stat care aderă, prezenta Convenție va intra în vigoare începând cu depunerea instrumentelor de adeziune.

În cunoștință de cauză, subsemnații, deplin autorizați în acest sens, au semnat prezenta Convenție.

Elaborată la Paris, la 11 decembrie 1953, în limbile franceză și engleză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general le va transmite în copii certificate fiecărui semnatar.

Seria Tratatelor europene nr. 49

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA ECHIVALAREA DIPLOMELOR CE PERMIT ACCESUL ÎN INSTITUȚII UNIVERSITARE*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Considerând scopul pe care și-l propune să-l atingă Convenția europeană cu privire la echivalarea diplomelor

* *Adoptat la Strasbourg la 3 iunie 1964. A intrat în vigoare la 4 iulie 1964.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 23 din 13 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 19 din 21 ianuarie 1998.

ce permit accesul în universități, semnată la Paris la 11 decembrie 1953, numită în cele ce urmează *Convenția*,

Considerând interesul pe care l-ar prezenta completarea acestei Convenții în scopul extinderii beneficiilor și asupra titularilor de diplome ce le conferă calificarea necesară pentru a fi admiși în universități, când aceste diplome sunt eliberate de instituții pe care o altă parte contractantă le încurajează oficial în afara teritoriului sau pe care le asimilează celor eliberate de însăși țara respectivă,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. Orice parte contractantă recunoaște, pentru admiterea în universitățile situate pe teritoriul său, când această admitere este supusă controlului statului, echivalarea diplomelor eliberate de instituțiile pe care o altă parte contractantă le încurajează oficial în afara teritoriului său și pe care le asimilează celor eliberate pe teritoriul său.

2. Admiterea la orice universitate se va efectua în limita locurilor disponibile.

3. Fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a nu aplica propriilor săi cetățeni dispozițiile prevăzute la paragraful 1.

4. Dacă admiterea în universitățile situate pe teritoriul unei părți contractante nu este supusă controlului statului, partea contractantă interesată trebuie să transmită acestor universități textul prezentului Protocol și să depună toate eforturile pentru a obține adeziunea numitelor universități la principiile enunțate în paragrafele precedente ale prezentului articol.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractantă va comunica Secretariatului General al Consiliului Europei o listă a instituțiilor încurajate oficial de către aceasta în afara teritoriului său, care eliberează diplome conferind calificarea necesară pentru a fi admis în universitățile situate pe teritoriul său.

ARTICOLUL 3

În scopul aplicării acestui Protocol:

a) termenul *diplomă* desemnează orice diplomă, certificat sau alt titlu, sub orice formă s-ar prezenta, eliberat sau înregistrat, care conferă titularului său calificarea necesară pentru a fi admis într-o universitate;

- b) termenul *universități* desemnează:
- (i) universitățile;
  - (ii) instituțiile considerate, de către partea contractantă pe teritoriul căreia ele sunt situate, ca având același caracter cu o universitate;
- c) expresia *teritoriul unei părți contractante* desemnează teritoriul metropolitan al acestei părți.

ARTICOLUL 4

1. Statele membre ale Consiliului Europei, care sunt părți contractante ale Convenției, pot deveni părți contractante ale prezentului Protocol prin:

- a) semnarea fără rezerva ratificării sau acceptării;
- b) semnarea fără rezerva ratificării sau acceptării, ca urmare a ratificării sau acceptării.

2. Orice stat care aderă la Convenție poate adera la prezentul Protocol.

3. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de adeziune vor fi depuse la Secretariatul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la o lună de la data la care două state membre ale Consiliului Europei îl vor fi semnat fără rezerva ratificării sau acceptării sau îl vor fi ratificat sau acceptat conform dispozițiilor art. 4.

2. Pentru orice stat membru al Consiliului Europei care, ulterior, va semna protocolul fără rezerva ratificării sau acceptării sau îl va ratifica sau accepta, protocolul va intra în vigoare la o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare sau de acceptare.

3. Pentru orice stat aderent, Protocolul va intra în vigoare la o lună de la data depunerii instrumentului de adeziune. Totuși această adeziune nu va intra în vigoare înaintea intrării în vigoare a Protocolului.

ARTICOLUL 6

1. Prezentul Protocol va rămâne în vigoare pe o durată nedeterminată.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să anuleze prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Anularea va începe la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la prezentul Protocol;

a) orice semnătură fără rezerva ratificării sau acceptării;

b) orice semnătură sub rezerva ratificării sau acceptării;

c) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de adeziune;

d) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, conform art. 5;

e) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 2 și 6.

În cunoștință de cauză, subsemnații, deplin autorizați în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Elaborat la Strasbourg, la 3 iunie 1964, în limbile franceză și engleză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecărui stat semnatar și aderent.

Seria Tratatelor europene nr. 21

CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA ECHIVALAREA PERIOADELOR DE STUDII UNIVERSITARE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,
Luând act de Convenția europeană cu privire la
echivalarea diplomelor ce permit accesul în instituții

* *Adoptată la Paris la 15 decembrie 1956. A intrat în vigoare la 18 septembrie 1957.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 20 din 13 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 19 din 21 ianuarie 1998.

universitare, semnată la Paris la 11 decembrie 1953, și de Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954,

Considerând că se va aduce o contribuție importantă la înțelegerea europeană, dacă un număr mai mare de studenți, printre care studenții de la limbi moderne, ar putea efectua o parte din studii în străinătate și dacă examenele de absolvire și cursurile frecventate de ei ar putea fi recunoscute de universitatea de la care provin,

Considerând, de asemenea, că recunoașterea perioadelor de studii în străinătate ar contribui la soluționarea problemelor create de diminuarea numărului de specialiști cu înaltă calificare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. În accepția prezentei Convenții s-a stabilit o distincție între părțile contractante, în funcție de autoritatea competentă în probleme de echivalare de pe teritoriul lor, care este:

- a) statul;
- b) universitatea;
- c) statul sau universitatea, după caz.

Fiecare parte contractantă va informa pe Secretarul general al Consiliului Europei care este autoritatea competentă din țara sa, pentru probleme de echivalare.

2. Termenul *universități* desemnează:

- a) universitățile;
- b) instituțiile considerate de către partea contractantă pe teritoriul căreia acestea sunt situate, ca fiind de aceeași categorie cu universitățile.

ARTICOLUL 2

1. Părțile contractante la care se referă categoria a) de la paragraful 1 al art. 1 recunosc orice perioadă de studii, efectuată de un student la limbi moderne, într-o universitate dintr-o țară membră a Consiliului Europei, ca fiind echivalentă cu o perioadă similară desfășurată în universitatea din care acesta provine, cu condiția ca autoritățile universității menționate mai sus să elibereze studentului un certificat atestând faptul că el a absolvit respectiva perioadă de studii cu rezultate satisfăcătoare.

2. Durata perioadei de studii la care se referă paragraful precedent va fi determinată de către autoritățile competente ale părții contractante interesate.

ARTICOLUL 3

Părțile contractante din categoria a) de la paragraful 1 al art. 1 vor examina modalitățile potrivit cărora va putea fi recunoscută o perioadă de studii, efectuată într-o universitate dintr-o altă țară membră a Consiliului Europei, de către studenți de la alte discipline decât limbile moderne, îndeosebi studenți de la științele teoretice și aplicate.

ARTICOLUL 4

Părțile contractante aflate sub incidența categoriei a) alin. 1, paragraful 1 vor încerca să stabilească, prin intermediul acordurilor unilaterale sau bilaterale, condițiile în care un examen promovat cu succes sau un curs frecventat de un student în timpul perioadei de studii, într-o universitate dintr-o altă țară membră a Consiliului Europei, poate fi echivalat cu un examen similar promovat cu succes sau cu un curs urmat de un student în universitatea din care provine.

ARTICOLUL 5

Părțile contractante care fac parte din categoria b) de la paragraful 1 al art. 1 vor transmite textul prezentei Convenții autorităților din universitățile situate pe teritoriile lor și le vor încuraja în analizarea cu bunăvoință și în aplicarea principiilor enunțate în art. 2, 3 și 4.

ARTICOLUL 6

Părțile contractante care fac parte din categoria c) de la paragraful 1 al art. 1 vor aplica prevederile art. 2–4, referitoare la acele universități, pentru care statul reprezintă autoritatea competentă în problemele abordate de această Convenție, și cele ale art. 5, referitoare la acele universități care reprezintă ele însele autoritățile competente în aceste probleme.

ARTICOLUL 7

Fiecare parte contractantă va prezenta Secretarului general al Consiliului Europei, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, un raport scris privind măsurile luate pentru punerea în aplicare a dispozițiilor art. 2–6.

ARTICOLUL 8

Secretarul general al Consiliului Europei va comunica celorlalte părți contractante informațiile primite de la fiecare dintre ele, conform art. 7, și va informa, de asemenea, Comitetul de Miniștri asupra progreselor înregistrate în aplicarea acestei Convenții.

ARTICOLUL 9

1. Prezenta Convenție va fi prezentată spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după depunerea a trei instrumente de ratificare.

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare la data depunerii instrumentului de ratificare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a Convenției, denumirea părților contractante care au ratificat-o, precum și depunerea oricărui instrument de ratificare apărut ulterior.

5. Fiecare parte contractantă va putea preciza teoriile cărora li se vor aplica prevederile prezentei Convenții, adresând Secretarului general al Consiliului Europei o declarație ce va fi comunicată apoi de acesta celorlalte părți contractante.

ARTICOLUL 10

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei să adere la această Convenție. Orice stat care a primit această invitație poate să adere la prezenta Convenție, depunându-și documentul său de adeziune la Secretarul general al Consiliului Europei, care va comunica aceasta tuturor părților contractante. Oricare stat care a aderat va fi asimilat ca țară membră a Consiliului Europei, în ceea ce privește aderarea la prezenta Convenție va intra în vigoare din momentul depunerii documentului său de adeziune.

În cunoștință de cauză, subsemnații, deplin autorizați în acest sens, au semnat prezenta Convenție.

Redactată la Paris, la 15 decembrie 1956, în limbile engleză și franceză, ambele texte având valoare egală,

într-un singur document, care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii legalizate de pe Convenție fiecăruia dintre guvernele semnatare și aderente.

Seria Tratatelor europene nr. 32

CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA RECUNOAȘTEREA ACADEMICĂ A TITLURILOR UNIVERSITARE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului European, Având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954,

Având în vedere Convenția europeană cu privire la echivalarea diplomelor ce permit accesul în universități, semnată la Paris la 11 decembrie 1953,

Având în vedere Convenția europeană cu privire la echivalarea perioadelor de studii universitare, semnată la Paris la 15 decembrie 1956,

Considerând că aceste Convenții trebuie completate cu dispoziții prevăzând recunoașterea academică a titlurilor universitare obținute în străinătate,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Pentru aplicarea prezentei Convenții:

a) termenul *universități* desemnează:

(i) universitățile; și

(ii) instituțiile considerate ca fiind de nivel universitar de către părțile contractante pe teritoriul cărora ele sunt situate și având dreptul să confere titluri de nivel universitar;

b) termenul titlu universitar desemnează orice grad, diplomă sau certificat eliberat de o universitate situată pe teritoriul unei părți contractante și încheind o perioadă de studii universitare;

* *Adoptată la Roma la 14 decembrie 1959. A intrat în vigoare la 27 noiembrie 1961.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 24 din 13 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 19 din 21 ianuarie 1998.

c) nu sunt considerate titluri universitare, în accepțiunea lit. b) a prezentului articol, gradele, diplomele sau certificatele eliberate în urma unui examen parțial.

ARTICOLUL 2

1. În vederea aplicării prezentei Convenții se stabilește o distincție între părțile contractante, după cum, pe teritoriul lor, autoritatea competentă în problemele de echivalare a titlurilor este:

- a) statul;
- b) universitatea;
- c) statul sau universitatea, după caz.

2. Fiecare parte contractantă va aduce la cunoștință Secretarului general al Consiliului European, în interval de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, în legătură cu aceasta, care este autoritatea competentă în problema echivalării titlurilor universitare pe teritoriul său.

ARTICOLUL 3

1. Părțile contractante vizate la lit. a) a paragrafului 1 al art. 2 al prezentei Convenții vor acorda recunoașterea academică a titlurilor universitare eliberate de o universitate situată pe teritoriul unei alte părți contractante.

2. Recunoașterea academică a unui titlu universitar străin va permite titularului:

a) să urmeze studii universitare complementare și să se prezinte la examenele universitare, încheind aceste studii pentru a fi admis la pregătirea titlului sau a gradului superior, incluzând și doctoratul, în aceleași condiții ca cele care se aplică naționalilor părții contractante, în situația în care admiterea la aceste studii și examene depinde de posesia unui titlu universitar național de aceeași natură;

b) să folosească un titlu academic, conferit de o universitate străină, precizându-i originea.

ARTICOLUL 4

În ceea ce privește lit. a) a paragrafului 2 al art. 3 al prezentei Convenții, fiecare parte contractantă va putea:

a) în cazul în care regulamentul examenelor necesare pentru un titlu universitar străin nu conține anumite materii prescrise pentru titlul național corespunzător, să

nu i se acorde recunoașterea decât după trecerea cu succes a unui examen suplimentar la aceste materii;

b) să impună deținătorilor unui titlu universitar străin o probă în limba sa oficială sau într-una dintre limbile sale oficiale, dacă studiile au fost făcute într-o altă limbă.

ARTICOLUL 5

Părțile contractante vizate la lit. b) a paragrafului 1 al art. 2 al prezentei Convenții vor transmite textul Convenției autorităților competente, pe teritoriul lor, în problema echivalării titlurilor universitare, și le vor încuraja să examineze cu bunăvoință și să aplice principiile enunțate la art. 3 și 4.

ARTICOLUL 6

Părțile contractante vizate la lit. c) a paragrafului 1 al art. 2 al prezentei Convenții vor aplica dispozițiile art. 3 și 4, în cazurile în care echivalarea titlurilor universitare ține de competența statului, și dispozițiile art. 5, în cazul în care statul nu este autoritatea competentă în materie.

ARTICOLUL 7

Secretarul general al Consiliului Europei va putea, periodic, să invite părțile contractante să-i prezinte o expunere scrisă a măsurilor și deciziilor luate pentru executarea dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 8

Secretarul general al Consiliului Europei va comunica celorlalte părți contractante informațiile primite de la fiecare dintre ele, conform cu art. 2 și 7 ale prezentei Convenții, și va ține la curent Comiterul de Miniștri cu privire la progresele realizate în aplicarea prezentei Convenții.

ARTICOLUL 9

Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va trebui să fie considerată susceptibilă:

a) de a afecta dispoziții mai favorabile cu privire la recunoașterea titlurilor universitare străine, conținute într-o convenție la care vreuna dintre părțile contractante ar fi deja semnatară, sau să facă mai puțin agreată încheierea ulterioară a unei astfel de convenții de către una dintre părțile contractante; sau

b) să prejudicieze obligația vreunei persoane de a se supune legilor și regulamentelor în vigoare pe teritoriul unei părți contractante în ceea ce privește intrarea, sederea și plecarea străinilor.

ARTICOLUL 10

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnarea membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Instrumentele ratificării vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezența Convenției va intra în vigoare la o lună de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare.

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare la o lună de la data depunerii instrumentului său de ratificare.

4. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea să invite orice stat nemembru al Consiliului să adere la aceasta. Orice stat care a primit această invitație va putea să își dea adeziunea, depunându-și instrumentul său de adeziune la Secretarul general al Consiliului Europei. Pentru orice stat aderent, prezenta Convenție va intra în vigoare la o lună de la data depunerii instrumentului său de adeziune.

5. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite tuturor membrilor Consiliului Europei, ca și statelor aderente depunerea tuturor instrumentelor de ratificare și adeziunea.

ARTICOLUL 11

Orice parte contractantă va putea, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, sau în orice moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că prezenta Convenție se va aplica la toate sau la o parte dintre teritoriile ale căror relații internaționale aceasta le asigură.

ARTICOLUL 12

1. La expirarea unui interval de 5 ani de la intrarea sa în vigoare, prezenta Convenție va putea fi, în orice moment, anulată de fiecare dintre părțile contractante.

Această anulare se va face pe calea notificării adresate Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa celelalte părți contractante.

2. Această anulare va intra în vigoare pentru partea contractantă interesată la 6 luni de la data primirii sale de către Secretarul general al Consiliului Europei.

În cunoștință de cauză, subsemnații, deplin autorizați în acest sens de guvernele respective, au semnat prezenta Convenție.

Elaborată la Paris la 14 decembrie 1959, în limbile franceză și engleză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecăruia dintre guvernele semnatare și aderente.

Seria Tratatelor europene nr. 138

CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA ECHIVALAREA GENERALĂ A PERIOADELOR DE STUDII UNIVERSITARE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, și celelalte state care au aderat la Convenția culturală europeană,

Considerând că scopul Consiliului Europei este să realizeze o unitate mai strânsă între membrii săi,

Ținând seama de Convenția europeană cu privire la echivalarea perioadelor de studii universitare, semnată la Paris la 15 decembrie 1956, care se referă la studiul limbilor moderne.

*Convins*e de faptul că se va aduce o contribuție importantă la cauza înțelegerii dintre țările europene, dacă un număr mai mare de studenți de la toate disciplinele ar putea efectua o parte din studii în străinătate și dacă examenele absolvite și cursurile urmate de aceștia ar putea fi recunoscute de universitatea de la care provin,

* Adoptată la Roma la 6 noiembrie 1990. A intrat în vigoare la 1 ianuarie 1991.

România a ratificat-o prin Legea nr. 21 din 13 ianuarie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 19 din 21 ianuarie 1998.

Decise să instaureze, în acest scop, principiul echivalării generale a perioadelor de studii universitare, Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

În accepțiunea prezentei Convenții, termenul *instituții de învățământ superior* desemnează:

- a) universitățile;
- b) alte instituții de învățământ superior, recunoscute de către autoritățile competente ale părții contractante în al cărei stat sunt situate aceste instituții.

ARTICOLUL 2

1. Părțile, în măsura în care, pe teritoriul lor, statul constituie autoritatea competentă în materie, recunosc întreaga perioadă de studii, efectuată de un student într-o instituție de învățământ superior a unei alte părți, ca fiind echivalentă cu o perioadă similară, efectuată în instituția din care acesta provine, cu condiția ca:

– un acord prealabil să fi fost încheiat între instituția de învățământ superior de origine sau autoritatea competentă a părții unde este situată această instituție, pe de o parte, și instituția de învățământ superior sau autoritatea competentă a părții pe teritoriul căreia s-a efectuat perioada de studii, pe de altă parte;

– autoritățile instituției de învățământ superior unde s-a efectuat perioada de studii să fi eliberat studentului un certificat care să ateste că el a participat în mod satisfăcător la sus-numita perioadă de studii.

2. Durata perioadei de studii la care se referă paragraful precedent este stabilită de autoritățile competente ale părții pe teritoriul căreia se află instituția de învățământ superior de origine.

ARTICOLUL 3

Părțile, în măsura în care, pe teritoriul lor, instituțiile de învățământ superior constituie autoritatea competentă în materie, vor transmite textul prezentei Convenții autorităților instituțiilor implicate, aflate pe teritoriul lor, și le vor încuraja să examineze cu bunăvoință și să aplice principiile enunțate la art. 2.

ARTICOLUL 4

Dispozițiile prezentei Convenții nu afectează pe cele ale Convenției europene privind echivalarea perioadelor de studii universitare, deschisă spre semnare la Paris la 15 decembrie 1956.

ARTICOLUL 5

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului European și altor state părți ale Convenției culturale europene, care pot exprima consimțământul lor de a se angaja prin:

a) semnarea fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnarea sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 6

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea termenului de o lună de la data la care două state membre ale Consiliului European și-au exprimat consimțământul de a se angaja prin Convenție, conform dispozițiilor art. 5.

2. Pentru orice stat semnatar, care-și va exprima ulterior consimțământul de a se angaja prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 7

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului European va putea invita orice stat nemembru al Consiliului European, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu o majoritate prevăzută la art. 20 lit. d) al Statutului Consiliului European și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a fi reprezentate în Comitetul de Miniștri al Consiliului European.

2. Pentru orice stat care aderă sau pentru Comunitatea Economică Europeană, în cazul aderării, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 8

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pentru care va fi aplicată prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretariatului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții oricărui alt teritoriu precizat în declarație.

Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de o lună de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu precizat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

Retragerea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 9

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 10

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului Europei, altor părți ale Convenției culturale europene, tuturor statelor care au aderat la prezenta Convenție și Comunității Economice Europene aderente:

- a) toate semnăturile;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) toate datele de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 6 și 7;

d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

În cunoștință de cauză, subsemnații, deplin autorizați în acest sens, au semnat prezenta Convenție.

Elaborat la Roma, la 6 noiembrie 1990, în limbile franceză și engleză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite fiecărui stat membru și Consiliului Europei o copie certificată de pe acesta.

Seria Tratatelor europene nr. 165

CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA RECUNOAȘTEREA ATESTATELOR OBTINUTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ÎN STATELE DIN REGIUNEA EUROPEI*

Părțile la prezenta Convenție,

Conștiente de faptul că dreptul la educație reprezintă un drept al omului, iar învățământul superior, contribuind la progresul și înflorirea cunoașterii, reprezintă un imens bun cultural și științific atât pentru indivizi, cât și pentru societate,

Considerând că învățământul superior trebuie să joace un rol vital în promovarea păcii, înțelegerii reciproce și toleranței, precum și în făurirea încrederii reciproce între oameni și popoare,

Considerând că marea diversitate de sisteme educative din statele din regiunea Europei reflectă deosebirile culturale, sociale, politice, filozofice, religioase și economice, un bun de preț ce trebuie pe deplin respectat,

Dorind să ofere popoarelor acestor state posibilitatea de a beneficia pe deplin de această diversitate prin facilitarea accesului locuitorilor fiecărui stat și al studenților instituțiilor de învățământ ale fiecărei părți la resursele educative ale celorlalte părți, înlesnind, în

---

* Adaptată la Lisabona la 11 aprilie 1997.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 172 din 2 octombrie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 382 din 7 octombrie 1998.

special, eforturile acestora de a-și continua instrucția sau de a-și încheia perioadele de studii în instituțiile de învățământ superior ale celorlalte părți,

Considerând că recunoașterea studiilor, certificatelor, diplomelor și a gradelor, obținute în altă țară din regiunea Europei, reprezintă un pas important în promovarea schimburilor academice dintre părți,

Acordând o mare importanță principiului autonomiei instituționale și fiind conștiente de nevoia de a menține și de a proteja acest principiu,

Convinsă că recunoașterea corectă a atestărilor reprezintă un element esențial al dreptului la educație, precum și o răspundere a societății,

Având în vedere Convențiile Consiliului Europei și UNESCO privitoare la recunoașterea titlurilor universitare în Europa:

– Convenția europeană privind echivalarea diplomelor care permit accesul în instituții universitare (ETS 15, 1953), precum și Protocolul la aceasta (ETS 49, 1964);

– Convenția europeană privind echivalarea perioadelor de studii universitare (ETS 21, 1956);

– Convenția europeană privind recunoașterea academică a calificărilor universitare (ETS 32, 1959);

– Convenția privind recunoașterea studiilor și diplomelor în materie de învățământ superior în statele din regiunea Europei (1979);

– Convenția europeană cu privire la echivalarea generală a perioadelor de studii universitare (ETS 138, 1990),

Având în vedere, de asemenea, Convenția internațională cu privire la recunoașterea studiilor, diplomelor și gradelor din învățământul superior din statele arabe și europene vecine cu Marea Mediterană (1976), adoptată în cadrul UNESCO, care acoperă, parțial, recunoașterea academică în Europa,

Conștiente de faptul că și prezenta Convenție trebuie luată în considerare în contextul Convențiilor UNESCO și al Recomandării internaționale care privește alte regiuni ale lumii, precum și de nevoia de a îmbunătăți schimbul de informații între aceste regiuni,

Conștiente de schimbările importante care au avut loc în învățământul superior din regiunea Europei după adoptarea acestor Convenții, ce au determinat o mare diversitate atât în cadrul sistemelor naționale de învățământ superior, cât și între acestea, precum și de

necesitatea adaptării instrumentelor și practicilor juridice astfel încât să reflecte aceste evoluții noi,

Conștiente de necesitatea găsirii unor soluții comune la problemele concrete de recunoaștere în statele din regiunea Europei,

Conștiente de necesitatea îmbunătățirii procedurilor curente de recunoaștere, care trebuie să devină mai transparente și mai bine adaptate la stadiul actual al învățământului superior din statele din regiunea Europei,

Încrezătoare în efectul benefic al unei convenții elaborate și adoptate sub auspiciile Consiliului Europei și UNESCO, care să ofere un suport pentru evoluția viitoare a procedurilor privind recunoașterea din regiunea Europei,

Conștiente de importanța creării unor mecanisme permanente de implementare, menite să asigure punerea în aplicare a principiilor și prevederilor prezentei Convenții,

Au hotărât după cum urmează:

SECȚIUNEA I

Definiții

ARTICOLUL I

În cadrul prezentei Convenții termenii enumerați vor avea următorul înțeles:

· *accesul (la învățământul superior)* – dreptul candidaților care îndeplinesc condițiile de a se înscrie și de a susține examen de admitere;

· *admiterea (în instituții și programe de învățământ superior)* – acțiunea sau sistemul prin care se permite candidaților care îndeplinesc condițiile de a-și continua studiile în învățământul superior în anumite instituții și/sau în cadrul anumitor programe;

· *evaluarea (instituțiilor sau programelor)* – procesul de stabilire a calității educative a unei instituții sau a unui program de învățământ superior;

· *evaluarea (atestatelor individuale)* – aprecierea sau evaluarea în scris, de către un organism competent, a atestatelor obținute de o persoană în străinătate;

· *autoritatea competentă pentru efectuarea recunoașterii* – organism desemnat oficial să ia decizii definitive în probleme privind recunoașterea atestatelor obținute în străinătate;

· *învățământ superior* – toate tipurile de cicluri de studii sau seturi de cicluri de studii, formare profesională sau de pregătire pentru cercetare de nivel postliceal, care sunt recunoscute de autoritățile competente ale unei părți ca făcând parte din sistemul său de învățământ superior;

· *instituție de învățământ superior* – instituție care asigură studii de nivel universitar, recunoscută de autoritatea competentă a unei părți ca aparținând sistemului său de învățământ superior;

· *program de învățământ superior* – un ciclu de studii, recunoscut de autoritatea competentă a unei părți ca făcând parte din sistemul său de învățământ superior, la terminarea căruia absolventului i se conferă un atestat de studii superioare;

· *perioadă de studii* – orice componentă a unui program de învățământ superior, care a fost evaluată și dovedită prin acte și care, deși nu reprezintă un program de studiu complet, oferă posibilitatea dobândirii unor cunoștințe și a unei calificări.

Atestate:

A. *Atestat universitar* – orice grad, diplomă sau alt tip de certificat, eliberat de o autoritate competentă, care atestă încheierea cu succes a unui program de învățământ superior.

B. *Atestate care permit accesul în învățământul superior* – orice diplomă sau alt tip de certificat, eliberat de o autoritate competentă, care atestă încheierea cu succes a unui program de învățământ și care dă dreptul posesorului său de a fi examinat pentru admiterea în învățământul superior (conform definiției privind accesul).

C. *Recunoașterea* – recunoașterea oficială de către o autoritate competentă a valorii unui atestat eliberat de o instituție de învățământ străină, în scopul de a permite accesul la activități educative și/sau la ocuparea unui loc de muncă.

Cerințe:

A. *Cerințe generale* – condițiile care trebuie îndeplinite, în toate cazurile, pentru a avea acces la învățământul superior sau la un anumit nivel al acestuia ori pentru a dobândi un atestat de învățământ superior de un anumit nivel.

B. *Cerințe speciale* – condițiile care trebuie îndeplinite, pe lângă cerințele generale, pentru a fi admis la un anumit program de învățământ superior sau pentru a dobândi un anumit atestat de învățământ superior într-un domeniu de studiu specific.

SECȚIUNEA a II-a

Competența autorităților

ARTICOLUL II.1

1. În cazul în care autoritățile centrale ale unei părți sunt împuternicite să efectueze recunoașterea, acea parte va fi obligată să respecte prevederile prezentei Convenții și să ia măsurile necesare pentru a asigura punerea în practică a acestor prevederi pe teritoriul său.

În cazul în care este de competența unor entități ale unei părți să hotărască în problemele privind recunoașterea, partea trebuie să remită unuia dintre deponarii Convenției o scurtă relatare privind situația sau structura sa constituțională, în momentul semnării sau atunci când depune actul de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau oricând după aceea. Într-o astfel de situație, autoritățile împuternicite ale entităților părții, desemnate să se ocupe de asemenea cazuri, trebuie să ia măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare, pe teritoriul lor, a prevederilor prezentei Convenții.

2. În cazul în care este de competența fiecărei instituții de învățământ superior sau a altor entități să hotărască în probleme de recunoaștere, fiecare parte, în conformitate cu situația sau structura sa constituțională, va transmite textul prezentei Convenții acestor instituții sau entități și va face tot ceea ce este posibil pentru a încuraja primirea sa favorabilă și aplicarea prevederilor sale.

3. Prevederile paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol se vor aplica, *mutatis mutandis*, obligațiilor care revin părților în conformitate cu articolele următoare ale prezentei Convenții.

ARTICOLUL II.2

În momentul în care semnează sau atunci când depun actul de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau oricând după aceea, fiecare stat, Vaticanul sau Comunitatea Europeană va informa pe oricare dintre deponarii prezentei Convenții cu privire la autoritățile care sunt competente să ia diferite hotărâri privind cazurile de recunoaștere.

ARTICOLUL II.3

Nici una dintre prevederile prezentei Convenții nu va putea aduce atingere oricărei alte prevederi mai favorabile

privind recunoașterea atestatelor eliberate într-una dintre părți, conținute în/sau izvorâte dintr-un tratat existent sau viitor la care orice semnatară a prezentei Convenții este sau va deveni parte.

SECȚIUNEA a III-a

Principii de bază legate de evaluarea atestatelor

ARTICOLUL III.1

1. Deținătorilor de atestate eliberate de una dintre părți li se asigură accesul, pe baza unei cereri adresate instituției competente, la evaluarea acestor atestate.

2. Nu se va face nici o discriminare între candidați pe motiv de sex, rasă, culoare, invaliditate, limbă, religie, opinii politice sau de alt gen, origine națională, etnică ori socială, asociere cu o minoritate națională, proprietate, descendență sau alt statut ori din alte cauze ce nu au legătură cu valoarea atestatului care urmează a fi recunoscut. În scopul asigurării acestui drept, fiecare parte se obligă să ia măsurile necesare ca evaluarea unei cereri de recunoaștere a atestatelor să se facă doar pe baza cunoștințelor și a calificării dobândite.

ARTICOLUL III.2

Fiecare parte va lua măsurile necesare ca procedeele și criteriile folosite în evaluarea și recunoașterea atestatelor să fie transparente, unitare și corecte.

ARTICOLUL III.3

1. Hotărârile privind recunoașterea vor fi luate pe baza unor informații adecvate privind atestatele pentru care este solicitată recunoașterea.

2. Răspunderea pentru furnizarea de informații adecvate revine în primul rând solicitantului, care va oferi cu bună-credință aceste informații.

3. În pofida răspunderii pe care o are solicitantul, instituțiile care au eliberat atestatele respective au obligația de a furniza, la cererea acestuia și în limite rezonabile, informații esențiale pentru a fi folosite de deținătorul atestatului sau de către instituția ori autoritățile competente ale țării în care se solicită recunoașterea.

4. Părțile vor instrui sau vor încuraja, după cum va fi necesar, toate instituțiile de învățământ din sistemul lor

educativ să satisfacă orice cerere rezonabilă de informații necesare pentru evaluarea atestatelor obținute la instituțiile respective.

5. Responsabilitatea pentru demonstrarea faptului că o cerere nu îndeplinește cerințele esențiale revine instituției care face evaluarea.

ARTICOLUL III.4

Fiecare parte trebuie să se asigure, în scopul facilitării recunoașterii atestatelor, că au fost oferite informații adecvate și corecte privind propriul său sistem de învățământ.

ARTICOLUL III.5

Hotărârile privind recunoașterea vor fi luate într-un interval de timp rezonabil, specificat anterior de autoritățile împuternicite să efectueze recunoașterea și calculat din momentul în care s-au oferit toate informațiile privitoare la cazul respectiv. Dacă recunoașterea nu este posibilă, se vor specifica motivele refuzului, dându-se informații privind măsurile pe care le poate lua solicitantul pentru a obține mai târziu recunoașterea. Dacă nu se efectuează recunoașterea sau nu se ia nici un fel de hotărâre, solicitantul va putea face o revenire într-un interval rezonabil de timp.

SECȚIUNEA a IV-a

Recunoașterea atestatelor care permit accesul la învățământul superior

ARTICOLUL IV.1

Fiecare parte va recunoaște atestatele eliberate de către celelalte părți, care îndeplinesc cerințele generale pentru accesul în învățământul superior din acele părți, în scopul de a permite accesul la programele aparținând sistemului său de învățământ superior, cu condiția să nu existe diferențe substanțiale dovedite între cerințele generale de acces din partea în care atestatul a fost obținut și partea în care este solicitată recunoașterea.

ARTICOLUL IV.2

1. În mod asemănător, va fi suficient pentru o parte să permită deținătorului unui atestat eliberat de una dintre celelalte părți să obțină o evaluare a aceluși atestat, la cererea deținătorului.

2. Prevederile art. IV.1 se vor aplica, mutatis mutandis, într-un asemenea caz.

ARTICOLUL IV.3

În cazul în care un atestat permite accesul numai la anumite tipuri de instituții sau programe de învățământ superior din partea în care a fost obținut atestatul, fiecare dintre celelalte părți va permite deținătorilor unor asemenea atestate accesul la programele similare din instituțiile aparținând sistemelor lor de învățământ superior, cu condiția să nu existe diferențe substanțiale dovedite între cerințele de acces din partea în care a fost obținut atestatul și partea în care este solicitată recunoașterea acestuia.

ARTICOLUL IV.4

În cazul în care admiterea la anumite programe de învățământ superior depinde de îndeplinirea unor cerințe speciale, pe lângă cele de ordin general, autoritățile împuternicite ale părții interesate pot impune aceleași cerințe suplimentare deținătorilor de atestate obținute în alte părți sau pot evalua dacă solicitanții care dețin atestate obținute în alte părți îndeplinesc cerințele echivalente.

ARTICOLUL IV.5

În cazul în care în partea în care a fost obținut un certificat de absolvire a școlii, acesta va permite accesul la învățământ superior numai în combinație cu examene de atestare suplimentare, celelalte părți pot condiționa accesul de îndeplinirea acestor cerințe sau pot oferi o alternativă pentru îndeplinirea unor astfel de cerințe suplimentare în cadrul propriilor sisteme de educație. Orice stat, Vaticanul sau Comunitatea Europeană poate, fie în momentul în care semnează sau depune instrumentele de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, fie oricând după aceea, să informeze pe oricare dintre depozitarii prezentei Convenții că se prevalează de prevederile prezentului articol, nominalizând părțile față de care doresc să aplice acest articol, precum și motivele pentru care fac aceasta.

ARTICOLUL IV.6

Fără a aduce vreun prejudiciu prevederilor art. IV.1–IV.5, admiterea într-o anumită instituție de învățământ

superior sau la un anumit program din cadrul unei asemenea instituții poate fi restrictivă sau selectivă. În cazul în care admiterea într-o instituție și/sau un program de învățământ superior este selectivă, procedurile de admitere vor fi stabilite astfel încât să garanteze că evaluarea atestatelor străine este efectuată în conformitate cu principiile de corectitudine și nediscriminare descrise în secțiunea a III-a.

ARTICOLUL IV.7

Fără a aduce vreun prejudiciu prevederilor art. IV.1–IV.5, admiterea într-o anumită instituție de învățământ superior poate fi condiționată de dovedirea de către solicitant a faptului că stăpânește limba sau limbile folosite în procesul de instruire din acea instituție sau alte limbi anume desemnate.

ARTICOLUL IV.8

În părțile în care accesul la învățământul superior are loc pe baza unor atestate netradiționale, atestatele similare obținute în alte părți vor fi evaluate ca și atestatele netradiționale obținute în partea în care se solicită recunoașterea.

ARTICOLUL IV.9

În scopul admiterii la programele de învățământ superior, fiecare parte poate condiționa recunoașterea atestatelor eliberate de instituțiile de învățământ străine care funcționează pe teritoriul său de anumite cerințe ale legislației naționale sau de anumite înțelegeri stabilite de comun acord cu partea de origine a unor asemenea instituții.

SECȚIUNEA a V-a

Recunoașterea perioadelor de studii

ARTICOLUL V.1

Fiecare parte va recunoaște perioadele de studii încheiate în cadrul unui program de învățământ superior dintr-o altă parte. Această recunoaștere va cuprinde acele perioade de studii efectuate în vederea încheierii unui program de învățământ superior în partea în care este solicitată recunoașterea, cu condiția să nu existe diferențe considerabile

dovedite între perioadele de studii încheiate în altă parte și partea de program de învățământ superior pe care ar înlocui-o în partea în care este solicitată recunoașterea.

ARTICOLUL V.2

În același mod, va fi suficient ca o parte să permită unei persoane, care a încheiat o perioadă de studii în cadrul unui program de învățământ superior într-o altă parte, să obțină evaluarea acelei perioade de studii (la cererea persoanei interesate). În acest caz, prevederile art. V.1 se vor aplica mutatis mutandis.

ARTICOLUL V.3

Fiecare parte va facilita recunoașterea perioadelor de studii, în special atunci când:

a) a existat o înțelegere anterioară între instituția de învățământ superior sau autoritatea competentă răspunzătoare pentru perioada de studii relevantă, pe de o parte, și instituția de învățământ superior sau autoritatea competentă, responsabilă de recunoașterea cerută, pe de altă parte; și

b) instituția de învățământ superior în care a fost încheiată perioada de studii a eliberat un certificat sau o copie de pe documentele universitare, care să ateste că studentul a îndeplinit cu succes cerințele stabilite pentru perioada de studii respectivă.

SECȚIUNEA a VI-a

Recunoașterea atestatelor de învățământ superior

ARTICOLUL VI.1

În măsura în care o hotărâre privind recunoașterea se ia pe baza cunoștințelor și a deprinderilor certificate prin atestatul de învățământ superior, fiecare parte va recunoaște atestatele de învățământ superior acordate de altă parte, cu condiția să nu existe diferențe considerabile dovedite între atestatul a cărui recunoaștere se solicită și atestatul corespunzător din partea în care se solicită recunoașterea.

ARTICOLUL VI.2

În mod asemănător, va fi suficient ca o parte să permită deținătorului unui atestat de învățământ superior,

eliberat într-una dintre părți, obținerea evaluării aceluși atestat, la cererea deținătorului. În acest caz, prevederile art. VI.1 se aplică mutatis mutandis.

ARTICOLUL VI.3

Recunoașterea într-o parte a unui atestat de învățământ superior eliberat într-o altă parte va determina:

a) accesul la cursuri postuniversitare, inclusiv la examenele pertinente și/sau la pregătirea pentru doctorat, în aceleași condiții care se aplică și deținătorilor de atestate ai părții în care se solicită recunoașterea;

b) folosirea unui titlu universitar, în conformitate cu legile și cu reglementările care există pe teritoriul părții sau pe un teritoriu aflat sub jurisdicția acelei părți în care se solicită recunoașterea. În plus, recunoașterea poate facilita accesul la piața forței de muncă, în conformitate cu legile și cu reglementările existente pe teritoriul părții sau pe un teritoriu aflat sub jurisdicția acelei părți în care se solicită recunoașterea.

ARTICOLUL VI.4

Evaluarea de către o parte a unui atestat de învățământ superior eliberat într-o altă parte se poate efectua sub următoarele forme:

a) recomandare în vederea ocupării unui loc de muncă;

b) recomandare către o instituție de învățământ, în scopul admiterii la programele acesteia;

c) recomandare către o altă autoritate competentă în materie de recunoaștere.

ARTICOLUL VI.5

Orice parte poate condiționa recunoașterea atestatelor de învățământ superior eliberate de instituțiile de învățământ străine care funcționează pe teritoriul său de anumite cerințe ale legislației naționale sau de anumite înțelegeri încheiate cu partea de origine a unor astfel de instituții.

SECȚIUNEA a VII-a

Recunoașterea atestatelor deținute de refugiați, persoane strămutate și de persoane aflate în situația de refugiat.

ARTICOLUL VII

Fiecare parte va lua toate măsurile posibile și corecte în cadrul sistemului său de învățământ, în conformitate cu prevederile sale constituționale, juridice și de reglementare, pentru a elabora procedurile necesare unei evaluări corecte și rapide a îndeplinirii de către refugiați, persoane strămutate și de către persoane aflate în situația de refugiat, a cerințelor esențiale pentru a avea acces la învățământul superior, la programe de învățământ postuniversitar sau la locuri de muncă, chiar dacă atestatele obținute într-o anumită parte nu pot fi probate cu dovezi.

SECȚIUNEA a VIII-a

Informații privind evaluarea instituțiilor și a programelor de învățământ superior

ARTICOLUL VIII.1

Fiecare parte este obligată să furnizeze informații corespunzătoare despre orice tip de instituție aparținând sistemului său de învățământ superior și despre orice program oferit de aceste instituții, care să permită autorităților împuternicite din celelalte părți să stabilească dacă poate fi recunoscută calitatea atestatelor eliberate de aceste instituții în partea în care este solicitată recunoașterea. Asemenea informații pot cuprinde:

a) în cazul părților care au un sistem de evaluare oficială a instituțiilor și a programelor de învățământ superior: informații privind metodele și rezultatele unei asemenea evaluări, precum și informații referitoare la standardele de calitate ale fiecărui tip de învățământ superior sau ale programelor care conduc la obținerea unui atestat de învățământ superior;

b) în cazul părților care nu au un sistem de evaluare oficială a instituțiilor și programelor de învățământ superior: informații privind recunoașterea diferitelor atestate obținute în cadrul oricărei instituții de învățământ superior sau în cadrul oricărui program de învățământ superior, care face parte din sistemele de învățământ superior ale respectivelor părți.

ARTICOLUL VIII.2

Fiecare parte trebuie să ia măsurile necesare pentru elaborarea, aducerea la zi și furnizarea următoarelor informații:

a) o descriere a diferitelor tipuri de instituții de învățământ superior care fac parte din sistemul său de învățământ superior, cu toate caracteristicile fiecărui tip de instituție;

b) o listă cuprinzând instituțiile recunoscute (de stat și particulare), care fac parte din sistemul său de învățământ superior, indicând posibilitățile acestora de a acorda diferite tipuri de atestate, precum și condițiile care trebuie îndeplinite pentru a avea acces la fiecare tip de instituție și de program;

c) o descriere a programelor de învățământ superior;

d) o listă a instituțiilor de învățământ, aflate în afara teritoriului părții, pe care aceasta le consideră ca aparținând sistemului său de învățământ.

SECȚIUNEA a IX-a

Informații despre probleme privind recunoașterea

ARTICOLUL IX.1

Pentru a facilita recunoașterea atestatelor privitoare la învățământul superior, părțile se angajează să-și creeze sisteme transparente de prezentare completă a atestatelor obținute.

ARTICOLUL IX.2

1. Conștiente de necesitatea unor informații relevante, exacte și actuale, fiecare dintre părți își va crea sau va menține un centru național de informații și va anunța pe unul dintre deponizarii Convenției despre crearea acestuia sau despre orice schimbare survenită în legătură cu centrul respectiv.

2. În fiecare dintre părți, centrul național de informații trebuie:

a) să faciliteze accesul la informații oficiale și exacte privind sistemul de învățământ superior și atestatele eliberate în țara în care se află acesta;

b) să faciliteze accesul la informații privitoare la sistemul de învățământ superior și la atestatele care se pot obține în alte părți;

c) să dea recomandări sau informații privitoare la probleme legate de recunoașterea și evaluarea atestatelor, în concordanță cu legile și cu reglementările naționale.

3. Fiecare centru național de informații trebuie să aibă la dispoziția sa mijloacele necesare îndeplinirii sarcinilor sale.

ARTICOLUL XI.3

Părțile vor sprijini, prin centrele lor de informații sau prin alte mijloace, folosirea de către instituțiile de învățământ superior ale părților a documentului intitulat „UNESCO/Council of Europe Diploma Supplement“ sau a oricărui alt document de acest gen.

SECȚIUNEA a X-a

Mecanisme de punere în aplicare

ARTICOLUL X.1

Următoarele organisme au menirea de a supraveghea, de a promova și de a facilita punerea în aplicare a prezentei Convenții:

a) Comitetul Convenției cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei;

b) Rețeaua europeană de centre naționale de informații privind mobilitatea și recunoașterea universitară (ENIC), creată în baza hotărârii Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, la 9 iunie 1994, și a Comitetului regional UNESCO pentru Europa, la 18 iunie 1994.

ARTICOLUL X.2

1. Se constituie, din momentul semnării prezentei Convenții, Comitetul Convenției cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei, denumit, în continuare, Comitetul. Acesta va avea în componența sa câte un reprezentant din fiecare parte.

2. În aplicarea prezentului articol, termenul parte nu se aplică Comunității Europene.

3. La întrunirile Comitetului pot participa, ca observatori, statele menționate la art. XI.1.1 și Vaticanul, dacă nu sunt părți la prezenta Convenție, precum și Comunitatea Europeană și președintele Rețelei ENIC. De

asemenea, pot fi invitați ca observatori la întrunirile Comitetului și reprezentanți ai organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, care activează în domeniul recunoașterii atestatelor în statele din regiunea Europei.

4. Președintele Comitetului regional UNESCO pentru aplicarea Convenției privind recunoașterea studiilor și diplomelor în materie de învățământ superior în statele din regiunea Europei va fi, de asemenea, invitat, ca observator, la întrunirile Comitetului.

5. Comitetul va promova și va supraveghea punerea în aplicare a prevederilor prezentei Convenții. În acest scop, el poate adopta, cu votul majorității părților, recomandări, declarații, protocoale și modele de bune practici pentru îndrumarea autorităților împuternicite ale părților în activitatea de aplicare a Convenției, precum și în analizarea cererilor de recunoaștere a atestatelor din învățământul superior. Cu toate că părțile nu sunt obligate prin aceste texte, ele se vor strădui să le aplice, să le facă cunoscute autorităților competente și să le promoveze. Comitetul va ține seama de opinia reprezentanților Rețelei ENIC, înainte de a lua diferite hotărâri.

6. Comitetul va prezenta rapoarte organismelor relevante din cadrul Consiliului Europei și din cadrul UNESCO.

7. Comitetul va menține legătura cu comitetele regionale UNESCO pentru aplicarea convențiilor privind recunoașterea studiilor, diplomelor și a titlurilor universitare, adoptate de UNESCO.

8. Majoritatea părților va constitui cvorumul.

9. Comitetul va adopta propriile sale reguli de procedură. El se va întruni în sesiuni ordinare cel puțin o dată la 3 ani. Comitetul se va întruni pentru prima dată la cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții.

10. Secretariatul Comitetului va fi încredințat atât Secretarului general al Consiliului Europei, cât și directorului general al UNESCO.

ARTICOLUL X.3

1. Fiecare parte va desemna drept membru al Rețelei europene de centre naționale de informații privind mobilitatea și recunoașterea universitară (ENIC), centrul său național de informații creat sau menținut conform art. IX.2. În cazul în care există sau se creează mai multe

centre naționale de informații pe teritoriul unei părți, conform art. IX.2, toate acestea vor deveni membre ale Rețelei ENIC, dar vor dispune doar de un singur vot.

2. Rețeaua ENIC (în componența sa limitată la centrele naționale de informații ale părților la prezenta Convenție) va sprijini punerea în practică a prevederilor prezentei Convenții de către autoritățile naționale împuternicite. Rețeaua ENIC se va întruni cel puțin o dată pe an în sesiune plenară. Ea își va alege președintele și biroul executiv, în conformitate cu propriile sale atribuții.

3. Secretariatul Rețelei ENIC va fi încredințat atât Secretarului general al Consiliului European, cât și directorului general al UNESCO.

4. Părțile vor coopera, prin intermediul Rețelei ENIC, cu centrele naționale de informații ale celorlalte părți, permițându-le acestora, în special, să culeagă toate informațiile care le sunt necesare pentru activitățile care au drept scop recunoașterea și mobilitatea universitară.

SECȚIUNEA a XI-a

Clauze finale

ARTICOLUL XI.1

1. Prezenta Convenție este deschisă spre a fi semnată de către:

- a) statele membre ale Consiliului European;
- b) statele membre ale regiunii europene UNESCO;
- c) orice alt stat semnatar sau contractant ori parte la Convenția culturală europeană a Consiliului European și/sau la Convenția UNESCO privind recunoașterea studiilor și diplomelor în materie de învățământ superior în statele din regiunea Europeană (1979), care au fost invitate la conferința de nivel diplomatic ce a avut drept obiect adoptarea prezentei Convenții.

2. Aceste state, precum și Vaticanul își pot exprima consimțământul prin:

- a) semnătură fără rezervă, în ceea ce privește ratificarea, consimțământul sau aprobarea;
- b) semnătură, sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare; sau
- c) aderare.

3. Semnarea va avea loc de față cu unul dintre deponitari. Instrumentele de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare vor fi depuse la unul dintre deponitari.

ARTICOLUL XI.2

Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de o lună de la exprimarea consimțământului a cinci state de a fi legate prin Convenție, dintre care cel puțin trei state să fie membre ale Consiliului Europei și/sau ale regiunii europene UNESCO. Pentru fiecare dintre celelalte state, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de o lună de la data la care și-au dat consimțământul de a fi legate prin Convenție.

ARTICOLUL XI.3

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, orice alt stat, în afara celor definite la art. XI.1, poate cere aderarea la prezenta Convenție. Orice solicitare în acest sens va fi adresată unuia dintre depozitari, care o va transmite statelor contractante cu cel puțin 3 luni înainte de întrunirea Comitetului Convenției cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei. Depozitarul va informa despre aceasta Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei și Biroul executiv al UNESCO.

2. Decizia de a invita un stat care și-a exprimat dorința să adere la Convenție va fi luată cu o majoritate de două treimi din numărul părților.

3. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comunitatea Europeană va putea adera ca urmare a unei solicitări făcute de statele membre, ce va fi adresată unuia dintre depozitari. În acest caz, prevederile art. XI.3.2. nu se aplică.

4. Pentru oricare dintre statele care solicită să adere sau pentru Comunitatea Europeană, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de o lună de la depunerea instrumentului de aderare la unul dintre depozitari.

ARTICOLUL XI.4

1. Părțile la prezenta Convenție, care sunt și părți la una sau mai multe dintre următoarele Convenții:

– Convenția europeană privind echivalarea diplomelor care permit accesul în instituții universitare (ETS 15, 1953), precum și Protocolul la aceasta (ETS 49, 1964);

– Convenția europeană privind echivalarea perioadelor de studii universitare (ETS 21, 1956);

– Convenția europeană privind recunoașterea academică a calificărilor universitare (ETS 32, 1959);

– Convenția internațională cu privire la recunoașterea studiilor, diplomelor și gradelor din învățământul superior din statele arabe și europene vecine cu Marea Mediterană (1976);

– Convenția privind recunoașterea studiilor și diplomelor în materie de învățământ superior în statele din regiunea Europei (1979);

– Convenția europeană cu privire la echivalarea generală a perioadelor de studii universitare (ETS 138, 1990),

a) vor aplica prevederile prezentei Convenții în relațiile lor reciproce;

b) vor continua să pună în aplicare sus-numitele Convenții la care sunt părți în relațiile lor cu alte state-părți la aceste Convenții, dar care nu sunt părți la prezenta Convenție.

2. Părțile la prezenta Convenție se angajează să nu devină părți la nici una dintre Convențiile menționate la paragraful 1, la care nu sunt deja părți, cu excepția Convenției internaționale cu privire la recunoașterea studiilor, diplomelor și gradelor din învățământul superior din statele arabe și europene vecine cu Marea Mediterană (1976).

ARTICOLUL XI.5

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată unuia dintre depozitari, să extindă aplicarea prezentei Convenții pe orice alt teritoriu specificat în declarație. Pentru un astfel de teritoriu, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de o lună de la data primirii de către depozitar a unei asemenea declarații.

3. Orice declarație făcută în baza celor două paragrafe anterioare, cu privire la un teritoriu, poate fi retrasă printr-o notificare adresată unuia dintre depozitari. Retragera va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării termenului de la data primirii notificării de către depozitari.

ARTICOLUL XI.6

Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare unuia dintre deponitari.

2. Denunțarea va produce efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 12 luni de la data primirii notificării de către deponitar. Asemenea denunțări nu vor afecta însă hotărârile de recunoaștere, luate anterior, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții.

3. Încetarea sau suspendarea prezentei Convenții, ca urmare a încălcării de către o parte a unei prevederi esențiale pentru îndeplinirea scopului sau a obiectului acesteia, trebuie făcută în conformitate cu reglementările internaționale.

ARTICOLUL XI.7

1. Orice stat, Vaticanul sau Comunitatea Europeană poate declara, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că își rezervă dreptul să nu aplice, în parte sau în întregime, unul sau mai multe dintre următoarele articole ale prezentei Convenții: art. IV.8, art. V.3, art. VI.3, art. VIII.2 și art. IX.3. Nici o altă rezervă nu poate fi formulată.

2. Orice parte, care a formulat o rezervă în conformitate cu paragraful precedent, o poate retrage, adresând o notificare unuia dintre deponitari. Retragerea va produce efecte de la data la care deponitarul a primit notificarea.

3. O parte care a formulat o rezervă în legătură cu o prevedere a prezentei Convenții nu poate pretinde unei alte părți să aplice acea prevedere; în cazul în care restricția este parțială sau condiționată, ea poate solicita totuși aplicarea acelei prevederi în măsura în care a acceptat-o ea însăși.

ARTICOLUL XI.8

1. Proiectele de amendamente la prezenta Convenție pot fi adoptate de către Comitetul Convenției cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei, cu o majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate de părți. Orice proiect de amendament, adoptat în acest mod, va fi introdus într-un protocol al prezentei Convenții. Protocolul

va specifica modalitățile în care el va intra în vigoare, dar, în orice caz, va necesita consimțământul părților care urmează să adere la el.

2. Nu se admite nici un amendament la secțiunea a III-a a prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile paragrafului 1.

3. Orice propunere de amendamente va fi comunicată unuia dintre depozitari, care o va transmite părților cu cel puțin 3 luni înainte de întrunirea comitetului. Depozitarul va informa, de asemenea, Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, precum și Biroul executiv al UNESCO.

ARTICOLUL XI.9

1. Secretarul general al Consiliului European, precum și directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură vor fi depozitarii prezentei Convenții.

2. Depozitatul oricărui document, notificare sau comunicare va notifica părților la această Convenție, precum și altor state ale Consiliului European și/sau ale regiunii europene UNESCO despre:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile art. XI.2 și XI.3.4;
- d) orice rezervă formulată în baza prevederilor art. XI.7, precum și orice retragere a rezervelor formulate în virtutea prevederilor art. XI.7;
- e) orice denunțare a prezentei Convenții în baza art. XI.6;
- f) orice declarație formulată în conformitate cu prevederile art. II.1 sau ale art. II.2;
- g) orice declarație formulată în conformitate cu prevederile art. IV.5;
- h) orice solicitare de aderare formulată în conformitate cu prevederile art. XI.3;
- i) orice propunere făcută în conformitate cu prevederile art. XI.8;
- j) orice alt document, notificare sau comunicare referitoare la prezenta Convenție.

3. Depozitarul care primește o comunicare sau care trimite o notificare în legătură cu prevederile prezentei Convenții va informa, imediat, despre acest fapt, celălalt depozitar.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat, prezenta Convenție.

Încheiată la Lisabona la 11 aprilie 1997, în două exemplare, în limbile engleză, și franceză, rusă și spaniolă, cele patru texte fiind egal autentice, dintre care unul va fi depus în arhivele Consiliului Europei, iar celălalt în arhivele Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. O copie certificată va fi transmisă fiecăruia dintre statele la care se face referire la art. XI.1, precum și Vaticanului. Comunității Europene și Secretariatului Organizației Națiunilor Unite.

Seria Tratatelor europene nr. 121

CONVENȚIA PENTRU PROTECȚIA PATRIMONIULUI ARHITECTURAL AL EUROPEI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, îndeosebi pentru a salvarda și a promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun,

Recunoscând că patrimoniul arhitectural constituie o expresie de neînlocuit a bogăției și a diversității patrimoniului cultural al Europei, o mărturie neprețuită a trecutului nostru și un bun comun al tuturor europenilor,

Având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954, și îndeosebi primul articol al acesteia,

Având în vedere Carta europeană a patrimoniului arhitectural, adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 26 septembrie 1975, și Rezoluția (76) 28 cu privire la adaptarea sistemelor legislative și a reglementărilor naționale la exigențele conservării integrate a patrimoniului arhitectural, adoptată la 14 aprilie 1976,

---

* Adoptată la Granada la 3 octombrie 1985. A intrat în vigoare la 1 decembrie 1987.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 157, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 13 octombrie 1997.

Având în vedere Recomandarea nr. 880 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la conservarea patrimoniului arhitectural,

Ținând seama de Recomandarea nr. R (80) 16 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind pregătirea de specialitate a arhitecților, urbaniștilor, a inginerilor constructori și a peisagiștilor, precum și Recomandarea nr. R (81) 13 a Comitetului Miniștrilor privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse în favoarea unor meserii amenințate cu dispariția în cadrul activității artisanale, adoptată la 1 iulie 1981,

Reamintind importanța transmiterii unui sistem de referințe culturale generațiilor viitoare, a ameliorării condițiilor de viață urbană și rurală și a favorizării în același timp a dezvoltării economice, sociale și culturale a statelor și a regiunilor,

Afirmând importanța punerii de acord a principalelor orientări ale unei politici comune care să garanteze salvagardarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Definirea patrimoniului arhitectural

ARTICOLUL 1

În termenii prezentei Convenții, expresia *patrimoniu arhitectural* este considerată a cuprinde următoarele bunuri imobile:

1. monumentele: orice realizări deosebit de remarcabile prin intermediul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic, inclusiv instalațiile sau elementele decorative care fac parte integrantă din aceste realizări;

2. ansamblurile arhitecturale: grupări omogene de construcții urbane sau rurale remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic și îndeajuns de coerente pentru a face obiectul unei delimitări topografice;

3. siturile: opere combinate ale omului și ale naturii, parțial construite și care constituie spații îndeajuns de caracteristice și omogene pentru a face obiectul unei delimitări topografice, remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic.

Identificarea bunurilor de protejat

ARTICOLUL 2

În scopul identificării cu precizie a monumentelor, ansamblurilor arhitecturale și a siturilor susceptibile de a fi protejate, fiecare parte se angajează să continue inventarierea acestora, iar în cazul în care bunurile respective ar fi amenințate, să întocmească, în cel mai scurt termen, o documentație corespunzătoare.

Proceduri legale de protecție

ARTICOLUL 3

Fiecare parte se angajează:

1. să instituie un regim legal de protecție a patrimoniului arhitectural;
2. să asigure, în cadrul acestui regim și potrivit modalităților specifice fiecărui stat sau fiecărei regiuni, protejarea monumentelor, a ansamblurilor arhitecturale și a siturilor.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte se angajează:

1. să aplice, în temeiul protecției juridice a bunurilor considerate, proceduri corespunzătoare de control și de autorizare;
2. să evite ca bunurile protejate să fie deteriorate, degradate sau demolate. În această perspectivă, fiecare parte se angajează să introducă în legislația sa, dacă nu există deja, dispoziții care să prevadă:
  - a) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor de demolare sau de modificare a unor monumente deja protejate sau făcând obiectul unei proceduri de protecție, precum și a oricărui proiect care afectează mediul lor înconjurător;
  - b) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor care afectează în întregime sau în parte un ansamblu arhitectural sau un sit și care comportă lucrări:
    - de demolare a unor clădiri;
    - de construire de noi clădiri;
    - de modificări importante, care ar afecta caracterul ansamblului arhitectural sau al sitului;

c) posibilitatea autorităților publice de a obliga pe proprietarul unui bun protejat să efectueze anumite lucrări sau de a i se substitui, în cazul în care acesta nu este în măsură să le facă;

d) posibilitatea de a expropria un bun protejat.

ARTICOLUL 5

Fiecare parte se angajează să interzică deplasarea integrală sau a unei părți a unui monument protejat, în afara cazului în care salvarea materială a acestuia ar necesita în mod imperativ deplasarea lui. În acest caz, autoritatea competentă va lua măsurile necesare pentru a garanta demontarea, mutarea și remontarea lui într-un loc corespunzător.

Măsuri complementare

ARTICOLUL 6

Fiecare parte se angajează:

1. să prevadă, în funcție de competențele pe plan național, regional sau local și în limita bugetelor disponibile, un sprijin financiar din partea autorităților publice pentru lucrările de întreținere și de restaurare a patrimoniului arhitectural situat pe teritoriul său;

2. să recurgă, dacă este necesar, la măsuri fiscale susceptibile de a favoriza conservarea acestui patrimoniu;

3. să încurajeze inițiativele particulare în materie de întreținere și de restaurare a acestui patrimoniu.

ARTICOLUL 7

Fiecare parte se angajează să promoveze măsuri vizând ameliorarea calității mediului în jurul monumentelor și în interiorul ansamblurilor arhitecturale și al siturilor.

ARTICOLUL 8

În vederea limitării riscurilor de degradare fizică a patrimoniului arhitectural, fiecare parte se angajează:

1. să susțină cercetarea științifică, în vederea identificării și analizării efectelor dăunătoare ale poluării și în vederea definirii mijloacelor de reducere sau de eliminare a acestor efecte;

2. să ia în considerare problemele specifice ale conservării patrimoniului în politicile de combatere a poluării.

Sanctiuni

ARTICOLUL 9

Fiecare parte se angajează, potrivit propriilor sale prerogative, să procedeze astfel încât infracțiunile la legislația de protecție a patrimoniului arhitectural să facă obiectul unor măsuri corespunzătoare și suficiente din partea autorității competente. Aceste măsuri pot antrena, la nevoie, obligația pentru autorii infracțiunii de a demola o clădire nouă, ilegal construită, sau de a reda starea anterioară a unui bun protejat.

Politici de conservare

ARTICOLUL 10

Fiecare parte se angajează să adopte politici de conservare integrată, care:

1. să includă protecția patrimoniului arhitectural printre obiectivele esențiale ale amenajării teritoriului și ale urbanismului și să asigure luarea în considerare a acestui imperativ în diversele stadii de elaborare a planurilor de amenajare și a procedurilor de autorizare a lucrărilor;

2. să promoveze programe de restaurare și de întreținere a patrimoniului arhitectural;

3. să facă din conservarea, animarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural un element major al politicilor în materie de cultură, de mediu și de amenajare a teritoriului;

4. să favorizeze, atunci când este posibil, în cadrul proceselor de amenajare a teritoriului și de urbanism, conservarea și folosirea clădirilor a căror importanță nu ar justifica o protecție în sensul prevederilor art. 3 paragraful 1 al prezentei Convenții, dar care ar prezenta o valoare din punct de vedere al integrării în mediul urban sau rural ori al cadrului de viață;

5. să favorizeze aplicarea și dezvoltarea tehnicilor și materialelor tradiționale, indispensabile pentru viitorul patrimoniului.

ARTICOLUL 11

Fiecare parte se angajează să favorizeze, în condițiile respectării caracterului arhitectural și istoric al patrimoniului:

- folosirea bunurilor protejate, în funcție de cerințele vieții contemporane;
- adaptarea, atunci când aceasta se dovedește oportună, a unor clădiri vechi pentru utilizări noi.

ARTICOLUL 12

Recunoscând interesul de a facilita vizitarea de către public a bunurilor protejate, fiecare parte se angajează să procedeze astfel încât consecințele acestei deschideri pentru public, îndeosebi amenajările de acces, să nu aducă prejudicii caracterului arhitectural și istoric al acestor bunuri și al împrejurimilor lor.

ARTICOLUL 13

În scopul de a facilita aplicarea acestor politici, fiecare parte se angajează să dezvolte, în condițiile proprii ale organizării sale politice și administrative, cooperarea efectivă, la toate eșaloanele, între servicii responsabile pentru conservare, activitate culturală, mediu și amenajarea teritoriului.

Participare și asociații

ARTICOLUL 14

În vederea sprijinirii acțiunii autorităților publice, în direcția cunoașterii, protecției, restaurării, întreținerii, gestiunii și promovării patrimoniului arhitectural, fiecare parte se angajează:

1. să instituie, în diversele stadii ale proceselor de decizie, structuri de informare, de consultare și de colaborare între stat, colectivități locale, instituții și asociații culturale și public;
2. să favorizeze dezvoltarea mecenatului și a asociațiilor fără scop lucrativ care activează în domeniu.

Informare și formare

ARTICOLUL 15

Fiecare parte se angajează:

1. să pună în valoare, în opinia publică, conservarea patrimoniului arhitectural, atât ca element al identității culturale, cât și ca sursă de inspirație și de creativitate pentru generațiile prezente și viitoare;

2. să promoveze în acest scop politici de informare și de sensibilizare, îndeosebi cu ajutorul tehnicilor moderne de difuzare și de popularizare, având, între altele, drept obiectiv:

a) să trezească și să sporească sensibilitatea publicului, încă de la vârsta școlară, față de ocrotirea patrimoniului, calitatea mediului construit și expresia arhitecturală;

b) să pună în evidență unitatea patrimoniului cultural și a legăturilor dintre arhitectură, arte, tradiții populare și moduri de viață, la nivel european, național sau regional.

ARTICOLUL 16

Fiecare parte se angajează să favorizeze pregătirea pentru diferite profesii și meserii implicate în conservarea patrimoniului arhitectural.

Coordonarea europeană a politicilor de conservare

ARTICOLUL 17

Părțile se angajează să facă schimb de informații asupra politicilor lor de conservare, în ceea ce privește:

1. definirea metodelor în materie de inventariere, protecție și conservare a bunurilor, ținând seama de evoluția istorică și de creșterea progresivă a patrimoniului arhitectural;

2. modalitățile de conciliere optimă a imperativelor ocrotirii patrimoniului arhitectural cu cerințele actuale ale vieții economice, sociale și culturale;

3. posibilitățile oferite de noile tehnologii în privința identificării și înregistrării, combaterii degradării materialelor, cercetării științifice, a lucrărilor de restaurare și a modalităților de administrare și de promovare a patrimoniului arhitectural;

4. mijloacele de promovare a creației arhitecturale, care să asigure contribuția epocii noastre la dezvoltarea patrimoniului Europei.

ARTICOLUL 18

Părțile se angajează să își acorde, ori de câte ori este necesar, asistență tehnică mutuală constând în schimburi de experiență și de specialiști în materie de conservare a patrimoniului arhitectural.

ARTICOLUL 19

Părțile se angajează să favorizeze, în cadrul legislațiilor naționale de profil sau al acordurilor internaționale prin

care sunt legate, schimburile europene de specialiști în conservarea patrimoniului arhitectural, inclusiv în domeniul formării permanente.

ARTICOLUL 20

În scopul aplicării prezentei Convenții, un comitet de experți, instituit de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în temeiul art. 17 din Statutul Consiliului Europei, este împuternicit să urmărească aplicarea Convenției și, între altele:

1. să prezinte periodic Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei un raport asupra situației politicilor de conservare a patrimoniului arhitectural în statele părți la Convenție, aplicării principiilor enunțate de aceasta și propriilor sale activități;

2. să propună Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei orice măsuri vizând aplicarea prevederilor Convenției, inclusiv în domeniul activității multilaterale în materie de revizuire sau de amendare a Convenției, precum și de informare a publicului cu privire la obiectivele Convenției;

3. să facă recomandări Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei cu privire la invitarea unor state nemembre ale Consiliului Europei de a adera la Convenție.

ARTICOLUL 21

Prevederile prezentei Convenții nu prejudiciază aplicarea prevederilor corespunzătoare mai favorabile protecției bunurilor enumerate la art. 1, conținute în:

- Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural din 16 noiembrie 1972;
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic din 6 mai 1969.

Clauze finale

ARTICOLUL 22

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la

data la care trei state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform prevederilor paragrafului precedent.

3. Ea va intra în vigoare, în orice stat membru care își va exprima consimțământul de a fi legat prin Convenție, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au drept de reprezentare în comitet.

2. Pentru orice stat aderent sau pentru Comunitatea Economică Europeană în caz de aderare, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

1. Orice stat poate menționa, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul (teritoriile) la care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate extinde, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu menționat în declarație. Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente poate fi retrasă în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 25

1. Orice stat poate declara, în momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că își rezervă dreptul de a nu se conforma integral sau parțial prevederilor art. 4 lit. c) și d). Nici o altă rezervă nu este admisă.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent o poate retrage, total sau parțial, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va deveni efectivă la data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Partea care a formulat rezerva în privința prevederii menționate la primul paragraf de mai sus nu poate pretinde aplicarea acestei prevederi de către o altă parte; ea poate totuși, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să pretindă aplicarea prevederii în măsura în care ea a acceptat-o.

ARTICOLUL 26

1. Orice parte poate denunța în orice moment prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție și Comunității Economice Europene, în caz de aderare:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 22, 23 și 24 din aceasta;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept pentru care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Granada la 3 octombrie 1985, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care va fi depus în

arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii autentificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, precum și oricărui stat sau Comunității Economice Europene, care sunt invitate să adere la prezenta Convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 143

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA PATRIMONIULUI ARHEOLOGIC (REVIZUITĂ)*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state părți la Convenția culturală europeană, semnatare ale prezentei Convenții (revizuită),

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, pentru a salvarda și a promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun,

Având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954, și îndeosebi articolele sale 1 și 5,

Având în vedere Convenția pentru salvardarea patrimoniului arhitectural al Europei, semnată la Granda la 3 octombrie 1985,

Având în vedere Convenția europeană privind infracțiunile asupra bunurilor culturale, semnată la Delphi la 23 iulie 1985,

Având în vedere recomandările Adunării parlamentare referitoare la arheologie, îndeosebi recomandările nr. 848 (1978), nr. 921 (1981) și nr. 1.072 (1988),

Având în vedere Recomandarea nr. R (89) 5 referitoare la protecția și valorificarea patrimoniului arheologic în contextul operațiunilor de amenajare a teritoriului urban și rural,

* *Adoptat la Valetta la 16 ianuarie 1992. A intrat în vigoare la 25 mai 1995.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 150 din 24 iulie 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 175 din 29 iulie 1997.

Reamintind că patrimoniul arheologic este un element esențial pentru cunoașterea trecutului civilizațiilor,

Recunoscând că patrimoniul arheologic european, mărturie a unei străvechi istorii, este supus unor grave amenințări de degradare, atât prin înmulțirea marilor lucrări de amenajare, cât și datorită riscurilor naturale, săpăturilor clandestine ori lipsite de caracter științific sau insuficientei informări a publicului,

Afirmând necesitatea de a introduce, acolo unde nu există, procedurile de control administrativ și științific care se impun și de a integra preocupările de protecție a patrimoniului arheologic în politicile de amenajare urbană și rurală și de dezvoltare culturală,

Subliniind că răspunderea pentru ocrotirea patrimoniului arheologic revine nu numai statului direct interesat, ci și tuturor țărilor europene, în vederea reducerii riscurilor de degradare și pentru a promova conservarea lui prin încurajarea schimburilor de specialiști și de experiență,

Constatând necesitatea de a completa principiile formulate de Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, semnată la Londra la 6 mai 1969, ca urmare a evoluției politicilor de amenajare teritorială în țările europene.

Au convenit asupra celor ce urmează:

Definirea patrimoniului arheologic

ARTICOLUL 1

1. Scopul prezentei Convenții (revizuită) este de a proteja patrimoniul arheologic ca sursă a memoriei colective europene și ca instrument de studiu istoric și științific.

2. În acest scop, sunt considerate drept elemente ale patrimoniului arheologic toate vestigiile, bunurile și alte urme ale existenței omenirii în trecut a (ale) căror):

(i) salvagardare și studiu permit redarea evoluției istoriei omenirii și a relației sale cu mediul natural;

(ii) principalele mijloace de informare le constituie săpăturile și descoperirile, precum și alte metode de cercetare asupra umanității și mediului înconjurător;

(iii) amplasarea se situează în orice spațiu ce ține de jurisdicția părților.

3. În patrimoniul arheologic sunt incluse structurile, construcțiile, ansamblurile arhitecturale, siturile amenajate, mărturiile mobile, monumente de altă natură, precum și contextul lor, fie că se situează în sol sau sub apă.

Identificarea patrimoniului și măsuri de protecție

ARTICOLUL 2

Fiecare parte se angajează să pună în aplicare, potrivit modalităților specifice fiecărui stat, un regim juridic de protecție a patrimoniului arheologic, care să prevadă:

(i) ținerea unei evidențe a patrimoniului său arheologic și clasarea unor monumente sau zone protejate;

(ii) constituirea unor rezervații arheologice, chiar fără vestigii vizibile la suprafață sau sub apă, pentru conservarea unor măturii materiale care să poată fi studiate de către generațiile viitoare;

(iii) obligația pentru descoperitor de a semnala autorităților competente descoperirea întâmplătoare a unor elemente ale patrimoniului arheologic și de a le pune la dispoziție pentru examinare.

ARTICOLUL 3

În vederea ocrotirii patrimoniului arheologic și pentru garantarea semnificației științifice a operațiunilor de cercetare arheologică, fiecare parte se angajează:

(i) să instituie proceduri de autorizare și de control al săpăturilor și al altor activități arheologice, în scopul:

a) de a preveni orice săpătură sau de plasare ilicită a unor elemente ale patrimoniului arheologic;

b) de a asigura întreprinderea săpăturilor și a prospecțiunilor arheologice într-o manieră științifică și sub rezerva:

– folosirii unor metode de investigație nedistructive, ori de câte ori este posibil;

– ca elementele patrimoniului arheologic să nu fie exhumate în timpul săpăturilor sau lăsate expuse în timpul sau după efectuarea acestora fără luarea unor măsuri corespunzătoare pentru prezervarea, conservarea și gestiunea lor;

(ii) să vegheze ca săpăturile și alte tehnici potențial distructive să nu fie practicate decât de către persoane calificate și abilitate în acest scop;

(iii) să supună unei autorizări prealabile specifice, în cazurile prevăzute de legislația internă a fiecărui stat, folosirea detectoarelor de metale sau a altor echipamente de detecție sau procedee de cercetare arheologică.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte se angajează să aplice măsuri de protecție fizică a patrimoniului arheologic, care să prevadă, în funcție de împrejurări:

(i) achiziționarea sau protejarea prin alte mijloace corespunzătoare, de către autoritățile publice, a spațiilor destinate constituirii unor rezervații arheologice;

(ii) conservarea și întreținerea patrimoniului arheologic, de preferință pe locul lui de origine;

(iii) amenajarea unor depozite corespunzătoare pentru vestigiile arheologice deplasate din locul lor de origine.

Conservarea integrată a patrimoniului arheologic

ARTICOLUL 5

Fiecare parte se angajează:

(i) să încerce concilierea și articularea cerințelor specifice ale arheologiei și, respectiv, ale amenajării teritoriului, urmărind ca arheologii să participe la:

a) elaborarea politicilor de planificare, în vederea stabilirii unor strategii echilibrate de protecție, conservare și punere în valoare a siturilor ce prezintă un interes arheologic;

b) derularea programelor de amenajare în diversele lor faze;

(ii) să asigure consultări sistematice între arheologi, urbanisti și specialiști în amenajarea teritoriului, pentru a permite:

a) modificarea planurilor de amenajare susceptibile de a altera patrimoniul arheologic;

b) acordarea timpului și a mijloacelor necesare efectuării unui studiu științific corespunzător asupra sitului, cu publicarea rezultatelor;

(iii) să vegheze ca studiile de impact asupra mediului și hotărârile ce rezultă din acestea să țină în întregime seama de siturile arheologice și de contextul lor;

(iv) să prevadă, în cazurile în care elemente ale patrimoniului arheologic au fost găsite cu ocazia unor lucrări de amenajare și când aceasta se dovedește posibil, conservarea în situ a acestor elemente;

(v) să facă astfel încât deschiderea pentru public a siturilor arheologice, îndeosebi amenajările pentru primirea unui număr mare de vizitatori, să nu aducă prejudicii caracterul arheologic și științific al acestor situri și al împrejurimilor lor.

Finanțarea cercetării și a conservării arheologice

ARTICOLUL 6

Fiecare parte se angajează:

(i) să prevadă un sprijin material din partea autorităților publice naționale, regionale sau locale, pentru cercetarea arheologică, în funcție de competențele lor;

(ii) să sporească mijloacele materiale la dispoziția arheologiei preventive:

a) dispunând măsuri corespunzătoare care să prevadă, în cazul marilor lucrări de amanașare publică sau private, suportarea integrală, din fonduri provenind din sectorul public sau, după caz, din sectorul privat, a costurilor oricărei operațiuni arheologice necesare, legate de aceste lucrări;

b) incluzând în bugetele acestor lucrări, alături de studiile de impact impuse de preocupările privind mediul și amenajarea teritoriului, studiile și prospecțiunile arheologice prealabile, documentele științifice de sinteză, precum și comunicările și publicațiile complete asupra descoperirilor.

Colectarea și difuzarea informației științifice

ARTICOLUL 7

În vederea facilitării studiului și a difuzării cunoștințelor asupra descoperirilor arheologice, fiecare parte se angajează:

(i) să realizeze și să actualizeze anchetele, inventarele și cartografia siturilor arheologice din spațiile supuse jurisdicției sale;

(ii) să adopte orice dispoziții practice în vederea obținerii, în urma operațiunilor arheologice, a unui document științific de sinteză publicabil, prealabil necesarei difuzări integrale a studiilor specializate.

ARTICOLUL 8

Fiecare parte se angajează:

(i) să faciliteze schimbul, pe plan național sau internațional, de elemente ale patrimoniului arheologic în scopuri științifice profesionale, dispunând, totodată, măsurile necesare pentru ca această circulație să nu aducă în nici un fel prejudicii valorii culturale și științifice a acestor elemente;

(ii) să încurajeze schimburile de informații asupra cercetărilor arheologice și săpăturilor în curs de execuție și să contribuie la organizarea unor programe internaționale de cercetare.

Sensibilizarea publicului

ARTICOLUL 9

Fiecare parte se angajează:

(i) să întreprindă acțiuni educative de natură a trezi și a dezvolta în opinia publică conștiința valorii patrimoniului arheologic, pentru cunoașterea trecutului și a pericolelor ce amenință acest patrimoniu;

(ii) să promoveze accesul publicului la elementele importante ale patrimoniului său arheologic, îndeosebi la situri, și să încurajeze expunerea publică a unor bunuri arheologice selecționate.

Prevenirea circulației ilicite a elementelor patrimoniului arheologic

ARTICOLUL 10

Fiecare parte se angajează:

(i) să organizeze schimbul de informații dintre autoritățile publice competente și instituțiile științifice asupra săpăturilor ilicite constatate;

(ii) să aducă la cunoștință forurilor competente ale statului de origine, parte la această Convenție (revizuită), orice oferă suspectă de a proveni din săpături ilicite sau din deturnare de la săpături oficiale, împreună cu toate precizările necesare relative la aceasta;

(iii) în ceea ce privește muzeele și alte instituții similare, a căror politică de achiziții este supusă controlului statului, să ia măsurile necesare pentru ca acestea să nu achiziționeze elemente de patrimoniu arheologic suspecte de a proveni din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau din deturnări din săpături oficiale;

(iv) pentru muzeele și alte instituții similare, situate pe teritoriul unei părți, dar a căror politică de achiziții nu este supusă controlului statului:

a) să le transmită textul prezentei Convenții (revizuită);

b) să nu precupețească nici un efort pentru a asigura respectarea de către aceste muzee și instituții a principiilor formulate în paragraful (iii) de mai sus;

(v) să restrângă pe cât este cu putință, prin acțiuni educative, de informare, de vigilență și de cooperare, circulația elementelor patrimoniului arheologic provenind din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau din deturnări din săpături oficiale.

ARTICOLUL 11

Nici o prevedere a prezentei Convenții (revizuită) nu aduce atingere tratatelor bilaterale sau multilaterale care există sau vor putea exista între părți, cu privire la circulația ilicită a elementelor de patrimoniu arheologic sau la restituirea lor proprietarului legitim.

Asistență tehnică și științifică mutuală

ARTICOLUL 12

Părțile se angajează:

(i) să își acorde reciproc asistență tehnică și științifică constând în schimb de experiență și de experți în problemele relative la patrimoniul arheologic;

(ii) să favorizeze, în cadrul legislațiilor naționale de profil sau al acordurilor internaționale prin care sunt legate, schimburile de specialiști în conservarea patrimoniului arheologic, inclusiv în domeniul educației permanente.

Controlul aplicării Convenției (revizuite)

ARTICOLUL 13

În scopul aplicării prezentei Convenții (revizuită), un comitet de experți, instituit de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în temeiul art. 17 al Statutului Consiliului Europei, este împuternicit să urmărească aplicarea Convenției (revizuită) și, între altele:

(i) să supună periodic Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei un raport privind situația politicilor de protecție a patrimoniului arheologic în statele contractante ale Convenției (revizuită) și aplicarea principiilor pe care aceasta le enunță;

(ii) să propună Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei orice măsuri vizând aplicarea prevederilor Convenției (revizuită), inclusiv în domeniul activităților multilaterale în materie de revizuire sau de amendare a Convenției (revizuită), precum și în materie de informare a publicului asupra obiectelor Convenției (revizuită);

(iii) să facă recomandări Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei cu privire la invitarea unor state nemembre ale Consiliului Europei de a adera la prezenta Convenție (revizuită).

Clauze finale

ARTICOLUL 14

1. Prezenta Convenție (revizuită) este deschisă spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei și alte state părți la Convenția culturală europeană.

Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Un stat parte la Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, semnată la Londra la 6 mai 1969, nu poate depune instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, dacă nu a denunțat sus-menționata Convenție sau dacă nu o denunță simultan.

3. Prezenta Convenție (revizuită) va intra în vigoare la 6 luni de la data la care patru state, dintre care cel puțin trei state membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin această Convenție (revizuită), conform prevederilor paragrafelor precedente.

4. În cazul în care, în aplicarea celor două paragrafe precedente, efectele denunțării Convenției din 6 mai 1969 și intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită) nu ar fi simultane, un stat contractant poate declara, la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, că va continua să aplice Convenția din 6 mai 1969 până la intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită).

5. Prezenta Convenție (revizuită) va intra în vigoare în oricare stat semnatar care își va fi exprimat ulterior consimțământul de a se considera legat de prevederile ei, la 6 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 15

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită), Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice alt stat nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta Convenție (revizuită) printr-o hotărâre luată cu majoritatea de voturi prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au drept de reprezentare în comitet.

2. Pentru orice stat aderent sau pentru Comunitatea Economică Europeană, în cazul aderării, Convenția (revizuită) va intra în vigoare la 6 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 16

1. Orice stat poate menționa, cu ocazia semnării sau a depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul (teritoriile) la care se va aplica prezenta Convenție (revizuită).

2. Orice stat poate extinde, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții (revizuită) la orice alt teritoriu menționat în declarație. Convenția (revizuită) va intra în vigoare, în privința acestui teritoriu, la 6 luni de la data declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea devine efectivă la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 17

1. Orice parte poate denunța, în orice moment, prezenta Convenție (revizuită), adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă la 6 luni de la data primirii de către Secretarul general.

ARTICOLUL 18

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state părți la Convenția culturală europeană, precum și oricărui stat sau Comunității Economice Europene, care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție (revizuită):

(i) orice semnare;

(ii) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

(iii) orice dată de intrare în vigoare a acestei Convenții (revizuită), în conformitate cu prevederile art. 14, 15 și 16;

(iv) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție (revizuită).

Drept pentru care, subsemnații, legal autorizați în acest scop au semnat prezenta Convenție (revizuită).

Întocmită la La Valetta, la 16 ianuarie 1992, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii autentificate fiecărui stat membru al Consiliului European, celorlalte state părți la Convenția culturală europeană, precum și oricărui stat nemembru sau Comunității Economice Europene, invitat(ă) să adere la prezenta Convenție (revizuită).

Seria Tratatelor europene nr. 147

CONVENȚIA EUROPEANĂ ASUPRA COPRODUCȚIILOR CINEMATOGRAFICE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului European și celelalte state părți la Convenția culturală europeană, semnatare ale prezentei convenții,

Considerând că scopul Consiliului European este să realizeze o uniune mai strânsă între membrii săi pentru a apăra și a promova idealurile și principiile care alcătuiesc patrimoniul lor comun,

Considerând că libertatea de creație și libertatea de expresie constituie elemente fundamentale ale acestor principii,

Considerând că protecția diversității culturale a diferitelor țări europene este una dintre țintele Convenției culturale europene,

Considerând că, fiind instrumente de creație și de expresie ale diversității culturale la scară europeană, coproducțiile cinematografice trebuie consolidate,

Atente să dezvolte principiile menționate și amintind recomandările Comitetului de Miniștri legate de

---

* Adoptată la Strasbourg în 2 octombrie 1992. A intrat în vigoare la 1 aprilie 1994. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 28 din 16 ianuarie 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 62 din 29 ianuarie 2002.

cinematograf și audiovizual, mai ales Recomandarea nr. R (86) 3 privind promovarea producției audiovizuale în Europa,

Recunoscând că înființarea Fondului european de sprijin pentru coproducerea și difuzarea de opere de creație cinematografică și audiovizuală răspunde preocupării de a încuraja coproduțiile cinematografice europene și că astfel a fost dat un nou impuls dezvoltării în Europa a coproduțiilor cinematografice,

Hotărâte să realizeze acest obiectiv cultural prin eforturi comune, în vederea creșterii producției și definirii unor reguli care să se armonizeze cu ansamblul coproduțiilor cinematografice multilaterale europene,

Considerând că adoptarea de reguli comune tinde să reducă constrângerile și să favorizeze cooperarea europeană în domeniul coproduțiilor cinematografice,

Au căzut de acord asupra următoarelor:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Scopul Convenției

Părțile la prezenta Convenție se angajează să încurajeze dezvoltarea coproduțiilor cinematografice europene conform dispozițiilor de mai jos.

ARTICOLUL 2

Domeniul de aplicare

1. Prezenta Convenție reglementează relațiile dintre statele părți în domeniul coproduțiilor multilaterale care își au originea pe teritoriul părților.

2. Prezenta Convenție se aplică:

a) coproduțiilor care reunesc cel puțin 3 coproducători stabiliți în 3 state părți diferite, semnatare ale Convenției;

b) coproduțiilor care reunesc cel puțin 3 coproducători stabiliți în 3 state părți diferite, semnatare ale Convenției, precum și unul sau mai mulți coproducători care nu este/nu sunt stabilit/stabiliți în statele menționate. Aportul total al coproducătorilor care nu sunt stabiliți în statele părți la Convenție nu poate totuși depăși 30% din costul total al coproduției.

În toate cazurile prezenta Convenție nu se poate aplica decât dacă opera coprodusă corespunde definiției operei cinematografice europene, astfel cum este formulată la art. 3 paragraful 3.

3. Dispozițiile acordurilor bilaterale încheiate între părțile la prezenta Convenție rămân aplicabile coproducțiilor bilaterale.

În cazul coproducțiilor multilaterale dispozițiile prezentei Convenții au prioritate față de cele ale acordurilor bilaterale încheiate între țările părți la Convenție. Dispozițiile privind coproducțiile bilaterale rămân în vigoare dacă nu se opun dispozițiilor prezentei Convenții.

4. În cazul absenței oricărui acord reglementând relațiile bilaterale de coproducție între două state părți la prezenta Convenție, aceasta se aplică și coproducțiilor bilaterale, cu excepția situației în care una dintre părțile interesate emite o rezervă, în condițiile prevăzute la art. 20.

ARTICOLUL 3

Definiții

În scopul aplicării prezentei Convenții:

a) termenul *operă cinematografică* desemnează operele de orice durată și pe orice suport, în special operele cinematografice de ficțiune, de animație și documentarele, conforme cu dispozițiile privind industria cinematografică din fiecare țară parte interesată, opere menite să fie difuzate în sălile de cinematograf;

b) termenul *coproducători* desemnează societăți de producție cinematografică sau producători stabiliți în statele părți la prezenta Convenție și legați printr-un contract de coproducție;

c) termenul *operă cinematografică europeană* desemnează operele cinematografice îndeplinind condițiile stabilite în anexa nr. II care face parte integrantă din prezenta Convenție;

d) termenul *coproducție multilaterală* desemnează o operă cinematografică produsă de cel puțin 3 coproducători, astfel cum au fost definiți la art. 2 paragraful 2.

CAPITOLUL II

REGULI APLICABILE COPRODUCȚIILOR

ARTICOLUL 4

Asimilarea la filmele naționale

1. Operele cinematografice europene realizate în coproducție multilaterală și ținând de prezenta Convenție se bucură de drept de avantaje acordate filmelor naționale în virtutea dispozițiilor legislative și reglementărilor în vigoare în fiecare stat parte la Convenție, participând la respectiva coproducție.

2. Avantajele sunt acordate fiecărui coproducător de către statul parte în care acesta este stabilit, în condițiile și în limitele prevăzute de dispozițiile legislative și de punerea în aplicare a legii statului parte respectiv și conform dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 5

Modalități de admitere la regimul de coproducție

1. Orice coproducere de opere cinematografice trebuie să primească aprobarea autorităților competente ale statelor părți în care sunt stabiliți coproducătorii, după ce aceste autorități s-au consultat între ele și conform modalităților prevăzute în anexa nr. I care face parte integrantă din prezenta Convenție.

2. Cererile de admitere la regimul de coproducție sunt stabilite, în vederea aprobării lor de către autoritățile competente, conform dispozițiilor procedurii de prezentare a cererilor, procedură prevăzută în anexa nr. I. Aprobarea este irevocabilă cu excepția cazurilor de nerespectare a angajamentelor inițiale de natură artistică, economică și tehnică.

3. Proiectele cu caracter pornografic manifest, cele care fac apologia violenței sau proiectele care lezează deschis demnitatea umană nu pot fi admise la regimul de coproducție.

4. Avantajele prevăzute pentru coproducere sunt acordate coproducătorilor dovediți ca posedând o organizare tehnică și financiară adecvată, precum și calificări profesionale suficiente.

5. Fiecare stat contractant numește autoritățile competente menționate la paragraful 2, printr-o declarație

făcută la semnarea sau la depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de adeziune. Ulterior această declarație poate fi modificată oricând.

ARTICOLUL 6

Proporția contribuțiilor coproducătorilor

1. În cazul unei coproducții multilaterale participarea cea mai mică nu poate fi sub 10%, iar cea mai mare nu poate depăși 70% din costul total al producerii operei cinematografice. Atunci când participarea cea mai mică este sub 20%, statul parte respectiv poate adopta dispoziții menite să reducă sau să suprima accesul la mecanismele naționale de sprijin acordat producției.

2. Atunci când prezenta Convenție ține loc de acord bilateral între două părți în condițiile prevăzute la art. 2 paragraful 4, participarea cea mai mică nu poate fi sub 20%, iar participarea cea mai mare nu poate depăși 80% din costul total al producerii operei cinematografice.

ARTICOLUL 7

Drepturile coproducătorilor

1. Contractul de coproducție trebuie să garanteze fiecărui coproducător coproprietatea negativului original cu imagine și sunet. Contractul va cuprinde o dispoziție care să prevadă depunerea negativului original într-un loc stabilit de comun acord de coproducători și care să garanteze liberul acces la negativ.

2. Contractul de coproducție trebuie, de asemenea, să garanteze fiecărui coproducător dreptul la un internegativ sau la oricare alt suport permițând reproducerea.

ARTICOLUL 8

Participarea tehnică și artistică

1. Contribuția fiecăruia dintre coproducători trebuie să însemne în mod obligatoriu o participare tehnică și artistică efectivă. În principiu și în respectul obligațiilor internaționale care leagă părțile contribuția coproducătorilor în ceea ce privește personalul creator, tehnicienii, artiștii, interpreții și utilajele tehnice trebuie să fie proporțională cu investiția lor.

2. Sub rezerva obligațiilor internaționale care leagă părțile și a exigențelor scenariului personalul care

alcătuiește echipa de turnare trebuie să provină din statele partenere la coproducție; în principiu, postproducția trebuie realizată în aceste state.

ARTICOLUL 9

Coproduțiile financiare

1. Prin derogare de la dispozițiile art. 8 și conform dispozițiilor specifice și limitelor fixate de dispozițiile legislative și de reglementările în vigoare în țările părți, pot fi admise să beneficieze de prezenta Convenție coproduțiile care îndeplinesc următoarele condiții:

a) comportă o participare minoritară sau mai multe care poate/pot și limitat/limitate la domeniul financiar, conform contractului de coproducție, cu condiția ca fiecare parte națională să nu fie nici mai mică de 10%, nici mai mare de 25% din costul de producție;

b) comportă un coproducător majoritar având o participare tehnică și artistică efectivă și îndeplinind condițiile necesare pentru ca operei cinematografice să îi fie atribuită naționalitatea în țara acestuia;

c) contribuie la afirmarea identității europene; și

d) fac obiectul unor contracte de producție cuprinzând dispozițiile relative la repartizarea încasărilor.

2. Regimul de coproducție nu va fi acordat coproduțiilor financiare decât după autorizare, dată de la caz la caz de autoritățile competente, ținându-se seama mai ales de dispozițiile art. 10.

ARTICOLUL 10

Echilibrul general al schimburilor

1. În schimburile cinematografice dintre părți trebuie menținut un echilibru general atât în ceea ce privește valoarea totală a investițiilor, cât și în ceea ce privește participarea tehnică și artistică la operele cinematografice turnate în coproducție.

2. Un stat parte care, după o perioadă rezonabilă, constată un deficit în raporturile sale de coproducție cu una sau mai multe state părți poate, din motive legate de menținerea identității sale culturale, să își condiționeze acordul la o viitoare coproducție de restabilire a echilibrului relațiilor lui cinematografice cu celelalte state părți la Convenție.

ARTICOLUL 11

Intrarea și rămânerea pe teritoriul unui stat parte la Convenție

În cadrul legislației și reglementărilor, precum și al obligațiilor internaționale în vigoare fiecare țară parte facilitează intrarea și rămânerea pe teritoriul ei a personalului artistic și tehnic din țările părți participante la coproducție, precum și eliberarea autorizațiilor de muncă pe teritoriul ei pentru personalul respectiv. De asemenea, fiecare parte permite importarea temporară și reexportarea materialului necesar producerii și distribuirii operelor cinematografice realizate în cadrul prezentei Convenții.

ARTICOLUL 12

Menționarea țărilor coproducătoare

1. Operele cinematografice realizate în coproducție trebuie prezentate cu menționarea țărilor coproducătoare.

2. Această menționare trebuie să figureze clar în generic, în publicitatea comercială și în materialele de promovare a operelor comerciale, precum și în momentul prezentării lor.

ARTICOLUL 13

Exportul

Atunci când o operă cinematografică realizată în coproducție este exportată într-o țară în care importurile de opere cinematografice sunt contingentate și când operele cinematografice ale uneia dintre părțile coproducătoare nu beneficiază de liberă intrare în țara importatoare:

a) opera cinematografică se adaugă în principiu contingentului țării a cărei participare este majoritară;

b) în cazul unei opere cinematografice care presupune participare egală a țărilor producătoare, opera cinematografică este înregistrată în contingentul țării cu cele mai mari posibilități de export în țara importatoare;

c) dacă înregistrarea nu poate fi făcută conform dispozițiilor lit. a) și b), opera cinematografică este înregistrată în contingentul țării din care este realizatorul.

ARTICOLUL 14

Limba

În momentul admitterii regimului de coproducție autoritatea competentă a unei țări poate cere coproducătorului stabilit în această țară o versiune finală a operei cinematografice în una dintre limbile vorbite în țara respectivă.

ARTICOLUL 15

Festivaluri

Dacă coproducătorii nu hotărăsc altfel, operele cinematografice realizate în coproducție sunt prezentate la festivaluri internaționale de țara parte în care este stabilit coproducătorul majoritar sau, în cazul participărilor financiare egale de țara parte din care este realizatorul.

CAPITOLUL III

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 16

Semnare, ratificare, acceptare, aprobare

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei și de către celelalte state părți la Convenția culturală europeană, care își pot exprima dorința de a fi legate de Convenția respectivă prin:

a) semnătură fără rezerva ratificării, acceptării ori aprobării;

sau

b) semnătură sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 17

Intrarea în vigoare

1. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 3 luni de la data la care 5 state, dintre care cel puțin 4 state membre ale

Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor art. 16.

2. Pentru orice stat semnatar care își va exprima mai târziu consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 3 luni de la data semnării Convenției sau de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 18

Aderarea unor state membre

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice stat european nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea economică europeană să adere la prezenta Convenție printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art. 20.d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante având dreptul să facă parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă sau pentru Comunitatea economică europeană, în caz de adeziune, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 3 luni de la data depunerii instrumentului de adeziune la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

Clauză teritorială

1. În momentul semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de adeziune orice stat poate desemna teritoriul/teritoriile unde se va aplica prezenta Convenție.

2. Ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, orice parte poate extinde în orice moment aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în respectiva declarație. Pentru teritoriul respectiv Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație privind orice teritoriu de aplicare a Convenției, declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, va putea fi retrasă prin notificare

adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea devine efectivă în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 20

Rezerve

1. În momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de adeziune orice stat poate declara că art. 2 paragraful 4 nu se aplică în relațiile sale bilaterale de coproducție cu una sau mai multe părți. În plus, orice stat își poate rezerva dreptul de a stabili o participare maximă diferită de cea stabilită la art. 9 paragraful 1.a). Nu se poate face nici o altă rezervă.

2. Orice parte care a formulat o rezervă în sensul paragrafului precedent o poate retrage în întregime sau parțial, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea devine efectivă la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 21

Denunțarea

1. Orice parte poate denunța în orice moment prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii ulterioare expirării unui interval de 6 luni de la data primirii notificării către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 22

Notificări

1. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului, precum și tuturor statelor și Comunității Economice Europene care au aderat la prezenta Convenție sau care au fost invitate să o facă:

- a) orice semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de adeziune;

- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 17, 18 și 19;
- d) orice declarație făcută conform art. 5 paragraful 5;
- e) orice denunțare făcută conform art. 21;
- f) orice alt act, altă notificare sau altă comunicare legată de prezenta Convenție.

Subsemnații, autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg la 2 octombrie 1992, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite câte o copie legalizată fiecăruia dintre statele menționate la art. 16 paragraful 1, precum și tuturor statelor și Comunității Economice Europene, invitate să adere la prezenta Convenție.

ANEXA Nr. I

PROCEDURA DE PREZENTARE A CERERILOR

Pentru a beneficia de prevederile ei, coproducătorii stabiliți în țările părți la prezenta Convenție trebuie să prezinte, cu două luni înainte de începerea turnării, o cerere de acceptare la regimul de coproducție, la care se vor anexa documentele menționate mai jos. Aceste documente trebuie să parvină autorităților competente în număr suficient pentru a putea fi comunicate autorităților celorlalte țări părți la Convenție cu cel mai târziu o lună înainte de începerea turnării:

- copie de pe contractul de cumpărare a drepturilor de autor sau orice document care să permită verificarea cumpărării dreptului de autor în vederea exploatarei economice a operei cinematografice;
- scenariu detaliat;
- lista elementelor artistice și tehnice din țările implicate;
- deviz și plan de finanțare detaliate;
- plan de lucru al operei cinematografice;
- contract de coproducție între coproducători. Acest contract trebuie să cuprindă clauze care să prevadă repartizarea între coproducători a încasărilor sau a piețelor.

În măsura posibilului cererea și celelalte documente vor fi redactate în limba autorităților competente cărora le sunt prezentate.

Autoritățile competente naționale își vor comunica dosarele astfel constituite încă de la depunerea lor. Autoritățile țării parte care are o participare financiară minoritară nu își vor da acordul decât după ce au primit avizul autorităților țării parte având o participare financiară majoritară.

ANEXA Nr. II

1. O operă cinematografică este europeană în sensul art. 3.c) dacă conține elemente europene reprezentând cel puțin 15 puncte dintr-un total de 19 puncte, conform criteriilor indicate mai jos.

2. Având în vedere exigențele scenariului, autoritățile competente, o dată ce s-au pus de acord și dacă apreciază că opera reflectă totuși identitatea europeană, pot accepta la regimul de coproducție o operă care acumulează un număr de puncte mai mic de 15, numărul normal admis.

Elemente europene	Puncte
Grupul creație de autor	
Realizator	3
Scenarist	3
Compozitor	1
Total:	7
Grupul de creație actoricească	
Rol principal	3
Rol secundar	2
Al treilea rol	1
Total:	6
Grupul creație tehnică și de turnare	
Imagine	1
Sunet și mixaj	1
Montaj	1
Decoruri și costume	1
Studio/loc de turnare	1
Loc de postproducție	1
Total:	6

NOTĂ:

a) Rolul principal, rolul secundar și al treilea rol sunt evaluate după numărul de zile de turnare.

b) În ceea ce privește art. 8, termenul *artistic* se referă la grupurile „creație de autor“ și „creație actoricească“, iar termenul *tehnic*, la grupul „creație tehnică și de turnare“.

CONVENȚIA EUROPEANĂ
PRIVIND VIOLENȚA ȘI IEȘIRILE NECONTROLATE
ALE SPECTATORILOR CU OCAZIA MANIFESTĂRILOR
SPORTIVE, ÎN SPECIAL LA MECIURILE DE FOTBAL*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state participante la Convenția culturală europeană, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă legătură între membrii săi,

Preocupate de violența și de ieșirile necontrolate ale spectatorilor în timpul manifestărilor sportive, în special cu ocazia meciurilor de fotbal, și de consecințele care decurg din aceasta,

Conștiente de faptul că această problemă amenință principiile consacrate prin Hotărârea (76) 41 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, cunoscută drept Carta europeană a sportului pentru toți,

Subliniind importanța contribuție adusă de sport, în general, la buna înțelegere internațională și, în special, datorită frecvenței lor, de meciurile de fotbal organizate între echipele naționale și locale ale statelor europene,

Considerând că atât autoritățile publice, cât și organizațiile sportive independente au responsabilități distincte și totuși complementare în lupta împotriva violenței și manifestărilor nesportive ale spectatorilor,

Ținând seama și de faptul că și organizațiile sportive au responsabilități în ceea ce privește securitatea și, ca atare, ele trebuie să asigure buna desfășurare a manifestărilor pe care le organizează; considerând, de asemenea, că, în vederea realizării acestui scop, aceste

---

* Adoptată la Strasbourg la 19 august 1985. A intrat în vigoare la 1 noiembrie 1985. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 53 din 2 martie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 108 din 10 martie 1998.

autorități și organizații trebuie să-și unească eforturile la toate nivelurile corespunzătoare,

Considerând că violența reprezintă un fenomen social actual, de mare amploare, ale cărui origini sunt, în esență, străine de sport și că sportul este adesea terenul unor explozii de violență,

Hotărâte să coopereze și să întreprindă acțiuni comune în scopul prevenirii și stăpânirii violenței și impulsivității spectatorilor cu ocazia manifestărilor sportive,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Scopul Convenției

1. În vederea prevenirii și stăpânirii violenței și ieșirilor nesportive ale spectatorilor cu ocazia meciurilor de fotbal, părțile se angajează ca, în limitele prevederilor lor constituționale respective, să ia toate măsurile necesare pentru a da curs dispozițiilor prezentei Convenții.

2. Părțile extind aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții și asupra altor sporturi și manifestări sportive, susceptibile să genereze violențe sau ieșiri necontrolate din partea spectatorilor, luând în considerare exigențele specifice ridicate de aceste manifestări.

ARTICOLUL 2

Coordonarea pe plan intern

Părțile vor coordona politica și acțiunile întreprinse de ministerele lor și de alte organisme împotriva violenței și ieșirilor necontrolate ale spectatorilor, prin stabilirea, atunci când este cazul, a unor organe coordonatoare.

ARTICOLUL 3

Măsuri

1. Părțile se angajează să asigure elaborarea și aplicarea măsurilor destinate să prevină și să controleze violența și ieșirile impulsive ale spectatorilor, în special:

a) asigurându-se că au fost mobilizate suficiente servicii de ordine pentru a face față manifestărilor de violență și ieșirilor necontrolate atât pe stadioane, cât și în imediata lor apropiere, precum și de-a lungul arterelor de circulație folosite de spectatori;

b) facilitând o strânsă cooperare și un schimb de informații adecvat între forțele de poliție din diferite localități interesate sau care pot fi interesate;

c) aplicând sau, la nevoie, adoptând o legislație care să prevadă că persoanele recunoscute drept vinovate de acte de violență sau de ieșire impulsivă trebuie să suporte pedepse sau, dacă este cazul măsuri administrative corespunzătoare.

2. Părțile se angajează să încurajeze organizarea responsabilă și buna comportare a cluburilor de suporter, precum și numirea în cadrul lor a unor agenți însărcinați să faciliteze controlul și informarea spectatorilor cu ocazia meciurilor și să însoțească grupurile de suporter care se deplasează la meciuri jucate peste hotare.

3. În măsura în care este posibil, în colaborare cu cluburile și agențiile de voiaj, părțile susțin și coordonează deplasarea organizată de la locul de origine a suporterilor, în scopul împiedicării deplasării la meciuri a persoanelor considerate turbulente.

4. În cazul în care exploziile de violență și ieșirile necontrolate ale spectatorilor sunt previzibile, părțile vor avea grijă, dacă este necesar, prin introducerea unei legislații adecvate conținând sancțiuni sau alte măsuri potrivite, ca organizațiile sportive, precum și, dacă este cazul, proprietarii stadioanelor și autoritățile publice, în baza competențelor stabilite de legislația internă, să dea dispoziții concrete în vecinătatea stadioanelor și în interiorul lor, cu scopul de a preveni sau de a stăpâni această violență sau aceste manifestări necontrolate, și în special:

a) să procedeze astfel încât proiectarea și structura stadioanelor să garanteze securitatea spectatorilor, să nu favorizeze violența în rândurile acestora, să permită un control eficient al mulțimii, să fie prevăzute cu bariere sau împrejmuiri adecvate și să permită intervenția serviciilor de prim ajutor și a forțelor de ordine;

b) să separe cu eficiență grupurile de suporter rivali, rezervând tribune speciale grupurilor de suporter vizitatori, atunci când intrarea acestora este permisă;

c) să asigure această separare prin controlul riguros al vânzării biletelor și prin luarea unor măsuri preventive speciale înaintea începerii meciului;

d) să fie excluse de pe stadioane și de la meciuri sau, în măsura în care juridic este posibil, să fie interzis accesul în cadrul acestora al tuturor persoanelor cunoscute ca turbulente sau potențial turbulente, precum și al tuturor persoanelor aflate sub influența alcoolului sau a drogurilor;

e) să doteze stadioanele cu un sistem eficient de comunicare cu publicul, avându-se grijă ca acest sistem să fie bine folosit; să difuzeze programe ale meciurilor și prospecte, astfel încât spectatorii să fie invitați să respecte ordinea și să aibă o comportare corectă;

f) să interzică introducerea băuturilor alcoolice pe stadioane, să restrângă și, eventual, să interzică orice distribuire a băuturilor alcoolizate în incinta stadioanelor și să se asigure că toate băuturile disponibile sunt îmbuteliate în recipiente nepericuloase;

g) să asigure controale având ca scop împiedicarea spectatorilor de a introduce în incinta stadioanelor obiecte care pot conduce la producerea actelor de violență (focuri de artificii sau alte obiecte similare);

h) să se asigure că, înaintea meciurilor, agenții de legătură colaborează cu autoritățile interesate în ceea ce privește dispozițiile care trebuie adoptate în vederea controlului asupra mulțimii, astfel încât, printr-o acțiune organizată în comun, să fie aplicate regulamentele corespunzătoare.

5. Conștiente fiind de importanța mijloacelor de comunicare în masă, părțile vor lua măsuri în timpul manifestărilor sportive, promovând idealul sportiv prin campanii educative și prin alte mijloace, susținând noțiunea de fair play, în special în rândul tinerilor, tocmai pentru a favoriza respectul mutual atât în rândul spectatorilor, cât și în rândul sportivilor și pentru a încuraja o participare mai activă în sport.

ARTICOLUL 4

Cooperarea internațională

1. Părțile vor coopera strâns în ceea ce privește problematica Convenției și vor încuraja o cooperare

similară între autoritățile sportive naționale interesate, atunci când aceasta este una corespunzătoare.

2. Înaintea meciurilor sau turneelor internaționale dintre cluburi sau echipe reprezentative, părțile interesate își invită autoritățile competente, în special organizațiile sportive, să identifice meciurile cu ocazia cărora s-ar putea produce acte de violență sau ar putea avea loc ieșiri necontrolate din partea spectatorilor.

Dacă se identifică un asemenea tip de meci, autoritățile competente ale țării gazdă iau măsurile necesare în vederea unei organizări comune. Această organizare comună se va iniția imediat ce este posibil, ea trebuind să aibă loc cu cel puțin două săptămâni înainte de data meciului, incluzând dispozițiile, măsurile preventive care trebuie luate înaintea, în timpul și după meciul respectiv și, dacă este cazul, măsuri complementare celor prevăzute de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 5

Identificarea și tratamentul la care sunt supuși contravenienții

1. Respectând procedurile legale existente și izvorâte din principiul independenței autorității judecătorești, părțile au grijă să se asigure că spectatorii care comit acte de violență sau alte acte condamnabile sunt identificați și sancționați conform legii.

2. Dacă este nevoie, îndeosebi în cazul spectatorilor vizitatori, în conformitate cu acordurile internaționale în vigoare, părțile se preocupă:

a) să transmită procedurile intentate persoanelor arestate ca urmare a unor acte de violență sau a altor acte condamnabile, comise cu ocazia manifestărilor sportive, în țara de reședință a acestor persoane;

b) să ceară extrădararea persoanelor bănuite de acte de violență sau de alte acte condamnabile, comise cu ocazia manifestărilor sportive;

c) să transfere persoanele care se fac vinovate de violență sau de alte acte condamnabile, cu ocazia manifestărilor sportive, în țara indicată pentru executarea pedepsei.

ARTICOLUL 6

Măsuri suplimentare

1. Părțile se angajează să coopereze strâns cu propriile organizații sportive naționale și cu cluburile competente și, eventual, cu proprietarii stadioanelor, în ceea ce privește dispozițiile legate de planificarea și executarea unor modificări în structura materială a stadioanelor sau de alte schimbări necesare, inclusiv intrarea și ieșirea de pe stadioane, în scopul ameliorării securității și al prevenirii violenței.

2. Pe cât posibil, părțile se angajează să promoveze un sistem de stabilire a unor criterii de alegere a stadioanelor, care să țină seama de securitatea spectatorilor și de prevenirea violenței în rândurile acestora, în special atunci când sunt avute în vedere stadioane destinate meciurilor ce atrag un număr mare de spectatori.

3. Părțile se angajează să-și încurajeze organizațiile sportive naționale în revizuirea permanentă a regulamentelor lor, cu scopul de a ține sub control factorii ce pot genera explozii de violență din partea sportivilor sau a spectatorilor.

ARTICOLUL 7

Comunicarea informațiilor

Fiecare parte transmite Secretarului general al Consiliului European, într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului European, toate informațiile necesare privind legislația și celelalte măsuri pe care aceasta le-a luat pentru a se conforma dispozițiilor prezentei Convenții, indiferent dacă aceste măsuri privesc fotbalul sau alte sporturi.

ARTICOLUL 8

Comitetul permanent

1. În conformitate cu scopurile prezentei Convenții, s-a constituit un comitet permanent.

2. În cadrul comitetului permanent fiecare parte poate fi reprezentată printr-unul sau mai mulți delegați. Fiecare parte are drept de vot.

3. Orice stat membru al Consiliului European sau parte a Convenției culturale europene, care nu este parte în prezenta Convenție, poate fi reprezentat în comitet de către un observator.

4. În unanimitate, Comitetul permanent poate invita orice stat nemembru al Consiliului European, care nu este parte în Convenție, și orice organizație sportivă interesată să-și trimită un observator la una sau mai multe dintre sesiunile sale.

5. Comitetul permanent este convocat de Secretarul general al Consiliului European. Prima sesiune a acestuia se va ține în termen de un an, cu începere de la data intrării în vigoare a Convenției. În continuare, Comitetul permanent se reunește cel puțin o dată pe an. În plus, Comitetul permanent se reunește ori de câte ori majoritatea părților cere acest lucru.

6. Majoritatea părților constituie formularul necesar în vederea reunirii Comitetului permanent.

7. Sub rezerva dispozițiilor prezentei Convenții, Comitetul permanent își stabilește regulamentul interior și îl adoptă prin consens.

ARTICOLUL 9

1. Comitetul permanent este însărcinat să urmărească aplicarea prezentei Convenții. În mod special acesta poate:

a) să revadă permanent dispozițiile prezentei Convenții și să analizeze modificările care ar putea fi necesare;

b) să angajeze consultații cu organizațiile sportive interesate;

c) să facă recomandări părților privind măsurile ce trebuie luate pentru aplicarea prezentei Convenții;

d) să indice măsurile convenabile pentru a putea asigura informarea publicului cu privire la lucrările întreprinse în cadrul prezentei Convenții;

e) să adreseze Comitetului Miniștrilor recomandările referitoare la invitarea statelor nemembre ale Consiliului European de a adera la prezenta Convenție;

f) să formuleze orice propunere vizând creșterea eficienței prezentei Convenții.

2. În vederea îndeplinirii misiunii sale, Comitetul permanent poate, din proprie inițiativă, să prevadă reuniuni ale grupelor de experți.

ARTICOLUL 10

În urma fiecăreia dintre întâlnirile sale, Comitetul permanent transmite Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei un raport asupra lucrărilor și funcționării Convenției.

ARTICOLUL 11

Amendamente

1. Amendamentele prezentei Convenții pot fi propuse de către o parte, de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei sau de Comitetul permanent.

2. Orice propunere de amendament este comunicată de către Secretarul general al Consiliului Europei celorlalte state părți ale Convenției culturale europene și oricărui stat membru al Consiliului Europei, care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție, în conformitate cu dispozițiile art. 14.

3. Orice amendament propus de o parte sau de Comitetul Miniștrilor este comunicat Comitetului permanent, cu cel puțin două luni înaintea ședinței la care respectivul amendament trebuie să fie studiat, Comitetul permanent supune Comitetului Miniștrilor părerea sa privind amendamentul propus, dacă este cazul, după consultarea prealabilă a organizațiilor sportive competente.

4. Comitetul Miniștrilor studiază amendamentul propus, precum și orice opinie avansată de Comitetul permanent și poate adopta amendamentul.

5. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor în conformitate cu paragraful 4 al prezentului articol este transmis spre acceptare părților.

6. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 4 al prezentului articol intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data la care toate părțile l-au informat pe Secretarul general al Consiliului Europei cu privire la acceptarea numitului amendament.

Clauze finale

ARTICOLUL 12

1. Prezenta Convenție poate fi semnată de statele membre ale Consiliului Europei și de alte state părți la

Convenția culturală europeană, care își pot exprima consimțământul de a deveni părți prin:

a) semnătură fără rezervă de ratificare, acceptare sau aprobare;

b) semnătură sub rezervă de ratificare, acceptare sau aprobare, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 13

Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data la care trei state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a deveni părți la Convenție, în conformitate cu art. 12.

2. Pentru orice stat semnatar, care își va exprima ulterior consimțământul de a face parte din Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 14

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, în urma consultării părților, va putea invita orice stat membru al Consiliului Europei să adere la Convenție, printr-o hotărâre luată de majoritatea prevăzută la art. 20 d) al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante cu drept de a face parte din Comitetul Miniștrilor.

2. Pentru orice stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 15

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă ulterior aplicarea prezentei Convenții asupra oricărui alt

teritoriu desemnat în declarație. În ceea ce privește acest teritoriu, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data primirii numitei declarații de către Secretarul general.

3. Orice declarație formulată în baza celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificarea adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retractarea va deveni efectivă în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 16

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție cu înștiințarea Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de 6 luni de la data primirii înștiințării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 17

Secretarul general al Consiliului Europei aduce la cunoștință statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state părți ale Convenției culturale europene și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură, în conformitate cu art. 12;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, în conformitate cu art. 12 sau 14;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu art. 13 și 14;
- d) orice informație transmisă în baza dispozițiilor art. 7;
- e) orice raport stabilit în baza dispozițiilor art. 10;
- f) orice propunere de amendament și orice amendament adoptat în conformitate cu art. 11 și data la care acest amendament intră în vigoare;
- g) orice declarație formulată în baza dispozițiilor art. 15;
- h) orice notificare adresată în baza dispozițiilor art. 16 și data la care denunțarea devine efectivă.

CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎMPOTRIVA DOPAJULUI*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, celelalte state-părți ale Convenției culturale europene, ca și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții.

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă legătură între membrii săi pentru apărarea și promovarea idealurilor și principiilor reprezentând patrimoniul lor comun și pentru favorizarea progresului lor economic și social,

Conștiente că sportul trebuie să joace un rol important în protejarea sănătății, în educația morală și fizică, precum și în promovarea înțelegerii internaționale,

Preocupate de folosirea pe scară tot mai largă a produselor și metodelor de dopaj în rândul sportivilor și de consecințele pe care acestea le au asupra sănătății celor care le utilizează, ca și asupra viitorului sportului în general.

Luând în considerare faptul că această problemă pune în pericol principiile etice și valorile educative consacrate prin Carta olimpică, Carta internațională a sportului și educației fizice și UNESCO și prin Hotărârea (76)41 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, cunoscută sub titlul Carta europeană a sportului pentru toți.

Luând în considerare regulamentele politice și declarațiile adoptate de organizațiile sportive internaționale pe tărâmul împotriva dopajului,

Conștiente că autoritățile publice și organizațiile sportive benevole au responsabilități sportive în lupta împotriva dopajului în sport, îndeosebi în garantarea bunei desfășurări – pe baza principiului de fair play – a manifestărilor sportive, ca și a sănătății celor care participă la ele.

---

* Adoptată la Strasbourg la 16 noiembrie 1989. A intrat în vigoare la 1 martie 1990. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 171 din 2 octombrie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 385 din 9 octombrie 1998.

Conștiente că aceste autorități și organizații trebuie să colaboreze la toate nivelurile corespunzătoare.

Reamintind hotărârile privind dopajul, adoptate de Conferința miniștrilor europeni responsabili de sport și, în special, Hotărârea nr. 1, adoptată la cea de-a VI-a Conferință de la Rejkiavik din anul 1989,

Deoarece Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei a adoptat deja Hotărârea (67)12 privind dopajul atleților, Recomandarea nr. R (79)8 referitoare la dopajul în sport, Recomandarea nr. R (84)19 cu privire la Carta europeană împotriva dopajului în sport și Recomandarea nr. R (88)12 referitoare la instituirea controlului antidoping fără preaviz în afara competiției,

Reamintind Recomandarea nr. 5 privind dopajul, adoptată de cea de-a II-a Conferință internațională a miniștrilor și înalților funcționari responsabili cu educația fizică și sportul, organizată de UNESCO la Moscova (1988).

Hotărâte să continue și să dezvolte cooperarea lor în vederea reducerii și chiar a eliminării dopajului în sport, ținând seama de valorile etice și de măsurile practice conținute în aceste documente.

Au căzut de acord asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Scopul Convenției

În vederea reducerii și chiar a eliminării dopajului în sport, părțile se angajează, în limitele propriilor lor prevederi constituționale, să ia măsurile necesare pentru ca prevederile prezentei Convenții să devină efective.

ARTICOLUL 2

Definirea și domeniul de aplicare a Convenției

1. Conform prezentei Convenții:

a) prin dopaj în sport se înțelege administrarea în rândul sportivilor sau folosirea de către aceștia a unor clase farmacologice de agenți de dopaj sau a unor metode de dopaj;

b) prin clase farmacologice de agenți de dopaj sau de metode de dopaj se înțelege, sub rezerva paragrafului 2 de mai jos, clasele agenților de dopaj și ale metodelor de dopaj, interzise de către organizațiile sportive internaționale competente și care figurează pe listele aprobate de grupul de supraveghere în baza art. 11 paragraful 1 b);

c) prin sportivi se înțelege persoanele de ambele sexe care iau parte în mod obișnuit la activități sportive organizate.

2. Atâta timp cât o listă a claselor farmacologice ale agenților de dopaj și ale metodelor de dopaj interzise nu va fi aprobată de grupa de control în baza art. 11 paragraful 1 b), se va aplica lista de referință conținută în anexa la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 3

Coordonarea pe plan intern

1. Părțile coordonează politica și acțiunile serviciilor lor guvernamentale și ale celorlalte organisme publice interesate în lupta împotriva dopajului în sport.

2. Părțile se vor preocupa ca această Convenție să fie aplicată în practică și, îndeosebi, să satisfacă exigențele art. 7, încredințând, dacă este cazul, punerea în practică a unor dispoziții ale prezentei Convenții unei autorități sportive guvernamentale, sau neguvernamentale, desemnată în acest scop, sau unei organizații sportive.

ARTICOLUL 4

Măsuri destinate limitării disponibilității și utilizării agenților de dopaj și metodelor de dopaj interzise

1. Părțile adoptă, după caz, normele legale, reglementări sau măsuri administrative, în scopul reducerii disponibilității (în special, dispoziții vizând controlul circulației, păstrării, importării, distribuirii și al vânzării), precum și a utilizării în sport a agenților și metodelor de dopaj interzise, în special a steroizilor anabolizanți.

2. În acest scop, părțile sau, dacă este cazul, organizațiile neguvernamentale competente subordonează criteriile de acordare a subvențiilor publice organizațiilor sportive, cu aplicarea efectivă de către acestea a reglementărilor antidoping.

3. De asemenea, părțile:

a) își sprijină organizațiile sportive în finanțarea controalelor și analizelor antidoping fie prin acordare de subvenții sau subsidii directe, fie ținând seama de prețul de cost al acestor controale și analize în stabilirea valorii globale a subvențiilor sau subsidiilor ce urmează a fi alocate acestor organizații;

b) iau măsurile necesare pentru a refuza acordarea de subvenții în vederea desfășurării antrenamentelor,

provenind din fonduri publice, acelor sportivi care au fost suspendați ca urmare a unei infracțiuni față de reglementările cu privire la dopajul în sport, și acestea pe toată durata suspendării;

c) încurajează și, dacă este cazul, înlesnesc, prin organizațiile lor sportive, efectuarea controalelor antidoping cerute de organizațiile sportive internaționale competente, atât în timpul, cât și în afara competițiilor;

d) încurajează și înlesnesc încheierea de către organizațiile sportive a acordurilor autorizând echipe de control antidoping acreditate legal să își testeze membrii în alte țări.

4. Părțile își rezervă dreptul de a adopta regulamente antidoping și de a organiza controale antidoping din proprie inițiativă și pe proprie răspundere, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu principiile relevante ale prezentei Convenții.

ARTICOLUL 5

Laboratoare

1. Fiecare parte se angajează:

a) fie să înființeze sau să înlesnească înființarea pe teritoriul său a unuia sau a mai multor laboratoare de control doping, susceptibile de a fi acceptate în conformitate cu criteriile adoptate de organizațiile sportive internaționale competente și aprobate de grupa de control în baza art. 11 paragraful 1 b);

b) fie să favorizeze organizațiilor sale accesul la un astfel de laborator de pe teritoriul altei părți.

2. Aceste laboratoare sunt încurajate:

a) să ia măsurile adecvate pentru a selecta, a reține, a pregăti și a recicla un personal calificat;

b) să întreprindă programe corespunzătoare de cercetare și dezvoltare privind agenții de dopaj și metodele utilizate sau presupuse a fi utilizate pentru dopajul în sport, precum și în domeniile biochimiei și farmacologiei analitice, în scopul de a se ajunge la o mai bună înțelegere a efectelor pe care diverse substanțe le au asupra organismului uman, ca și a consecințelor acestora în planul performanțelor sportive;

c) să publice și să difuzeze cu rapiditate noilor date obținute în urma cercetărilor.

ARTICOLUL 6

Educația

1. Părțile se angajează să elaboreze și să aplice, dacă este cazul, în colaborare cu organizațiile sportive interesate și cu mijloacele de comunicare în masă, programe educative și campanii de informare, evidențiind faptul că dopajul reprezintă un real pericol pentru sănătate și că prejudiciază valorile etice ale sportului. Aceste programe și campanii se adresează atât tinerilor din instituțiile școlare și cluburile sportive și părinților acestora, cât și atleților adulți, responsabililor, directorilor sportivi și antrenorilor. În ceea ce privește personalul medical, aceste programe educative subliniază importanța respectării deontologiei medicale.

2. Părțile se angajează să încurajeze și să promoveze, în colaborare cu organizațiile sportive regionale, naționale și internaționale interesate, cercetările privind elaborarea de programe de antrenament fiziologic și psihologic pe baze științifice și cu respectarea integrității ființei umane.

ARTICOLUL 7

Colaborarea cu organizațiile sportive privind măsurile pe care acestea trebuie să le ia

1. Părțile se angajează să încurajeze propriile lor organizații sportive și, prin intermediul acestora, organizațiile sportive internaționale în elaborarea și aplicarea tuturor măsurilor adecvate în lupta împotriva dopajului în sport.

2. În acest scop, ele își susțin organizațiile sportive în clarificarea și reglementarea drepturilor, obligațiilor și respectivelor lor sarcini, în special punându-și de acord:

a) reglementările antidoping, pe baza regulamentelor adoptate de organizațiile sportive internaționale competente;

b) listele claselor farmacologice ale agenților de dopaj și metodelor de dopaj interzise, pe baza listelor adoptate de organizațiile sportive internaționale competente;

c) metodele de control antidoping;

d) procedurile disciplinare, cu aplicarea principiilor internațional recunoscute ale justiției naturale și garantarea respectării drepturilor fundamentale ale sportivilor asupra cărora planează vreo suspiciune; aceste principii sunt, în special, următoarele:

(i) organul de instruire trebuie să fie distinct de organul disciplinar;

(ii) acestor persoane li se acordă dreptul la un proces echitabil și dreptul de a fi asistate sau reprezentate;

(iii) este obligatorie existența unor dispoziții clare și practic aplicabile, care să permită recursul împotriva oricărei rezoluții date;

e) procedurile de sancționare efectivă a responsabililor, medicilor, veterinarilor, antrenorilor, lucrătorilor din fizioterapie și a altor persoane responsabile de sau complice la încălcări față de reglementările antidoping sau la abateri săvârșite de sportivi;

f) procedurile de recunoaștere mutuală a suspendărilor sau a altor sancțiuni impuse de alte organizații sportive în țara respectivă sau într-o altă țară.

3. Pe lângă acestea, părțile își încurajează organizațiile sportive:

a) să instituie, într-un număr suficient de mare pentru a fi eficiente, controale antidoping inopinate, nu numai în timpul competițiilor, ci și în orice moment propice în afara lor; aceste controale trebuie să fie făcute în mod echitabil pentru toți sportivii și să comporte teste aplicate și repetate, dacă este cazul, unor sportivi aleși la întâmplare;

b) să încheie cu organizațiile sportive din alte țări acorduri care să facă posibilă supunerea unui sportiv care se antrenează într-una din aceste țări la teste efectuate de o echipă autorizată de control antidoping în țara respectivă;

c) să clarifice și să pună de acord reglementările referitoare la acceptarea la probele sportive care includ criteriile antidoping;

d) să încurajeze participarea activă a sportivilor la lupta împotriva dopajului, dusă de organizațiile sportive internaționale;

e) să utilizeze pe scară largă și cu eficiență aparaturile existente în laboratoarele menționate la art. 5 și puse la dispoziția lor, în vederea analizei antidoping atât în timpul, cât și în afara competițiilor sportive;

f) să se preocupe de găsirea unor metode științifice de antrenament și să elaboreze principii directe destinate protejării sportivilor de orice vârstă, adaptate fiecărui sport în parte.

ARTICOLUL 8

Cooperarea internațională

1. Părțile cooperează strâns în domeniile intrate sub incidența prezentei Convenții și încurajează o cooperare similară între propriile lor organizații sportive.

2. Părțile se angajează:

a) să încurajeze propriile lor organizații sportive în acțiunea de aplicare a dispozițiilor prezentei Convenții în cadrul tuturor organizațiilor sportive internaționale la care acestea sunt afiliate, îndeosebi prin refuzul de a omologa recordurile mondiale sau regionale care nu sunt însoțite de rezultatele negative la testul antidoping autentificat;

b) să promoveze cooperarea dintre laboratoarele de control antidoping înființate sau care funcționează în conformitate cu prevederile art. 5;

c) să instituie o cooperare bi-și multilaterală între organisme, autoritățile și organizațiile lor competente, în scopul realizării, și pe plan internațional, a obiectivelor enunțate la art. 4 paragraful 1.

3. Părțile care dispun de laboratoare create sau care funcționează în conformitate cu criteriile stabilite la art. 5 se angajează să sprijine celelalte părți în dobândirea experienței, a competenței și a tehnicilor necesare în vederea creării propriilor lor laboratoare.

ARTICOLUL 9

Comunicarea informațiilor

Fiecare parte transmite Secretarului general al Consiliului Europei, într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, toate informațiile pertinente privitoare la măsurile legislative sau de altă natură pe care aceasta le-a luat în scopul de a se conforma dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 10

Grupe de control

1. În vederea respectării prevederilor prezentei Convenții, a fost constituită o grupă de control.

2. În cadrul grupei de control, fiecare parte poate fi reprezentată printr-unul sau mai mulți delegați. Fiecare parte are dreptul la un vot.

3. Orice stat menționat la art. 14 paragraful 1, care nu este parte la prezenta Convenție, poate fi reprezentat în grupa de control printr-un observator.

4. Grupa de control poate, în unanimitate, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei și care nu este parte la Convenție, precum și orice organizație sportivă sau profesională interesată să își trimită un observator la una sau la mai multe ședințe ale sale.

5. Grupa de control este convocată de Secretarul general. Prima sa ședință se va ține într-un termen optim ales și, în orice caz, la mai puțin de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. În continuare, ea se va reuni ori de câte ori va fi necesar, din inițiativa Secretarului general sau a unei părți.

6. Majoritatea părților constituie cvorumul necesar pentru ca o ședință a grupei de control să poată avea loc.

7. Sub rezerva dispozițiilor prezentei Convenții, grupa de control își stabilește regulamentul interior și îl adoptă prin consens.

ARTICOLUL 11

1. Grupa de control este însărcinată să urmărească aplicarea prezentei Convenții. Cu precădere, ea poate:

a) să revadă în mod permanent dispozițiile prezentei Convenții și să examineze modificările ce ar putea fi necesare;

b) să aprobe lista și orice eventuală revizuire a claselor farmacologice ale agenților de dopaj și metodelor de dopaj interzise de organizațiile sportive internaționale competente, menționate la art. 2 paragrafele 1 și 2, și criteriile de acreditare a laboratoarelor, precum și orice eventuală revizuire adoptată de aceleași organizații menționate la art. 5 paragraful 1 a) și, de asemenea, să fixeze data intrării în vigoare a hotărârilor luate;

c) să organizeze consultații cu organizațiile sportive interesate;

d) să facă recomandări părților, referitoare la măsurile ce trebuie luate în scopul aplicării prezentei Convenții;

e) să recomande măsurile corespunzătoare pentru a asigura informarea organizațiilor internaționale competente și a publicului cu privire la lucrările întreprinse în cadrul prezentei Convenții;

f) să adreseze Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei recomandări referitoare la invitarea statelor nemembre ale Consiliului Europei de a adera la prezenta Convenție;

g) să formuleze orice propunere vizând îmbunătățirea eficienței prezentei Convenții.

2. În scopul îndeplinirii misiunii sale, grupa de control poate prevedea, din proprie inițiativă, întâlniri ale grupelor de experți.

ARTICOLUL 12

În urma fiecărei ședințe, grupa de control transmite Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei un raport cu privire la lucrările sale și la modul de funcționare a Convenției.

ARTICOLUL 13

Amendamente la celelalte articole ale Convenției

1. Amendamentele la articolele prezentei Convenții pot fi propuse de către o parte, de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei sau de grupa de control.

2. Orice propunere de amendament este comunicată Secretarului general al Consiliului Europei, statelor menționate la art. 14, precum și oricărui stat care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție, în conformitate cu dispozițiile art. 16.

3. Orice amendament propus de o parte sau de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei este comunicat grupei de control cu cel puțin două luni înaintea ședinței în care acesta trebuie luat în studiu. Grupa de control supune Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei opinia sa privind amendamentul propus, dacă este cazul, în urma consultării organizațiilor sportive competente.

4. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei studiază amendamentul propus, precum și orice opinie supusă de grupa de control și poate adopta amendamentul.

5. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în conformitate cu paragraful 4 al prezentului articol este transmis spre acceptare părților.

6. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 4 al prezentului articol intră în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unui termen de o

lună de la data la care toate părțile au informat Secretariatul general cu privire la acceptarea respectivului amendament.

Clauze finale

ARTICOLUL 14

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state-părți la Convenția culturală europeană și statelor nemembre participante la elaborarea prezentei Convenții, care își pot exprima consimțământul de a deveni părți prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 15

1. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data la care cinci state, dintre care cel puțin patru sunt membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, în conformitate cu dispozițiile art. 14.

2. În ceea ce privește orice stat care își va exprima ulterior consimțământul de a deveni parte la Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 16

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita, în urma consultării părților, orice stat nemembru să adere la aceasta, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea statelor contractante cu drept de a face parte din Comitet.

2. Pentru orice stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data depunerii instrumentului său de aderare la Secretarul general al Comitetului Europei.

ARTICOLUL 17

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta Convenție.

2. În orice moment ulterior, orice stat poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație. În ceea ce privește acest teritoriu, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de o lună de la data primirii numitei declarații de către Secretarul general.

3. Orice declarație, formulată în baza celor două paragrafe precedente, va putea fi retractată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin înștiințare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retractarea devine efectivă în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de 6 luni de la data primirii înștiințării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 18

1. Orice parte poate denunța oricând prezenta Convenție prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

1. Secretarul general al Consiliului Europei notifică părților, celorlalte state membre ale Consiliului Europei, celorlalte state-părți la Convenția culturală europeană, statelor participante la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat care a aderat la aceasta sau care a fost invitat să adere:

- a) orice semnare în conformitate cu art. 14;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, în conformitate cu art. 14 sau 16;
- c) oricare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu art. 15 și 16;

d) oricare informație transmisă în baza dispozițiilor art. 9;

e) orice raport stabilit în baza dispozițiilor art. 12;

f) orice propunere de amendament și orice amendament adoptat în conformitate cu art. 13 și data intrării în vigoare a acestui amendament;

g) orice declarație formulată în baza dispozițiilor art. 17;

h) orice notificare înaintată, în baza dispozițiilor art. 18, și data la care denunțarea devine efectivă;

i) orice alt act, notificare sau comunicare, care se referă la prezenta Convenție.

Drept pentru care, subsemnații, în mod legal autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg la 16 noiembrie 1989, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va comunica copii certificate conforme fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului European, celorlalte părți la Convenția culturală europeană, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

ANEXĂ

LISTA DE REFERINȚĂ A CLASELOR FARMACOLOGICE DOPANTE ȘI A METODELOR DE DOPAJ

I. Clase de agenți de dopaj

A. Stimulente

B. Narcotice

C. Steroizi anabolizanți

D. Beta-blocante

E. Diuretice

F. Hormoni peptidici și analogi

II. Metode de dopaj

A. Dopaj sanguin

B. Manipulări farmacologice, chimice sau fizice

III. Clase de substanțe supuse anumitor restricții

A. Alcool

B. Marijuana

C. Anestezice locale

D. Corticosteroizi

Exemple:

I. Clase de agenți de dopaj

A. Stimulente

– amfepramonă

- amfetamină
- amfetaminil
- amifenazol
- benzampfetamină
- cafeină*
- cathină
- clobenzorex
- clorfetermină
- clorprenalină
- cocaină
- cropropamidă (component al micorenului)
- crotetamidă (component al micorenului)
- dimetilamfetamină
- efedrină
- etamivan
- etilamfetamină
- fencamfamină
- fendimetrazină
- fenetilină
- fenilpropanolamină
- fenmetrazină
- fenproporex
- fentermină
- furfenorex
- mefenorex
- metamfetamină
- metilefedrină
- metilfenidat
- metoxifenamină
- morazon
- niketamidă
- pemolină
- pentetrazol
- pipradol
- pirovaleron
- prolintan
- propilhexedrin
- stricnină
- și substanțe înrudite
- B. Narcotice analgezice
- alphaprodină
- anileridin
- buprenorfină

---

* Pentru cafeină, un eșantion se va considera pozitiv în cazul în care concentrația în urină depășește 12 mcg/ml.

- codeină
- dextromoramid
- dextropropoxifen
- diamorfină (heroină)
- dihidrocodeină
- dipipanonă
- etilmorfină
- etoneptazină
- fenazocină
- levorfanol
- metadonă
- morfină
- nalbufină
- pentazocină
- petidină
- trimeperidină

și substanțe înrudite

C. Steroizi anabolizanți

- bolasteron
- boldenonă
- clostebol
- dehidroclormetiltestosteron
- fluoximesteron
- mesterolon
- metandienonă
- metenolon
- metiltestosteron
- nandrolon
- noretandrolon
- oxandrolon
- oximesteron
- oximetolon
- stanozolol
- testosteron **

și substanțe înrudite

D. Beta-blocante

- acebutolol
- alprenolol
- atenolol
- labetalol
- metoprolol
- nadolol

** Pentru testosteron se consideră pozitiv când raportul testosteron/epitestosteron este mai mare de 6.

- oxprenolol
- propranolol
- sotalol

și substanțe înrudite

E. Diuretice

- acetazolamidă
- amilorid
- bendroflumethiazidă
- benzthiazidă
- bumetanidă
- canrenonă
- clormerodrin
- clortalidon
- diclofenamidă
- acid etacrinic
- furosemid
- hidroclorthiazidă
- mersalil
- spironolactonă
- triamteren

și substanțe înrudite

F. Hormoni peptidici și analogi

– chorionic Gonadotrophin (HCG – gonadotropină
chorionică umană)

- corticotropină (ACTH)
- hormoni de creștere (HCG, somatotropină)

II. Metode de dopaj

A. Dopaj sanguin

B. Manipulări farmacologice, chimice sau fizice

III. Clase de substanțe supuse anumitor restricții

A. Alcool

B. marijuana

C. Anestezice locale

D. Corticosteroizi

NOTĂ:

Lista de mai sus reprezintă lista claselor de substanțe dopante și a metodelor de dopaj, adoptată de către Comitetul Internațional Olimpic în luna aprilie 1989.

Seria Tratatelor europene nr. 188

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA ÎMPOTRIVA DOPAJULUI*

Statele părți la prezentul protocol adițional la Convenția împotriva dopajului (STE nr. 135), semnată la Strasbourg la 16 noiembrie 1989 (denumită în continuare *Convenția*),

considerând că acordul general asupra recunoașterii reciproce a controalelor antidoping la care se face referire în art. 4.3.d și 7.3.b din Convenție va spori eficiența acestor controale prin contribuția la armonizarea, transparența și eficiența acordurilor doping existente și viitoare, bilaterale sau multilaterale, încheiate în acest domeniu, și prin asigurarea autorității necesare pentru astfel de controale în absența oricărui acord în această privință,

dorind să intensifice și să consolideze aplicarea prevederilor Convenției,

au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Recunoașterea reciprocă a controalelor doping

1. Având în vedere prevederile art. 3.2, 4.3.d și 7.3.b din Convenție, părțile vor recunoaște reciproc competența organizațiilor sportive sau a organizațiilor naționale antidoping de a efectua controale doping pe teritoriul lor, în conformitate cu reglementările naționale ale țării gazdă, asupra sportivilor și sportivelor care provin din alte state părți ale Convenției. Rezultatul acestor controale va fi comunicat simultan organizației naționale antidoping și federației sportive naționale a sportivului/sportivei respectiv/respective, organizației naționale antidoping a țării gazdă și federației sportive internaționale.

---

* *Adoptat la Varșovia la 12 septembrie 2002.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 302 din 11 iulie 2006, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 605 din 13 iulie 2006.

2. Părțile vor lua măsurile necesare pentru a efectua asemenea controale, care pot fi suplimentare celor aplicate în virtutea unui acord bilateral anterior sau a altui acord specific. Pentru a se asigura conformitatea cu standardele recunoscute la nivel internațional, organizațiile sportive sau organizațiile naționale antidoping vor fi certificate cu standardele de calitate ISO pentru controlul doping, recunoscute de Grupul de monitorizare, stabilite în virtutea art. 10 din Convenție.

3. Părțile vor recunoaște, în mod similar, competența Agenției Mondiale Antidoping (AMAD) și a altor organizații de control doping care funcționează sub autoritatea sa de a efectua controale doping în afara competiției asupra sportivilor și sportivelor lor, fie pe teritoriul lor, fie în altă parte. Rezultatele acestor teste vor fi comunicate organizației naționale antidoping a sportivului/sportivei respectiv/respective. Orice astfel de controale vor fi efectuate în acord cu organizațiile sportive la care se face referire în art. 4.3.c din Convenție, în conformitate cu reglementările în vigoare și cu prevederile legislației naționale a țării gazdă.

ARTICOLUL 2

Consolidarea aplicării Convenției

1. Grupul de monitorizare constituit conform art. 10 din Convenție va supraveghea aplicarea și implementarea Convenției, ținând cont de fiecare dintre statele părți la Convenție. Supravegherea va fi efectuată de o echipă de evaluare ai cărei membri vor fi numiți în acest scop de Grupul de monitorizare. Membrii echipei de evaluare vor fi selectați pe baza competenței recunoscute a acestora în domeniul antidoping.

2. Echipa de evaluare va examina rapoartele naționale înaintate anterior de părțile interesate și va efectua vizite la fața locului, acolo unde este necesar. Pe baza observațiilor asupra implementării Convenției, echipa de evaluare va înainta Grupului de monitorizare un raport de evaluare conținând concluziile și eventualele recomandări. Rapoartele de evaluare vor fi publice. Partea interesată are dreptul să facă observații asupra concluziilor echipei de evaluare, care vor fi incluse în raport.

3. Rapoartele naționale vor fi pregătite, iar vizitele de evaluare se vor desfășura conform programului stabilit de Grupul de monitorizare, cu consultarea părților interesate. Părțile vor autoriza vizita echipei de evaluare și își vor asuma răspunderea de a încuraja organismele naționale relevante să coopereze pe deplin cu aceasta.

4. Procedurile operaționale pentru evaluări (inclusiv o schemă convenită pentru evaluarea implementării Convenției), vizitele și consecințele acestora vor fi specificate în regulamentele adoptate de Grupul de monitorizare.

ARTICOLUL 3

Rezerve

Nu pot fi formulate rezerve la prevederile prezentului protocol.

ARTICOLUL 4

Exprimarea consimțământului

1. Prezentul protocol va fi deschis pentru a fi semnat de statele membre ale Consiliului Europei și de alte state semnatare sau părți ale Convenției, care își pot exprima consimțământul prin:

a) semnarea fără rezerva ratificării, acceptării ori aprobării; sau

b) semnarea sub rezerva ratificării, acceptării ori aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Un stat semnatar al Convenției nu poate semna prezentul protocol fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării și nici nu poate depune un instrument de ratificare, acceptare ori aprobare decât dacă și-a exprimat anterior sau simultan consimțământul pentru Convenție.

3. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

Intrarea în vigoare

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării perioadei de 3 luni după data la care 5 state părți ale Convenției și-au exprimat consimțământul, în conformitate cu prevederile art. 4.

2. Cu privire la orice stat care își exprimă consimțământul ulterior, prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, acceptare ori aprobare.

ARTICOLUL 6

Aderare

1. După deschiderea pentru semnare a prezentului protocol, orice stat care va adera la Convenție poate adera și la prezentul protocol.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la secretarul general al Consiliului Europei, care va produce efecte din prima zi a lunii ce urmează expirării perioadei de 3 luni după data depunerii lui.

ARTICOLUL 7

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate specifica, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezentul protocol.

2. Orice stat poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, extinde aplicarea prezentului protocol pe orice alt teritoriu specificat în declarație. În ceea ce privește un asemenea teritoriu, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data primirii unei astfel de declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație efectuată conform paragrafelor anterioare poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu menționat într-o astfel de declarație, printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Orice astfel de retragere va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data primirii înștiințării de către secretarul general.

ARTICOLUL 8

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, denunța prezentul protocol prin intermediul unei notificări adresate secretarului general al Consiliului Europei.

2. O astfel de denunțare va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 6 luni după data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 9

Notificările

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului Europei, celelalte state semnatare sau părți ale Convenției și orice stat care a fost invitat să adere la aceasta, despre:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentului protocol, conform art. 5, 6 și 7;
- d) orice denunțare;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezentul protocol.

Drept care subsemnații, fiind împuterniciți în acest sens, am semnat prezentul protocol.

Redactat la Varșovia, astăzi, 12 septembrie 2002, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind în egală măsură autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, celorlalte state semnatare sau părți ale Convenției și oricărui stat invitat să adere la Convenție.

VI. RADIO—TELEVISIONE

CONVENȚIA EUROPEANĂ
ASUPRA TELEVIZIUNII TRANSFRONTIERE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state părți la Convenția culturală europeană, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi în vederea salvagădării și promovării idealurilor și principiilor care sunt patrimoniul lor comun;

Considerând că demnitatea și valoarea egală a fiecărei ființe umane constituie elemente fundamentale ale acestor principii;

Considerând că libertatea de expresie și de informare, așa cum este garantată de articolul 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, constituie unul dintre principiile esențiale ale unei societăți democratice și una dintre condițiile de bază pentru dezvoltarea sa și a fiecărei ființe umane;

Reafirmând atașamentul lor la principiile liberei circulații a informației, a ideilor și a independenței radiodifuzorilor, care constituie o bază indispensabilă a politicii lor în materie de radiodifuzare;

Afimând importanța televiziunii pentru dezvoltarea culturii și pentru libera formare a opiniilor, în condiții ce permit salvagădarea pluralismului și a egalității șanselor pentru toate grupurile și partidele politice democratice;

Convinse că dezvoltarea continuă a tehnologiei informației și a comunicării trebuie să servească promovării transfrontiere a dreptului de a exprima, de a căuta, de a primi și de a comunica informații și idei, indiferent de sursă;

---

* Adoptată la Strasbourg la 5 mai 1989. A intrat în vigoare la 1 mai 1993.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 56 din 13 februarie 2003, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 163 din 14 martie 2003.

Din dorința de a oferi publicului o mai mare posibilitate de alegere a programelor, pentru a permite valorificarea patrimoniului și dezvoltarea creației audiovizuale în Europa și, decise să atingă acest obiectiv cultural, grație unor eforturi dedicate creșterii producției și a circulației programelor de înaltă calitate, răspunzând astfel așteptării publicului în domeniile politic, educațional și cultural;

Recunoscând necesitatea de a se consolida cadrul general al reglementărilor comunitare;

Respectând Rezoluția nr. 2 și Declarația primei Conferințe ministeriale europene asupra politicilor comunicațiilor în masă;

Din dorința de a dezvolta principiile recunoscute în Recomandările adoptate în cadrul Consiliului Europei asupra principiilor privind publicitatea realizată prin televiziune, egalitatea dintre femei și bărbați în domeniul media, utilizarea de capacități de satelit pentru televiziunea și radiodifuziunea sonoră și promovarea producției audiovizuale în Europa,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Obiect și scop

Prezenta Convenție privește serviciile de programe incluse în transmisii. Scopul său este de a facilita transmiterea transfrontieră și retransmiterea serviciilor de programe de televiziune între Părți.

ARTICOLUL 2

Expresii utilizate

În sensul prezentei Convenții:

a) „Transmitere“ desemnează emiterea inițială, prin intermediul unui emițător terestru, prin cablu sau orice tip de satelit, în formă codificată sau nu, a serviciilor de programe de televiziune destinate publicului larg. Nu sunt incluse serviciile de comunicare care funcționează pe baza apelului individual.

b) „Retransmitere“ desemnează receptarea și transmiterea simultană, indiferent de mijloacele tehnice utilizate, a serviciilor de programe de televiziune sau a unor părți importante din aceste servicii, integral și fără nici o modificare, transmise de către radiodifuzori și destinate receptării de către publicul larg.

c) „Radiodifuzor“ desemnează persoana fizică sau juridică ce creează servicii de programe de televiziune destinate receptării de către publicul larg și care le transmite direct sau prin intermediul unui terț, în integralitatea lor și fără nici o modificare;

d) „Serviciu de programe“ desemnează ansamblul elementelor unui serviciu dat, furnizat de un radiodifuzor, în sensul paragrafului precedent;

e) „Opere audiovizuale europene“ desemnează operele de creație a căror producție sau coproducție este controlată de persoane fizice sau juridice europene;

f) „Publicitate“ desemnează orice anunț public efectuat în vederea stimulării vânzării, cumpărării sau închirierii unui produs sau serviciu, a promovării unei cauze sau a unei idei sau a producerii unui anume efect dorit de către cel ce face anunțul, căruia i-a fost cedat un timp de transmisie, ce presupune o remunerare sau orice altă contrapartidă similară;

g) „Sponsorizare“ desemnează participarea unei persoane fizice sau juridice, care nu este angajată în activități de radiodifuzare sau de producție a operelor audiovizuale, la finanțarea directă sau indirectă a unei emisiuni, în scopul promovării numelui său, a rațiunii sale sociale sau a imaginii mărcii sale.

ARTICOLUL 3

Domeniu de aplicare

Prezenta Convenție se va aplica oricărui serviciu de programe care este transmis sau retransmis de către organisme de televiziune sau prin mijloace tehnice aflate în jurisdicția uneia dintre Părți, prin cablu, emițător terestru sau satelit și care poate fi recepționat, direct sau indirect, într-una sau mai multe părți.

ARTICOLUL 4

Libertatea de recepție și de retransmitere

Părțile vor asigura libertatea de expresie și de informare conform art. 10 al Convenției pentru protejarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Părțile vor garanta libertatea de recepție și nu se vor opune retransmiterii pe teritoriul lor a serviciilor de programe care se conformează dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 5

Angajamentele Părților de transmitere

1. Fiecare parte de transmitere se va asigura, prin mijloace corespunzătoare și prin instanțele competente, ca toate serviciile de programe transmise de organisme sau cu ajutorul mijloacelor tehnice aflate sub jurisdicția sa, în sensul articolului 3, să fie conforme dispozițiilor prezentei Convenții.

2. În sensul prezentei Convenții este considerată parte de transmitere:

a) în cazul transmisiilor terestre, partea de pe teritoriul căreia se efectuează emisia primară;

b) în cazul transmisiilor prin satelit:

i. Partea pe teritoriul căreia se află originea legăturii care transmite către satelit;

ii. Partea care acordă dreptul de a utiliza legătura de transmitere, situată într-un stat care nu este parte la prezenta Convenție;

iii. Partea pe teritoriul căreia se află sediul radiodifuzorului, dacă responsabilitatea nu este stabilită conform alineatelor (i) și (ii).

3. Dacă serviciile de programe transmise de pe teritoriile unor state ce nu sunt parte la Convenție sunt retransmise de organisme de televiziune sau cu ajutorul unor mijloace tehnice aflate sub jurisdicția unei părți în sensul art. 3, această parte, în calitate de parte transmițătoare, va asigura, prin mijloace corespunzătoare și instanțe competente, conformitatea acestor servicii cu dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 6

Transparența

1. Responsabilitățile radiodifuzorului vor fi specificate într-un mod clar și satisfăcător în autorizația eliberată de autoritatea competentă a fiecărei părți, în contractul încheiat cu aceasta sau prin orice altă formă juridică.

2. Informațiile privind radiodifuzorul vor fi oferite la cerere de către autoritatea competentă a părții de

transmitere. Astfel de informații vor cuprinde cel puțin numele sau denumirea, sediul și statutul juridic al radiodifuzorului, numele reprezentantului său legal, compoziția capitalului, natura, obiectul și modul de finanțare a serviciului de programe pe care radiodifuzorul îl furnizează sau se pregătește să îl furnizeze.

CAPITOLUL II

DISPOZIȚII CU PRIVIRE LA PROGRAME

ARTICOLUL 7

Responsabilitățile radiodifuzorului

1. Toate elementele serviciilor de programe, prin prezentarea și conținutul lor, trebuie să respecte demnitatea persoanei umane și drepturile fundamentale ale oricărui individ.

În special, ele nu trebuie:

a) să fie contrare bunelor moravuri și, mai ales, să conțină pornografie;

b) să evidențieze violența și nici să fie susceptibile de incitare la ură rasială.

2. Elementele serviciilor de programe care sunt susceptibile de a aduce prejudicii integrității fizice, psihice și morale a copiilor sau adolescenților nu trebuie să fie transmise atunci când, datorită orei de difuzare, pot fi privite de aceștia din urmă.

3. Radiodifuzorul se va asigura că jurnalele televizate prezintă loial faptele și evenimentele, favorizând libera formare a opiniilor.

ARTICOLUL 8

Dreptul la replică

1. Fiecare parte de transmitere se va asigura că orice persoană fizică sau juridică, indiferent de cetățenia sau locul său de rezidență, își poate exercita dreptul la replică sau poate beneficia de un alt remediu juridic sau administrativ comparabil cu emisiunile transmise de către organisme de televiziune sau cu ajutorul mijloacelor tehnice, aflate sub jurisdicția sa, în sensul art. 3. Ea se va asigura, în special, că durata și celelalte modalități, prevăzute pentru exercitarea dreptului la replică, vor fi suficiente pentru a permite exercitarea efectivă a acestui drept. Exercițarea efectivă a acestui drept sau a altor

modalități juridice sau administrative echivalente trebuie să fie garantate atât din punct de vedere al intervalului orar, cât și al modalităților de aplicare.

2. În acest scop, numele radiodifuzorului responsabil pentru serviciul de programe trebuie să poată fi identificat la intervale regulate prin orice indicații adecvate.

ARTICOLUL 9

Accesul publicului la evenimente majore

Fiecare parte examinează măsurile juridice pentru a evita ca dreptul publicului la informare să nu fie afectat din cauza exercitării, de către un radiodifuzor, a drepturilor exclusive pentru transmiterea sau retransmiterea, în sensul art. 3, a unui eveniment de mare interes pentru public, care poate avea drept consecință privarea unei părți substanțiale a publicului, dintr-una sau mai multe părți, de posibilitatea de a urmări acest eveniment la televizor.

ARTICOLUL 10

Obiective culturale

1. Fiecare parte de transmitere se va asigura, în măsura posibilului și prin mijloace adecvate, că radiodifuzorii vor rezerva operelor europene o proporție majoritară a timpului de transmisie, excluzându-se timpul consacrat informațiilor, manifestărilor sportive, jocurilor, publicității sau serviciilor de teletext. Această proporție, ținând cont de responsabilitatea radiodifuzorului față de publicul său în materie de informație, educație, cultură și divertisment, trebuie obținută progresiv pe baza unor criterii corespunzătoare.

2. În cazul unui dezacord între o parte de recepție și o parte de transmitere asupra aplicării paragrafului precedent se poate face apel, la cererea unei singure părți, la Comitetul permanent, pentru a formula un aviz consultativ relativ la acest subiect. Un astfel de dezacord nu poate fi supus procedurii de arbitraj prevăzută la art. 26.

3. Părțile se angajează să caute împreună instrumentele și procedeele cele mai adecvate pentru a susține, fără discriminare între radiodifuzori, activitatea și dezvoltarea producției europene, în special în părțile cu o slabă capacitate de producție audiovizuală, sau cu o arie lingvistică restrânsă.

4. În spiritul cooperării și întrajutorării caracteristice prezentei Convenții, părțile se vor strădui să evite ca serviciile de programe transmise sau retransmise de organisme de televiziune sau cu ajutorul mijloacelor tehnice aflate sub jurisdicția lor, în sensul art. 3, să pună în pericol pluralismul presei scrise și dezvoltarea industriei cinematografice. În acest scop, nici o transmisie a unei opere cinematografice nu trebuie să aibă loc fără acordul reciproc dintre deținătorii de drepturi și radiodifuzor și înainte de termenul de doi ani de la începerea exploatării acestei opere în sălile de cinema; în cazul operelor cinematografice realizate în coproducție cu radiodifuzorul, acest termen va fi de un an.

CAPITOLUL III

PUBLICITATEA

ARTICOLUL 11

Norme generale

1. Orice publicitate trebuie să fie loială și cinstită.
2. Publicitatea nu trebuie să fie înșelătoare și nici să nu afecteze interesele consumatorilor.
3. Publicitatea destinată copiilor sau care face apel la copii trebuie să evite să aducă prejudicii intereselor acestora și să țină cont de sensibilitatea lor deosebită.
4. Cel care face anunțul nu trebuie să exercite nici o influență editorială asupra conținutului emisiunilor.

ARTICOLUL 12

Durata

1. Timpul de transmisie consacrat publicității nu trebuie să depășească 15% din timpul zilnic de transmisie. Totodată, acest procent poate ajunge la 20%, dacă cuprinde forme de publicitate cum ar fi ofertele făcute direct publicului fie în vederea vânzării, cumpărării sau închirierii produselor, fie a furnizării de servicii, cu condiția ca volumul spoturilor publicitare să nu depășească 15%.
2. Timpul de transmisie consacrat spoturilor publicitare în interiorul unei perioade date de o oră nu poate depăși 20%.

3. Formele de publicitate cum sunt ofertele făcute direct publicului, fie pentru a vinde, cumpăra sau închiria produsele, fie pentru a furniza servicii, nu trebuie să depășească o oră pe zi.

ARTICOLUL 13

Formă și prezentare

1. Publicitatea trebuie să fie în mod clar identificabilă ca atare și separată clar de alte elemente ale serviciului de programe prin mijloace optice sau acustice. În principiu, ea trebuie să fie transmisă grupat pe ecran.

2. Publicitatea subliminală este interzisă.

3. Publicitatea mascată este interzisă, în special prezentarea de produse sau servicii în emisiuni, atunci când aceasta este făcută în scop publicitar.

4. Publicitatea nu trebuie să facă apel, nici vizual și nici verbal, la persoanele care prezintă în mod obișnuit jurnalele televizate și emisiunile de actualități.

ARTICOLUL 14

Inserarea publicității

1. Publicitatea trebuie inserată între emisiuni. Sub rezerva condițiilor stabilite în paragrafele 2–5 ale prezentului articol, publicitatea poate, de asemenea, să fie inserată în timpul emisiunilor, cu condiția ca ea să nu afecteze integritatea și valoarea emisiunilor și în așa fel încât să nu prejudicieze drepturile deținătorilor de drepturi.

2. În emisiunile compuse din părți autonome sau în emisiunile sportive și în evenimentele și spectacolele cu structură similară incluzând pauze, publicitatea nu poate fi inserată decât între părțile autonome sau în pauze.

3. Transmiterea operelor audiovizuale, cum sunt lungmetrajele cinematografice și filmele concepute pentru televiziune (cu excepția serialelor, foiletoanelor, emisiunilor de divertisment și documentarelor) ce au o durată mai mare de 45 de minute, poate fi întreruptă o singură dată la fiecare perioadă completă de 45 de minute. O altă întrerupere este autorizată dacă durata lor totală este cu cel puțin 20 de minute mai mare decât două sau mai multe perioade complete de 45 de minute.

4. Dacă emisiunile, altele decât cele la care se referă paragraful 2, sunt întrerupte de publicitate, trebuie să treacă o perioadă de cel puțin 20 de minute între fiecare întrerupere succesivă din interiorul emisiunilor.

5. Publicitatea nu poate fi inserată în difuzarea serviciilor religioase. Jurnalele televizate, emisiunile de actualități, documentarele, emisiunile religioase și emisiunile pentru copii, a căror durată este sub 30 de minute, nu pot fi întrerupte de publicitate. Dacă au o durată de cel puțin 30 de minute, se aplică dispozițiile paragrafelor precedente.

ARTICOLUL 15

Publicitatea pentru anumite produse

1. Publicitatea pentru produsele din tutun este interzisă.

2. Publicitatea pentru băuturilor alcoolizate de orice fel este supusă următoarelor reguli:

a) nu trebuie să se adreseze în special minorilor; nici o persoană care poate fi considerată ca fiind minoră nu trebuie să fie asociată consumului de băuturi alcoolizate, în cadrul publicității;

b) nu trebuie să asocieze consumarea alcoolului cu performanțele fizice sau conducerea automobilului;

c) nu trebuie să sugereze că băuturile alcoolizate sunt dotate cu proprietăți terapeutice sau că au un efect stimulant, sedativ sau că pot rezolva anumite probleme personale;

d) nu trebuie să încurajeze consumul exagerat de băuturi alcoolizate sau să confere o imagine negativă abstenenței sau sobrietății;

e) nu trebuie să sublinieze nemotivat concentrația în alcool a băuturilor.

3. Este interzisă publicitatea pentru medicamente și tratamente medicale, care sunt disponibile numai cu rețetă medicală, în partea care face transmiterea.

4. Publicitatea pentru celelalte medicamente și tratamente medicale trebuie să fie clar identificabilă ca atare, veridică și controlabilă, și trebuie să se conformeze prevederilor care interzic publicitatea făcută medicamentelor și tratamentelor medicale cu efecte dăunătoare pentru individ.

ARTICOLUL 16

Publicitatea care se adresează în mod specific unei singure părți

1. Pentru a se evita distorsiunile de concurență și punerea în pericol a sistemului de televiziune al unei

părți, mesajele publicitare îndreptate special și frecvent spre audiența unei alte părți, alta decât cea care asigură transmiterea, nu trebuie să încalce regulile cu privire la publicitatea în cadrul programelor de televiziune din această parte.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu se aplică atunci când:

a) regulile vizate stabilesc o discriminare între mesajele publicitare, transmise de organisme de televiziune sau cu ajutorul mijloacelor tehnice aflate sub jurisdicția acestei părți, și mesajele publicitare, transmise de organismele de televiziune sau cu ajutorul mijloacelor tehnice aflate sub jurisdicția unei alte părți; sau

b) Părțile implicate au încheiat acorduri bi- sau multilaterale în acest domeniu.

CAPITOLUL IV

SPONSORIZAREA

ARTICOLUL 17

Norme generale

1. Când o emisiune sau o serie de emisiuni este sponsorizată în întregime sau parțial, acest lucru trebuie să poată fi clar identificat ca atare și în mod corespunzător în cadrul genericului de la începutul și/sau sfârșitul emisiunii.

2. Conținutul și programarea unei emisiuni sponsorizate nu poate, în nici un caz, să fie influențată de către sponsor astfel încât să aducă prejudicii responsabilității și independenței redacționale a radiodifuzorului față de emisiunile proprii.

3. Emisiunile sponsorizate nu trebuie să incite la vânzarea, cumpărarea sau închirierea produselor ori serviciilor sponsorului sau ale unui terț, în special prin referiri în scop evident promoțional la aceste produse sau servicii în timpul acestor emisiuni.

ARTICOLUL 18

Sponsorizări interzise

1. Emisiunile nu pot fi sponsorizate de către persoane fizice sau juridice care au ca obiect principal de activitate fabricarea sau vânzarea de produse ori furnizarea de servicii a căror publicitate este interzisă în conformitate cu art. 15.

2. Sponsorizarea jurnalelor televizate și a emisiunilor de actualități este interzisă.

CAPITOLUL V

ASISTENȚĂ

ARTICOLUL 19

Cooperarea între părți

1. Părțile se angajează să-și acorde reciproc asistență pentru aplicarea prezentei Convenții.

2. În acest scop:

a) fiecare stat contractant desemnează una sau mai multe autorități ale căror nume și adrese le comunică Secretarului general al Consiliului Europei, în momentul depunerii instrumentelor sale de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

b) fiecare stat contractant, care a desemnat mai multe autorități, va indica, în comunicarea la care se referă alineatul (a), competența fiecăreia din aceste autorități.

3. O autoritate desemnată de o parte:

a) va furniza informațiile prevăzute la art. 6, paragraful 2, din prezenta Convenție;

b) va furniza, la cererea unei autorități desemnate de o altă parte, informații privind dreptul și practicile interne în domeniile acoperite de prezenta Convenție;

c) va coopera cu autoritățile desemnate de alte părți, de fiecare dată când se va considera necesar și, mai cu seamă, când această cooperare va putea întări eficiența măsurilor luate pentru aplicarea prezentei Convenții;

d) va examina orice dificultate apărută în aplicarea prezentei Convenții, care va fi notificată de o autoritate desemnată de către o altă parte.

CAPITOLUL VI

COMITETUL PERMANENT

ARTICOLUL 20

Comitetul permanent

1. Se constituie, în scopul prezentei Convenții, un Comitet permanent.

2. Orice parte poate fi reprezentată în cadrul Comitetului permanent printr-unul sau mai mulți delegați. Fiecare delegație dispune de un vot. În domeniile ce țin de competențele sale, Comunitatea Economică Europeană își exercită dreptul de vot cu un număr de voturi egal cu numărul statelor membre care sunt părți la prezenta Convenție; Comunitatea Economică Europeană nu-și exercită dreptul de vot în cazul în care statele membre în cauză și-l exercită pe al lor și reciproc.

3. Fiecare stat vizat prin art. 29, paragraful 1, care nu este parte la prezenta Convenție poate fi reprezentat în Comitetul permanent printr-un observator.

4. Comitetul permanent poate, pentru a-și îndeplini misiunea, să recurgă la experți. El poate, din proprie inițiativă sau la cererea unui organism interesat, să invite orice organism național sau internațional, guvernamental sau neguvernamental, calificat din punct de vedere tehnic în domeniile vizate de prezenta Convenție, să fie reprezentat printr-un observator la întreaga reuniune sau la o parte din ea. Decizia de a invita astfel de experți sau organisme este luată cu o majoritate de trei pătrimi din membrii Comitetului permanent.

5. Comitetul permanent este convocat de Secretarul general al Consiliului Europei. El își ține prima reuniune la șase luni după data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Ulterior, el se reunește atunci când o treime din Părți sau Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei formulează această solicitare, la inițiativa Secretarului general al Consiliului Europei, conform dispozițiilor art. 23, paragraful 2, sau la solicitarea uneia sau mai multor părți, conform dispozițiilor art. 21, alineatul (c), și art. 25, paragraful 2.

6. Majoritatea părților constituie cvorumul necesar pentru a se ține o reuniune a Comitetului permanent.

7. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 4 și a art. 23, paragraful 3, deciziile Comitetului permanent sunt luate cu o majoritate de trei pătrimi din numărul membrilor prezenți.

8. Sub rezerva dispozițiilor prezentei Convenții, Comitetul permanent își stabilește regulamentul interior.

ARTICOLUL 21

Atribuțiile Comitetului permanent

Comitetul permanent este însărcinat să urmărească aplicarea prezentei Convenții. El poate:

a) să facă recomandări părților referitoare la aplicarea Convenției;

b) să sugereze modificări ale Convenției care sunt considerate necesare și să le examineze pe cele ce sunt propuse conform dispozițiilor art. 23;

c) să examineze, la cererea uneia sau mai multor părți, toate problemele legate de interpretarea Convenției;

d) să faciliteze, atât cât e necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți care îi este notificată conform dispozițiilor art. 25;

e) să facă recomandări Comitetului de miniștri privind invitarea altor state decât cele vizate la art. 29, paragraful 1, să adere la Convenție.

ARTICOLUL 22

Rapoartele Comitetului permanent

După fiecare din reuniunile sale, Comitetul permanent va transmite părților și Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un raport asupra discuțiilor și a tuturor deciziilor luate.

CAPITOLUL VII

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 23

Amendamente

1. Oricare parte poate propune amendamente la prezenta Convenție.

2. Fiecare propunere de amendament este notificată Secretarului general al Consiliului Europei care o comunică statelor membre ale Consiliului Europei, altor state părți la Convenția culturală europeană, Comunității Economice Europene și fiecărui stat ce nu este membru și care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție, conform dispozițiilor art. 30. Secretarul general al Consiliului Europei convoacă o reuniune a Comitetului permanent la cel puțin două luni de la comunicarea propunerii de amendare.

3. Fiecare propunere de amendare este examinată de Comitetul permanent care supune textul adoptat, cu o majoritate de trei pătrimi din membrii Comitetului

permanent, Comitetului de Miniștri pentru aprobare. După această aprobare textul este transmis părților pentru acceptare.

4. Fiecare amendament intră în vigoare în a treizecea zi după ce toate Părțile îl vor fi informat pe Secretarul general că l-au acceptat.

CAPITOLUL VIII

PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE PREZENȚEI CONVENȚII

ARTICOLUL 24

Pretinse încălcări ale prezentei Convenții

1. Când o parte constată o încălcare a prezentei Convenții, ea comunică acest lucru părții de transmitere și cele două părți vor depune eforturi pentru a soluționa dificultatea pe baza dispozițiilor art. 19, 25 și 26.

2. Dacă pretinsa încălcare are un caracter evident, serios și grav, astfel încât să ridice importante probleme de interes public și privește art. 7, paragrafele 1 sau 2, 12, 13 paragraful 1, prima frază, art. 14 sau 15, paragraful 1 sau 3, și dacă ea continuă două săptămâni după comunicare, partea de recepție poate suspenda, cu titlu provizoriu, retransmiterea serviciului de programe în cauză.

3. În toate celelalte cazuri de pretinse încălcări, cu excepția celor prevăzute la paragraful 4, partea de recepție poate suspenda, cu titlu provizoriu, retransmiterea serviciului de programe în cauză după opt luni de la data comunicării, dacă încălcarea continuă.

4. Suspendarea provizorie a retransmiterii nu este admisă în timpul pretinselor încălcări ale art. 7, paragraful 3, 8, 9 sau 10.

CAPITOLUL IX

SOLUȚIONAREA DIFERENDELOR

ARTICOLUL 25

Concilierea

1. În caz de dificultate în aplicarea prezentei Convenții, părțile interesate se vor strădui să ajungă la o soluționare amiabilă.

2. Dacă una din părțile interesate, se opune, Comitetul permanent poate examina problema, fiind la dispoziția părților interesate, în scopul de a se ajunge, în cel mai scurt timp, la o soluție satisfăcătoare și, dacă este cazul, să formuleze un aviz consultativ în legătură cu acest subiect.

3. Fiecare parte interesată se angajează să furnizeze Comitetului permanent, în timp optim, toate informațiile și facilitățile necesare pentru a-și îndeplini atribuțiile, în virtutea paragrafului precedent.

ARTICOLUL 26

Arbitrajul

1. Dacă părțile interesate nu își vor regla diferendul pe baza dispozițiilor art. 25, ele pot, de comun acord, să-l supună arbitrajului potrivit procedurii prevăzute în anexa la prezenta Convenție. În absența unui astfel de acord, în termen de 6 luni de la prima cerere de deschidere a procedurii de conciliere, diferendul poate fi supus arbitrajului la cererea uneia din părți.

2. Fiecare parte poate, în orice moment, să declare că recunoaște ca obligatorie, de plin drept și fără o convenție specială, aplicarea, față de oricare parte care acceptă aceeași obligație, a procedurii de arbitraj prevăzută în anexa la prezenta Convenție.

CAPITOLUL X

ALTE ACORDURI INTERNAȚIONALE ȘI DREPTUL INTERN AL PĂRȚILOR

ARTICOLUL 27

Alte acorduri sau aranjamente internaționale

1. În relațiile lor mutuale, părțile care sunt membre ale Comunității Economice Europene aplică regulile Comunității și, deci, nu aplică regulile decurgând din prezenta Convenție decât în măsura în care nu există o reglementare comunitară referitoare la un subiect particular care le interesează.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va putea împiedica părțile să încheie acorduri internaționale care să completeze sau să dezvolte aceste dispoziții sau să extindă aria lor de aplicare.

3. În cazul unor acorduri bilaterale, prezenta Convenție nu modifică cu nimic drepturile și obligațiile

părților ce decurg din aceste acorduri și care nu aduc atingere nici exercitării de către alte părți a drepturilor pe care le au prin prezenta Convenție și nici îndeplinirii obligațiilor lor decurgând din aceasta.

ARTICOLUL 28

Relații între Convenție și dreptul intern al părților

Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va putea împiedica părțile să aplice reguli mai stricte sau mai detaliate decât cele prevăzute în prezenta Convenție, serviciilor de programe transmise de organisme de televiziune sau prin mijloace tehnice aflate sub jurisdicția lor, în sensul art. 3.

CAPITOLUL XI

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 29

Semnare și intrare în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și altor state părți la Convenția culturală europeană, ca și celor ale Comunității Economice Europene. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data la care șapte state, dintre care cel puțin cinci membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor paragrafului precedent.

3. Un stat poate, în momentul semnării sau la o dată ulterioară precedând intrarea în vigoare a prezentei Convenții în ceea ce îl privește, să declare că aplică Convenția cu titlu provizoriu.

4. Convenția va intra în vigoare față de toate statele vizate la paragraful 1 sau ale Comunității Europene, care își vor exprima ulterior consimțământul de a fi legate prin aceasta, în prima zi care urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 30

Aderarea statelor nemembre

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea, după consultarea statelor contractante, să invite oricare alt stat să adere la Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante având dreptul de a face parte din Comitet.

2. Pentru fiecare stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 31

Aplicare teritorială

1. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Fiecare stat poate, în oricare moment ulterior, printr-o declarație prezentată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare în privința acestui teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în ceea ce privește tot teritoriul desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Rezerve

1. În momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare:

a) fiecare stat poate declara că își rezervă dreptul de a se opune retransmiterii pe teritoriul său, în cazul în care

aceasta nu este conformă legislației sale naționale, a serviciilor de programe conținând publicitate pentru băuturile alcoolizate potrivit regulilor prevăzute la art. 15, paragraful 2, din prezenta Convenție.

b) Regatul Unit al Marii Britanii poate declara că își rezervă dreptul de a nu îndeplini obligația prevăzută prin art. 15, paragraful 1, de a interzice publicitatea pentru produsele din tutun, în ceea ce privește publicitatea pentru țigările și tutun de pipă difuzate de INDEPENDENT BROADCASTING AUTHORITY pe teritoriul britanic prin mijloace terestre.

Nici o altă rezervă nu este admisă.

2. O rezervă formulată conform paragrafului precedent nu poate face obiectul unor obiecțiuni.

3. Fiecare stat contractant care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului 1 poate să o retragă în întregime sau în parte, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte de la data primirii notificării de către Secretarul general.

4. Partea care a formulat o rezervă față de conținutul unei dispoziții a prezentei Convenții nu va putea pretinde aplicarea acestei dispoziții de către o altă parte; totodată, ea poate, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care ea însăși a acceptat-o.

ARTICOLUL 33

Denunțare

1. Fiecare parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 34

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului, altor state părți la Convenția culturală europeană, Comunității Economice Europene și fiecărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform dispozițiilor art. 29, 30 și 31;

d) fiecare raport stabilit în aplicarea dispozițiilor art. 22;

e) oricare alt act, declarație, notificare sau comunicare referitoare la prezenta Convenție.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg, la 5 mai 1989, în limbile franceză și engleză, cele două texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va comunica copii certificate conform fiecărui stat membru al Consiliului European, altor state părți la Convenția culturală europeană, Comunității economice europene, precum și fiecărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

ANEXĂ

ARBITRAJUL

1. Orice cerere de arbitraj este notificată Secretarului general al Consiliului European. Ea indică numele celeilalte părți în diferend și obiectul diferendului. Secretarul general comunică informațiile astfel primite tuturor părților la Convenție.

2. În cazul apariției unui diferend între două părți, dintre care una este un stat membru al Comunității Economice Europene, ea însăși parte, cererea de arbitraj este adresată, în același timp, acestui stat membru al Comunității, care, împreună, notifică Secretarului general, în termen de o lună de la primirea cererii, dacă statul membru sau Comunitatea sau statul membru și Comunitatea împreună se constituie parte în diferend. În cazul absenței unei astfel de notificări în acest termen, statul membru și Comunitatea sunt în situația de a nu fi decât o singură și aceeași parte în diferendul pentru aplicarea dispozițiilor vizând constituirea și procedura tribunalului arbitral. Tot astfel, dacă un stat membru și Comunitatea se constituie împreună parte în diferend. În ipoteza prevăzută de prezentul paragraf, termenul de o lună, menționat în prima fază a paragrafului 4, este mărit la două luni.

3. Tribunalul arbitral este compus din trei membri: fiecare dintre părțile în diferend numesc un arbitru; cei doi arbitri astfel numiți desemnează, de comun acord, un al treilea arbitru, care își asumă președinția tribunalului. Acesta din urmă nu poate fi cetățean al uneia din părțile în diferend, nici să aibă reședința obișnuită pe teritoriul uneia din aceste părți, nici să se afle în serviciul uneia dintre ele, nici să fi fost implicat anterior în diferend într-o altă calitate.

4. Dacă, într-un termen de o lună din momentul comunicării solicitării către Secretarul general al Consiliului Europei, una dintre părți nu a numit un arbitru, Președintele Curții europene a drepturilor omului va proceda, la cererea celeilalte părți, la numirea acestuia, într-un nou termen de o lună. Dacă Președintele Curții este disponibil sau provine din una dintre părțile în diferend, această numire revine Vicepreședintelui Curții sau celui mai în vârstă membru al Curții, care este disponibil și nu provine din una dintre părțile în diferend. Aceeași procedură se aplică dacă, într-un termen de o lună de la numirea celui de-al doilea arbitru, președintele tribunalului arbitral nu este desemnat.

5. Dispozițiile paragrafelor 3 și 4 se aplică, după caz, pentru a completa fiecare loc vacant.

6. Dacă două sau mai multe părți se înțeleg pentru a susține o cauză comună, ele numesc împreună un arbitru.

7. Părțile în diferend și Comitetul permanent asigură tribunalului arbitral toate facilitățile necesare pentru desfășurarea eficientă a procedurii.

8. Tribunalul arbitral își stabilește propriile reguli de procedură. Deciziile sale sunt luate cu votul majorității membrilor săi. Sentința sa este definitivă și obligatorie.

9. Sentința tribunalului arbitral este notificată Secretarului general al Consiliului Europei care o comunică tuturor părților la Convenție.

10. Fiecare parte în diferend suportă cheltuielile arbitralului pe care l-a numit; aceste părți suportă, în cantumuri egale, cheltuielile celui alt arbitru, ca și alte cheltuieli necesitate de arbitraj.

Seria Tratatelor europene nr. 171

PROTOCOL DE AMENDARE A CONVENȚIEI EUROPENE PRIVIND TELEVIZIUNEA TRANSFRONTIERĂ*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte părți la Convenția europeană privind televiziunea transfrontieră, deschisă spre semnare la Strasbourg la 5 mai 1989 (denumită în continuare *convenția*),

salutând faptul că lărgirea numărului membrilor Consiliului Europei începând din anul 1989 a condus la dezvoltarea și punerea în aplicare la nivel paneuropean a cadrului legal stabilit de convenție,

luând în considerare dezvoltările tehnologice și economice importante intervenite în domeniul radiodifuziunii televizate, precum și apariția de noi servicii de comunicații în Europa în perioada care a trecut de la adoptarea convenției în anul 1989,

luând act de faptul că această dezvoltare necesită o revizuire a dispozițiilor convenției,

având în vedere, în acest context, adoptarea de către Comunitatea Europeană a Directivei 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 iunie, care modifică Directiva 89/552/CEE a Consiliului și care vizează coordonarea anumitor dispoziții legislative, de reglementare sau administrative din statele membre cu privire la exercitarea activităților de radiodifuziune televizată,

considerând că este necesar și urgent să se amendeze anumite dispoziții ale convenției în scopul unei abordări coerente a televiziunii transfrontiere între acest instrument și directivă, după cum se subliniază în Declarația privind media într-o societate democratică, adoptată de către miniștrii statelor participante la cea de-a

---

* Adoptat la Strasbourg la 1 octombrie 1998.

România a acceptat Protocolul prin Legea nr. 56 din 13 februarie 2003, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 163 din 14 martie 2003.

4-a Conferință ministerială europeană asupra politicilor de comunicare în masă (Praga, 7–8 decembrie 1994), precum și în Declarația politică a celei de-a 5-a Conferințe ministeriale europene (Salonic, 11–12 decembrie 1997),

dorind să dezvolte în continuare principiile consacrate în recomandările privind elaborarea de strategii, în cooperare cu formatorii de opinie și cu media, menite să combată tabagismul, abuzul de alcool și toxicomania, privind dreptul de a face scurte reportaje despre evenimente majore în care drepturile exclusive pentru radiodifuzarea lor televizată au fost obținute într-un context transfrontieră, precum și privind prezentarea violenței în media electronică, care au fost adoptate în cadrul Consiliului Europei ulterior adoptării convenției, au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Cuvântul „jurisdicție“ din articolul 8 paragraful 1 și articolul 16 paragraful 2 litera a), din versiunea în limba franceză, se va înlocui cu termenul „competență“.

ARTICOLUL 2

Expresia „spoturi publicitare“ din articolul 15 paragrafele 3 și 4, din textul în limba engleză, va fi înlocuită cu termenul „publicitate“.

ARTICOLUL 3

Definiția termenului „radiodifuzor“ din articolul 2 litera c) va fi formulată după cum urmează:

„radiodifuzor desemnează persoana fizică sau juridică care are responsabilitatea editorială pentru alcătuirea serviciilor de programe de televiziune destinate a fi recepționate de către public în general și pe care le transmite direct sau printr-un terț, în integralitatea lor și fără nici o modificare;“

ARTICOLUL 4

Definiția termenului „publicitate“ din articolul 2 litera f) va fi formulată după cum urmează:

„publicitate desemnează orice anunț public difuzat contra unei remunerații sau în schimbul unor beneficii similare ori în scopuri de autopromovare, cu scopul de a stimula vânzarea, cumpărarea sau închirierea unui produs ori a unui serviciu, de a promova o cauză sau o idee ori de

a produce orice alt efect dorit de către cel care face anunțul sau de către radiodifuzorul însuși;“

ARTICOLUL 5

La articolul 2 va fi inserată o nouă literă, litera g), formulată după cum urmează:

„g) *teleshopping* desemnează difuzarea de oferte directe către public, în vederea furnizării, contra cost, de bunuri sau servicii, incluzând bunuri imobile, drepturi și obligații;“

ARTICOLUL 6

Articolul 2 litera g) va fi renumerotat ca articolul 2 litera h).

ARTICOLUL 7

Următorul text va înlocui articolul 5:

„ARTICOLUL 5

Obligațiile părții transmițătoare

1. Fiecare parte transmițătoare se va asigura că toate serviciile de programe transmise de un radiodifuzor ce ține de competența sa sunt conforme cu dispozițiile prezentei convenții.

2. În scopul prezentei convenții, se află în jurisdicția unei părți radiodifuzorul:

- care se consideră că este stabilit în acea parte în conformitate cu paragraful 3;
- căruia i se aplică paragraful 4.

3. În scopul prezentei convenții, se consideră că un radiodifuzor este stabilit într-o parte transmițătoare în următoarele cazuri:

a) radiodifuzorul își are sediul social efectiv în acea parte și deciziile privind programarea sunt luate în acea parte;

b) dacă un transmițător își are sediul social efectiv într-o parte, dar deciziile cu privire la programare sunt luate în altă parte, se va considera că este stabilit în partea unde activează o parte importantă a forței de muncă implicate în activitățile de radiodifuziune televizată; dacă o parte importantă a forței de muncă implicate în activitățile de radiodifuziune televizată operează în fiecare dintre aceste părți, se va considera că radiodifuzorul este stabilit în partea unde își are sediul social efectiv; dacă o

parte importantă a forței de muncă implicate în activitățile de radiodifuziune televizată nu operează în nici una dintre aceste părți, se va considera că radiodifuzorul este stabilit în partea unde a început să transmită pentru prima oară, în conformitate cu sistemul legal al acelei părți, cu condiția de a menține o legătură economică stabilă și efectivă cu acea parte;

c) dacă un transmițător își are sediul social efectiv într-o parte, dar deciziile în materie de programare se iau într-un stat care nu este parte la prezenta convenție sau invers, se va considera că acest radiodifuzor este stabilit în partea respectivă, dacă o parte importantă a forței de muncă implicate în activitățile de radiodifuziune televizată activează în acea parte;

d) dacă un radiodifuzor este considerat ca fiind stabilit într-un stat membru al Comunității Europene, în aplicarea criteriilor prevăzute la paragraful 3 al art. 2 din Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 iunie 1997 care modifică Directiva 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor dispoziții legislative, de reglementare sau administrative ale statelor membre referitoare la exercitarea activităților de radiodifuziune televizată, acel radiodifuzor se va considera, de asemenea, că, în scopurile prezentei convenții, este stabilit în acel stat.

4. Un transmițător căruia nu i se aplică prevederile paragrafului 3 se consideră că ține de competența unei părți transmițătoare în următoarele cazuri:

a) dacă folosește o frecvență acordată de acea parte;

b) dacă, deși nu folosește o frecvență acordată de o parte, folosește în schimb o capacitate de satelit aflată sub jurisdicția acelei părți;

c) dacă, deși nu folosește nici o frecvență acordată de o parte și nici o capacitate de satelit aflată sub jurisdicția unei părți, folosește în schimb o legătură ascendentă către un satelit, situată în acea parte.

5. În cazul în care, prin aplicarea paragrafului 4, partea transmițătoare nu poate fi identificată, Comitetul permanent va examina această chestiune în conformitate cu art. 21 paragraful 1 lit. a) din prezenta convenție, în scopul de a desemna această parte.

6. Prezenta convenție nu se aplică emisiunilor televizate destinate exclusiv receptării în state care nu sunt parte la prezenta convenție și care nu sunt receptate direct sau indirect de public în una sau mai multe părți.“

ARTICOLUL 8

Articolul 8 va avea următoarea formulare:

„ARTICOLUL 8

Dreptul la replică

1. Fiecare parte transmțătoare se va asigura că orice persoană fizică sau juridică, indiferent de naționalitate sau de locul de reședință, poate să își exercite dreptul la replică sau să aibă acces la un recurs juridic ori administrativ comparabil în ceea ce privește emisiunile transmise de un radiodifuzor aflat sub jurisdicția sa, în accepțiunea art. 5. În mod special, ea se va asigura că atât termenele, cât și celelalte modalități prevăzute pentru exercitarea dreptului la replică sunt suficiente pentru a permite exercitarea efectivă a acestui drept. Exerțitarea efectivă a acestui drept sau a altor recursuri juridice ori administrative comparabile trebuie să fie asigurată atât în ceea ce privește termenele, cât și modalitățile de aplicare.

2. În acest scop numele serviciului de programe sau al radiodifuzorului responsabil de acest serviciu de programe va fi identificat în cadrul serviciului de programe însuși, la intervale regulate, prin orice mijloace adecvate.“

ARTICOLUL 9

Următorul text va înlocui articolul 9:

„ARTICOLUL 9

Accesul publicului la informație

Fiecare parte va examina și, acolo unde este necesar, va lua măsuri juridice precum introducerea dreptului la prezentarea unor extrase cu privire la evenimentele de mare interes pentru public, în scopul de a evita ca dreptul publicului la informație să fie afectat datorită exercitării de către un radiodifuzor aflat sub jurisdicția sa a drepturilor exclusive de transmitere sau retransmitere a unui astfel de eveniment, în sensul art. 3.“

ARTICOLUL 10

Se va insera un nou articol, articolul 9 bis, cu următorul conținut:

Accesul publicului la evenimente de importanță majoră

1. Fiecare parte își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare pentru a se asigura că un radiodifuzor ce ține de competența sa nu retransmite într-o manieră exclusivă evenimente care sunt considerate de acea parte ca fiind de importanță majoră pentru societate, privând astfel o parte substanțială a publicului din acea parte de posibilitatea de a urmări astfel de evenimente în direct sau înregistrate la o televiziune cu acces liber. În acest context, partea interesată poate recurge la întocmirea unei liste a evenimentelor desemnate pe care le consideră de importanță majoră pentru societate.

2. Părțile se vor asigura prin mijloace adecvate, respectând garanțiile legale acordate prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și, acolo unde este cazul, prin constituția națională, că un radiodifuzor ce ține de competența lor își exercită drepturile exclusive obținute după data intrării în vigoare a Protocolului care amendează Convenția europeană privind televiziunea transfrontieră, de așa manieră încât să nu priveze o parte importantă a publicului unei alte părți de posibilitatea de a urmări integral sau parțial în direct sau, dacă este necesar și convenabil din rațiuni obiective de interes general, integral sau parțial înregistrate, la o televiziune cu acces liber, potrivit dispozițiilor stabilite de acea parte în aplicarea paragrafului 1, evenimentele pe care acea parte le-a desemnat, cu respectarea următoarelor exigențe:

a) partea care pune în aplicare măsurile la care se face referire în paragraful 1 va întocmi o listă de evenimente, naționale sau nenaționale, pe care le consideră de importanță majoră pentru societate;

b) partea va întocmi această listă conform unei proceduri clare și transparente, în timp util și oportun;

c) partea va stabili dacă aceste evenimente urmează să fie transmise integral sau parțial în direct sau, dacă este necesar și convenabil din rațiuni obiective de interes general, integral sau parțial înregistrate;

d) măsurile luate de partea care întocmește lista să fie proporționale și suficient de detaliate pentru a da posibilitatea celorlalte părți să adopte măsurile menționate în acest paragraf;

e) partea care întocmește lista comunică Comitetului permanent lista și măsurile corespunzătoare într-un termen care va fi stabilit de acesta;

f) măsurile adoptate de partea care întocmește lista se vor încadra în limitele indicate în liniile directe ale Comitetului permanent, menționate la paragraful 3, și au fost avizate favorabil de către acesta.

Măsurile menționate în cadrul acestui paragraf se vor aplica doar acelor evenimente publicate de către Comitetul permanent în lista anuală la care se face referire în paragraful 3, precum și acelor drepturi exclusive obținute după intrarea în vigoare a prezentului protocol de amendare.

3. O dată pe an Comitetul permanent:

a) va publica o listă consolidată a evenimentelor desemnate și a măsurilor corespunzătoare, notificate de părți în conformitate cu paragraful 2 lit. e);

b) va stabili liniile directe care vor fi adoptate cu o majoritate de trei pătrimi din numărul membrilor, în completarea cerințelor enumerate în paragrafele 2 lit. a)–e), în scopul evitării diferențelor în ceea ce privește punerea în aplicare a prevederilor acestui articol și a dispozițiilor corespunzătoare din dreptul comunitar.“

ARTICOLUL 11

Paragraful 1 al articolului 10 va avea următorul conținut:

„1. Fiecare parte transmițătoare se va asigura, acolo unde este posibil și prin mijloace adecvate, că un radiodifuzor ce ține de competența sa rezervă operelor europene o proporție majoritară din timpul său de transmisie, cu excepția timpului consacrat informațiilor, manifestărilor sportive, jocurilor, publicității, precum și serviciilor de teletext și teleshopping. Această proporție, având în vedere responsabilitățile informaționale, educaționale, culturale și de divertisment ale radiodifuzorului față de publicul său telespectator, va fi realizată progresiv, pe baza unor criterii corespunzătoare.“

ARTICOLUL 12

Paragraful 4 al articolului 10 va avea următorul conținut:

„4. Părțile se vor asigura că un radiodifuzor aflat sub jurisdicția lor nu transmite opere cinematografice în afara termenelor stabilite de comun acord cu titularii de drepturi.“

ARTICOLUL 13

Se va insera un nou articol, articolul 10 bis, cu următorul conținut:

„ARTICOLUL 10 BIS:

Pluralismul în mass-media

În spiritul cooperării și al asistenței mutuale, caracteristic prezentei convenții, părțile se vor strădui să evite ca serviciile de programe transmise sau retransmise de către un radiodifuzor ori de către alte persoane fizice sau juridice aflate sub jurisdicția lor, în sensul art. 3, să pună în pericol pluralismul în mass-media.“

ARTICOLUL 14

Titlul capitolului III va fi formulat după cum urmează:

„CAPITOLUL III

Publicitate și teleshopping“

ARTICOLUL 15

Articolul 11 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 11

1. Publicitatea și teleshoppingul trebuie să fie corecte și oneste.
2. Publicitatea și teleshoppingul nu trebuie să fie înșelătoare și nici să aducă atingere intereselor consumatorilor.
3. Publicitatea și teleshoppingul care se adresează copiilor sau care folosesc copii trebuie să evite să aducă prejudicii intereselor acestora și trebuie să țină cont de sensibilitatea lor deosebită.
4. Teleshoppingul nu trebuie să îi îndemne pe minori să încheie contracte pentru vânzarea ori închirierea de bunuri și servicii.
5. Cel care face anunțul nu trebuie să exercite nici o influență editorială asupra conținutului emisiunilor.“

ARTICOLUL 16

Articolul 12 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 12

Durata

1. Timpul de transmisie consacrat spoturilor de teleshopping, spoturilor publicitare și celorlalte forme de publicitate, cu excepția ferestrelor de exploatare consacrate teleshoppingului în sensul paragrafului 3, nu trebuie să depășească 20% din timpul de transmisie zilnic. Timpul de transmisie consacrat spoturilor publicitare nu trebuie să depășească 15% din timpul de transmisie zilnic.

2. Timpul de transmisie consacrat spoturilor publicitare și spoturilor de teleshopping în cadrul unei ore nu trebuie să depășească 20%.

3. Ferestrele de exploatare pentru emisiunile de teleshopping difuzate în cadrul unui serviciu de programe care nu este consacrat exclusiv teleshoppingului trebuie să aibă o durată minimă și neîntreruptă de 15 minute. Numărul maxim de ferestre pe zi este de 8. Durata lor totală nu trebuie să depășească 3 ore pe zi. Ele trebuie să fie clar identificate prin mijloace optice și acustice.

4. În sensul prezentului articol, publicitatea nu include:

- anunțuri făcute de către transmițător, care se referă la propriile programe și la produsele auxiliare derivate direct din acele programe;
- anunțuri în interes public și apeluri de caritate transmise gratuit.“

ARTICOLUL 17

Articolul 13 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 13

Forma și prezentarea

1. Publicitatea și teleshoppingul trebuie să fie clar identificabile ca atare și clar separate de celelalte elemente ale serviciului de programe prin mijloace optice și/sau acustice. În principiu, spoturile de publicitate și de teleshopping vor fi transmise grupat.

2. Publicitatea și teleshoppingul nu trebuie să utilizeze tehnici subliminale.

3. Publicitatea și teleshoppingul mascate sunt interzise, în special prezentarea de produse sau de servicii în cadrul emisiunilor, atunci când aceasta se face într-un scop publicitar.

4. Publicitatea și teleshoppingul nu trebuie să facă apel, nici vizual și nici verbal, la persoane care prezintă în mod regulat jurnale televizate și programe de actualități.“

ARTICOLUL 18

Articolul 14 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 14

Inserarea publicității și a teleshoppingului

1. Publicitatea și teleshoppingul trebuie să fie inserate între emisiuni. Sub rezerva condițiilor fixate în paragrafele 2–5, publicitatea și spoturile de teleshopping pot fi, de asemenea, inserate în timpul emisiunilor, în așa fel încât să nu aducă atingere integrității și valorii emisiunilor și să nu prejudicieze drepturile titularilor de drepturi.

2. În emisiunile compuse din părți autonome sau în emisiunile sportive, precum și în cadrul evenimentelor și spectacolelor cu structură similară, care conțin pauze, publicitatea și spoturile de teleshopping nu pot fi inserate decât între părțile autonome sau în pauze.

3. Transmiterea operelor audiovizuale, cum sunt lungmetrajele cinematografice și filmele concepute pentru televiziune (cu excepția serialelor, foiletoanelor, emisiunilor de divertisment și documentarelor), cu condiția ca durata lor programată să fie mai mare de 45 de minute, poate fi întreruptă o dată la fiecare perioadă completă de 45 de minute. O altă întrerupere este autorizată dacă durata lor programată este cu cel puțin 20 de minute mai mare decât două sau mai multe perioade complete de 45 de minute.

4. Dacă emisiunile, altele decât cele la care se referă paragraful 2, sunt întrerupte de publicitate sau de spoturi de teleshopping, o perioadă de cel puțin 20 de minute trebuie să se scurgă între fiecare întrerupere succesivă din interiorul emisiunilor.

5. Publicitatea și teleshoppingul nu pot fi inserate în difuzările de servicii religioase. Jurnalele televizate, emisiunile de actualități, documentarele, emisiunile religioase și emisiunile pentru copii, a căror durată programată este sub 30 de minute, nu pot fi întrerupte de publicitate sau de teleshopping. Dacă acestea au o durată programată de cel puțin 30 de minute, se aplică dispozițiile paragrafelor precedente.“

ARTICOLUL 19

Titlul articolului 15 și paragrafele 1 și 2 litera a) ale acestui articol vor avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 15

Publicitatea și teleshoppingul anumitor produse

1. Publicitatea și teleshoppingul pentru produse din tutun sunt interzise.

2. Publicitatea și teleshoppingul pentru băuturi alcoolizate de orice fel sunt supuse următoarelor reguli:

a) nu trebuie să se adreseze în special minorilor și nici o persoană care poate fi considerată ca fiind minoră nu trebuie să fie asociată consumului de băuturi alcoolizate;“

ARTICOLUL 20

În versiunea franceză, literele b)–e) ale articolului 15 vor avea următorul conținut:

„b) nu trebuie să asocieze consumul de alcool unor performanțe fizice sau conducerii automobilului;

c) nu trebuie să sugereze ideea că băuturile alcoolizate sunt dotate cu proprietăți terapeutice sau că au un efect stimulant, sedativ ori că pot rezolva probleme personale;

d) nu trebuie să încurajeze consumul excesiv de băuturi alcoolizate sau să ofere o imagine negativă a abstenenței ori a sobrietății;

e) nu trebuie să evidențieze în mod nejustificat conținutul în alcool al băuturilor.“

ARTICOLUL 21

În articolul 15 va fi inserat un nou paragraf, paragraful 5, cu următorul conținut:

„5. Teleshoppingul pentru medicamente și tratamente medicale este interzis.“

ARTICOLUL 22

Articolul 16 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 16

Publicitatea și teleshoppingul care se adresează în mod specific unei singure părți

1. Pentru a se evita perturbarea concurenței și punerea în pericol a sistemului de televiziune al unei părți,

publicitatea și teleshoppingul îndreptate în mod expres și frecvent spre audiența unei singure părți, alta decât partea transmițătoare, nu trebuie să încalce regulile cu privire la publicitatea televizată și la teleshoppingul din acea parte.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu se aplică atunci când:

a) regulile vizate stabilesc o discriminare între mesajele publicitare sau teleshoppingul transmise de un radiodifuzor ce ține de competența acestei părți și publicitatea sau teleshoppingul transmise de un radiodifuzor ori de alte persoane fizice sau juridice aflate sub jurisdicția unei alte părți; sau

b) părțile implicate au încheiat acorduri bilaterale sau multilaterale în acest domeniu.“

ARTICOLUL 23

Paragraful 1 al articolului 18 va avea următorul conținut:

„1. Emisiunile nu pot fi sponsorizate de persoane fizice sau juridice a căror principală activitate este fabricarea ori vânzarea de produse sau furnizarea de servicii pentru care publicitatea sau teleshoppingul sunt interzise în conformitate cu art. 15.“

ARTICOLUL 24

În articolul 18 va fi inserat un nou paragraf, paragraful 2, cu următorul conținut:

„2. Companiile a căror activitate include, între altele, fabricarea sau vânzarea de medicamente și de tratamente medicale pot sponsoriza emisiuni, cu condiția de a se limita la promovarea numelui sau a imaginii companiei, fără a promova medicamente sau tratamente medicale specifice care sunt disponibile doar pe bază de rețetă în partea transmițătoare.“

ARTICOLUL 25

Paragraful 2 al articolului 18 va fi renumerotat ca paragraful 3.

ARTICOLUL 26

Se va insera un nou capitol, capitolul IV bis, cu următorul conținut:

„CAPITOLUL IV BIS

Serviciile de programe consacrate exclusiv autopromovării sau teleshoppingului

ARTICOLUL 18 BIS

Serviciile de programe consacrate exclusiv autopromovării

1. Prevederile prezentei convenții se vor aplica prin analogie serviciilor de programe consacrate exclusiv autopromovării.

2. Sunt autorizate alte forme de publicitate difuzate pe aceste servicii, în limitele prevăzute de art. 12 paragrafele 1 și 2.

ARTICOLUL 18 TER

Serviciile de programe dedicate exclusiv teleshoppingului

1. Dispozițiile prezentei convenții se vor aplica prin analogie serviciilor de programe consacrate exclusiv teleshoppingului.

2. În cadrul acestor servicii publicitatea este autorizată în limitele zilnice fixate în art. 12 paragraful 1. Prevederile art. 12 paragraful 2 nu se aplică.“

ARTICOLUL 27

Ultima propoziție a paragrafului 4 al articolului 20 va fi eliminată și paragraful 7 al articolului 20 va avea următorul conținut:

„7. Sub rezerva dispozițiilor art. 9 bis paragraful 3 lit. b) și ale art. 23 paragraful 3, deciziile Comitetului permanent vor fi luate cu o majoritate de trei pătrimi din numărul membrilor prezenți.“

ARTICOLUL 28

Articolul 21 va fi completat cu litera f) cu următorul conținut:

„f) să emită avize despre abuzul de drept, în conformitate cu art. 24 bis paragraful 2 lit. c).

2. În plus, Comitetul permanent:

a) va elabora liniile directoare la care face referire art. 9 bis paragraful 3 lit. b), în vederea evitării diferențelor dintre punerea în aplicare a prevederilor

prezentei convenții referitoare la accesul publicului la evenimentele de importanță majoră pentru societate și a pozițiilor corespunzătoare din dreptul comunitar;

b) va formula un aviz cu privire la măsurile adoptate de părțile care au întocmit o listă de evenimente pe plan național sau internațional, considerate de acele părți ca fiind de importanță majoră pentru societate, în conformitate cu art. 9 bis paragraful 2;

c) va publica o dată pe an o listă consolidată, incluzând evenimentele desemnate și măsurile corespunzătoare comunicate de părți în conformitate cu art. 9 bis paragraful 2 lit. e).“

ARTICOLUL 29

În articolul 23 vor fi inserate două paragrafe noi, paragrafele 5 și 6, cu următorul conținut:

„5. Cu toate acestea, Comitetul de Miniștri al Consiliului European, după consultarea Comitetului permanent, poate decide că un amendament dat va intra în vigoare la expirarea unei perioade de 2 ani de la data la care a fost deschis pentru aprobare, în afară de cazul când o parte a notificat secretarului general al Consiliului European o obiecție referitoare la intrarea în vigoare a acestuia. Dacă o astfel de obiecție a fost notificată, amendamentul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care partea la convenție, care a notificat obiecția, a depus instrumentul său de acceptare la secretarul general al Consiliului European.

6. Dacă un amendament a fost aprobat de Comitetul de Miniștri al Consiliului European, dar nu a intrat încă în vigoare în conformitate cu paragrafele 4 sau 5, un stat sau Comunitatea Europeană nu poate să își exprime consimțământul de a se supune prezentei convenții, fără să accepte în același timp și acel amendament.“

ARTICOLUL 30

Se va insera un nou articol, articolul 24 bis, cu următorul conținut:

„ARTICOLUL 24 BIS

Pretinse abuzuri de drept conferite de prezenta convenție

1. Când serviciul de programe al unui radiodifuzor este în totalitate sau în principal direcționat spre teritoriul

unei părți, alta decât cea de competența căreia ține radiodifuzorul (*partea receptoare*), iar radiodifuzorul s-a stabilit astfel în vederea sustragerii de la aplicarea legilor în domeniul de aplicare a prezentei convenții, care i s-ar fi aplicat dacă ar fi fost stabilit pe teritoriul acelei alte părți, aceasta constituie un abuz de drept.

2. Când un astfel de abuz este invocat de o parte, se va aplica următoarea procedură:

a) părțile interesate vor face eforturi să ajungă la o soluționare amiabilă;

b) dacă nu se ajunge la o soluționare amiabilă în termen de 3 luni, partea receptoare va comunica acest fapt Comitetului permanent;

c) după audierea părților interesate, Comitetul permanent, în termen de 6 luni de la data la care a fost sesizat, va emite un aviz asupra comiterii sau necomiterii unui abuz de drept și îl va notifica părților interesate.

3. Dacă Comitetul permanent a ajuns la concluzia că s-a comis un abuz de drept, partea de competența căreia se consideră că ține radiodifuzorul va lua măsurile corespunzătoare pentru a remedia abuzul de drepturi și va informa Comitetul permanent asupra acestor măsuri.

4. Dacă partea de competența căreia se consideră că ține radiodifuzorul nu a luat măsurile menționate în paragraful 3 în termen de 6 luni, părțile interesate se vor supune procedurii de arbitraj stabilite la art. 26 paragraful 2 și în anexa la prezenta convenție.

5. O parte receptoare nu poate lua nici o măsură împotriva unui serviciu de programe înainte de încheierea procedurii de arbitraj.

6. Orice măsuri propuse sau adoptate în temeiul prezentului articol trebuie să fie conforme cu art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.“

ARTICOLUL 31

Articolul 28 va avea următorul conținut:

„ARTICOLUL 28

Relații între convenție și dreptul intern al părților

Nici o dispoziție a prezentei convenții nu poate împiedica părțile să aplice reguli mai stricte sau mai detaliate decât cele prevăzute în această convenție pentru

serviciile de programe transmise de un radiodifuzor aflat sub jurisdicția lor, în sensul art. 5.“

ARTICOLUL 32

Paragraful 1 al articolului 32 va avea următorul conținut:

„1. În momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, orice stat poate declara că își rezervă dreptul de a se opune la retransmisia pe teritoriul său, numai în măsura în care aceasta nu este conformă cu legislația sa națională, a serviciilor de programe conținând publicitate pentru băuturile alcoolizate, potrivit regulilor stipulate în art. 15 paragraful 2.

Nici o altă rezervă nu este admisă.“

ARTICOLUL 33

În articolul 20 paragraful 2, articolul 23 paragraful 2, articolul 27 paragraful 1, articolul 29 paragrafele 1 și 4, articolul 34, precum și în formula de încheiere, cuvintele „Comunitatea Economică Europeană“ sunt înlocuite cu „Comunitatea Europeană“.

ARTICOLUL 34

Prezentul protocol este deschis spre acceptare părților la convenție. Nici o rezervă nu este admisă.

ARTICOLUL 35

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care ultima dintre părțile la convenție și-a depus instrumentul de acceptare la secretarul general al Consiliului Europei.

2. Cu toate acestea, prezentul protocol va intra în vigoare după expirarea unei perioade de 2 ani de la data la care a fost deschis spre acceptare, în afara situației în care o parte la convenție a notificat secretarului general al Consiliului Europei o obiecție cu privire la intrarea sa în vigoare. Dreptul de a formula o obiecție este rezervat statelor sau Comunității Europene, care și-au exprimat acordul de a se supune convenției anterior expirării unei perioade de 3 luni după deschiderea spre acceptare a prezentului protocol.

3. Dacă o astfel de obiecție este notificată, prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care partea la convenție care a notificat

obiecția și-a depus instrumentul de acceptare la secretarul general al Consiliului Europei.

4. O parte la convenție poate să declare oricând că va aplica prezentul protocol cu titlu provizoriu.

ARTICOLUL 36

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte părți la convenție și Comunității Europene în legătură cu:

- a) depunerea oricărui instrument de acceptare;
- b) orice declarație de aplicare provizorie a prezentului protocol, făcută în conformitate cu art. 35 paragraful 4;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, în conformitate cu art. 35 paragrafele 1–3;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezentul protocol.

Semnat la Strasbourg la 9 septembrie 1998, în limbile engleză și franceză, și deschis spre acceptare la data de 1 octombrie 1998. Ambele texte fiind egal autentice vor fi depuse într-un singur exemplar în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate pentru conformitate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, celorlalte părți la convenție și Comunității Europene.

Seria Tratatelor europene nr. 178

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA JURIDICĂ A SERVICIILOR BAZATE PE ACCES CONDIȚIONAT ȘI A SERVICIILOR DE ACCES CONDIȚIONAT*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, alte state și Comunitatea Europeană, care semnează alăturat, considerând că scopul Consiliului Europei este să realizeze o unitate mai puternică între membrii săi,

* Adoptată la Strasbourg la 24 ianuarie 2001.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 305 din 17 mai 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 473 din 2 iulie 2002.

ținând seama de Recomandarea Comitetului de Miniștri privind protecția legală a serviciilor de televiziune codate nr. R (91) 14,

considerând că piratarea echipamentului de decodare a serviciilor codate este încă o problemă în Europa,

observând că de la adoptarea recomandării precedente au apărut noi tipuri de servicii și dispozitive de acces condiționat, precum și noi forme de acces ilegal la acestea,

observând că există o mare diferență între statele europene în privința legislației al cărei scop este protejarea serviciilor bazate pe acces condiționat și a serviciilor de acces condiționat,

observând că accesul ilegal amenință viabilitatea economică a organizațiilor care furnizează servicii de transmisie și servicii de informație socială și, în consecință, ar putea afecta diversitatea programelor și serviciilor oferite publicului,

fiind convinse de necesitatea continuării unei politici comune al cărei scop este protejarea serviciilor bazate pe acces condiționat și a serviciilor de acces condiționat,

fiind convinse că sancțiunile penale, administrative sau alt tip de sancțiuni pot juca un rol efectiv în prevenirea activităților ilegale îndreptate împotriva serviciilor bazate pe acces condiționat,

considerând că o atenție deosebită ar trebui acordată activităților ilicite care sunt derulate pentru scopuri comerciale,

ținând seama de existența instrumentelor internaționale care conțin prevederi al căror scop este protejarea serviciilor bazate pe acces condiționat și a serviciilor de acces condiționat,

au convenit asupra următoarelor:

SECȚIUNEA I

Prevederi generale

ARTICOLUL 1

Obiectul și scopul

Prezenta convenție are ca obiect serviciile de transmisie (difuzare) și serviciile de informare socială, oferite contra cost și bazate pe sau care constau în acces condiționat. Convenția are ca scop scoaterea în afara legii pe teritoriul părților a unui număr de activități care oferă

acces neautorizat la serviciile protejate și armonizarea legislațiilor părților în acest domeniu.

ARTICOLUL 2

Definiții

Pentru scopurile convenției:

a) *servicii protejate* înseamnă oricare dintre următoarele servicii, dacă sunt oferite pe bază de remunerație și de acces condiționat:

– serviciile de programe televizate, astfel cum sunt definite în art. 2 din Convenția europeană asupra televiziunii transfrontiere;

– serviciile de transmisie radio, însemnând programele radio destinate recepției publicului, transmise prin fir sau prin aer, inclusiv prin satelit;

– serviciile de informare socială, înțelese ca acelea oferite prin mijloace electronice, la distanță și la solicitarea individuală a beneficiarului;

sau prevederea de acces condiționat la serviciile de mai sus, considerată ca serviciu de drept (nerestricționat);

b) *acces condiționat* înseamnă orice măsură tehnică și/sau dispozitiv tehnic care permite accesul într-o formă inteligibilă și care este subiect al autorizării individuale prealabile, cu privire la unul dintre serviciile menționate la lit. a);

c) *dispozitiv de acces condiționat* înseamnă orice echipament, program de calculator și/sau dispozitiv tehnic proiectat sau adaptat să permită accesul într-o formă inteligibilă la unul dintre serviciile menționate la lit. a);

d) *mecanism ilicit* înseamnă orice echipament, program de calculator și/sau dispozitiv proiectat sau adaptat să permită accesul într-o formă inteligibilă la unul dintre serviciile menționate la lit. a), fără autorizația furnizorului de servicii.

ARTICOLUL 3

Beneficiarii

Prezenta convenție se va aplica oricărei persoane juridice sau fizice care oferă servicii protejate, astfel cum sunt definite la art. 2 lit. a), fără deosebire de naționalitate și indiferent dacă se află sau nu sub jurisdicția uneia dintre părți.

SECȚIUNEA a II-a

Activități ilicite

ARTICOLUL 4

Fapte ilicite

Va fi considerată ilegală desfășurarea pe teritoriul părților a oricăreia dintre următoarele activități:

a) fabricarea sau producția de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

b) importarea de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

c) distribuirea de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

d) vânzarea sau închirierea de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

e) posesia de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

f) instalarea, întreținerea sau înlocuirea de dispozitive ilicite pentru scopuri comerciale;

g) promovarea comercială, marketingul sau reclama dispozitivelor ilicite.

Fiecare parte poate, în orice moment, într-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să declare ilegale și alte activități în afara celor prevăzute în paragraful 1.

SECȚIUNEA a III-a

Sanțiuni și căi de atac

ARTICOLUL 5

Sanțiuni pentru activități ilegale

Părțile vor adopta măsurile potrivite pentru ca activitățile ilegale stabilite la art. 4 să poată fi pedepsite prin sancțiuni penale, administrative sau de alt tip. Aceste măsuri vor fi efective, descurajatoare și proporționale cu impactul potențial al activităților ilegale.

ARTICOLUL 6

Măsuri de confiscare

Părțile vor adopta măsurile potrivite care sunt necesare pentru a permite preluarea și confiscarea dispozitivelor ilicite sau a materialelor promoționale, de

marketing sau de reclamă folosite în comiterea unei fapte ilegale, precum și confiscarea oricăror profituri sau câștiguri financiare rezultate din activitatea ilegală.

ARTICOLUL 7

Proceduri civile

Părțile vor adopta măsurile necesare pentru a asigura furnizorilor de servicii protejate, ale căror interese sunt afectate de o activitate ilegală stabilită la art. 4, accesul la căile legale corespunzătoare, inclusiv introducerea unei acțiuni pentru obținerea de despăgubiri și pentru realizarea unei intervenții sau a altei măsuri preventive, precum și, dacă este cazul, posibilitatea de a solicita eliminarea dispozitivelor ilicite de pe canalele comerciale.

SECȚIUNEA a IV-a

Aplicare și amendamente

ARTICOLUL 8

Cooperarea internațională

Părțile se angajează să-și acorde asistență reciprocă pentru a aplica prevederile prezentei convenții. În conformitate cu prevederile instrumentelor internaționale relevante privind cooperarea internațională în probleme administrative și penale, precum și în acord cu legile lor interne, părțile vor susține reciproc cele mai ample măsuri de cooperare privind investigațiile și procedurile judiciare întreprinse în legătură cu faptele ilegale penale sau administrative stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 9

Consultările multilaterale

1. În termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții și la fiecare 2 ani după aceea și, în orice caz, de fiecare dată când o parte o va cere, părțile vor organiza consultări multilaterale în cadrul Consiliului Europei, pentru a examina aplicarea prezentei convenții și recomandarea extinderii sau revizuirii oricăreia dintre prevederile ei, în special cu privire la definițiile prevăzute la art. 2. Aceste consultări vor avea loc prin întâlniri convocate de secretarul general al Consiliului Europei.

2. Fiecare parte poate fi reprezentată la întâlnirile de consultare multilaterală de unul sau mai mulți delegați. Fiecare parte va avea drept de vot. Fiecare stat parte la prezenta convenție va avea un vot. În problematica ce ține de competența sa Comunitatea Europeană își va exercita dreptul de vot și va avea un număr de voturi egal cu numărul statelor membre care sunt părți la convenție. Comunitatea Europeană nu își va exercita dreptul de vot când votul se referă la o problemă care nu intră în competența sa.

3. Oricare stat la care se face referire în art. 12 paragraful 1 sau Comunitatea Europeană, care nu este parte la prezenta convenție, poate fi reprezentat(ă) în întâlnirile de consultare de către un observator.

4. După fiecare consultare părțile vor înainta Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un raport referitor la consultare și la funcționarea convenției, incluzând, dacă se consideră necesar, propuneri de amendare a convenției.

5. În spiritul și litera prezentei convenții părțile vor stabili reguli de procedură pentru întâlnirile de consultare.

ARTICOLUL 10

Amendamente

1. Oricare dintre părți poate propune amendamente la prezenta convenție.

2. Orice propunere de amendament va fi notificată secretarului general al Consiliului Europei care o va comunica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state părți la Convenția culturală europeană, Comunității Europene și oricărui stat nemembru care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 13.

3. Orice amendament propus în conformitate cu prevederile paragrafului anterior va fi examinat, în termen de 6 luni de la data la care este comunicat de către secretarul general, în cadrul unei întâlniri multilaterale de consultare, unde amendamentul poate fi adoptat de către o majoritate de două treimi din numărul statelor care au ratificat convenția.

4. Textul adoptat la întâlnirea de consultare multilaterală va fi prezentat Comitetului de Miniștri spre aprobare. O dată aprobat, textul amendamentului va fi înaintat părților pentru acceptare.

5. Toate amendamentele vor intra în vigoare în a 30-a zi după ce toate părțile l-au informat pe secretarul general despre acceptarea lor.

6. Pe baza recomandării formulate la întâlnirea de consultare multilaterală Comitetul de Miniștri poate decide, prin majoritatea prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și prin votul unanim al reprezentanților părților îndreptățite să facă parte din Comitetul de Miniștri, că un anumit amendament va intra în vigoare în urma expirării unei perioade de 2 ani de la data la care a fost înaintat spre acceptare, numai dacă o parte nu i-a notificat secretarului general al Consiliului Europei cu privire la o obiecție referitoare la intrarea sa în vigoare. Dacă această obiecție este notificată, amendamentul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care partea la prezenta convenție, care a notificat obiecția, a depus instrumentele de acceptare la secretarul general al Consiliului Europei.

7. Dacă un amendament a fost aprobat de Comitetul de Miniștri, dar nu a intrat încă în vigoare în conformitate cu paragrafele 5 sau 6, un stat sau Comunitatea Europeană nu își poate exprima consimțământul de a fi legată prin convenție fără acceptarea în același timp a amendamentului.

ARTICOLUL 11

Relațiile cu alte convenții sau acorduri

1. Prezenta convenție nu afectează drepturile și angajamentele derivate din convențiile internaționale multilaterale referitoare la problematici speciale.

2. Părțile la convenție pot încheia acorduri bilaterale sau multilaterale privind problematica prevăzută în prezenta convenție, cu scopul suplimentării sau întăririi prevederilor sale sau al facilitării aplicării principiilor cuprinse în ea.

3. Dacă două sau mai multe părți au stabilit deja un acord sau tratat cu privire la un subiect care este prevăzut în prezenta convenție ori și-au stabilit relațiile cu privire la acest subiect, ele vor avea dreptul să aplice acel acord sau tratat ori să-și reglementeze acele relații în consecință, în locul prezentei convenții, dacă acestea facilitează cooperarea internațională.

4. În relațiile lor mutuale părțile care sunt membre ale Comunității Europene vor aplica regulile comunitare și prin urmare nu vor aplica regulile stabilite prin prezenta

convenție, exceptând situația în care nu există nici o regulă comunitară care să reglementeze acest subiect particular.

SECȚIUNEA a V-a

Clauze finale

ARTICOLUL 12

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție este deschisă semnării pentru statele membre ale Consiliului Europei și alte state părți la Convenția culturală europeană, precum și de către Comunitatea Europeană. Aceste state și Comunitatea Europeană își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnătură fără rezerve în privința ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnătură supusă ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data la care 3 state și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin convenție în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.

4. Pentru orice stat semnatar sau pentru Comunitatea Europeană care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legată prin prezenta convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data exprimării consimțământului de a fi legată prin convenție în conformitate cu prevederile paragrafului 1.

ARTICOLUL 13

Aderarea la convenție a statelor nemembre

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la convenție, poate invita orice stat care nu este prevăzut la art. 12 paragraful 1 să devină parte la convenție, printr-o decizie luată de majoritatea stabilită la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și

prin votul unanim al reprezentanților statelor contractante îndreptățite să facă parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă la convenția, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data depunerii instrumentelor de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 14

Aplicarea teritorială

1. Orice stat al Comunității Europene poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile unde convenția se va aplica.

2. Oricare stat sau Comunitatea Europeană poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alte teritorii menționate în declarație. Cu privire la aceste teritorii convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data primirii acestei declarații de către secretarul general.

3. Orice declarație realizată în baza celor două paragrafe precedente, cu privire la teritoriul menționat în declarație, poate fi retrasă printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de 3 luni după data primirii acestei declarații de către secretarul general.

ARTICOLUL 15

Rezerve

Nici o rezervă nu poate fi formulată la prezenta convenție.

ARTICOLUL 16

Reglementarea diferendelor

În caz de divergență între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, părțile interesate se vor strădui să reglementeze pe cale amiabilă disputa, prin negociere sau prin orice alte metode pașnice, la alegere, inclusiv prin supunerea diferendului unui tribunal arbitral, ale cărui decizii vor fi obligatorii pentru părți.

ARTICOLUL 17

Denunțarea

1. Oricare dintre părți poate denunța în orice moment prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate secretarului general al Consiliului Europei.

2. Această denunțare va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 18

Notificarea

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state părți la Convenția culturală europeană, Comunității Europene și oricăror alte state care au aderat la prezenta convenție în legătură cu:

- a) orice semnătură în conformitate cu art. 12;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare în conformitate cu art. 12 sau 13;
- c) orice dată a intrării în vigoare a convenției în conformitate cu art. 12 și 13;
- d) orice declarație făcută în conformitate cu art. 4;
- e) orice propunere de amendament făcută în temeiul art. 10;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la Strasbourg la 24 ianuarie 2001, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar original care va fi depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va transmite câte o copie certificată pentru conformitate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, celorlalte state părți la Convenția culturală europeană, Comunității Economice Europene și fiecărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

VII. PROTECȚIA ANIMALELOR – MEDIU

**CONVENȚIA EUROPEANĂ
PENTRU PROTECȚIA ANIMALELOR ÎN TIMPUL
TRANSPORTULUI INTERNAȚIONAL (revizuită)***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții,

luând în considerare faptul că obiectivul Consiliului Europei este atingerea unei mai strânse unități între membrii săi cu scopul de a proteja și de a realiza idealurile și principiile care alcătuiesc moștenirea lor comună,

cunoscând că fiecare persoană are obligația morală de a respecta animalele și de a da considerația cuvenită sensibilității lor la suferință,

motivate de dorința de a proteja bunăstarea animalelor în timpul transportului,

având convingerea că transportul internațional este compatibil cu bunăstarea animalelor, cu condiția să îndeplinească cerințele bunăstării,

luând în considerare, așadar, că, atunci când cerințele de bunăstare nu pot fi îndeplinite, trebuie să se pună în aplicare o alternativă la transportul de animale vii,

luând în considerare că, în general, perioada de transport al animalelor, inclusiv al animalelor pentru abator, trebuie redusă cât mai mult din motive de bunăstare a animalelor,

luând în considerare faptul că încărcarea și descărcarea sunt activități în care este foarte probabil să se producă răniri și stres,

luând în considerare faptul că progresul în această privință poate fi atins prin adoptarea unor prevederi comune referitoare la transportul de animale,

---

* Adoptată la Chișinău la 6 noiembrie 2003.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 71 din 23 martie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 316 din 7 aprilie 2006.

au convenit următoarele:

Principii generale

ARTICOLUL 1

Definiții

(1) *Transport internațional* are înțelesul de orice mișcare dintr-o țară în alta, însă exclude călătoriile mai scurte de 50 km și mișcările între statele membre ale Comunității Europene.

(2) *Medic veterinar autorizat* are înțelesul de medic veterinar desemnat de autoritatea competentă.

(3) *Persoană responsabilă de transportul animalelor* are înțelesul de persoană care deține controlul de ansamblu asupra organizării, efectuării și încheierii întregii călătorii, indiferent dacă anumite responsabilități sunt subcontractate altor părți pe durata transportului. O astfel de persoană este de obicei aceea care planifică, face aranjamentele și definește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească alte părți.

(4) *Persoană responsabilă de bunăstarea animalelor* are înțelesul de persoană care are răspunderea fizică directă pentru îngrijirea animalelor în timpul transportului. O astfel de persoană poate fi însoțitorul sau conducătorul vehiculului, dacă îndeplinește același rol.

(5) *Container* are înțelesul de orice ladă, cutie, recipient sau altă structură rigidă folosită pentru transportul animalelor, care nu este autopropulsată și care nu face parte (detașabilă sau nu) din mijlocul de transport.

(6) *Transportator* are înțelesul de persoană fizică sau juridică ce transportă animale fie pe cont propriu, fie pentru o terță parte.

ARTICOLUL 2

Specii

(1) Prezenta convenție se aplică transportului internațional al tuturor animalelor vertebrate.

(2) Cu excepția art. 4 alin. (1) și a art. 9 alin. (1) și alin. (2) lit. a) și c), prevederile prezentei convenții nu se aplică:

a) dacă un singur animal este însoțit de persoana care este responsabilă de acesta pe timpul transportului;

b) pentru transportul animalelor de companie însoțite de proprietarii lor în scopuri necomerciale.

ARTICOLUL 3

Aplicarea convenției

(1) Fiecare parte trebuie să aplice prevederile ce reglementează transportul internațional al animalelor, stipulate în prezenta convenție, și trebuie să fie responsabilă de controlul și supravegherea eficiente.

(2) Fiecare parte trebuie să ia măsurile necesare pentru a asigura un sistem eficient de instruire, ținând cont de prevederile prezentei convenții.

(3) Fiecare parte trebuie să se străduiască să aplice prevederile relevante ale prezentei convenții la animalele care sunt transportate în interiorul teritoriului său.

(4) Părțile trebuie să furnizeze asistență mutuală pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții, în special prin schimbul de informații, discutarea interpretării și notificarea problemelor.

ARTICOLUL 4

Principiile fundamentale ale convenției

(1) Animalele trebuie transportate într-un mod care să le asigure bunăstarea, inclusiv sănătatea lor.

(2) Pe cât posibil, animalele trebuie transportate fără întârziere la locul de destinație.

(3) La punctele de control trebuie să se dea prioritate transporturilor de animale.

(4) Animalele vor fi reținute numai dacă este strict necesar pentru sănătatea acestora sau pentru scopuri de control al bolilor. Dacă animalele sunt reținute, trebuie să se facă aranjamente corespunzătoare pentru îngrijirea lor și, dacă este necesar, pentru descărcarea și adăpostirea lor.

(5) Fiecare parte, pe teritoriul său, trebuie să ia măsurile necesare pentru a se evita sau a se reduce la minimum suferința animalelor în cazul în care grevele sau alte împrejurări imprevizibile împiedică aplicarea strictă a prevederilor prezentei convenții. În acest scop fiecare parte se va ghida după principiile stabilite în prezenta convenție.

(6) Prevederile prezentei convenții nu trebuie să afecteze punerea în aplicare a altor instrumente referitoare la controlul sanitar și veterinar.

(7) Prevederile prezentei convenții nu trebuie să aducă atingere libertății părților de a adopta măsuri mai stricte pentru protecția animalelor în timpul transportului internațional.

ARTICOLUL 5

Autorizarea transportatorilor

(1) Fiecare parte trebuie să se asigure că transportatorii care transportă animale în scopuri comerciale:

a) sunt înregistrați într-un mod ce permite autorității competente să îi poată identifica rapid în caz de nerespectare a cerințelor prezentei convenții;

b) posedă o autorizație valabilă pentru transport internațional, acordată de autoritatea competentă a părții în care aceștia sunt stabiliți.

(2) Fiecare parte trebuie să se asigure că autorizația este acordată transportatorilor care încredințează transportul animalelor numai persoanelor care au primit o instruire corespunzătoare în legătură cu prevederile prezentei convenții.

(3) Fiecare parte trebuie să se asigure că autorizația menționată anterior poate fi suspendată sau retrasă atunci când autoritățile competente care au acordat autorizarea sunt informate că transportatorul a încălcat în mod repetat sau grav prevederile prezentei convenții.

(4) Atunci când o parte a observat o încălcare a prezentei convenții de către un transportator înregistrat la o altă parte a prezentei convenții, prima parte trebuie să comunice celei din urmă detalii asupra contravenției observate.

Proiect și construcție

ARTICOLUL 6

Proiectare și construcție

(1) Mijloacele de transport, containerele și dotările acestora trebuie construite, întreținute și operate astfel

încât să se evite rănirea și suferința animalelor și să se asigure siguranța acestora în timpul transportului.

(2) Mijlocul de transport sau containerul trebuie construit astfel încât să ofere animalelor spațiul adecvat pentru a sta în poziție naturală, cu excepția păsărilor, altele decât puii de o zi.

(3) Mijloacele de transport sau containerele trebuie proiectate și construite astfel încât să asigure:

a) suficient de mult spațiu liber deasupra animalelor stând în poziție naturală, pentru circulația eficientă a aerului;

b) menținerea calității și cantității de aer corespunzătoare speciei transportate, în special atunci când animalele sunt transportate într-un spațiu în întregime închis.

(4) Mijloacele de transport, containerele, dotările etc. trebuie să fie suficient de solide pentru a suporta greutatea animalelor, să le împiedice pe acestea să scape sau să cadă, să reziste la stresul datorat mișcării și, atunci când este necesar, să conțină despărțituri care să protejeze animalele de mișcările mijlocului de transport. Dotările trebuie proiectate pentru a permite operarea rapidă și ușoară.

(5) Despărțiturile trebuie să fie rigide și suficient de solide pentru a rezista la greutatea animalelor care sunt împinse în acestea și să fie astfel proiectate încât să nu împiedice circulația aerului.

(6) Mijloacele de transport sau containerele trebuie să fie construite și operate astfel încât să protejeze animalele împotriva intemperțiilor și schimbărilor meteorologice nefavorabile. În special acoperișul exterior, situat exact deasupra animalelor, trebuie să limiteze la maximum absorbția și conducția de căldură solară.

(7) Planșeul mijloacelor de transport sau al containerului trebuie să fie antiderapant. Planșeele trebuie să fie proiectate, construite și întreținute pentru a se evita disconfortul, extenuarea și rănirea animalelor și a se reduce la minimum scurgerea de urină și fecale. Materialele alese pentru construcția planșeului trebuie selectate astfel încât să fie redusă la minimum coroziunea.

(8) Mijloacele de transport trebuie astfel proiectate și construite pentru a permite accesul la animale, inspecția

animalelor și, dacă este necesar, adăparea, hrănirea și îngrijirea acestora.

(9) Atunci când este necesară legarea animalelor trebuie prevăzut un echipament adecvat în mijlocul de transport.

(10) Containerele în care se transportă animale trebuie marcate clar și vizibil, pentru a indica prezența animalelor vii, cu un semn care să arate partea superioară a containerului.

(11) Mijloacele de transport, containerele și dotările acestora trebuie proiectate și construite pentru a permite o curățare și dezinfecție ușoară.

Pregătirea pentru transport

ARTICOLUL 7

Planificarea

(1) Pentru fiecare călătorie persoana responsabilă de transportul animalelor trebuie astfel identificată încât să se poată obține în orice moment al transportului informații despre organizarea, efectuarea și încheierea transportului.

(2) Când călătoria planificată depășește 8 ore pentru transportul intern al solipedelor domestice și al animalelor domestice din speciile bovine, ovine, caprine și porcine, persoana responsabilă pentru transport trebuie să întocmească un document în care să specifice aranjamentele stabilite pentru călătorie și mai ales următoarele informații:

a) identificarea transportatorului și a mijloacelor de transport;

b) identificarea lotului și documentele însoțitoare (specia, numărul de animale, certificate veterinare);

c) locul și țara de plecare, locurile de transfer, locurile în care animalele trebuie descărcate și puse la odihnă și locul și țara de destinație.

(3) Persoana responsabilă de transport trebuie să asigure că, în fapt, călătoria preconizată respectă regulile respective ale țărilor de plecare, tranzit și destinație.

(4) Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor trebuie să consemneze imediat în documentul menționat

la alin. (2) orele și locurile la care animalele transportate au fost hrănite, adăpate și puse la odihnă pe durata călătoriei. Acest document trebuie pus la dispoziție autorității competente la cerere.

(5) Nici un animal nu va fi transportat dacă persoana responsabilă de transport nu ia măsurile necesare pentru asigurarea bunăstării acestora de-a lungul călătoriei, înaintea efectuării acesteia. Dacă este cazul, se vor face aranjamente pentru a se asigura apa, hrana, odihna și îngrijirea necesară în timpul călătoriei și la sosirea la locul de destinație, iar pentru acest scop trebuie să se facă în avans notificările corespunzătoare.

(6) Pentru a se evita orice întârziere, loturile de animale trebuie să fie însoțite de documentație adecvată, iar la posturile unde se efectuează formalități de import și tranzit trebuie notificată în cel mai scurt timp o persoană competentă.

(7) Persoana responsabilă de transport trebuie să se asigure că responsabilitatea pentru bunăstarea animalelor în timpul transportului este definită clar, de la momentul plecării la momentul sosirii la punctul de destinație, inclusiv încărcarea și descărcarea.

ARTICOLUL 8

Însoțitori

(1) Pentru a se asigura îngrijirea necesară a animalelor în timpul transportului loturile de animale vor fi însoțite de un însoțitor care este responsabil de bunăstarea animalelor. Conducătorul vehiculului poate îndeplini funcțiile însoțitorului.

(2) Însoțitorul trebuie să fi primit instruire specifică și adecvată sau să aibă experiența practică echivalentă care să îl califice pentru a manipula, a transporta și a îngriji animale, inclusiv în cazuri de urgență.

(3) Se pot face excepții de la prevederile alin. (1) în următoarele cazuri:

a) atunci când persoana responsabilă de transportul animalelor a desemnat un agent care să se îngrijească de animale la punctele adecvate pentru odihnă, adăpare și hrănire;

b) atunci când animalele sunt transportate în containere cu închidere sigură, ventilație adecvată și care,

atunci când este cazul, conțin suficientă apă și hrană, în distribuitoare care nu pot fi răsturnate, pentru o călătorie de două ori mai lungă decât durata anticipată.

ARTICOLUL 9

Aptitudine pentru transport

(1) Nici un animal nu trebuie transportat dacă nu este apt pentru călătorie.

(2) Animalele bolnave sau rănite nu trebuie considerate apte pentru transport. Totuși, această prevedere nu este aplicabilă:

a) animalelor ușor rănite sau bolnave, a căror transportare nu le va cauza suferință suplimentară;

b) animalelor transportate pentru scopuri experimentale sau alte scopuri științifice aprobate de autoritatea competentă în materie, dacă boala sau rănirea face parte din programul de cercetare;

c) transportului animalelor sub supraveghere veterinară pentru sau ca urmare a unui tratament de urgență.

(3) Trebuie să se acorde o grijă specială transportului animalelor în stare avansată de gestație, celor care au fătat recent și celor foarte tinere:

– femelele gestante de mamifere nu trebuie transportate înainte de parturiție cel puțin o perioadă egală cu 10% din durata gestației și nici cel puțin o săptămână după parturiție;

– mamiferele foarte tinere nu trebuie transportate înainte de vindecarea completă a cicatricei ombilicale.

Dacă s-au luat toate precauțiile necesare, cu aviz veterinar și în funcție de caz, autoritatea competentă poate face excepție pentru iepele înregistrate însoțite de mânz, care merg la armăsar după fătare.

(4) Nu se vor folosi sedative decât dacă este strict necesar pentru a se asigura bunăstarea animalelor și numai în urma avizului veterinar, conform legislației naționale.

ARTICOLUL 10

Inspecție/Certificat

(1) Înainte de încărcarea animalelor pentru un transport internațional, acestea vor fi inspectate de către

un medic veterinar autorizat din țara în care începe călătoria, care să asigure că acestea sunt apte de transport.

(2) Medicul veterinar autorizat trebuie să elibereze un certificat în care se identifică animalele, se declară că acestea sunt apte pentru călătoria propusă și, dacă este posibil, se consemnează numărul de înregistrare sau, dacă este cazul, numele ori alte căi de a identifica mijlocul de transport și tipul de transport folosit.

(3) În anumite cazuri hotărâte prin înțelegere între părțile implicate nu este necesar să se aplice prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 11

Odihna, adăparea și hrănirea înainte de încărcare

(1) Animalele trebuie să fie pregătite pentru călătoria prevăzută, să se obișnuiască cu hrana furnizată și să poată folosi sistemele de distribuire a apei și hranei. Trebuie să li se asigure apă, hrană și o perioadă de odihnă corespunzătoare.

(2) Pentru a se reduce stresul datorat transportului trebuie să se acorde considerația cuvenită necesității anumitor categorii de animale, precum animalele sălbatice, de a se obișnui cu modul de transport înainte de călătoria propusă.

(3) Amestecarea animalelor care nu au fost crescute împreună sau care nu sunt obișnuite una cu alta trebuie evitată cât mai mult posibil.

Încărcare și descărcare

ARTICOLUL 12

Principii

(1) Animalele trebuie încărcate și descărcate astfel încât să se garanteze că nu li se va cauza rănire sau suferință.

(2) Animalele trebuie încărcate astfel încât să se asigure că spațiile disponibile (suprafața de podea și înălțimea) și cerințele de separare sunt îndeplinite conform art. 17.

(3) Animalele trebuie încărcate cât mai aproape posibil de ora plecării de la locul de expediere.

(4) La sosirea la destinație animalele trebuie să fie descărcate cât mai curând posibil, să primească o cantitate adecvată de apă și, dacă este necesar, de hrană și să se poată odihni.

ARTICOLUL 13

Echipamente și proceduri

(1) Încărcarea și descărcarea trebuie să aibă loc folosindu-se o rampă, un ascensor sau o boxă de încărcare proiectată și construită adecvat, cu excepția cazului în care animalele trebuie transportate în containere construite special. Ridicarea manuală a animalelor este permisă dacă animalele sunt de talie destul de mică și este chiar de dorit în cazul animalelor tinere care pot avea dificultăți la urcarea rampei. Toate echipamentele de încărcare și descărcare trebuie să fie adaptate acestui scop, stabile și întreținute în bună stare.

(2) Toate rampele și suprafețele pe care merg animalele trebuie proiectate și întreținute pentru a se preveni alunecarea, iar panta acestora trebuie redusă cât mai mult posibil. Dacă panta este mai înclinată de 10°, acestea trebuie prevăzute cu un sistem, precum șipci transversale, care să asigure că animalele urcă sau coboară fără risc ori dificultate. Echipamentul trebuie prevăzut cu bariere laterale, dacă este necesar.

(3) Interiorul mijlocului de transport trebuie bine iluminat la încărcare pentru ca animalele să poată vedea pe unde merg, în funcție de cerințele specifice pe specii.

(4) Animalele trebuie încărcate numai în mijloace de transport care au fost curățate cu atenție și, atunci când este necesar, dezinfectate.

(5) Bunurile care sunt transportate în același mijloc de transport cu animalele trebuie plasate astfel încât să nu producă animalelor rănire, suferință sau extenuare.

(6) Când containerele încărcate cu animale sunt plasate unul deasupra altuia în mijlocul de transport, trebuie să se ia precauțiile necesare pentru a se evita ca urina și fecalele să cadă pe animalele plasate dedesubt.

ARTICOLUL 14

Manipularea

(1) Animalele trebuie mânuite calm și cu blândețe pentru a le reduce neliniștea și agitația la minimum și

pentru a le feri de durere, suferință și răniri care pot fi evitate.

(2) Gălăgia, hărțuiala și folosirea forței excesive în timpul încărcării și descărcării trebuie evitate. Animalele nu trebuie lovite și nici nu trebuie să se aplice presiune într-o parte a corpului sensibilă în mod deosebit. În special, cozile animalelor nu trebuie strivite, răsucite sau rupte, iar ochii acestora nu trebuie să fie presați. Animalele nu trebuie lovite cu pumnii sau cu picioarele.

(3) Animalele nu trebuie suspendate cu mijloace mecanice, ridicate sau târâte de cap, urechi, coarne, picioare, coadă, lână sau în alt mod dureros.

(4) Instrumentele destinate ghidării animalelor trebuie folosite numai în acest scop. Folosirea instrumentelor care administrează șocuri electrice trebuie evitată cât mai mult posibil. În orice caz, aceste instrumente trebuie folosite numai pentru bovinele adulte sau porcii adulți care refuză să se deplaseze și numai când au în fața lor loc să se deplaseze. Șocurile nu trebuie să dureze mai mult de o secundă, trebuie să fie distanțate adecvat și să fie aplicate numai pe mușchii trenului posterior. Șocurile nu trebuie folosite repetat dacă animalele nu reacționează.

(5) Persoanele care mănuiesc animalele nu trebuie să folosească vergeaua sau alte instrumente ascuțite. Bastoanele sau alte instrumente destinate mânării animalelor trebuie folosite numai dacă pot fi aplicate pe corpul unui animal fără să producă rănire sau suferință.

ARTICOLUL 15

Separare

(1) Animalele trebuie separate în timpul transportului când este probabil să se producă răniri sau suferință dacă sunt transportate împreună. Această măsură se aplică în special:

- a) animalelor din specii diferite;
- b) animalelor care sunt ostile unele față de altele;
- c) animalelor de talii și vârste semnificativ diferite;
- d) masculilor adulți necastrați;
- e) animalelor legate și celor nelegate.

(2) Prevederile alin. (1) nu se vor aplica în cazul în care animalele au fost crescute în grupuri compatibile, sunt obișnuite unele cu altele, separarea ar produce suferință sau femelele sunt însoțite de tineret dependent.

Practici de transport

ARTICOLUL 16

Planșeul și așternutul

Suprafața planșeului mijloacelor de transport trebuie întreținută astfel încât să se reducă riscul de alunecare sau de scurgere a urinei și a fecalelor. Planșeul mijloacelor de transport și al containerelor trebuie să fie acoperit de un așternut adecvat care să absoarbă urina și fecalele și care să ofere un material potrivit pentru odihnă, în afară de cazul în care se folosește o metodă alternativă care să ofere animalelor cel puțin aceleași avantaje.

ARTICOLUL 17

Spațiu disponibil (suprafața pardoselii și înălțimea)

(1) Animalelor trebuie să li se ofere spațiul adecvat pentru a sta în picioare, în poziția lor naturală, în mijloacele de transport sau în container. Totodată trebuie să se prevadă spațiu pentru culcare, în afară de cazul în care protocolul tehnic sau condiții speciale de protecție a animalelor cer altceva. Un protocol tehnic întocmit conform art. 34 trebuie să stabilească spațiul minim disponibil pentru animale.

(2) Pentru a se preveni rănirea datorată mișcărilor excesive trebuie să se folosească paravane pentru a se separa grupe numeroase de animale sau incinta care conține mai puține animale decât capacitatea sa normală, care altfel ar avea prea mult spațiu.

(3) Paravanele trebuie să fie adecvate speciei și taliei animalelor și trebuie poziționate, securizate și întreținute astfel încât să prevină rănirea sau suferința acestora.

ARTICOLUL 18

Legarea animalelor

Atunci când animalele sunt legate, sforile, pripoanele sau alte mijloace folosite trebuie să fie destul de rezistente pentru a nu se rupe în condiții normale de transport și să fie suficient de lungi pentru a permite animalelor să se culce sau să mănânce și să bea. Trebuie astfel proiectate

pentru a elimina orice pericol de strangulare sau de rănire. Animalele nu trebuie legate de coarne, picioare, inele nazale și nici nu trebuie transportate cu picioarele legate împreună. Animalele trebuie legate numai cu dispozitive care să permită să fie dezlegate rapid.

ARTICOLUL 19

Ventilare și temperatură

(1) Trebuie să se prevadă suficientă ventilație pentru a se asigura respectarea în întregime a nevoilor animalelor, luându-se în considerație în special numărul și tipul de animale ce trebuie transportate și condițiile meteorologice preconizate pe durata călătoriei.

(2) Containerele trebuie stivuite astfel încât ventilarea lor să nu fie împiedicată.

(3) Când animalele trebuie transportate în condiții necorespunzătoare de temperatură și umiditate, trebuie să se ia măsuri corespunzătoare pentru a se asigura bunăstarea acestora.

ARTICOLUL 20

Apă, hrană și odihnă

(1) Animalelor trebuie să li se ofere apă, hrană și posibilitatea de a se odihni conform speciei și vârstei, la intervale adecvate.

(2) Un protocol tehnic, întocmit conform art. 34, va determina perioadele maxime de călătorie, intervalele minime de adăpare și hrănire și perioadele de odihnă.

(3) Apa și hrana trebuie să fie de calitate bună și să fie prezentate animalelor într-un mod care să reducă contaminarea.

ARTICOLUL 21

Femele în lactație

Femelele în lactație care nu sunt însoțite de progeneruri nu trebuie transportate perioade îndelungate. Cu toate acestea, dacă este inevitabil, acestea trebuie mulse cu puțin timp înainte de încărcare și la intervale de nu mai mult de 12 ore pe parcursul călătoriei.

ARTICOLUL 22

Iluminarea

Mijloacele de transport trebuie echipate cu mijloace de iluminare, fixe sau portabile, suficiente pentru inspecția generală a animalelor, iar când este necesar, în timpul transportului, precum și pentru adăpare și hrănire.

ARTICOLUL 23

Containere

În timpul transportului și al manipulării containerele trebuie ținute în poziție verticală și trebuie reduse izbiturile și scuturăturile puternice.

ARTICOLUL 24

Îngrijirea în timpul transportului

Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor trebuie să folosească fiecare ocazie de a le controla și, dacă este necesar, de a le administra îngrijirea adecvată.

ARTICOLUL 25

Urgențe și accidente în timpul transportului

Animalele care se îmbolnăvesc sau sunt rănite în timpul transportului trebuie să primească asistență de prim ajutor cât mai curând posibil. Dacă este necesar trebuie să li se administreze tratament veterinar corespunzător sau să fie ucise într-un mod care să nu le producă suferință suplimentară.

Prevederi speciale

ARTICOLUL 26

Prevederi speciale pentru transportul feroviar

(1) Orice vagon de cale ferată folosit pentru transportul animalelor trebuie să fie marcat pentru a indica prezența animalelor vii. În afara cazului în care animalele sunt transportate în containere, pereții interiori ai vagonului feroviar trebuie să fie din material corespunzător, perfect neted și echipat cu inele sau bare, la o înălțime adecvată, de care să se lege animalele.

(2) Atunci când nu sunt transportate în boxe individuale, solipelele trebuie să fie legate astfel încât să stea cu fața spre același perete al vagonului sau să stea față în față. Cu toate acestea, mânjii și animalele retive nu trebuie legați.

(3) Animalele de talie mare trebuie încărcate astfel încât să permită unui însoțitor să se deplaseze printre acestea.

(4) La asamblarea trenurilor și în timpul altor mișcări a vagoanelor de cale ferată trebuie să se ia toate precauțiile pentru a se evita izbirea vagoanelor care conțin animale.

(5) Trebuie să se folosească orice ocazie de a controla animalele, după cum se prevede la art. 24, la fiecare oprire a vagonului feroviar sau la schimbarea condițiilor meteorologice.

ARTICOLUL 27

Prevederi speciale pentru transportul rutier

(1) Vehiculele în care animalele sunt transportate trebuie marcate clar și vizibil pentru a se indica prezența animalelor vii.

(2) Vehiculele trebuie conduse astfel încât să se asigure accelerarea, încetinirea și virarea lină.

(3) Vehiculele trebuie să aibă suficient echipament pentru încărcare și descărcare, conform art. 13.

(4) Trebuie să se folosească orice ocazie de a controla animalele din vehicul, după cum se prevede la art. 24, la fiecare oprire a vehiculului sau la schimbarea condițiilor meteorologice.

ARTICOLUL 28

Prevederi speciale pentru transportul naval (cu excepția navelor roll-on/roll-off)

(1) Înainte de a se permite încărcarea, pentru a se asigura respectarea cerințelor privind bunăstarea animalelor, autoritatea competentă a țării în care are loc încărcarea trebuie să inspecteze:

a) navele construite special pentru transportul de animale sau navele transformate pentru acest scop;

b) amenajările de pe alte nave pe care sunt transportate animalele.

(2) Trebuie să se instaleze o alarmă care să detecteze orice pană de curent la sistemul de ventilație forțată.

Trebuie să se prevadă o sursă de energie secundară adecvată, separată de sursa primară, pentru a se asigura menținerea unei ventilații forțate corespunzătoare.

(3) Animalele nu trebuie transportate pe punți deschise, în afara cazului în care există containere și alte structuri care să le ofere o protecție corespunzătoare pentru apa de mare.

(4) Când animalele sunt încărcate și descărcate din navă trebuie să se prevadă pasarele, rampe și culoare adecvate între dana de acostare și puntea pentru animale.

(5) Încărcarea și descărcarea animalelor pe și din navele pentru animale trebuie să fie supravegheate de un medic veterinar autorizat.

(6) La încărcare și descărcare, adăposturile pentru animale, rampele și pasajele trebuie să fie iluminate adecvat pentru ca animalele să poată vedea unde merg, în funcție de cerințele minime ale speciei.

(7) Toate țarcurile, boxele și containerele trebuie să fie accesibile direct atât pentru animale, cât și pentru însoțitori.

(8) Pasajele de trecere pentru animale trebuie să fie adecvate speciei care este transportată, în special nu trebuie să aibă margini și colțuri ascuțite, iar proeminențele trebuie să fie reduse.

(9) Toate părțile navei în care sunt adăpostite animale trebuie prevăzute cu instalații care să asigure o drenare eficientă și care să fie menținute în condiții sanitare bune.

(10) Pe navă trebuie să se transporte rezerve de apă curată și proaspătă, hrană și așternut corespunzător, suficiente pentru nevoile animalelor și ținându-se cont de durata călătoriei.

(11) Trebuie să se transporte rezerve suplimentare de apă și, în cazul călătoriilor de lungă durată, hrană și așternut pentru cazurile de întârzieri neprevăzute.

(12) Rezervele de hrană și așternut trebuie depozitate astfel încât să se asigure menținerea lor în stare uscată, ferite de apa de mare și de intemperii. Depozitarea hranei și a așternutului nu trebuie să împiedice funcționarea sistemelor de ventilare, iluminare și drenare și nici să blocheze pasajele de trecere.

(13) Trebuie să se prevadă echipament pentru adăpare și hrănire corespunzător numărului, taliei și speciei de animale care vor fi transportate.

(14) Trebuie să se prevadă izolarea animalelor care se îmbolnăvesc sau se rănesc în timpul călătoriei.

(15) În caz de urgență trebuie să fie posibil să se ucidă un animal conform prevederilor art. 25. Pentru acest scop trebuie să existe la dispoziție mijloace pentru sacrificare adecvate speciei.

ARTICOLUL 29

Prevederi speciale pentru transportul cu vehicule rutiere sau vagoane de cale ferată pe nave roll-on/roll-off

(1) Atunci când animalele sunt transportate cu vehicule rutiere sau cu vagoane de cale ferată pe nave roll-on/roll-off, în special pe punți închise, trebuie să existe o grijă deosebită pentru a se asigura că animalelor li se furnizează ventilație suficientă în timpul călătoriei. Vehiculele rutiere și vagoanele de cale ferată trebuie arimate astfel încât animalele să beneficieze de o admisie maximă de aer proaspăt.

(2) Persoana responsabilă de bunăstarea animalelor trebuie să aibă acces la acestea pentru a putea fi inspectate și, dacă este necesar, îngrijite, adăpate și hrănite în timpul călătoriei.

(3) Vehiculele rutiere, vagoanele feroviare și containerele trebuie să fie echipate cu un număr suficient de puncte de siguranță proiectate, poziționate și întreținute corespunzător, care să le permită să fie prinse în siguranță de navă. Vehiculele rutiere, vagoanele de cale ferată și containerele trebuie fixate solid de navă înaintea începerii călătoriei pe mare pentru a împiedica dislocarea lor prin mișcările navei.

(4) Vehiculele rutiere și vagoanele de cale ferată vor fi transportate pe puntea deschisă a unei nave numai într-o poziție ce oferă o protecție adecvată față de apa de mare, luând în considerare protecția pe care o oferă însuși vehiculul rutier sau vagonul feroviar.

(5) Trebuie să se instaleze o alarmă pentru a detecta orice defecțiune electrică a sistemului de ventilație al navei. O sursă secundară de energie trebuie prevăzută pentru a se asigura menținerea ventilației forțate adecvate.

(6) Trebuie să se facă aranjamente pentru aprovizionarea animalelor cu apă proaspătă și hrană în cazul

unor întârzieri neprevăzute sau, dacă este necesar, în alt mod.

(7) În caz de urgență, dacă transportul durează mai mult de două ore, este posibil să seucidă un animal conform prevederilor stabilite la art. 25. Pentru acest scop trebuie să fie disponibile mijloace de sacrificare adecvate speciilor.

ARTICOLUL 30

Prevederi speciale pentru transportul aerian

(1) Nici un animal nu trebuie transportat în condițiile în care calitatea aerului, temperatura și presiunea nu se pot menține în limite corespunzătoare în timpul întregii călătorii.

(2) Comandantul de zbor va fi informat asupra speciilor, locației, cantității de animale vii la bordul aeronavei, precum și asupra oricărei acțiuni solicitate. Pentru animalele aflate în compartimentele de marfă accesibile, comandantul trebuie anunțat asupra oricărei neregularități referitoare la animale, cât mai curând posibil.

(3) Animalele trebuie încărcate în aeronavă cât mai aproape de ora de plecare planificată.

(4) Nu trebuie să se folosească medicamentele decât dacă există o problemă specifică, iar acestea trebuie administrate de un medic veterinar sau de o altă persoană instruită asupra modului lor de folosire. Comandantul va fi informat cât mai curând posibil asupra folosirii oricărui medicament în timpul zborului.

(5) Mijloace de sedare și/sau de eutanasiere adecvate speciei trebuie să fie disponibile și folosite numai cu acordul comandantului, în caz de urgență și când însoțitorul are acces la animale, conform art. 25.

(6) Însoțitorul trebuie informat înainte de decolare asupra procedurii de comunicare în timpul zborului și trebuie să fie capabil să comunice eficient cu echipajul.

Consultări multilaterale

ARTICOLUL 31

Consultări multilaterale

(1) Părțile trebuie să țină consultări multilaterale în cadrul Consiliului Europei, în termen de 5 ani de la

intrarea în vigoare a prezentei convenții și, după aceea, la fiecare 5 ani sau mai frecvent dacă majoritatea părților solicită astfel.

(2) Aceste consultări trebuie să aibă loc la reuniuni convocate de secretarul general al Consiliului Europei.

(3) Fiecare parte are dreptul să numească unul sau mai mulți reprezentanți pentru a participa la aceste consultări. Părțile trebuie să comunice numele reprezentantului/reprezentanților lor secretarului general al Consiliului Europei cu cel puțin o lună înainte de fiecare reuniune. Fiecare parte trebuie să aibă drept de vot. Fiecare stat care este parte a convenției va avea un vot.

(4) Comunitatea Europeană, devenind parte a prezentei convenții, în limitele domeniului său de competență, își va exercita dreptul de vot cu un număr de voturi egal cu numărul statelor membre ale sale care sunt părți ale prezentei convenții. Comunitatea Europeană nu își va exercita dreptul de vot în cazurile în care statele membre respective își exercită acest drept, și invers.

(5) Părțile pot cere avizul experților. Acestea pot, la inițiativa lor sau la solicitarea organismului implicat, să invite orice organism, internațional sau național, guvernamental ori neguvernamental, care este calificat tehnic în domeniile acoperite de prezenta convenție, pentru a fi reprezentat de un observator la o consultare sau la o parte a unei consultări. Hotărârea de a invita astfel de experți sau organisme trebuie luată cu o majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate.

(6) După fiecare consultare părțile trebuie să supună Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un raport asupra consultării și asupra aplicării prezentei convenții.

(7) Sub rezerva prevederilor prezentei convenții, părțile trebuie să întocmească reguli de procedură pentru consultări.

ARTICOLUL 32

Rolul consultărilor multilaterale

În cadrul consultărilor multilaterale părțile sunt responsabile de urmărirea aplicării prezentei convenții. Acestea pot, în mod special:

- a) să pregătească protocoalele tehnice conform art. 34;
- b) să sugereze orice modificare necesară la prezenta convenție și să examineze cele propuse conform prevederilor art. 35;
- c) să examineze, la cererea uneia sau mai multor părți, chestiuni privitoare la interpretarea prezentei convenții;
- d) să facă recomandări Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la statele care trebuie invitate să adere la prezenta convenție.

Protocoale tehnice

ARTICOLUL 33

Obiect

Părțile trebuie să adopte protocoale tehnice la prezenta convenție, referitoare la facilitățile de spațiu (art. 17) și la adăpare, hrănire și odihnă (art. 20). Acestea pot, de asemenea, să adopte alte protocoale tehnice în vederea stabilirii normelor tehnice de implementare a prevederilor prezentei convenții.

ARTICOLUL 34

Adoptare și intrare în vigoare

(1) Trebuie să se adopte un protocol tehnic, cu majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate, pe care apoi să îl transmită pentru aprobare Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei. După aprobare, acest text trebuie transmis părților pentru acceptare.

(2) Trebuie să intre în vigoare un protocol tehnic, referitor la părțile care l-au acceptat, în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de o lună după data la care trei părți, inclusiv cel puțin două state membre ale Consiliului Europei, l-au informat pe secretarul general al Consiliului Europei că îl acceptă. În ceea ce privește fiecare parte care îl acceptă ulterior, protocolul trebuie să intre în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună după data la care partea l-a informat pe secretarul general al Consiliului Europei asupra acceptării protocolului.

(3) Pentru pregătirea protocoalelor tehnice părțile trebuie să urmeze evoluțiile cercetării științifice și metodele noi de transport al animalelor.

ARTICOLUL 35

Amendamente

(1) Fiecare amendament la un protocol tehnic la prezenta convenție, propus de o parte sau de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, trebuie comunicat secretarului general al Consiliului Europei și transmis de către acesta statelor membre ale Consiliului Europei, Comunității Europene și fiecărui stat nemembru care a aderat la prezenta convenție sau a fost invitat să adere la aceasta conform prevederilor art. 38.

(2) Orice amendament propus conform prevederilor alin. (1) trebuie examinat la nu mai puțin de 6 luni de la data transmiterii sale de către secretarul general al Consiliului Europei la o consultare multilaterală, unde poate fi adoptat cu o majoritate de două treimi din numărul părților. Textul adoptat trebuie transmis părților.

(3) În prima zi a lunii următoare expirării perioadei de 18 luni după adoptarea acestuia prin consultare multilaterală, în afara cazului în care mai mult de o treime din numărul părților au exprimat obiecții, fiecare amendament trebuie să intre în vigoare pentru acele părți care nu au prezentat obiecții.

Reglementarea diferendelor

ARTICOLUL 36

Reglementarea diferendelor

(1) În cazul unui diferend privitor la interpretarea sau aplicarea prevederilor prezentei convenții, autoritățile competente ale părților implicate trebuie să se consulte între ele. Fiecare parte trebuie să comunice secretarului general al Consiliului Europei denumirile și adresele autorităților lor competente.

(2) Dacă diferendul nu a fost reglementat în acest mod, trebuie, la cererea uneia sau alteia dintre părți, să fie supus arbitrării. Fiecare parte trebuie să numească un arbitru și cei 2 arbitri trebuie să numească un

supraarbitru. Dacă una dintre părțile diferendului nu a numit un arbitru în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj, acesta va fi numit la cererea altei părți a diferendului de către președintele Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă acesta din urmă este conaționalul uneia dintre părțile diferendului, această datorie trebuie îndeplinită de către vicepreședintele Curții Europene a Drepturilor Omului sau, dacă vicepreședintele este conaționalul uneia dintre părțile diferendului, de către judecătorul cu vechimea cea mai mare de la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care nu este conaționalul vreuneia dintre părțile diferendului. Aceeași procedură trebuie respectată dacă arbitrii nu pot cădea de acord asupra alegerii supraarbitrului.

În cazul unui diferend între două părți, dintre care una este membră a Comunității Europene, aceasta din urmă fiind ea însăși o parte, cealaltă parte trebuie să adreseze cererea de arbitraj atât statului membru, cât și Comunității Europene, care o vor notifica în comun, în termen de 3 luni de la recepționarea cererii, fie că statul membru sau Comunitatea Europeană sau statul membru și Comunitatea Europeană împreună se constituie în părți ale diferendului. În absența unei notificări în numitul termen limită, statul membru și Comunitatea Europeană trebuie considerate ca fiind una și aceeași parte în diferend pentru scopurile aplicării prevederilor ce reglementează constituirea și procedura unui tribunal de arbitraj. Se procedează la fel atunci când statul membru și Comunitatea Europeană se prezintă împreună ca parte a unui diferend.

(3) Tribunalul de arbitraj trebuie să își stabilească propria procedură. Hotărârile sale trebuie luate cu majoritate de voturi și sunt definitive. Hotărârea sa, ce trebuie luată pe baza prezentei convenții, este finală.

(4) Procedura pentru reglementarea diferendelor nu este aplicabilă diferendelor legate de chestiuni care țin de competența Comunității Europene sau de definirea sferei acestei competențe între părți care sunt membre ale Comunității Europene sau între astfel de membri și Comunitatea Europeană.

Clauze finale

ARTICOLUL 37

Semnătură, ratificare, acceptare, aprobare

(1) Prezenta convenție este deschisă pentru a fi semnată de statele membre ale Consiliului Europei și Comunității Europene. Este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă secretarul general al Consiliului Europei.

(2) Nici un stat care este parte a Convenției europene pentru protecția animalelor în timpul transportului internațional, deschisă spre semnare la Paris la 13 decembrie 1968, nu poate să depună instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare fără să fi denunțat numita convenție sau să o denunțe simultan.

(3) Prezenta convenție va intra în vigoare la 6 luni după data la care patru state și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin aceasta.

(4) Ori de câte ori, prin aplicarea alineatelor precedente, denunțarea Convenției din 13 decembrie 1968 nu produce efecte simultan cu intrarea în vigoare a prezentei convenții, un stat contractant sau Comunitatea Europeană poate, atunci când depune instrumentul de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să declare că va continua să aplice Convenția din 13 decembrie 1968 până la intrarea în vigoare a prezentei convenții.

(5) Prezenta convenție va intra în vigoare la 6 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare cu privire la fiecare stat semnatar ori la Comunitatea Europeană care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legată prin aceasta.

ARTICOLUL 38

Aderarea statelor nemembre

(1) După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate invita orice alt stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta convenție printr-o hotărâre adoptată cu majoritatea de voturi prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și prin vot unanim al reprezentanților statelor contractante cu drept de a fi reprezentate în Comitetul de Miniștri.

(2) Referitor la oricare stat care va adera, prezenta convenție intră în vigoare la 6 luni după data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 39

Clauze teritoriale

(1) Oricare stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării sau când depune instrumentul său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile în care se aplică prezenta convenție.

(2) Oricare stat sau Comunitatea Europeană poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la oricare alt teritoriu specificat în această declarație. Referitor la un astfel de teritoriu, prezenta convenție intră în vigoare la 6 luni de la data primirii respectivei declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.

(3) Orice declarație făcută sub incidența alin. (1) și (2), referitoare la orice teritoriu specificat într-o astfel de declarație, poate fi retrasă printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea intră în vigoare la 6 luni după data primirii respectivei notificări de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 40

Denunțare

(1) Orice parte poate în orice moment să denunțe prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate secretarului general al Consiliului Europei.

(2) O asemenea denunțare va produce efecte la 6 luni după data primirii respectivei notificări de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 41

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei trebuie să notifice statelor membre ale Consiliului Europei,

Comunității Europene și statelor care au aderat sau au fost invitate să adere la prezenta convenție asupra:

- a) oricărei semnături;
- b) depunerii oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) oricărei date de intrare în vigoare a prezentei convenții conform art. 37 și 38;
- d) oricărui alt act, oricărei notificări sau comunicări legate de prezenta convenție.

Semnatarii, fiind împuterniciți în mod corespunzător, au semnat prezenta convenție.

Încheiată la Chișinău la 6 noiembrie 2003, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, Comunității Europene și fiecărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 104

CONVENȚIA PRIVIND CONSERVAREA VIETII SĂLBATICE ȘI A HABITATELOR NATURALE DIN EUROPA *

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și ceilalți semnatori ai prezentei Convenții,

Considerând că obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă uniune între membrii săi,

Luând în considerare dorința de cooperare a Consiliului Europei cu alte state în domeniul conservării naturii,

Recunoscând că flora și fauna sălbatică constituie un patrimoniu natural de valoare estetică, științifică,

---

* Adoptată la Berna în 19 septembrie 1979. A intrat în vigoare la 1 iunie 1982. România a aderat la Convenție prin Legea nr. 13 din 11 martie 1993 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 62 din 25 martie 1993.

culturală, recreativă, economică și intrinsecă, care trebuie protejată și transmis generațiilor viitoare,

Recunoscând rolul esențial al florei și faunei sălbatice în menținerea echilibrului ecologic,

Constatând diminuarea efectivelor a numeroase specii de floră și faună sălbatică și pericolul nimicirii care le amenință pe unele,

Conștienți că, conservarea habitatelor naturale este unul dintre elemente esențiale ale protecției ocrotirii florei și faunei sălbatice,

Recunoscând că, conservarea florei și faunei sălbatice ar trebui luată în considerare de către guverne în obiectivele și programele lor naționale și că o cooperare internațională ar trebui să se instaureze pentru ocrotirea în special a speciilor migratoare,

Conștienți de numeroasele cereri de acțiune în comun făcute de guvern și instanțe internaționale, în special cele exprimate la Conferința Națiunilor Unite asupra mediului din 1972 și de către Adunarea Consultativă a Consiliului Europei,

Dorind să urmeze, în special în domeniul conservării vieții sălbatice, recomandările Rezoluției nr. 2 a celei de-a doua Conferințe ministeriale europene asupra mediului,

Au căzut de acord asupra următoarelor:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

1. Prezenta Convenție are ca obiect asigurarea conservării florei și faunei sălbatice și habitatelor lor naturale, în special a speciilor și habitatelor a căror conservare necesită cooperarea mai multor state, și promovarea unei astfel de cooperări.

2. O atenție deosebită este acordată speciilor, inclusiv speciilor migratoare, amenințate cu nimicirea și vulnerabile.

ARTICOLUL 2

Părțile contractante vor lua măsurile necesare pentru menținerea sau adaptarea populațiilor de floră și faună sălbatice la un nivel corespunzător mai ales exigențelor ecologice, științifice și culturale, ținând cont de exigențele

economice și recreaționale și de nevoile subspeciilor, varietăților sau formelor amenințate pe plan local.

ARTICOLUL 3

1. Fiecare parte contractantă va lua măsurile necesare pentru punerea în aplicare a politicilor naționale de conservare a florei și faunei sălbatice și habitatelor naturale, acordând o atenție deosebită speciilor amenințate cu nimicirea și vulnerabile, mai ales speciilor endemice și habitatelor amenințate, în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții.

2. Fiecare parte contractantă se angajează ca, în politica sa de amenajare și de dezvoltare și în măsurile de luptă contra poluării, să ia în considerare conservarea florei și faunei sălbatice.

3. Fiecare parte contractantă va încuraja procesul educațional și difuzarea informațiilor generale privind necesitatea conservării speciilor de floră și faună sălbatice ca și a habitatelor lor.

CAPITOLUL II

PROTECȚIA HABITATELOR

ARTICOLUL 4

1. Fiecare parte contractantă va lua măsurile legislative și administrative potrivite și necesare pentru protejarea habitatelor speciilor sălbatice de floră și faună, în special a acelor enumerate în anexele nr. I și II pentru salvagardarea habitatelor naturale amenințate.

2. Părțile contractante vor ține cont, în politicile lor de amenajare și de dezvoltare, de necesitatea conservării zonelor protejate avute în vedere la paragraful precedent, în scopul de a evita sau reduce la maximum orice degradare a unor astfel de zone.

3. Părțile contractante se angajează să acorde o atenție deosebită protecției zonelor care au importanță pentru speciile migratoare enumerate în anexele nr. II și III și care sunt situate într-un mod adecvat în raport cu căile de migrație ca: zone de iernare, de aglomerare, de hrănire, de reproducere sau de năpârlire.

4. Părțile contractante se angajează să-și coordoneze eforturile în funcție de necesități pentru protejarea habitatelor naturale avute în vedere de prezentul articol în

cazul în care acestea sunt situate în regiuni care se întind de o parte și de alta a frontierei.

CAPITOLUL III

CONSERVAREA SPECIILOR

ARTICOLUL 5

Fiecare parte contractantă va lua măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru asigurarea conservării, în special, a speciilor de floră sălbatică enumerate în anexa I.

Vor fi interzise culegerea, recoltarea, tăierea sau dezrădăcinarea intenționată a plantelor avute în vedere. Fiecare parte contractantă va interzice, la nevoie, deținerea sau comercializarea acestor specii.

ARTICOLUL 6

Fiecare parte contractantă va lua măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru a asigura conservarea, în special, a speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. II. Se va interzice, în special, pentru aceste specii:

a) orice formă de capturare intenționată, de deținere și de ucidere intenționată;

b) degradarea sau distrugerea intenționată a locurilor de reproducere sau a zonelor de repaus;

c) perturbarea intenționată a faunei sălbatice, mai ales în perioada de reproducere, de dependență și de hibernare în așa fel încât perturbarea să aibă un efect semnificativ în ce privește obiectivele prezentei Convenții;

d) distrugerea sau culegerea intenționată a ouălor în natură sau deținerea lor, chiar goale;

e) deținerea sau comercializarea internă a acestor animale vii sau moarte, inclusiv a animalelor naturalizate, și a oricărei părți sau produs al lor, ușor identificabil, obținut din animal, când această măsură contribuie la eficacitatea dispozițiilor prezentului articol.

ARTICOLUL 7

1. Fiecare parte contractantă va lua măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru protejarea speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. III.

2. Orice exploatare a faunei sălbatice enumerate în anexa nr. III va fi reglementată în vederea menținerii

acestor populații în afara oricărui pericol, ținând seama de dispozițiile art. 2.

3. Aceste măsuri vor cuprinde în special:

a) instituirea perioadelor de prohibiție și/sau alte măsuri reglementare de exploatare;

b) interzicerea temporară sau locală a exploatării, dacă este cazul, pentru a permite populațiilor existente să revină la un nivel satisfăcător;

c) reglementarea, dacă este cazul, a vânzării, deținerii, transportului sau ofertei în scop de vânzare a animalelor sălbatice, vii sau moarte.

ARTICOLUL 8

În privința capturării sau uciderii speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. III și în cazurile în care se fac derogări conform art. 9 în ce privește speciile enumerate în anexa nr. II, părțile contractante vor interzice utilizarea tuturor mijloacelor neselective de capturare și de ucidere și a mijloacelor susceptibile să ducă pe plan local la dispariția sau să tulbure grav liniștea populațiilor unor specii, în special a mijloacelor enumerate în anexa nr. IV.

ARTICOLUL 9

1. Cu condiția să nu existe o altă soluție satisfăcătoare și derogarea să nu dăuneze supraviețuirii populației implicate, fiecare parte contractantă poate să facă derogări de la dispozițiile art. 4, 5, 6, 7 și de la interdicția de utilizare a mijloacelor avute în vedere la art. 8:

– în interesul protecției florei și faunei;

– pentru a preveni producerea de pagube importante culturilor agricole, șeptelului, pădurilor, fondului piscicol, apelor și altor forme de proprietate;

– în interesul sănătății și securității publice, securității aeriene sau altor interese publice prioritare;

– în scopuri de cercetare și de educație, de repopulare, de reintroducere ca și pentru creștere;

– pentru a permite, în condiții strict controlate, pe o bază selectivă și într-o anumită măsură, capturarea, deținerea sau orice altă exploatare judicioasă a anumitor animale și plante sălbatice în număr redus.

2. Părțile contractante vor prezenta Comitetului permanent un raport bianual asupra derogărilor făcute în virtutea paragrafului precedent. Aceste rapoarte trebuie să menționeze:

- populațiile care fac obiectul sau au făcut obiectul derogărilor și, dacă este posibil, numărul speciilor implicate;
- mijloacelor autorizate de ucidere sau de capturare;
- condițiile de risc, circumstanțele de timp și de loc în care au intervenit aceste derogări;
- autoritatea abilitată să declare că aceste condiții au fost îndeplinite, să ia decizii referitoare la mijloacele care pot fi aplicate, la limitele lor, și la persoanele însărcinate, cu excepția acestora;
- controalele operate.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND SPECIILE MIGRATOARE

ARTICOLUL 10

1. Pe lângă măsurile indicate prin art. 4, 6, 7 și 8, părțile contractante se angajează să-și coordoneze eforturile pentru conservarea speciilor migratoare enumerate în anexele nr. II și III și a căror arie de repartiție se întinde pe teritoriul lor.

2. Părțile contractante vor lua măsuri în vederea asigurării ca perioadele de prohibiție și/sau alte măsuri reglementare de exploatare instituite în virtutea paragrafului 3 lit. a) al art. 7 să corespundă necesităților speciilor migratoare enumerate în anexa nr. III.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII SUPLIMENTARE

ARTICOLUL 11

1. În aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții, părțile contractante se angajează:

a) să opereze de fiecare dată când va fi necesar, mai ales când această cooperare ar putea spori eficacitatea măsurilor luate, conform altor articole ale prezentei Convenții;

b) să încurajeze și să coordoneze activitățile de cercetare în funcție de obiectivele acestei Convenții.

2. Fiecare parte contractantă se angajează:

a) să încurajeze reintroducerea speciilor indigene de floră și faună sălbatică dacă această măsură ar putea să contribuie la

conservarea unei specii amenințate cu nimicirea, cu condiția de a se proceda în prealabil, și ținând cont de experiența celorlalte părți contractante, la un studiu pentru a stabili dacă o astfel de reintroducere ar fi eficace și acceptabilă;

b) să controleze strict introducerea speciilor neindigene.

3. Fiecare parte contractantă va informa Comitetul permanent asupra speciilor care beneficiază de o protecție totală pe teritoriul său și care nu figurează în anexele nr. I și II.

ARTICOLUL 12

Părțile contractante pot adopta pentru conservarea florei și faunei sălbatice și a habitatelor lor naturale măsuri mai riguroase decât cele prevăzute în prezenta Convenție.

CAPITOLUL VI

COMITETUL PERMANENT

ARTICOLUL 13

1. Se constituie, în scopul prezentei Convenții, un Comitet permanent.

2. Orice parte contractantă poate fi reprezentată în cadrul Comitetului permanent printr-unul sau mai mulți delegați. Fiecare delegație va dispune de un singur vot. În limitele competențelor sale, Comunitatea Economică Europeană își exercită dreptul de vot cu un număr de voturi egal numărului statelor sale membre care sunt părți contractante ale prezentei Convenții; Comunitatea Economică Europeană nu-și va exercita dreptul de vot în situațiile în care statele membre implicate și-l exercită pe al lor și reciproc.

3. Orice stat membru în Consiliul Europei care nu este parte contractantă la Convenție poate fi reprezentat în comitet printr-un observator.

Comitetul permanent poate, în unanimitate, să invite orice stat nembrău al Consiliului Europei care nu este parte contractantă la Convenție să fie reprezentat printr-un observator la una dintre reuniunile sale.

Orice organism sau orice instituție calificată tehnic în domeniul protecției, conservării sau gestionării florei și faunei sălbatice și a habitatelor lor, și aparținând uneia din categoriile următoare:

a) organisme sau instituții internaționale, fie guvernamentale, fie nonguvernamentale sau organisme sau instituții naționale guvernamentale;

b) organisme sau instituții naționale nonguvernamentale care au fost desemnate în acest scop de către statul în care sunt stabilite pot informa Secretarul general al Consiliului Europei, cel puțin cu 3 luni înainte de reuniunea Comitetului, despre intenția lor de a fi reprezentate la acea reuniune prin observatori. Ele sunt admise cu excepția cazului când, cu cel puțin o lună înaintea reuniunii, o treime dintre părțile contractante au informat Secretarul general că se opun la aceasta.

4. Comitetul permanent este convocat de către Secretarul general al Consiliului Europei. El își va ține prima reuniune în termen de un an începând de la data intrării în vigoare a Convenției. În continuare, el se va reuni cel puțin o dată la 2 ani și oricând majoritatea părților contractante o solicită.

5. Majoritatea părților contractante formează cvorumul necesar pentru ținerea unei reuniuni a Comitetului Permanent.

6. Sub rezerva dispozițiilor prezentei Convenții, Comitetul permanent își va stabili propriul regulament interior.

ARTICOLUL 14

1. Comitetul permanent este însărcinat să urmărească aplicarea prezentei Convenții. El poate, în special:

- să revizuiască în mod permanent prevederile prezentei Convenții, inclusiv anexele sale, și să examineze modificările care s-ar impune;

- să facă recomandări părților contractante asupra măsurilor care trebuie luate pentru aplicarea prezentei Convenții;

- să recomande măsuri adecvate pentru asigurarea informării publicului asupra lucrărilor întreprinse în cadrul prezentei Convenții;

- să facă recomandări Comitetului Miniștrilor cu privire la invitarea statelor nemembre ale Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție;

- să facă orice propunere în scopul îmbunătățirii eficacității prezentei Convenții și cuprinzând propuneri de încheiere, cu state care nu sunt părți contractante la

Convenție, de acorduri care să sporească eficacitatea conservării speciilor sau grupelor de specii.

2. Pentru îndeplinirea misiunii sale, Comitetul permanent poate, din proprie inițiativă, să organizeze reuniuni de grupuri de experți.

ARTICOLUL 15

După fiecare dintre reuniunile sale, Comitetul permanent va transmite Comitetului de Miniștri al Consiliului European un raport asupra lucrărilor și funcționării Convenției.

CAPITOLUL VII

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 16

1. Orice amendament la articolele prezentei Convenții, propus de o parte contractantă sau de Comitetul de Miniștri, este comunicat Secretarului general al Consiliului European și transmis prin grija sa cu cel puțin două luni înainte de reuniunea Comitetului permanent statelor membre ale Consiliului European, fiecărui semnatar, fiecărei părți contractante, fiecărui stat invitat să semneze prezenta Convenție conform dispozițiilor art. 19 și tuturor statelor invitate să adere la aceasta, conform dispozițiilor art. 20.

2. Orice amendament propus, conform dispozițiilor paragrafului precedent, va fi examinat de către Comitetul permanent, care:

a) pentru amendamentele art. 1–12, supune textul adoptat cu o majoritate de trei sferturi din voturile exprimate acceptării părților contractante;

b) pentru amendamentele la art. 13–24, supune textul adoptat cu o majoritate de trei sferturi din voturile exprimate aprobării Comitetului de Miniștri. Acest text este comunicat, după aprobarea sa, părților contractante în vederea acceptării.

3. Orice amendament va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi după ce toate părțile contractante l-au informat pe Secretarul general că ele l-au acceptat.

4. Prevederile paragrafelor 1, 2 a) și 3 ale prezentului articol sunt aplicabile și în cazul adoptării de noi anexe la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 17

1. Orice amendament la anexele prezentei Convenții, propus de către o parte contractantă sau de către Comitetul de Miniștri, va fi comunicat Secretarului general al Consiliului Europei și transmis prin grija sa cu cel puțin două luni înaintea reuniunii Comitetului permanent statelor membre ale Consiliului Europei, fiecărui semnatar, fiecărei părți contractante, fiecărui stat invitat să semneze prezenta Convenție, conform dispozițiilor art. 19, și tuturor statelor invitate să adere la aceasta, conform dispozițiilor art. 20.

2. Orice amendament propus conform dispozițiilor paragrafului precedent va fi examinat de către Comitetul permanent, care-l poate adopta cu o majoritate de două treimi dintre părțile contractante. Textul adoptat va fi comunicat părților contractante.

3. La expirarea unei perioade de 3 luni de la adoptarea de către Comitetul permanent, și cu excepția cazului în care o treime dintre părțile contractante au notificat obiecții, orice amendament intră în vigoare pentru acele părți contractante care nu au notificat obiecții.

CAPITOLUL VIII

REGLEMENTAREA DIFERENDELOR

ARTICOLUL 18

1. Comitetul permanent se va strădui să faciliteze rezolvarea amiabilă a oricăror dificultăți pe care aplicarea Convenției le-ar putea genera.

2. Orice diferend între părțile contractante cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu s-a rezolvat pe baza dispozițiilor paragrafului precedent sau pe calea negocierii între părțile în diferend, și cu excepția cazului în care părțile convin altfel, este, la cererea uneia dintre ele, supusă arbitrajului. Fiecare dintre părți va desemna un arbitru și cei doi arbitri vor desemna un al treilea arbitru. Dacă, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 3 al prezentului articol într-un interval de 3 luni, socotite de la cererea de arbitraj, una dintre părți

nu și-a desemnat arbitru, președintele Curții Europene a Drepturilor Omului va proceda, la cererea celeilalte părți, la desemnarea sa într-un nou interval de 3 luni. Aceeași procedură se va aplica și în cazul în care cei doi arbitri nu se pot pune de acord asupra alegerii celui de-al treilea arbitru, într-un interval de 3 luni socotite de la desemnarea primilor doi arbitri.

3. În cazul diferendului între două părți contractante, dintre care una este un stat membru al Comunității Economice Europene, ea însăși parte contractantă, cealaltă adresează cererea de arbitraj simultan acestui stat membru și comunității, care-i va notifica concomitent, într-un interval de două luni de la primirea cererii, dacă statul membru sau comunitatea sau statul membru și comunitatea împreună se constituie parte la diferend. În lipsa unei astfel de notificări în intervalul numit, statul membru și comunitatea sunt considerate o singură și aceeași parte la diferend în vederea aplicării dispozițiilor care guvernează constituirea și procedura Curții de arbitraj. Același lucru când statul membru și comunitatea se constituie împreună parte la diferend.

4. Curtea de arbitraj își va stabili propriile norme procedurale. Hotărârile se vor lua cu majoritate de voturi. Sentința sa este definitivă și obligatorie.

5. Fiecare parte la diferend suportă cheltuielile arbitrului pe care l-a desemnat și părțile suportă, în mod egal, cheltuielile celui de-al treilea arbitru ca și celelalte cheltuieli antrenate de arbitraj.

CAPITOLUL IX

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Convenție este deschisă pentru semnare statelor membre ale Consiliului Europei și statelor membre care au participat la elaborarea sa, ca și Comunității Economice Europene.

Până la data intrării sale în vigoare, ea va fi, de asemenea, deschisă pentru semnare oricărui alt stat invitat de către Comitetul de Miniștri.

Convenția va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care cinci state, dintre care cel puțin patru state membre ale Consiliului Europei, își vor exprima consimțământul de a se supune Convenției conform dispozițiilor paragrafului precedent.

3. Ea va intra în vigoare față de orice stat semnatar sau al Comunității Economice Europene, care-și vor exprima ulterior consimțământul de a se supune ei, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 20

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea, după consultarea părților contractante, să invite să adere la Convenție orice stat nemembru al Consiliului care, invitat să o semneze conform prevederilor art. 19, nu o va fi făcut încă, și oricare alt stat nemembru.

2. Pentru orice alt stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentelor de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 21

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, sau în orice alt moment care urmează să extindă aplicarea prezentei Convenții prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei și la alt teritoriu desemnat în declarație și căruia-i asigură relațiile internaționale sau pentru care ea este abilitată să o stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea va deveni efectivă începând cu prima zi a lunii care urmează

expirării unei perioade de șase luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 22

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să formuleze una sau mai multe observații cu privire la anumite specii enumerate în anexele nr. II și III și/sau pentru unele dintre aceste specii care vor fi indicate în observația sau observațiile, cu privire la anumite mijloace sau metode de vânatoare și alte forme de exploatare menționate în anexa nr. IV.

Observațiile cu caracter general nu sunt admise.

2. Orice parte contractantă care extinde aplicarea prezentei Convenții la un teritoriu menționat în declarația prevăzută în paragraful 2 al art. 21 poate să formuleze una sau mai multe observații conform dispozițiilor paragrafului precedent pentru teritoriul respectiv.

3. Nici o altă observație nu este admisă.

4. Orice parte contractantă care a formulat o observație în virtutea paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol o poate retrage în totalitate sau parțial, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 23

1. Orice parte contractantă poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 24

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, fiecărui stat semnatar, Comunității Economice Europene semnatară a prezentei Convenții și fiecărei părți contractante:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform art. 19 și 20;

d) orice informație comunicată în virtutea prevederilor paragrafului 3 al art. 13;

e) orice raport stabilit în aplicarea art. 15;

f) orice amendament sau nouă anexă adoptată conform art. 16 și 17 și data la care acest amendament sau această nouă anexă intră în vigoare;

g) orice declarație făcută în virtutea paragrafelor 2 și 3 ale art. 21;

h) orice observație formulată în virtutea dispozițiilor paragrafelor 1 și 2 ale art. 22;

i) retragerea oricărei observații exprimate în virtutea dispozițiilor paragrafului 4 al art. 22;

j) orice notificare făcută în virtutea dispozițiilor art. 23 și data la care denunțarea va deveni efectivă.

Drept care, subsemnații autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Redactată la Berna, la 19 septembrie 1979, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind identice și alcătuint un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, fiecărui stat, precum și Comunității Economice Europene semnatare ca și fiecărui stat invitat să semneze prezenta Convenție sau să adere la ea.

N.R.: Listele speciilor protejate sunt publicate în cele trei anexe, după cum urmează:

– În anexa nr. I sunt enumerate speciile protejate de floră sălbatică;

– Anexa nr. II cuprinde lista speciilor de faună strict protejate: vertebrate (mamifere, păsări, reptile, amfibieni și pești) și nevertebrate (ortopode);

– Anexa nr. III cuprinde speciile de faună protejate: vertebrate (mamifere, păsări, pești) și nevertebrate (artropode, moluște).

– Anexa nr. IV prezintă mijloacele și metodele de vânatoare și alte forme de exploatare interzise pentru mamifere și păsări.

CONVENȚIA EUROPEANĂ A PEISAJULUI*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, denumite în continuare *părți*,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai bună cooperare între membrii săi în vederea protejării și promovării idealurilor și principiilor care constituie patrimoniul lor comun și că acest scop este atins, în particular, prin acorduri în domeniul economic și social,

Preocupate să ajungă la o dezvoltare durabilă bazată pe o relație echitabilă și armonioasă între necesitățile sociale, activitățile economice și mediu,

Constatând că peisajul participă într-o manieră importantă la interesul general în ceea ce privește domeniile: cultural, ecologic, de mediu și social și că el constituie o resursă favorabilă pentru activitatea economică, ale cărei protecție, management și amenajare corespunzătoare contribuie la crearea de locuri de muncă,

Conștiente că peisajul contribuie la formarea culturilor locale și că acesta este o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european, contribuind la bunăstarea umană și la consolidarea identității europene,

Recunoscând că peisajul este o parte importantă a calității vieții pentru oamenii de pretutindeni: în areale urbane sau rurale, în areale degradate sau în cele care se prezintă într-o stare perfectă, în spații recunoscute ca fiind de o frumusețe deosebită, precum și în cele obișnuite,

Ținând seama că evoluțiile tehnicilor de producție agricolă, silvică, industrială și minieră și politicile în materie de amenajare a teritoriului, urbanism, transport, infrastructură, turism și agrement, precum și schimbările economice mondiale continuă în multe cazuri să accelereze transformarea peisajelor,

Dorind să răspundă voinței publice de a se bucura de o calitate crescută a peisajelor și să joace un rol activ în transformarea lor,

---

* *Adoptată la Florența la 20 octombrie 2000.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 451 din 8 iulie 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 536 din 23 iulie 2002.

Convinse fiind că peisajul este un element esențial al bunăstării sociale și individuale și că protecția, managementul și amenajarea acestuia implică drepturi și responsabilități pentru fiecare,

Ținând seama de sursele legale existente la nivel internațional în domeniul protecției și managementului patrimoniului natural și cultural, de amenajarea teritoriului, de autonomia locală și cooperarea transfrontieră, în special de Convenția privind protecția habitatelor naturale și a vieții sălbatice din Europa (Bernă, 19 septembrie 1979), Convenția privind protecția patrimoniului arhitectural european (Granada, 3 octombrie 1985), Convenția europeană privind protecția patrimoniului arhitectural european (revizuită) (La Valletta, 16 ianuarie 1992), Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontieră a colectivităților sau autorităților teritoriale (Madrid, 21 mai 1980) și de protocoalele adiționale la aceasta, Carta europeană a autonomiei locale (Strasbourg, 15 octombrie 1985), Convenția privind diversitatea biologică (Rio, 5 iunie 1992), Convenția privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural (Paris, 16 noiembrie 1972) și de Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție pe probleme de mediu (Aarhus, 25 iunie 1998),

Recunoscând că diversitatea și calitatea peisajelor europene constituie o resursă comună pentru protecția, managementul și amenajarea cărora este necesară cooperarea,

Dorind să instituie un instrument nou, consacrat în mod exclusiv protecției, managementului și amenajării tuturor peisajelor europene,

Au căzut de acord asupra următoarelor:

CAPITOLUL I

PREVEDERI GENERALE

ARTICOLUL 1

Definiții

În sensul prezentei Convenții, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

a) *peisajul* desemnează o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani;

b) *politica peisajului* este o expresie prin care autoritățile publice competente desemnează principii generale, strategii și linii directoare care permit adoptarea de măsuri specifice care au ca scop protecția, managementul și amenajarea peisajului;

c) *obiectiv de calitate peisajeră* desemnează formularea de către autoritățile publice competente, pentru un anumit peisaj, a aspirațiilor populațiilor cu privire la caracteristicile peisajere ale cadrului lor de viață;

d) *protecția peisajului* cuprinde acțiunile de conservare și menținere a aspectelor semnificative sau caracteristice ale unui peisaj, justificate prin valoarea sa patrimonială derivată din configurația naturală și/sau de intervenția umană;

e) *managementul peisajelor* cuprinde acțiunile vizând, într-o perspectivă de dezvoltare durabilă, întreținerea peisajului în scopul direcționării și armonizării transformărilor induse de evoluțiile sociale, economice și de mediu;

f) *amenajarea peisajului* reprezintă acțiunile cu caracter de perspectivă ce au ca scop dezvoltarea, restaurarea sau crearea de peisaje.

ARTICOLUL 2

Arie de aplicare

Subiect al prevederilor art. 15, această Convenție se aplică pentru întregul teritoriu al părților și acoperă areale naturale, rurale, urbane și suburbane. Sunt incluse suprafețe terestre, ape interioare și areale marine. Se referă la peisaje care pot fi considerate deosebite, precum și la peisaje obișnuite sau degradate.

ARTICOLUL 3

Obiective

Obiectivele prezentei Convenții sunt: promovarea protecției peisajelor, managementul și amenajarea acestora și organizarea cooperării europene în acest domeniu.

CAPITOLUL II

MĂSURI NAȚIONALE

ARTICOLUL 4

Împărțirea responsabilităților

Fiecare parte va implementa prezenta Convenție, în particular prevederile art. 5 și 6, în conformitate cu

propria repartizare a competențelor, cu principiile constituționale și cu reglementările sale administrative și respectând principiul subsidiarității, ținând seama de Carta europeană a autonomiei locale. Fiecare parte va armoniza implementarea prezentei Convenții prin politici proprii și fără derogări de la prevederile acesteia.

ARTICOLUL 5

Măsuri generale

Fiecare parte se angajează:

a) să recunoască juridic peisajele ca o componentă esențială a cadrului de viață pentru populație, expresie a diversității patrimoniului comun cultural și natural și fundament al identității acesteia;

b) să stabilească și să implementeze politicile peisajului care au ca scop protecția, managementul și amenajarea acestuia, prin adoptarea de măsuri specifice menționate în prezenta Convenție;

c) să stabilească proceduri de participare pentru publicul larg, autorități regionale și locale, precum și pentru alți factori interesați la definirea și implementarea politicilor peisajere menționate la lit. b);

d) să integreze peisajul în politicile de amenajare a teritoriului, de urbanism și în cele culturale, de mediu, agricole, sociale și economice, precum și în alte politici cu posibil impact direct sau indirect asupra peisajului.

ARTICOLUL 6M

A

Fiecare parte se obligă să mărească gradul de conștientizare a societății civile, organizațiilor private și autorităților publice în ceea ce privește valoarea peisajelor și rolul transformării lor.

B. Formare și educare

Fiecare parte se obligă să promoveze:

a) formarea de specialiști în cunoașterea intervenției asupra peisajelor;

b) programe pluridisciplinare de formare în politica, protecția, managementul și amenajarea peisajului,

destinate profesioniștilor din sectorul privat și public și asociațiilor interesate;

c) cursuri școlare și universitare care în cadrul disciplinelor de specialitate să abordeze probleme privind valorile legate de peisaj și protecția, managementul și amenajarea acestuia.

C. Identificare și evaluare

1. Mobilizând factorii interesați, conform art. 5 lit. c), și în vederea unei mai bune cunoașteri a peisajelor proprii, fiecare parte se angajează:

a) (i) să identifice peisajele din ansamblul teritoriului propriu;

(ii) să analizeze caracteristicile acestora, precum și dinamica și factorii perturbanți;

(iii) să urmărească transformările;

b) să evalueze peisajele astfel identificate, ținând seama de valorile particulare atribuite lor de către părțile interesate și de populația implicată.

2. Această identificare și procedurile de evaluare vor fi dirijate prin schimbul de experiență și metodologie, organizat între părți, la nivel european, în conformitate cu prevederile art. 8.

D. Obiective de calitate peisajeră

Fiecare parte se obligă să definească obiective de calitate a peisajului pentru peisajele identificate și evaluate, după consultarea publică în conformitate cu art. 5 lit. c).

E. Implementare

Pentru ca politicile peisajului să aibă efect fiecare parte se obligă să introducă instrumente care au ca scop protecția, managementul și/sau amenajarea peisajului.

CAPITOLUL III

COOPERARE EUROPEANĂ

ARTICOLUL 7

Politici și programe internaționale

Părțile se obligă să coopereze în vederea introducerii dimensiunii peisajere în programele și politicile internaționale și să recomande ca, acolo unde este cazul, considerațiile referitoare la peisaj să fie incluse.

ARTICOLUL 8

Asistență mutuală și schimb de informații

Părțile se obligă să coopereze pentru întărirea eficacității măsurilor luate în conformitate cu prevederile prezentei Convenții și, în special:

a) să ofere asistență tehnică și științifică mutuală, prin acumulare și schimb de experiență și de lucrări de cercetare științifică în materie de peisaj;

b) să promoveze schimbul de specialiști în probleme privind peisajul, în special pentru informare și instruire;

c) să schimbe informații asupra tuturor problemelor acoperite de prevederile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 9

Peisaje transfrontiere

Părțile trebuie să încurajeze cooperarea transfrontieră la nivel local și regional și ori de câte ori este necesar să pregătească și să implementeze programe comune de punere în valoare a peisajului.

ARTICOLUL 10

Monitorizarea implementării Convenției

1. Comitetele de experți competenți existenți, stabiliți la art. 17 din Statutul Consiliului Europei, sunt însărcinate de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei să fie responsabile cu monitorizarea implementării Convenției.

2. După fiecare reuniune a Comitetului de Experți Secretarul general al Consiliului Europei va transmite Comitetului de Miniștri un raport asupra lucrărilor și funcționării Convenției.

3. Comitetele de experți propun Comitetului de Miniștri criteriile de atribuire și de reglementare privind acordarea unui premiu al peisajului de către Consiliul Europei.

ARTICOLUL 11

Premiul peisajului acordat de către Consiliul Europei

1. Premiul peisajului acordat de către Consiliul Europei este o distincție care poate fi atribuită autorităților locale și regionale și grupărilor lor care, în cadrul politicilor peisajere ale unei părți la prezenta

Convenție, au pus în practică politici sau măsuri de protecție, management și/sau amenajare a peisajelor, care s-au dovedit a avea efect de lungă durată și astfel au putut servi ca exemplu pentru alte autorități teritoriale în Europa. Această distincție poate fi, de asemenea, conferită organizațiilor neguvernamentale care au avut contribuții particulare remarcabile la protecția, managementul sau amenajarea peisajului.

2. Candidaturile pentru premiul peisajului acordat de Consiliul Europei vor fi transmise comitetelor de experți menționate la art. 10 de către părți. Autoritățile transfrontiere locale și regionale și alte grupări ale autorității locale și regionale interesate pot fi candidate ale unui management comun al peisajului în cauză.

3. La propunerea comitetelor de experți menționate la art. 10 Comitetul de Miniștri trebuie să definească și să publice criteriile pentru atribuirea premiului peisajului de către Consiliul Europei, să adopte regulamentul și să decerneze premiul.

4. Atribuirea premiului peisajului de către Consiliul Europei are ca scop încurajarea celor care îl primesc pentru a asigura protecția, managementul și amenajarea durabilă a peisajelor la care se face referire.

CAPITOLUL IV

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 12

Relația cu alte instrumente

Prevederile prezentei Convenții nu vor prejudicia prevederile mai stricte privind protecția, managementul și amenajarea peisajului, conținute în alte instrumente legale naționale sau internaționale, existente sau care vor intra în vigoare.

ARTICOLUL 13

Semnarea, ratificarea, intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării pentru statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de

ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 state membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consensul de a adera la aceasta în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.

3. Pentru toți semnatarii care își vor exprima ulterior consimțământul de a adera la prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 14

Aderarea

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita Comunitatea Europeană și oricare alt stat european care nu este membru al Consiliului Europei să adere la aceasta, prin decizia majorității, așa cum este prevăzut la art. 20 din Statutul Consiliului Europei, și prin vot unanim al statelor părți cu drept de semnătură din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru oricare stat care aderă sau pentru Comunitatea Europeană, în caz de aderare, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care s-a făcut depunerea instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 15

Aplicarea în teritoriu

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau când își depune instrumentul de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte poate la oricare dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții oricărui alt teritoriu specificat în declarație. Convenția va intra în vigoare pentru acel teritoriu în prima zi care urmează

expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente și privind orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație poate să fie retrasă prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 16

Denunțarea

1. Orice parte poate să denunțe oricând prezenta Convenție prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 17

Amendamente

1. Orice parte sau comitetele de experți menționate la art. 10 pot propune amendamente la prezenta Convenție.

2. Orice propunere de amendament va fi înaintată Secretarului general al Consiliului Europei, care o va comunica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte părți și oricărui stat european nou membru al Consiliului Europei care a fost invitat să adere la această Convenție în conformitate cu prevederile art. 14.

3. Orice propunere de amendament este examinată de comitetele de experți menționate la art. 10, care supun textul adoptat majorității de trei pătrimi din numărul reprezentanților părților Comitetului de Miniștri, pentru adoptare. După adoptarea sa de către Comitetul de Miniștri cu majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor părți care au dreptul de a-și exercita activitatea în Comitetul de Miniștri, textul va fi transmis părților pentru acceptare.

4. Orice amendament care va intra în vigoare după acceptarea lui de către părți în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 3 dintre statele membre ale Consiliului Europei au informat Secretarul general despre acceptarea sa. Pentru celelalte părți care l-au acceptat ulterior acest amendament va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care partea respectivă l-a informat pe Secretarul general al Consiliului Europei despre acceptarea sa.

ARTICOLUL 18

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va înștiința statele membre ale Consiliului Europei, orice stat sau Comunitatea Europeană, care a aderat la această Convenție, privind:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 13, 14 și 15;
- d) orice declarație făcută în virtutea art. 15;
- e) orice denunțare făcută în virtutea art. 16;
- f) orice propunere de amendare, orice amendament adoptat conform art. 17 și data la care intră în vigoare;
- g) orice alt act, notificare, informare sau comunicare referitoare la prezenta Convenție.

Pentru conformitate subsemnații autorizați în acest scop au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Florența la 20 octombrie 2000, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi păstrat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii legalizate fiecărui stat membru al Consiliului Europei și fiecărui stat sau Comunității Europene, invitate să adere la prezenta Convenție.

Seria Tratatelor Europene nr. 125

**CONVENȚIA EUROPEANĂ
PENTRU PROTECȚIA ANIMALELOR DE COMPANIE*)**

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o cooperare mai strânsă între membrii săi,

Recunoscând că omul are o obligație morală de a respecta toate creaturile vii și păstrând legăturile speciale existente între om și animalele de companie,

Considerând că animalele de companie sunt foarte importante datorită contribuției lor la calitatea vieții și, prin urmare, reprezintă o valoare pentru societate,

Având în vedere dificultățile care decurg din marea varietate a animalelor care sunt deținute de către om,

Având în vedere riscurile inerente determinate de suprapopularea cu animale pentru igiena, sănătatea și securitatea omului și a altor animale,

Având în vedere că deținerea specimenelor din fauna sălbatică, în calitate de animale de companie, nu ar trebui să fie încurajată,

Conștienți de diferitele condiții care guvernează achiziționarea, deținerea, creșterea în scop comercial sau necomercial, cesiunea ori comerțul cu animale de companie,

Conștienți de faptul că condițiile de deținere a animalelor de companie nu permit întotdeauna promovarea sănătății și bunăstării acestora,

Conștienți că atitudinile în privința animalelor de companie variază considerabil datorită uneori unei lipse de cunoștințe sau de conștiință,

---

*) Deschisă spre semnare la 13 noiembrie 1987. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 60 din 24 martie 2004, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 400 din 5 mai 2004.

Considerând că o atitudine și o practică sunt nu numai un obiectiv de dorit, dar, de asemenea, și realist,
Au căzut de acord asupra următoarelor:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Definiții

(1) În termenii prezentei convenții înțelegem prin *animal de companie* orice animal deținut sau destinat a fi deținut de către om, în special pe lângă casă, pentru agrement sau companie.

(2) Înțelegem prin *comerț cu animale de companie* ansamblul de tranzacții practicate în mod regulat, în cantități substanțiale și în scopuri lucrative, care implică transferul proprietății acestor animale.

(3) Înțelegem prin *creșterea și îngrijirea animalelor de companie* cu titlu comercial creșterea și îngrijirea practicate în special în scop comercial și în număr mare.

(4) Înțelegem prin *refugiu pentru animale* o unitate cu scop nelucrative, în care animalele de companie pot fi deținute în număr considerabil. În cazul în care legislația națională și/sau măsuri administrative o permit, o astfel de unitate poate primi animale fără stăpân.

(5) Înțelegem prin *animal fără stăpân* orice animal de companie care, fie nu are adăpost, fie se găsește în afara proprietății stăpânului său sau a deținătorului său și care nu este sub controlul ori supravegherea directă a nici unui proprietar sau deținător.

(6) Înțelegem prin *autoritate competentă* autoritatea desemnată de către statul membru al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 2

Domeniu de aplicare și punere în practică

(1) Fiecare parte se angajează să ia măsurile necesare punerii în aplicare a dispozițiilor acestei convenții în ceea ce privește:

a) animalele de companie deținute de către o persoană fizică sau juridică, pe orice proprietate, în orice unitate și care sunt destinate comercializării sau creșterii și deținerii

în scop comercial a acestora, precum și cele aflate în orice refugiu pentru animale;

b) dacă este cazul, animalele fără stăpân.

(2) Nici o dispoziție a acestei convenții nu poate afecta punerea în practică a celorlalte prevederi legate de protecția animalelor sau de apărarea speciilor sălbatice pe cale de dispariție.

(3) Nici o dispoziție a prezentei convenții nu afectează posibilitatea părților de a adopta reguli foarte stricte pentru asigurarea protecției animalelor de companie sau aplicării în continuare a dispozițiilor pentru alte categorii de animale care nu sunt în mod expres citate în prezenta convenție.

CAPITOLUL II

PRINCIPII CARE TREBUIE RESPECTATE DE CĂTRE DEȚINĂTORII DE ANIMALE DE COMPANIE

ARTICOLUL 3

Principii de bază pentru bunăstarea animalelor

(1) Nimeni nu trebuie să cauzeze inutil durere, suferințe fizice sau psihice unui animal de companie.

(2) Nimeni nu trebuie să abandoneze un animal de companie.

ARTICOLUL 4

Deținerea

(1) Orice persoană care deține un animal de companie sau care are grijă de un animal de companie trebuie să fie responsabil de sănătatea și bunăstarea acestuia.

(2) Orice persoană care deține un animal de companie sau care se ocupă de acesta trebuie să-i asigure toate condițiile, îngrijirile și atenția, ținând cont de nevoile etologice, în funcție de specie și rasă, și în special trebuie:

a) să îi asigure, în cantitate suficientă, hrană și apă;

b) să îi asigure posibilitatea de mișcare;

c) să ia măsurile necesare pentru a nu lăsa animalele să devină libere.

(3) Un animal nu poate fi deținut ca animal de companie dacă:

- a) condițiile enumerate în alin. (2) nu sunt îndeplinite;
sau
b) condițiile sunt îndeplinite, dar animalul nu se poate adapta în captivitate.

ARTICOLUL 5

Reproducția

Orice persoană care selecționează un animal de companie pentru reproducție trebuie să ia în considerare caracteristicile anatomice, fiziologice și comportamentale care ar putea compromite sănătatea și bunăstarea descendenților sau a femelei.

ARTICOLUL 6

Limita de vârstă pentru achiziționare

Nici un animal de companie nu poate să fie vândut persoanelor sub 16 ani fără consimțământul expres al părinților lor sau al altor persoane care exercită responsabilități parentale.

ARTICOLUL 7

Dresajul

Nici un animal de companie nu trebuie să fie dresat prin metode care ar putea prejudicia sănătatea sau bunăstarea animalului și în special nu trebuie forțat să își depășească capacitatea naturală sau forța sa naturală ori utilizând mijloace artificiale care provoacă răni sau dureri inutile. De asemenea, se interzice utilizarea mijloacelor artificiale de dresaj care provoacă răni sau dureri inutile, suferințe ori teamă.

ARTICOLUL 8

Comercializarea, creșterea în scop comercial, refugiile pentru animale

(1) Orice persoană care, la momentul intrării în vigoare a prezentei convenții, comercializează sau crește ori adăpostește în scopuri comerciale sau care administrează un refugiu pentru animale trebuie să facă o declarație autorității competente într-un interval stabilit de fiecare parte. Orice persoană care are intenția să se ocupe de una dintre activitățile enumerate anterior trebuie să facă o declarație autorității competente.

(2) În această declarație trebuie să se menționeze:
a) speciile animalelor de companie care sunt sau vor fi implicate;
b) persoana responsabilă și cunoștințele sale;
c) descrierea instalațiilor și echipamentelor care sunt sau vor fi utilizate.

(3) Activitățile menționate anterior nu pot fi exercitate decât:

a) dacă persoana responsabilă posedă cunoștințele și aptitudinile necesare exercitării acestei activități, având fie o pregătire corespunzătoare, fie o experiență suficientă cu animalele de companie; și

b) dacă instalațiile și echipamentele utilizate pentru activitate satisfac cerințele menționate în art. 4.

(4) Pe baza declarațiilor făcute conform dispozițiilor alin. (1), autoritatea competentă trebuie să stabilească dacă condițiile menționate în alin. (3) sunt îndeplinite sau nu.

În cazul în care nu sunt îndeplinite într-o manieră corespunzătoare, autoritatea competentă va recomanda măsuri și, dacă aceasta este considerată necesară pentru protecția animalelor, se poate dispune chiar interdicția comercializării sau continuarea activității.

(5) Autoritatea competentă trebuie, în conformitate cu legislația națională, să controleze dacă condițiile menționate mai sus sunt îndeplinite sau nu.

ARTICOLUL 9

Publicitate, spectacole, expoziții, competiții și manifestări similare

(1) Animalele de companie nu pot fi utilizate pentru publicitate, spectacole, expoziții, competiții sau manifestări similare, decât:

a) dacă organizatorul creează condițiile necesare pentru ca aceste animale să fie tratate conform exigențelor prevăzute la art. 4 alin. (2), și

b) dacă sănătatea și bunăstarea lor nu sunt puse în pericol.

(2) Unui animal de companie nu trebuie să i se administreze nici un tratament, nici o substanță, nu trebuie să fie supus nici unui procedeu, în scopul creșterii sau diminuării nivelului natural al performanțelor sale:

a) în cursul competițiilor; sau

b) cu alte ocazii,

dacă acestea ar constitui un risc pentru sănătatea și bunăstarea animalului.

ARTICOLUL 10

Intervenții chirurgicale

(1) Intervențiile chirurgicale destinate modificării aspectului unui animal de companie sau altor scopuri necurative trebuie să fie interzise și, în special:

- a) codotomia;
- b) cuparea urechilor;
- c) secționarea corzilor vocale;
- d) ablația ghearelor și dinților.

(2) Excepții de la aceste interdicții nu pot fi autorizate decât:

a) dacă medicul veterinar consideră o intervenție curativă necesară fie din motive de medicină veterinară, fie în interesul unui animal deosebit;

b) pentru a împiedica reproducția.

(3) a) Intervențiile în cursul cărora animalul va suferi sau riscă să sufere dureri considerabile nu trebuie să fie efectuate decât sub anestezie și de către un medic veterinar sau sub controlul său.

b) Intervențiile care nu necesită anestezie pot fi efectuate de către o persoană competentă, în conformitate cu legislația națională.

ARTICOLUL 11

Sacrificarea

(1) Numai medicul veterinar sau o altă persoană competentă poate să procedeze la sacrificarea unui animal de companie, excepție făcând cazurile de urgență când trebuie să se pună capăt suferințelor unui animal și când ajutorul unui medic veterinar sau al altei persoane competente nu poate fi obținut rapid sau alte cazuri de urgență prevăzute de legislația națională. Orice sacrificare trebuie să se facă cu minimum de suferință fizică și psihică, ținând cont de circumstanțe.

Metoda aleasă, exceptată în caz de urgență, trebuie:

a) fie să provoace o pierdere imediată a conștienței, urmată de moarte;

b) fie să înceapă prin realizarea unei anestezii generale profunde, urmată de un procedeu care va cauza moartea cu certitudine.

Persoana responsabilă cu sacrificarea trebuie să se asigure că animalul este mort înainte să se realizeze jupuirea.

(2) Următoarele metode de sacrificare trebuie să fie interzise:

a) înecul și alte metode de asfixie, dacă ele nu produc efectele menționate în alin. (1) lit. b);

b) utilizarea otrăvurilor sau drogurilor ale căror doza și aplicare nu pot fi controlate în maniera de a obține efectele menționate în alin. (1);

c) electrocutarea, mai ales dacă ea nu este precedată de pierderea imediată a conștienței.

CAPITOLUL III

MĂSURI SUPLIMENTARE REFERITOARE LA ANIMALELE FĂRĂ STĂPÂN

ARTICOLUL 12

Reducerea numărului de animale fără stăpân

Atunci când o parte estimează că numărul de animale fără stăpân constituie pentru ea o problemă, ea trebuie să ia măsurile legislative și/sau administrative necesare pentru reducerea numărului acestora prin metode care nu cauzează dureri, suferințe sau temeri evitabile.

a) Astfel de măsuri trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

(i) în cazul în care astfel de animale trebuie să fie capturate, aceasta trebuie să se facă astfel încât să producă minimum de suferințe fizice și psihice animalelor, în funcție de natura animalului;

(ii) în cazul în care animalele capturate sunt adăpostite sau sacrificate, aceasta trebuie să se facă în conformitate cu principiile prezentei convenții.

b) Părțile sunt obligate să respecte:

(i) identificarea permanentă a câinilor și pisicilor prin mijloace corespunzătoare care să nu producă decât dureri, suferințe sau temeri ușoare ori temporare, cum ar fi tatuarea însoțită de înregistrarea numărului, precum și de numele și adresele proprietarilor;

(ii) reducerea reproduției neplanificate a câinilor și pisicilor și încurajarea sterilizării acestora;

- (iii) încurajarea persoanelor care au găsit un câine sau o pisică fără stăpân să semnaleze acest lucru autorității competente.

ARTICOLUL 13

Excepții privind capturarea, deținerea și sacrificarea

Excepțiile la principiile stabilite în prezenta convenție, referitoare la capturarea, deținerea și sacrificarea animalelor fără stăpân, nu pot fi admise decât dacă acestea sunt inevitabile, în cadrul programelor guvernamentale de control al bolilor.

CAPITOLUL IV

INFORMARE ȘI EDUCARE

ARTICOLUL 14

Programe de informare și educare

Părțile se angajează să încurajeze dezvoltarea programelor de informare și de educare pentru a promova, în rândul organizațiilor și indivizilor implicați în: deținerea, creșterea, dresajul, comerțul și adăpostirea animalelor de companie, conștientizarea și cunoașterea dispozițiilor și principiilor prezentei convenții. În aceste programe atenția trebuie să se îndrepte în special asupra următoarelor subiecte:

a) dresajul animalelor de companie în scop comercial sau pentru competiții, care trebuie să se efectueze de către persoane având cunoștințele și competențele corespunzătoare;

b) necesitatea de a descuraja:

(i) încredințarea animalelor de companie persoanelor până la vârsta de 16 ani fără consimțământul expres al părinților sau al altor persoane care dețin responsabilități parentale;

(ii) acordarea animalelor de companie ca premii, recompense sau prime;

(iii) înmulțirea neplanificată a animalelor de companie;

c) eventualele consecințe negative pentru sănătatea și bunăstarea animalelor sălbatice, în cazul achiziționării sau introducerii lor ca animale de companie;

d) riscurile care decurg din achiziționarea ireponsabilă a animalelor de companie, care conduce la creșterea numărului animalelor nedorite și abandonate.

CAPITOLUL V

CONSULTĂRI MULTILATERALE

ARTICOLUL 15

Consultări multilaterale

(1) Părțile procedează, într-un interval de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții și la fiecare 5 ani și de fiecare dată când majoritatea reprezentanților părților o cer, la consultări multilaterale în cadrul Consiliului Europei în vederea examinării aplicării prezentei convenții și a oportunității revizuirii sale sau a extinderii aplicării oricăreia dintre dispozițiile sale. Aceste consultări vor avea loc în cursul reuniunilor convocate de către secretarul general al Consiliului Europei.

(2) Orice parte are dreptul să desemneze un reprezentant care să participe la aceste consultări. Orice stat membru al Consiliului Europei care nu este parte a prezentei convenții are dreptul de a fi reprezentat la aceste consultări de un observator.

(3) După fiecare consultare, părțile supun Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un raport asupra consultării și funcționării prezentei convenții, incluzând, dacă acestea consideră necesar, propuneri vizând amendarea art. 15–23 din prezenta convenție.

(4) Sub rezerva dispozițiilor prezentei convenții, părțile stabilesc regulile de procedură pentru desfășurarea consultărilor.

CAPITOLUL VI

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 16

Amendamente

(1) Orice amendament la art. 1–14, propus de una dintre părți sau de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, este comunicat secretarului general al Consiliului Europei și transmis prin intermediul său statelor membre

ale Consiliului Europei, fiecărei părți și fiecărui stat invitat să adere la prezenta convenție conform dispozițiilor art. 19.

(2) Orice amendament propus conform dispozițiilor alin. (1) este examinat, în minimum două luni de la transmiterea sa de către secretarul general al Consiliului Europei, în cadrul unei consultări multilaterale în care acest amendament poate fi adoptat cu o majoritate de două treimi din numărul părților. Textul adoptat este comunicat părților.

(3) La expirarea unei perioade de 12 luni după adoptarea sa în urma consultărilor multilaterale, orice amendament intră în vigoare, în afară de cazul în care una dintre părți a exprimat obiecții la acesta.

CAPITOLUL VII

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 17

Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea

Prezenta convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 18

Intrarea în vigoare

(1) Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează unei perioade de 6 luni după data la care patru state membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consimțământul de a fi părți ale acesteia conform dispozițiilor art. 17.

(2) Pentru orice stat membru al Consiliului Europei, care își va exprima ulterior consimțământul de a fi parte la prezenta convenție, ea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 19

Aderarea statelor nemembre

(1) După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea

invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la aceasta, printr-o decizie luată de majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din statutul Consiliului Europei și de unanimitatea reprezentanților statelor contractante având drept de reprezentare în Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei.

(2) Pentru orice stat în curs de aderare prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data de depunere a instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 20

Clauză teritorială

(1) Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta convenție.

(2) Orice parte poate, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu referire la acest teritoriu în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii declarației de către secretarul general al Consiliului Europei.

(3) Orice declarație făcută în virtutea alin. (1) și (2) va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data recepționării notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 21

Rezerve

(1) Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să formuleze una sau mai multe rezerve cu referire la art. 6 și la art. 10 alin. (1) lit. a). Nici o altă rezervă nu poate fi prezentată.

(2) Orice parte care a formulat o rezervă în virtutea alin. (1) o poate retrage în totalitate sau parțial înaintând o notificare secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare la data recepționării notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

(3) Partea care a formulat o rezervă în cadrul unei dispoziții a prezentei convenții nu poate cere aplicarea acestei dispoziții de către o altă parte; totodată, ea poate, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să ceară aplicarea acestei dispoziții în măsura în care ea însăși a acceptat-o.

ARTICOLUL 22

Denunțarea

(1) Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

(2) Denunțarea va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data recepționării notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 23

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat ce a aderat la prezenta convenție sau a fost invitat să o facă:

- a) fiecare semnătură;
- b) depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei convenții în conformitate cu art. 18, 19, 20;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, fiind autorizați în acest scop, am semnat prezenta convenție.

Întocmită la Strasbourg la 13 noiembrie 1987, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei și fiecărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

VIII. DREPT INTERNAȚIONAL — CIRCULAȚIA
PERSOANELOR

Seria Tratatelor europene nr. 31

ACORD EUROPEAN PRIVIND SUPRIMAREA VIZELOR PENTRU REFUGIAȚI*

*Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,
Dorind să faciliteze călătoriile refugiaților rezidenți pe
teritoriile lor,*

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. Refugiații rezidenți legal pe teritoriul uneia dintre părțile contractante vor fi scutiți, în termenii prezentului acord și sub condiția reciprocității, de formalitatea vizelor pentru a intra pe teritoriul altor părți contractante și pentru a ieși prin toate punctele de frontieră, cu condiția:

a) ca ei să fie titularii unui titlu de călătorie, valabil, eliberat de autoritățile părții contractante unde au rezidența legală, conform dispozițiilor Convenției referitoare la statutul refugiaților din 28 iulie 1951 sau ale Acordului privind eliberarea unui titlu de călătorie pentru refugiați din 15 octombrie 1946;

b) ca șederea lor să nu depășească 3 luni.

2. Viza poate fi cerută pentru toate șederile cu o durată mai mare de 3 luni sau pentru orice intrare pe teritoriul unei alte părți contractante în vederea exercitării unei activități lucrative.

ARTICOLUL 2

Termenul *teritoriu al unei părți contractante* va avea, în ceea ce privește prezentul Acord, semnificația pe care această parte contractantă i-o va atribui printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

* Adoptat la Strasbourg la 20 aprilie 1959.

A intrat în vigoare la 4 septembrie 1960.

România a ratificat Acordul prin Legea nr. 75 din 16 martie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 144 din 23 martie 2001.

ARTICOLUL 3

În măsura în care una sau mai multe părți contractante consideră necesar, trecerea frontierei nu se va face decât prin punctele autorizate.

ARTICOLUL 4

1. Dispozițiile prezentului Acord nu aduc atingere dispozițiilor legale și reglementărilor referitoare la șederea străinilor pe teritoriul fiecărei părți contractante.

2. Fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a refuza accesul sau șederea pe teritoriul său persoanelor pe care ea le consideră indezirabile.

ARTICOLUL 5

Refugiații care au intrat pe teritoriul unei părți contractante în virtutea dispozițiilor prezentului Acord vor fi readmiși în orice moment pe teritoriul părții contractante ale cărei autorități le-au eliberat un titlu de călătorie, la simpla cerere a primei părți contractante, cu excepția cazului în care aceasta a autorizat persoanele respective să se stabilească pe teritoriul său.

ARTICOLUL 6

Dispozițiile prezentului Acord nu aduc atingere prevederilor legislațiilor naționale, tratatelor, convențiilor sau acordurilor bilaterale ori multilaterale existente sau care vor intra în vigoare, în baza cărora vor fi aplicate refugiaților rezidenți legal pe teritoriul unei părți contractante măsuri mai favorabile în ceea ce privește trecerea frontierei.

ARTICOLUL 7

1. Fiecare parte contractantă își rezervă dreptul, din rațiuni de ordine publică, de securitate sau de sănătate publică, să nu aplice imediat prezentul Acord sau să suspende temporar aplicarea acestuia cu privire la toate celelalte părți contractante sau la unele dintre acestea, cu excepția dispozițiilor art. 5. Această măsură va fi imediat notificată Secretarului general al Consiliului Europei. Se va proceda în același mod în momentul în care măsura în cauză va înceta.

2. Orice parte contractantă care se va prevala de unul dintre drepturile prevăzute la alineatul precedent nu va

putea pretinde aplicarea prezentului Acord de către altă parte contractantă decât în măsura în care îl va aplica ea însăși față de această parte contractantă.

ARTICOLUL 8

Prezentul Acord este deschis spre semnare membrilor Consiliului Europei care pot deveni parte la aceasta prin:

- a) semnare fără rezerva ratificării;
- b) semnare sub rezerva ratificării, urmată de ratificare.

Instrumentele de ratificare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 9

1. Prezentul Acord va intra în vigoare la o lună de la data la care 3 membri ai Consiliului Europei, conform dispozițiilor art. 8, vor semna Acordul fără rezerva ratificării sau îl vor ratifica.

2. Pentru oricare membru care, ulterior, va semna Acordul fără rezerva ratificării sau îl va ratifica, Acordul va intra în vigoare la o lună de la data semnării ori depunerii instrumentului de ratificare.

ARTICOLUL 10

După intrarea în vigoare a prezentului Acord Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei poate invita, prin unanimitate de voturi, orice guvern nemembru al Consiliului Europei, care este parte fie la Convenția privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951, fie la Acordul privind eliberarea titlului de călătorie pentru refugiați din 15 octombrie 1946, să adere la prezentul Acord. Aderarea va avea efect la o lună de la data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 11

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica membrilor Consiliului Europei și statelor care au aderat la acest Acord:

a) orice semnare cu eventualele rezerve de ratificare, depunerea oricărui instrument de ratificare și data intrării în vigoare a prezentului Acord;

b) depunerea oricărui instrument de aderare în baza art. 10;

c) orice notificare sau declarație primită în conformitate cu dispozițiile art. 2, 7 și 12 și data de la care aceasta va avea efect.

ARTICOLUL 12

Orice parte contractantă va putea înceta aplicarea prezentului Acord prin intermediul unui preaviz de 3 luni, dat printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

Drept care subsemnații, deplin autorizați în acest scop, au semnat prezentul Acord.

Încheiat la Strasbourg la 20 aprilie 1959, în limbile engleză și franceză, cele două texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus la arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va trimite copie certificată pentru conformitate guvernelor semnatare.

Seria Tratatelor europene nr. 107

ACORD EUROPEAN ASUPRA TRANSFERULUI RESPONSABILITĂȚII CU PRIVIRE LA REFUGIAȚI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Acord,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Dorind să amelioreze situația refugiaților în statele membre ale Consiliului Europei,

Dorind să faciliteze aplicarea art. 28 din Convenția privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 și a paragrafelor 6 și 11 din anexă, îndeosebi în ceea ce

---

* *Adoptat la Strasbourg la 16 octombrie 1980. A intrat în vigoare la 1 decembrie 1980.*

România a ratificat Acordul prin Legea nr. 88 din 10 mai 2000, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 235 din 29 mai 2000, cu următoarele rezerve:

1. *În ceea ce privește transferul responsabilității potrivit art. 2 paragraful 1, acesta nu va avea loc atunci când statul român a autorizat refugiatul să rămână pe teritoriul său pentru o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire.*

2. *Statul român nu va accepta o cerere de readmisie prezentată în baza dispozițiilor art. 4 paragraful 2.*

privește situația unui refugiat care își schimbă locul de reședință și se stabilește legal pe teritoriul unei alte părți contractante,

Preocupate în special, în acest scop, de a preciza, într-un spirit liberal și umanitar, condițiile în care responsabilitatea eliberării unui titlu de călătorie este transferată de la o parte contractantă la alta,

Considerând că este de dorit reglementarea acestei materii în mod uniform între statele membre ale Consiliului Europei,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

În sensul prezentului Acord:

a) expresia *refugiat* desemnează o persoană căreia i se aplică Convenția privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 sau, după caz, Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967;

b) expresia *titlu de călătorie* desemnează titlul eliberat în virtutea Convenției sus-menționate;

c) expresia *primul stat* desemnează statul parte la prezentul Acord, care a eliberat acest titlu de călătorie;

d) expresia *al doilea stat* desemnează un alt stat parte la prezentul Acord, în care se află refugiatul, titular al unui titlu de călătorie eliberat de primul stat.

ARTICOLUL 2

1. Transferul responsabilității este considerat că a avut loc la expirarea unei perioade de 2 ani de ședere efectivă și neîntreruptă în al doilea stat, cu acordul autorităților acestuia, sau mai înainte, dacă al doilea stat a admis ca refugiatul să rămână pe teritoriul său fie de o manieră permanentă, fie pentru o durată care excede valabilității titlului de călătorie.

Această perioadă de 2 ani curge începând de la data admiterii refugiatului pe teritoriul celui de-al doilea stat sau, dacă o asemenea dată nu poate fi stabilită, începând de la data la care refugiatul s-a prezentat în fața autorităților celui de-al doilea stat.

2. Pentru calcularea perioadei prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol:

a) șederile autorizate numai pentru studii, pentru pregătire profesională sau pentru îngrijiri medicale nu sunt luate în calcul;

b) durata detenției unui refugiat în legătură cu o condamnare penală nu este luată în calcul;

c) perioada de-a lungul căreia refugiatul este autorizat să rămână pe teritoriul celui de-al doilea stat în așteptarea unei decizii ce va fi adoptată ca urmare a unui recurs împotriva unei decizii de refuz de ședere sau împotriva unei măsuri de îndepărtare nu este luată în calcul decât dacă decizia adoptată este favorabilă refugiatului;

d) perioadele în care refugiatul absentează temporar de pe teritoriul celui de-al doilea stat pentru o perioadă ce nu depășește 3 luni consecutive sau, în mai multe reprize, pentru o durată totală ce nu depășește 6 luni vor fi luate în calcul, șederea nefiind considerată ca întreruptă sau suspendată datorită unor astfel de absențe.

3. Transferul responsabilității este, de asemenea, considerat că a avut loc atunci când, în virtutea art. 4, readmisia în primul stat nu mai poate fi cerută.

ARTICOLUL 3

1. Până la data transferului responsabilității titlul de călătorie este prelungit sau reînnoit de primul stat.

2. Refugiatul nu este obligat să părăsească al doilea stat pentru a obține prelungirea sau reînnoirea titlului său de călătorie și poate în acest scop să se adreseze misiunilor diplomatice sau serviciilor consulare ale primului stat.

ARTICOLUL 4

1. Atâta timp cât nu a avut loc transferul responsabilității conform art. 2 paragrafele 1 și 2, refugiatul va fi readmis în orice moment pe teritoriul primului stat, chiar și după expirarea titlului de călătorie. În acest din urmă caz readmisia va interveni la simpla cerere a celui de-al doilea stat, cu condiția ca această cerere să fie prezentată în următoarele 6 luni de la expirarea titlului de călătorie.

2. Dacă autoritățile celui de-al doilea stat nu cunosc unde se află refugiatul și nu pot din această cauză să facă cererea menționată la paragraful 1 în cursul celor 6 luni următoare expirării titlului de călătorie, această cerere trebuie făcută în cele 6 luni după ce al doilea stat a luat cunoștința de locul unde se află refugiatul, dar nu mai târziu de 2 ani de la expirarea titlului de călătorie.

ARTICOLUL 5

1. Începând de la data transferului responsabilității:

a) responsabilitatea primului stat de a prelungi sau de a reînnoi titlul de călătorie al refugiatului va înceta;

b) îi revine celui de-al doilea stat responsabilitatea de a-i elibera refugiatului un nou titlu de călătorie.

2. Al doilea stat va informa primul stat că transferul responsabilității a avut loc.

ARTICOLUL 6

După data transferului responsabilității cel de-al doilea stat va facilita, în interesul reîntregirii familiei și pentru rațiuni umanitare, admiterea pe teritoriul său a soțului și a copiilor minori sau care se află în sarcina refugiatului.

ARTICOLUL 7

Administrațiile competente ale părților pot comunica direct între ele în ceea ce privește aplicarea prezentului Acord. Aceste administrații vor fi desemnate de fiecare stat în momentul în care își exprimă consimțământul de a fi legate prin Acord, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

1. Nici o dispoziție a prezentului Acord nu aduce atingere drepturilor și avantajelor care au fost acordate sau care ar putea fi acordate refugiaților, independent de prezentul Acord.

2. Nici o dispoziție a prezentului Acord nu poate fi interpretată ca împiedicând una dintre părți să extindă beneficiul prezentului Acord la persoane care nu îndeplinesc condițiile prevăzute.

3. Prevederile cuprinse în acordurile bilaterale încheiate între părți privind transferul responsabilității de a elibera titlurile de călătorie în virtutea Convenției privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 sau readmisia refugiaților în absența transferului încetează de a fi aplicabile începând de la data intrării în vigoare a prezentului Acord între aceste părți. Drepturile și avantajele dobândite sau în curs de dobândire de către refugiați în virtutea acestor acorduri nu vor fi afectate.

ARTICOLUL 9

1. Prezentul Acord este deschis pentru semnare statelor membre ale Consiliului Europei, care își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnătură, fără rezerva ratificării, acceptării ori aprobării; sau

b) semnătură, sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare ori aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 10

1. Presentul Acord va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care două state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Acord potrivit dispozițiilor art. 9.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul Acord acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 11

1. După intrarea în vigoare a prezentului Acord Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care este parte la Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 sau, după caz, la Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967, să adere la Acord. Decizia de invitare va fi luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d) din statut și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a ocupa un loc în Comitetul Miniștrilor.

2. Pentru orice stat care aderă Acordul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 12

1. Orice stat poate, în momentul semnării ori în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Acord.

2. Orice stat poate, în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată Secretarului general, să extindă aplicarea prezentului Acord la orice teritoriu desemnat în declarația sa. Acordul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună după data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește întregul teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragera va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 13

Fără a prejudicia dispozițiile art. 12, prezentul Acord se va aplica fiecărei părți, ținându-se seama de limitele și de rezervele la obligațiile asumate de ele în virtutea Convenției privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 sau, după caz, a Protocolului privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967.

ARTICOLUL 14

1. Orice stat poate, în momentul semnării ori în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că uzează de una sau două rezerve cuprinse în anexa la prezentul Acord. Nici o altă rezervă nu este admisă.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului precedent poate să o retragă în totalitate sau în parte, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect de la data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Partea care a formulat o rezervă la adresa unei dispoziții a prezentului Acord nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către altă parte; totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, ea poate pretinde să se aplice această dispoziție în măsura în care ea a acceptat-o.

ARTICOLUL 15

1. Dificultățile referitoare la interpretarea și la aplicarea prezentului Acord vor fi reglate prin înțelegere directă între autoritățile administrative competente și, în funcție de nevoi, pe cale diplomatică.

2. Orice diferend între părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului Acord, care nu a putut fi reglat pe calea negocierilor sau prin alte mijloace, va fi supus arbitrajului, la cererea uneia dintre părțile aflate în diferend. Fiecare parte va desemna un arbitru, iar cei 2 arbitri vor desemna un al treilea arbitru.

Dacă într-un interval de 3 luni de la cererea de arbitraj una dintre părți nu a procedat la desemnarea arbitrului său, acesta va fi desemnat, la cererea celeilalte părți, de președintele Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă președintele Curții Europene a Drepturilor Omului este resortisant al uneia dintre părțile aflate în diferend, desemnarea arbitrului va reveni vicepreședintelui Curții sau dacă vicepreședintele este resortisant al uneia dintre părțile aflate în diferend, membrului cel mai vechi al Curții, care nu este resortisant al nici uneia dintre părți.

Aceeași procedură se va aplica în cazul în care cei 2 arbitri nu se vor putea pune de acord în ceea ce privește alegerea celui de-al treilea arbitru.

Tribunalul arbitral își va hotărî procedura. Deciziile sale vor fi luate cu majoritate de voturi. Sentința va fi definitivă.

ARTICOLUL 16

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezentul Acord, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Drepturile și avantajele dobândite sau în curs de dobândire de către refugiați în virtutea prezentului Acord nu vor fi afectate în caz de denunțare a acestuia.

ARTICOLUL 17

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezentul Acord:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Acord conform art. 10, 11 și 12;

d) orice alt act, notificare sau comunicare care are legătură cu prezentul Acord.

Drept care subsemnații, deplin autorizați în acest scop, au semnat prezentul Acord.

Încheiat la Strasbourg la 16 octombrie 1980, în limbile franceză și engleză, cele două texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei și oricărui alt stat invitat să adere la prezentul Acord.

ANEXĂ

REZERVE

În virtutea art. 14 paragraful 1 din prezentul Acord, orice stat poate declara:

1. că, în ceea ce privește transferul responsabilității potrivit art. 2, paragraful 1, acesta nu va avea loc pentru singurul motiv că el a autorizat refugiatul să rămână pe

teritoriul său pentru o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire;

2. că el nu va accepta o cerere de readmisie prezentată în baza dispozițiilor art. 4 paragraful 2.

Rezerve/Declarații
S.T.E. Nr. 107

Belgia

Rezervă făcută cu ocazia semnării la 16 octombrie 1980. Originalul este în limba franceză.

În conformitate cu prevederile paragrafului 1 al art. 14 din Acord, statul belgian declară că, în ceea ce îl privește, transferul responsabilității în baza art. 2 paragraful 1 nu se va aplica pentru unicul motiv că acesta a autorizat șederea refugiaților pe teritoriul său pe o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire.

Finlanda

Declarație consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Finlandei la data de 4 iulie 1980, remisă Secretarului general cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare la data de 4 iulie 1990. Originalul este în limba engleză.

Am onoarea să vă informez că în conformitate cu art. 7 din Acordul european asupra transferului responsabilității cu privire la refugiați, autoritatea competentă în Finlanda este:

Ministerul de Interne, PL 257, SF – 00171 Helsinki

Tel.: 358–0–1601

Fax: 358–0–1604609

Germania

Rezerve consemnate într-o scrisoare a Reprezentanței Permanente a Germaniei din data de 25 ianuarie 1995, remisă Secretarului general cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare la data de 25 ianuarie 1995. Originalul este în limba engleză/franceză/germană.

În conformitate cu prevederile paragrafului 1 al art. 14 din prezentul Acord, orice stat poate să declare:

1. că, în ceea ce îl privește, transferul responsabilității, conform art. 2 paragraful 1, nu se va aplica pentru unicul motiv că acesta a autorizat șederea refugiatului pe teritoriul său pentru o durată ce depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire;

2. că nu va accepta o cerere de readmisie prezentată în baza dispozițiilor art. 4 paragraful 2.

Republica Federală Germania asociază ratificării sale rezervele conform alin. 1 și 2.

Italia

Rezerve și declarație făcute cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare la data de 8 noiembrie 1985. Originalul este în limba franceză.

Rezerve

În conformitate cu prevederile paragrafului 1 al art. 14 din Acord, Guvernul italian declară:

1. că, în ceea ce îl privește, transferul responsabilității în baza art. 2 paragraful 1 nu se va aplica pentru unicul motiv că a autorizat refugiatul să locuiască pe teritoriul său pe o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire;

2. că nu va accepta o cerere prezentată în baza dispozițiilor art. 4 paragraful 2.

Declarație

Autoritățile competente menționate la art. 7 din Acord sunt: Ministerul de Interne, Departamentul de Poliție, Direcția Generală a Afacerilor Generale, Serviciul pentru Străini (Ministero dell'Interno, Dipartimento di Pubblica Sicurezza, Direzione Generale degli Affari Generali, Servizio Stranieri), Palazzo del Viminale, Via Agostino Depretis, Roma.

Olanda

Declarație consemnată în instrumentul de acceptare deus la 7 martie 1985. Originalul este în limba engleză.

Regatul Țărilor de Jos acceptă sus-numitul Acord pentru Regat în Europa.

Declarația consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Țărilor de Jos din data de 7 martie 1985, remisă Secretarului general cu ocazia depunerii instrumentului de acceptare la aceeași dată. Originalul este în limba engleză.

Autoritatea competentă avută în vedere la art. 7 din Acord este Departamentul pentru Străini (Directie Vreemdelingenzaken) al Ministerului Justiției, B.P. 20301, 2500 EH Haga.

Norvegia

Declarație consemnată într-o scrisoare a Ministerului Regal al Afacerilor Externe al Norvegiei din data de 16 octombrie 1980, remisă Secretarului general cu ocazia semnării în aceeași zi. Originalul este în limba engleză.

Autoritățile competente menționate la art. 7 din Acord sunt:

Ministerul Regal pentru Justiție și Poliție, Post Office Box 8005, Dep., Oslo 1

Telex: 11140 JDEP N

Oficiul de Stat pentru Străini, Post Office Box 8108, Dep., Oslo 1

Telex: 11283 SUK N.

Spania

Rezerve și declarație consemnate în instrumentul de ratificare, depuse la 21 mai 1987. Originalul este în limba franceză.

Rezerve

În virtutea paragrafului 1 al art. 14 din Acord, în ceea ce privește Spania, transferul responsabilității, potrivit art. 2 paragraful 1, nu se va aplica pentru unicul motiv că aceasta a autorizat șederea refugiatului pe teritoriul său pe o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de îngrijire.

Spania nu va accepta o cerere de readmisie prezentată în baza dispozițiilor art. 4 paragraful 2.

Declarație

Administrația competentă potrivit art. 7 este Direccion General de Policia, Comisaria General de Documentacion, Rafael Calvo 25, 28010 Madrid.

Suedia

Declarație consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Suediei din data de 5 noiembrie 1980, înregistrată la Secretariatul General la 6 noiembrie 1980. Originalul este în limba engleză.

Autoritatea competentă potrivit art. 7 este Ministerul Muncii (Arbetsmarknadsdepartementet).

Declarație consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Suediei din data de 4 octombrie 1988, înregistrată la Secretariatul general la 6 octombrie 1988. Originalul este în limba engleză.

Autoritatea competentă menționată la art. 7 din Acord este: Statens invandrarverk, Box 6113, S-600 06 Norrköping.

Elveția

Declarație consemnată într-o scrisoare a Reprezentanței Permanente a Elveției din data de 14 ianuarie 1986, înregistrată la Secretariatul General la 16 ianuarie 1986. Originalul este în limba franceză.

Autoritatea competentă menționată la art. 7 din Acord este Oficiul Federal al Poliției, Diviziunea pentru refugiați (Oficiul Federal al Poliției face parte din Departamentul Federal de Justiție și Poliție).

Regatul Unit

Declarație și rezervă consemnate în instrumentul de ratificare depus la 1 octombrie 1986. Originalul este în limba engleză.

Declarație

Articolul 12

Acordul este ratificat pentru Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Bailliage al Jersey, Bailliage al Guernesey și Insula Man.

Rezervă

Articolul 2 paragraful 1

Acordul este ratificat cu rezerva – făcută, de asemenea, pentru Bailliages al Jersey și al Guernesey și Insula Man – ca, în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 al art. 14 din Acord, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord să declare că, în ceea ce îl privește, transferul responsabilității conform paragrafului 1 al art. 2 din Acord nu va fi aplicat pentru unicul motiv că acesta a autorizat șederea refugiatului pe teritoriul său pe o durată care depășește valabilitatea titlului de călătorie, exclusiv în scop de studii sau de pregătire.

Declarație consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Regatului Unit din data de 29 septembrie 1986, remisă Secretarului general cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare la data de 1 octombrie 1986. Originalul este în limba engleză.

Declarație

Consemnată într-o scrisoare a reprezentantului permanent al Regatului Unit din data de 29 septembrie 1986, remisă Secretarului general cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare la data de 1 octombrie 1986. Originalul este în limba engleză.

Articolul 7

Administrația competentă pentru necesitățile de aplicare a Acordului este:

The Under Secretary of State, Immigration and Nationality Department, Home Office, Lunar House, Wellesley Road, GB-CROYDON CR9 2BY.

IX. DREPT CIVIL

CONVENȚIA EUROPEANĂ
ÎN MATERIA ADOPTĂRII DE COPII*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții.

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, în vederea, printre altele, a favorizării programului lor social,

Considerând că, deși instituția adopției copiilor se regăsește în legislația tuturor statelor membre ale Consiliului Europei, există în aceste țări vederi divergente asupra principiilor care ar trebui să guverneze adopția, precum și deosebiri în privința procedurii de adopție și a efectelor juridice ale adopției,

Considerând că acceptarea de principii comune și a unor practici comune în ceea ce privește adopția copiilor ar contribui la atenuarea dificultăților cauzate de aceste divergențe și ar permite în același timp promovarea binelui copiilor care sunt adoptați,

Au convenit după cum urmează:

PARTEA I

OBLIGAȚII ȘI CÂMP DE APLICARE

ARTICOLUL 1

Fiecare parte contractantă se angajează să asigure conformitatea legislației sale cu dispozițiile părții a II-a a prezentei Convenții și să notifice Secretarului general al Consiliului Europei măsurile luate în acest scop.

---

* Adoptată la Strasbourg în 24 aprilie 1967. A intrat în vigoare la 26 aprilie 1968.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 15 din 25 martie 1993, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 67 din 31 martie 1993.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractantă se angajează să ia în considerare dispozițiile enunțate în partea a III-a a prezentei Convenții și, dacă le acordă efect sau, după ce le-a acordat efect, încetează să mai acorde efect oricăreia dintre dispoziții, ea va trebui să notifice aceasta Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 3

Prezenta Convenție privește numai instituția juridică a adopției unui copil care, în momentul în care adoptatorul solicită adopția, nu a împlinit vârsta de 18 ani, nu este sau nu a fost căsătorit și nu este socotit major.

PARTEA a II-a

DISPOZIȚII PRINCIPALE

ARTICOLUL 4

Adopția nu este valabilă decât dacă este pronunțată de o autoritate judiciară sau administrativă, denumită în continuare *autoritate competentă*.

ARTICOLUL 5

1. Sub rezerva paragrafelor 2–4 ale prezentului articol, adopția nu este pronunțată decât dacă cel puțin consimțămintele următoare au fost acordate și nu au fost retrase:

a) consimțământul mamei și, în cazul în care copilul este legitim, cel al tatălui său, dacă nu există nici tată, nici mamă care să poată consimți, consimțământul oricărei persoane sau al oricărui organism care ar fi abilitat să exercite drepturile părintești în această privință.

2. Nu este permis autorității competente:

a) de a renunța să ia consimțământului uneia dintre persoanele vizate la paragraful 1 de mai sus; sau

b) de a trece peste refuzul consimțământului uneia dintre persoanele sau organismele vizate la menționatul paragraf 1, decât pentru motive excepționale determinate prin legislație.

3. Dacă tatăl sau mama este lipsită de drepturile sale părintești față de copil sau, în orice caz, de dreptul de a consimți la adopție, legislația poate să prevadă că nu se va cere consimțământul său.

4. Consimțământul unei mame la adopția copilului său nu va fi acceptat decât dacă este dat după naștere, la expirarea termenului prevăzut în legislație și care nu trebuie să fie mai mic de 6 săptămâni sau, dacă nu se specifică un termen, în momentul în care, potrivit avizului autorității competente, mama va fi putut să se restabilească îndeajuns ca urmare a nașterii.

5. În prezentul articol, se înțelege prin *tată* și *mamă* persoanele care în mod legal sunt părinții copilului.

ARTICOLUL 6

1. Legislația nu poate permite adopția unui copil decât de către două persoane unite prin căsătorie, fie că adoptă simultan, fie succesiv, sau de către un singur adoptator.

2. Legislația nu poate permite o nouă adopție a unui copil decât într-unul sau mai multe din următoarele cazuri:

- a) când este vorba de un copil adoptiv al soțului adoptatorului;
- b) când precedentul adoptator a decedat;
- c) când precedentă adopție este anulată;
- d) când precedentă adopție a încetat.

ARTICOLUL 7

1. Un copil nu poate fi adoptat decât dacă adoptatorul a atins vârsta minimă prescrisă în acest scop, această vârstă neputând fi mai mică de 21 de ani, nici mai mare de 35 de ani.

2. Totuși legislația poate să prevadă posibilitatea de derogare de la condiția vârstei minime:

- a) dacă adoptatorul este tatăl sau mama copilului; sau
- b) ținând seama de circumstanțe excepționale.

ARTICOLUL 8

1. Autoritatea competentă nu va pronunța o adopție decât dacă și-a format convingerea că adopția va fi în interesul copilului.

2. În fiecare caz autoritatea competentă va da o deosebită importanță, în așa fel încât această adopție să-i ofere copilului un cămin stabil și armonios.

3. Ca regulă generală, autoritatea competentă nu va considera îndeplinite condițiile mai sus citate dacă diferența de vârstă între adoptator și copil este sub cea care separă în mod obișnuit părinții de copiii lor.

ARTICOLUL 9

1. Autoritatea competentă nu va pronunța o adopție decât după o anchetă corespunzătoare privind adoptatorul, copilul și familia sa.

2. Ancheta va trebui, corespunzător fiecărui caz, să cuprindă, printre altele, următoarele elemente:

a) personalitatea, starea sănătății și situația economică a adoptatorului, viața sa familială, condițiile de locuit, aptitudinea sa de educare a copilului;

b) motivele pentru care adoptatorul dorește să adopte copilul;

c) motivele pentru care, în cazul în care numai unul dintre cei doi soți solicită să adopte un copil, celălalt soț nu se asociază la cerere;

d) potrivirea reciprocă între copil și adoptator, durata perioadei în care el a fost încredințat în grija sa;

e) personalitatea și starea sănătății copilului; dacă nu există interdicție legală, antecedentele copilului;

f) sentimentul copilului cu privire la adopția propusă;

g) religia adoptatorului și religia copilului, dacă este cazul.

3. Această anchetă va trebui să fie încredințată unei persoane sau unui organism recunoscut prin lege sau agreeat în acest scop de către o autoritate judiciară sau administrativă. Ea va trebui, în măsura posibilului, să fie efectuată de lucrători sociali calificați în acest domeniu prin pregătirea sau experiența lor.

4. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic puterea și obligația autorității competente de a obține toate informațiile sau dovezile care fac sau nu obiectul anchetei și pe care le consideră ca putând fi utile.

ARTICOLUL 10

1. Adopția conferă adoptatorului, cu privire la copilul adoptat, drepturile și îndatoririle de orice natură care sunt cele ale unui tată sau ale unei mame cu privire la copilul său legitim.

Adopția conferă adoptatului față de adoptator, drepturile și îndatoririle de orice natură ale unui copil legitim față de tatăl sau de mama sa.

2. De îndată ce se nasc drepturile și îndatoririle vizate la paragraful 1 al prezentului articol, drepturile și îndatoririle de aceeași natură dintre adoptat și tatăl sau

mama sa sau orice altă persoană sau organisme încetează să existe. Totuși, legislația poate prevedea ca soțul adoptatorului să-și păstreze drepturile și îndatoririle față de adoptat, dacă acesta este copilul său legitim, nelegitim sau adoptiv.

Cu toate acestea, legislația poate menține pentru părinți obligația alimentară față de copil, obligația de întreținere, de a-i asigura o situație, de a-l înzestra, în cazul în care adoptatorul nu aduce la îndeplinire una dintre aceste obligații.

3. Ca regulă generală, adoptatul va putea fi în măsură să dobândească numele de familie al adoptatorului sau să-l adauge la propriul său nume de familie.

4. Dacă un părinte firesc are drept de folosință asupra bunurilor copilului său, dreptul de folosință al adoptatorului asupra bunurilor adoptatului poate, în pofida paragrafului 1 al prezentului articol, să fie limitat prin legislație.

5. În materie succesorală, în măsura în care legislația dă copilului legitim un drept la succesiunea tatălui sau mamei sale, copilul adoptat este tratat în această privință la fel ca și copilul legitim al adoptatorului.

ARTICOLUL 11

1. Dacă copilul adoptat nu are, în cazul adopției de către o singură persoană, cetățenia adoptatorului sau, în cazul adopției de către soți, cetățenia lor comună, partea contractantă ai cărei cetățeni sunt adoptatorul sau adoptatorii va înlesni dobândirea de către copil a cetățeniei acestora.

2. Pierderea cetățeniei, care ar putea rezulta din adopție, este subordonată posesiei sau dobândirii unei alte cetățenii.

ARTICOLUL 12

1. Numărul de copii care pot fi adoptați de un singur adoptator nu va fi limitat prin legislație.

2. Nu se va putea interzice prin legislație unei persoane să adopte un copil pentru motivul că ea are sau ar putea avea un copil legitim.

3. Dacă adopția îmbunătățește situația juridică a copilului, nu se va putea interzice prin legislație, unei persoane, să adopte copilul său nelegitim.

ARTICOLUL 13

1. Atâta vreme cât adoptatul nu este major, adopția nu poate fi revocată decât prin decizia unei autorități judiciare sau administrative pentru motive grave și numai dacă revocarea pentru asemenea motive este admisă prin legislație.

2. Paragraful precedent nu privește cazurile în care:

a) adopția este nulă;

b) adopția nu încetează ca urmare a legitimării adoptatului de către adoptator.

ARTICOLUL 14

Când anchetele efectuate pentru aplicarea art. 8 și 9 din prezenta Convenție se vor raporta la o persoană care are sau a avut reședința pe teritoriul unei alte părți contractante, această parte contractantă va face tot posibilul ca informațiile necesare care îi sunt cerute să fie transmise fără întârziere. Autoritățile pot comunica direct între ele în acest scop.

ARTICOLUL 15

Se vor lua măsuri pentru interzicerea oricărui câștig nejustificat provenind din încredințarea unui copil în vederea adopției sale.

ARTICOLUL 16

Fiecare dintre părțile contractante păstrează facultatea de a adopta dispoziții mai favorabile pentru copilul adoptat.

PARTEA a III-a

DISPOZIȚII SUPLIMENTARE

ARTICOLUL 17

Adopția nu poate fi pronunțată decât dacă copilul a fost încredințat în grija adoptatorilor o perioadă îndeajuns de lungă pentru ca autoritatea competentă să poată în mod rațional să aprecieze relațiile care s-ar stabili între ei, dacă adopția ar fi pronunțată.

ARTICOLUL 18

Autoritățile publice vor veghea la promovarea și buna funcționare a instituțiilor publice sau private cărora pot să se adreseze cei care doresc să adopte sau să fie adoptat un copil, în vederea obținerii de sprijin și de sfaturi.

ARTICOLUL 19

Aspectele sociale și juridice ale adopției vor figura în programele de pregătire a lucrătorilor sociali.

ARTICOLUL 20

1. Se vor lua măsuri ca o adopție să poată interveni, dacă este cazul, fără ca identitatea adoptatorului să fie dezvăluită familiei copilului.

2. Se vor lua măsuri pentru a se reglementa sau a se permite ca procedura adopției să se desfășoare în ședință secretă.

3. Adoptatorul și adoptatul vor putea obține documente extrase din registrele publice, al căror conținut atestă faptul, data și locul adoptatului, dar nu dezvăluie în mod expres adopția și nici identitatea părinților firești.

4. Registrele publice vor fi ținute sau, cel puțin, conținutul lor va fi reprodus în așa fel încât persoanele care nu au un interes legitim să nu poată afla faptul că o persoană a fost adoptată sau, dacă acest fapt este cunoscut, identitatea părinților firești.

PARTEA a IV-a

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 21

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Ea va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care o va ratifica sau accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 22

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul general al Consiliului European, a unui instrument de aderare, care va produce efect după 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 23

1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnăturii sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora urmează să li se aplice prezenta Convenție.

2. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau în orice alt moment următor, să extindă aplicarea prezentei Convenții, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului European, la orice alt teritoriu desemnat în declarație, ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitată să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă în ceea ce privește orice teritoriu desemnat prin această declarație, în condițiile prevăzute la art. 27 din prezenta Convenție.

ARTICOLUL 24

1. Orice parte contractantă, a cărei legislație prevede mai mult decât o formă de adopție, va avea facultatea să aplice numai una dintre aceste forme dispozițiile paragrafelor 1, 2, 3 și 4 ale art. 10 din prezenta Convenție și paragrafelor 2 și 3 ale art. 12.

2. Partea contractantă care folosește această facultate o va notifica Secretarului general al Consiliului European în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau când va face o declarație potrivit paragrafului 2 al art. 23 din prezenta Convenție, și va indica modalitățile de exercitare a acestei facultăți.

3. Această parte contractantă poate pune capăt exercitării acestei facultăți; ea va aviza despre aceasta pe Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 25

1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau când va face o declarație potrivit paragrafului 2 al art. 23 din prezenta

Convenție, să formuleze cel mult două rezerve cu privire la dispozițiile părții a II-a a acesteia.

Rezerve cu caracter general nu sunt permise; fiecare rezervă nu poate fi formulată decât cu privire la o singură dispoziție.

Fiecare rezervă va avea efect timp de 5 ani cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții față de partea avută în vedere. Ea va putea fi reînnoită pentru perioade succesive de câte 5 ani, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei înaintea expirării fiecărei perioade.

2. Fiecare parte contractantă poate retrage, total sau în parte, o rezervă făcută de ea în temeiul paragrafului precedent, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei și care va produce efect la data primirii sale.

ARTICOLUL 26

Fiecare parte contractantă va comunica Secretarului general al Consiliului Europei numele și adresa autorităților cărora li se pot transmite cererile prevăzute de art. 14.

ARTICOLUL 27

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare fără limită de durată.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 28

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții potrivit art. 21;
- d) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 1;
- e) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 2;

f) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 ale art. 23;

g) orice informație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 ale art. 24;

h) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 din art. 25;

i) reînnoirea oricărei rezerve, efectuată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 din art. 25;

j) retragerea oricărei rezerve, efectuată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 25;

k) orice notificare formulată în aplicarea dispozițiilor art. 26;

l) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 27 și data la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care subsemnatele, autorizate în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg, astăzi, 24 aprilie 1967, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica copie certificată conform fiecăruia dintre statele semnatare și care aderă.

Seria Tratatelor europene nr. 85

CONVENȚIA EUROPEANĂ ASUPRA STATUTULUI JURIDIC AL COPIILOR NĂSCUȚI ÎN AFARA CĂSĂTORIEI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că țelul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, în special favorizând adoptarea de reguli comune în domeniul juridic,

Constatând că, într-un mare număr de state membre, s-au efectuat sau sunt întreprinse eforturi pentru

* *Adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1975. A intrat în vigoare la 11 august 1978.*

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 101 din 16 septembrie 1992, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 243 din 30 septembrie 1992.

ameliorarea statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, reducându-se în acest scop diferențele între statutul juridic al acestor copii și cel al copiilor născuți din căsătorie, aceste diferențe defavorizând pe primii pe plan juridic și social,

Considerând că în acest domeniu există încă largi disparități în drepturile statelor membre,

Convinse că condiția copiilor născuți în afara căsătoriei trebuie să fie ameliorată și că stabilirea de anumite reguli comune privind statutul lor juridic ar favoriza realizarea acestui obiectiv și ar contribui în același timp la o armonizare a legislațiilor statelor membre în acest domeniu,

Considerând, totuși, că este necesară aranjarea unor etape progresive pentru acele State care estimează că nu pot fi în măsură să adopte imediat anumite reguli ale prezentei Convenții,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Fiecare parte contractantă se angajează să asigure conformitatea legislației sale cu dispozițiile prezentei Convenții și să notifice Secretarului general al Consiliului Europei măsurile luate în acest scop.

ARTICOLUL 2

Filiația maternă a oricărui copil născut în afara căsătoriei este stabilită prin simplul fapt al nașterii copilului.

ARTICOLUL 3

Filiația paternă a oricărui copil născut în afara căsătoriei poate fi constatată sau stabilită prin recunoașterea voluntară sau prin decizie juridică.

ARTICOLUL 4

Recunoașterea voluntară a paternității nu poate face obiectul unei opoziții sau contestații, când aceste proceduri sunt prevăzute de legislația internă, decât în cazul în care persoana care vrea să recunoască sau care a recunoscut copilul nu este din punct de vedere biologic tatăl acestuia.

ARTICOLUL 5

În acțiunile referitoare la filiația paternă, probele științifice susceptibile să stabilească sau să îndeparteze paternitatea trebuie să fie admise.

ARTICOLUL 6

1. Tatăl și mama unui copil născut în afara căsătoriei au aceeași obligație de întreținere față de acest copil ca și cea care există față de copilul născut în cadrul căsătoriei.

2. Când obligația de întreținere a unui copil născut din căsătorie incumbă anumitor membri ai familiei tatălui sau mamei, copilul născut în afara căsătoriei beneficiază în mod egal de această obligație.

ARTICOLUL 7

1. Când filiația unui copil născut în afara căsătoriei este stabilită față de doi părinți, autoritatea părintească nu poate fi atribuită automat numai tatălui.

2. Autoritatea părintească trebuie să poată fi transferată; cazurile de transfer decurg din legislația internă.

ARTICOLUL 8

Când tatăl sau mama unui copil născut în afara căsătoriei nu are autoritatea părintească asupra acestui copil sau supravegherea sa, acest părinte poate obține un drept de vizită în cazurile corespunzătoare.

ARTICOLUL 9

Drepturile copilului născut în afara căsătoriei la succesiunea tatălui și mamei sale și a membrilor familiilor lor sunt aceleași ca și în cazul în care s-ar fi născut în timpul căsătoriei.

ARTICOLUL 10

Căsătoria între tatăl și mama unui copil născut în afara căsătoriei conferă acestui copil statutul juridic al unui copil născut în timpul căsătoriei.

ARTICOLUL 11

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului European. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare,

acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare la trei luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare.

3. Pentru orice stat semnatar care o va ratifica, accepta sau aproba ulterior, ea va intra în vigoare la trei luni după data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 12

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, la Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va avea efect la trei luni după data depunerii sale.

ARTICOLUL 13

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile la care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și căruia el îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să hotărască.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute de articolul 15 al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 14

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare sau când el va face o declarație conform paragrafului 2 al articolului 13 din prezenta

Convenție, să formuleze cel mult trei rezerve referitoare la dispozițiile articolelor 2–10 ale acesteia.

Nu sunt admise rezerve cu caracter general; fiecare rezervă nu poate avea ca obiect decât o singură dispoziție.

2. Fiecare rezervă va avea efect timp de cinci ani începând de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții pentru fiecare parte implicată. Ea va putea fi reînnoită pentru perioade succesive de cinci ani, printr-o declarație adresată înainte de expirarea fiecărei perioade Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Orice parte contractantă își poate retrage, în totalitate sau în parte, o rezervă formulată de ea în virtutea paragrafelor precedente, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei și care va căpăta efect de la data primirii sale.

ARTICOLUL 15

1. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 16

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care va fi aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform articolului 11;
- d) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor articolului 1;
- e) orice declarație primită în aplicarea paragrafelor 2 și 3 ale articolului 13;
- f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al articolului 14;
- g) reînnoirea oricărei rezerve efectuate în aplicarea paragrafului 2 al articolului 14;
- h) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al articolului 14;
- i) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor articolului 15 și data la care denunțarea va căpăta efect.

Drept pentru care, subsemnații, corespunzător autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg, la 15 octombrie 1975, în franceză și engleză, cele două texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite o copie certificată conformă acesteia fiecărui Stat semnatar și aderent.

Seria Tratatelor europene nr. 105

CONVENȚIA EUROPEANĂ ASUPRA RECUNOAȘTERII ȘI EXECUTĂRII HOTĂRĂRILOR ÎN MATERIE DE ÎNCREDINȚARE A COPIILOR ȘI DE RESTABILIRE A ÎNCREDINȚĂRII COPIILOR*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții,

recunoscând că în statele membre ale Consiliului Europei luarea în considerare a interesului copilului este de o importanță decisivă în materie de hotărâri privind încredințarea sa,

considerând că instituirea de măsuri destinate facilitării recunoașterii și aplicării hotărârilor privind încredințarea copilului va avea drept efect asigurarea unei mai bune protecții a interesului copiilor,

considerând că este de dorit, în acest scop, să se sublinieze că dreptul la vizită al părinților este corolarul normal al dreptului la încredințare,

constatând numărul crescând al cazurilor în care unii copii au fost deplasați fără drept peste o graniță internațională și dificultățile întâlnite pentru soluționarea în mod adecvat a problemelor ridicate de aceste cazuri,

dornice să introducă dispoziții potrivite care să permită restabilirea încredințării copiilor atunci când această încredințare a fost întreruptă în mod arbitrar,

* Adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 216 din 22 mai 2003, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 367 din 29 mai 2003.

convinse de oportunitatea de a lua, în acest scop, măsurile adaptate la diferite nevoi și la diferite împrejurări,

dornice să stabilească relații de cooperare judiciară între autoritățile lor,

au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei convenții, se înțelege prin:

a) *copil* – o persoană, indiferent de cetățenie, cu condiția să nu fi împlinit încă vârsta de 16 ani și să nu aibă dreptul de a-și stabili ea însăși reședința, conform legii reședinței obișnuite sau a cetățeniei ori conform legii interne a statului solicitat;

b) *autoritate* – orice autoritate judiciară sau administrativă;

c) *hotărâre referitoare la încredințare* – orice hotărâre a unei autorități, în măsura în care decide asupra îngrijirii persoanei copilului, inclusiv dreptul de a-i stabili reședința, precum și asupra dreptului la vizită;

d) *deplasare fără drept* – deplasarea unui copil peste o graniță internațională prin încălcarea unei hotărâri referitoare la încredințarea sa, pronunțată într-un stat contractant și executorie într-un asemenea stat; de asemenea, se consideră deplasare fără drept:

(i) neînapoierea unui copil peste o graniță internațională la încheierea perioadei exercitării unui drept la vizită referitor la acel copil sau la încheierea unei șederi temporare pe un alt teritoriu decât cel în care se exercită încredințarea sa;

(ii) o trecere declarată ulterior ilicită în sensul art. 12.

TITLUL I

Autorități centrale

ARTICOLUL 2

1. Fiecare stat contractant va desemna o autoritate centrală care va exercita funcțiile prevăzute în prezenta convenție.

2. Statele federale și statele în care mai multe sisteme de drept sunt în vigoare au dreptul de a desemna mai multe autorități centrale a căror competență o stabilesc.

3. Orice desemnare efectuată prin aplicarea prezentului articol trebuie să fie comunicată secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 3

1. Autoritățile centrale ale statelor contractante trebuie să coopereze între ele și să promoveze o înțelegere între autoritățile competente ale țărilor respective. Ele trebuie să acționeze cu toată promptitudinea necesară.

2. În vederea facilitării aplicării prezentei convenții, autoritățile centrale ale statelor contractante:

a) asigură transmiterea cererilor de informații care provin de la autoritățile competente și care privesc problemele de drept sau de fapt referitoare la procedurile în curs;

b) își comunică reciproc, la cerere, informații privind dreptul lor referitor la încredințarea copiilor și la evoluția lui;

c) se informează reciproc asupra dificultăților susceptibile să apară cu prilejul aplicării convenției și se străduiesc să înlăture, în măsura posibilului, obstacolele din calea aplicării ei.

ARTICOLUL 4

1. Orice persoană care a obținut într-un stat contractant o hotărâre referitoare la încredințarea unui copil și care dorește să obțină într-un alt stat contractant recunoașterea sau executarea acestei hotărâri se poate adresa în acest scop, prin cerere, autorității centrale a fiecărui stat contractant.

2. Cererea trebuie să fie însoțită de documentele menționate la art. 13.

3. Autoritatea centrală sesizată, dacă este alta decât autoritatea centrală a statului solicitat, transmite documentele acesteia din urmă pe cale directă și fără întârziere.

4. Autoritatea centrală sesizată poate refuza intervenția sa atunci când condițiile cerute de prezenta convenție nu sunt îndeplinite în mod evident.

5. Autoritatea centrală sesizată îl informează fără întârziere pe solicitant asupra soluționării cererii sale.

ARTICOLUL 5

1. Autoritatea centrală a statului solicitat ia sau ordonă în cel mai scurt termen toate dispozițiile pe care le

consideră potrivite, sesizând, dacă este cazul, autoritățile sale competente, pentru:

- a) a găsi locul unde se află copilul;
- b) a evita, în special prin măsurile provizorii necesare, ca interesele copilului sau ale solicitantului să fie lezate;
- c) a asigura recunoașterea sau executarea hotărârii;
- d) a asigura predarea copilului către reclamant atunci când se acordă executarea hotărârii;
- e) a informa autoritatea solicitantă asupra măsurilor luate și a soluțiilor date.

2. Atunci când autoritatea centrală a statului solicitat are motive să creadă că copilul se află pe teritoriul altui stat contractant, ea transmite documentele autorității centrale a acestui stat, pe cale directă și fără întârziere.

3. Cu excepția cheltuielilor de repatriere, fiecare stat contractant se angajează să nu ceară de la solicitant nici o plată pentru orice măsură luată în contul acestuia în temeiul paragrafului 1 al prezentului articol de autoritatea centrală a acestui stat, inclusiv cheltuielile procesuale și, când este cazul, cheltuielile necesitate de participarea unui avocat.

4. Dacă recunoașterea sau executarea este refuzată și dacă autoritatea centrală a statului solicitat consideră că trebuie să dea curs cererii solicitantului de a introduce în acest stat o acțiune pe fond, această autoritate pune totul în aplicare pentru a asigura reprezentarea solicitantului în această procedură în condiții nu mai puțin favorabile decât cele de care poate beneficia o persoană care este rezidentă și cetățean al acestui stat și, în acest scop, poate sesiza în special autoritățile competente.

ARTICOLUL 6

1. Sub rezerva acordurilor private încheiate între autoritățile centrale interesate și a dispozițiilor paragrafului 3 al prezentului articol:

a) comunicările adresate autorității centrale a statului solicitat sunt redactate în limba sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori vor fi însoțite de o traducere în această limbă;

b) autoritatea centrală a statului solicitat trebuie totuși să accepte comunicările redactate în limba franceză sau engleză ori însoțite de o traducere în una dintre aceste limbi.

2. Comunicările emise de autoritatea centrală a statului solicitat, inclusiv rezultatele anchetelor efectuate,

pot fi redactate în limba sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori în limba franceză sau engleză.

3. Orice stat contractant poate exclude aplicarea în întregime sau în parte a dispozițiilor paragrafului 1 lit. b) al prezentului articol. Atunci când un stat contractant a făcut această rezervă, orice alt stat contractant poate să o aplice, de asemenea, în privința acestui stat.

TITLUL II

Recunoașterea și executarea hotărârilor și restabilirea încredințării copilului

ARTICOLUL 7

Hotărârile referitoare la încredințare, pronunțate într-un stat contractant, sunt recunoscute și, atunci când sunt executorii în statul de origine, sunt puse în executare în orice alt stat contractant.

ARTICOLUL 8

1. În caz de deplasare fără drept, autoritatea centrală a statului solicitat va trece imediat la restituirea copilului:

a) atunci când în momentul introducerii cererii în statul în care hotărârea a fost pronunțată sau la data deplasării fără drept, dacă aceasta a avut loc anterior, copilul, precum și părinții săi aveau numai cetățenia celui stat și copilul avea reședința obișnuită pe teritoriul statului menționat; și

b) când o autoritate centrală a fost sesizată asupra cererii de restituire în termen de 6 luni începând de la data deplasării fără drept.

2. Dacă, conform legii statului solicitat, nu se pot satisface dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol fără intervenția unei instanțe, nici unul dintre motivele de refuz prevăzute de prezenta convenție nu se va aplica în procedura judiciară.

3. Dacă un acord omologat de o autoritate competentă a survenit între persoana căreia îi este încredințat copilul și o altă persoană pentru a-i acorda acesteia din urmă dreptul la vizită și când, la încheierea perioadei convenite, copilul, fiind dus în străinătate, nu este restituit persoanei care îl avea în încredințare, se trece la restabilirea dreptului la încredințare conform paragrafului 1 lit. b) și paragrafului 2 ale prezentului articol. Același lucru se face

în cazul hotărârii autorității competente care acordă același drept unei persoane care nu are încredințarea copilului.

ARTICOLUL 9

1. În alte cazuri de deplasare fără drept decât cele prevăzute de art. 8 și dacă o autoritate centrală a fost sesizată în termen de 6 luni începând de la data deplasării, recunoașterea și executarea nu pot fi refuzate decât:

a) dacă, atunci când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența pârâtului sau a reprezentantului său legal, cererea de chemare în judecată sau un act echivalent nu a fost comunicat ori notificat reclamantului potrivit legii sau în timp util pentru a se putea apăra; totuși această absență a comunicării sau notificării nu va constitui un motiv de refuz al recunoașterii sau executării atunci când comunicarea ori notificarea nu s-a produs deoarece pârâtul a tănuțit locul unde se găsește persoana care a inițiat acțiunea în statul de origine;

b) dacă, atunci când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența pârâtului sau a reprezentantului său legal, competența autorității care a luat-o nu este întemeiată:

(i) pe reședința obișnuită a pârâtului; sau

(ii) pe ultima reședință obișnuită comună a părinților copilului, cu condiția ca unul dintre ei să aibă încă reședința obișnuită;

sau

(iii) pe reședința obișnuită a copilului;

c) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre referitoare la încredințare, devenită executorie în statul solicitat înainte de deplasarea copilului, cu condiția ca acel copil să nu aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului solicitant în anul ce precedă deplasarea sa.

2. Dacă nici o autoritate centrală nu a fost sesizată, dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol sunt aplicabile atunci când recunoașterea și executarea sunt cerute într-un termen de 6 luni începând de la deplasarea fără drept.

3. În nici un caz hotărârea nu poate face obiectul unui examen de fond.

ARTICOLUL 10

1. În alte cazuri decât cele prevăzute la art. 8 și 9, recunoașterea, precum și executarea pot fi refuzate nu numai din motivele prevăzute la art. 9, ci și datorită unuia dintre motivele următoare:

a) dacă se constată că efectele hotărârii sunt clar incompatibile cu principiile fundamentale de drept ce acționează asupra familiei și copiilor în statul solicitat;

b) dacă se constată că din cauza schimbării împrejurărilor care includ trecerea timpului, dar exclud simpla schimbare a reședinței copilului în urma unei deplasări fără drept, efectele hotărârii de bază nu mai sunt conforme interesului copilului;

c) dacă în momentul introducerii acțiunii în statul de origine:

(i) copilul avea cetățenia statului solicitat sau reședința obișnuită în acest stat, în timp ce nici una dintre aceste legături nu există cu statul de origine;

(ii) copilul avea în același timp cetățenia statului de origine și a statului solicitat și reședința sa obișnuită în statul solicitat;

d) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre pronunțată fie în statul solicitat, fie într-un stat terț, fiind executorie în statul solicitat, în urma unei proceduri inițiate înainte de introducerea cererii de recunoaștere sau de executare și dacă refuzul este conform interesului copilului.

2. În aceleași cazuri procedura de recunoaștere, precum și procedura de executare pot fi suspendate pentru unul dintre următoarele motive:

a) dacă hotărârea de origine face obiectul unui recurs ordinar;

b) dacă o procedură privind încredințarea copilului, inițiată înainte ca procedura în statul de origine să fie introdusă, este în curs în statul solicitat;

c) dacă o altă hotărâre referitoare la încredințarea copilului face obiectul unei proceduri de executare sau oricărei alte proceduri referitoare la recunoașterea acestei hotărâri.

ARTICOLUL 11

1. Hotărârile asupra dreptului la vizită și dispozițiile hotărârilor referitoare la încredințare care privesc dreptul

la vizită sunt recunoscute și puse în executare în aceleași condiții ca celelalte hotărâri referitoare la încredințare.

2. Totuși autoritatea competentă a statului solicitat poate stabili modalitățile de aplicare și de exercitare a dreptului la vizită, ținând cont în special de angajamentele luate de părți pe această temă.

3. Atunci când nu s-a hotărât asupra dreptului la vizită sau când recunoașterea ori executarea hotărârii referitoare la încredințare este refuzată, autoritatea centrală a statului solicitat poate sesiza autoritățile sale competente pentru a decide asupra dreptului la vizită, la cererea persoanei care invocă acest drept.

ARTICOLUL 12

Atunci când, la data la care copilul este deplasat peste o graniță internațională, nu există o hotărâre executorie asupra încredințării pronunțată într-un stat contractant, dispozițiile prezentei convenții se aplică la orice hotărâre ulterioară referitoare la încredințarea acestui copil și care declară deplasarea ilegală, pronunțată într-un stat contractant la cererea oricărei persoane interesate.

TITLUL III

Procedura

ARTICOLUL 13

1. Cererea privind recunoașterea sau executarea într-un alt stat contractant a unei decizii referitoare la încredințare trebuie să fie însoțită:

a) de un document care abilitează autoritatea centrală a statului solicitat să acționeze în numele reclamantului sau să desemneze în acest scop un alt reprezentant;

b) de un exemplar al hotărârii care reunește condițiile necesare autenticității sale;

c) când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența pârâtului sau a reprezentantului său legal, de orice document de natură să stabilească faptul că cererea de chemare în judecată sau un act echivalent a fost comunicat ori notificat, potrivit legii, pârâtului;

d) dacă este cazul, de orice document care stabilește că, conform legii statului de origine, decizia este executorie;

e) dacă este posibil, de un raport indicând locul în care s-ar putea afla copilul în statul solicitat;

f) de propuneri asupra modalităților de restabilire a încredințării copilului.

2. Documentele menționate mai sus trebuie să fie însoțite, dacă este cazul, de o traducere conform regulilor prevăzute la art. 6.

ARTICOLUL 14

Orice stat contractant aplică pentru recunoașterea și executarea unei hotărâri referitoare la încredințare o procedură simplă și rapidă. În acest scop el veghează ca cererea de *exequatur* să poată fi introdusă în temeiul unei simple cereri.

ARTICOLUL 15

1. Înainte de a decide asupra aplicării paragrafului 1 lit. b) al art. 10, autoritatea reprezentând statul solicitat:

a) trebuie să ia cunoștință de punctul de vedere al copilului, exceptând cazul când există o imposibilitate practică, în special în privința vârstei și capacității de discernământ a acestuia; și

b) poate cere efectuarea de anchete potrivite.

2. Cheltuielile anchetelor efectuate într-un stat contractant revin statului în care sunt efectuate.

3. Cererile de anchetă și rezultatele lor pot fi adresate autorității respective prin intermediul autorităților centrale.

ARTICOLUL 16

Pentru atingerea scopurilor prezentei convenții, nici o legalizare sau formalitate similară nu poate fi cerută.

TITLUL IV

Rezerve

ARTICOLUL 17

1. Orice stat contractant poate face o rezervă conform căreia, în cazurile prevăzute la art. 8 și 9 sau la unul dintre aceste articole, recunoașterea și executarea hotărârilor referitoare la încredințare vor putea fi refuzate pentru acele motive prevăzute la art. 10 care vor fi indicate în rezervă.

2. Recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat contractant, care au făcut rezerva prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol, pot fi refuzate în orice

alt stat contractant pentru unul dintre motivele adiționale indicate în această rezervă.

ARTICOLUL 18

Orice stat contractant poate face rezerva conform căreia nu este legat de dispozițiile art. 12. Dispozițiile prezentei convenții nu se aplică hotărârilor prevăzute la art. 12 care au fost pronunțate într-un stat contractant care a făcut această rezervă.

TITLUL V

Alte instrumente

ARTICOLUL 19

Prezenta convenție nu împiedică invocarea unui alt instrument internațional care leagă statul de origine de statul solicitat sau a dreptului cutumiar al statului solicitat pentru a obține recunoașterea ori executarea unei sentințe.

ARTICOLUL 20

1. Prezenta convenție nu aduce atingere angajamentelor pe care un stat contractant și le poate asuma față de un stat necontractant în temeiul unui instrument internațional privind materiile reglementate de prezenta convenție.

2. Atunci când două sau mai multe state contractante au stabilit ori sunt în curs să stabilească o legislație uniformă în domeniul încredințării copiilor sau un sistem deosebit de recunoaștere ori de executare a hotărârilor în acest domeniu, vor avea dreptul să aplice între ele această legislație sau acest sistem, în locul prezentei convenții ori al oricărei părți a acesteia. Pentru a se prevala de această dispoziție, aceste state vor trebui să notifice decizia lor secretarului general al Consiliului Europei. Orice modificare sau revocare a acestei hotărâri trebuie, de asemenea, să fie notificată.

TITLUL VI

Clauze finale

ARTICOLUL 21

Prezenta convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării,

acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 22

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 3 state membre ale Consiliului Europei își vor fi dat consimțământul de a fi legate prin convenție conform dispozițiilor art. 21.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice stat nembrău al Consiliului Europei să adere la prezenta convenție printr-o hotărâre luată cu majoritatea de voturi prevăzută la art. 20 lit. d) din statut și în unanimitate de reprezentanții statelor contractante având drept de a face parte din comitet.

2. Pentru orice stat care aderă, convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile cărora li se va aplica prezenta convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment succesiv, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare în privința acestui teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice declarație dată în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată secretarului general. Retragerea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 25

1. Un stat care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale în care sisteme de drept diferite se aplică în materie de încredințare a copiilor și de recunoaștere și executare a hotărârilor referitoare la încredințare poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că prezenta convenție se va aplica la toate acele unități teritoriale ori la una sau mai multe dintre ele.

2. El poate, în orice moment după aceea, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice altă unitate teritorială desemnată în declarație. Convenția va intra în vigoare față de această unitate teritorială în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice declarație dată în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice unitate teritorială desemnată în această declarație, prin notificare adresată secretarului general. Retragerea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 26

1. În privința unui stat care, în materie de încredințare a copiilor, are două sau mai multe sisteme de drept de aplicare teritorială:

a) referirea la legea reședinței obișnuite sau a cetățeniei unei persoane trebuie să fie înțeleasă ca referire la sistemul de drept stabilit de reguli în vigoare în acest stat sau, în lipsa acestor reguli, la sistemul cu care persoana respectivă are legăturile cele mai strânse;

b) referirea la un stat de origine sau la un stat solicitat trebuie să fie înțeleasă, după caz, ca referire la unitatea

teritorială în care hotărârea a fost pronunțată sau la unitatea teritorială în care recunoașterea ori executarea hotărârii sau restabilirea încredințării este cerută.

2. Paragraful 1 lit. a) al prezentului articol se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis* la statele care, în materie de încredințare a copiilor, au două sau mai multe sisteme de drept de aplicare personală.

ARTICOLUL 27

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că uzează de una sau mai multe rezerve ce figurează la paragraful 3 al art. 6, la art. 17 și la art. 18. Nu este admisă nici o altă rezervă.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent poate să o retragă în întregime sau parțial, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 28

La sfârșitul celui de-al treilea an care urmează datei intrării în vigoare a prezentei convenții și, la inițiativa sa, în orice alt moment după această dată, secretarul general al Consiliului Europei va invita reprezentanții autorităților centrale desemnate de statele contractante să se reunească în vederea studierii și facilitării funcționării convenției. Orice stat membru al Consiliului Europei care nu este parte la convenție va putea fi reprezentat de un observator. Lucrările fiecăreia dintre aceste reuniuni vor face obiectul unui raport care va fi adresat spre informare Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 29

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 30

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții conform art. 22, 23, 24 și 25;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta convenție.

Drept care subsemnații, autorizați în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la Luxembourg la 20 mai 1980, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copia conformă fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și oricărui alt stat invitat să adere la prezenta convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 62

CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL INFORMAȚIEI ASUPRA DREPTULUI STRĂIN*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

*Convins*e că stabilirea unui sistem de asistență reciprocă internațională în vederea facilitării obținerii de către autoritățile judiciare a informațiilor asupra dreptului străin va contribui la atingerea acestui scop,

Au convenit asupra celor ce urmează:

---

* *Adoptată la Londra în 7 iunie 1968. A intrat în vigoare la 17 decembrie 1969.*

România a aderat la Convenție prin Hotărârea Guvernului României nr. 153 din 7 martie 1991, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 63 bis din 26 martie 1991.

ARTICOLUL 1

Sfera de aplicare a Convenției

1. Părțile contractante se angajează să-și transmită, conform dispozițiilor prezentei Convenții, informații privind dreptul lor în domeniul civil și comercial, precum și în domeniul procedurii civile și comerciale și al organizării judiciare.

2. Totuși, două sau mai multe părți contractante vor putea, în ceea ce le privește, să extindă sfera de aplicare a prezentei Convenții și în alte domenii decât cele menționate în paragraful precedent. Textul unei astfel de înțelegeri va fi comunicat Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 2

Organe naționale de legătură

1. Pentru aplicarea prezentei Convenții, fiecare parte contractantă va crea sau va desemna un organ unic (numit în continuare *organ primitor*), care va avea următoarele sarcini:

a) de a primi cererile de informații prevăzute de paragraful 1 al art. 1, care provin din partea unei alte părți contractante;

b) de a da curs acestor cereri, conform art. 6.

Acest organ poate fi un compartiment ministerial sau un alt organ de stat.

2. Fiecare parte contractantă va putea crea sau desemna unul sau mai multe organe (denumite în continuare *organe transmițătoare*), însărcinate cu primirea cererilor de informații din partea autorităților sale judiciare și cu transmiterea lor către organul primitor, străin, competent. Organul primitor va putea fi desemnat și ca organ transmițător.

3. Fiecare parte contractantă va comunica Secretarului general al Consiliului Europei denumirea și adresa organului său primitor și, dacă este cazul, pe cele ale organului/organelor sale transmițătoare.

ARTICOLUL 3

Autoritățile abilitate să formuleze cererea de informații

1. Cererea de informații va trebui să emane întotdeauna de la o autoritate judiciară, chiar dacă nu a fost formulată de aceasta. Cererea va putea fi făcută numai atunci când un proces a fost deja pornit.

2. Orice parte contractantă va putea, dacă nu și-a creat sau desemnat organele transmițătoare, să indice, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, acele organe ale sale pe care le consideră drept autoritate judiciară, în sensul paragrafului precedent.

3. Două sau mai multe părți contractante vor putea conveni, în ceea ce le privește, să extindă aplicarea prezentei Convenții la cereri provenind de la alte autorități decât cele judiciare. Textul unui astfel de acord va fi comunicat Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 4

Conținutul cererii de informații

1. În cererea de informații se vor indica autoritatea judiciară de la care emană, precum și natura procesului. În cerere se vor preciza, cât mai exact posibil, punctele cu privire la care se cere informația referitoare la dreptul statului căruia i se adresează cererea și, în cazul în care ar exista mai multe sisteme juridice în statul solicitat, sistemul în legătură cu care se cer informațiile.

2. La cerere se va adăuga o expunere a datelor necesare atât pentru o înțelegere corectă, cât și pentru formularea unui răspuns exact și precis; se vor putea anexa copii de pe documente, în cazul în care acestea ar putea fi necesare pentru clarificarea înțeleșului cererii.

3. Cererea va putea să includă întrebări și din alte domenii decât cele menționate în art. 1 paragraful 1, dacă sunt legate de punctele principale ale cererii.

4. Când cererea nu este formulată de către o autoritate judiciară, ea va fi însoțită de o decizie din partea autorității judiciare care a aprobat-o.

ARTICOLUL 5

Transmiterea cererii de informații

Cererea de informații va fi adresată direct organului primitor al statului solicitat de către un organ transmițător sau, în lipsa unui asemenea organ, de către autoritatea judiciară de la care emană.

ARTICOLUL 6

Autorități împuternicite să răspundă

1. Organul primitor sesizat cu o cerere de informații va putea fie să formuleze el însuși răspunsul, fie să

transmită cererea unui alt organ de stat sau oficial, care va formula răspunsul.

2. Organul primitor va putea, în cazuri justificate sau din motive de organizare administrativă, să transmită cererea către un organism privat sau către un jurist calificat, care va formula răspunsul.

3. În cazul în care aplicarea prevederilor paragrafului precedent este de natură să implice cheltuieli, organul primitor, înainte de a efectua transmiterea vizată de acel paragraf, va indica autorității de la care emană cererea, organismul privat sau juriștii cărora li se va transmite cererea; în acest caz, organul primitor va face, în măsura posibilităților, o informare cu privire la costul probabil și va cere consimțământul autorității care a adresat cererea.

ARTICOLUL 7

Conținutul răspunsului

Răspunsul va trebui să aibă drept scop informarea autorității de la care emană cererea, în mod obiectiv și imparțial, asupra dreptului statului solicitat. Răspunsul va cuprinde, după caz, texte de legi, regulamente și decizii judiciare. El va fi însoțit, în măsura considerată necesară pentru o bună informare a solicitantului, de documente complementare, precum extrase din lucrări de doctrină și lucrări pregătitoare. El va putea fi însoțit, eventual, de comentarii explicative.

ARTICOLUL 8

Efectele răspunsului

Informațiile cuprinse în răspuns nu obligă autoritatea judiciară de la care emană cererea.

ARTICOLUL 9

Comunicarea răspunsului

Organul primitor va comunica răspunsul fie organului transmițător, dacă cererea i-a fost transmisă de către acesta, fie autorității judiciare, dacă aceasta l-a sesizat direct.

ARTICOLUL 10

Obligația de a răspunde

1. Organul primitor căruia i-a fost adresată o cerere de informații are obligația, sub rezerva dispozițiilor art. 11, de a-i da curs, conform dispozițiilor art. 6.

2. În cazul în care răspunsul nu este formulat de către însuși organul primitor, acesta rămâne totuși obligat să vegheze ca răspunsul să fie transmis în condițiile prevăzute la art. 12.

ARTICOLUL 11

Excepții de la obligația de a răspunde

Statul solicitat va putea să refuze a da curs cererii de informații, atunci când interesele sale sunt afectate de litigiul care a ocazionat formularea cererii sau atunci când consideră că răspunsul ar fi de natură să aducă atingere suveranității sau securității sale.

ARTICOLUL 12

Termenul de răspuns

Răspunsul la o cerere de informații trebuie dat cât mai repede posibil. Totuși, dacă elaborarea răspunsului necesită un timp mai lung, organul primitor va informa despre aceasta autoritatea srăină care a făcut cererea, precizând totodată, dacă este cu putință, data la care va putea fi comunicat răspunsul.

ARTICOLUL 13

Informații complementare

1. Organul primitor, precum și organul sau persoana însărcinată de acesta, conform art. 6, să furnizeze răspunsul, vor putea cere autorității de la care emană cererea informațiile complementare pe care le consideră necesare pentru elaborarea răspunsului.

2. Cererea de informații complementare va fi transmisă de organul primitor pe calea prevăzută de art. 9 pentru comunicarea răspunsului.

ARTICOLUL 14

Limbi

1. Cererea de informații și anexele sale vor fi redactate în limba sau în limbile oficiale ale statului solicitat sau vor fi însoțite de o traducere în această limbă. Răspunsul va fi redactat în limba statului solicitat.

2. Totuși, două sau mai multe părți contractante vor putea conveni, în ceea ce le privește, derogarea de la dispozițiile paragrafului precedent.

ARTICOLUL 15

Cheltuieli

1. Răspunsul nu trebuie să implice plata unor taxe sau cheltuieli de nici o natură, cu excepția celor menționate în paragraful 3 al art. 6, care vor fi suportate de statul de la care emană cererea.

2. Totuși, două sau mai multe părți contractante vor putea conveni, în ceea ce le privește, derogarea de la dispozițiile paragrafului precedent.

ARTICOLUL 16

State federale

În statele federale, funcțiile organului primitor, altele decât cele exercitate în conformitate cu prevederile art. 2 paragraful 1 lit. a), vor putea fi atribuite, din motive de ordin constituțional, altor organe de stat.

ARTICOLUL 17

Intrarea în vigoare a Convenției

1. Prezenta Convenție este deschisă spre a fi semnată de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele ratificării sau acceptării vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare la trei luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau acceptare.

3. În privința oricărui stat semnatar care o va ratifica sau accepta ulterior, Convenția va intra în vigoare la trei luni după data depunerii instrumentului său de ratificare sau acceptare.

ARTICOLUL 18

Aderarea unui stat care nu este membru al Consiliului Europei

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice stat, care nu este membru al Consiliului Europei, să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, la Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va produce efect după trei luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 19

Sfera teritorială a Convenției

1. Oricare parte contractantă poate desemna, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, teritoriul sau teritoriile unde se va aplica prezenta Convenție.

2. Oricare parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, în sensul includerii oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și de ale cărui relații internaționale răspunde sau pentru care este îndreptățită să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute de art. 20 al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 20

Durata Convenției și denunțarea ei

1. Prezenta Convenție rămâne în vigoare pentru un timp nelimitat.

2. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 21

Funcțiile Secretarului general al Consiliului Europei

Secretarul general al Consiliului Europei va înștiința statele membre ale Consiliului Europei și toate statele care au aderat la prezenta Convenție, cu privire la:

- a) toate semnăturile;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;

c) data intrării în vigoare a prezentei Convenții conform art. 17;

d) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 1 paragraful 2, art. 2 paragraful 3, art. 3 paragraful 2 și art. 19 paragrafele 2 și 3;

e) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 20 și data la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care subsemnatele, fiind autorizate în acest sens, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Londra, la 7 iunie 1968, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii conforme cu originalul fiecărui stat semnatar și aderant.

Seria Tratatelor europene nr. 174

CONVENȚIA CIVILĂ ASUPRA CORUPȚIEI*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului European, celelalte state ale Comunității Europene, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului European este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi,

Conștiente de importanța întăririi cooperării internaționale în lupta împotriva corupției,

Subliniind faptul că corupția reprezintă o amenințare gravă pentru supremația dreptului, a democrației și a drepturilor omului, echității și justiției sociale, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol funcționarea corectă și echitabilă a economiilor de piață,

Recunoscând consecințele negative ale corupției asupra persoanelor, întreprinderilor și statelor, precum și asupra instituțiilor internaționale,

* Adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 147 din 1 aprilie 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 260 din 18 aprilie 2002.

Convins de importanța contribuției dreptului civil la lupta împotriva corupției, mai ales prin facilitarea unei despăgubiri echitabile a persoanelor care au suferit o pagubă,

Reamintind concluziile și rezoluțiile conferințelor miniștrilor europeni ai justiției: a 19-a (Malta, 1994), a 21-a (Republica Cehă, 1997) și a 22-a (Republica Moldova, 1999),

Ținând seama de Programul de acțiune împotriva corupției adoptat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei noiembrie 1996,

Ținând, de asemenea, seama de studiul referitor la posibilitatea elaborării unei convenții asupra acțiunilor civile pentru repararea pagubelor rezultând din fapte de corupție, aprobată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei din februarie 1997,

Luând în considerare Rezoluția (97) 24 cu privire la cele 20 de principii directoare în lupta împotriva corupției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în noiembrie 1997, cu prilejul sesiunii 101, Rezoluția (98) 7 cu privire la autorizarea creării Acordului parțial și lărgit pentru stabilirea „Grupului de state împotriva corupției” – GRECO adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în mai 1998, cu prilejul sesiunii sale 102, și Rezoluția (99), 5 pentru înființarea GRECO, adoptată la 1 mai 1999,

Reamintind Declarația finală și Planul de acțiune adoptat de șefii de stat și de guvern din Consiliul Europei cu prilejul celei de-a doua reuniuni la vârf de la Strasbourg din octombrie 1997,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

MĂSURI CARE URMEAZĂ SĂ FIE LUATE LA NIVEL NAȚIONAL

ARTICOLUL 1

Obiect

Fiecare parte prevede în dreptul său intern, mijloace eficiente în favoarea persoanelor care au suferit o pagubă rezultând dintr-un act de corupție, cu scopul de a le permite să își apere drepturile și interesele, inclusiv posibilitatea obținerii de daune-interese.

ARTICOLUL 2

Definirea corupției

În accepțiunea prezentei Convenții, prin *corupție* se înțelege faptul de a solicita, de a oferi, de a da sau de a accepta, direct ori indirect, un comision ilicit sau un alt avantaj necuvenit ori promisiunea unui astfel de avantaj necuvenit care afectează exercițiul normal al unei funcțiuni sau comportamentul cerut beneficiarului comisionului ilicit sau avantajului necuvenit ori promisiunii unui astfel de avantaj necuvenit.

ARTICOLUL 3

Repararea prejudiciilor

1. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că persoanele care au suferit un prejudiciu rezultând dintr-un act de corupție dispun de o acțiune în vederea obținerii reparației integrale a acestui prejudiciu.

2. Această reparație se poate referi la pagubele patrimoniale deja suferite, câștigul nerealizat și prejudiciile nepatrimoniale.

ARTICOLUL 4

Responsabilitatea

1. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că pentru ca prejudiciul să poată fi reparat trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

I. pârâtul a săvârșit sau a autorizat actul de corupție ori a omis să ia măsurile potrivite pentru prevenirea actului de corupție;

II. reclamantul a suferit o pagubă; și

III. există o legătură de cauzalitate între actul de corupție și prejudiciu.

2. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că, dacă mai mulți pârâți răspund pentru prejudiciul rezultând din același act de corupție, ei vor răspunde în solidar pentru acesta.

ARTICOLUL 5

Responsabilitatea statului

Fiecare parte prevede în dreptul său intern proceduri corespunzătoare care să permită persoanelor care au suferit un prejudiciu rezultând dintr-un act de corupție

comis de unul dintre funcționarii săi publici în exercițiul funcțiilor sale să ceară să fie despăgubiți de către stat sau, în cazul în care partea nu este un stat, de către autoritățile competente ale acestei părți.

ARTICOLUL 6

Vinovăție concurentă

Fiecare parte prevede în dreptul său intern că repararea prejudiciilor poate fi redusă sau eliminată ținând seama de circumstanțele dacă reclamantul a contribuit, din vina sa, la producerea prejudiciului sau la agravarea lui.

ARTICOLUL 7

Termene

1. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că acțiunea în repararea prejudiciului se prescrie la expirarea unui termen de cel puțin 3 ani socotiți din ziua în care persoana care a suferit un prejudiciu a avut cunoștință sau ar fi trebuit în mod normal să aibă cunoștință de prejudiciu ori de actul de corupție sau de identitatea persoanei responsabile. Totuși această acțiune nu va putea fi exercitată după expirarea unui termen de cel puțin 10 ani socotiți de la data la care actul de corupție a fost comis.

2. Dreptul părților care reglementează suspendarea și întreruperea termenelor se aplică, după caz, termenelor prevăzute în paragraful 1.

ARTICOLUL 8

Valabilitatea contractelor

1. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că orice contract sau orice clauză a unui contract al cărui obiect este un act de corupție este lovită de nulitate.

2. Fiecare parte prevede în dreptul său intern că orice contractant al cărui consimțământ a fost viciat de un act de corupție poate cere tribunalului anularea acestui contract, fără prejudicierea dreptului său de a cere daune-interese.

ARTICOLUL 9

Protecția salariaților

Fiecare parte prevede în dreptul său intern o protecție adecvată împotriva oricărei sancțiuni nejustificate față de

salariații care, de bună-credință și pe bază de suspiciuni legitime, denunță faptele de corupție persoanelor sau autorităților responsabile.

ARTICOLUL 10

Stabilirea bilanțului și verificări de conturi

1. Fiecare parte ia măsurile necesare în dreptul său intern astfel încât conturile anuale ale societăților să fie stabilite clar și ca acestea să dea o imagine fidelă asupra situației financiare a societății.

2. În scopul prevenirii actelor de corupție fiecare parte prevede în dreptul său intern ca persoanele însărcinate cu controlul conturilor să asigure că conturile anuale prezintă o imagine fidelă a situației financiare a societății.

ARTICOLUL 11

Obținerea probelor

Fiecare parte prevede în dreptul său intern proceduri eficiente pentru culegerea de probe în cadrul unei proceduri civile consecutive unui act de corupție.

ARTICOLUL 12

Măsuri conservatorii

Fiecare parte prevede în dreptul său intern măsuri judiciare conservatorii în vederea apărării drepturilor și intereselor părților în cursul procedurii civile consecutive unui act de corupție.

CAPITOLUL II

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ȘI CONTINUITATEA PUNERII ÎN APLICARE

ARTICOLUL 13

Cooperarea internațională

Părțile cooperează eficace în problemele referitoare la procedurile civile în cauzele de corupție, mai ales în ceea ce privește notificarea actelor, obținerea de probe în străinătate, competența, recunoașterea și executarea hotărârilor străine și cheltuielile, în conformitate cu dispozițiile instrumentelor

internaționale pertinente referitoare la cooperarea internațională în materie civilă și comercială la care ele sunt părți, precum și cu cele din dreptul lor intern.

ARTICOLUL 14

Continuitate

Grupul de state împotriva corupției (GRECO) asigură continuitatea punerii în aplicare a prezentei Convenții de către părți.

CAPITOLUL III

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 15

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre, care au participat la elaborarea sa, precum și celor din Comunitatea Europeană.

2. Prezenta Convenție va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 14 semnatori își vor exprima consimțământul de a fi parte la Convenție, conform dispozițiilor paragrafului 1. Un semnatar care nu este membru al Grupului de stat împotriva corupției (GRECO) în momentul ratificării, acceptării sau aprobării va deveni automat membru în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții.

4. Pentru orice semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi parte la Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data exprimării consimțământului său de a fi parte la Convenție conform dispozițiilor paragrafului 1. Orice semnatar care nu este membru al Grupului de stat împotriva corupției (GRECO) în momentul ratificării, acceptării sau aprobării va deveni

automat membru în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții, în ceea ce îl privește.

5. Modalități speciale de participare a Comunității Europene la Grupul de state împotriva corupției (GRECO) vor fi determinate potrivit necesităților, de comun acord cu Comunitatea Europeană.

ARTICOLUL 16

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după consultarea părților la Convenție, să invite orice stat care nu este membru al Consiliului Europei și nu a participat la elaborarea sa să adere la prezenta Convenție printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților părților având dreptul de a face parte din Comitet.

2. Pentru orice stat care aderă la Convenție aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei. Orice stat care aderă la prezenta Convenție va deveni automat membru al GRECO, dacă nu este deja membru în momentul aderării, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții, în ceea ce îl privește.

ARTICOLUL 17

Rezerve

Nici o rezervă nu este admisă la dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 18

Aplicare teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană va putea, în momentul semnării ori în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul său ca fiind unul dintre teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte va putea, în continuare, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei

Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare pentru acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii respectivei declarații de Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în baza celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii respectivei notificări de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

Relații cu alte instrumente și acorduri

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din instrumente internaționale multilaterale privind probleme speciale.

2. Părțile la Convenție vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la problemele reglementate de prezenta Convenție, cu scopul de a completa sau de a întări dispozițiile acesteia ori pentru a facilita aplicarea principiilor pe care le consacra sau, fără prejudicierea obiectivelor și principiilor prezentei Convenții, să se supună unor reguli în materie în cadrul unui sistem special care este obligatoriu în momentul deschiderii spre semnare a prezentei Convenții.

3. În cazul în care două sau mai mult de două părți au încheiat deja un acord ori un tratat asupra unei probleme reglementate de prezenta Convenție sau dacă ele au stabilit o altă modalitate a relațiilor lor în privința acestei probleme, ele vor avea facultatea de a aplica respectivul acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Convenții.

ARTICOLUL 20

Amendamente

1. Amendamentele la prezenta Convenție pot fi propuse de fiecare parte și orice propunere va fi comunicată de Secretarul general al Consiliului Europei, statelor membre ale Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre, ce au participat la elaborarea acestei Convenții, Comunității Europene, precum și oricărui stat

care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție, conform dispozițiilor art. 16.

2. Orice amendament propus de o parte este comunicat Comitetului european de cooperare juridică (CDCJ) al Consiliului Europei, care prezintă Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei avizul său asupra amendamentului propus.

3. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei examinează amendamentul propus și avizul prezentat de Comitetul european de cooperare juridică (CDCJ) al Consiliului Europei și, după consultarea părților la această Convenție care nu sunt membre ale Consiliului Europei, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei conform paragrafului 3 este transmis părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat conform paragrafului 3 va intra în vigoare în a treisprezecea zi după ce toate părțile îl vor fi informat pe Secretarul general al Consiliului Europei că l-au acceptat.

ARTICOLUL 21

Reglementarea diferendelor

1. Comitetul european de cooperare juridică (CDCJ) al Consiliului Europei va fi informat asupra interpretării și aplicării prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între părți asupra interpretării sau aplicării prezentei Convenții, ele se vor strădui să ajungă la o reglementare a diferendului prin negociere sau prin orice alt mijloc pașnic, la alegerea lor, inclusiv prin supunerea diferendului Comitetului european de cooperare juridică (CDCJ) al Consiliului Europei unui tribunal arbitral, care va lua decizii ce vor obliga părțile la diferend, sau Curții Internaționale de Justiție, potrivit unui acord comun între părțile contractante.

ARTICOLUL 22

Denunțare

1. Fiecare parte poate în orice moment să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 23

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și tuturor celorlalți semnatari și părți la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 15 și 16;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Semnată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar original, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie cetificată pentru conformitate fiercărui stat membru al Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre, ce au participat la elaborarea Convenției, Comunității Europene, precum și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

CONVENȚIA EUROPEANĂ
ASUPRA CETĂȚENIEI*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale acestei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o legătură mai strânsă între membrii săi,

Luând în considerare numeroasele instrumente internaționale privind cetățenia, pluralitatea de cetățenii și apatridia,

Recunoscând că, în materie de cetățenie, atât interesele legitime ale statelor, cât și cele ale persoanelor trebuie luate în considerare,

Dornice să promoveze dezvoltarea progresivă a principiilor juridice privind cetățenia, precum și adoptarea lor în dreptul intern și dornice să evite, pe cât este posibil, cazurile de apatridie,

Dornice să evite discriminarea în materiile referitoare la cetățenie,

---

* Adoptată la Strasbourg la 6 noiembrie 1997. A intrat în vigoare la 1 martie 2000.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 396 din 14 iunie 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 490 din 9 iulie 2002.

Cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare România a formulat următoarele rezerve:

1. Cu privire la aplicarea art. 6 paragraful 4 lit. e), f) și g) din Convenție:

„România își rezervă dreptul de a acorda cetățenia sa persoanelor născute pe teritoriul său din părinți cu cetățenie străină și persoanelor care domiciliază, în mod legal și obișnuit, pe teritoriul său, inclusiv apatrizilor și refugiaților recunoscuți, la cerere, cu respectarea condițiilor prevăzute în legislația internă.”

2. Cu privire la aplicarea art. 8 paragraful 1 din Convenție:

„România își rezervă dreptul de a permite renunțarea la cetățenia sa, dacă persoana solicitantă întrunește condițiile prevăzute în legislația internă.”

3. Cu privire la aplicarea art. 17 paragraful 1 din Convenție:

„Cetățenii români cu domiciliul în România, care mai au o altă cetățenie, se bucură pe teritoriul României de aceleași drepturi și au aceleași obligații ca și ceilalți cetățeni români, în conformitate cu prevederile Constituției României.”

Conștinente de dreptul la respectarea vieții de familie, astfel cum este prevăzut la art. 8 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Constatând că statele au poziții diferite la problema pluralității de cetățenii și recunoscând că fiecare stat este liber să decidă asupra consecințelor care decurg, în dreptul său intern, din faptul că unul dintre cetățenii săi dobândește sau are o altă cetățenie,

Convenind că este de dorit să găsească soluții corespunzătoare la consecințele pluralității de cetățenii, mai ales în privință drepturilor și obligațiilor cetățenilor care au mai multe cetățenii,

Considerând că este de dorit pentru o persoană care are cetățenia a două sau mai multe state părți să nu fie nevoită să își îndeplinească obligațiile militare decât față de una dintre aceste părți,

Constatând necesitatea de a promova cooperarea internațională între autoritățile naționale responsabile de problemele de cetățenie,

Au convenit cele ce urmează:

CAPITOLUL I

PROBLEME GENERALE

ARTICOLUL 1

Obiectul Convenției

Prezenta Convenție stabilește principii și reguli în materie de cetățenie a persoanelor fizice și reguli care determină obligațiile militare în caz de pluralitate de cetățenii, la care dreptul intern al statelor părți trebuie să se conformeze.

ARTICOLUL 2

Definiții

În sensul prezentei Convenții:

- a) *cetățenie* înseamnă legătura juridică dintre o persoană și un stat și nu indică originea etnică a persoanei;
- b) *pluralitate de cetățenii* înseamnă posesia simultană a două sau mai multe cetățenii de către aceeași persoană;
- c) *copil* înseamnă orice persoană până la vârsta de 18 ani, exceptând situația în care vârsta majoratului este împlinită mai înainte în baza dreptului care îi este aplicabil;

d) *drept intern* înseamnă toate tipurile de dispoziții enunțate în cadrul sistemului juridic național, în special constituția, legile, reglementările, decretele, jurisprudența, regulile cutumiare și practica, precum și regulile ce decurg din instrumentele internaționale obligatorii.

CAPITOLUL II

PRINCIPII GENERALE PRIVIND CETĂȚENIA

ARTICOLUL 3

Competența statului

1. Fiecare stat va determina prin legislația proprie care sunt cetățenii săi.

2. Această legislație trebuie acceptată de celelalte state, cu condiția ca ea să fie în conformitate cu convențiile internaționale aplicabile, cu dreptul internațional cutumiar și cu principiile de drept general recunoscute în materie de cetățenie.

ARTICOLUL 4

Principii

Regulile privind cetățenia fiecărui stat parte trebuie să se bazeze pe următoarele principii:

- a) fiecare persoană are dreptul la o cetățenie;
- b) apatridia trebuie evitată;
- c) nimeni nu poate fi, în mod arbitrar, privat de cetățenia sa;
- d) nici căsătoria, nici desfacerea căsătoriei între un cetățean al unui stat parte și un străin, nici schimbarea cetățeniei unuia dintre soți în timpul căsătoriei nu pot avea efect deplin drept asupra cetățeniei celuilalt soț.

ARTICOLUL 5

Nediscriminarea

1. Reglementările unui stat parte referitoare la cetățenie nu trebuie să conțină deosebiri sau să includă practici care să constituie o discriminare bazată pe sex, religie, rasă, culoare sau originea națională ori etnică.

2. Fiecare stat parte trebuie să se conducă după principiul nediscriminării între cetățenii săi, fie că sunt cetățeni prin naștere, fie că au dobândit ulterior cetățenia acestuia.

CAPITOLUL III

REGULI REFERITOARE LA CETĂȚENIE

ARTICOLUL 5

Dobândirea cetățeniei

1. Fiecare stat parte trebuie să prevadă în dreptul său intern dobândirea de plin drept a cetățeniei sale de către următoarele persoane:

a) copiii, în cazul în care unul dintre părinți are în momentul nașterii acestor copii cetățenia acestui stat parte, sub rezerva excepțiilor care pot fi prevăzute în dreptul intern pentru copiii născuți în străinătate, cu privire la copiii a căror filiație este stabilită prin recunoaștere, prin hotărâre judecătorească sau printr-o procedură similară, fiecare stat parte poate să prevadă că acel copil dobândește cetățenia sa conform procedurii determinate de dreptul său intern;

b) nou-născuții găsiți pe teritoriul său, care altfel ar fi apatrizi.

2. Fiecare stat parte trebuie să prevadă în dreptul său intern dobândirea cetățeniei sale de către copiii născuți pe teritoriul său, care nu dobândesc la naștere o altă cetățenie. Această cetățenie va fi acordată:

a) de plin drept, la naștere; sau

b) ulterior, copiilor care au rămas apatrizi, prin cerere adresată, conform modalităților prevăzute de dreptul intern al statului parte, autorității competente de către copilul respectiv sau în numele său. Această cerere poate fi condiționată de domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul său într-o perioadă ce nu depășește 5 ani, imediat precedentă depunerii cererii.

3. Fiecare stat parte trebuie să prevadă în dreptul său intern, pentru persoanele care domiciliază în mod legal și obișnuit pe teritoriul său, posibilitatea unei naturalizări. Nu trebuie să se prevadă printre condițiile de naturalizare o perioadă de domiciliu mai mare de 10 ani înainte de depunerea cererii.

4. Fiecare stat parte trebuie să faciliteze în dreptul său intern dobândirea cetățeniei sale de către următoarele persoane:

a) soții cetățenilor săi;

b) copiii unuia dintre cetățenii săi, care fac obiectul excepției prevăzute la art. 6 paragraful 1 lit. a);

- c) copii, în cazul în care unul dintre părinți dobândește sau a dobândit cetățenia sa;
- d) copii adoptați de unul dintre cetățenii săi;
- e) persoanele născute pe teritoriul său și care domiciliază acolo în mod legal și obișnuit;
- f) persoanele care domiciliază pe teritoriul său în mod legal și obișnuit, într-o perioadă care începe înaintea vârstei de 18 ani, perioadă ce trebuie determinată de dreptul intern al statului parte în cauză;
- g) apatrizii și refugiații recunoscuți care domiciliază în mod legal și obișnuit pe teritoriul său.

ARTICOLUL 7

Pierderea cetățeniei de plin drept sau la inițiativa unui stat parte

1. Un stat parte nu poate să prevadă în dreptul său intern pierderea cetățeniei sale de plin drept sau la inițiativa sa, cu excepția următoarelor cazuri:

- a) dobândirea voluntară a unei alte cetățenii;
- b) dobândirea cetățeniei statului parte ca urmare a unui comportament fraudulos, prin informație falsă sau prin ascunderea unui fapt pertinent din partea solicitantului;
- c) angajarea voluntară în forțe militare străine;
- d) comportament care aduce un prejudiciu grav intereselor esențiale ale statului parte;
- e) absența oricărei legături efective între statul parte și un cetățean care domiciliază în mod obișnuit în străinătate;
- f) atunci când s-a stabilit, pe perioada minorității unui copil, că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de dreptul intern care antrenează dobândirea de plin drept a cetățeniei statului parte;
- g) adoptarea unui copil atunci când acesta dobândește sau are cetățenia străină a unuia sau a ambilor părinți adoptivi ai săi.

2. Un stat parte poate să prevadă pierderea cetățeniei sale de către copiii ai căror părinți pierd calitatea sa, cu excepția cazurilor prevăzute de lit. c) și d) ale paragrafului 1. Totuși copiii nu își pierd cetățenia dacă cel puțin unul dintre părinții lor păstrează această cetățenie.

3. Un stat parte nu poate să prevadă în dreptul său intern pierderea cetățeniei sale în temeiul paragrafelor 1 și 2 ale acestui articol dacă persoana în cauză devine astfel

apatriid, cu excepția cazurilor menționate la paragraful 1 lit. b) al acestui articol.

ARTICOLUL 8

Pierderea cetățeniei la inițiativa persoanei

1. Fiecare stat parte trebuie să permită renunțarea la cetățenia sa, cu condiția ca persoanele respective să nu devină apatrizi.

2. Totuși un stat parte poate să prevadă în dreptul său intern faptul că doar cetățenii care domiciliază în mod obișnuit în străinătate pot renunța la cetățenia sa.

ARTICOLUL 9

Redobândirea cetățeniei

Fiecare stat parte va facilita, pentru cazurile și în condițiile prevăzute de dreptul său intern, redobândirea cetățeniei de către persoanele care o aveau și care domiciliază în mod obișnuit și legal pe teritoriul său.

CAPITOLUL IV

PROCEDURI REFERITOARE LA CETĂȚENIE

ARTICOLUL 10

Examinarea cererilor

Fiecare stat parte trebuie să facă astfel încât să examineze într-un termen rezonabil cererile privind dobândirea, păstrarea, pierderea cetățeniei sale, redobândirea acesteia sau eliberarea unui atestat de cetățenie.

ARTICOLUL 11

Hotărâri

Fiecare stat parte trebuie să facă astfel încât hotărârile privind dobândirea, păstrarea, pierderea cetățeniei sale, redobândirea acesteia sau eliberarea unui atestat de cetățenie să fie motivate în scris.

ARTICOLUL 12

Dreptul la o cale de atac

Fiecare stat parte trebuie să facă astfel încât hotărârile privind dobândirea, păstrarea, pierderea cetățeniei sale,

redobândirea acesteia sau eliberarea unui atestat de cetățenie să poată face obiectul unei căi de atac administrative sau judiciare, în conformitate cu dreptul său intern.

ARTICOLUL 13

Cheltuieli administrative

1. Fiecare stat parte trebuie să facă astfel încât cheltuielile administrative ocazionate de dobândirea, păstrarea, pierderea cetățeniei, redobândirea cetățeniei sale sau eliberarea unui atestat de cetățenie să fie rezonabile.

2. Fiecare stat parte trebuie să facă astfel încât cheltuielile administrative ocazionate de o cale de atac administrativă sau judiciară să nu constituie un obstacol pentru solicitanți.

CAPITOLUL V

PLURALITATE DE CETĂȚENII

ARTICOLUL 14

Cazuri de pluralitate de cetățenii de plin drept

1. Un stat parte trebuie să permită:

a) copiilor care au dobândit automat la naștere cetățenii diferite să păstreze aceste cetățenii;

b) cetățenilor săi să aibă o altă cetățenie dacă această altă cetățenie este dobândită automat prin căsătorie.

2. Păstrarea cetățeniilor menționate la paragraful 1 este subordonată dispozițiilor pertinente ale art. 7.

ARTICOLUL 15

Alte posibile cazuri de pluralitate de cetățenii

Dispozițiile prezentei Convenții nu limitează dreptul fiecărui stat parte de a stabili în dreptul său intern dacă:

a) cetățenii săi care dobândesc sau dețin cetățenia unui alt stat păstrează ori pierd cetățenia acestui stat parte;

b) dobândirea sau păstrarea cetățeniei sale este condiționată de renunțarea ori pierderea unei alte cetățenii.

ARTICOLUL 16

Păstrarea cetățeniei precedente

Un stat parte nu trebuie să facă din renunțarea sau pierderea unei alte cetățenii o condiție pentru dobândirea ori menținerea cetățeniei sale atunci când această renunțare sau această pierdere nu este posibilă ori nu poate fi cerută în mod rezonabil.

ARTICOLUL 17

Drepturi și obligații referitoare la pluralitatea de cetățenii

1. Cetățenii unui stat parte care au o altă cetățenie trebuie să aibă, pe teritoriul acestui stat parte unde domiciliază, aceleași drepturi și obligații ca și ceilalți cetățeni ai acestui stat parte.

2. Dispozițiile prezentului capitol nu aduc atingere:

a) regulilor de drept internațional referitoare la protecția diplomatică sau consulară pe care un stat parte o acordă unuia dintre cetățenii săi care posedă în același timp o altă cetățenie;

b) aplicării regulilor de drept internațional privat ale fiecărui stat parte în caz de pluralitate de cetățenii.

CAPITOLUL VI

SUCCESIUNEA STATELOR ȘI CETĂȚENIA

ARTICOLUL 18

Principii

1. Fiind vorba de probleme de cetățenie în caz de succesiune a statelor, fiecare stat parte implicat trebuie să respecte principiile preeminenței dreptului, regulile în materie de drepturi ale omului și principiile menționate la art. 4 și 5 la paragraful 2 al acestui articol, îndeosebi pentru a evita apatridia.

2. Pronunțându-se asupra acordării sau păstrării cetățeniei în caz de succesiune a statelor, fiecare stat parte implicat trebuie să țină seama îndeosebi:

a) de legătura reală și efectivă dintre persoana respectivă și stat;

b) de domiciliul obișnuit al persoanei respective în momentul succesiunii statelor;

c) de voința persoanei respective;

d) de originea teritorială a persoanei respective.

3. Dacă dobândirea cetățeniei este subordonată pierderii unei cetățenii străine, sunt aplicabile dispozițiile art. 16.

ARTICOLUL 19

Reglementarea prin acord internațional

În caz de succesiune a statelor, statele părți implicate trebuie să se străduiască să reglementeze problemele referitoare la cetățenie prin acord încheiat între ele și, dacă este cazul, în relațiile lor cu alte state implicate. Asemenea acorduri trebuie să respecte principiile și regulile conținute sau evocate în prezentul capitol.

ARTICOLUL 20

Principiile privind persoanele care nu sunt cetățeni

1. Fiecare stat parte trebuie să respecte următoarele principii:

a) cetățeniei unui stat predecesor care domiciliază în mod obișnuit pe teritoriul a cărui suveranitate este transmisă unui stat succesor, a cărui cetățenie nu au dobândit-o, trebuie să aibă dreptul să rămână în acest stat;

b) persoanele menționate la lit. a) trebuie să beneficieze de egalitate de tratament cu cetățenii statului succesor în ceea ce privește drepturile sociale și economice.

2. Fiecare stat parte poate să excludă persoanele vizate la paragraful 1 din funcțiile din administrația publică investite cu exercitarea puterii publice.

CAPITOLUL VII

OBLIGAȚII MILITARE ÎN CAZ DE PLURALITATE DE CETĂȚENII

ARTICOLUL 21

Modalități de executare a obligațiilor militare

1. Orice persoană care are cetățenia a două sau mai multe state părți nu este ținută să își îndeplinească obligațiile militare decât față de unul dintre aceste state părți.

2. Acorduri speciale între statele părți interesate vor putea determina modalitățile de aplicare a dispoziției prevăzute la paragraful 1.

3. În lipsa unor acorduri speciale încheiate sau pe cale de a fi încheiate, următoarele dispoziții sunt aplicabile în cazul persoanelor care au cetățenia a două sau mai multe state părți:

a) persoanele vor fi supuse obligațiilor militare ale statului parte pe teritoriul căruia domiciliază în mod obișnuit. Totuși aceste persoane vor avea facultatea ca, până la vârsta de 19 ani, să se supună obligațiilor militare într-un stat parte, a cărui cetățenie de asemenea o au, sub forma unui angajament voluntar, pentru o durată totală și efectivă cel puțin egală cu cea a serviciului militar activ din celălalt stat parte;

b) persoanele care domiciliază în mod obișnuit pe teritoriul unui stat parte ai cărui cetățeni nu sunt sau al unui stat necontractant vor putea să aleagă dintre statele părți a căror cetățenie o au pe acela în care doresc să își îndeplinească obligațiile militare;

c) persoanele care, potrivit regulilor prevăzute la lit. a) și b), își vor fi satisfăcut obligațiile militare față de un stat parte, în condițiile prevăzute de legislația acestui stat parte, vor fi considerate că și-au satisfăcut obligațiile militare față de statul parte sau statele părți ai căror cetățeni sunt deopotrivă;

d) persoanele care, înainte de intrarea în vigoare a prezentei Convenții între statele părți a căror cetățenie o au, și-au satisfăcut în oricare dintre aceste state părți obligațiile militare prevăzute de legislația acestuia, vor fi considerate că și-au satisfăcut aceste obligații în statul parte sau în statele părți ai căror cetățeni sunt deopotrivă;

e) dacă persoanele și-au îndeplinit serviciul militar activ în unul dintre statele părți a căror cetățenie o au, în conformitate cu lit. a), și își transferă ulterior domiciliul lor obișnuit pe teritoriul unui alt stat parte a cărui cetățenie o au, ele nu vor putea fi supuse, dacă este cazul, obligațiilor militare de rezervă decât în acest din urmă stat parte;

f) aplicarea dispozițiilor prezentului articol nu afectează cu nimic cetățenia persoanelor;

g) în caz de mobilizare în unul dintre statele părți, obligațiile care decurg din dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile acestui stat parte.

ARTICOLUL 22

Dispensa sau scutirea de obligații militare ori de serviciul civil de înlocuire

În lipsa unor acorduri speciale încheiate sau care urmează să fie încheiate, dispozițiile următoare sunt aplicabile, în egală măsură, persoanelor care au cetățenia a două sau mai multe state părți:

a) prevederile art. 21 paragraful 3 lit. c) se aplică persoanelor care au fost exonerate de obligațiile lor militare sau au îndeplinit, în schimb, un serviciu civil;

b) vor fi considerate că și-au satisfăcut obligațiile militare persoanele cetățeni ai unui stat parte care nu prevede serviciul militar obligatoriu, dacă își au domiciliul obișnuit pe teritoriul acestui stat parte. Cu toate acestea, ele vor putea să nu fie considerate că și-au satisfăcut obligațiile militare față de statul parte sau față de statele părți ai căror cetățeni sunt deopotrivă și unde este prevăzut un serviciu militar, decât dacă acest domiciliu obișnuit a durat până la o anumită vârstă pe care fiecare stat parte o va indica în momentul semnării ori depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare;

c) vor fi, de asemenea, considerate că și-au satisfăcut obligațiile militare persoanele cetățeni ai unui stat parte care nu prevede un serviciu militar obligatoriu, dacă ele s-au angajat voluntar în forțele militare ale acestui stat parte pentru o durată totală și efectivă cel puțin egală cu serviciul militar activ al statului parte sau statelor părți a căror cetățenie o au deopotrivă, indiferent care ar fi domiciliul lor obișnuit.

CAPITOLUL VIII

COOPERAREA ÎNTRE STATELE PĂRȚI

ARTICOLUL 23

Cooperarea între statele părți

1. În vederea facilitării cooperării între statele părți, autoritățile lor competente trebuie:

a) să comunice Secretarului general al Consiliului Europei informații privind dreptul lor intern referitor la cetățenie, incluzând situațiile de apatridie și de pluralitate

de cetățenii, precum și evoluțiile intervenite în aplicarea prezentei Convenții;

b) să își comunice reciproc, la cerere, informații privind dreptul intern referitor la cetățenie și evoluțiile intervenite în aplicarea prezentei Convenții.

2. Statele părți trebuie să coopereze între ele și cu celelalte state membre ale Consiliului Europei în cadrul organului interguvernamental corespunzător al Consiliului Europei pentru a reglementa toate problemele pertinente și a promova dezvoltarea progresivă a principiilor și a practicii juridice privind cetățenia și problemele aferente acesteia.

ARTICOLUL 24

Schimbul de informații

Fiecare stat parte poate, în orice moment, să declare că se angajează să informeze un alt stat parte care a făcut aceeași declarație, despre dobândirea voluntară a cetățeniei sale de către cetățenii celui alt stat parte, sub rezerva legilor aplicabile privind protecția datelor. O astfel de declarație poate menționa condițiile în care statul parte va furniza asemenea informații. Declarația poate fi retrasă în orice moment.

CAPITOLUL IX

APLICAREA CONVENȚIEI

ARTICOLUL 25

Declarații privind aplicarea Convenției

1. Orice stat parte poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să declare că va exclude prevederile cap. VII de la aplicarea prezentei Convenții.

2. Dispozițiile cap. VII sunt aplicabile doar în cadrul relațiilor dintre statele părți față de care el a intrat în vigoare.

3. Orice stat parte poate, în orice moment următor, să notifice Secretarului general al Consiliului Europei că va aplica dispozițiile cap. VII, exclus în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. Această notificare va avea efect la data primirii sale.

ARTICOLUL 26

Efectele Convenției

1. Dispozițiile prezentei Convenții nu aduc atingere dispozițiilor de drept intern și instrumentelor internaționale obligatorii, care sunt sau vor intra în vigoare, în baza cărora drepturi suplimentare sunt sau vor fi acordate persoanelor, în domeniul cetățeniei.

2. Prezenta Convenție nu împiedică aplicarea:

a) Convenției asupra reducerii cazurilor de pluralitate de cetățenie și asupra obligațiilor militare în caz de pluralitate de cetățenie, din anul 1963, și a protocoalelor sale;

b) altor instrumente internaționale obligatorii, în măsura în care aceste instrumente sunt compatibile cu prezenta Convenție, în relațiile dintre statele părți legate prin aceste instrumente.

CAPITOLUL X

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 27

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei și de către statele nemembre care au participat la elaborarea sa. Aceste state pot să își exprime consimțământul de a fi legate prin:

a) semnarea fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnarea sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare, pentru toate statele care și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin această Convenție, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 3 state membre ale Consiliului Europei își vor exprima consimțământul de a fi legate prin această Convenție, conform dispozițiilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin această Convenție,

aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 28

Aderarea

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea sa, să adere la această Convenție.

2. Pentru orice stat care aderă la prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 29

Rezerve

1. Nici o rezervă nu poate fi formulată față de orice dispoziție conținută în cap. I, II și VI. Orice stat poate, în momentul semnării ori în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să formuleze una sau mai multe rezerve față de alte dispoziții ale Convenției, cu condiția ca ele să fie compatibile cu obiectul și scopul prezentei Convenții.

2. Orice stat care formulează una sau mai multe rezerve trebuie să notifice Secretarului general al Consiliului Europei conținutul pertinent al dreptului său intern sau orice informație pertinentă.

3. Un stat care a formulat una sau mai multe rezerve în baza paragrafului 1 va examina retragerea lor, în întregime sau în parte, de îndată ce împrejurările permit acest lucru. Această retragere se efectuează adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect la data primirii notificării de către Secretarul general.

4. Un stat care extinde aplicarea prezentei Convenții la un teritoriu desemnat printr-o declarație prevăzută în aplicarea paragrafului 2 al art. 30 poate, pentru teritoriul respectiv, să formuleze una sau mai multe rezerve, potrivit dispozițiilor paragrafelor precedente.

5. Un stat parte care a formulat rezerve față de oricare dintre dispozițiile cap. VII nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către un alt stat parte decât în măsura în care statul însuși a acceptat-o.

ARTICOLUL 30

Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se aplică prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea acestei Convenții cu privire la oricare alt teritoriu indicat în declarație și cu privire la care asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să dispună. Prezenta Convenție va intra în vigoare în privința acestui teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafelor precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu indicat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 31

Denunțarea

1. Orice stat parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție în totalitate sau numai cap. VII, adresând o comunicare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii comunicării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Notificări făcute de Secretarul general

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui

semnatar, oricărei părți și oricui alt stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 27 și 28;
- d) orice rezervă și orice retragere de rezervă formulate conform dispozițiilor art. 29;
- e) orice notificare sau declarație formulată conform dispozițiilor art. 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 și 31;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg la 6 noiembrie 1997, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie de pe aceasta, certificată pentru conformitate, fiecărui stat membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la această Convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 197

CONVENȚIA PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei convenții,

considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

---

* *Adoptată la Varșovia la 16 mai 2005.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 300, din 11 iulie 2006, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 622 din 19 iulie 2006.

considerând că traficul de ființe umane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane;

considerând că traficul de ființe umane poate conduce la o situație de sclavie pentru victime;

considerând că respectarea drepturilor victimelor, protecția acestora, precum și lupta împotriva traficului de ființe umane trebuie să reprezinte obiective primordiale;

considerând că orice acțiune sau inițiativă în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane trebuie să fie nediscriminatorie și să ia în considerare egalitatea dintre femei și bărbați, precum și o abordare bazată pe drepturile copilului;

reamintind declarațiile miniștrilor afacerilor externe ai statelor membre de la cea de-a 112-a (14 și 15 mai 2003) și 114-a (12 și 13 mai 2004) Sesiune a Comitetului de Miniștri, făcând apel la o acțiune întărită a Consiliului Europei în domeniul traficului de ființe umane;

având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) și protocoalele sale;

având în vedere următoarele recomandări ale Comitetului de Miniștri către statele Consiliului Europei: Recomandarea nr. R (91) privind exploatarea sexuală, pornografia, prostituția, precum și traficul de copii și de tineri adulți; Recomandarea nr. (97) 13 privind intimidarea martorilor și drepturile apărării; Recomandarea nr. R (2000) 11 privind lupta împotriva traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2001) 16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2002) 5 privind protecția femeilor împotriva violenței;

având în vedere următoarele recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei: Recomandarea 1.325 (1997) privind traficul de femei și prostituția forțată în statele membre ale Consiliului Europei; Recomandarea 1.450 (2000) privind violența împotriva femeilor în Europa; Recomandarea 1.545 (2002) privind campania împotriva traficului de femei; Recomandarea 1.610 (2003) privind migrația în legătură cu traficul de femei și prostituție; Recomandarea 1.611 (2003) privind traficul de organe în Europa; Recomandarea 1.663 (2004) privind

sclavia domestică: aservirea, persoane au pair și soții cumpărate prin corespondență;

având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 19 iulie 2002 privind lupta împotriva traficului de ființe umane; Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale și Directiva Consiliului Uniunii Europene din 29 aprilie 2004 privind titlul de ședere eliberat cetățenilor statelor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au făcut obiectul unei acțiuni de facilitare a migrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente;

ținând cont de Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și de Protocolul la aceasta privind prevenirea, reprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, în scopul consolidării protecției asigurate de aceste instrumente și dezvoltării normelor enunțate de ele;

ținând cont de celelalte instrumente juridice internaționale relevante în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane;

ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument juridic internațional global care să se concentreze pe drepturile fundamentale ale victimelor traficului și să stabilească un mecanism specific de monitorizare,

au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

Obiective, domeniu de aplicare, principiul nediscriminării și definiții

ARTICOLUL 1

Obiectivele Convenției

1. Obiectivele prezentei convenții sunt:

a) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, garantând egalitatea dintre femei și bărbați;

b) protecția drepturilor fundamentale ale victimelor traficului, realizarea unui cadru complet de protecție și asistență a victimelor și martorilor, garantând egalitatea dintre femei și bărbați, precum și asigurarea de anchete și urmăriri eficiente;

c) promovarea cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.

2. Pentru a asigura o aplicare eficientă a dispozițiilor sale de către părți, prezenta convenție stabilește un mecanism specific de monitorizare.

ARTICOLUL 2

Domeniul de aplicare

Prezenta convenție se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale, cu sau fără legătură cu criminalitatea organizată.

ARTICOLUL 3

Principiul nediscriminării

Aplicarea prevederilor prezentei convenții de către părți, în special cele privind măsurile de protecție și promovare a drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională ori socială, apartenență la o minoritate națională, avere, locul nașterii sau orice altă situație.

ARTICOLUL 4

Definiții

Pentru scopurile prezentei convenții:

a) expresia *trafic de ființe umane* desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe;

b) consimțământul unei victime a traficului de ființe umane la exploatarea enunțată la lit. a) nu prezintă relevanță atunci când a fost utilizat unul dintre mijloacele enunțate la lit. a);

c) recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea unui copil în scopul exploatării se consideră trafic de ființe umane, chiar dacă nu implică niciunul dintre mijloacele enunțate la lit. a);

d) termenul *copil* desemnează orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani;

e) termenul *victimă* desemnează orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane, astfel cum acesta este definit în prezentul articol.

CAPITOLUL II

Prevenirea, cooperarea și alte măsuri

ARTICOLUL 5

Prevenirea traficului de ființe umane

1. Fiecare parte va lua măsuri pentru stabilirea și întărirea coordonării pe plan național dintre diferite organisme cu atribuții în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va stabili și/sau va susține politici și programe eficiente în vederea prevenirii traficului de ființe umane, prin mijloace cum ar fi: cercetări, campanii de informare, sensibilizare și educare, inițiative sociale și economice și programe de pregătire, destinate în special persoanelor vulnerabile la trafic și profesioniștilor implicați în combaterea traficului de ființe umane.

3. Fiecare parte va promova o abordare bazată pe drepturile fundamentale ale omului și va recurge la o abordare integrată a egalității dintre bărbați și femei, precum și la o abordare axată pe respectarea copiilor, în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea tuturor politicilor și programelor prevăzute la paragraful 2.

4. Fiecare parte va lua măsurile corespunzătoare care sunt necesare pentru a asigura legalitatea migrațiilor, în special prin transmiterea, prin intermediul autorităților competente, a informațiilor exacte privind condițiile care permit intrarea și șederea legală pe teritoriul acesteia.

5. Fiecare parte va lua măsuri specifice în scopul reducerii vulnerabilității copiilor față de trafic, în special prin crearea unui mediu protector pentru aceștia.

6. Măsurile stabilite în conformitate cu prezentul articol vor implica, unde este cazul, organizațiile

neguvernamentale, alte organizații competente și reprezentanți ai societății civile angajați în prevenirea traficului de ființe umane, în protecția sau în asistarea victimelor.

ARTICOLUL 6

Măsurile pentru descurajarea cererii

Pentru a descuraja cererea care favorizează toate formele de exploatare a persoanelor, în special a femeilor și copiilor, care conduc la trafic, fiecare parte va adopta ori va dezvolta cadrul juridic, administrativ, educativ, social, cultural sau de orice altă natură, inclusiv:

a) cercetări privind cele mai bune practici, metode și strategii;

b) măsuri de sensibilizare a opiniei publice asupra răspunderii și rolului important al mass-media și al societății civile pentru identificarea cererii drept una dintre cauzele de bază ale traficului de ființe umane;

c) campanii de informare pentru grupuri-țintă, care să implice în mod corespunzător, printre altele, autoritățile publice și factorii de decizie politici;

d) măsuri preventive, incluzând programe educative destinate fetelor și băieților pe perioada școlarizării acestora, care să sublinieze caracterul inacceptabil al discriminării bazate pe sex și consecințele ei negative, importanța egalității dintre femei și bărbați, precum și demnitatea și integritatea fiecărei ființe umane.

ARTICOLUL 7

Măsuri privind frontiera

1. Fără a aduce prejudicii angajamentelor internaționale privind libera circulație a persoanelor, părțile vor întări, în măsura posibilului, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, în măsura posibilului, a utilizării mijloacelor de transport de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

3. Când este cazul și fără a prejudicia convențiile internaționale aplicabile, aceste măsuri vor prevedea obligația transportatorilor comerciali, inclusiv a oricărei companii de transport, proprietarului sau operatorului oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie solicitate pentru intrarea în statul de destinație.

4. Fiecare parte va lua măsurile necesare, în conformitate cu dreptul intern, pentru a prevedea sancțiuni în cazul nerespectării obligației prevăzute la paragraful 3.

5. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite, în conformitate cu dreptul său intern, refuzarea intrării sau revocarea vizei persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

6. Părțile vor întări cooperarea dintre serviciile de control la frontieră, în special prin stabilirea și menținerea căilor de comunicare directe.

ARTICOLUL 8

Securitatea și controlul documentelor

Fiecare parte va adopta măsurile necesare:

a) pentru a se asigura că documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează sunt de o calitate care nu permite cu ușurință folosirea improprie, falsificarea, modificarea, reproducerea ori emiterea ilegală a acestora; și

b) pentru asigurarea integrității și securității documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de aceasta sau în numele său și pentru împiedicarea creării și eliberării ilegale a acestora.

ARTICOLUL 9

Legitimitatea și valabilitatea documentelor

La cererea celeilalte părți, fiecare parte va verifica, în conformitate cu dreptul intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori presupuse că ar fi fost emise în numele său și care sunt suspectate de a fi utilizate pentru traficul cu ființe umane.

CAPITOLUL III

Măsuri pentru protecția și promovarea drepturilor victimelor, cu garantarea egalității între femei și bărbați

ARTICOLUL 10

Identificarea victimelor

1. Fiecare parte se va asigura că autoritățile sale competente dispun de persoane pregătite și calificate în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane și în identificarea și sprijinirea victimelor, în special a copiilor, precum și că autoritățile competente implicate colaborează între ele și cu organizațiile de asistență relevante, pentru a permite identificarea victimelor printr-o procedură care să aibă în vedere situația specială a femeilor și copiilor victime și, atunci când este cazul, eliberarea de permise de ședere în condițiile art. 14.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru identificarea victimelor, atunci când este cazul, în colaborare cu alte părți și organizații de asistență. Fiecare parte se va asigura că, dacă autoritățile competente consideră că există motive temeinice pentru a crede că o persoană a fost victimă a traficului de persoane, aceasta să nu fie îndepărtată de pe teritoriul său până la finalizarea, de către autoritățile competente, a procedurii de identificare în calitate de victimă a infracțiunii prevăzute la art. 18 și că aceasta va beneficia de asistența prevăzută la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. În caz de incertitudine asupra vârstei victimei și când există motive de a crede că victima este copil, pe perioada de verificare a vârstei, se prezumă că aceasta este copil și i se acordă măsuri de protecție specifice.

4. Din momentul în care un copil neînsoțit este identificat ca victimă, fiecare parte:

a) va prevedea reprezentarea sa de către un tutore legal, o organizație sau o autoritate care acționează în conformitate cu interesul superior al copilului;

b) va lua măsurile necesare pentru stabilirea identității și naționalității sale;

c) va depune toate eforturile pentru identificarea familiei atunci când este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 11

Protecția vieții private

1. Fiecare parte va proteja viața privată și identitatea victimelor. Datele cu caracter personal în legătură cu acestea vor fi înregistrate și utilizate în condițiile prevederilor Convenției pentru protecția persoanelor cu privire la procesarea automatizată a datelor cu caracter personal (Seria Tratatelor europene nr. 108).

2. În special, fiecare parte va adopta măsuri pentru a se asigura că identitatea sau elementele care permit identificarea unui copil victimă a traficului să nu fie făcute publice prin mass-media ori prin alte mijloace, în afară de circumstanțe excepționale care să permită găsirea membrilor familiei copilului sau a asigura bunăstarea și protecția acestuia.

3. Cu respectarea art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum este interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiecare parte va avea în vedere adoptarea de măsuri pentru a încuraja mass-media să apere viața privată și identitatea victimelor, prin autoreglementare ori prin intermediul măsurilor de reglementare sau de coreglementare.

ARTICOLUL 12

Asistența victimelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asista victimele în reabilitarea fizică, psihologică și socială. O astfel de asistență va include cel puțin:

a) condiții de viață care să poată asigura subzistența lor, prin măsuri precum cazare corespunzătoare și sigură, asistența psihologică și materială;

b) accesul la îngrijiri medicale de urgență;

c) servicii de traducere și interpretare, dacă este cazul;

d) consiliere și informații privind, în special, drepturile prevăzute de lege pentru ei și serviciile ce le sunt puse la dispoziție, într-o limbă pe care acestea o pot înțelege;

e) asistență care să permită ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în etapele

procedurii penale desfășurate împotriva autorilor de infracțiuni;

f) accesul la educație pentru copii.

2. Fiecare parte va lua în considerare necesitățile în domeniul securității și protecției victimelor.

3. În plus, fiecare parte va asigura asistența medicală necesară sau orice alt tip de asistență victimelor care au reședința legală pe teritoriul său și care nu dispun de resurse adecvate și au nevoie de ele.

4. Fiecare parte va adopta regulile prin care victimelor cu reședința legală pe teritoriul său le este permis accesul la piața muncii, la pregătire profesională și la învățământ.

5. Dacă este cazul și în condițiile prevăzute în dreptul intern, fiecare parte va lua măsuri pentru a coopera cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau reprezentanți ai societății civile care oferă asistență victimelor.

6. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că asistența acordată unei victime nu este condiționată de dorința acesteia de a fi martor.

7. Pentru aplicarea dispozițiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte se va asigura că serviciile sunt furnizate cu acordul și cu informarea victimelor, luând în considerare nevoile specifice ale persoanelor vulnerabile și drepturile copiilor privind cazarea, educația și îngrijirile medicale potrivite.

ARTICOLUL 13

Termenul de recuperare și de reflecție

1. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern un termen de recuperare și de reflecție de cel puțin 30 de zile, atunci când există motive temeinice de a crede că persoana în cauză este o victimă. Acest termen trebuie să aibă o durată suficientă pentru a permite persoanei în cauză să se recupereze, să evite influența traficantilor și/sau să ia o decizie în cunoștință de cauză privind cooperarea cu autoritățile competente. Pe durata acestui termen nicio măsură de expulzare nu va putea fi pusă în aplicare în privința sa. Această prevedere nu afectează activitățile realizate de autoritățile competente în fiecare dintre etapele procedurii naționale relevante, în special pe

durata anchetei și urmării penale. Pe durata acestui termen, părțile vor acorda persoanei în cauză dreptul de ședere pe teritoriul lor.

2. Pe durata acestui termen, persoanele vizate la paragraful 1 au dreptul de a beneficia de măsurile prevăzute la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. Părțile nu sunt obligate să respecte acest termen pentru motive de ordine publică sau dacă se descoperă că statutul de victimă a fost invocat în mod nejustificat.

ARTICOLUL 14

Permisul de ședere

1. Fiecare parte va elibera victimelor un permis de ședere reînnoibil fie în una dintre următoarele ipoteze, fie în ambele:

a) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită situației lor personale;

b) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită cooperării cu autoritățile competente în cadrul unei anchete sau proceduri penale.

2. Atunci când legislația o impune, permisul de ședere al victimelor copii va fi eliberat în conformitate cu interesul superior al acestora și, dacă este cazul, prelungit în aceleași condiții.

3. Neprelungirea sau retragerea unui permis de ședere este supusă condițiilor prevăzute în dreptul intern al părții.

4. Dacă o victimă depune o cerere pentru un permis de ședere de altă categorie, partea în cauză va lua în considerare faptul că victima a beneficiat sau beneficiază de un permis de ședere obținut în baza paragrafului 1.

5. Având în vedere obligațiile părților prevăzute la art. 40, fiecare parte se va asigura că acordarea unui permis, potrivit prezentei dispoziții, nu va afecta dreptul de a solicita și de a beneficia de azil.

ARTICOLUL 15

Compensații și recurs

1. Fiecare parte va garanta victimelor, de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative relevante într-o limbă pe care acestea o pot înțelege.

2. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul de a fi asistat de un apărător și dreptul la asistență juridică gratuită pentru victime, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

3. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul victimelor de a fi compensate de către autorii infracțiunilor.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura garantarea compensării victimelor, în condițiile prevăzute de dreptul intern, de exemplu, prin stabilirea unui fond pentru compensarea victimelor sau a altor măsuri ori programe destinate asistenței și integrării sociale a victimelor, care ar putea fi finanțate prin sumele provenite din aplicarea măsurilor prevăzute la art. 23.

ARTICOLUL 16

Repatrierea și returnarea victimelor

1. Partea al cărei cetățean este victima sau în care aceasta avea dreptul de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va facilita și va accepta, ținând cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, returnarea acesteia fără întârziere nejustificată sau neîntemeiată.

2. Atunci când o parte returnează o victimă în alt stat, această returnare va fi efectuată ținându-se cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, precum și de stadiul oricărei proceduri judiciare legate de faptul că este victimă și va fi, de preferință, voluntară.

3. La cererea părții primitoare, partea solicitată va verifica dacă persoana este cetățeanul său sau dacă avea drept de ședere cu titlu permanent pe teritoriul ei în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare.

4. Pentru a facilita returnarea unei victime care nu posedă documentele adecvate, partea al cărei cetățean este această persoană sau în care aceasta avea drept de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va accepta să elibereze, la cererea părții primitoare, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite persoanei să călătorească și să reintre pe teritoriul său.

5. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili programe de repatriere cu participarea instituțiilor naționale sau internaționale și a organizațiilor neguvernamentale implicate. Aceste programe vor avea ca scop evitarea revictimizării. Fiecare parte va depune toate eforturile pentru a favoriza reintegrarea victimelor în societatea statului de întoarcere, inclusiv reintegrarea în sistemul educativ și pe piața muncii, în special prin dobândirea și perfecționarea competențelor profesionale. În ceea ce privește copiii, aceste programe ar trebui să includă exercitarea dreptului la educație, precum și măsurile destinate să le asigure îngrijirea ori primirea adecvată de către familia lor sau de structurile de protecție corespunzătoare.

6. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru punerea la dispoziția victimelor, după caz în colaborare cu orice parte implicată, a informațiilor de contact privind structurile care le pot asista în țara unde aceste victime sunt returnate sau repatriate, cum ar fi autoritățile de aplicare a legii, organizațiile neguvernamentale, juriștii în măsură de a-i consilia și organismele de asistență socială.

7. Copiii victime nu vor fi repatriați într-un stat dacă, urmare unei evaluări privind riscul și securitatea, există indicii că returnarea nu este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 17

Egalitatea între femei și bărbați

Atunci când va aplica măsurile prevăzute în prezentul capitol, fiecare parte va urmări promovarea egalității între femei și bărbați și va adopta o abordare de integrare a egalității de gen în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea acestor măsuri.

CAPITOLUL IV

Dreptul penal material

ARTICOLUL 18

Incriminarea traficului de ființe umane

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune faptele enunțate la art. 4, dacă au fost comise cu intenție.

ARTICOLUL 19

Incriminarea utilizării serviciilor unei victime

Fiecare parte va evalua posibilitatea adoptării unor măsuri legislative și a altor măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării prevăzute la art. 4 lit. a), având cunoștință de faptul că persoana în cauză este victimă a traficului de ființe umane.

ARTICOLUL 20

Incriminarea faptelor privind documentele de călătorie sau de identitate

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune următoarele fapte, atunci când acestea au fost comise cu intenție în scopul de a permite traficul de ființe umane:

- a) confecționarea unui document de călătorie sau de identitate falsificat;
- b) procurarea sau furnizarea unui astfel de document;
- c) reținerea, sustragerea, ascunderea, deteriorarea ori distrugerea unui document de călătorie sau de identitate al unei alte persoane.

ARTICOLUL 21

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de complicitate comisă intenționat pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și 20.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de tentativă intenționată de comitere a uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și art. 20 lit. a).

ARTICOLUL 22

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a

persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, atunci când sunt comise în numele acestora de către orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a) unei puteri de reprezentare a persoanei juridice;
- b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanei juridice, atunci când absența supravegherii sau controlului din partea persoanei fizice prevăzute la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, în interesul persoanei juridice, de către o persoană fizică care se află sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

ARTICOLUL 23

Sanțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a institui sanțiuni efective, proporționale și preventive pentru infracțiunile stabilite în aplicarea art. 18–21. Acestea vor cuprinde, pentru infracțiunile stabilite conform art. 18 comise de persoane fizice, sanțiuni privative de libertate care pot conduce la extrădare.

2. Fiecare parte va veghea ca persoanele juridice responsabile potrivit art. 22 să facă obiectul sanțiunilor sau măsurilor penale ori de altă natură, efective, proporționale și preventive, inclusiv al sanțiunilor pecuniare.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a-i permite confiscarea sau

privarea de mijloacele ori produsele infracțiunilor stabilite în baza art. 18 și art. 20 lit. a) sau a bunurilor a căror valoare corespunde acestor produse.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite închiderea temporară sau definitivă a oricărui local utilizat pentru comiterea traficului de ființe umane, fără a încălca drepturile terților de bună-credință, ori pentru a interzice autorului acestei infracțiuni, cu titlu temporar sau definitiv, desfășurarea activității cu ocazia căreia infracțiunea a fost comisă.

ARTICOLUL 24

Circumstanțe agravante

Fiecare parte va lua măsurile necesare ca următoarele împrejurări să fie considerate circumstanțe agravante în determinarea sancțiunii aplicate infracțiunilor stabilite conform art. 18:

- a) infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau prin neglijență gravă;
- b) infracțiunea a fost comisă împotriva unui copil;
- c) infracțiunea a fost comisă de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
- d) infracțiunea a fost comisă în cadrul unei rețele de crimă organizată.

ARTICOLUL 25

Condamnări anterioare

Fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și de altă natură, pentru a prevedea posibilitatea de a lua în considerare cu ocazia individualizării pedepsei condamnările definitive pronunțate pe teritoriul altei părți pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 26

Dispoziția de nesancționare

Fiecare parte va prevedea, potrivit principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru că acestea au luat parte la activități ilegale atunci când au fost constrânse.

CAPITOLUL V

Investigări, urmăriri și drept procedural

ARTICOLUL 27

Plângeri ex parte și ex officio

1. Fiecare parte se va asigura că investigațiile sau urmăririle pentru infracțiunile stabilite conform prezentei convenții nu necesită depunerea unei declarații ori plângerea unei victime, cel puțin atunci când infracțiunea a fost comisă, total sau parțial, pe teritoriul său.

2. Fiecare parte va veghea ca victimele unei infracțiuni comise pe teritoriul unei părți, alta decât cea în care acestea își au reședința, să poată depune plângere la autoritățile competente ale statului lor de reședință. Autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea, în măsura în care plângerea nu este de competența sa, o va transmite fără întârziere autorității competente a părții pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Această plângere va fi soluționată potrivit dreptului intern al părții unde a fost comisă infracțiunea.

3. Fiecare parte va asigura, prin măsuri legislative sau de altă natură și cu respectarea condițiilor prevăzute de dreptul său intern, pentru grupurile, fundațiile, asociațiile ori organizațiile neguvernamentale care au ca obiectiv lupta împotriva traficului de ființe umane sau protecția drepturilor omului, posibilitatea de a asista și/sau de a sprijini victima care consimte în acest sens pe durata procedurilor penale privind infracțiunea stabilită conform art. 18.

ARTICOLUL 28

Protecția victimelor, martorilor și persoanelor care colaborează cu autoritățile judiciare

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea unei protecții efective și adecvate față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora:

- a) pentru victime;
- b) atunci când este necesar, pentru persoanele care furnizează informații privind infracțiunile stabilite în baza

art. 18 sau care colaborează într-un alt mod cu autoritățile însărcinate cu investigarea și urmărirea;

c) pentru martorii care depun mărturie privind infracțiunile stabilite în baza art. 18;

d) dacă este necesar, pentru membrii familiei persoanelor vizate la lit. a) și c).

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura și oferi diverse tipuri de protecție. Asemenea măsuri pot include protecția fizică, atribuirea unui nou loc de reședință, schimbarea identității și sprijinul pentru obținerea unui loc de muncă.

3. Orice copil victimă va beneficia de măsurile de protecție speciale ținând cont de interesul superior al acestuia.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura, dacă este necesar, protecția adecvată față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigărilor și a urmăririlor împotriva autorilor și după finalizarea acestora, pentru membrii grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activitățile enunțate la art. 27 paragraful 3.

5. Fiecare parte va avea în vedere încheierea de acorduri sau înțelegeri cu alte state pentru aplicarea prezentului articol.

ARTICOLUL 29

Autoritățile specializate și structurile de coordonare

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru specializarea unor persoane sau structuri în lupta împotriva traficului de ființe umane și în protecția victimelor. Aceste persoane sau structuri vor dispune de independența necesară, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemului juridic al acestei părți, pentru a fi în măsură să-și îndeplinească atribuțiile cu eficiență și nu vor fi supuse presiunilor ilegale. Persoanele menționate sau personalul structurilor menționate trebuie să dispună de pregătire și de resurse financiare adaptate atribuțiilor pe care le îndeplinesc.

2. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru asigurarea coordonării politicii și a activității serviciilor administrației sale și a altor organisme publice care luptă

împotriva traficului de ființe umane, dacă este necesar, prin înființarea unor structuri de coordonare.

3. Fiecare parte va asigura sau va întări formarea funcționarilor responsabili cu prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane, inclusiv formarea în domeniul drepturilor omului. Pregătirea va putea fi adaptată la diferitele servicii și va fi axată, după caz, pe metodele utilizate pentru împiedicarea traficului, urmărirea autorilor și protecția drepturilor victimelor, inclusiv protecția victimelor față de traficanți.

4. Fiecare parte va avea în vedere numirea unor raportori naționali sau a unor alte mecanisme cu atribuții de monitorizare a activităților de luptă împotriva traficului de ființe umane desfășurate de instituțiile statului și cu îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația națională.

ARTICOLUL 30

Procedurile judiciare

În conformitate cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special art. 6, fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a garanta în cursul procedurilor judiciare:

a) protecția vieții private a victimelor și, dacă este cazul, a identității acestora;

b) siguranța victimelor și protecția împotriva intimidării,

în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern și, în cazul victimelor copii, printr-o grijă specială acordată nevoilor copiilor și prin asigurarea dreptului lor la măsuri speciale de protecție.

ARTICOLUL 31

Jurisdicția

1. Fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție, când infracțiunea este comisă:

a) pe teritoriul său; sau

b) la bordul unei nave sub pavilionul acestei părți; sau

c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu dreptul acestei părți; sau

d) de către unul dintre cetățenii săi sau de către un apatrid care are reședința pe teritoriul său, dacă infracțiunea este pedepsită conform dreptului penal aplicabil acolo unde a fost comisă ori dacă infracțiunea este comisă în afara jurisdicției teritoriale a oricărui stat;

e) împotriva unuia dintre cetățenii săi.

2. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului European, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri ori în condiții specifice regulile de jurisdicție stipulate în paragraful 1 lit. d) și e) al acestui articol sau al oricărei părți a acestora.

3. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor la care se face referire în prezenta convenție, în cazurile în care presupusul autor este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte doar pe baza cetățeniei acestuia, în urma unei cereri de extrădare.

4. Când mai multe părți invocă jurisdicția asupra unei presupuse infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, pentru a determina jurisdicția corespunzătoare pentru urmărirea infracțiunii.

5. Fără a aduce atingere normelor generale de drept internațional, prezenta convenție nu exclude nicio jurisdicție penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul intern.

CAPITOLUL VI

Cooperarea internațională și cooperarea cu societatea civilă

ARTICOLUL 32

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu prevederile prezentei convenții și prin aplicarea instrumentelor regionale și internaționale relevante, aranjamentelor agreeate în baza legilor interne uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul:

- prevenirii și combaterii traficului de ființe umane;
- protejării și acordării de asistență victimelor;
- investigării sau desfășurării procedurilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 33

Măsuri privind persoanele dispărute sau aflate în pericol

1. Dacă o parte, pe baza informațiilor de care dispune, are motive temeinice să creadă că viața, libertatea sau integritatea fizică a unei persoane la care se referă art. 28 paragraful 1 se află în pericol iminent direct pe teritoriul unei alte părți, într-o asemenea situație de urgență, partea care are informațiile le va transmite, fără întârziere, celeilalte părți pentru a lua măsurile de protecție corespunzătoare.

2. Părțile la prezenta convenție pot decide să-și întărească cooperarea în ceea ce privește căutarea persoanelor dispărute, în special a copiilor dispăruți, dacă informațiile disponibile le determină să creadă că acestea/aceștia sunt victime ale traficului de ființe umane. În acest scop, părțile pot încheia între ele tratate bilaterale sau multilaterale.

ARTICOLUL 34

Informații

1. Partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra rezultatului final al acțiunii întreprinse în baza prezentului capitol. De asemenea, partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra oricăror circumstanțe care fac imposibilă îndeplinirea acțiunii respective sau care o pot întârzia în mod semnificativ.

2. O parte poate, cu respectarea dreptului său intern, fără o solicitare prealabilă, să comunice celeilalte părți informațiile obținute în cadrul propriilor investigații, când consideră că dezvăluirea unor asemenea informații poate ajuta partea destinatară în inițierea și desfășurarea investigațiilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție sau pot conduce la o solicitare de cooperare formulată de această parte în baza prezentului capitol.

3. Înaintea comunicării unor asemenea informații, partea care le oferă poate solicita păstrarea confidențialității acestora sau utilizarea lor cu anumite condiții. Dacă partea destinatară nu poate respecta o asemenea solicitare, va informa cealaltă parte, care va trebui să decidă atunci ce informații pot fi totuși furnizate. Dacă partea primitoare acceptă informațiile cu condițiile prevăzute, atunci va fi obligată să le respecte.

4. Toate informațiile solicitate cu privire la art. 13, 14 și 16 și care sunt necesare pentru acordarea drepturilor prevăzute de acestea vor fi transmise fără întârziere la solicitarea părții interesate, cu respectarea art. 11.

ARTICOLUL 35

Cooperarea cu societatea civilă

Fiecare parte va încuraja autoritățile statului și oficialii publici să coopereze cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații relevante și cu membrii societății civile, în stabilirea unor parteneriate strategice pentru îndeplinirea obiectivelor prezentei convenții.

CAPITOLUL VII

Mecanismul de monitorizare

ARTICOLUL 36

Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane

1. Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (denumit în continuare *GRETA*) va monitoriza aplicarea prezentei convenții de către părți.

2. *GRETA* va fi compus din minimum 10 membri și maximum 15 membri, luând în considerare menținerea echilibrului geografic și de gen, precum și expertiza multidisciplinară. Aceștia vor fi aleși de Comitetul părților pentru un mandat de 4 ani, reînnoibil o singură dată, dintre cetățenii statelor părți la prezenta convenție.

3. Alegerea membrilor *GRETA* va fi bazată pe următoarele principii:

a) aceștia vor fi selectați dintre persoanele cu un înalt profil moral, cu o competență recunoscută în domeniul

drepturilor omului, asistării și protecției victimelor și luptei împotriva traficului de ființe umane sau care au experiență profesională în domeniile acoperite de prezenta convenție;

b) aceștia își vor desfășura activitatea în nume propriu, vor fi independenți și imparțiali în exercitarea funcțiilor lor și vor fi disponibili să își îndeplinească sarcinile într-o manieră eficientă;

c) nu vor exista 2 membri GRETA cu cetățenia aceluiași stat;

d) aceștia vor reprezenta principalele sisteme de drept.

4. Procedura de alegere a membrilor GRETA va fi decisă de Comitetul de Miniștri, după consultarea și obținerea acordului unanim al părților la prezenta convenție, în termen de un an de la intrarea în vigoare a convenției. GRETA va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 37

Comitetul părților

1. Comitetul părților va fi compus din reprezentanții statelor părți la prezenta convenție în cadrul Comitetului de Miniștri al Consiliului European și din reprezentanții părților la convenție, care nu sunt membri ai Consiliului European.

2. Comitetul părților va fi convocat de secretarul general al Consiliului European. Prima reuniune va fi organizată în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, pentru a alege membrii GRETA. Comitetul părților se va reuni ulterior ori de câte ori o treime din numărul părților, președintele GRETA sau secretarul general solicită aceasta.

3. Comitetul părților va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 38

Procedura

1. Procedura de evaluare va privi părțile la convenție și va fi împărțită în runde, a căror durată este stabilită de GRETA. La începutul fiecărei runde, GRETA va selecta prevederile specifice pe care se va baza procedura de evaluare.

2. GRETA va stabili cele mai potrivite mijloace pentru desfășurarea acestei evaluări. GRETA poate în special să adopte un chestionar pentru fiecare rundă de evaluare, care poate servi ca bază pentru evaluarea aplicării de către părți a prezentei convenții. Un asemenea chestionar va fi adresat tuturor părților. Părțile vor răspunde la chestionar, precum și la alte solicitări de informații formulate de GRETA.

3. GRETA poate solicita informații de la societatea civilă.

4. GRETA poate organiza în subsidiar vizite de țară în cooperare cu autoritățile naționale și cu persoana de contact stabilită de acestea din urmă și, dacă este necesar, cu sprijinul experților naționali independenți. În timpul acestor vizite GRETA va fi asistată de specialiști în domenii specifice.

5. GRETA va pregăti un proiect de raport, conținând analiza sa asupra aplicării prevederilor pe care se bazează evaluarea, precum și sugestiile și propunerile sale privind modul în care partea în cauză poate soluționa problemele identificate. Proiectul de raport va fi transmis pentru comentarii către partea care este evaluată. Comentariile acesteia vor fi luate în considerare de GRETA la redactarea raportului său.

6. Pe această bază, GRETA va adopta raportul și concluziile sale privind măsurile adoptate de partea în cauză pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții. Acest raport și concluziile vor fi transmise părții în cauză și Comitetului părților. Raportul și concluziile GRETA vor fi făcute publice de la adoptarea lor, împreună cu eventualele comentarii ale părții implicate.

7. Fără a aduce atingere procedurii stabilite în paragrafele 1–6, Comitetul părților poate adopta, pe baza raportului și concluziilor GRETA, recomandări adresate acestei părți: a) privind măsurile care trebuie luate pentru aplicarea concluziilor GRETA, stabilind, dacă este necesar, o dată pentru transmiterea de informații privind aplicarea acestora; și b) având ca obiectiv promovarea cooperării cu acea parte pentru o aplicare corespunzătoare a prezentei convenții.

CAPITOLUL VIII

Relația cu alte instrumente internaționale

ARTICOLUL 39

Relația cu Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile care rezultă din prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, și are ca scop întărirea protecției acordate de acesta și dezvoltarea standardelor prevăzute de acesta.

ARTICOLUL 40

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile rezultând din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta convenție sunt părți sau vor deveni părți și care conțin prevederi în domenii acoperite de prezenta convenție și care asigură o mai mare protecție și asistență pentru victimele traficului.

2. Părțile la prezenta convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale în domenii acoperite de prezenta convenție, în scopul suplimentării și întăririi prevederilor sale ori pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate prin aceasta.

3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica, în relațiile lor reciproce, regulile comunitare și ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene guvernând un aspect particular și aplicabile unui caz specific, fără a aduce atingere obiectivului și domeniului de aplicare a prezentei convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală în relațiile cu alte părți.

4. Nicio dispoziție în prezenta convenție nu va afecta drepturile, obligațiile și responsabilitățile statelor și indivizilor decurgând din dreptul internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar și dreptul internațional al drepturilor omului, și, în special, unde este cazul, Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum și principiul nereturnării prevăzute de acestea.

CAPITOLUL IX

Modificarea convenției

ARTICOLUL 41

Amendamente

1. Orice propunere pentru modificarea prezentei convenții, prezentată de o parte, va fi comunicată secretarului general al Consiliului Europei și înaintată de acesta statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze această convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la această convenție în conformitate cu art. 43.

2. Orice amendament propus de o parte va fi comunicat către GRETA, care va prezenta Comitetului de Miniștri avizul său asupra modificării propuse.

3. Comitetul de Miniștri va analiza amendamentul propus și avizul prezentat de GRETA și, după consultarea statelor părți la prezenta convenție și obținerea acordului lor unanim, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 va fi înaintat părților în vederea acceptării.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună de la data la care toate părțile au informat secretarul general că l-au acceptat.

CAPITOLUL X

Clauze finale

ARTICOLUL 42

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare pentru statele membre ale Consiliului Europei, statele nemembre care au participat la elaborarea sa și Comunitatea Europeană.

2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 semnatori, incluzând cel puțin 8 state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legați de convenție, în conformitate cu prevederile paragrafului 2.

4. Dacă orice stat menționat în paragraful 1 sau Comunitatea Europeană își exprimă ulterior consimțământul să fie legat de convenție, aceasta va intra în vigoare în ceea ce îl privește în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 43

Aderarea la convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la această convenție și obținerea acordului lor unanim, poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea convenției, să adere la prezenta convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de art. 20 d din Statutul Consiliului Europei și cu votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul să fie reprezentate în Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 44

Aplicare teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta convenție.

2. Orice parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului

Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație, pentru ale cărui relații internaționale este responsabil sau pentru care este autorizat să își asume obligații. Cu privire la un asemenea teritoriu, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii unei asemenea declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație formulată în temeiul paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, cu privire la orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la primirea unei asemenea notificări de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 45

Rezerve

Nicio rezervă nu poate fi formulată cu privire la oricare prevedere a prezentei convenții, cu excepția rezervei prevăzute de art. 31 paragraful 2.

ARTICOLUL 46

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei.

2. O asemenea denunțare va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 47

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat

să adere la prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 43:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții în conformitate cu art. 42 și 43;
- d) orice amendament adoptat în conformitate cu art. 41 și data la care un asemenea amendament intră în vigoare;
- e) orice denunțare formulată în temeiul prevederilor art. 46;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare privind prezenta convenție;
- g) orice rezervă formulată în baza art. 45.

Drept care, subsemnații, împuterniciți în acest scop, am semnat prezenta convenție.

Încheiată la Varșovia la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depozitat în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului European, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

X. DREPT PUBLIC — PROTECȚIA DATELOR

CONVENȚIA-CADRU EUROPEANĂ
PRIVIND COOPERAREA TRANSFRONTALIERĂ
A COLECTIVITĂȚILOR SAU AUTORITĂȚILOR
TERITORIALE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi și de a promova cooperarea între aceștia,

Considerând că, în termenii art. 1 din Statutul Consiliului Europei, acest scop va fi urmărit în special prin încheierea unor acorduri în domeniul administrativ,

Considerând că Consiliul Europei tinde să asigure participarea colectivităților sau autorităților teritoriale ale Europei la realizarea scopului său,

Considerând importanța pe care o poate avea pentru urmărirea acestui obiectiv cooperarea colectivităților sau autorităților teritoriale frontaliere în probleme cum sunt: dezvoltarea regională, urbană și rurală, protecția mediului înconjurător, ameliorarea infrastructurilor și serviciilor oferite cetățenilor și întrajutorarea în caz de calamități,

---

* Adoptată la Madrid la 21 mai 1980. A intrat în vigoare la 22 decembrie 1981.

România a ratificat Convenția prin O.G. nr. 120 din 28 august 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 329 din 31 august 1998, care a fost aprobată prin Legea nr. 78 din 11 mai 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 207 din 13 mai 1999. România a făcut următoarele declarații:

a) România declară că aplicarea Convenției-cadru europene privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale, menționată la art. 1, se subordonează încheierii unor acorduri interstatale, iar zona de aplicare a prevederilor privind cooperarea transfrontalieră se poate extinde până la 25 km de la frontiera română, afară de cazurile în care este vorba de județele limitrofe;

b) România declară că, în sensul prevederilor art. 2 paragraful 2 din Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale, colectivitățile sau autoritățile teritoriale desemnate să exercite funcțiile regionale sunt, potrivit legislației sale în vigoare, județele respectiv consiliile județene.

Considerând că experiența dobândită atestă faptul că cooperarea puterilor locale și regionale ale Europei este de natură să permită o mai bună îndeplinire a misiunii lor, că ea este susceptibilă mai ales să contribuie la punerea în valoare (valorificarea) și la dezvoltarea regiunilor frontaliere,

Hotărâte să favorizeze pe cât posibil această cooperare și să contribuie astfel la progresul economic și social al regiunilor frontaliere și la solidaritatea care unește popoarele europene,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Fiecare parte contractantă se angajează să faciliteze și să promoveze cooperarea transfrontalieră între colectivitățile sau autoritățile teritoriale aflate sub jurisdicția sa și colectivitățile sau autoritățile teritoriale care depind de competența altor părți contractante. Ea se va strădui să promoveze încheierea de acorduri și aranjamente care se vor dovedi necesare în acest scop, cu respectarea dispozițiilor constituționale proprii fiecărei părți contractante.

ARTICOLUL 2

1. Este considerată ca fiind cooperare transfrontalieră, în sensul prezentei Convenții, orice concertare care vizează întărirea și dezvoltarea raporturilor de vecinătate între colectivități sau autorități teritoriale ce depind de două sau mai multe părți contractante, precum și încheierea de acorduri și înțelegeri utile în acest scop. Cooperarea transfrontalieră se va exercita în cadrul competențelor colectivităților sau autorităților teritoriale, astfel cum sunt ele definite de dreptul intern. Sfera și natura acestor competențe nu sunt afectate de prezenta Convenție.

2. În sensul prezentei Convenții, prin expresia *colectivități sau autorități teritoriale* se înțelege colectivitățile, autoritățile sau organismele care exercită funcții locale și regionale și sunt considerate ca atare în dreptul intern al fiecărui stat. Totuși fiecare parte contractantă poate, în momentul semnării prezentei Convenții sau pe calea unei comunicări ulterioare Secretarului general al Consiliului Europei, să desemneze colectivitățile, autoritățile sau organismele, obiectele și formele la care ea înțelege să limiteze câmpul de aplicare sau pe care înțelege să le excludă din câmpul de aplicare a prezentei Convenții.

ARTICOLUL 3

1. Conform prezentei Convenții, părțile contractante vor favoriza, sub rezerva dispozițiilor art. 2 paragraful 2, inițiativele colectivităților și autorităților teritoriale inspirate de inițiativele și înțelegerile-cadru dintre colectivități și autorități teritoriale, elaborate în cadrul Consiliului European. Ele vor putea, în cazul în care consideră necesar, să ia în considerare modelele de acorduri interstatale, bilaterale sau multilaterale, schițate în cadrul Consiliului European și destinate să faciliteze cooperarea între colectivitățile și autoritățile teritoriale.

Aranjamentele și acordurile ce urmează a fi încheiate vor putea să se inspire mai ales din modelele și schemele de acorduri, de statute și de contracte anexate la prezenta Convenție, numerotate 1.1–1.5 și 2.1–2.6, cu adaptările pe care le impune situația specială proprie fiecărei părți contractante. Aceste modele și scheme de acorduri, de statute și de contracte, fiind de natură indicativă, nu au valoare convențională.

2. În cazul în care părțile contractante consideră necesar să încheie acorduri interstatale, aceste acorduri pot, în special, să fixeze cadrul, formele și limitele în care au posibilitatea de a acționa colectivitățile și autoritățile teritoriale la care se referă cooperarea transfrontalieră. De asemenea, fiecare acord poate determina colectivitățile sau organismele cărora acesta li se aplică.

3. Dispozițiile de mai sus nu afectează posibilitatea părților contractante de a recurge de comun acord la alte forme de cooperare transfrontalieră. De asemenea, dispozițiile prezentei Convenții nu ar putea fi interpretate ca făcând caduce acordurile de cooperare deja existente.

4. Acordurile și înțelegerile vor fi încheiate cu respectarea competențelor prevăzute de dreptul intern al fiecărei părți contractante în materie de relații internaționale și de orientare politică generală, precum și cu respectarea regulilor de control sau de tutelă la care sunt supuse colectivitățile sau autoritățile teritoriale.

5. În acest scop, fiecare parte contractantă poate, în momentul semnării prezentei Convenții sau pe calea unei comunicări ulterioare Secretarului general al Consiliului European, să indice autoritățile care, conform dreptului său intern, sunt competente să exercite controlul sau tutela față de colectivitățile și autoritățile teritoriale respective.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte contractantă se va strădui să rezolve dificultățile de ordin juridic, administrativ sau tehnic de natură să împiedice dezvoltarea și buna funcționare a cooperării transfrontaliere și se va consulta, la nevoie, cu partea sau părțile contractante interesate.

ARTICOLUL 5

În cazul unei cooperări transfrontaliere întreprinse conform dispozițiilor prezentei Convenții, părțile contractante vor analiza oportunitatea de a acorda colectivităților sau autorităților teritoriale participante aceleași facilități ca și în cazul în care cooperarea s-ar exercita pe plan intern.

ARTICOLUL 6

Orice parte contractantă va furniza, în măsura posibilului, informațiile ce-i vor fi cerute de o altă parte contractantă, cu scopul de a facilita realizarea de către aceasta a obligațiilor care îi incumbă în virtutea prevederilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 7

Fiecare parte contractantă va veghea ca atât colectivitățile, cât și autoritățile teritoriale respective să fie informate asupra mijloacelor de acțiune care le sunt oferite de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 8

1. Părțile contractante vor transmite Secretarului general al Consiliului Europei orice informație relevantă privind acordurile și înțelegerile vizate la art. 3.

2. Orice propunere făcută de una sau de mai multe părți contractante pentru a completa sau a dezvolta Convenția sau modelele de acorduri și de aranjamente va fi transmisă Secretarului general al Consiliului Europei. Acesta o va supune Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, care va decide asupra rezolvării sale.

ARTICOLUL 9

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la depunerea celui de-al patrulea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, cu condiția ca cel puțin două dintre statele care au îndeplinit această formalitate să aibă o frontieră comună.

3. Ea va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care o va ratifica, accepta sau aproba ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 10

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea hotărî, cu unanimitatea voturilor exprimate, invitarea oricărui stat european nemembru de a adera la prezenta Convenție. Această invitație va trebui să primească acordul expres al fiecăruia dintre statele care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va avea efect după 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 11

1. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 12

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform dispozițiilor art. 9;
- d) orice declarație primită conform dispozițiilor paragrafului 2 al art. 2 sau ale paragrafului 5 al art. 3;
- e) orice notificare primită conform dispozițiilor art. 11 și data la care denunțarea va avea efect.

Întocmită la Madrid la 21 mai 1980, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate de conformitate fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

ANEXĂ¹

MODELE ȘI SCHEME

de acorduri, statute și contracte în materie
de cooperare transfrontalieră a colectivităților
sau autorităților teritoriale

Acest sistem gradual de acorduri-model a fost conceput distingându-se două categorii principale, definite în funcție de nivelul încheierii acordului:

- modele de acorduri interstatale privind cooperarea transfrontalieră la nivel regional și local;
- scheme de acorduri, contracte și statute, care pot servi ca bază a cooperării transfrontaliere între autorități sau colectivități teritoriale.

Așa cum reiese din tabloul de mai jos, doar cele două modele de acorduri interstatale privind promovarea cooperării transfrontaliere și concertarea regională transfrontalieră sunt exclusiv de competența statelor.

Celelalte acorduri interstatale nu fac decât să fixeze cadrul juridic care permite realizarea de acorduri sau de contracte între autorități sau colectivități teritoriale, ale căror scheme respective sunt situate în cea de-a doua categorie.

1. Modele de acorduri interstatale

Clauze generale pentru acordurile interstatale

1.1. Model de acord interstatal privind promovarea cooperării transfrontaliere;

1.2. Model de acord interstatal privind concertarea regională transfrontalieră;

1.3. Model de acord interstatal privind concertarea locală transfrontalieră;

---

¹ După cum s-a indicat la art. 3 paragraful 1 alineatul al doilea al Convenției, modelele și schemele de acorduri, statute și contracte fiind de natură indicativă, ele nu au valoare convențională.

1.4. Model de acord interstatal privind cooperarea contractuală transfrontalieră între autorități locale;

1.5. Model de acord interstatal privind organismele de cooperare transfrontalieră între autorități locale.

2. Scheme de acorduri, statute și contracte de încheiat între autorități locale

2.1. Schemă de acord pentru crearea unui grup de concertare între autorități locale;

2.2. Schemă de acord pentru coordonarea în gestiunea de afaceri publice locale transfrontalieră;

2.3. Schemă de acord pentru crearea de asociații transfrontaliere de drept privat;

2.4. Schemă de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivități locale frontaliere (de tip „drept privat“);

2.5. Schemă de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivități locale frontaliere (de tip „drept public“);

2.6. Schemă de acord pentru crearea de organisme de cooperare intercomunală transfrontalieră.

1. Modele de acorduri interstatale

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Sistemul de acorduri interstatale are drept scop, în special, de a fixa în mod precis cadrul, formele și limitele în care statele doresc să vadă acționând colectivitățile teritoriale, precum și de a elimina incertitudinile juridice de natură să genereze probleme (definirea dreptului aplicabil, jurisdicții competente, recursuri posibile etc.).

Pe de altă parte, încheierea de acorduri interstatale între statele interesate, care favorizează dezvoltarea cooperării transfrontaliere între autorități locale, ar avea fără îndoială consecințe favorabile pe următoarele planuri:

– consacarea oficială a legitimității acestor procedee de cooperare și încurajare a autorităților locale de a recurge la ele;

– rolul și condițiile de intervenție a autorităților de tutelă, de supraveghere sau de control;

– misiunea de informare reciprocă a statelor;

– legăturile susceptibile de a fi create între aceste forme de cooperare și alte proceduri de acțiuni concertate la nivelul zonelor de frontieră;

– modificarea unor reguli juridice sau a unor interpretări ale acestora, care constituie obstacole pentru cooperarea transfrontalieră etc.

Sistemul de modele de acord cu „sertare“, descris în schema care figurează mai sus, permite guvernelor să plaseze cooperarea frontalieră în cadrul care le convine cel mai mult, pornind de la un minim constituit de acordul referitor la promovarea cooperării transfrontaliere (1.1) și deschizând „sertarele“ pe care le-au admis (modele de acord 1.2–1.5). Deschiderea unui singur „sertar“, ca și cea a mai multor „sertare“, chiar a tuturor „sertarelor“, se poate concepe perfect în același timp sau în perioade succesive. Este evident că în cazul unor acorduri între state care au deja sisteme de drept foarte apropiate, de exemplu statele scandinave, recurgerea la acorduri atât de precise ar putea să nu se impună.

Clauze generale pentru modelele de acord 1.1–1.5

ARTICOLUL a)

1. Sunt considerate *autorități locale*, în sensul prezentului acord, autoritățile, colectivitățile sau organismele care exercită funcții locale potrivit dreptului intern al fiecărui stat.

2. Sunt considerate *autorități regionale*, în sensul prezentului acord, autoritățile, colectivitățile sau organismele care exercită funcții regionale potrivit dreptului intern al fiecărui stat².

ARTICOLUL b)

Prezentul Acord nu aduce atingere modurilor de cooperare transfrontalieră care există, sub diverse forme, în statele-părți, mai ales celor care au fost stabilite pe baza unui acord internațional.

ARTICOLUL c)

Părțile vor informa autoritățile regionale și locale despre mijloacele de acțiune care le sunt oferite și le vor încuraja să recurgă la acestea.

ARTICOLUL d)

Termenii *autoritățile superioare* din prezentul Acord se referă la autoritățile guvernamentale, de tutelă, de control, de supraveghere, astfel cum sunt ele determinate de fiecare parte.

² Acest paragraf 2 este suprimat pentru modelele de acord 1.3, 1.4 și 1.5.

ARTICOLUL e)

Sfera și natura competențelor autorităților locale, așa cum sunt ele definite de către dreptul intern al statelor-părți, nu sunt în nici un fel modificate prin prezentul Acord.

ARTICOLUL f)

Fiecare stat poate, în orice moment, să desemneze zonele de pe teritoriul său, obiectele și formele de cooperare care sunt excluse de la aplicarea prezentului Acord.

Totuși această desemnare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite în cadrul cooperărilor deja realizate.

ARTICOLUL g)

Părțile îl vor informa pe Secretarul general al Consiliului Europei asupra activităților comisiilor, comitetelor și ale altor organe investite cu o misiune de aplicare a prezentului Acord.

ARTICOLUL h)

Părțile vor putea aduce prezentului Acord, printr-un simplu schimb de note, modificări de mică importanță, a căror aplicare în practică le recomandă ca oportune.

ARTICOLUL i)

1. Fiecare dintre părți va notifica celeilalte părți îndeplinirea procedurilor cerute de dreptul său intern pentru intrarea în vigoare a prezentului acord, care va avea efect la data ultimei notificări.

2. Prezentul Acord este încheiat pe o durată de 5 ani de la data intrării sale în vigoare. Dacă nu va fi denunțat cu 6 luni înaintea expirării sale, Acordul va fi reînnoit prin tacită reconducțiune și în aceleași condiții pe o perioadă de 5 ani și așa mai departe.

3. Partea care notifică denunțarea Acordului poate limita acest act la unele articole expres desemnate, la anumite regiuni geografice sau la anumite domenii de activitate. În acest caz, acordul rămâne parțial în vigoare, cu excepția denunțării de către cealaltă sau celelalte părți, în termen de 4 luni de la notificarea prin care li se anunță denunțarea parțială.

4. Părțile pot conveni în orice moment să suspende aplicarea prezentului Acord pe o durată nedeterminată. Ele pot, de asemenea, hotărî ca activitatea unei comisii sau a unui comitet determinat să fie suspendată sau întreruptă.

1.1. Model de acord interstatal privind cooperarea transfrontalieră

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Este vorba de un model de acord interstatal conținând dispoziții generale de bază și susceptibil de a fi încheiat fie de sine stătător, fie împreună cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale care figurează mai jos.

Guvernele...

și ale...,

conștiente de avantajele cooperării transfrontaliere, astfel cum sunt definite în Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale, au convenit asupra dispozițiilor următoare:

ARTICOLUL 1

Părțile se angajează să caute și să promoveze mijloacele unei cooperări transfrontaliere atât la nivel regional, cât și local.

Prin *cooperare transfrontalieră* ele înțeleg orice măsuri concertate cu caracter administrativ, tehnic, economic, social sau cultural, apte să întărească și să dezvolte raporturile de vecinătate în zone situate de fiecare parte a frontierei, precum și încheierea de acorduri adecvate, în vederea rezolvării problemelor ce pot apărea în acest domeniu.

Aceste măsuri vor putea tinde în special la ameliorarea condițiilor dezvoltării regionale și urbane, a protecției bogățiilor naturale, a întrajutorării în caz de dezastru și de calamitate, precum și la ameliorarea serviciilor acordate populației.

ARTICOLUL 2

Părțile fac eforturi, prin consultare reciprocă, de a asigura autorităților regionale care țin de resortul lor mijloacele corespunzătoare care să le permită stabilirea între ele a unor legături de colaborare.

ARTICOLUL 3

Ele vor face eforturi, de asemenea, pentru favorizarea inițiativelor autorităților locale, în vederea stabilirii și dezvoltării colaborării transfrontaliere.

ARTICOLUL 4

În cazul unei cooperări transfrontaliere întreprinse conform prezentului Acord, autoritățile și colectivitățile locale și regionale care participă vor beneficia de aceleași facilități și de aceeași protecție ca și în cazul în care cooperarea s-ar exercita pe plan intern.

Autoritățile competente ale fiecărei părți vor veghea să fie prevăzute creditele necesare acoperirii cheltuielilor de funcționare a organelor însărcinate să promoveze cooperarea transfrontalieră vizată în prezentul Acord.

ARTICOLUL 5

Fiecare parte va însărcina un anumit organ, comisie sau instituție pe care o va desemna să examineze legislația și reglementarea națională în vigoare, pentru a propune modificarea dispozițiilor susceptibile să împiedice dezvoltarea cooperării locale transfrontaliere. Aceste organe vor studia în special ameliorarea dispozițiilor fiscale și vamale, regulile în materie de schimb și de transfer de capitaluri, precum și procedurile ce reglementează intervenția autorităților superioare, îndeosebi în materie de tutelă sau de control.

Înainte de a lua măsurile vizate la alineatul precedent, părțile interesate se vor pune de acord, dacă va fi cazul, și își vor comunica informațiile necesare.

ARTICOLUL 6

Părțile vor veghea la găsirea, pe cale de arbitraj sau în alt mod, a unei soluții pentru problemele litigioase de importanță locală a căror reglementare prealabilă ar fi necesară pentru reușita acțiunilor de colaborare transfrontieră.

1.2. Model de acord interstatal privind concertarea regională transfrontalieră

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Acest Acord poate fi încheiat fie individual, fie împreună cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1–1.5).

ARTICOLUL 1

În vederea promovării concertării transfrontaliere în regiunea definită în anexa la prezentul acord, părțile vor constitui o comisie mixtă, denumită în continuare *comisie*,

având, dacă este cazul, unul sau mai multe comitete regionale, denumite în continuare *comitete*, însărcinate cu tratarea problemelor relative la concertarea transfrontalieră.

ARTICOLUL 2

1. Comisia și comitetul vor fi formate din delegații compuse la inițiativa fiecăreia dintre părți.

2. Delegațiile comisiei vor fi compuse din maximum 8 membri, dintre care cel puțin 3 reprezintă autoritățile regionale. Președinții delegațiilor în comitete sau reprezentanții lor vor participa, cu vot consultativ, la lucrările comisiei³.

3. Comitetele, formate din... delegații de... membri, sunt constituite la inițiativa comisiei și în înțelegere cu autoritățile regionale și locale din zonele frontaliere vizate prin prezentul acord. Delegațiile în comitete vor fi compuse din reprezentanți ai acestor autorități sau ai organismelor regionale sau locale. În plus, un delegat va fi desemnat de autoritățile centrale. Acesta din urmă va fi, dacă este cazul, ales din organele care reprezintă autoritățile centrale în zonele frontaliere care intră în competența comitetelor.

4. Comisia se reunește cel puțin o dată pe an. Comitetele se întrunesc oricât de des va fi nevoie, dar cel puțin de două ori pe an.

5. Comisia și comitetele stabilesc regulamentul lor interior.

ARTICOLUL 3

Fiecare dintre părți suportă cheltuielile delegației sale în comisie.

Cheltuielile delegațiilor în comitete vor fi suportate de autoritățile care au constituit aceste delegații.

ARTICOLUL 4

Pentru a se asigura coordonarea și continuitatea lucrărilor comisiei și al comitetelor, părțile vor crea, ori de câte ori va fi nevoie, un secretariat ale cărui componență, sedii, modalități de funcționare și finanțare sunt stabilite

---

³ Cifrele relative la numărul membrilor comisiei nu au decât un caracter indicativ și vor trebui adaptate la situațiile concrete, ca, de altfel, ansamblul dispozițiilor acestui model de acord. Autorii modelelor de acord au vrut să sublinieze prin aceste cifre necesitatea de a crea comisii compuse dintr-un număr limitat de membri, capabili să lucreze cu eficacitate. Pe de altă parte, aceștia au vrut, de asemenea, să dea indicații privind proporția, pe de o parte, între reprezentanții autorităților centrale și, pe de altă parte, reprezentanții autorităților regionale.

printr-un aranjament *ad-hoc* între părți, la propunerea comisiei sau, în lipsa acestuia, de comisia însăși.

ARTICOLUL 5

Zonele frontaliere la care se extinde aplicarea prezentului acord vor fi determinate într-o anexă la acord, anexă al cărui conținut va putea fi modificat printr-un simplu schimb de note.

ARTICOLUL 6

1. Chestiunile care fac obiectul concertării transfrontaliere sunt cele care se pun în următoarele domenii⁴:

- dezvoltarea urbană și regională;
- transporturi și comunicații (transporturi în comun, drumuri și autostrăzi, aeroporturi comune, căi fluviale, porturi maritime etc.);
- energie (centrale pentru producere de energie, furnizări de gaz, electricitate, apă etc.);
- protecția naturii (situri ce trebuie protejate, zone de recreere, parcuri naturale etc.);
- protecția apelor (lupta împotriva poluării, construirea de stații de epurare etc.);
- protecția aerului (poluarea atmosferică, lupta împotriva zgomotului, zone de liniște etc.);
- învățământ, formare profesională și cercetare;
- sănătate publică (de exemplu, utilizarea unui centru de sănătate situat într-una din zone, de către locuitorii celeilalte zone);
- cultură, timp liber și sport (teatre, orchestre, centre sportive, colonii de vacanță, case ale tinerilor etc.);
- întrajutorare în caz de catastrofă (incendii, inundații, epidemii, accidente de avion, cutremure de pământ, accidente la munte etc.);
- turism (realizări comune pentru promovarea turismului);
- probleme legate de muncitorii frontaliери (facilități de transport, de cazare, securitate socială, chestiuni fiscale, probleme de angajare și de șomaj etc.);
- proiecte de activități economice (proiecte de implementare industrială etc.);

⁴ Această listă nu are decât o valoare indicativă și va trebui adaptată la fiecare caz de cooperare. Ea nu poate fi interpretată ca modificând competențele diferitelor autorități teritoriale potrivit dreptului intern. Într-adevăr, în cadrul comisiei sunt reprezentate atât autoritățile centrale, cât și cele regionale.

- proiecte diverse (uzină de tratare a deșeurilor, construire de canale de scurgere etc.);
  - ameliorarea structurii agrare;
  - infrastructură socială.
2. Părțile vor putea hotărî, printr-un simplu schimb de note, modificarea acestei liste.

ARTICOLUL 7

1. Cu excepția unor dispoziții speciale, comisia este însărcinată să trateze chestiunile generale și chestiunile de principiu, cum sunt: elaborarea programelor pentru comitete, coordonarea și contactele cu administrațiile centrale interesate, precum și cu comisiile mixte create înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord.

2. Comisia are, în special, sarcina de a sesiza, dacă este cazul, guvernele respective asupra recomandărilor sale și asupra celor ale comitetelor sale, precum și asupra unor eventuale proiecte vizând încheierea de acorduri internaționale.

3. Comisia poate face apel la experți pentru studiul unor chestiuni deosebite.

ARTICOLUL 8

1. Comitetele au, în principal, sarcina de a studia problemele care se pun în domeniile vizate de art. 6 și de a face propuneri și recomandări în legătură cu acestea. Ele pot fi sesizate de comisie, de autoritățile centrale, regionale sau locale ale părților, precum și de instituții, asociații sau alte organisme de drept public sau privat. Ele pot, de asemenea, să se sesizeze din proprie inițiativă.

2. Comitetele pot constitui, pentru studierea acestor probleme, grupuri de lucru. Ele pot, de asemenea, să facă apel la experți și să ceară avize legale sau rapoarte tehnice. Comitetele trebuie să procedeze în așa fel încât o consultare cât mai largă cu puțință să conducă la rezultate care să corespundă intereselor populațiilor respective.

ARTICOLUL 9

1. Comitetele informează comisia asupra chestiunilor supuse examinării lor, precum și asupra concluziilor la care au ajuns.

2. Dacă concluziile necesită decizii la nivelul comisiei sau al guvernelor respective, comitetele vor formula recomandări în acest sens, adresate comisiei.

ARTICOLUL 10

1. Atât comisia, cât și comitetele sunt abilitate să regleze, cu acordul membrilor lor, chestiunile de interes comun, în măsura în care membrii lor au competență potrivit legislației respective a părților.

2. Comisia și comitetele se vor informa reciproc asupra deciziilor luate în legătură cu aceasta.

ARTICOLUL 11

1. Delegațiile din cadrul comisiei sau al comitetelor se vor informa reciproc asupra măsurilor luate de autoritățile competente ca urmare a recomandărilor formulate sau a proiectelor de acorduri elaborate conform art. 7.2 și 9.2.

2. Comisia și comitetele vor examina acțiunea ce ar trebui întreprinsă ca urmare a dispozițiilor luate de autoritățile competente vizate în primul alineat.

1.3. Model de acord interstatal cu privire la concertarea locală transfrontalieră

NOTĂ INTRODUCIVĂ:

Acest Acord poate fi încheiat fie individual, fie împreună cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatuale (textele 1.1–1.5).

ARTICOLUL 1

În vederea unei mai bune informări reciproce și a dezvoltării concertării între autoritățile locale de o parte și de cealaltă a frontierelor, părțile invită aceste autorități să examineze împreună problemele locale de interes comun în cadrul grupurilor de concertare.

ARTICOLUL 2

Regulile de funcționare a acestor grupuri sunt definite prin acord între membrii lor. Autoritățile superioare sunt asociate la lucrările lor sau informate asupra acestora.

Grupurile de concertare sunt asociate la lucrările comisiilor regionale de concertare transfrontalieră în condițiile definite de acestea din urmă, dacă astfel de comisii au fost create în regiunea luată în considerare. În mod reciproc, aceste comisii contribuie la lucrările grupurilor.

Ele pot, de asemenea, interveni ca grupuri de consultare în cadrul aplicării unor acorduri interstatuale specifice, încheiate în domeniul cooperării transfrontaliere.

ARTICOLUL 3

Vocația grupurilor de concertare este de a asigura schimbul de informații, consultarea reciprocă, studiul unor chestiuni de interes comun, definirea unor obiective identice.

Activitatea lor se efectuează cu respectarea responsabilităților proprii membrilor lor și nu implică nici un transfer de competență.

Totuși, în cadrul unor acorduri de cooperare, membrii acestor grupuri pot defini în comun, în mod valabil, măsurile sau restricțiile care călăuzesc acțiunile lor respective sau procedurile de consultări prelabile pe care înțeleg să le urmeze.

ARTICOLUL 4

(variantă)

În vederea facilitării activității acestor grupuri de concertare, autoritățile locale interesate pot crea, în limitele puterilor care sunt atribuite de dreptul intern, asociații destinate să furnizeze un suport juridic cooperării lor.

Aceste asociații vor fi constituite pe baza dreptului civil al asociațiilor sau al dreptului comercial al unuia dintre statele respective. Pentru aplicarea regimului juridic adoptat se face, dacă este cazul, abstracție de condițiile, formalitățile sau autorizațiile speciale legate de cetățenia membrilor acestor asociații.

Informațiile transmise autorităților superioare, conform art. 2, vor conține orice informație privind activitățile asociațiilor vizate în prezentul articol.

1.4. Model de acord interstatal privind cooperarea frontalieră contractuală între autorități locale

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Acest Acord poate fi încheiat fie individual, fie împreună cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1–1.5).

ARTICOLUL 1

Cooperarea transfrontalieră între autorități locale este realizată, în special, prin intermediul contractelor care au obiect administrativ, economic sau tehnic.

ARTICOLUL 2

Contractele de cooperare transfrontalieră sunt încheiate de autoritățile locale în limitele competenței lor, așa cum aceasta rezultă din dreptul intern.

Ele se referă mai ales la furnizarea de prestații sau de servicii, la realizarea unor acțiuni comune, la crearea de asociații constituite pe baza dreptului civil sau comercial al unuia dintre statele-părți sau la participarea la astfel de asociații⁵.

ARTICOLUL 3

Cocontractanții definesc dreptul aplicabil la contractele menționate, prin referire la dreptul contractelor (public și privat) al unuia dintre statele-părți la prezentul acord.

Ei determină, de asemenea, în măsura în care este necesar, derogările ce pot fi aduse la dispozițiile neconstrângătoare ale acestui drept.

În absența unei stipulații relevante în contract, dreptul aplicabil este cel al statului de care depinde autoritatea locală, care, în virtutea Acordului, este însărcinată cu executarea celei mai importante prestații în natură sau, în lipsă, autoritatea locală al cărei angajament financiar este cel mai important.

În orice situație, cetățenii fiecăreia dintre autoritățile locale care sunt părți la contract păstrează împotriva acestora orice drept de acțiune și de recurs de care ar fi beneficiat față de autoritățile menționate, dacă acestea ar fi păstrat față de ele sarcina de a efectua prestări, furnizări sau servicii. Autoritățile locale care fac obiectul unei astfel de acțiuni sau recurs dispun de dreptul de a face recurs împotriva autorităților locale care și-au asumat sarcina prestărilor, furnizărilor sau serviciilor.

ARTICOLUL 4

Proiectele de încheiere sau de modificare de contracte sunt supuse simultan, în fiecare stat, regulilor ordinare care reglementează intervenția autorităților superioare. Totuși nici o aprobare nu este cerută din partea autorităților care sunt părți la contract. Orice hotărâre a unei autorități superioare, care tinde să împiedice încheierea sau aplicarea ori să provoace rezilierea unui contract de cooperare transfrontalieră, implică o concertare prealabilă cu autorități superioare omoloage ale altor state interesate.

---

⁵ Coerența acordului ar subzista chiar dacă acest alineat nu ar fi inclus aici.

ARTICOLUL 5

În caz de litigiu, dreptul aplicabil definește jurisdicția competentă. Totuși contractele de cooperare transfrontalieră pot prevedea clauze de arbitraj. Persoanele beneficiare și terții își păstrează totuși posibilitățile de recurs existente împotriva autorităților locale ale statului de care depind, aceste autorități având sarcina de a se întoarce împotriva cocontractantului în culpă.

Autoritățile superioare vor lua toate măsurile ce le stau în putere pentru a asigura o promptă executare a sentințelor judiciare, indiferent de naționalitatea tribunalului care le-a pronunțat.

ARTICOLUL 6

Contractele încheiate în cadrul prezentului Acord își mențin valabilitatea și după denunțarea sa. Totuși contractele vor conține o clauză care va autoriza părțile să le rezilieze cu respectarea unui preaviz de cel puțin 5 ani, în cazul în care prezentul acord va fi fost el însuși denunțat. Statele-părți vor avea facultatea de a asigura aplicarea acestei clauze.

1.5. Model de acord interstatal privind organismele de cooperare transfrontalieră între autorități locale

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Acest Acord poate fi încheiat fie individual, fie împreună cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1–1.5).

ARTICOLUL 1

Pentru scopurile care, în virtutea dreptului intern, pot fi realizate în cadrul unei asociații sau al unui sindicat, colectivitățile locale și alte persoane de drept public pot participa la asociații sau sindicate ale puterilor locale, constituite pe teritoriul unei alte părți, conform dreptului intern al acesteia.

ARTICOLUL 2

În limitele atribuțiilor membrilor lor, asociațiile sau sindicatele vizate la art. 1 au dreptul de a-și exercita activitățile ce decurg din scopul lor social pe teritoriul fiecăruia dintre părțile interesate. Acestea sunt supuse regulilor stabilite de acest stat, cu excepția derogărilor admise de acesta.

ARTICOLUL 3

1. Actul constitutiv al asociației sau al sindicatului și statutele, precum și modificările acestor acte sunt supuse aprobării autorităților superioare ale tuturor colectivităților locale participante. Același lucru este valabil în ceea ce privește intrarea într-o asociație sau într-un sindicat deja existent.

2. Aceste acte și aprobarea lor vor fi aduse la cunoștință tuturor populațiilor interesate, potrivit modalităților de asigurare a publicității aplicate în fiecare stat. Același lucru este valabil pentru orice schimbare a sediului social, precum și pentru orice decizie privind persoanele apte să angajeze asociația sau sindicatul și limitele competențelor lor.

3. Actele de mai sus vor fi întocmite în limbile oficiale folosite în fiecare dintre statele în care acestea vor trebui să aibă efect. Diversele texte vor avea aceeași valabilitate.

ARTICOLUL 4

1. Statutele reglementează raporturile de drept ale asociației sau ale sindicatului. Ele cuprind domeniile cerute de legislația relevantă, conform prevederilor art. 1. În toate cazurile ele desemnează membrii, numele și sediul. Ele definesc misiunea asociației sau a sindicatului și, eventual, funcțiile și locul de stabilire a structurilor chemate să le realizeze. Ele reglementează condițiile în care organele de gestiune și de administrație sunt desemnate, dimensiunile obligațiilor celor asociați și ale contribuției lor la sarcinile comune. Organele de gestiune trebuie să aibă cel puțin un reprezentant al colectivităților locale membre ale fiecărei țări. Ele fixează componența și modul de deliberare ale adunării generale, forma proceselor-verbale de ședință, modalitățile de dizolvare și de lichidare, precum și regulile aplicabile în materie de bugete și conturi.

2. Statutele trebuie să includă, de asemenea, o dispoziție care să permită asociațiilor să se retragă din asociație, cu respectarea unui termen a cărui durată va fi fixată de ei, precum și după lichidarea eventualelor lor datorii față de asociație și achitarea compensației față de aceasta, astfel cum va fi evaluată de experți, pentru investițiile și cheltuielile efectuate de asociație pentru sau în profitul asociațiilor respectivi. Statutele stabilesc, de asemenea, condițiile de demitere sau de excludere a unui asociat din motive de neexecutare a angajamentelor sale.

ARTICOLUL 5

Părțile se angajează să acorde autorizațiile necesare pentru îndeplinirea pe teritoriul lor, prin intermediul asociației sau al sindicatului, a misiunii ce revine acestora, sub rezerva exigențelor respectării ordinii sau securității publice.

ARTICOLUL 6

În cazul în care, conform dreptului intern, asociația sau sindicatul nu va putea dispune pe teritoriul unui stat de anumite puteri, drepturi sau avantaje necesare bunei îndepliniri a misiunii sale în folosul colectivităților locale membre care depind de acest stat, acestea din urmă vor avea dreptul și datoria de a interveni în locul asociației sau al sindicatului, în vederea exercitării sau obținerii acestor puteri, drepturi sau avantaje.

ARTICOLUL 7

1. Competențele de tutelă sau de control asupra asociației sau sindicatului sunt exercitate, conform dreptului intern, de autoritățile competente ale statului unde ele își au sediul. Aceste autorități veghează, de asemenea, la salvagardarea intereselor colectivităților locale ce depind de alte state.

2. Autoritățile competente ale celorlalte țări au un drept de informare privind activitățile și deciziile asociației sau ale sindicatului și actele adoptate în exercitarea tutelei sau controlului. Ele primesc, în special, la cererea lor, textele adoptate de procesele-verbale ale reuniunilor organelor asociației sau ale sindicatului, bilanțurile anuale, precum și proiectul de buget, dacă există, atunci când dreptul intern prevede comunicarea lor către autoritățile de tutelă sau de control. Ele pot comunica direct cu organele asociației sau ale sindicatului, precum și cu autoritățile de tutelă sau de control, pot să le adreseze observații și să le ceară să fie consultate direct în anumite cazuri și asupra unor probleme determinate.

3. Autoritățile competente ale celorlalte state vor avea, de asemenea, dreptul de a notifica asociației sau sindicatului că se vor opune ca acele colectivități care țin de competența lor să continue să participe la asociație sau la sindicat. Această notificare, motivată în mod corespunzător, va fi considerată o cauză de excludere și va fi specificată ca atare în statute. Autoritățile vizate la

paragrafele 1 și 2 din prezentul articol au, de asemenea, dreptul de a fi reprezentate printr-un delegat pe lângă organele de gestiune ale asociației sau ale sindicatului, acest delegat având competența de a asista la toate reuniunile organelor sus-menționate și de a primi agendele reuniunilor și procesele lor verbale.

ARTICOLUL 8

Prestațiile sau furnizările cu care asociația sau sindicatul vor fi însărcinate pe teritoriul membrilor lor, în conformitate cu statutele respective, vor fi efectuate sub responsabilitatea lor și cu exonerarea completă de răspundere a membrilor lor. Asociația sau sindicatul va fi răspunzător față de beneficiari și terți. Totuși aceștia vor conserva față de autoritățile locale, în locurile în care au fost efectuate prestările sau furnizările, toate drepturile, acțiunile și recursurile de care ar beneficia față de autoritățile menționate, dacă acestea ar fi păstrat, în ceea ce le privește, sarcina de a efectua prestări sau furnizări. Autoritățile care vor fi făcut obiectul unor astfel de acțiuni sau recursuri vor putea face ele însele recursuri împotriva asociației sau sindicatului.

ARTICOLUL 9

1. În lipsa concilierii, contestațiile referitoare la funcționarea asociației sau a sindicatului, cele ce îl opun pe acesta membrilor săi sau care opun doi sau mai mulți membri între ei sunt aduse în fața autorităților administrative și judiciare ale statului în care asociația sau sindicatul își are sediul.

2. Orice alte litigii în afara celor prevăzute la paragraful 1 sunt aduse în fața autorităților administrative și judiciare competente, conform regulilor obișnuite aplicabile pe teritoriul statelor-părți contractante, în afara cazului în care cei interesați nu convin să încredințeze soluționarea litigiului unei instanțe arbitrale desemnate de ele.

3. Statele-părți vor lua măsurile necesare pentru a asigura pe teritoriul lor executarea hotărârilor și sentințelor relative la dispozițiile de mai sus.

ARTICOLUL 10

Sindicatul și asociațiile constituite conform prezentului Acord subzistă și după denunțarea lui, fără să prejudicieze totuși dispozițiile art. 7 paragraful 3.

2. Scheme de acorduri, de statute și de contracte între autoritățile locale

NOTĂ INTRODUCATIVĂ:

Scheme de acorduri, contracte și statute destinate autorităților locale

La fel ca și pentru state, colectivitățile locale ar trebui să dispună de o culegere de acorduri și contracte, selecție care există deja astăzi într-un anumit număr de state, așa cum o demonstrează documentația destul de numeroasă în materia acordurilor.

Sistemul propus comportă șase scheme de acorduri, de contracte și statute, ce corespund unor grade și formule diferite de cooperare transfrontalieră locală. Aceste scheme sunt, după obiectul și situația legislațiilor naționale, fie susceptibile de o utilizare imediată, fie subordonate adoptării unui acord interstatal care reglementează utilizarea lor.

De o manieră generală, încheierea de acorduri interstatale, chiar acolo unde ea nu pare absolut indispensabilă, ar putea contribui la precizarea condițiilor de recurgere la aceste acorduri din partea colectivităților locale. Încheierea de acorduri interstatale pare să se impună, în orice caz, pentru recurgerea la acordul vizat la pct. 2.6 (organe de cooperare transfrontalieră).

Sistemul acestor scheme de acorduri destinate colectivităților locale corespunde modelelor de acorduri interstatale. Se va face referire la acordurile interstatale în notele introductive care preced fiecare schemă.

Este, de asemenea, posibil să se integreze acordurile și organismele create la nivel local și structurile de concertare transfrontalieră, care ar fi stabilite la nivel regional sau național. Astfel, grupurile locale de concertare (schema 2.1) ar putea să se integreze în structura comisiilor, comitetelor și grupurilor de lucru prevăzute în modelul de acord interstatal privind concertarea regională transfrontalieră (modelul 1.2.).

Este cazul totodată să se menționeze că aceste modele au fost concepute pe o bază schematică, deoarece nu este posibil să se imagineze ansamblul de probleme care se pot pune în fiecare caz aparte. Aceste scheme constituie un îndrumar prețios, dar ele vor putea fi modificate în funcție de necesitățile întâlnite de colectivitățile locale care le-ar putea folosi.

Tot colectivitățile locale vor avea rolul de a determina modul în care ele înțeleg să-i facă pe cetățeni să participe la concertarea transfrontalieră, în special în domeniul sociocultural. O asemenea participare ar contribui, fără nici o îndoială, la eliminarea anumitor obstacole în calea cooperării transfrontaliere. Concertarea sprijinită pe interesul cetățenilor ar beneficia astfel de o bază solidă. Unul dintre mijloacele de a instaura participarea publicului ar putea fi acela de a recurge la o asociație. În acest fel, una dintre schemele de acorduri (schema 2.3) se referă la crearea unei asociații de drept privat.

2.1. Schemă de acord pentru crearea unui grup de concertare între autoritățile locale

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

În mod normal este posibil să se creeze acest tip de grup fără a se fi recurs la acorduri interstatale. Numeroase exemple probează această posibilitate. Totuși, dacă persistă incertitudini cu caracter juridic sau de altă natură, ar trebui fixate condițiile de recurgere la acest gen de concertare printr-un acord interstatal (modelul 1.3).

Scopul și sediul grupului de concertare

ARTICOLUL 1

Autoritățile locale (părțile) se angajează să se concerteze în următoarele domenii care țin de competența lor (a se specifica domeniul sau domeniile de competență sau, eventual, a se face referire la „problemele locale de vecinătate“). În acest scop ele vor instrui un grup de concertare, denumit mai jos *grup*, al cărui sediu va fi la...

Misiunea grupului este de a asigura schimbul de informații, concertarea și consultarea între membrii săi în domeniile definite la alineatul precedent. Autoritățile membre se angajează să-i transmită toate informațiile necesare îndeplinirii misiunii sale și să se consulte, în prealabil, în cadrul său, la adoptarea hotărârilor sau măsurilor ce interesează domeniile sus-menționate.

Membrii grupului

ARTICOLUL 2

Fiecare autoritate locală-parte este reprezentată în grup printr-o delegație de... membri, delegați de către ea. Fiecare delegație poate, de acord cu grupul, să fie însoțită

de reprezentanți ai organismelor socioeconomice particulare și de experți (această variantă exclude participarea cu titlu de membri a altor entități decât autoritățile locale, ceea ce ar diferenția această formulă de asociația de drept prevăzută la 2.3).

Variantă posibilă: numărul membrilor fiecărei delegații poate varia. Pot deveni membri ai grupului autoritățile locale și regionale, grupurile socioeconomice și persoanele fizice care vor subscrie la prezentul Acord. Grupul este acela care hotărăște admiterea de noi membri. Fiecare delegație poate, de comun acord cu grupul, să fie însoțită de reprezentanți ai unor organisme private sau de experți.

Atribuțiile grupului

ARTICOLUL 3

Grupul poate delibera referitor la toate chestiunile indicate la art. 1. Procesul-verbal va înregistra toate problemele în legătură cu care s-a desprins un consens, precum și recomandările asupra cărora s-a convenit să fie adresate autorităților sau grupărilor interesate.

Grupul este abilitat să procedeze la studii și la anchete privind problemele de competența sa.

ARTICOLUL 4

Membrii grupului pot conveni să încredințeze acestuia executarea unor sarcini de ordin practic bine delimitate. De asemenea, grupul poate îndeplini toate misiunile care îi sunt încredințate de alte instituții.

Funcționarea grupului

ARTICOLUL 5

Grupul adoptă regulamentul său interior.

ARTICOLUL 6

Ca regulă generală, grupul este convocat de două ori pe an sau la cererea unei treimi din numărul membrilor săi, care propun înscrierea unui punct pe ordinea de zi.

Convocarea și trimiterea ordinii de zi trebuie să intervină cu cel puțin 15 zile înainte, pentru a permite pregătirea deliberărilor în cadrul fiecărei instituții reprezentate.

ARTICOLUL 7

Grupul desemnează din rândul membrilor săi un birou permanent, căruia îi determină atribuțiile și componența.

Președinția este exercitată conform regulamentului interior și, în lipsa acestuia, de către decanul de vârstă.

Relațiile cu persoanele terțe și cu autoritățile superioare

ARTICOLUL 8

În raporturile sale cu persoanele terțe, grupul este reprezentat de către președintele său, în afara cazului în care dispozițiile regulamentului interior prevăd altfel. Autoritățile superioare de care depind membrii grupului pot obține de la acesta, la cererea lor, orice informație privind lucrările grupului și sunt abilitate să trimită acolo un observator.

Secretariat și finanțare

ARTICOLUL 9

Secretariatul este asigurat de una dintre instituțiile membre (cu sau fără un sistem de reînnoire, în fiecare an).

Fiecare colectivitate este obligată să contribuie la cheltuielile de secretariat după modalitățile fixate mai jos:

În principiu, expedierea informațiilor și a documentației se face în limba statului din care provin.

Adeziuni și retrageri

ARTICOLUL 10

Pot deveni membri ai grupului autoritățile locale și regionale care vor subscrie la prezentul acord. Grupul hotărăște asupra admiterii de noi membri.

ARTICOLUL 11

Orice membru se poate retrage din grup prin simpla notificare a hotărârii sale către președinte. Retragerea unui membru nu afectează funcționarea grupului, cu excepția cazului în care grupul decide altfel.

ARTICOLUL 12

Părțile vor informa Secretarul general al Consiliului Europei despre încheierea acestui Acord și îi vor transmite textul acestuia.

2.2. Schemă de acord pentru coordonare în gestiunea afacerilor publice locale transfrontaliere

NOTĂ INTRODUCIVĂ:

În mai multe state acest tip de acord de coordonare transfrontalieră este deja posibil. Dacă acest lucru nu se întâmplă, condițiile de recurgere la acest tip de acord ar trebui fixate în cadrul unui aranjament interstatal prealabil (modelul 1.3).

Scopul acordului

ARTICOLUL 1

Articolul 1 definește scopul și obiectul acordului (de exemplu dezvoltarea armonioasă a regiunii frontaliere), precum și domeniile aferente.

Teritoriul vizat de acord

ARTICOLUL 2

Este cazul să se precizeze, la art. 2, teritoriile vizate de Acord de ambele (sau de cele trei) părți ale frontierei.

Angajament

ARTICOLUL 3

Acest articol definește condițiile care permit realizarea scopurilor Acordului (art. 1). În funcție de obiectul Acordului, pot fi prevăzute următoarele angajamente:

– părțile se angajează să se supună unei proceduri de consultare prealabilă înaintea luării unor decizii pentru un anumit număr de măsuri pe care trebuie să le ia în limitele atribuțiilor lor și ale teritoriului pe care îl administrează;

– părțile se angajează să întreprindă, pe teritoriul lor și în limitele atribuțiilor lor, măsurile necesare realizării obiectivelor vizate în Acord;

– părțile se angajează să nu întreprindă nici o acțiune care ar putea fi contrară obiectivelor comune vizate de prezentul Acord.

Coordonare

ARTICOLUL 4

Articolul 4 ar trebui să precizeze, potrivit circumstanțelor și necesităților specifice fiecărui Acord, condițiile în care decurge coordonarea:

- fie desemnând drept grup de concertare grupul având competență generală, vizat de schema de acord 2.1;
- fie prevăzând crearea unui grup de consultare specific pentru obiectivul acestui Acord;
- fie pe calea unor simple contacte bilaterale la nivelul autorităților interesate.

Conciliere

ARTICOLUL 5

Fiecare membru al grupului de concertare (fiecare parte, dacă nu există un grup) poate sesiza grupul (cealaltă parte, dacă nu există un grup) ori de câte ori consideră că Acordul n-a fost aplicat:

- fie că n-a avut loc consultarea prealabilă;
- fie că măsurile luate nu sunt conforme cu Acordul;
- fie că măsurile necesare realizării obiectivului stabilit prin Acord n-au fost luate.

Dacă părțile nu consimt la un acord, ele pot recurge la o comisie de conciliere mandatată să controleze respectarea angajamentelor.

Instanța de control

ARTICOLUL 6

Părțile pot conveni crearea unei instanțe specifice pentru controlul respectării angajamentelor asumate, compusă dintr-un număr egal de experți desemnați de cele două părți și dintr-un expert neutru, a cărui desemnare sau mod de desemnare este dinainte prevăzut.

Instanța de control exprimă avizul său cu privire la respectarea sau nerespectarea Acordului. Ea este abilitată să facă public avizul său.

ARTICOLUL 7

Părțile îl vor informa pe secretarul general al Consiliului Europei despre încheierea acestui Acord și îi vor transmite textul.

2.3. Schema pentru crearea de asociații transfrontaliere de drept privat

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Se presupune că participarea unei colectivități locale a unui stat la o asociație de drept privat a unui alt stat este posibilă potrivit aceluiași reguli și aceluiași condiții care se aplică participării acelei colectivități locale la o asociație de

drept privat în propriul său stat. Dacă lucrurile nu stau așa, această posibilitate ar trebui să fie prevăzută în mod expres în cadrul unui aranjament internațional între statele interesate (modelele de acorduri interstatale 1.3 și 1.4).

În mod normal, asociațiile de drept privat trebuie să se supună regulilor prevăzute de legea țării în care asociația își are sediul. Lista care urmează indică dispozițiile pe care statutul lor ar trebui să le fixeze, în măsura în care legea aplicabilă nu le prevede. Dispozițiile relative la grupul de concertare (schema 2.1) pot fi, de asemenea, aplicate, *mutatis mutandis*, acestui tip de asociații.

Statutele determină, în special:

1. membrii fondatori ai asociației și condițiile de adeziune a noi membri;
2. numele sediul și forma juridică ale societății (cu referire la legea națională);
3. obiectul asociației, condițiile de realizare a obiectivelor sale și mijloacele pe care ea le are la dispoziție;
4. organele asociației și, în special, funcțiile și modul de funcționare a adunării generale (modalități de reprezentare și vot);
5. desemnarea administratorilor sau a giranților și puterile lor;
6. dimensiunea angajamentului asociațiilor față de terți;
7. condițiile de modificare a statutelor și de dizolvare a asociației;
8. angajamentul părților de a-l informa pe Secretarul general al Consiliului European despre crearea unei asociații transfrontaliere și de a-i comunica statutele acesteia.

2.4. Schemă de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivitățile locale frontaliere (de tip „drept privat“)

NOTĂ INTRODUCIVĂ:

Se presupune că aceste colectivități locale sunt abilitate să încheie un astfel de tip de contract cu autoritățile locale din alte țări. Dacă nu acesta este cazul, această posibilitate ar trebui prevăzută în cadrul unui acord interstatal (modelul 1.4).

Este vorba de un tip de contract la care pot recurge colectivitățile locale pentru vânzare, închiriere piața muncii, furnizare de bunuri sau de prestații, cesiunea de drepturi de exploatare etc. Recurgerea colectivităților locale la contracte de tip „drept privat“ este mai mult sau mai puțin admisă conform legislațiilor și practicilor naționale, iar distincția între contracte de tipul „drept privat“ și „drept public“ este

dificil de trasat. Se admite totuși că acest tip de contract poate fi utilizat ori de câte ori, conform interpretării ce prevalează în fiecare țară, este vorba mai curând de o operațiune de tip comercial sau economic pe care o persoană fizică sau juridică de drept privat ar fi putut, de asemenea, să o încheie. Pentru orice operațiune care comportă intervenția colectivităților locale care exercită atribuții ce nu pot fi rezervate decât puterii publice, este cazul să se ia în considerare, în plus față de dispozițiile evocate mai jos, regulile suplimentare dezvoltate în contractul model de tip „drept public“ (schema 2.5).

Părțile

Articolul 1 desemnează părțile și precizează dacă Acordul este deschis sau nu altor colectivități locale.

Articolul 2 precizează problemele legate de facultatea generală de a contracta în mod deosebit beneficiarii și, de asemenea, modalitățile și condițiile. Dacă este cazul, el specifică, de asemenea, rezervele necesare referitoare la acordarea autorizării de către autoritățile superioare, în măsura în care aceasta afectează aplicabilitatea contractului.

Obiectul contractului

Articolul 3 fixează obiectul contractului, cu referire la:

- domenii determinate;
- zone geografice;
- persoane (comune, organisme naționale cu competență locală etc.);
- forme juridice determinate.

Articolul 4 stipulează durata contractului, condițiile de reînnoire și termenele eventuale de realizare.

Regimul juridic și economic al contractului

Articolul 5 indică locul de semnare și de executare a contractului și precizează regimul juridic al contractului (drept internațional privat) și dreptul aplicabil.

Articolul 6 tratează, dacă este necesar, chestiunile legate de regimul monetar (moneda în care trebuie efectuate plățile, precum și modul de reevaluare pentru prestațiile de lungă durată) și problemele de asigurare.

Procedura de arbitraj

Articolul 7 prevede, dacă este cazul, o procedură de conciliere și o procedură de arbitraj.

În această ultimă eventualitate, comisia de arbitraj este compusă după cum urmează:

– fiecare parte cu un interes opus desemnează (variantă: președinții instanțelor competente în materie administrativă, de care depinde fiecare dintre părți) o persoană ca membru al comisiei de arbitraj și părțile împreună procedează la desemnarea unuia sau a doi membri independenți, în așa fel încât să se ajungă la un număr impar de membri;

– în caz de număr par al membrilor comisiei de arbitraj și de partajare a voturilor, votul membrului independent este preponderent.

Modificarea și rezilierea contractului

Articolul 8 fixează regulile care se aplică în caz de modificare sau de reziliere a contractului.

Articolul 9 prevede că părțile îl vor informa pe Secretarul general al Consiliului Europei despre încheierea acestui Acord și îi vor transmite textul lui.

2.5. Schema de contract de furnizare sau de prestare de servicii între colectivitățile locale frontaliere (de tip „drept public“)

NOTĂ INTRODUCATIVĂ:

Această categorie de contracte se apropie de cea prevăzută la schema 2.4 (contracte încheiate într-un scop determinat). Această categorie vizează, în special, concesiunea unor servicii publice sau lucrări publice (sau în orice caz considerate „publice“ de la una din țările în cauză) sau acordarea unui concurs financiar⁶ de la o comună la alta sau către un alt organism de cealaltă parte a frontierei. Concesiunea unor astfel de prestații cu caracter public comportă responsabilități și riscuri deosebite legate de serviciile publice, care necesită, în consecință, introducerea în contract a unor dispoziții suplimentare față de cele prevăzute prin contractul de tip „drept privat“.

Contractele „transfrontaliere“ de acest tip nu sunt neapărat admise de toate țările și, drept urmare, o asemenea posibilitate și determinarea condițiilor de recurgere la astfel de contracte ar trebui adeseori să fie reglementate în prealabil într-un acord interstatal (a se vedea modelul de acord 1.4).

---

⁶ Această formă ar putea aduce servicii colectivităților frontaliere, în special în materie de poluare: o colectivitate ar putea oferi un concurs financiar alteia, pentru ca aceasta din urmă să realizeze anumite lucrări ce țin de competența sa, dar prezentând un anumit interes pentru prima.

Recurgerea la un asemenea contract, care este destul de simplu de conceput și de realizat, ar putea în anumite cazuri să evite crearea unui organism comun de tipul „sindicat intercomunal transfrontalier“ (schema 2.6), care pune alte probleme juridice.

Dispoziții contractuale care urmează a fi prevăzute

În cazul în care contractul implică, cel puțin într-una din țări, stabilirea sau gestiunea domeniului public, a unui serviciu public sau a unei lucrări publice aparținând unei colectivități locale, este necesar să se prevadă garanții contractuale conform regulilor în vigoare în țara sau țările interesate.

Dacă va fi nevoie, contractul va face, de asemenea, referire la următoarele condiții deosebite:

1. regulamentul care fixează condițiile de stabilire sau funcționare a lucrării sau serviciului respectiv (de exemplu: orare, tarif, condiții de utilizare etc.);

2. condițiile deosebite ale realizării întreprinderii sau exploatării, de exemplu abilitări și autorizații cerute, procedură etc.;

3. caietul de sarcini al întreprinderii sau exploatării;

4. procedurile de ajustare a contractului în curs de executare care decurg din exigențele interesului public și compensațiile financiare care rezultă din aceasta;

5. relațiile pe care le implică întreprinderea sau exploatarea respectivă, pe de o parte, între utilizatorii lucrării sau serviciilor și, pe de altă parte, cel care exploatează (de exemplu condiții de acces, redevențe etc.);

6. modalitățile de retragere, răscumpărare sau denunțare a contractului.

În afara acestor condiții deosebite, se aplică dispozițiile evocate pentru schema de contract (tip „drept privat“) 2.4.

2.6. Schemă de acord pentru crearea de organisme de cooperare intercomunală transfrontalieră

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ:

Se presupune că mai multe autorități locale sunt admise să creeze împreună un organism cu personalitate juridică, în vederea creării și exploatării unei lucrări sau a unui echipament sau serviciu public.

Crearea și funcționarea acestei asociații sau acestui sindicat vor depinde, în mod esențial, de legislația aplicabilă și de eventualele precizări pe care le va aduce

un acord interstatal prealabil care autorizează această formă de cooperare (modelul 1.5).

Mai jos figurează lista dispozițiilor pe care statutele ar trebui să le fixeze, în măsura în care legea aplicabilă nu le prevede.

Statutele vor determina în special:

1. membrii fondatori ai asociației și condițiile de aderare de noi membri;
2. numele, sediul, durata și forma juridică ale asociației (cu referire la legea care-i conferă personalitate juridică);
3. obiectul asociației, condițiile de realizare a acestuia și mijloacele de care ea dispune;
4. modalitatea în care este format capitalul social;
5. valoarea angajamentelor asociațiilor și limitele lor;
6. modul de numire și de revocare a administratorilor sau a giranților asociației, precum și puterile lor;
7. raporturile asociației cu membrii săi, terții și autoritățile superioare, în special în ceea ce privește comunicarea bugetelor, bilanțurilor și conturilor;
8. persoanele care sunt însărcinate să exercite controalele tehnice și financiare cu privire la activitatea asociației și comunicările pe care le antrenează verificările lor;
9. condițiile de modificare a statutelor și de dizolvare;
10. regulile aplicabile în materie de personal;
11. regulile aplicabile în materie de limbă.

Seria Tratatelor europene nr. 159

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA-CADRŪ EUROPEANĂ PRIVIND COOPERAREA TRANFRONTALIERĂ A COLECTIVITĂȚILOR SAU AUTORITĂȚILOR TERITORIALE*

Statele membre ale Consiliului Europei semnatare ale prezentului Protocol adițional la Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale (denumită în continuare *Convenția-cadru*),

---

* Adoptat la Strasbourg la 9 noiembrie 1995.

România a semnat Protocolul la 5 mai 1998.

Afirmând importanța cooperării tranfrontaliere a colectivităților sau autorităților teritoriale în regiunile de frontieră;

Hotărâte să ia noi măsuri adecvate pentru asigurarea cooperării transfrontaliere a colectivităților sau autorităților teritoriale;

Dorind să faciliteze și să dezvolte cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale din regiunile de frontieră;

Recunoscând necesitatea adaptării Convenției-cadru la realitatea europeană;

Considerând că este oportună completarea Convenției-cadru în vederea consolidării cooperării tranfrontaliere între colectivitățile sau autoritățile teritoriale;

Reamintind Carta europeană a autonomiei locale;

În spiritul Declarației Comitetului de Miniștri privind cooperarea transfrontalieră în Europa (adoptată) cu prilejul celei de a 40-a aniversări a Consiliului Europei, care încurajează, printre altele, continuarea acțiunii de eliminare progresivă a obstacolelor de orice natură – administrative, juridice, politice sau psihologice – care ar putea să frâneze dezvoltarea proiectelor transfrontaliere,

Au convenit asupra următoarelor dispoziții suplimentare:

ARTICOLUL 1

1. Fiecare parte contractantă recunoaște și respectă dreptul colectivităților sau autorităților teritoriale aflate sub jurisdicția sa și vizate la art. 1 și 2 din Convenția-cadru să încheie, în domenii comune de competență, acorduri de cooperare transfrontalieră cu colectivitățile sau autoritățile teritoriale ale altor state, potrivit procedurilor prevăzute de statutele lor, în conformitate cu legislația națională și respectând angajamentele internaționale asumate de partea în cauză.

2. Un acord de cooperare transfrontalieră va angaja doar responsabilitatea colectivităților sau autorităților teritoriale care l-au încheiat.

ARTICOLUL 2

Deciziile convenite în cadrul acordului de cooperare transfrontalieră vor fi puse în aplicare în ordinea juridică națională de către colectivitățile sau autoritățile teritoriale, în conformitate cu propria legislație națională. Deciziile astfel puse în aplicare sunt considerate a avea aceeași

valoare juridică și aceleași efecte ca măsurile promovate de acele comunități sau autorități în ordinea juridică națională.

ARTICOLUL 3

Acordurile de cooperare transfrontalieră încheiate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale pot să creeze un organism de cooperare transfrontalieră, având sau nu personalitate juridică. Acordul va indica, respectând legislația națională, dacă organismul, în funcție de sarcinile care îi sunt atribuite, trebuie să fie considerat, în ordinea juridică de care aparțin colectivitățile sau autoritățile care au încheiat acordul, un organism de drept public sau de drept privat.

ARTICOLUL 4

1. Atunci când organismul de cooperare transfrontalieră are personalitate juridică, aceasta este definită de legea părții contractante în care își are sediul. Celelalte părți contractante de care aparțin colectivitățile sau autoritățile teritoriale părți la acord vor recunoaște personalitatea juridică a organismului respectiv în conformitate cu propria legislație națională.

2. Organismul de cooperare transfrontalieră va executa misiunile care îi sunt încredințate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale în conformitate cu obiectul său (de activitate) și în condițiile prevăzute de dreptul național de care acestea aparțin. În acest fel:

a) actele organismului de cooperare transfrontalieră vor fi reglementate de statutul său și de legislația statului în care își are sediul;

b) cu toate acestea, organismul de cooperare transfrontalieră nu va fi întotdeauna împuternicit să ia măsuri de aplicare generală sau susceptibile să afecteze drepturile și libertățile persoanelor;

c) organismul de cooperare transfrontalieră va fi finanțat din bugetele colectivităților sau autorităților teritoriale. Acesta nu va avea competența să decidă prelevări de natură fiscală. Acesta poate, după caz, să facă încasări pentru serviciile furnizate colectivităților sau autorităților teritoriale, utilizatori sau terți;

d) organismul de cooperare transfrontalieră va avea un buget anual estimat și va întocmi un bilanț, care va fi certificat de experți independenți ai colectivităților sau autorităților teritoriale părți la acord.

ARTICOLUL 5

1. Părțile contractante vor putea, dacă legislația națională le permite, să decidă ca organismul de cooperare transfrontalieră să fie un organism de drept public și ca măsurile pe care le ia să aibă, în ordinea juridică a fiecăreia dintre părțile contractante, aceeași valoare juridică și aceleași efecte ca și cum ar fi fost adoptate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale care au încheiat Acordul.

2. Cu toate acestea, Acordul poate să prevadă că aplicarea măsurilor va reveni colectivităților sau autorităților teritoriale care au încheiat acordul, în special atunci când aceste măsuri sunt susceptibile să afecteze drepturile, libertățile și interesele persoanelor. În plus, o parte contractantă poate să prevadă că organismul de cooperare transfrontalieră nu va putea să aibă un mandat general și nici nu va fi împuternicit să ia măsuri de aplicare generală.

ARTICOLUL 6

1. Măsurile luate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale, în baza Acordului de cooperare transfrontalieră, vor fi supuse aceluiași control ca și cel prevăzut de legislația fiecărei părți contractante pentru măsurile luate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale care au încheiat Acordul.

2. Măsurile luate de organismele de cooperare transfrontalieră, create în baza unui acord, vor fi supuse controlului prevăzut de legislația statului în care organismul își are sediul fără a neglija însă interesele colectivităților sau autorităților teritoriale ale altor state. Organismul de cooperare transfrontalieră trebuie să satisfacă solicitările de informații ale autorităților statelor de care aparțin colectivitățile sau autoritățile teritoriale. Autoritățile de control ale părților contractante vor stabili mijloacele adecvate de coordonare și informare.

3. Măsurile luate de organismele prevăzute la paragraful 1 al art. 5 vor fi supuse aceluiași control ca și cel prevăzut de legislația fiecărei părți contractante pentru măsurile luate de colectivitățile sau autoritățile teritoriale care au încheiat Acordul.

ARTICOLUL 7

Eventualele litigii ce rezultă din funcționarea organismului de cooperare transfrontalieră vor fi aduse în fața jurisdicțiilor competente potrivit dreptului național sau a unui acord internațional.

ARTICOLUL 8

1. Fiecare parte contractantă va indica, în momentul semnării prezentului Protocol sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, dacă aplică dispozițiile art. 4 și 5 sau doar ale unuia dintre aceste articole.

2. Această declarație va putea fi modificată în orice moment ulterior.

ARTICOLUL 9

Nu este admisă nici o rezervă la dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor semnatare ale Convenției-cadru, care pot să își exprime acordul de a fi legate prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Un stat membru al Consiliului Europei nu va putea semna prezentul Protocol fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării sau depune un instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, dacă nu a depus deja sau nu depune în același timp un instrument de ratificare, acceptare sau aprobare a Convenției-cadru.

3.. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 11

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la trei luni de la data la care patru state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat acordul de a fi legate de Protocol, în conformitate cu dispozițiile art. 10.

2. Pentru orice stat care își va exprima ulterior acordul de a fi legat de Protocol, acesta va intra în vigoare la trei luni de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 12

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice stat care a aderat la Convenția-cadru va putea adera și la prezentul Protocol.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, la Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va produce efecte la trei luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 13

1. Orice parte contractantă va putea, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol prin adresarea unei notificări Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte la șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 14

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezentul Protocol:

a) toate declarațiile notificate de către o parte contractantă în conformitate cu articolul 8;

b) orice semnare;

c) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

d) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu art. 11 și 12;

e) orice alt act, notificare sau comunicare ce are legătură cu prezentul Protocol.

Drept pentru care, subsemnații, împuterniciți corespunzător în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 9 noiembrie 1995, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica copii certificate conform fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și oricărui stat invitat să adere la prezentul Protocol.

Seria Tratatelor europene nr. 108

CONVENȚIA PENTRU PROTEJAREA PERSOANELOR FAȚĂ DE PRELUCRAREA AUTOMATIZATĂ A DATELOR CU CARACTER PERSONAL*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, cu respectarea în special a supremației dreptului și a drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Apreciind că este de dorit să se extindă protecția drepturilor și libertăților fundamentale pentru fiecare, în

* Aprobată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981. A intrat în vigoare la 1 octombrie 1985.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 682 din 28 ianuarie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 830 din 21 decembrie 2001. România a făcut următoarele declarații:

1. La art. 3 pct. 2 lit. a):

„Prezenta Convenție nu se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidență, atunci când:

a) sunt efectuate în cadrul activităților din domeniul apărării naționale și siguranței naționale, desfășurate în limitele și cu restricțiile stabilite de lege;

b) prelucrarea privește date obținute din documente accesibile publicului, conform legii;

c) sunt efectuate de către persoanele fizice exclusiv pentru uzul lor personal, dacă datele în cauză nu sunt destinate a fi dezvăluite.“

2. La art. 3 pct. 2 lit. b):

„Prezenta Convenție se va aplica în egală măsură prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate în cadrul activităților sale legitime de către o fundație, asociație sau de către orice altă organizație cu scop nelucrativ și cu specific politic, filozofic, religios sau sindical, cu condiția ca persoana vizată să fie membră a acestei organizații sau să întrețină cu aceasta în mod regulat relații care privesc specificul activității organizației și ca datele să nu fie dezvăluite unor terți fără consimțământul persoanei vizate.“

3. La art. 3 pct. 2 lit. c):

„Prezenta Convenție se aplică și prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate prin alte mijloace decât cele automate, care fac parte dintr-un sistem de evidență sau care sunt destinate a fi incluse într-un asemenea sistem.

Autoritatea națională competentă este instituția Avocatul Poporului.“

special dreptul la respectarea vieții private, față de intensificarea circulației peste frontiere a datelor cu caracter personal care fac obiectul prelucrării automatizate,

Reafirmând în același timp angajamentul lor în favoarea libertății de informare, fără a ține seama de frontiere,

Recunoscând necesitatea concilierii valorilor fundamentale de respectare a vieții particulare și de liberă circulație a informațiilor între popoare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Obiect și scop

Scopul prezentei Convenții este de a garanta pe teritoriul fiecărui stat parte, fiecărei persoane fizice, oricare ar fi cetățenia sa sau reședința sa, respectarea drepturilor și libertăților sale fundamentale și, în special, dreptul la viața privată, față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal care îl privesc (protecția datelor).

ARTICOLUL 2

Definiții

În scopul prezentei Convenții:

a) *date cu caracter personal* reprezintă orice informație privind persoana fizică identificată sau identificabilă (persoană vizată);

b) *fișier automatizat* înseamnă orice ansamblu de informații care face obiectul unei prelucrări automatizate;

c) *prelucrarea automatizată* înseamnă următoarele operațiuni efectuate în totalitate sau parțial cu ajutorul procedeelelor automatizate: înregistrarea datelor, aplicarea acestor date prin operațiuni logice și/sau aritmetice, modificarea lor, ștergerea, extragerea sau difuzarea;

d) *responsabil de fișier* înseamnă persoana fizică sau juridică, autoritate publică, serviciu sau orice alt organism care este competent conform legii naționale pentru a decide care va fi finalitatea fișierului automatizat, ce

categorii de date cu caracter personal trebuie înregistrate și ce operațiuni li se vor aplica.

ARTICOLUL 3

Domeniul de aplicare

1. Părțile se angajează să aplice prezenta Convenție fișierelor și prelucrărilor automatizate de date cu caracter personal în sectorul public și în sectorul privat.

2. Orice stat poate, cu ocazia semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să facă cunoscut printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei:

a) că nu va aplica prezenta Convenție unei anumite categorii de fișiere automatizate de date cu caracter personal, a căror listă va fi depusă. Nu se includ în această listă categoriile de fișiere automatizate de date supuse, potrivit dreptului său intern, unor dispoziții de protecție a datelor. În consecință, această listă va fi amendată printr-o nouă declarație atunci când categorii suplimentare de fișiere automatizate de date cu caracter personal vor fi supuse regimului său de protecție a datelor;

b) că va aplica prezenta Convenție în egală măsură informațiilor aferente grupărilor, asociațiilor, fundațiilor, societăților, corporațiilor sau oricărui alt organism care grupează direct ori indirect persoane fizice având sau nu personalitate juridică;

c) că va aplica prezenta Convenție în aceeași măsură fișierelor de date cu caracter personal care nu fac obiectul prelucrării automatizate.

3. Orice stat care a extins câmpul de aplicare a prezentei Convenții prin una dintre declarațiile prevăzute la pct. 2 lit. b) sau c) poate să indice în respectiva declarație că extinderile nu se aplică decât anumitor categorii de fișiere cu caracter personal a căror listă va fi depusă.

4. Orice stat care a exclus anumite categorii de fișiere automatizate de date cu caracter personal prin declarația prevăzută la pct. 2 lit. a) nu poate pretinde aplicarea prezentei Convenții la asemenea categorii de către o parte care nu le-a exclus.

5. În același timp o parte care nu a procedat la una sau la alta dintre extinderile prevăzute la pct. 2 lit. b) și c) nu se poate prevala de aplicarea prezentei Convenții cu privire la aceste puncte față de o parte care a făcut o astfel de extindere.

6. Declarațiile prevăzute la pct. 2 produc efecte juridice în momentul intrării în vigoare a Convenției față de statul care le-a formulat, dacă acest stat le-a făcut în momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau după trecerea unei perioade de 3 luni de la primirea lor de către Secretarul general al Consiliului Europei, dacă ele au fost formulate ulterior. Aceste declarații vor putea fi retrase în totalitate sau parțial printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va produce efecte la 3 luni de la data primirii unei astfel de notificări.

CAPITOLUL II

PRINCIPII DE BAZĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

ARTICOLUL 4

Angajamentele părților

1. Fiecare parte ia, în dreptul său intern, măsurile necesare pentru a pune în practică principiile de bază ale protecției de date, enunțate în prezentul capitol.

2. Aceste măsuri trebuie să fie luate cel mai târziu în momentul intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru statul respectiv.

ARTICOLUL 5

Calitatea datelor

Datele cu caracter personal care fac obiectul unei prelucrări automatizate trebuie să fie:

- a) obținute și prelucrate în mod corect și legal;
- b) înregistrate în scopuri determinate și legitime și nu sunt utilizate în mod incompatibil cu aceste scopuri;
- c) adecvate, pertinente și neexcesive în raport cu scopurile pentru care sunt înregistrate;
- d) exacte și, dacă este necesar, actualizate;
- e) păstrate într-o formă care să permită identificarea persoanelor în cauză pe o durată ce nu o depășește pe cea necesară scopurilor pentru care ele sunt înregistrate.

ARTICOLUL 6

Categorii speciale de date

Datele cu caracter personal privind originea rasială, opiniile politice, convingerile religioase sau de altă natură,

precum și datele cu caracter personal privind sănătatea sau viața sexuală nu vor putea fi prelucrate în mod automat, cu excepția cazului în care normele de drept intern prevăd garanții adecvate. Această condiție este valabilă și în cazul datelor cu caracter personal privind condamnările penale.

ARTICOLUL 7

Asigurarea securității datelor

Pentru protejarea datelor personale înregistrate în fișiere automatizate împotriva distrugerii accidentale sau neautorizate ori pierderii accidentale, precum și împotriva accesului în scopul modificării sau difuzării neautorizate vor fi luate măsuri de securitate potrivite.

ARTICOLUL 8

Garanții complementare pentru persoana în cauză

Orice persoană trebuie:

a) să aibă cunoștință de existența unui fișier automatizat de date cu caracter personal, de scopurile sale principale, precum și de identitatea și de locul de reședință obișnuit sau de sediul principal de care aparține proprietarul fișierului;

b) să obțină la intervale rezonabile și fără întârziere sau cu cheltuieli excesive confirmarea existenței sau inexistenței în fișierul automatizat de date cu caracter personal care o privesc, precum și comunicarea acestor date sub o formă inteligibilă;

c) să obțină, dacă este cazul, modificarea acestor date sau ștergerea lor, dacă acestea au fost prelucrate fără a se respecta dispozițiile din dreptul intern care aplică principiile de bază enunțate la art. 5 și 6;

d) să dispună de o cale de atac, dacă nu s-a dat curs la o cerere de confirmare, sau, dacă este cazul, de comunicare, de modificare ori de ștergere, prevăzute la lit. b) și c).

ARTICOLUL 9

Excepții și restricții

1. Nici o excepție la dispozițiile cuprinse la art. 5, 6 și 8 nu este admisă decât în limitele definite în prezentul articol.

2. Este posibilă derogarea de la dispozițiile prevăzute la art. 5, 6 și 8 când o astfel de derogare, prevăzută prin legea părții, constituie o măsură necesară într-o societate democratică pentru:

a) protejarea securității statului, siguranței publice, intereselor monetare ale statului sau reprimarea infracțiunilor penale;

b) a proteja persoanele în cauză sau drepturile și libertățile celorlalți.

3. Restricții de la exercitarea drepturilor enunțate la lit. b), c) și d) ale art. 8 pot fi prevăzute de legea pentru fișierele automatizate de date cu caracter personal utilizate în scopuri statistice sau pentru cercetări științifice, dacă nu există evidente riscuri de a se aduce atingere vieții private a persoanelor în cauză.

ARTICOLUL 10

Sanțiuni și căi de atac

Fiecare parte se angajează să stabilească sanțiuni și căi de atac adecvate în cazul violării dispozițiilor de drept intern care dau efect principiilor de bază pentru protecția datelor, enunțate în prezentul capitol.

ARTICOLUL 11

Protecție mai extinsă

Nici una dintre dispozițiile cuprinse în prezentul capitol nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere capacității fiecărei părți de a acorda persoanelor în cauză o protecție mai extinsă decât cea prevăzută prin prezenta Convenție.

CAPITOLUL III

FLUX TRANSFRONTALIER DE DATE

ARTICOLUL 12

Flux transfrontalier de date cu caracter personal și drept intern

1. Următoarele dispoziții se aplică transferurilor dincolo de frontierele naționale, prin orice mijloace, ale datelor cu caracter personal care fac obiectul unei prelucrări automatizate sau care sunt colectate în scopul de a le supune unei astfel de prelucrări.

2. O parte nu poate decât în scopul protejării vieții private să interzică sau să supună unei autorizații speciale fluxurile transfrontaliere de date cu caracter personal destinate să ajungă pe teritoriul altei părți.

3. Totodată oricare dintre părți are posibilitatea să facă derogări de la dispozițiile paragrafului 2:

a) în măsura în care legislația sa prevede o reglementare specifică pentru anumite categorii de date cu caracter personal sau de fișiere automatizate de date cu caracter personal, în funcție de natura acestor date ori a acestor fișiere, decât dacă reglementările celeilalte părți prevăd o protecție echivalentă;

b) când transferul este efectuat plecând de pe teritoriul său pe teritoriul unui stat ce nu este parte prin teritoriul unei alte părți, în scopul evitării ca astfel de transferuri să nu încalce legislația părții vizate la începutul prezentului paragraf.

CAPITOLUL IV

ÎNTRAJUTORARE

ARTICOLUL 13

Cooperarea între părți

1. Părțile se angajează să își acorde asistență mutuală pentru punerea în practică a prezentei Convenții.

2. În acest scop:

a) fiecare parte desemnează unul sau mai mulți reprezentanți ai autorităților, cărora le comunică numele și adresa Secretarului general al Consiliului Europei;

b) fiecare parte care a desemnat mai mulți reprezentanți ai autorităților indică, în cazul comunicării vizate la alineatul precedent, și competența fiecărui astfel de reprezentant.

3. Un reprezentant al autorității desemnat de către o parte la solicitarea reprezentantului autorității desemnat de o altă parte:

a) va furniza informații privind dreptul intern și practica sa administrativă în domeniul protecției datelor;

b) va lua conform normelor sale de drept intern și numai în scopul protejării vieții private toate măsurile adecvate pentru a furniza informații de fapt privind o prelucrare automatizată anume efectuată pe teritoriul său, cu excepția totuși a datelor cu caracter personal care fac obiectul acestei prelucrări.

ARTICOLUL 14

Asistență acordată persoanelor în cauză, care își au reședința în străinătate

1. Fiecare parte asigură asistență oricărei persoane care are reședința în străinătate, pentru exercitarea drepturilor prevăzute în normele sale de drept intern, ce dau efect principiilor enunțate la art. 8.

2. Dacă o astfel de persoană își are reședința pe teritoriul unei alte părți, ea trebuie să aibă posibilitatea să își prezinte solicitarea prin intermediul reprezentantului autorității desemnat de către această parte.

3. Solicitarea de asistență trebuie să conțină toate indicațiile necesare, privind mai ales:

a) numele, adresa și orice alt element pertinent de identificare care îl privește pe solicitant;

b) fișierul automatizat de date cu caracter personal la care se referă solicitarea sau proprietarul acestui fișier;

c) scopul solicitării sale.

ARTICOLUL 15

Garanții privind asistența furnizată de către reprezentanții desemnați ai autorităților

1. Un reprezentant al autorității desemnat de către o parte care a primit informații de la un reprezentant al autorității desemnat de o altă parte, fie în sprijinul unei solicitări de asistență, fie ca răspuns la o solicitare de asistență, pe care a formulat-o el însuși, nu va putea utiliza aceste informații în alte scopuri decât cele specificate în solicitarea de asistență.

2. Fiecare parte va veghea ca persoanele care aparțin sau care acționează în numele autorității desemnate să fie supuse obligativității păstrării secretului sau confidențialității acestor informații.

3. În nici un caz o autoritate desemnată nu va fi autorizată să facă, potrivit art. 14 paragraful 2, o solicitare de asistență în numele unei persoane interesate, cu reședința în străinătate, din proprie inițiativă și fără consimțământul expres al acestei persoane.

ARTICOLUL 16

Refuzul solicitărilor de asistență

O autoritate desemnată, sesizată printr-o solicitare de asistență făcută în termenii art. 13 sau 14, nu poate refuza să îi dea curs decât dacă:

a) solicitarea este incompatibilă cu competențele în domeniul protecției datelor ale autorităților abilitate să răspundă;

b) solicitarea nu este făcută conform dispozițiilor prezentei Convenții;

c) punerea în executare a solicitării ar fi incompatibilă cu suveranitatea, securitatea sau păstrarea ordinii publice ale părții care a desemnat-o ori cu drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor înzestrate cu jurisdicție de către această parte.

ARTICOLUL 17

Cheltuieli și proceduri de asistență

1. Asistența reciprocă pe care părțile și-o acordă în termenii art. 13, precum și asistența pe care o asigură persoanelor în cauză, cu reședința în străinătate, în termenii art. 14, nu va lăsa loc plății unor cheltuieli și taxe, altele decât cele aferente experților și interpreților. Aceste cheltuieli și taxe vor fi în sarcina părții care a desemnat autoritatea care a făcut solicitarea de asistență.

2. Persoana în cauză nu poate fi obligată să plătească în legătură cu demersurile întreprinse în numele său, pe teritoriul unei alte părți, cheltuieli și taxe, altele decât cele care intră în obligația persoanelor cu reședința pe teritoriul acestei părți.

3. Celelalte modalități privind asistența, mai ales formele și procedurile, precum și limbile utilizate, vor fi stabilite direct între părțile implicate.

CAPITOLUL V

COMITET CONSULTATIV

ARTICOLUL 18

Componența comitetului consultativ

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții se va constitui un comitet consultativ.

2. Fiecare parte va desemna în acest comitet un reprezentant și un locțiitor. Oricare stat membru al Consiliului Europei, care nu este parte la Convenție, are dreptul de a fi reprezentat în comitet de către un observator.

3. Comitetul consultativ poate, printr-o decizie luată în unanimitate, să invite orice stat nembrău al Consiliului Europei, care nu este parte la Convenție, să fie reprezentat printr-un observator la una dintre reuniunile sale.

ARTICOLUL 19

Funcțiile comitetului consultativ

Comitetul consultativ:

- a) poate face propuneri în vederea facilitării sau ameliorării aplicării Convenției;
- b) poate face propuneri de amendament la prezenta Convenție, conform art. 21;
- c) formulează un aviz asupra oricărei propuneri de amendament la prezenta Convenție, care îi este supus conform art. 21 paragraful 3;
- d) poate, la solicitarea unei părți, să exprime un aviz asupra oricărei probleme relative la aplicarea prezentei Convenții.

ARTICOLUL 20

Procedură

1. Comitetul consultativ este convocat de către Secretarul general al Consiliului Europei. Prima reuniune de lucru va avea loc în cursul celor 12 luni ce urmează intrării în vigoare a prezentei Convenții. El se reunește în continuare cel puțin o dată la 2 ani și, în orice caz, de fiecare dată când o treime din numărul reprezentanților părților solicită convocarea sa.

2. Majoritatea reprezentanților părților constituie cvorumul necesar pentru a ține o reuniune a comitetului consultativ.

3. La încheierea fiecărei reuniuni comitetul consultativ supune Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei un raport asupra lucrărilor și funcționării Convenției.

4. Fără a aduce atingere dispozițiilor prezentei Convenții, comitetul consultativ își stabilește regulamentul său interior de funcționare.

CAPITOLUL VI

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 21

Amendamente

1. Amendamente la prezenta Convenție pot fi propuse de către o parte, de către Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei sau de către comitetul consultativ.

2. Orice propunere de amendament este comunicată de către Secretarul general al Consiliului Europei statelor membre ale Consiliului Europei și fiecărui stat nemembru care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție, conform dispozițiilor art. 23.

3. În plus, orice amendament propus de către una dintre părți sau de către Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei este comunicat comitetului consultativ care supune Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei avizul său privind amendamentul propus.

4. Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei examinează amendamentul propus și orice aviz propus de către comitetul consultativ și poate aproba amendamentul.

5. Pentru acceptare textul oricărui amendament aprobat de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei conform paragrafului 4 este transmis părților.

6. Orice amendament aprobat conform paragrafului 4 va intra în vigoare la a 30-a zi după ce toate părțile vor fi informat Secretarul general al Consiliului Europei despre acceptul lor.

CAPITOLUL VII

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 22

Intrare în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă spre ratificare, acceptare sau aprobare. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 5 state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor paragrafului precedent.

3. Pentru oricare stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat de prevederile Convenției, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

Aderarea statelor nemembre

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei va putea să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20.d al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au dreptul să facă parte din comitet.

2. Pentru fiecare stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

Clauză teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții asupra oricărui teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare în privința noului teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în baza celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificarea adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea produce efecte juridice în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 25

Rezerve

Nu este admisă nici o rezervă de la dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 26

Denunțare

1. Oricare parte poate în orice moment să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte juridice cu începere din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni după data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aderare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 22, 23 și 24;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, am semnat prezenta Convenție.

Semnat la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată pentru conformitate fiecărui stat membru al Consiliului Europei și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

**PROTOCOL ADIȚIONAL
LA CONVENȚIA PENTRU PROTEJAREA PERSOANELOR
FAȚĂ DE PRELUCRAREA AUTOMATIZATĂ A DATELOR
CU CARACTER PERSONAL, CU PRIVIRE LA
AUTORITĂȚILE DE CONTROL ȘI FLUXUL
TRANSFRONTALIER AL DATELOR***

PREAMBUL

Părțile acestui protocol adițional la Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, deschisă pentru semnare la Strasbourg la data de 28 ianuarie 1981, denumită în continuare *Convenția*,

convinse de faptul că autoritățile de control, exercitându-și atribuțiile în completă independență, constituie un element al protecției efective a persoanelor cu privire la prelucrarea datelor personale,

luând în considerare importanța fluxului de informații între popoare,

considerând că o dată cu creșterea schimbului de date personale în afara frontierelor naționale este necesară asigurarea protecției efective a drepturilor omului și a libertăților sale fundamentale și, în special, dreptul la confidențialitate, în legătură cu astfel de schimburi de date personale,

au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Autoritățile de control

1. Fiecare parte contractantă va conferi uneia sau mai multor autorități responsabilitatea pentru asigurarea

* Adoptată la Strasbourg la 8 noiembrie 2001.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 55 din 17 martie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 244 din 23 martie 2005.

conformității cu măsurile prevăzute prin legislația sa internă, care pun în vigoare principiile stabilite în cap. II și III al Convenției, precum și în acest protocol.

2. a. În acest scop autoritățile mai sus menționate vor avea, în special, dreptul de a investiga și de a interveni, precum și dreptul de a se angaja în procedurile legale sau de a aduce în atenția autorităților juridice competente încălcarea prevederilor din legislația internă care pun în aplicare principiile menționate la paragraful 1 al art. 1 din acest protocol.

b. Fiecare autoritate de control va da curs reclamațiilor depuse de orice persoană în legătură cu protecția drepturilor și libertăților sale fundamentale, cu privire la procesarea datelor personale care sunt în competența acesteia.

3. Autoritățile de control își vor exercita atribuțiile în completă independență.

4. Deciziile autorităților de control, care fac obiectul unei plângeri, pot fi atacate în fața unui tribunal.

5. În conformitate cu prevederile cap. IV și fără a încălca prevederile art. 13 din Convenție, autoritățile de control vor colabora pentru îndeplinirea deplină a atribuțiilor lor, în special prin întreg schimbul de informații folositoare.

ARTICOLUL 2

Fluxurile transfrontaliere de date personale trimise către un receptor care nu constituie subiect al jurisdicției unei părți a Convenției

1. Fiecare parte va asigura transferul datelor personale către un receptor care se află sub jurisdicția Statului sau a organizației care nu este parte la Convenție, numai dacă acel stat sau organizație asigură un nivel adecvat de protecție pentru acel transfer de date.

2. Prin derogare de la paragraful 1 al art. 2 din acest protocol, fiecare parte va permite transferul datelor personale:

- a) dacă legislația internă prevede acest lucru, datorită:
  - intereselor specifice ale subiectului datelor; sau
  - intereselor justificate care prevalează, în special intereselor publice importante; sau

b) dacă măsuri de protecție care pot rezulta, în special, din clauze contractuale sunt asigurate de către autoritatea de control responsabilă pentru transferul datelor și sunt considerate adecvate de către autoritățile competente, în conformitate cu legislația internă.

ARTICOLUL 3

Dispoziții finale

1. Prevederile art. 1 și 2 ale acestui protocol vor fi considerate de părți ca articole adiționale ale Convenției și toate prevederile Convenției vor fi aplicate în conformitate.

2. Acest protocol va fi deschis pentru semnare de către statele semnatare ale Convenției. După aderarea la Convenție în condițiile stipulate de aceasta, Comunitățile Europene vor semna acest protocol. Acest protocol constituie subiect al ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar al acestui protocol nu îl va ratifica, accepta sau aproba numai dacă anterior sau simultan a ratificat, acceptat sau aprobat Convenția sau dacă a aderat la aceasta. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare a acestui protocol vor fi depuse la Secretariatul General al Consiliului European.

3. a. Acest protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de 3 luni de la data la care 5 dintre semnatarii săi și-au dat acordul de a fi parte la acest protocol, în conformitate cu prevederile paragrafului 2 al art. 3.

b. În ceea ce privește orice semnatar al acestui protocol, care ulterior acceptă să fie parte la acesta, protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

4. a. După intrarea în vigoare a acestui protocol, orice stat care a aderat la Convenție poate, de asemenea, să adere și la acest protocol.

b. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretariatul General al Consiliului European a instrumentului de aderare care va intra în vigoare în

prima zi a lunii următoare expirării perioadei de 3 luni de la data încredințării spre păstrare.

5. a. Orice parte poate denunța oricând acest protocol printr-o notificare adresată Secretariatului General al Consiliului Europei.

b. O astfel de denunțare va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de 3 luni de la data primirii acestei notificări de către Secretariatul General.

6. Secretariatul General al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului Europei, Comunitățile Europene și orice alt stat care nu a aderat la acest protocol, în legătură cu:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;

c) orice dată a intrării în vigoare a acestui protocol, în conformitate cu art. 3;

d) orice alt document, notificare sau comunicare legată de acest protocol.

În prezența subsemnatului, fiind autorizat, au semnat acest protocol.

Încheiat la Strasbourg la data de 18 noiembrie 2001, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar ce va fi păstrat în arhivele Consiliului Europei. Secretariatul General al Consiliului Europei va transmite copii legalizate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la Convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 122

CARTA EUROPEANĂ A AUTONOMIEI LOCALE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Carte,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, pentru a ocroti și pentru a promova idealurile și principiile care reprezintă patrimoniul lor comun,

Considerând că unul dintre mijloacele prin care se atinge acest scop este încheierea de acorduri în domeniul administrativ,

Considerând că autoritățile administrației publice locale reprezintă unul dintre principalele fundamente ale oricărui regim democratic,

Considerând că dreptul cetățenilor de a participa la rezolvarea treburilor publice face parte din principiile democratice comune tuturor statelor membre ale Consiliului Europei,

Convînse că, la nivel local, acest drept poate fi exercitat în modul cel mai direct,

Convînse că existența autorităților administrației publice locale împuternicite cu responsabilitățile efective permite o administrație, în același timp, eficientă și apropiată de cetățeni,

Conștiente de faptul că apărarea și întărirea autonomiei locale în diferitele țări ale Europei reprezintă o contribuție importantă la edificarea unei Europe fondate pe principiile democrației și ale descentralizării puterii,

Afirmând că aceasta presupune existența de autorități ale administrației publice locale înzestrate cu organe decizionale, constituite democratic și beneficiind de o

* Adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985. A intrat în vigoare la 1 septembrie 1988.

România a ratificat-o prin Legea nr. 199 din 17 noiembrie 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 331 din 26 noiembrie 1997.

largă autonomie în ceea ce privește competențele, modalitățile de a le exercita și mijloacele necesare pentru îndeplinirea misiunii lor,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

Părțile contractante se angajează să se considere legate de articolele următoare, în modalitatea și în măsura prevăzute la art. 12 din prezenta Cartă.

PARTEA I

ARTICOLUL 2

Fundamentarea constituțională și legală a autonomiei locale

Principiul autonomiei locale trebuie să fie recunoscut în legislația internă și, pe cât posibil, în Constituție.

ARTICOLUL 3

Conceptul de autonomie locală

1. Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice.

2. Acest drept se exercită de consilii sau adunări, compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive și deliberative care răspund în fața lor. Această dispoziție nu aduce atingere, în nici un fel, posibilității de a recurge la adunări cetățenești, referendum sau orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde aceasta este permisă de lege.

ARTICOLUL 4

Întinderea autonomiei locale

1. Competențele de bază ale autorităților administrației publice locale sunt prevăzute de Constituție sau de lege. Totuși această dispoziție nu împiedică atribuirea unor competențe autorităților administrației publice locale, în scopuri specifice și în conformitate cu legea.

2. Autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, capacitatea deplină de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități.

3. Exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie.

4. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege.

5. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

6. Autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, pe cât posibil, în timp util și în mod adecvat, în cursul procesului de planificare și de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc în mod direct.

ARTICOLUL 5

Protecția limitelor teritoriale ale unităților administrativ-teritoriale

Pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitățile locale în cauză trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.

ARTICOLUL 6

Concordanța structurilor și mijloacelor administrative cu sarcinile autorităților administrației publice locale

1. Fără a aduce atingere dispozițiilor generale prevăzute de lege, autoritățile administrației publice locale trebuie să poată stabili, ele însele, structurile lor administrative interne, în vederea adaptării acestora la nevoile lor specifice și asigurării unei gestiuni eficiente.

2. Statutul personalului autorităților administrației publice locale trebuie să permită o recrutare de calitate, fondată pe principii de merit și de competență; vor fi prevăzute, în acest scop, condiții adecvate privind pregătirea, remunerarea și afirmarea profesională.

ARTICOLUL 7

Condițiile de exercitare a responsabilităților la nivel local

1. Statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie să permită o compensație financiară adecvată pentru cheltuielile efectuate în legătură cu exercitarea mandatului lor, precum și, dacă este cazul, o compensație adecvată pentru câștigul pierdut sau remunerații pentru munca depusă și o asigurare socială aferentă.

3. Funcțiile și activitățile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decât prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

ARTICOLUL 8

Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale

1. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu poate fi exercitat decât în formele și în cazurile prevăzute de Constituție sau de lege.

2. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu trebuie să privească, în mod normal, decât asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale. Controlul administrativ poate totuși să includă un control de oportunitate, exercitat de către autoritățile ierarhic superioare, în ceea ce privește sarcinile a căror executare este delegată administrației publice locale.

3. Controlul administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proporționalități între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care aceasta înțelege să le protejeze.

ARTICOLUL 9

Resursele financiare ale autorităților administrației publice locale

1. În cadrul politicii economice naționale, autoritățile administrației publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune în mod liber în exercitarea atribuțiilor lor.

2. Resursele financiare ale autorităților administrației publice locale trebuie să fie proporționale cu competențele prevăzute de Constituție sau de lege.

3. Cel puțin o parte dintre resursele financiare ale autorităților administrației publice locale trebuie să provină din taxele și impozitele locale, al căror nivel acestea au competența să îl stabilească în limitele legale.

4. Sistemele de prelevare pe care se bazează resursele de care dispun autoritățile administrației publice locale trebuie să fie de natură suficient de diversificată și evolutivă pentru a le permite să urmeze practic, pe cât posibil, evoluția reală a costurilor exercitării competențelor acestora.

5. Protejarea unităților administrativ-teritoriale cu o situație mai grea din punct de vedere financiar necesită instituirea de proceduri de egalizare financiară sau de măsuri echivalente, destinate să corecteze efectele repartiției inegale a resurselor potențiale de finanțare, precum și a sarcinilor fiscale care le incumbă. Asemenea proceduri sau măsuri nu trebuie să restrângă libertatea de opțiune a autorităților administrației publice locale în sfera lor de competență.

6. Autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, de o manieră adecvată, asupra modalităților de repartizare a resurselor redistribuite care le revin.

7. Subvențiile alocate unităților administrativ-teritoriale trebuie, pe cât posibil, să nu fie destinate finanțării unor proiecte specifice. Alocarea de subvenții nu trebuie să aducă atingere libertății fundamentale a politicilor autorităților administrației publice locale în domeniul lor de competență.

8. În scopul finanțării cheltuielilor lor de investiții, autoritățile administrației publice locale trebuie să aibă acces, în conformitate cu legea, la piața națională a capitalurilor.

ARTICOLUL 10

Dreptul de asociere al autorităților administrației publice locale

1. Autoritățile administrației publice locale au dreptul, în exercitarea competențelor lor, de a coopera și de a se asocia, în condițiile legii, cu alte autorități ale administrației publice locale, pentru realizarea de sarcini de interes comun.

2. Dreptul autorităților administrației publice locale de a adera la o asociație pentru protecția și promovarea intereselor lor comune și acela de a adera la o asociație internațională de autorități administrative publice locale trebuie să fie recunoscut în fiecare stat.

3. Autoritățile administrației publice locale pot să coopereze, în condițiile prevăzute de lege, cu autoritățile administrației publice locale ale altor state.

ARTICOLUL 11

Protecția legală a autonomiei locale

Autoritățile administrației publice locale trebuie să dispună de dreptul de a se adresa instanțelor judecătorești, în scopul asigurării liberului exercițiu al competențelor lor și al respectului principiilor de autonomie locală care sunt prevăzute de Constituție sau de legislația internă.

PARTEA a II-a

DISPOZIȚII DIVERSE

ARTICOLUL 12

Angajamente

Fiecare parte contractantă se angajează să se considere legată de cel puțin 20 de paragrafe din partea I a Cartei, dintre care cel puțin zece, alese dintre paragrafele următoare:

- articolul 2
- articolul 3 paragrafele 1 și 2
- articolul 4 paragrafele 1, 2 și 4
- articolul 5
- articolul 7 paragraful 1
- articolul 8 paragraful 2
- articolul 9 paragrafele 1, 2 și 3
- articolul 10 paragraful 1

– articolul 11.

2. Fiecare parte contractantă, în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aprobare, notifică Secretarului general al Consiliului Europei paragrafele alese în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Fiecare parte contractantă poate, în orice moment ulterior, să notifice Secretarului general că se consideră legată de orice alt paragraf din prezenta Cartă, pe care ea nu l-a acceptat încă, conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integrantă a ratificării, acceptării sau aprobării de către partea contractantă care a făcut notificarea și vor avea aceleași efecte din prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 13

Autoritățile administrației publice locale la care se aplică Carta

Principiile de autonomie locală prevăzute în prezenta Cartă se aplică tuturor categoriilor de autorități ale administrației publice locale, care există pe teritoriul părții contractante. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să indice categoriile la care înțelege să limiteze câmpul de aplicare sau pe care înțelege să le excludă din câmpul de aplicare a prezentei Carte. Ea poate, de asemenea, să includă alte categorii de autorități ale administrației publice locale sau regionale în câmpul de aplicare a Cartei, pe calea notificării ulterioare către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 14

Comunicarea informațiilor

Fiecare parte contractantă transmite Secretarului general al Consiliului Europei orice informație pertinentă privitoare la prevederile legale și la alte măsuri pe care le-a luat în scopul de a se conforma dispozițiilor prezentei Carte.

PARTEA a III-a

ARTICOLUL 15

Semnare, ratificare, intrare în vigoare

1. Prezenta Cartă este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Cartă va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care patru state membre ale Consiliului Europei vor exprima consimțământul lor de a fi legate prin Cartă, conform dispozițiilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul său de a fi legat de prevederile Cartei, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 16

Clauze teritoriale

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezenta Cartă.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Carte la orice teritoriu desemnat în declarație. Carta va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat prin această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 17

Denunțare

1. Nici o parte contractantă nu poate denunța prezenta Cartă înaintea expirării unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o privește. Un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei. Această denunțare nu afectează validitatea Cartei față de celelalte părți contractante, sub rezerva ca numărul acestora să nu fie niciodată mai mic de patru.

2. Orice parte contractantă poate, conform dispozițiilor enunțate în paragraful precedent, să denunțe orice paragraf din partea I a Cartei pe care l-a acceptat, cu rezerva ca numărul și categoria paragrafelor de care această parte contractantă este legată să rămână conforme cu dispozițiile art. 12 paragraful 1. Orice parte contractantă care, ca urmare a denunțării unui paragraf, nu se mai conformează dispozițiilor art. 12 paragraful 1 va fi considerată că a denunțat Carta însăși.

ARTICOLUL 18

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei notifică statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Carte, conform prevederilor art. 15 din Cartă;
- d) orice notificare primită în aplicarea prevederilor art. 12 paragrafele 2 și 3;
- e) orice notificare primită în aplicarea prevederilor art. 13;
- f) orice alt act, notificare sau declarație în legătură cu prezenta Cartă.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Cartă.

Întocmită la Strasbourg la 15 octombrie 1985, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată de pe aceasta fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

XI. DREPT PENAL (1)

Seria Tratatelor europene nr. 24

CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE*

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, Considerând că scopul Consiliului Europei este de a înfăptui o uniune mai strânsă între membrii săi,

Considerând că acest obiectiv poate fi atins prin încheierea de acorduri sau prin adoptarea unei acțiuni comune în domeniul juridic,

Încredințate că acceptarea unor reguli uniforme în materie de extrădare este de natură a face să progreseze această operă de unificare,

Au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Obligația de a extrăda

Părțile contractante se angajează să-și predea reciproc, potrivit regulilor și sub condiții determinate prin articolele următoare, persoanele care sunt urmărite pentru o infracțiune sau căutate în vederea executării unei pedepse, sau a unei măsuri de siguranță de către autoritățile judiciare ale părții solicitante.

ARTICOLUL 2

Fapte care dau loc la extrădare

1. Vor da loc la extrădare faptele pedepsite de legile părții solicitante și ale părții solicitate cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu o măsură de siguranță privativă de libertate de cel puțin un an sau cu o pedeapsă mai severă. Când pe teritoriul părții solicitante a intervenit o condamnare la o pedeapsă ori când s-a aplicat o măsură de siguranță, sancțiunea pronunțată va trebui să fie de o durată de cel puțin 4 luni.

---

* Adoptată la Paris în 13 decembrie 1957. A intrat în vigoare la 18 aprilie 1960.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 80 din 9 mai 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 89 din 14 mai 1997.

2. Dacă cererea de extrădare vizează mai multe fapte distincte, pedeapsa fiecăre de legea părții solicitante și a părții solicitate cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu o măsură de siguranță privativă de libertate, dar dintre care unele nu îndeplinesc condiția privind durata pedepsei, partea contractantă solicitată va avea facultatea să acorde extrădarea și pentru acestea din urmă.

3. Orice parte contractantă, a cărei legislație nu autorizează extrădarea pentru anumite infracțiuni vizate la paragraful 1 al prezentului articol, va putea, în ceea ce o privește, să excludă aceste infracțiuni din câmpul de aplicare a Convenției.

4. Orice parte contractantă care dorește să se prevaleze de facultatea prevăzută la paragraful 3 al prezentului articol, va notifica Secretarului general al Consiliului Europei, o dată cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, fie o listă a infracțiunilor pentru care extrădarea este autorizată, fie o listă a infracțiunilor pentru care extrădarea este exclusă, cu indicarea dispozițiilor legale care autorizează sau exclud extrădarea. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica aceste liste celorlalți semnatori.

5. Dacă, ulterior, alte infracțiuni vor fi fost excluse de la extrădare prin legislația unei părți contractante, aceasta va notifica o atare excludere Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa despre aceasta pe ceilalți semnatori. Această notificare nu va produce efect decât la expirarea unui termen de 3 luni socotit de la data primirii ei de către Secretarul general.

6. Oricare parte contractantă, care va fi folosit facultatea prevăzută la paragrafele 4 și 5 ale prezentului articol, va putea oricând supune aplicării prezentei Convenții infracțiuni care au fost excluse de la aceasta. Ea va notifica aceste modificări Secretarului general al Consiliului Europei, care le va comunica celorlalți semnatori.

7. Oricare parte contractantă va putea aplica regula reciprocității în ceea ce privește infracțiunile excluse din câmpul de aplicare a Convenției, în temeiul prezentului articol.

ARTICOLUL 3

Infrațiuni politice

1. Extrădarea nu se va acorda, dacă infracțiunea pentru care este cerută este considerată de partea solicitată ca infracțiune politică sau ca faptă conexasă unei asemenea infracțiuni.

2. Aceeași regulă se va aplica, dacă partea solicitată are motive temeinice de a crede că cererea de extrădare motivată printr-o infracțiune de drept comun a fost prezentată în vederea urmăririi sau pedepsirii unei persoane pentru considerente de rasă, de religie, de naționalitate sau de opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul sau altul dintre aceste motive.

3. În aplicarea prezentei Convenții, atentatul la viața unui șef de stat sau a unui membru al familiei sale nu va fi considerat ca infracțiune politică.

4. Aplicarea prezentului articol nu va afecta obligațiile pe care părțile le vor fi asumat sau le vor asuma potrivit oricărei alte convenții internaționale cu caracter multilateral.

ARTICOLUL 4

Infracțiuni militare

Extrădarea motivată de infracțiuni militare care nu constituie infracțiune de drept comun este exclusă din câmpul de aplicare a prezentei Convenții.

ARTICOLUL 5

Infracțiuni fiscale

În materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, extrădarea se va acorda, în condițiile prevăzute de prezenta Convenție, numai dacă s-a hotărât astfel între părțile contractante pentru fiecare infracțiune sau categorie de infracțiuni.

ARTICOLUL 6

Extrădarea naționalilor

1. a) Orice parte contractantă are dreptul să refuze extrădarea resortisanților săi.

b) Fiecare parte contractantă va putea, printr-o declarație făcută o dată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, să definească, în ceea ce o privește, termenul de *resortisant* în înțelesul prezentei Convenții.

c) Calitatea de resortisant se va aprecia la data hotărârii asupra extrădării. Totuși, dacă această calitate nu este recunoscută decât între data hotărârii și data avută în

vedere pentru predare, partea solicitată va putea, de asemenea, să se prevaleze de dispoziția alin. a) al prezentului paragraf.

2. Dacă partea solicitată nu-și extrădează propriul resortisant, ea va trebui, la cererea părții solicitante, să supună cauza autorităților competente, astfel încât să se poate exercita urmăriri judiciare, dacă este cazul. În acest scop, dosarele, informațiile și obiectele privind infracțiunea se vor transmite gratuit pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12. Partea solicitantă va fi informată despre rezultatul cererii sale.

ARTICOLUL 7

Locul săvârșirii infracțiunii

1. Partea solicitată va putea refuza să extrădeze persoana reclamată pentru o infracțiune care, potrivit legislației sale, a fost săvârșită în totul sau în parte pe teritoriul său, ori într-un loc asimilat teritoriului său.

2. Când infracțiunea, motivând cererea de extrădare, a fost comisă în afara teritoriului părții solicitante, extrădarea nu va putea fi refuzată decât dacă legislația părții solicitate nu autorizează urmărirea, unei infracțiuni de același fel, săvârșită în afara teritoriului său ori nu autorizează extrădarea pentru infracțiunea formând obiectul cererii.

ARTICOLUL 8

Urmăriri în curs pentru aceleași fapte

O parte solicitată va putea refuza să extrădeze o persoană reclamată, dacă această persoană se află și sub urmărirea sa pentru fapta sau faptele în legătură cu care se cere extrădarea.

ARTICOLUL 9

Non bis in idem

Extrădarea nu se va acorda când persoana reclamată a fost judecată definitiv de către autoritățile competente ale părții solicitate pentru fapta sau faptele pentru care extrădarea este cerută. Extrădarea va putea fi refuzată, dacă autoritățile competente ale părții solicitate au hotărât să nu întreprindă urmăriri sau să pună capăt urmărilor pe care le-au exercitat pentru aceeași faptă sau aceleași fapte.

ARTICOLUL 10

Prescripția

Extrădarea nu se va acorda, dacă prescripția acțiunii sau a pedepsei este împlinită potrivit legislației fie a părții solicitante, fie a părții solicitate.

ARTICOLUL 11

Pedeapsa capitală

Dacă fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită cu pedeapsa capitală de către legea părții solicitante și dacă, în atare caz, această pedeapsă nu este prevăzută de legislația părții solicitate, sau în mod normal aici nu este executată, extrădarea nu va putea să fie acordată decât cu condiția ca partea solicitantă să dea asigurări considerate ca îndestulătoare de către partea solicitată că pedeapsa capitală nu se va executa.

ARTICOLUL 12

Cererea și actele ajutătoare

1. Cererea se va formula în scris și va fi prezentată pe cale diplomatică. Asupra altei căi se va putea conveni prin înțelegere directă între două sau mai multe părți.

2. Se vor prezenta, în sprijinul cererii:

a) originalul sau copia autentică fie de pe o hotărâre de condamnare executorie, fie de pe un mandat de arestare sau de pe orice alt act având putere egală, eliberat în formele prescrise de legea părții solicitante;

b) o expunere a faptelor pentru care se cere extrădarea.

Data și locul săvârșirii lor, calificarea lor legală și referirile la dispozițiile legale ce le sunt aplicabile se vor indica în modul cel mai exact posibil; și

c) o copie de pe dispozițiile legale aplicabile sau, dacă aceasta nu este cu puțință, o declarație asupra dreptului aplicabil, precum și semnamentele cele mai precis posibile ale persoanei reclamate și orice alte informații de natură a determina identitatea și naționalitatea sa.

ARTICOLUL 13

Informații suplimentare

Dacă informațiile comunicate de partea solicitantă se dovedesc insuficiente pentru a permite părții solicitate să

pronunțe o hotărâre în aplicarea prezentei Convenții, această din urmă parte va cere complinirea informațiilor necesare și va putea fixa un termen pentru obținerea acestor informații.

ARTICOLUL 14

Regula specialității

1. Persoana care va fi predată nu va fi nici urmărită, nici judecată, nici deținută în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supusă oricărei alte restricții a libertății sale individuale, pentru orice fapt anterior predării, altul decât cel care a motivat extrădarea, în afară de cazurile următoare:

a) când partea care a predat-o consimte. O cerere va fi prezentată în acest scop, însoțită de actele prevăzute la art. 12 și de un proces-verbal judiciar consemnând declarațiile extrădatului. Acest consimțământ se va da atunci când infracțiunea pentru care este cerut atrage ea însăși obligația de extrădare potrivit prezentei Convenții;

b) când, având posibilitatea să o facă, persoana extrădată nu a părăsit în cele 45 de zile următoare eliberării sale definitive teritoriul părții căreia îi fusese predată ori dacă s-a înapoiat acolo după ce l-a părăsit.

2. Totuși partea solicitantă va putea lua măsurile necesare în vederea, pe de-o parte, a unei eventuale trimeri a persoanei de pe teritoriul său, iar pe de altă parte, a întreruperii prescripției potrivit legislației sale, inclusiv recurgerea la o procedură în lipsă.

3. Când calificarea dată faptei incriminate va fi modificată în cursul procedurii, persoana extrădată nu va fi urmărită sau judecată decât în măsura în care elementele constitutive ale infracțiunii recalificate ar îngădui extrădarea.

ARTICOLUL 15

Reextrădarea către un al treilea stat

În afara cazului prevăzut la paragraful 1 lit. b) al art. 14, consimțământul părții solicitate va fi necesar spre a îngădui părții solicitante să predea unei alte părți sau unui stat terț persoana care i-a fost predată și care ar fi căutată de cealaltă parte sau de statul terț pentru infracțiuni anterioare predării. Partea solicitată va putea cere prezentarea actelor prevăzute la paragraful 1 al art. 12.

ARTICOLUL 16

Arestarea provizorie

1. În caz de urgență, autoritățile competente ale părții solicitate vor putea cere arestarea provizorie a persoanei căutate; autoritățile competente ale părții solicitate vor statua asupra acestei cereri potrivit legii acestei părți.

2. Cererea de arestare provizorie va indica existența unuia dintre documentele prevăzute la paragraful 2 lit. a) al art. 12 și va face cunoscută intenția de a trimite o cerere de extrădare; ea va menționa infracțiunea pentru care se va cere extrădarea, data și locul unde a fost comisă, precum și, în măsura posibilului, semnalmentele persoanei căutate.

3. Cererea de arestare provizorie se va transmite autorităților competente ale părții solicitate fie pe cale diplomatică, fie direct prin poștă sau telegraf, fie prin Organizația Internațională de Poliție Criminală (Interpol), fie prin orice alt mijloc, lăsând o urmă scrisă sau încuviințată de partea solicitată. Autoritatea solicitantă va fi informată neîntârziat despre urmarea dată cererii sale.

4. Arestarea provizorie va putea înceta dacă, în termen de 18 zile de la arestare, partea solicitată nu a fost sesizată prin cererea de extrădare și documentele menționate la art. 12; ea nu va trebui, în nici un caz, să depășească 40 de zile de la arestare. Totuși punerea în libertate provizorie este posibilă oricând, partea solicitată având însă de luat orice măsură pe care o va aprecia necesară spre a evita fuga persoanei reclamate.

5. Punerea în libertate nu va fi opusă unei noi arestări și extrădării, dacă cererea de extrădare este primită ulterior.

ARTICOLUL 17

Concurs de cereri

Dacă extrădarea este cerută în concurs de către mai multe state, fie pentru aceeași faptă, fie pentru fapte diferite, partea solicitată va statua, ținând seama de toate împrejurările și în mod deosebit de gravitatea și de locul săvârșirii infracțiunilor, de datele respective ale cererilor, de naționalitatea persoanei reclamate și de posibilitatea unei extrădări ulterioare către alt stat.

ARTICOLUL 18

Predarea extrădatului

1. Partea solicitată va face cunoscută părții solicitante, pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12, hotărârea sa asupra extrădării.

2. Orice respingere totală sau parțială va fi motivată.
3. În caz de acceptare, partea solicitantă va fi informată despre locul și data predării, precum și asupra duratei detenției executate în vederea extrădării de către persoana reclamată.

4. Sub rezerva cazului prevăzut la paragraful 5 al prezentului articol, dacă persoana reclamată nu a fost preluată la data fixată, ea va putea fi pusă în libertate la expirarea unui termen de 15 zile socotit de la această dată și va fi, în orice caz, pusă în libertate la expirarea unui termen de 30 de zile; partea solicitată va putea refuza să o extrădeze pentru aceeași faptă.

5. În caz de forță majoră care împiedică predarea sau primirea persoanei de extrădat, partea interesată va informa despre aceasta pe cealaltă parte; ambele părți se vor pune de acord asupra unei noi date de predare, iar dispozițiile paragrafului 4 al prezentului articol vor fi aplicabile.

ARTICOLUL 19

Predarea amânată sau condiționată

1. Partea solicitată va putea, după ce va fi statuat asupra cererii de extrădare, să amâne predarea persoanei cerute, pentru a putea fi urmărită de ea însăși, sau, dacă persoana a fost deja condamnată, să poată executa, pe teritoriul său, o pedeapsă aplicabilă pentru un alt fapt decât acelea pentru care este cerută extrădarea.

2. În loc de a amâna predarea, partea solicitată va putea preda temporar părții solicitante persoana cerută, în condiții ce vor fi determinate de comun acord între părți.

ARTICOLUL 20

Remiterea de obiecte

1. La cererea părții solicitante, partea solicitată va reține și va remite, în măsura permisă de legislația sa, obiectele:

- a) care pot fi folosite ca elemente doveditoare, sau
- b) care, provenind din infracțiune, au fost găsite în momentul arestării în posesia persoanei reclamate sau au fost descoperite ulterior.

2. Remiterea obiectelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol se va efectua chiar în cazul în care extrădarea, care a fost deja admisă, nu ar putea avea loc ca urmare a morții sau evadării persoanei reclamate.

3. Când numitele obiecte vor fi susceptibile de reținere sau de confiscare pe teritoriul părții solicitate, aceasta din urmă va putea, în vederea unei proceduri penale în curs, să le păstreze temporar sau să le remită sub condiția restituirii.

4. Sunt totuși rezervate drepturile pe care partea solicitată sau terții le-ar fi dobândit asupra acestor obiecte. Dacă asemenea drepturi există, obiectele se vor restitui la terminarea procesului, cât mai curând cu putință și fără cheltuieli, părții solicitate.

ARTICOLUL 21

Tranzitul

1. Tranzitul prin teritoriul uneia dintre părțile contractante se va încuviința la cerere, adresată pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12, cu condiția să nu fie vorba despre vreo infracțiune considerată de partea solicitată pentru tranzit ca având un caracter politic ori pur militar, ținând seama de art. 3 și 4 ale prezentei Convenții.

2. Tranzitul unui resortisant, în înțelesul art. 6, al țării solicitate pentru tranzit, va putea fi refuzat.

3. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 4 din prezentul articol, prezentarea documentelor prevăzute la paragraful 2 al art. 12 va fi necesară.

4. În cazul în care va fi folosită calea aeriană, se va face aplicarea următoarelor dispoziții:

a) când nu va fi prevăzută o aterizare, partea solicitantă va înștiința partea peste al cărei teritoriu se va zbura și va atesta existența unuia dintre documentele prevăzute la paragraful 2 lit. a) al art. 12.

În caz de aterizare forțată, această notificare va produce efectele cererii de arestare provizorie prevăzute la art. 16, iar partea solicitantă va adresa o cerere formală de tranzit.

b) când va fi prevăzută o aterizare, partea solicitantă va adresa o cerere formală de tranzit.

5. Totuși o parte va putea declara, o dată cu semnarea prezentei Convenții sau la depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, că nu va încuviința tranzitul unei persoane decât în aceleași condiții cu cele ale extrădării sau cu unele dintre ele. În aceste cazuri, se va putea aplica regula reciprocității.

6. Tranzitul persoanei extrădate nu se va efectua prin traversarea unui teritoriu unde ar fi motive să se creadă că viața sau libertatea sa ar putea fi amenințate pentru motive legate de rasa, religia, naționalitatea sau opiniile sale politice.

ARTICOLUL 22

Procedura

În afara unor dispoziții contrare ale prezentei Convenții, legea părții solicitate este singura aplicabilă procedurii de extrădare, precum și celei a arestării provizorii.

ARTICOLUL 23

Limbile folosite

Documentele de prezentat vor fi redactate fie în limba părții solicitante, fie în cea a părții solicitate. Aceasta din urmă va putea cere o traducere în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, la alegerea ei.

ARTICOLUL 24

Cheltuieli

1. Cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi în sarcina acestei părți.

2. Cheltuielile ocazionate de tranzit prin teritoriul părții solicitate pentru tranzit vor fi în sarcina părții solicitante.

3. În caz de extrădare, provenind de pe un teritoriu nemetropolitan al părții solicitate, cheltuielile ocazionate de transportul între acest teritoriu și teritoriul metropolitan al părții solicitante vor fi în sarcina acesteia din urmă. Aceeași regulă se va aplica pentru cheltuielile ocazionate de transportul între teritoriul nemetropolitan al părții solicitate și teritoriul metropolitan al acesteia.

ARTICOLUL 25

Definirea măsurilor de siguranță

În înțelesul prezentei Convenții, termenul *măsuri de siguranță* desemnează orice măsuri privative de libertate care au fost dispuse complementar sau în substituirea unei pedepse, prin hotărâre a unei jurisdicții penale.

ARTICOLUL 26

Rezerve

1. Oricare parte contractantă va putea, o dată cu semnarea prezentei Convenții sau cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, să formuleze o rezervă cu privire la una sau mai multe dispoziții determinate ale Convenției.

2. Oricare parte contractantă care va fi formulat o rezervă o va retrage de îndată ce împrejurările o vor permite. Retragerea se va face prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. O parte contractantă care va fi formulat o rezervă cu privire la o dispoziție a Convenției nu va putea cere aplicarea acestei dispoziții de către o altă parte decât în măsura în care ea însăși o va fi acceptat.

ARTICOLUL 27

Câmpul de aplicare teritorială

1. Prezenta Convenție se va aplica teritoriilor metropolitane ale părții contractante.

2. Ea se va aplica deopotrivă, în ceea ce privește Franța, Algeriei și departamentelor de dincolo de mări, iar în ceea ce privește Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Insulelor Canalului și Insulei Man.

3. Republica Federală Germania va putea extinde aplicarea prezentei Convenții Landului Berlin, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Acesta va notifica declarația celorlalte părți.

4. Prin înțelegere directă între două sau mai multe părți, câmpul de aplicare a prezentei Convenții se va putea extinde în condițiile stipulate în această înțelegere oricărui teritoriu al uneia dintre aceste părți, altul decât cele vizate la paragrafele 1, 2 și 3 ale prezentului articol și căruia una dintre părți îi asigură relațiile internaționale.

ARTICOLUL 28

Relații între prezenta Convenție și acordurile bilaterale

1. Prezenta Convenție abrogă, în ceea ce privește teritoriile cărora se aplică acele dispoziții din tratate, convenții sau acorduri bilaterale care, între două părți contractante, guvernează materia extrădării.

2. Părțile contractante nu vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale decât pentru completarea dispozițiilor prezentei Convenții sau pentru a înlesni aplicarea principiilor cuprinse în aceasta.

3. Când între două sau mai multe părți contractante extrădarea se practică în temeiul unei legislații uniforme, părțile vor fi libere să-și reglementeze raporturile mutuale în materie de extrădare, sprijinindu-se exclusiv pe acest sistem independent de dispozițiile prezentei Convenții. Același principiu va fi aplicabil între două sau mai multe părți contractante, având fiecare în vigoare o lege prevăzând executarea pe teritoriul său a mandatelor de arestare emise pe teritoriul celeilalte sau celorlalte părți. Părțile contractante care exclud sau care vor exclude din raporturile lor mutuale aplicarea prezentei Convenții, potrivit dispozițiilor prezentului paragraf, urmează să adreseze în acest scop o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Acesta va comunica celorlalte părți contractante orice notificare primită în temeiul prevederilor prezentului paragraf.

ARTICOLUL 29

Semnarea, ratificarea, intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare se vor depune pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare.

3. Ea va intra în vigoare, față de oricare semnatar care o va ratifica ulterior, după 90 de zile de la depunerea instrumentului de ratificare.

ARTICOLUL 30

Aderarea

1. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație urmează să primească acordul unanim al membrilor Consiliului, care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei, a unui

instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la depunerea sa.

ARTICOLUL 31

Denunțarea

Oricare parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Această denunțare va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării sale de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 32

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica membrilor Consiliului și guvernului fiecărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

a) depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare;

b) data intrării în vigoare;

c) orice declarație făcută în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 6 și ale paragrafului 5 al art. 21;

d) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 26;

e) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 26;

f) orice notificare de denunțare primită în aplicarea dispozițiilor art. 31 al prezentei Convenții și data la care aceasta va produce efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Paris la 13 decembrie 1957, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate, de pe aceasta, guvernelor semnatare.

Seria Tratatelor europene nr. 86

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Văzând dispozițiile Convenției europene de extrădare, deschisă spre semnare la Paris la 13 decembrie 1957, denumită în continuare *Convenția*, îndeosebi art. 3 și 9 ale acesteia.

Considerând că este oportun să se completeze aceste articole în vederea întăririi protecției comunității umane și a persoanelor,

Au convenit după cum urmează:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Pentru aplicarea prevederilor art. 3 al Convenției, nu vor fi considerate infracțiuni politice:

a) crimele împotriva umanității prevăzute de Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid, adoptată la 9 decembrie 1948 de Adunarea generală a Națiunilor Unite;

b) infracțiunile prevăzute la art. 50 al Convenției de la Geneva din 1949 pentru îmbunătățirea soartei răniților și bolnavilor din forțele armate în campanie, la art. 51 al Convenției de la Geneva din 1949 pentru îmbunătățirea soartei răniților, bolnavilor și naufragiaților forțelor armate maritime, la art. 130 al Convenției de la Geneva din 1949 cu privire la tratamentul prizonierilor de război și la art. 147 al Convenției de la Geneva din 1949 cu privire la protecția persoanelor civile în timp de război;

c) orice violări analoage ale legilor războiului, în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului Protocol și

* Adoptat la Strasbourg la 15 octombrie 1975. A intrat în vigoare la 20 august 1979.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 9 mai 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 89 din 14 mai 1997.

a cutumelor războiului existente în acel moment care nu sunt deja prevăzute prin dispozițiile sus-menționate ale Convențiilor de la Geneva.

TITLUL II

ARTICOLUL 2

Articolul 9 al Convenției se completează prin textul următor, articolul 9 original al Convenției alcătuind paragraful 1, iar dispozițiile de mai jos, paragrafele 2, 3 și 4:

„2. Extradarea unei persoane care a format obiectul unei judecăți definitive într-un stat terț, parte contractantă la Convenție, pentru fapta sau faptele în vederea cărora cererea este prezentată, nu se va acorda:

a) când menționata judecată a pronunțat achitarea sa;
b) când pedeapsa privativă de libertate sau altă măsură aplicată:

(i) a fost executată integral;

(ii) a format obiectul unei grațieri sau amnistii, purtând asupra totalității sale sau asupra părții neexecutate;

c) când judecătorul a constatat vinovăția autorului infracțiunii fără să pronunțe vreo sancțiune.

3. Totuși, în cazurile prevăzute la paragraful 2, extradarea va putea fi acordată:

a) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, instituții sau bun având caracter public în statul solicitant;

b) dacă persoana care a format obiectul judecății avea ea însăși un caracter public în statul solicitant;

c) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă în totul sau în parte pe teritoriul statului solicitant sau într-un loc asimilat teritoriului său.

4. Dispozițiile paragrafelor 2 și 3 nu împiedică aplicarea dispozițiilor naționale mai largi, cu privire la efectul *non bis in idem* legat de hotărârile judiciare pronunțate în străinătate.“

TITLUL III

ARTICOLUL 3

1. Prezenta Protocol este deschis semnării de către statele membre ale Consiliului European, care au semnat

Convenția. El va fi ratificat, acceptat sau aprobat. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se vor depune pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. El va intra în vigoare față de oricare stat semnatar care îl va ratifica, accepta sau aproba ulterior, după 90 de zile de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Nici un stat membru al Consiliului Europei nu va putea ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără ca, totodată sau anterior, să fi ratificat Convenția.

ARTICOLUL 4

1. Oricare stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 5

1. Oricare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prevederile prezentului Protocol.

2. Oricare stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sau oricând mai târziu, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, cât privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 8 din prezentul Protocol.

ARTICOLUL 6

1. Oricare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de

acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că nu acceptă unul sau altul dintre titlurile I sau II din prezentul Protocol.

2. Oricare parte contractantă poate retrage o declarație formulată de ea în temeiul paragrafului precedent, pe calea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului European și care va produce efect de la data primirii sale.

3. Nici o rezervă nu este admisă față de dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 7

Comitetul European pentru Problemele Penale al Consiliului European va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni, pe cât necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți generate de executarea Protocolului.

ARTICOLUL 8

1. Oricare parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului European.

2. Denunțarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Denunțarea Convenției atrage automat denunțarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 9

Secretarul general al Consiliului European va notifica statelor membre ale Consiliului European și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 3;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 5 și orice retragere a unei asemenea declarații;
- e) orice declarație formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 6;
- f) retragerea oricărei declarații efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 6;
- g) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 8 și data de la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg la 15 octombrie 1975, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe acesta fiecăruia dintre statele semnatare și aderente.

Seria Tratatelor europene nr. 98

AL DOILEA PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Dornice să înlesnească aplicarea, în materie de infracțiuni fiscale, a Convenției europene de extrădare, deschisă spre semnare la Paris la 13 decembrie 1957, denumită în continuare *Convenție*,

Considerând, de asemenea, că este oportună completarea Convenției în anumite privințe,

Au convenit după cum urmează:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Paragraful 2 al articolului 2 al Convenției se completează prin următoarea dispoziție:

„Această facultate va fi deopotrivă aplicabilă unor fapte care nu sunt pasibile decât de o sancțiune de natură pecuniară.“

* *Adoptat la Strasbourg la 17 martie 1978. A intrat în vigoare la 5 iunie 1983.*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 9 mai 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 89 din 14 mai 1997.

TITLUL II

ARTICOLUL 2

Articolul 5 al Convenției se înlocuiește prin următoarele dispoziții:

„Infrațiuni fiscale

1. În materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, extrădarea va fi acordată între părțile contractante, conform dispozițiilor Convenției, pentru fapte la care corespund, potrivit legii părții solicitate, infrațiuni de aceeași natură.

2. Extrădarea nu va putea fi refuzată pentru motivul că legislația părții solicitate nu impune același tip de taxe sau impozite sau nu cuprinde același tip de reglementare în materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar cu legislația părții solicitante.“

TITLUL III

ARTICOLUL 3

Convenția se completează cu următoarele dispoziții:

„Judecarea în lipsă

1. Când o parte contractantă cere unei alte părți contractante extrădarea unei persoane în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță pronunțate printr-o hotărâre dată în lipsă împotriva sa, partea solicitată poate refuza extrădarea în acest scop, dacă, după părerea sa, procedura de judecată nu a satisfăcut minimul de dreptul de apărare recunoscute oricărei alte persoane învinuite de o infracțiune. Totuși extrădarea se va acorda, dacă partea solicitantă dă asigurări apreciate ca suficiente spre a garanta persoanei a cărei extrădare este cerută dreptul la o nouă procedură de judecată care să-i salvgardeze drepturile la apărare. Această hotărâre îndreptățește partea solicitantă fie să execute judecata în cauză, dacă cel condamnat nu se împotrivese, fie să urmărească pe extrădat, în caz contrar.

2. Când partea solicitată comunică persoanei a cărei extrădare este cerută hotărârea dată în lipsă împotriva sa, partea solicitantă nu va considera această comunicare ca o notificare, atrăgând efecte față de procedura penală în acest stat.“

TITLUL IV

ARTICOLUL 4

Convenția se completează cu următoarele dispoziții:

„Amnistie

Extrădarea nu se va admite pentru o infracțiune acoperită de amnistie în statul solicitat, dacă acesta avea competența să urmărească această infracțiune potrivit propriei sale legi penale.“

TITLUL V

ARTICOLUL 5

Paragraful 1 al articolului 12 al Convenției este înlocuit prin următoarele dispoziții:

„Cererea va fi formulată în scris și adresată de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate; totuși calea diplomatică nu se exclude. O altă cale va putea fi convenită prin înțelegere directă între două sau mai multe părți.“

TITLUL VI

ARTICOLUL 6

1. Prezentul Protocol este deschis semnării de către statele membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se vor depune pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. El va intra în vigoare, față de oricare stat semnatar care îl va ratifica, accepta sau aproba ulterior, după 90 de zile de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără ca, totodată sau anterior, să fi ratificat Convenția.

ARTICOLUL 7

1. Oricare stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul general al Consiliului European, a unui instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 8

1. Oricare stat poate, o dată cu semnarea sau depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se vor aplica prevederile prezentului Protocol.

2. Oricare stat poate, o dată cu depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sau oricând ulterior, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului European, oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi restrânsă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului European. Retragerea va produce efect după 6 luni de la data depunerii notificării de către Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 9

1. Rezervele formulate de un stat, privind o dispoziție a Convenției, se vor aplica, de asemenea, prezentului Protocol, în afară de cazul în care acest stat nu-și exprimă intenția contrară o dată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Oricare stat poate, o dată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul:

- a) de a nu accepta titlul I;
- b) de a nu accepta titlul II sau de a-l accepta numai cât privește unele infracțiuni sau categorii de infracțiuni vizate la art. 2;
- c) de a nu accepta titlul III sau de a nu accepta decât paragraful 1 al art. 3;
- d) de a nu accepta titlul IV;
- e) de a nu accepta titlul V.

3. Oricare parte contractantă, care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent, o poate retrage prin mijlocirea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei și care va produce efect de la data primirii sale.

4. O parte contractantă, care a aplicat prezentului Protocol o rezervă formulată cu privire la o dispoziție a Convenției sau care a formulat o rezervă cu privire la o dispoziție a prezentului Protocol, nu poate cere aplicarea acestei dispoziții de către o altă parte contractantă; ea poate totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, să ceară aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

5. Nici o altă rezervă nu se admite la dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 10

Comitetul European pentru Problemele Penale ale Consiliului Europei va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni, pe cât este necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți generate de executarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 11

1. Oricare parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea Convenției atrage automat denunțarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 12

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnare a prezentului protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 6 și 7;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 și 3 ale art. 8;

e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 9;

f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 9;

g) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al art. 9;

h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 11 și data de la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg la 17 martie 1978, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe acesta fiecăruia dintre statele semnatare și aderente.

Seria Tratatelor europene nr. 30

CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ*

PREAMBUL

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi,

*Convins*e că adoptarea unor reguli comune în domeniul asistenței judiciare în materie penală este de natură să atingă acest obiectiv,

Considerând că asistența judiciară este o materie conexă celei a extrădării, care a făcut deja obiectul unei Convenții din data de 13 decembrie 1957,

Au convenit după cum urmează:

* Adoptată la Strasbourg la 20 aprilie 1959. A intrat în vigoare la 12 iunie 1962.

România a ratificat-o prin Legea nr. 236 din 9 decembrie 1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 492 din 21 decembrie 1998, modificată prin O.U.G. nr. 90 din 11 iunie 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 270 din 11 iunie 1999.

TITLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

1. Părțile contractante se angajează să-și acorde reciproc, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții, asistența judiciară cea mai amplă cu putință în orice procedură privitoare la infracțiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării asistenței, de competența autorităților judiciare ale părții solicitante.

2. Prezenta Convenție nu se aplică nici executării hotărârilor de arestare și de condamnare, nici infracțiunilor militare care nu constituie infracțiuni de drept comun.

ARTICOLUL 2

Asistența judiciară va putea fi refuzată:

a) dacă cererea se referă la infracțiuni considerate de partea solicitată fie infracțiuni politice, fie infracțiuni conexe la infracțiuni politice, fie infracțiuni fiscale;

b) dacă partea solicitată consideră că îndeplinirea cererii este de natură să aducă atingere suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale țării sale.

TITLUL II
COMISIILE ROGATORII

ARTICOLUL 3

1. Partea solicitată va urmări îndeplinirea, în formele prevăzute de legislația sa, a comisiilor rogatorii referitoare la o cauză penală, care îi vor fi adresate de către autoritățile judiciare ale părții solicitante și care au ca obiect îndeplinirea actelor de urmărire sau comunicarea mijloacelor materiale de probă, a dosarelor sau a documentelor.

2. Dacă partea solicitantă dorește ca martorii sau experții să depună sub jurământ, ea va cere aceasta în mod expres, iar partea solicitată îi va da curs, dacă legea din țara sa nu se opune.

3. Partea solicitată va putea să transmită numai copii sau fotocopii certificate pentru conformitate de pe

dosarele sau documentele cerute. Totuși, dacă partea solicitantă cere în mod expres comunicarea originalelor, se va da curs, în măsura posibilului, acestei cereri.

ARTICOLUL 4

Dacă partea solicitantă o cere în mod expres, partea solicitată o va informa despre data și locul îndeplinirii comisiei rogatorii. Autoritățile și persoanele în cauză vor putea să asiste la îndeplinirea cererii, dacă partea solicitantă consimte la aceasta.

ARTICOLUL 5

1. Orice parte contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să-și rezerve dreptul de a supune îndeplinirea comisiilor rogatorii privitoare la percheziții sau la sechestre de obiecte uneia sau mai multora dintre următoarele condiții:

a) infracțiunea care motivează comisia rogatorie trebuie să fie sancționată potrivit legii părții solicitante și a părții solicitate;

b) infracțiunea care motivează comisia rogatorie trebuie să fie susceptibilă de a da loc la extrădare în țara solicitată;

c) îndeplinirea comisiei rogatorii trebuie să fie compatibilă cu legea părții solicitate.

2. Dacă o parte contractantă va fi făcut o declarație conform paragrafului 1 al prezentului articol, orice altă parte va putea aplica regula reciprocității.

ARTICOLUL 6

1. Partea solicitată va putea amâna remiterea obiectelor, a dosarelor sau a documentelor a căror comunicare este cerută, dacă acestea îi sunt necesare pentru o procedură penală în curs.

2. Obiectele și originalele dosarelor și ale documentelor, comunicate în îndeplinirea unei comisii rogatorii, vor fi restituite cât mai curând posibil de către partea solicitantă părții solicitate, în afară de cazul în care aceasta din urmă nu renunță la ele.

TITLUL III

COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ ȘI A HOTĂRÂRII JUDICIARE. ÎNFĂȚIȘAREA MĂRTORILOR, EXPERTILOR ȘI A PERSOANELOR URMĂRITE

ARTICOLUL 7

1. Partea solicitată va proceda la comunicarea actelor de procedură și a hotărârilor judiciare, care îi vor fi transmise în acest scop de către partea solicitantă.

Această comunicare va putea fi efectuată prin simpla transmitere a actului sau a hotărârii, destinatarului. Dacă partea solicitantă o cere în mod expres, partea solicitată va efectua comunicarea într-una dintre formele prevăzute de legislația sa pentru înmânări analoage sau într-o formă specială compatibilă cu această legislație.

2. Dovada comunicării se va face printr-o recipisă datată și semnată de destinatar sau printr-o declarație a părții solicitate, constatând faptul, forma și data comunicării. Unul sau ambele documente vor fi transmise imediat părții solicitante. La cererea acesteia din urmă, partea solicitată va preciza dacă comunicarea a fost făcută în conformitate cu legea sa. În cazul în care comunicarea nu s-a putut face, partea solicitată va face cunoscut imediat motivul părții solicitante.

3. Orice parte contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea cere, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, ca citația pentru înfățișare, destinată unei persoane urmărite care se găsește pe teritoriul său, să fie transmisă autorităților sale într-un anumit termen, înainte de data fixată pentru înfățișare. Acest termen va fi precizat în susmenționata declarație și nu va putea depăși 50 de zile.

Se va ține seama de acest termen la fixarea datei înfățișării și la transmiterea citației.

ARTICOLUL 8

Martorul sau expertul care nu a răspuns citației de înfățișare a cărei comunicare a fost cerută nu va putea fi supus, chiar dacă citația va cuprinde un ordin categoric, nici unei sancțiuni sau măsuri de constrângere, în afară de cazul în care el se va duce din proprie inițiativă pe teritoriul părții solicitante și dacă va fi din nou citat aici în mod legal.

ARTICOLUL 9

Indemnizațiile cuvenite și cheltuielile de transport și de ședere, rambursabile martorului sau expertului de către partea solicitantă, vor fi calculate de la locul lor de reședință și le vor fi acordate la niveluri cel puțin egale cu cele prevăzute de tarifele și regulamentele în vigoare în țara în care audierea trebuie să aibă loc.

ARTICOLUL 10

1. Dacă partea solicitantă apreciază că înfățișarea personală a unui martor sau expert în fața autorităților ei judiciare este în mod deosebit necesară, ea va face mențiune despre aceasta în cererea de înmânare a citației, iar partea solicitată va invita acest martor sau expert să se înfățișeze.

Partea solicitată va face cunoscut părții solicitante răspunsul martorului sau al expertului.

2. În cazul prevăzut la paragraful 1 al acestui articol, în cerere sau în citație va trebui să se menționeze cuantumul aproximativ al indemnizațiilor plătibile, precum și al cheltuielilor de călătorie și de ședere rambursabile.

3. Dacă i se prezintă o cerere în acest sens, partea solicitată va putea subscrie un avans martorului sau expertului. Acesta se va menționa în citație și va fi rambursat de către partea solicitantă.

ARTICOLUL 11

1. Orice persoană deținută, a cărei înfățișare persoană în calitate de martor sau pentru confruntare este cerută de partea solicitantă, va fi transferată temporar pe teritoriul unde va avea loc audierea, sub condiția înapoierii sale în termenul indicat de către partea solicitată și sub rezerva dispozițiilor art. 12, în măsura în care acestea pot fi aplicate.

Transferarea va putea fi refuzată:

- a) dacă persoana deținută nu consimte;
- b) dacă prezența sa este necesară într-un proces penal în curs pe teritoriul părții solicitate;
- c) dacă transferarea sa este susceptibilă să îi prelungească detenția; sau
- d) dacă alte considerații imperioase se opun transferării sale pe teritoriul părții solicitante.

2. În cazul prevăzut în paragraful precedent și sub rezerva dispozițiilor art. 2, tranzitul pe teritoriul unui stat terț, parte la prezenta Convenție, al persoanei deținute va fi acordat la cererea adresată de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate pentru tranzit, însoțită de toate documentele necesare.

Orice parte contractantă va putea să refuze acordarea tranzitului resortisanților săi.

3. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții solicitante și, dacă este cazul, pe teritoriul părții solicitate pentru tranzit, în afară de cazul în care partea solicitată pentru transferare nu cere punerea acesteia în libertate.

ARTICOLUL 12

1. Nici un martor sau expert, oricare ar fi naționalitatea sa, care, ca urmare a unei citații, se va înfățișa în fața autorităților judiciare ale părții solicitante, nu va putea fi nici urmărit, nici deținut, nici supus vreunei alte restricții a libertății sale individuale pe teritoriul acestei părți pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul părții solicitate.

2. Nici o persoană, oricare ar fi naționalitatea ei, citată în fața autorităților judiciare ale părții solicitante pentru a răspunde acolo de fapte pentru care ea se află sub urmărire penală, nu va putea fi acolo nici urmărită, nici deținută, nici supusă vreunei alte restricții a libertății sale individuale pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul părții solicitate și care nu sunt menționate în citație.

3. Imunitatea prevăzută de prezentul articol va înceta, dacă martorul, expertul sau persoana urmărită, având posibilitatea să părăsească teritoriul părții solicitante timp de 15 zile consecutive, după ce prezența sa nu mai era cerută de autoritățile judiciare, va rămâne totuși pe acest teritoriu sau se va reîntoarce aici după ce îl va fi părăsit.

TITLUL IV

CAZIERUL JUDICIAR

ARTICOLUL 13

1. Partea solicitată va comunica, în măsura în care autoritățile ei judiciare vor putea ele însele să le obțină

într-un asemenea caz, extrasele de pe cazierul judiciar și orice date referitoare la acesta, care îi vor fi cerute de autoritățile judiciare ale unei părți contractante pentru o cauză penală.

2. În alte cazuri decât cele prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol se va da curs unei asemenea cereri în condițiile prevăzute de legislație, de alte reglementări sau de practica părții solicitate.

TITLUL V

PROCEDURA

ARTICOLUL 14

1. Cererile de asistență vor trebui să conțină următoarele indicații:

- a) autoritatea de la care emană cererea;
- b) obiectul și motivul cererii;
- c) în măsura posibilului, identitatea și naționalitatea persoanei în cauză; și
- d) numele și adresa destinatarului, dacă este cazul.

2. Comisiile rogatorii prevăzute la art. 3–5 vor menționa în plus inculparea și vor cuprinde o prezentare sumară a faptelor.

ARTICOLUL 15

1. Comisiile rogatorii prevăzute la art. 3–5, precum și cererile prevăzute la art. 11 vor fi adresate de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate și vor fi înapoiate pe aceeași cale.

2. În caz de urgență, numitele comisii rogatorii vor putea fi adresate de autoritățile judiciare ale părții solicitante direct autorităților judiciare ale părții solicitate. Ele vor fi trimise înapoi, însoțite de documentele referitoare la îndeplinirea lor pe calea prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol.

3. Cererile prevăzute la paragraful 1 al art. 13 vor putea fi adresate de către autoritățile judiciare direct serviciului competent al părții solicitate, iar răspunsurile vor putea fi trimise înapoi direct de către acest serviciu. Cererile prevăzute la paragraful 2 al art. 13 vor fi adresate de către Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate.

4. Cererile de asistență judiciară, altele decât cele prevăzute la paragrafele 1 și 3 ale prezentului articol, și

mai ales cererile de investigații preliminare urmării penale vor putea face obiectul unor comunicări directe între autorități judiciare.

5. În cazurile în care transmiterea directă este permisă de prezenta Convenție, aceasta se va putea efectua prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (Interpol).

6. Orice parte contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, fie să facă cunoscut că toate cererile de asistență judiciară sau anumite asemenea cereri trebuie să fie adresate pe altă cale decât cea prevăzută în prezentul articol, fie să ceară, în cazul prevăzut la paragraful 2 al acestui articol, ca, în același timp, să fie transmisă o copie de pe comisia rogatorie ministerului său de justiție.

7. Prevederile prezentului articol nu vor putea aduce atingere dispozițiilor acordurilor sau înțelegerilor bilaterale în vigoare dintre părțile contractante, potrivit cărora este prevăzută transmiterea directă a cererilor de asistență judiciară între autoritățile părților.

ARTICOLUL 16

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, traducerea cererii și a documentelor anexate nu va fi solicitată.

2. Fiecare parte contractantă, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să-și rezerve dreptul de a pretinde ca cererile și documentele anexe care îi sunt adresate să fie însoțite fie de o traducere în propria sa limbă, fie de o traducere în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei sau în limba pe care o va indica. Celelalte părți vor putea aplica regula reciprocității.

3. Prezentul articol nu va aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și a documentelor anexe conținute de acordurile ori înțelegerile în vigoare sau care se vor încheia între două sau mai multe părți contractante.

ARTICOLUL 17

Actele și documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții vor fi scutite de orice formalități de legalizate.

ARTICOLUL 18

Dacă autoritatea sesizată cu o cerere de asistență judiciară este necompetentă pentru a-i da curs, ea o va transmite din oficiu autorității competente din țara sa și, în cazul în care cererea a fost adresată pe cale directă, ea va informa despre aceasta, pe aceeași cale, partea solicitantă.

ARTICOLUL 19

Orice refuz de asistență judiciară va fi motivat.

ARTICOLUL 20

Sub paragraful dispozițiilor art. 10 paragraful 3, cererile de asistență judiciară nu vor avea drept urmare rambursarea nici unei cheltuieli, cu excepția celor ocazionate de intervenția experților pe teritoriul părții solicitate și de transferul persoanelor deținute, efectuate în aplicarea prevederilor art. 11.

TITLUL VI

DENUNȚUL ÎN SCOPUL URMĂRII

ARTICOLUL 21

1. Orice denunț adresat de o parte contractantă în scopul urmăririi în fața tribunalelor unei alte părți va face obiectul comunicărilor între ministerele de justiție. În pofida acestor dispoziții, părțile contractante vor putea uza de posibilitatea prevăzută la paragraful 6 al art. 15.

2. Partea solicitată va face cunoscută urmarea dată acestui denunț și va transmite, dacă este cazul, o copie de pe hotărârea intervenită.

3. Dispozițiile art. 16 vor fi aplicate în cazul denunțurilor prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol.

TITLUL VII

SCHIMB DE INFORMAȚII DIN CAZIERUL JUDICIAR

ARTICOLUL 22

Fiecare parte contractantă va da părții interesate informații despre condamnările penale și despre măsurile ulterioare care se referă la cetățenii acestei părți și care au făcut obiectul unei mențiuni în cazierul judiciar. Ministerele de justiție își vor comunica aceste informații

cel puțin o dată pe an. Dacă persoana în cauză este considerată ca resortisant al două sau mai multor părți contractante, informațiile vor fi comunicate fiecărei părți interesate, în afara cazului în care această persoană are naționalitatea părții pe teritoriul căreia a fost condamnată.

TITLUL VIII

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 23

1. Orice parte contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea formula o rezervă în legătură cu una sau mai multe dispoziții determinate ale Convenției.

2. Orice parte contractantă care a formulat o rezervă o va retrage de îndată ce circumstanțele îi vor permite. Retragerea rezervelor se va face prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. O parte contractantă care a formulat o rezervă în legătură cu o dispoziție a Convenției nu va putea pretinde aplicarea acelei dispoziții de către o altă parte, decât în măsura în care o va accepta și ea.

ARTICOLUL 24

Orice parte contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să indice ce autorități vor fi considerate ca autorități judiciare, potrivit scopului prezentei Convenții.

ARTICOLUL 25

1. Prezenta Convenție se va aplica teritoriilor metropolitane ale părților contractante.

2. Convenția se va aplica, de asemenea, în ceea ce privește Franța, Algeria și departamentelor de peste mări și, în ceea ce privește Italia, teritoriul din Somalia aflat sub administrația italiană.

3. Republica Federală Germania va putea extinde aplicarea prezentei Convenții Landului Berlin printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

4. În ceea ce privește Regatul Olandei, prezenta Convenție se va aplica teritoriului său european. Regatul va putea extinde aplicarea Convenției și Antilelor Olandeze. Surinamului și Noii Guinee Olandeze printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

5. Prin înțelegere directă între două sau mai multe părți contractante, câmpul de aplicare a prezentei Convenții va putea fi extins, în condițiile stipulate în acest aranjament, oricărui teritoriu al uneia dintre aceste părți, altul decât cele menționate la paragrafele 1–4 ale prezentului articol, căruia una dintre părți îi asigură relațiile internaționale.

ARTICOLUL 26

1. Sub rezerva prevederilor paragrafului 1 al art. 15 și ale paragrafului 3 al art. 16, prezenta Convenție abrogă, în ceea ce privește teritoriile la care se aplică, acele dispoziții din tratate, convenții sau acorduri bilaterale care guvernează, între două părți contractante, asistența judiciară în materie penală.

2. Totuși prezenta Convenție nu va afecta obligațiile cuprinse în prevederile oricărei alte convenții internaționale cu caracter bilateral sau multilateral, ale cărei anumite clauze guvernează sau vor governa, într-un domeniu determinat, asistența judiciară asupra unor aspecte specifice.

3. Părțile contractante nu vor putea încheia acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la asistența judiciară în materie penală decât pentru a completa dispozițiile prezentei Convenții sau pentru a facilita aplicarea principiilor conținute în aceasta.

4. Când între două sau mai multe părți contractante asistența judiciară în materie penală se practică pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim special care prevede aplicarea reciprocă a măsurilor de asistență judiciară în respectivele lor teritorii, aceste părți vor avea posibilitatea să reglementeze raporturile lor reciproce în acest domeniu, bazându-se în mod exclusiv pe aceste sisteme, în pofida dispozițiilor prezentei Convenții. Părțile contractante care exclud sau care vor exclude din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții, în conformitate cu dispozițiile prezentului paragraf, trebuie să adreseze o notificare în acest scop Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă spre semnare de către membrii Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretariatul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare.

3. Convenția va intra în vigoare, în privința oricărui semnatar care o va ratifica ulterior, după 90 de zile de la depunerea instrumentului său de ratificare.

ARTICOLUL 28

1. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție, Rezoluția conținând această invitație va trebui să primească acordul unaniem al membrilor Consiliului Europei care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va face prin depunerea la Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va produce efecte după 90 de zile de la depunere.

ARTICOLUL 29

Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție prin adresarea unei notificări Secretariatului general al Consiliului Europei. Această denunțare va produce efecte după 6 luni de la data primirii notificării ei de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 30

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica membrilor Consiliului Europei și guvernului oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

a) numele semnatarilor și depunerea oricărui instrument de ratificare sau de aderare;

b) data intrării în vigoare;

c) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 5, ale paragrafului 3 al art. 7, ale paragrafului 6 al art. 15, ale paragrafului 2 al art. 16, ale art. 24, ale paragrafelor 3 și 4 ale art. 25 și ale paragrafului 4 al art. 26;

d) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 23;

e) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 23;

f) orice notificare de denunțare primită în aplicarea dispozițiilor art. 29 și data de la care aceasta va proceda efecte.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg la 20 aprilie 1959, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite o copie certificată pentru conformitate de pe aceasta guvernelor semnatare ale Convenției și celor care au aderat la aceasta.

Seria Tratatelor europene nr. 99

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ*

Statele membre ale Consiliului European, semnatare ale prezentului protocol,

În dorința de a facilita aplicarea în materie de infracțiuni fiscale a Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, deschisă pentru semnare la Strasbourg la 20 aprilie 1959, denumită în continuare Convenție,

Considerând, de asemenea, că este de dorit completarea numitei convenții și în alte privințe,

Au convenit după cum urmează:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Părțile contractante nu vor exercita dreptul prevăzut la art. 2 a) din Convenție de a refuza asistența judiciară,

* Adoptat la Strasbourg la 17 martie 1978. A intrat în vigoare la 12 aprilie 1982.

România l-a ratificat prin Legea nr. 236 din 9 decembrie 1998, publicat în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 492 din 21 decembrie 1998.

pentru singurul motiv că cererea se referă la o infracțiune pe care partea solicitată o consideră o infracțiune fiscală.

ARTICOLUL 2

1. În cazul în care o parte contractantă și-a rezervat dreptul de a supune îndeplinirea comisiilor rogatorii în scopul percheziției sau al sechestrului de bunuri condiției ca infracțiunea care motivează comisia rogatorie să fie sancționabilă conform legii părții solicitante și a părții solicitate, această condiție va fi îndeplinită, în ceea ce privește infracțiunile fiscale, dacă infracțiunea este sancționabilă conform legii părții solicitante și corespunde unei infracțiuni de aceeași natură conform legii părții solicitate.

2. Cererea nu va putea fi refuzată pentru, motivul că legislația părții solicitate nu impune același tip de taxe sau impozite ori nu conține același tip de reglementare în materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar ca legislația părții solicitante.

TITLUL II

ARTICOLUL 3

Convenția se va aplica, de asemenea:

a) notificării actelor privind executarea unei pedepse, plata unei amenzi sau plata cheltuielilor de procedură;

b) măsurilor referitoare la suspendarea pronunțării unei pedepse sau a executării sale, la libertatea condiționată, la amânarea începerii executării pedepsei sau la întreruperea executării sale.

TITLUL III

ARTICOLUL 4

Articolul 22 din Convenție se completează cu textul următor, articolul 22 original al Convenției constituind paragraful 1, iar dispozițiile de mai jos, paragraful 2:

„2. În plus, orice parte contractantă care a dat informațiile prevăzute mai sus va transmite părții interesate, la cererea acesteia, în cazuri speciale, copie de pe hotărârile și măsurile respective, precum și orice altă informație referitoare la acestea, pentru a-i permite să examineze dacă ele necesită măsuri pe plan intern. Această comunicare se va face între ministerele de justiție interesate.“

TITLUL IV

ARTICOLUL 5

1. Presentul Protocol este deschis spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. Protocolul va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Protocolul va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care îl va ratifica, îl va accepta sau îl va aproba ulterior, după 90 de zile de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat simultan sau anterior Convenția.

ARTICOLUL 6

1. Orice stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va produce efecte după 90 de zile de la data depunerii.

ARTICOLUL 7

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, oricărui alt teritoriu desemnat în declarație, căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, cu privire la orice teritoriu

desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului European. Retragerea va produce efecte după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 8

1. Rezervele formulate de către o parte contractantă privind o dispoziție a Convenției se vor aplica deopotrivă prezentului Protocol, în afară de cazul în care această parte nu exprimă intenția contrară în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. În același fel se va proceda pentru declarațiile făcute în temeiul art. 24 din Convenție.

2. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul:

a) de a nu accepta titlul I sau de-al accepta numai în ceea ce privește anumite infracțiuni sau categorii de infracțiuni vizate la art. 1 ori de a nu îndeplini comisiile rogatorii în scopul percheziției sau sechestrului de bunuri în materie de infracțiuni fiscale;

b) de a nu accepta titlul II;

c) de a nu accepta titlul III.

3. Orice parte contractantă care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent poate să o retragă pe calea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului European, care va produce efecte de la data primirii sale.

4. O parte contractantă care a formulat o rezervă la prezentul Protocol, cu privire la o dispoziție a Convenției, sau care a formulat o rezervă privitoare la o dispoziție a prezentului Protocol nu poate pretinde ca această dispoziție să fie aplicată de către o altă parte contractantă: totuși, dacă rezerva este parțială sau condiționată, ea poate pretinde aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

5. Nici o altă rezervă nu este admisă la dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 9

Dispozițiile prezentului Protocol nu se opun regulilor detaliate conținute în acordurile bilaterale sau multilaterale încheiate între părțile contractante în aplicarea art. 26 paragraful 3 al Convenției.

ARTICOLUL 10

Comitetul European pentru Problemele Criminale ale Consiliului European va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni, pe cât posibil, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți la care ar da loc executarea Protocolului.

ARTICOLUL 11

1. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului European.

2. Denunțarea va produce efecte după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului European.

3. Denunțarea Convenției atrage în mod automat denunțarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 12

Secretarul general al Consiliului European va notifica statelor membre ale Consiliului European și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnare a prezentului Protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu art. 5 și 6;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 ale art. 7;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 8;
- f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 8;
- g) retragerea oricărei rezerve făcute în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al art. 8;
- h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 11 și data de la care denunțarea va produce efecte.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Strasbourg la 17 martie 1978, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valoare într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe Protocol fiecărui stat semnatar și celor care au aderat la acesta.

Seria Tratatelor europene nr. 182

**AL DOILEA PROTOCOL ADIȚIONAL
LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ
JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului protocol,

dat fiind angajamentele lor în temeiul Statutului Consiliului Europei,

dorind să contribuie la protecția drepturilor omului, la apărarea statului de drept și la susținerea edificiului democratic al societății,

considerând că este de dorit în acest sens să li se întărească capacitatea individuală și colectivă de reacție împotriva criminalității,

decise să îmbunătățească și să completeze în anumite privințe Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, încheiată la Strasbourg la 20 aprilie 1959 (denumită în continuare *convenție*), precum și Protocolul său adițional, încheiat la Strasbourg la 17 martie 1978,

ținând cont de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, precum și de Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981,

au convenit după cum urmează:

---

* Adoptat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 368 din 15 septembrie 2004, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 913 din 7 octombrie 2004.

CAPITOLUL I

ARTICOLUL 1

Domeniul de aplicare

Articolul 1 din convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Părțile se angajează să-și acorde reciproc, conform dispozițiilor prezentei convenții și în cele mai scurte termene, asistența judiciară cea mai amplă cu putință în orice procedură privitoare la infracțiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării asistenței, de competența autorităților judiciare ale părții solicitante.

2. Prezența convenției nu se aplică nici executării hotărârilor de arestare și de condamnare, nici infracțiunilor militare care nu constituie infracțiuni de drept comun.

3. Asistența judiciară va putea fi, de asemenea, acordată în proceduri privitoare la fapte ce sunt pasibile de pedeapsă, conform dreptului național al părții solicitante sau al părții solicitate, cu titlu de infracțiuni, urmărite de autoritățile administrative a căror hotărâre poate da loc la un recurs în fața unei instanțe competente, în special în materie penală.

4. Asistența judiciară nu va fi refuzată pentru simplul motiv că faptele respective pot angaja răspunderea unei persoane juridice în partea solicitantă.“

ARTICOLUL 2

Prezența autorităților părții solicitante

Articolul 4 din convenție este completat cu textul următor, articolul 4 devenind paragraful 1 și dispozițiile următoare, paragraful 2:

„2. Cererile referitoare la prezența acestor autorități sau persoane în cauză nu pot fi refuzate când o asemenea prezență tinde la executarea cererii de asistență de o manieră care răspunde mai bine nevoilor părții solicitante și în acest fel permite evitarea unor cereri de asistență suplimentare.“

ARTICOLUL 3

Transferarea temporară a persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitante

Articolul 11 din convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Orice persoană deținută, a cărei înfățișare personală pentru urmărire, cu excepția prezentării sale pentru judecată, este cerută de partea solicitantă, va fi transferată temporar pe teritoriul său, sub condiția înapoierii sale în termenul indicat de partea solicitată și sub rezerva dispozițiilor art. 12 din prezenta convenție, în măsura în care acestea pot fi aplicate.

Transferarea va putea fi refuzată:

- a) dacă persoana deținută nu consimte;
- b) dacă prezența sa este necesară într-un proces penal în curs pe teritoriul părții solicitate;
- c) dacă transferarea sa este susceptibilă să îi prelungească detenția; sau
- d) dacă alte considerații imperioase se opun transferării sale pe teritoriul părții solicitante.

2. Sub rezerva dispozițiilor art. 2 din prezenta convenție, într-un caz prevăzut la paragraful 1, tranzitul persoanei deținute pe teritoriul unui stat terț va fi acordat la cererea, însoțită de toate documentele necesare, adresată de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate pentru tranzit. Orice parte va putea să refuze acordarea tranzitului resortisanților săi.

3. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții solicitante și, dacă este cazul, pe teritoriul părții solicitate pentru tranzit, în afară de cazul în care partea solicitată pentru transferare nu cere punerea acesteia în libertate.“

ARTICOLUL 4

Căi de comunicare

Articolul 15 din convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Cererile de asistență judiciară, precum și orice informație promptă vor fi adresate în scris de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate și vor fi înapoiate pe aceeași cale. Totuși, ele pot fi adresate direct de autoritatea judiciară a părții solicitante autorității judiciare a părții solicitate și înapoiate pe aceeași cale.

2. Cererile prevăzute la art. 11 din prezenta convenție, precum și cele prevăzute la art. 13 din cel de-al doilea protocol adițional la prezenta convenție vor fi adresate în

toate cazurile de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate și înapoiate pe aceeași cale.

3. Cererile de asistență judiciară referitoare la procedurile prevăzute la paragraful 3 al art. 1 din prezenta convenție pot fi, de asemenea, adresate direct de către autoritatea administrativă sau judiciară a părții solicitante autorității administrative sau judiciare a părții solicitate, după caz, și înapoiate pe aceeași cale.

4. Cererile de asistență judiciară formulate în temeiul art. 18 sau 19 al celui de-al doilea protocol adițional la prezenta convenție pot fi, de asemenea, adresate de către autoritatea competentă a părții solicitante autorității competente a părții solicitate.

5. Cererile prevăzute la paragraful 1 al art. 13 din prezenta convenție vor putea fi adresate de către autoritățile judiciare direct serviciului competent al părții solicitate și răspunsurile vor putea fi trimise înapoi direct de către acest serviciu. Cererile prevăzute la paragraful 2 al art. 13 din prezenta convenție vor fi adresate de către Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate.

6. Cererile privind copiile sentințelor și măsurile prevăzute la art. 4 din protocolul adițional la prezenta convenție pot fi adresate direct autorităților competente. Orice stat contractant va putea, în orice moment, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să indice autoritățile pe care le consideră competente, potrivit scopului prezentului paragraf.

7. În caz de urgență și atunci când transmiterea directă este permisă de prezenta convenție, aceasta se va putea efectua prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (Interpol).

8. Orice parte va putea, în orice moment, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să își rezerve dreptul de a supune executarea cererilor de asistență judiciară sau a unora dintre ele uneia sau mai multor dintre condițiile următoare:

a) o copie a cererii trebuie să fie adresată autorității centrale astfel desemnate;

b) cererea, cu excepția cazului când este urgentă, trebuie să fie adresată autorității centrale astfel desemnate;

c) în cazul transmiterii directe pentru motiv de urgență, o copie să fie comunicată în același timp Ministerului Justiției al acesteia;

d) anumite cereri sau toate cererile de asistență judiciară trebuie să îi fie adresate pe o altă cale decât cea prevăzută de prezentul articol.

9. Cererile de asistență judiciară sau orice altă comunicare în temeiul prezentei convenții sau al protocoalelor sale pot fi transmise prin intermediul mijloacelor electronice de comunicație sau prin orice alt mijloc de telecomunicație, cu condiția ca partea solicitantă să fie pregătită să producă în orice moment, la cerere, o urmă scrisă a expedierii, precum și originalul. Totuși, orice stat contractant poate, în orice moment, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să indice condițiile în care este pregătit să accepte și să răspundă cererilor primite pe cale electronică sau prin orice alt mijloc de telecomunicație.

10. Prezentul articol nu va aduce atingere dispozițiilor acordurilor sau convențiilor bilaterale în vigoare între părți, care prevăd transmiterea directă a cererilor de asistență judiciară între autoritățile părților.“

ARTICOLUL 5

Cheltuieli

Articolul 20 din convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Părțile nu își cer reciproc rambursarea cheltuielilor ce decurg din aplicarea prezentei convenții sau a protocoalelor sale, cu excepția:

a) cheltuielilor ocazionate de intervenția experților pe teritoriul părții solicitate;

b) cheltuielilor ocazionate de transferarea persoanelor deținute, efectuată în temeiul art. 13 sau 14 al celui de-al doilea protocol adițional la prezenta convenție sau al art. 11 din prezenta convenție;

c) cheltuielilor importante sau extraordinare.

2. Totuși, costul stabilirii legăturii video sau telefonice, costurile legate de punerea la dispoziție a legăturii video sau telefonice pe teritoriul părți solicitate, plata interpreților pe care îi pune la dispoziție și indemnizațiile plătite martorilor, precum și cheltuielile lor de deplasare

în partea solicitată sunt rambursate de către partea solicitantă părții solicitate, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

3. Părțile se consultă pentru stabilirea condițiilor de plată a cheltuielilor ce ar putea fi cerute în temeiul dispozițiilor paragrafului 1 c) al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică fără prejudicierea aplicării dispozițiilor art. 10 paragraful 3 din prezenta convenție.“

ARTICOLUL 6

Autorități judiciare

Articolul 24 din convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„Orice stat, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, va indica ce autorități vor fi considerate ca fiind autorități judiciare, potrivit scopului prezentei convenții. Ulterior va putea, în orice moment și în același mod, să schimbe termenii declarației sale.“

CAPITOLUL II

ARTICOLUL 7

Amânarea executării cererilor

1. Partea solicitată poate amâna răspunsul la o cerere, dacă faptul de a da curs acesteia riscă să aibă o incidență negativă asupra unei anchete, urmăriri sau oricărei alte proceduri conexe conduse de autoritățile sale.

2. Înainte de a refuza asistența sau de a o amâna, partea solicitată examinează, eventual după consultarea părții solicitante, dacă o poate executa parțial sau sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare.

3. Orice decizie de amânare a cererii va fi motivată. Partea solicitată informează totodată partea solicitantă despre motivele care fac imposibilă satisfacerea cererii de asistență sau care sunt susceptibile să o întârzie în mod semnificativ.

ARTICOLUL 8

Procedura

Independent de dispozițiile art. 3 din convenție, atunci când cererea prevede o formalitate sau o procedură dată pe care o impune legislația părții solicitante, chiar dacă formalitatea sau procedura cerută nu este familiară părții solicitate, această parte dă curs cererii în măsura în care aceasta nu este contrară principiilor sale fundamentale de drept, cu excepția dispozițiilor contrare ale prezentului protocol.

ARTICOLUL 9

Audierea prin videoconferință

1. Dacă o persoană care se află pe teritoriul unei părți trebuie să fie audiată ca martor sau ca expert de către autoritățile judiciare ale altei părți, aceasta din urmă poate cere, dacă este inoportun sau imposibil pentru persoana care urmează a fi audiată să compară personal pe teritoriul său, ca audierea să aibă loc prin videoconferință, conform paragrafelor 2–7.

2. Partea solicitată consimte la audierea prin videoconferință, cu condiția ca recurgerea la această metodă să nu fie contrară principiilor sale fundamentale de drept și cu condiția ca aceasta să dispună de mijloacele tehnice ce permit efectuarea audierii. Dacă partea solicitată nu dispune de mijloacele tehnice care să permită videoconferința, partea solicitantă poate pune la dispoziție părții solicitate aceste mijloace, cu acordul acesteia din urmă.

3. Cererile de audiere prin videoconferință conțin, pe lângă informațiile indicate la art. 14 din convenție, motivul pentru care nu este oportun sau nu este posibil ca martorul sau expertul să fie prezent personal la audiere, denumirea autorității judiciare și numele persoanelor care vor efectua audierea.

4. Autoritatea judiciară a părții solicitate citează în vederea comparării persoana respectivă, conform prevederilor legislației sale.

5. Regulile următoare se aplică la audierea prin videoconferință:

a) audierea are loc în prezența unei autorități judiciare a părții solicitate, asistată, dacă este necesar, de un interpret; această autoritate este, de asemenea, responsabilă cu identificarea persoanei audiate și cu respectarea principiilor fundamentale de drept ale părții solicitate. Dacă autoritatea judiciară a părții solicitate consideră că principiile fundamentale de drept ale părții solicitate nu sunt respectate în timpul audierii, aceasta ia imediat măsurile necesare pentru a veghea ca această audiere să se desfășoare conform principiilor menționate;

b) autoritățile competente ale părții solicitante și ale părții solicitate convin, eventual, asupra măsurilor referitoare la protecția persoanei care urmează a fi audiată;

c) audierea este efectuată direct de către autoritatea judiciară a părții solicitante sau sub conducerea ei, conform dreptului său intern;

d) la cererea părții solicitante sau a persoanei ce urmează a fi audiată, partea solicitată veghează ca această persoană să fie, dacă este necesar, asistată de un interpret;

e) persoana care urmează a fi audiată poate invoca dreptul de a nu depune mărturie, care îi va fi recunoscut fie de legea părții solicitate, fie de legea părții solicitante.

6. Fără a aduce atingere oricărei măsuri convenite în ceea ce privește protecția persoanelor, autoritatea judiciară a părții solicitate întocmește la sfârșitul audierii un proces-verbal în care se consemnează data și locul audierii, identitatea persoanei audiate, identitățile și calitățile oricăror alte persoane ale părții solicitante care au participat la audiere, informații privind depunerea jurământului și condițiile tehnice în care audierea s-a desfășurat. Acest document este transmis de către autoritatea competentă a părții solicitate autorității competente a părții solicitante.

7. Fiecare parte ia măsurile necesare pentru ca, atunci când martorii sau experții sunt audiați pe teritoriul său, conform prezentului articol, și refuză să depună mărturie atunci când sunt obligați să o facă sau când depun mărturii false, dreptul său național să se aplice așa cum s-ar aplica dacă audierea ar avea loc în cadrul unei proceduri naționale.

8. Părțile pot, dacă doresc, să aplice și dispozițiile prezentului articol, atunci când este cazul și cu acordul

autorităților judiciare competente, la audierile prin videoconferință la care participă persoana urmărită penal sau suspectul. În acest caz, decizia de a ține videoconferință și modul în care se desfășoară trebuie să facă obiectul unui acord între părțile respective și să fie conforme cu dreptul lor național și cu instrumentele internaționale în materie. Audierile la care participă persoana urmărită penal sau suspectul nu pot avea loc decât dacă acestea consimt.

9. Orice stat contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să declare că nu înțelege să se prevaleze de dreptul, prevăzut de paragraful 8, de a aplica și dispozițiile prezentului articol la audierile prin videoconferință la care participă persoana urmărită penal sau suspectul.

ARTICOLUL 10

Audierea prin conferință telefonică

1. Dacă o persoană care se află pe teritoriul unei părți trebuie să fie audiată ca martor sau expert de către autoritățile judiciare ale altei părți, aceasta din urmă poate cere, atunci când dreptul său național prevede, ajutorul primei părți pentru ca audierea să poată avea loc prin conferință telefonică, conform dispozițiilor paragrafelor 2–6.

2. O audiere nu poate avea loc prin conferință telefonică decât dacă martorul sau expertul acceptă ca audierea să se efectueze prin acest mijloc.

3. Partea solicitată consimte la audierea prin conferință telefonică, dacă recurgerea la această metodă nu este contrară principiilor sale fundamentale de drept.

4. Cererile de audiere prin conferință telefonică conțin, pe lângă informațiile prevăzute la art. 14 din convenție, denumirea autorității judiciare și a persoanelor care vor proceda la audiere, precum și o declarație conform căreia martorul sau expertul este dispus să ia parte la o audiere prin conferință telefonică.

5. Modalitățile practice de audiere sunt hotărâte de comun acord de către părțile respective. Atunci când acceptă aceste modalități, partea solicitată se angajează:

a) să notifice martorului sau expertului respectiv ora și locul audierii;

b) să vegheze la identificarea martorului sau expertului;

c) să verifice dacă martorul sau expertul acceptă audierea prin conferință telefonică.

6. Statul solicitat își poate exprima consimțământul, sub rezerva aplicării, în tot sau în parte, a dispozițiilor adecvate ale art. 9 paragrafele 5 și 7.

ARTICOLUL 11

Transmiterea spontană de informații

1. Fără a aduce atingere propriilor investigații sau proceduri, autoritățile competente ale unei părți pot, fără cerere prealabilă, să transmită autorităților competente ale altei părți informații obținute în cadrul propriei lor anchete, atunci când apreciază că aceste informații ar putea ajuta partea destinatară să inițieze sau să încheie investigațiile ori procedurile sau atunci când aceste informații ar putea conduce la formularea de către această parte a unei cereri în temeiul convenției sau al protocoalelor sale.

2. Partea care furnizează informația poate, conform dreptului său național, să supună anumitor condiții utilizarea sa de către partea destinatară.

3. Partea destinatară este obligată să respecte aceste condiții.

4. Totuși, orice stat contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu se supune condițiilor impuse, în temeiul dispozițiilor paragrafului 2, de către partea care furnizează informația, cu excepția cazului în care a fost înștiințată în prealabil despre natura informației ce va fi furnizată și a acceptat ca aceasta din urmă să îi fie transmisă.

ARTICOLUL 12

Restituirea

1. Partea solicitată poate, la cererea părții solicitante și fără a aduce atingere drepturilor terților de bună-credință, să pună la dispoziție părții solicitante obiectele obținute

prin mijloace ilicite, în vederea restituirii proprietarului lor legitim.

2. În cadrul aplicării art. 3 și 6 din convenție, partea solicitată poate renunța, fie înainte, fie după predarea lor părții solicitante, la trimiterea obiectelor care au fost predate părții solicitante, dacă acest lucru poate facilita restituirea acestor obiecte proprietarului lor legitim. Dreptul terților de bună-credință nu sunt afectate.

3. În cazul în care partea solicitată renunță la trimiterea obiectelor înainte de predarea lor părții solicitante, ea nu va exercita nici un drept de gaj sau alt drept de recurs ce decurge din legislația fiscală sau vamală asupra acestor obiecte.

4. O renunțare efectuată conform paragrafului 2 nu afectează dreptul părții solicitate de a percepe de la proprietarul legitim taxe sau drepturi vamale.

ARTICOLUL 13

Transferul temporar al persoanelor deținute, pe teritoriul părții solicitate

1. În caz de acord între autoritățile competente ale părților respective, o parte care a cerut o măsură de anchetă ce ar putea impune prezența unei persoane deținute pe teritoriul său poate transfera temporar această persoană pe teritoriul părții unde ancheta trebuie să aibă loc.

2. Acordul prevede modalitățile de transfer temporar al persoanei și termenul până la care trebuie să fie trimisă pe teritoriul părții solicitante.

3. Dacă se cere ca persoana respectivă să consimtă la transferul ei, o declarație de consimțământ sau o copie a acesteia este pusă fără întârziere la dispoziție părții solicitate.

4. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții solicitate și, eventual, pe teritoriul părții de tranzit, cu condiția ca partea solicitantă a transferului să nu ceară punerea sa în libertate.

5. Perioada de detenție pe teritoriul părții solicitate este dedusă din durata detenției pe care trebuie sau va trebui să o efectueze persoana respectivă pe teritoriul părții solicitante.

6. Art. 11 paragraful 2 și art. 12 din convenție se aplică prin analogie.

7. Fiecare stat contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului European, să declare că, pentru realizarea acordului prevăzut de paragraful 1, va fi cerut consimțământul prevăzut de paragraful 3 sau că acesta va fi cerut în anumite condiții precizate în declarație.

ARTICOLUL 14

Înfățișarea personală a persoanelor condamnate și transferate

Dispozițiile art. 11 și 12 din convenție se aplică prin analogie și persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitate, în urma transferării lor în vederea executării unei pedepse pronunțate pe teritoriul părții solicitante, atunci când înfățișarea personală în scopul revizuirii judecătii este cerută de către partea solicitantă.

ARTICOLUL 15

Limba actelor de procedură și a hotărârilor judiciare

1. Dispozițiile prezentului articol se aplică oricărei cereri de predare formulate în temeiul art. 7 din convenție sau al art. 3 din protocolul său adițional.

2. Actele de procedură și hotărârile judiciare sunt întotdeauna predate în limba sau în limbile în care au fost întocmite.

3. Independent de dispozițiile art. 16 din convenție, dacă autoritatea de la care emană documentele știe sau are motive să considere că destinatarul nu cunoaște decât o altă limbă, documentele, sau cel puțin fragmentele cele mai importante ale acestora, trebuie să fie însoțite de o traducere în această limbă.

4. Independent de dispozițiile art. 16 din convenție, actele de procedură și hotărârile judiciare trebuie să fie însoțite, pentru autoritățile părții solicitate, de un scurt sumar al conținutului lor, tradus în limba sau în una dintre limbile acestei părți.

ARTICOLUL 16

Remiterea pe cale poștală

1. Autoritățile judiciare competente ale oricărei părți pot trimite direct, pe cale poștală, acte de procedură și

hotărâri judiciare persoanelor care se află pe teritoriul unei alte părți.

2. Actele de procedură și hotărârile judiciare sunt însoțite de o notă care indică faptul că destinatarul poate obține de la autoritatea menționată în notă informații asupra drepturilor și obligațiilor privind remiterea obiectelor. Dispozițiile paragrafului 3 al art. 15 din prezentul protocol se aplică la această notă.

3. Dispozițiile art. 8, 9 și 12 din convenție se aplică prin analogie remiterii pe cale poștală.

4. Dispozițiile paragrafelor 1, 2 și 3 ale articolului 15 din prezentul protocol se aplică și remiterii pe cale poștală.

ARTICOLUL 17

Supravegherea transfrontalieră

1. Agenții uneia dintre părți care, în cadrul unei anchete judiciare, supraveghează în țara lor o persoană ce se presupune că a participat la săvârșirea unei fapte pasibile de pedeapsă, care dă loc la extrădare, sau o persoană față de care sunt motive serioase să se creadă că poate duce la identificarea sau localizarea persoanei susmenționate sunt autorizați să continue această supraveghere pe teritoriul unei alte părți, atunci când aceasta a autorizat supravegherea transfrontalieră pe baza unei cereri de asistență judiciară prezentate în prealabil. Autorizarea poate fi supusă unor condiții.

La cerere, supravegherea va fi încredințată agenților părții pe teritoriul căreia se efectuează.

Cererea de asistență judiciară menționată la paragraful 1 trebuie să fie adresată unei autorități desemnate de fiecare dintre părți și care este competentă să acorde sau să transmită autorizarea cerută.

2. Atunci când, din considerente de urgență, autorizarea prealabilă a celeilalte părți nu poate fi cerută, agenții observatori care acționează în cadrul anchetei judiciare sunt autorizați să continue dincolo de frontieră supravegherea unei persoane bănuite că a comis fapte pasibile de pedeapsă și enumerate la paragraful 6, în condițiile următoare:

a) trecerea frontierei va fi comunicată imediat în timpul supravegherii autorității părții desemnate conform

paragrafului 4, pe teritoriul căreia continuă supravegherea;

b) o cerere de asistență judiciară prezentată conform paragrafului 1 și care expune motivele ce justifică trecerea frontierei, fără autorizație prealabilă, va fi transmisă fără întârziere.

Supravegherea va fi încetată imediat de partea pe teritoriul căreia are loc o cere, ca urmare a comunicării prevăzute la pct. a) sau a cererii prevăzute la pct. b) ori dacă autorizația nu este obținută la 5 ore după trecerea frontierei.

3. Supravegherea prevăzută la paragrafele 1 și 2 nu se poate desfășura decât în condițiile generale următoare:

a) agenții observatori trebuie să respecte dispozițiile prezentului articol și dreptul părții pe teritoriul căreia operează; ei trebuie să se supună ordinelor autorităților locale competente;

b) sub rezerva situațiilor prevăzute la paragraful 2, pe timpul supravegherii agenții au asupra lor un document care să ateste că le-a fost acordată permisiunea;

c) agenții observatori trebuie să fie în măsură să justifice în orice clipă calitatea lor oficială;

d) agenții observatori pot purta armă de serviciu în timpul supravegherii, în afara deciziei contrare exprese a părții solicitate; utilizarea ei este interzisă, cu excepția cazului de legitimă apărare;

e) pătrunderea în domiciliul unei persoane și în alte locuri inaccesibile publicului este interzisă;

f) agenții observatori nu pot nici reține, nici aresta persoana supravegheată;

g) orice operațiune va face obiectul unui raport către autoritățile părții pe teritoriul căreia s-a desfășurat; înfățișarea agenților observatori poate fi cerută;

h) autoritățile părții căreia îi aparțin agenții observatori, la cererea autorităților părții pe teritoriul căreia are loc supravegherea, contribuie la desfășurarea în bune condiții a anchetei ce urmează operațiunii la care au participat, inclusiv la procedurile judiciare.

4. Orice parte, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, va indica, pe de o parte, ce agenți și, pe de altă parte, ce autorități

desemnează pentru aplicarea paragrafelor 1 și 2. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

5. Părțile pot, în plan bilateral, să extindă domeniul de aplicare al prezentului articol și să adopte dispoziții suplimentare pentru executarea acestuia.

6. Supravegherea, așa cum este prevăzută la paragraful 2, nu poate avea loc decât pentru una dintre următoarele fapte pasibile de pedeapsă:

- asasinat;
- omor;
- viol;
- incendiere voluntară;
- falsificarea de monede;
- furt și tănuire în formă calificată;
- delapidare;
- răpire și luare de ostatici;
- trafic de ființe umane;
- trafic ilegal de stupefiante și substanțe psihotrope;
- infracțiuni referitoare la regimul legal în materie de arme și muniții;
- distrugere prin materii explozive;
- transport ilegal de deșeuri toxice și dăunătoare;
- trafic de migranți;
- abuz sexual asupra copiilor.

ARTICOLUL 18

Livrări supravegheate

1. Fiecare parte se obligă ca, la cererea unei alte părți, să autorizeze livrările supravegheate pe teritoriul său, în cadrul anchetelor penale referitoare la infracțiuni care pot da loc la extrădare.

2. Decizia de a recurge la livrările supravegheate este luată în fiecare caz de către autoritățile competente ale părții solicitate, cu respectarea dreptului național al acestei părți.

3. Livrările supravegheate se desfășoară potrivit procedurilor prevăzute de partea solicitată. Dreptul de a acționa, de a conduce și de a controla operațiunea aparține autorităților competente ale părții solicitate.

4. Orice parte, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată

secretarului general al Consiliului Europei, va indica autoritățile pe care le desemnează ca fiind competente pentru aplicarea prezentului articol. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

ARTICOLUL 19

Anchete sub acoperire

1. Partea solicitantă și partea solicitată pot conveni să își acorde asistență reciprocă pentru desfășurarea de anchete penale de către agenți sub acoperire sau sub o identitate fictivă.

2. Autoritățile competente ale părții solicitate decid, în fiecare caz, ce răspuns să dea cererii, ținând cont de legea și de procedurile naționale. Cele două părți convin, potrivit legilor și procedurilor lor naționale, asupra duratei anchetei sub acoperire, modalităților sale concrete și statutului juridic al agenților implicați.

3. Anchetele sub acoperire sunt efectuate conform legii și procedurilor naționale ale părții pe teritoriul căreia se desfășoară. Părțile implicate cooperează pentru a asigura pregătirea și conducerea și pentru a lua hotărâri privind securitatea agenților sub acoperire sau sub identitate fictivă.

4. Orice parte, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, va indica autoritățile pe care le desemnează ca fiind competente pentru aplicarea paragrafului 2. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

ARTICOLUL 20

Echipe comune de anchetă

1. Autoritățile competente ale celor două părți pot, de comun acord, să constituie o echipă comună de anchetă, cu un obiectiv precis și cu o durată limitată care poate fi prelungită cu acordul tuturor părților, pentru efectuarea anchetelor penale în una sau mai multe dintre părțile care formează echipa. Componenta echipei este decisă de comun acord.

O echipă comună de anchetă poate fi creată mai ales când:

a) în cadrul unei proceduri conduse de o parte în vederea descoperirii unor infracțiuni se impune efectuarea unor anchete dificile și care implică mobilizarea unor importante mijloace, care privesc și alte părți;

b) mai multe părți efectuează anchete privind infracțiuni care, având în vedere faptele care se află la originea acestora, necesită o acțiune coordonată și concertată în părțile în cauză.

Cererea de formare a unei echipe comune de anchetă poate fi formulată de orice parte implicată. Echipa este formată în una dintre părțile în care ancheta trebuie să fie efectuată.

2. În afara indicațiilor prevăzute de dispozițiile adecvate ale art. 14 din convenție, cererile de formare a unei echipe comune de anchetă cuprind propuneri referitoare la componența echipei.

3. Echipa comună de anchetă intervine pe teritoriul părților care o formează în condițiile generale următoare:

a) conducătorul echipei este un reprezentant al autorității competente – participant la anchetele penale – a părții pe teritoriul căreia intervine echipa. Conducătorul echipei acționează în limitele competențelor ce îi revin conform dreptului său național;

b) echipa își desfășoară operațiunile în conformitate cu dreptul părții pe teritoriul căreia intervine. Membrii echipei și membrii detașați ai echipei își execută sarcinile sub responsabilitatea persoanei prevăzute la pct. a), ținând cont de condițiile stabilite de propriile lor autorități în acordul referitor la formarea echipei;

c) partea pe teritoriul căreia intervine echipa creează condițiile organizatorice necesare pentru a-i permite să acționeze.

4. Conform prezentului articol, membrii echipei comune de anchetă care provin din partea pe teritoriul căreia intervine echipa au calitatea de „membri“, în timp ce membrii care provin din alte părți decât cea pe teritoriul căreia intervine echipa au calitatea de „membri detașați“.

5. Membrii detașați pe lângă echipa comună de anchetă sunt abilitați să fie prezenți atunci când sunt efectuate acte procedurale în partea de intervenție. Totuși,

conducătorul echipei, din motive speciale, poate decide altfel, în conformitate cu dreptul părții pe teritoriul căreia intervine echipa.

6. Membrii detașați ai echipei comune de anchetă pot primi, conform dreptului părții de intervenție, de la responsabilul de echipă sarcina de a efectua anumite acte procedurale, cu consimțământul autorităților competente ale părții de intervenție și ale părții care a procedat la detașare.

7. Atunci când echipa comună de anchetă urmează să efectueze acte procedurale în una dintre părțile care au format-o, membrii detașați pe lângă echipă de către acea parte pot cere autorităților lor competente să efectueze actele respective. Aceste acte sunt analizate de partea respectivă conform condițiilor care s-ar aplica dacă ar fi cerute în cadrul unei anchete naționale.

8. Atunci când echipa comună de anchetă are nevoie de ajutorul unei alte părți decât cele care au format-o sau al unui stat terț, cererea de asistență poate fi adresată de către autoritățile competente ale statului de intervenție omologilor lor din celălalt stat implicat, conform instrumentelor sau acordurilor potrivite.

9. Un membru detașat pe lângă echipa comună de anchetă poate, conform dreptului său național și în limitele competențelor sale, să furnizeze echipei informațiile care sunt la dispoziția părții care l-a detașat, în scopul derulării anchetelor penale efectuate de echipă.

10. Informațiile obținute în mod obișnuit de un membru sau de un membru detașat în cadrul participării la o echipă comună de anchetă și care nu pot fi obținute în alt mod de către autoritățile competente ale părților implicate pot fi utilizate în scopurile următoare:

a) în scopul pentru care a fost creată echipa;

b) pentru a descoperi, a cerceta sau a urmări alte infracțiuni, sub rezerva consimțământului prealabil al părții unde a fost obținută informația. Consimțământul nu poate fi refuzat decât în cazul în care o asemenea utilizare ar reprezenta un pericol pentru anchetele penale conduse de partea respectivă sau pentru care această parte ar putea refuza ajutorul;

c) pentru a preveni un pericol iminent și serios pentru securitatea publică și cu respectarea dispozițiilor pct. b), dacă ulterior este înțepută o anchetă penală;

d) în alte scopuri, cu condiția ca acest lucru să fie convenit de către părțile care au format echipa.

11. Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere altor dispoziții sau acorduri existente referitoare la formarea sau la intervenția echipelor comune de anchetă.

12. În măsura în care dreptul părților implicate sau dispozițiile oricărui instrument juridic aplicabil între ele o permit, pot fi încheiate acorduri pentru ca alte persoane decât reprezentanții autorităților competente ale părților care formează echipa comună de anchetă să ia parte la activitățile echipei. Drepturile conferite membrilor și membrilor detașați pe lângă echipă în temeiul prezentului articol nu se aplică acestor persoane, cu excepția dispozițiilor contrare prevăzute explicit în acord.

ARTICOLUL 21

Răspunderea penală a funcționarilor

În cursul operațiunilor prevăzute la art. 17, 18, 19 și 20 din prezentul protocol, funcționarii unei părți, alți decât partea de intervenție, sunt asimilați agenților acesteia în ceea ce privește infracțiunile ale căror victime ar putea fi sau pe care le-ar comite, cu excepția altor înțelegeri între părți.

ARTICOLUL 22

Răspunderea civilă a funcționarilor

1. Atunci când, conform art. 17, 18, 19 și 20 din prezentul protocol, funcționarii unei părți se află în misiune pe teritoriul altei părți, prima parte este răspunzătoare de daunele pe care le produc în timpul desfășurării misiunii, conform dreptului părții pe teritoriul căreia aceștia acționează.

2. Partea pe teritoriul căreia sunt produse pagubele prevăzute la paragraful 1 își asumă responsabilitatea reparării acestor daune în condițiile aplicabile daunelor cauzate de propriii agenți.

3. Partea ai cărei funcționari au produs daune oricui pe teritoriul unei alte părți rambursează integral acesteia din urmă sumele pe care le-a plătit victimelor sau celor în drept.

4. Fără a aduce atingere exercitării drepturilor sale față de terți și cu excepția dispozițiilor paragrafului 3, fiecare parte va renunța, în cazul prevăzut de paragraful 1, să ceară unei alte părți restituirea sumei pagubelor pe care le-a suportat.

5. Dispozițiile prezentului articol se aplică cu condiția ca părțile să nu fi convenit altfel.

ARTICOLUL 23

Protecția martorilor

Atunci când o parte formulează o cerere de asistență în temeiul convenției sau al unuia dintre protocoalele sale privind un martor care riscă să fie expus unei intimidări sau care are nevoie de protecție, autoritățile competente ale părții solicitante și cele ale părții solicitate fac tot posibilul pentru a stabili împreună măsurile privind protecția persoanei respective, conform dreptului lor național.

ARTICOLUL 24

Măsuri provizorii

1. La cererea părții solicitante, partea solicitată, în conformitate cu legea sa națională, poate dispune măsuri provizorii în vederea conservării mijloacelor de probă, menținerii unei situații existente sau protejării intereselor juridice amenințate.

2. Partea solicitată poate satisface o cerere parțial sau sub rezerva condițiilor, mai ales prin limitarea duratei măsurilor luate.

ARTICOLUL 25

Confidențialitatea

Partea solicitantă poate cere părții solicitate să vegheze ca cererea și conținutul ei să rămână confidențiale, cu excepția cazului în care acest lucru nu este compatibil cu satisfacerea cererii. Dacă partea solicitată nu poate respecta imperativul confidențialității, ea informează fără întârziere despre acest lucru partea solicitantă.

ARTICOLUL 26

Protecția datelor

1. Datele cu caracter personal transmise de o parte altei părți ca urmare a satisfacerii unei cereri formulate în temeiul convenției sau al unuia dintre protocoale nu pot fi utilizate de către partea căreia îi sunt transmise:

a) decât în scopurile procedurale cărora li se aplică convenția sau unul dintre protocoalele sale;

b) decât în scopuri privind alte proceduri judiciare sau administrative legate direct de procedurile prevăzute la pct. a);

c) decât în scopul prevenirii unui pericol imediat și serios pentru securitatea publică.

2. Aceste date pot fi totuși utilizate pentru orice alt scop, după consimțământul prealabil fie al părții care a transmis datele, fie al persoanei respective.

3. Orice parte poate refuza să transmită datele obținute ca urmare a satisfacerii unei cereri formulate în baza convenției sau a unuia dintre protocoalele sale, atunci când:

- aceste date sunt protejate de legea sa națională; și
- partea căreia trebuia să îi fie transmise datele nu este obligată prin Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, numai dacă această ultimă parte se angajează să acorde datelor aceeași protecție ce le-a fost acordată de către prima parte.

4. Orice parte care transmite datele obținute ca urmare a satisfacerii unei cereri formulate în baza convenției sau a unuia dintre protocoalele sale poate cere părții căreia îi sunt transmise datele să o informeze asupra folosirii acestora.

5. Orice parte poate, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să ceară ca, în cadrul procedurilor pentru care ar fi putut refuza sau limita transmiterea ori utilizarea de date cu caracter personal conform dispozițiilor convenției sau ale unuia dintre protocoalele sale, datele cu caracter personal pe care le transmite unei alte părți să nu fie utilizate de aceasta din urmă în scopurile prevăzute de paragraful 1 decât cu acordul său prealabil.

ARTICOLUL 27

Autorități administrative

Orice parte va putea, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să indice ce autorități sunt considerate autorități administrative în înțelesul art. 1 paragraful 3 din convenție.

ARTICOLUL 28

Raporturi cu alte tratate

Dispozițiile prezentului protocol nu împiedică reglementarea mai detaliată prin acorduri bilaterale sau

multilaterale încheiate între părți prin aplicarea art. 26 paragraful 3 din convenție.

ARTICOLUL 29

Soluționarea amiabilă

Comitetul european pentru probleme criminale va urmări interpretarea și aplicarea convenției și a protocoalelor sale și va facilita soluționarea amiabilă a oricărei dificultăți de aplicare.

CAPITOLUL III

ARTICOLUL 30

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei care sunt părți la convenție sau care au semnat-o. El este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul protocol fără a fi ratificat, acceptat sau aprobat, anterior ori simultan, convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se depun la secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Pentru orice stat semnatar care își va depune ulterior instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii.

ARTICOLUL 31

Aderare

1. Orice stat membru care a aderat la convenție va putea adera la prezentul protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Pentru orice stat care aderă, protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei

perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare.

ARTICOLUL 32

Aplicare teritorială

1. Orice stat va putea, atunci când va semna prezentul protocol sau va depune instrumentul său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile asupra căruia sau cărora se va aplica prezentul protocol.

2. Orice stat va putea, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului protocol oricărui alt teritoriu desemnat în această declarație. În privința acestui teritoriu protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice altă declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, cu privire la orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 33

Rezerve

1. Orice rezervă formulată de o parte privind o dispoziție a convenției sau a protocolului său se aplică deopotrivă prezentului protocol, în afară de cazul în care această parte nu își exprimă intenția contrară în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. În același fel se va proceda pentru orice declarație făcută în privința sau în temeiul unei dispoziții a convenției sau a protocolului său.

2. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul de a nu accepta, în tot sau în parte, unul sau mai multe dintre articolele: 16, 17, 18, 19 și 20 din prezentul protocol. Nici o altă rezervă nu este admisă.

3. Orice stat poate retrage, în tot sau în parte, rezervele pe care le-a făcut conform paragrafelor precedente, adresând în acest sens secretarului general al Consiliului Europei o declarație care va produce efecte de la data primirii sale.

4. Partea care a formulat o rezervă cu privire la unul dintre articolele menționate la paragraful 2 nu poate pretinde ca acest articol să fie aplicat de către o altă parte. Totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, ea poate pretinde aplicarea acestui articol în măsura în care l-a acceptat.

ARTICOLUL 34

Denunțare

1. Orice parte poate, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul protocol prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei.

2. Această denunțare va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care secretarul general al Consiliului Europei a primit notificarea.

3. Denunțarea convenției atrage în mod automat denunțarea prezentului protocol.

ARTICOLUL 35

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei notifică statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezentul protocol:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, în conformitate cu art. 30 și 31 din prezentul protocol;
- d) orice alte acte, declarații, notificări sau comunicări referitoare la prezentul protocol.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, am semnat prezentul protocol.

Adoptat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe protocol fiecărui stat membru al Consiliului Europei, precum și fiecărui stat care a aderat la convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 52

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU REPRIMAREA INFRAȚIUNILOR RUTIERE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

luând în considerare sporirea circulației vehiculelor între statele europene și pericolul pe care îl constituie încălcarea regulilor care asigură securitatea participanților la traficul rutier,

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Convînse de necesitatea cooperării lor în scopul de a spori eficiența reprimării infracțiunilor rutiere comise pe teritoriul lor,

Au convenit următoarele:

TITLUL I

PRINCIPII FUNDAMENTALE

ARTICOLUL 1

1. În cazul în care o persoană care locuiește în mod obișnuit pe teritoriul unei părți contractante va comite o infracțiune rutieră pe teritoriul unei alte părți contractante, statul pe teritoriul căruia s-a comis infracțiunea va putea sau, dacă legea sa internă o impune, va trebui să solicite statului de reședință să efectueze urmărirea, dacă nu o va face el însuși sau dacă, efectuând-o el însuși, va aprecia că este imposibil să o continue până la decizia definitivă sau executarea integrală a sancțiunii.

* Adoptată la Strasbourg la 30 noiembrie 1964. A intrat în vigoare la 18 iulie 1972.

România a ratificat-o prin Legea nr. 183 din 12 noiembrie 1997, publicat în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 316 din 18 noiembrie 1997.

2. Atunci când o hotărâre judecătorească sau o decizie administrativă, devenită executorie după ce autorul infracțiunii și-a susținut apărarea, a fost pronunțată în statul comiterii infracțiunii, acest stat va putea solicita statului de reședință să procedeze la executarea acestei hotărâri sau a acelei decizii.

3. Statul de reședință va da curs cererii de efectuare a urmării sau de executare în condițiile stabilite mai jos. Totuși executarea deciziilor luate în lipsă nu va fi obligatorie.

ARTICOLUL 2

1. Infracțiunea rutieră care va reprezenta motivul cererii de urmărire sau de executare prevăzută în art. 1 va trebui să fie pedepsită atât de legea statului în care a fost comisă infracțiunea, cât și de legea statului de reședință.

2. În scopurile efectuării urmării sau executării hotărârii va fi aplicabil dreptul statului de reședință, cu precizarea că se va ține seama numai de regulile de circulație în vigoare de la locul comiterii infracțiunii.

TITLUL II

URMĂRIREA ÎN STATUL DE REȘEDINȚĂ

ARTICOLUL 3

La solicitarea statului în care a fost comisă infracțiunea, autoritățile statului de reședință vor fi competente pentru efectuarea urmării infracțiunilor rutiere comise pe teritoriul statului solicitant.

ARTICOLUL 4

Autoritățile competente ale statului de reședință vor examina cererea de urmărire care le-a fost adresată în conformitate cu art. 1 și 2. Ele vor determina, potrivit propriei lor legislații, modul de soluționare a cererii.

ARTICOLUL 5

1. Dacă statul în care a fost comisă infracțiunea va adresa cererea de urmărire prevăzută la art. 1, el nu va mai putea să-l urmărească pe autorul infracțiunii și nici să execute o decizie pronunțată împotriva acestuia din urmă.

2. El va putea relua urmărirea sau executarea:

a) dacă statul de reședință nu face cunoscut statului în care s-a comis infracțiunea că el nu a luat măsuri pentru executarea cererii;

b) dacă, pentru motive de care a luat cunoștință ulterior cererii, va notifica statului de reședință retragerea cererii sale înainte de începerea dezbaterilor judiciare în primă instanță sau înaintea pronunțării unei decizii administrative în statul de reședință.

ARTICOLUL 6

1. Cererea de urmărire va menționa data la care această procedură a fost solicitată de autoritatea competentă.

În statul în care s-a comis infracțiunea, prescripția dreptului la acțiune va fi întreruptă la această dată. Termenul acestei prescripții va reîncepe să curgă în întregime, începând cu data notificării prin care se precizează că nu se va da curs cererii sau că se retrage cererea prevăzută la art. 5 paragraful 2 alin. a) și b) și cel mai târziu în termen de 6 luni de la data cererii de urmărire.

2. Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în statul de reședință va curge de la data primirii cererii de urmărire.

Dacă în acest stat este necesară o plângere a victimei pentru exercitarea urmăririi, termenul pentru depunerea acestei plângeri va începe să curgă de la data primirii cererii de urmărire.

ARTICOLUL 7

Documentele întocmite de autoritățile judiciare și administrative ale statului în care s-a comis infracțiunea vor avea aceeași valoare juridică în statul de reședință ca și cele întocmite de autoritățile acestui din urmă stat și invers.

TITLUL III

EXECUTAREA ÎN STATUL DE REȘEDINȚĂ

ARTICOLUL 8

Autoritățile statului de reședință vor fi competente să execute, la cererea statului în care s-a comis infracțiunea, deciziile prevăzute la art. 1 paragraful 2. Executarea deciziilor va avea loc conform legii statului de reședință,

după verificarea autenticității cererii și a conformității sale cu condițiile fixate prin prezenta Convenție. Statul de reședință va fi competent în materie de eliberare condiționată. Dreptul de grațiere va putea fi exercitat atât de statul de reședință, cât și de cel în care a fost comisă infracțiunea.

ARTICOLUL 9

1. Executarea hotărârii nu va avea loc în statul de reședință:

a) dacă autorul infracțiunii face obiectul unei decizii definitive în acest stat pentru aceleași fapte;

b) dacă prescripția pedepsei este împlinită potrivit legii statului unde s-a comis infracțiunea sau legii statului de reședință;

c) dacă autorul infracțiunii beneficiază de amnistie sau de grațiere în statul de reședință sau în statul în care s-a comis infracțiunea.

2. Statul de reședință va putea refuza punerea în executare a hotărârii:

a) dacă autoritățile competente ale acestui stat au decis să nu efectueze urmărirea sau să pună capăt urmăririi pe care ele au efectuat-o pentru aceleași fapte;

b) dacă faptele care au determinat condamnarea fac obiectul urmăririi în acest stat;

c) în măsura în care acest stat consideră această executare de natură a aduce atingere principiilor fundamentale ale ordinii sale juridice sau ca fiind incompatibilă cu principiile care guvernează aplicarea dreptului său penal, în special dacă, datorită vârstei sale, autorul infracțiunii n-ar putea fi condamnat în acest stat.

ARTICOLUL 10

Când cererea prevăzută la art. 1 paragraful 2 va avea ca obiect executarea unei pedepse, alta decât amenda, statul de reședință va înlocui, dacă va fi cazul, pedeapsa dată în statul în care s-a comis infracțiunea cu pedeapsa prevăzută de legea statului de reședință pentru o infracțiune analoagă.

Această pedeapsă va corespunde, în măsura posibilului, în privința naturii sale, celei stabilite prin decizia ce urmează a fi executată. Ea nu va putea depăși nici maximul prevăzut de legea statului de reședință și

nici nu va putea agrava prin natura sau durata sa pedeapsa pronunțată în statul în care a fost comisă infracțiunea.

Stabilind sancțiunea, autoritățile competente ale statului de reședință vor putea lua în considerare în aceeași măsură și modalitățile obișnuite de executare a pedepsei în acest stat.

ARTICOLUL 11

Când cererea de executare va avea ca obiect plata unei amenzi, statul de reședință va proceda la încasarea acesteia în condițiile prevăzute de legea sa, până la concurența maximului stabilit de această lege pentru o infracțiune analoagă sau, în lipsa maximului legal, până la concurența sumei impuse în mod obișnuit ca amendă în statul de reședință pentru o asemenea infracțiune.

ARTICOLUL 12

În caz de neplată a amenzii, statul de reședință va aplica, la cererea statului în care s-a comis infracțiunea, măsurile de constrângere sau de înlocuire prevăzute de legislația sa.

Statul de reședință nu va putea executa o măsură de constrângere sau de înlocuire stabilită printr-o decizie pronunțată în statul în care s-a comis infracțiunea și care presupune o privare de libertate decât dacă statul în care s-a comis infracțiunea o cere în mod expres.

ARTICOLUL 13

Statul în care s-a comis infracțiunea nu va mai putea aplica niciuna dintre măsurile de executare solicitate, exceptând cazurile în care i-a fost notificat un refuz sau o imposibilitate de executare a hotărârii de către statul de reședință.

TITLUL IV

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 14

1. Cererile prevăzute la art. 1 din prezenta Convenție vor fi formulate în scris.

2. Cererea de urmărire va fi însoțită de original sau de o copie autenticată de pe toate procesele-verbale, de pe

scriște, fotografiile și de pe alte documente ce privesc instrucțiunea, ca și de o copie de pe dispozițiile legale aplicabile în speță în statul în care s-a comis infracțiunea. Copiile de pe cazierul judiciar, dispozițiile legale referitoare la prescripție, actele care au întrerupt-o ca și prezentarea faptelor care au întrerupt prescripția vor fi, de asemenea, anexate.

3. Cererea de executare va fi însoțită de originalul sau de o copie autenticată de pe decizia al cărei caracter executoriu va fi certificat în formele prevăzute prin legea statului în care s-a comis infracțiunea. Dacă decizia ce urmează a fi executată înlocuiește o alta, fără a reproduce expunerea faptelor, va fi anexată o copie autenticată de pe decizia care conține această expunere a faptelor.

ARTICOLUL 15

1. Cererea va fi adresată de către ministerul justiției al statului în care s-a comis infracțiunea ministerului justiției al statului de reședință. Răspunsul va fi trimis pe aceeași cale.

2. Comunicările necesare aplicării prezentei Convenții vor fi transmise fie prin modalitatea indicată la paragraful 1 al prezentului articol, fie direct între autoritățile părților contractante.

3. În caz de urgență, comunicările menționate la paragraful 2 al prezentului articol vor putea fi transmise prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (INTERPOL).

4. Fiecare parte contractantă va putea, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să facă cunoscut că intenționează să facă derogare de la regulile de transmitere prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

ARTICOLUL 16

Dacă statul de reședință apreciază că informațiile furnizate de către statul în care s-a comis infracțiunea sunt insuficiente pentru a-i permite aplicarea prezentei Convenții, acest stat va solicita completarea informațiilor necesare. El va putea fixa un termen pentru obținerea acestor informații.

ARTICOLUL 17

Părțile contractante vor extinde asistența judiciară, pe care și-o acordă în materie penală, asupra măsurilor

necesare executării prezentei Convenții, în special în ceea ce privește transmiterea actelor întocmite de autoritatea administrativă și notificarea unui ordin de plată, această ultimă măsură nefiind considerată ca o măsură de executare.

ARTICOLUL 18

Statul de reședință va informa fără întârziere statul în care a fost comisă infracțiunea în legătură cu modul de soluționare a cererii de urmărire sau de executare. El îi va întocmi, în ambele cazuri, un document certificând executarea pedepsei și, în plus, în cazul urmăririi, o copie autenticată de pe decizia definitivă.

ARTICOLUL 19

1. Traducerea cererilor de urmărire și executare și a pieselor anexate, ca și cea a oricăror altor documente referitoare la aplicarea prezentei Convenții, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, nu va fi solicitată.

2. Fiecare parte contractantă va putea, la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să-și rezerve dreptul de a solicita ca cererile și piesele anexe să-i fie adresate însoțite fie de o traducere în propria limbă, fie de o traducere într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei sau într-una dintre limbile pe care le va indica. Celelalte părți contractante vor putea invoca lipsa de reciprocitate.

3. Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și a pieselor anexe, conținute în acordurile sau în angajamentele în vigoare ori care vor interveni între două sau mai multe părți contractante.

ARTICOLUL 20

Piesele și documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții vor fi scutite de orice formalitate de legalizare.

ARTICOLUL 21

Sumele încasate ca amenzi în baza cererilor de urmărire sau executare vor deveni proprietatea statului de reședință, care va dispune de ele după cum va voi.

ARTICOLUL 22

Statul de reședință va fi competent să încaseze, la cererea statului în care s-a comis infracțiunea, sumele reprezentând cheltuielile de urmărire și de judecată suportate de acest stat.

Dacă va încasa aceste sume, acest stat nu va fi obligat să restituie statului în care s-a comis infracțiunea decât onorariile experților.

ARTICOLUL 23

Cheltuielile de urmărire și de executare, suportate de statul de reședință, nu vor fi restituite.

TITLUL V

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 24

În scopurile prezentei Convenții:

a) expresia infracțiune rutieră desemnează orice infracțiune prevăzută în lista intitulată „Fondul comun de infracțiuni rutiere“, anexată la prezenta Convenție;

b) expresia statul în care s-a comis infracțiunea desemnează statul parte la prezenta Convenție, pe teritoriul căruia a fost comisă o infracțiune rutieră;

c) expresia statul de reședință desemnează statul parte la prezenta Convenție în care locuiește în mod obișnuit autorul unei infracțiuni rutiere;

d) expresia reguli de circulație desemnează orice reglementare ce privește unul dintre obiectele menționate la pct. 4–7 din anexa nr. I la prezenta Convenție, intitulată „Fondul comun de infracțiuni rutiere“;

e) expresia hotărâre se aplică deciziilor pronunțate de autoritățile judiciare, inclusiv ordonanțelor penale și amenzilor de împăcare;

f) expresia decizia administrativă desemnează deciziile pronunțate în anumite state de către autoritățile administrative abilitate să pronunțe pedepse prevăzute de lege pentru reprimarea infracțiunilor rutiere.

ARTICOLUL 25

1. Anexa nr. I la prezenta Convenție, intitulată „Fondul comun de infracțiuni rutiere“, este parte integrantă a acestei Convenții.

2. Fiecare parte contractantă va putea, în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului European, să facă cunoscute infracțiunile în materie de circulație rutieră, care nu sunt prevăzute în anexa nr. I, pe care ea dorește să le supună aplicării prezentei Convenții, sau pe cele prevăzute în anexa nr. I pe care ea dorește să le excludă de la această aplicare în raporturile sale cu alte părți contractante.

3. În cazul adăugării, de către o parte contractantă, a unor noi infracțiuni la lista conținută în anexa nr. I la prezenta Convenție, celelalte părți contractante vor notifica, dacă este cazul, acordul lor Secretarului general al Consiliului European. Aceste infracțiuni devin opozabile la 3 luni de la data notificării.

4. În cazul retragerii, de către o parte contractantă, a unor infracțiuni prevăzute în lista conținută în anexa nr. I la prezenta Convenție, notificarea menționată la paragraful 2 din prezentul articol va produce efecte, dacă ea este făcută cu ocazia semnării Convenției sau a depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aderare în momentul intrării în vigoare a Convenției; dacă ea este făcută ulterior, notificarea va produce efecte la 3 luni de la primirea sa de către Secretarul general al Consiliului European. Orice parte contractantă va putea invoca lipsa de reciprocitate.

5. O parte contractantă va putea să declare că legislația sa internă o obligă să supună aprobării organelor sale legislative notificarea prevăzută la paragrafele 2 și 3 ale prezentului articol. În acest caz, adăugarea la lista prevăzută în anexa nr. I nu va produce efecte, în ceea ce privește partea respectivă, decât atunci când va informa pe Secretarul general al Consiliului European că o asemenea aprobare a fost obținută.

ARTICOLUL 26

Prezenta Convenție nu limitează competența statului de reședință în materie de urmărire sau de executare, pe care i-o conferă legislația sa internă.

ARTICOLUL 27

1. Dacă două sau mai multe părți contractante își întemeiază relațiile pe o legislație uniformă sau pe un regim special de reciprocitate, ele vor avea dreptul să-și

reglementeze raporturile mutuale în materie, exclusiv în baza acestor sisteme, în pofida dispozițiilor prezentei Convenții.

2. Părțile contractante care vor exclude din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții, conform dispozițiilor prezentului articol, vor adresa în acest scop o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 28

Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentei Convenții și va facilita, în măsura în care va fi necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți care ar putea să apară în executarea Convenției.

ARTICOLUL 29

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare la 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Ea va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, la 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 30

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei și va produce efecte la 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 31

1. Fiecare parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare de acceptare sau de aderare, să indice teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Oricare parte contractantă poate, la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare ori în orice moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu indicat în declarație și pentru care ea poartă răspunderea relațiilor internațional sau pentru care ea este abilitată să-și asume angajamente internaționale.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește fiecare teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 33.

ARTICOLUL 32

1. Orice parte contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să declare că va recurge la una sau mai multe rezerve prevăzute în anexa nr. II la prezenta Convenție.

2. Orice parte contractantă poate retrage, în întregime sau în parte, o rezervă formulată de ea în baza paragrafului precedent, prin intermediul unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei, și care va produce efect de la data primirii sale.

3. Partea contractantă care a formulat o rezervă cu privire la o dispoziție a prezentei Convenții nu poate pretinde unei alte părți să aplice această dispoziție; totuși ea poate, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care ea a acceptat-o.

4. Orice parte contractantă va putea, la momentul semnării prezentei Convenții sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să facă cunoscut că ea consideră ratificarea, acceptarea sau aderarea ca antrenând obligația, conform dreptului internațional, de a adopta măsurile necesare în legislația națională pentru punerea în aplicare a prezentei Convenții.

ARTICOLUL 33

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe termen nelimitat.

2. Fiecare parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efect la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 34

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) fiecare semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare, sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 29;
- d) orice declarație și notificare primite în aplicarea dispozițiilor art. 15 paragraful 4, art. 19 paragraful 2, art. 25 paragrafele 2, 3, 4 și 5, art. 27 paragraful 2 și ale art. 32 paragraful 4;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 31 paragrafele 2 și 3;
- f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor art. 32 paragraful 1;
- g) retragerea oricărei rezerve, efectuată în aplicarea dispozițiilor art. 32 paragraful 2;
- h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 33 și data la care denunțarea va produce efecte.

ARTICOLUL 35

Prezenta Convenție, precum și declarațiile și notificările pe care ea le autorizează nu se vor aplica decât infrațiunilor rutiere comise după intrarea în vigoare a acesteia între părțile contractante interesate.

Drept pentru care, subsemnații, autorizați în mod cuvenit în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg la 30 noiembrie 1964, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecărui stat semnatar și aderent.

FONDUL COMUN AL INFRACTIUNILOR RUTIERE

1. Uciderea involuntară sau vătămările involuntare, cauzate în domeniul circulației rutiere.

2. Părăsirea locului accidentului, adică încălcarea obligațiilor ce revin conducătorilor auto ca urmare a unui accident de circulație.

3. Conducerea unui vehicul de către o persoană:

a) în stare de ebrietate sau sub influența alcoolului;

b) sub influența stupefiantelor sau a produselor având efecte analoage;

c) inaptă, ca urmare a unei oboseli excesive.

4. Conducerea unui vehicul cu motor, fără asigurare în ceea ce privește responsabilitatea civilă pentru pagubele cauzate terților ca urmare a folosirii acestui vehicul.

5. Refuzul de a se supune ordinului unui agent al autorității privind circulația rutieră.

6. Nerespectarea regulilor privind:

a) viteza vehiculelor;

b) poziția vehiculelor în mișcare și sensul deplasării lor, întâlnirea cu vehicule din sens opus, depășirea, schimbarea de direcție și trecerea pasajelor de nivel;

c) prioritatea de trecere;

d) prioritatea de trafic pentru anumite vehicule, cum ar fi cele ale pompierilor, ambulanțele, vehiculele de poliție;

e) nerespectarea semnalelor și marcajelor rutiere, în special a semnelui „Stop“;

f) staționarea și oprirea vehiculelor;

g) accesul vehiculelor sau al anumitor categorii de vehicule pe unele căi rutiere, în special datorită greutateii sau dimensiunilor lor;

h) echipamentul de securitate al vehiculelor și al încărcăturii lor;

i) semnalizarea vehiculelor și a încărcăturii lor;

j) sistemul de lumină al vehiculelor și folosirea farurilor;

k) încărcătura și capacitatea vehiculelor;

l) înmatricularea vehiculelor, plăcile de înmatriculare și semnul distinctiv al țării de înmatriculare.

7. Conducere fără permis de circulație valabil.

1. Orice parte contractantă poate să declare că își rezervă dreptul de a face cunoscut:

a) că ea nu acceptă titlul III sau că ea îl acceptă numai în privința anumitor categorii de pedepse sau măsuri de executare;

b) că ea nu acceptă art. 6 sau că ea nu acceptă decât anumite dispoziții ale acestui articol.

2. Orice parte contractantă poate să declare că, pentru motive de ordin constituțional, nu poate primi cereri de urmărire decât în cazurile prevăzute în legislația sa internă.

Seria Tratatelor europene nr. 70

CONVENȚIA EUROPEANĂ PRIVIND RECUNOAȘTEREA INTERNAȚIONALĂ A HOTĂRĂRIILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN MATERIE PENALĂ*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că lupta împotriva criminalității, ale cărei efecte se manifestă din ce în ce mai mult dincolo de frontierele unei țări, impune pe plan internațional folosirea unor mijloace moderne și eficiente,

*Convins*e de necesitatea de a se urma o politică penală comună tinzând la protejarea societății,

---

* Adoptată la Haga la 28 mai 1970. A intrat în vigoare 26 iulie 1974.

România a ratificat Convenția prin O.G. nr. 90 din 30 august 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I nr. 421 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 35 din 12 aprilie 2000, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 158 din 17 aprilie 2000.

România a formulat următoarele declarații:

În baza art. 19 paragraful 2:

Fără a aduce atingere prevederilor art. 19 paragraful 1, cererile formulate în temeiul prezentei Convenții și documentele anexate vor fi trimise autorităților române, însoțite de o traducere în limba franceză sau engleză.

În baza art. 61 paragraful 1:

(1) România va refuza executarea unei sancțiuni, dacă apreciază că aceasta privește o infracțiune de ordin religios — anexa nr. 1 lit. a).

(2) România va refuza executarea unei sancțiuni penale pronunțate pentru fapte care, în temeiul legii sale interne, ar fi de competența exclusivă a unei autorități administrative — anexa nr. 1 lit. b).

Conștiente de necesitatea de a respecta demnitatea umană și de a favoriza reabilitarea delincvenților,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă uniune între membrii săi,

Au convenit după cum urmează:

TITLUL I

DEFINIȚII

ARTICOLUL 1

În înțelesul prezentei Convenții, expresia:

a) *hotărâre represivă europeană* desemnează orice hotărâre definitivă pronunțată de o jurisdicție represivă a unui stat contractant, ca urmare a unei acțiuni penale;

b) *infracțiune* cuprinde, în afară de faptele constituind infracțiuni penale, pe cele care sunt vizate de dispozițiile legale menționate în anexa nr. 2, cu condiția ca, dacă aceste dispoziții dau competență unei autorități administrative, cel interesat să aibă posibilitatea de a aduce cauza în fața unei instanțe jurisdicționale;

c) *condamnare* înseamnă pronunțarea unei sancțiuni;

d) *sancțiune* desemnează orice pedeapsă și măsură aplicate unei persoane ca urmare a unei infracțiuni și pronunțate în mod expres printr-o hotărâre represivă europeană sau printr-o ordonanță penală;

e) *decădere* desemnează orice privare sau suspendare a unui drept, orice interdicție sau incapacitate;

f) *hotărâre în lipsă* desemnează orice hotărâre considerată astfel potrivit paragrafului 2 al art. 21;

g) *ordonanță penală* desemnează oricare dintre hotărârile pronunțate într-un alt stat contractant, menționate în anexa nr. 3.

TITLUL II

EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR REPRESIVE EUROPENE

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

(a) Condiții generale de executare

ARTICOLUL 2

Prezentul titlu este aplicabil:

a) sancțiunilor privative de libertate;

- b) amenzilor sau confiscărilor;
- c) decăderilor.

ARTICOLUL 3

1. În cazurile și în condițiile prevăzute în prezenta Convenție fiecare stat contractant are competența să procedeze la executarea unei sancțiuni pronunțate într-unul din celelalte state contractante și care este executorie în acel stat.

2. Această competență nu poate fi exercitată decât ca urmare a unei cereri de executare, prezentată de celălalt stat contractant.

ARTICOLUL 4

1. O sancțiune nu poate fi pusă în executare de către un alt stat contractant decât dacă, potrivit legii acestuia, fapta pentru care s-a pronunțat sancțiunea ar fi constituit, în cazul în care a fost săvârșită în acest stat, o infracțiune și autorul ar fi fost sancționabil.

2. Dacă prin condamnare sunt reprimite mai multe infracțiuni dintre care unele nu întrunesc condițiile prevăzute la paragraful 1, statul de condamnare indică partea din sancțiune aplicabilă infracțiunilor care întrunesc aceste condiții.

ARTICOLUL 5

Statul de condamnare nu poate cere executarea unei sancțiuni unui alt stat contractant decât dacă una sau mai multe dintre următoarele condiții sunt îndeplinite:

a) dacă condamnatul are reședința sa obișnuită în celălalt stat;

b) dacă executarea sancțiunii în celălalt stat este susceptibilă să amelioreze posibilitățile de reintegrare socială a condamnatului;

c) dacă este vorba de o sancțiune privativă de libertate care ar putea fi executată în celălalt stat, în continuarea unei alte sancțiuni privative de libertate pe care condamnatul o execută sau urmează să o execute în acest stat;

d) dacă celălalt stat este statul de origine al condamnatului și s-a declarat deja că este gata să preia executarea acestei sancțiuni;

e) dacă apreciază că nu este în măsură să asigure el însuși executarea sancțiunii, chiar recurgând la extrădare, iar celălalt stat are această posibilitate.

ARTICOLUL 6

Executarea cerută în condițiile stabilite prin dispozițiile precedente nu poate fi refuzată în întregime sau în parte decât în unul dintre următoarele cazuri:

a) dacă executarea ar fi contrară principiilor fundamentale ale ordinii de drept a statului solicitat;

b) dacă statul solicitat consideră că infracțiunea reprimată prin condamnare îmbracă un caracter politic sau este vorba de o infracțiune pur militară;

c) dacă statul solicitat consideră că există motive serioase de a se crede că respectiva condamnare a fost provocată sau agravată din considerente de rasă, religie, cetățenie sau opinie politică;

d) dacă executarea este contrară angajamentelor internaționale ale statului solicitat;

e) dacă fapta constituie obiect de urmărire în statul solicitat sau dacă acesta hotărăște să înceapă urmărirea;

f) dacă autoritățile competente ale statului solicitat au hotărât să nu înceapă urmărirea sau să înceteze urmărirea pe care au exercitat-o pentru aceeași faptă;

g) dacă fapta a fost săvârșită în afara teritoriului statului solicitant;

h) dacă statul solicitat nu este în măsură să pună în executare sancțiunea;

i) dacă cererea este întemeiată pe art. 5 lit. e) și nici una dintre celelalte condiții prevăzute de acest articol nu este îndeplinită;

j) dacă statul solicitat consideră că statul solicitant este în măsură să asigure el însuși executarea sancțiunii;

k) dacă, din cauza vârstei sale în momentul săvârșirii faptei, condamnatul nu ar putea fi urmărit în statul solicitat;

l) dacă sancțiunea este prescrisă potrivit legii statului solicitat;

m) în măsura în care prin hotărâre se pronunță o decădere.

ARTICOLUL 7

Nu se poate da curs unei cereri de executare dacă aceasta contravine principiilor recunoscute prin dispozițiile titlului III – secțiunea 1.

(b) Efecte ale transmiterii executării

ARTICOLUL 8

Pentru aplicarea prevederilor lit. c) a art. 6 și a rezervei menționate în anexa nr. 1, actele de întrerupere sau de suspendare a prescripției, îndeplinite în mod valabil de autoritățile statului de condamnare, sunt considerate în statul solicitat ca producând același efect în ceea ce privește aprecierea prescripției potrivit dreptului stat.

ARTICOLUL 9

1. Condamnatul deținut în statul solicitant, care va fi predat statului solicitat în scopul executării pedepsei, nu va fi nici urmărit, nici judecat, nici deținut în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supus vreunei alte restricții a libertății sale individuale pentru vreo faptă anterioară predării, alta decât cea care a motivat condamnarea de executat, în afara următoarelor cazuri:

a) când statul care l-a predat consimte la aceasta. În acest scop se va prezenta o cerere, însoțită de toate actele utile și de un proces-verbal judiciar în care se consemnează orice declarație făcută de condamnat. Acest consimțământ va fi dat atunci când infracțiunea pentru care este cerut ar putea da loc la extrădare potrivit legii statului solicitant al executării sau când extrădarea nu ar fi exclusă decât motivat de cuantumul pedepsei;

b) când, având posibilitatea să o facă, condamnatul nu a părăsit, în cele 45 de zile următoare eliberării sale definitive, teritoriul statului căruia i-a fost predat sau dacă s-a înapoiat acolo după ce l-a părăsit.

2. Totuși statul solicitat pentru executare va putea lua măsurile necesare în vederea, pe de o parte, a unei eventuale retrimiteri din teritoriul său, pe de altă parte, a întreruperii prescripției potrivit legislației sale, inclusiv recursul la o procedură în lipsă.

ARTICOLUL 10

1. Executarea este guvernată de legea statului solicitat și numai acest stat este competent să ia toate hotărârile corespunzătoare, îndeosebi în ceea ce privește eliberarea condiționată.

2. Numai statul solicitant are dreptul să statueze asupra oricărei forme de recurs vizând revizuirea condamnării.

3. Oricare dintre cele două state poate să exercite dreptul de amnistie sau de grațiere.

ARTICOLUL 11

1. De îndată ce statul de condamnare a prezentat cererea de executare, el nu mai poate pune în executare sancțiunea care formează obiectul cererii. Totuși statul de condamnare poate pune în executare o sancțiune privativă de libertate atunci când condamnatul se află deja deținut pe teritoriul acestui stat, în momentul prezentării cererii.

2. Statul solicitant își recapătă dreptul de executare:

a) dacă își retrage cererea mai înainte ca statul solicitat să îl fi informat despre intenția sa de a da curs cererii;

b) dacă statul solicitat îl informează despre refuzul său de a da curs cererii;

c) dacă statul solicitat renunță în mod expres la dreptul său de executare. Renunțarea nu poate avea loc decât dacă cele două state interesate consimt la aceasta sau dacă executarea nu mai este posibilă în statul solicitat. Ea este, în acest din urmă caz, obligatorie, dacă statul solicitant a cerut-o.

ARTICOLUL 12

1. Autoritățile competente ale statului solicitat trebuie să pună capăt executării de îndată ce au cunoștință despre o grațiere, amnistie, o cale de atac vizând revizuirea sau despre orice altă hotărâre având ca efect înlăturarea caracterului executoriu al sancțiunii. Se procedează tot astfel în cazul executării unei amenzi, când condamnatul a plătit-o autorității competente a statului solicitant.

2. Statul solicitant informează, fără întârziere, statul solicitat despre orice hotărâre sau orice alt act de procedură intervenit pe teritoriul său, care, potrivit paragrafului precedent, pun capăt dreptului de executare.

(c) Dispoziții diverse

ARTICOLUL 13

1. Tranzitul pe teritoriul unui stat contractant al unei persoane care este deținută și trebuie să fie transferată spre un stat contractant terț, în temeiul prezentei Convenții, se acordă la cererea statului unde această persoană este deținută. Statul de tranzit poate pretinde să primească orice document relevant, înainte de a lua o hotărâre asupra cererii. Persoana transferată trebuie să

rămână în detenție pe teritoriul statului de tranzit, în afară de cazul în care statul de unde persoana este transferată nu cere punerea acesteia în libertate.

2. În afara cazurilor în care transferul este cerut potrivit art. 34, oricare stat contractant poate refuza să acorde tranzitul:

a) pentru unul dintre motivele prevăzute la art. 6 lit. b) și c);

b) dacă persoana în cauză este unul dintre resortisanții săi.

3. În cazul în care se folosește calea aeriană, se face aplicarea următoarelor dispoziții;

a) atunci când nici o aterizare nu este prevăzută, statul de unde persoana urmează să fie transferată poate înștiința statul peste al cărui teritoriu se va zbura că persoana în cauză este transferată în aplicarea prezentei Convenții. În caz de aterizare forțată această notificare produce efectele cererii de arestare provizorie menționate la art. 32 paragraful 2 și trebuie să se facă o cerere formală de tranzit corespunzătoare;

b) când se prevede o aterizare, se va face o cerere formală de tranzit.

ARTICOLUL 14

Statele contractante renunță să pretindă unul de la celălalt rambursarea cheltuielilor rezultând din aplicarea prezentei Convenții.

SECȚIUNEA a 2-a

Cereri de executare

ARTICOLUL 15

1. Cererile prevăzute prin prezenta Convenție se fac în scris. Ele sunt adresate, ca toate comunicările necesare aplicării prezentei Convenții, fie de către Ministerul Justiției al statului solicitat, fie, în temeiul unui acord între statele contractante interesate, direct prin autoritățile statului solicitant către autoritățile statului solicitat și retrimise pe aceeași cale.

2. În caz de urgență, cererile și comunicările vor putea fi transmise prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (INTERPOL).

3. Orice stat contractant va putea, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să

facă cunoscut că înțelege să deroge de la regulile de transmitere enunțate la paragraful 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 16

Cererea de executare este însoțită de original sau de o copie certificată conformă hotărârii a cărei executare se cere, precum și de toate documentele folositoare. Originalul sau o copie certificată conformă întregului dosar penal sau a unei părți a acestuia se va transmite statului solicitat, la cererea acestuia. Caracterul executoriu al sancțiunii se certifică de autoritatea competentă a statului solicitant.

ARTICOLUL 17

Dacă statul solicitat consideră că informațiile comunicate de statul solicitant sunt insuficiente pentru a-i permite să aplice prezenta Convenție, el va cere completarea informațiilor necesare. El poate fixa un termen pentru obținerea acestor informații.

ARTICOLUL 18

1. Autoritățile statului solicitat vor informa, fără întârziere, pe cele ale statului solicitant despre urmarea care a fost dată cererii de executare.

2. Dacă este cazul, autoritățile statului solicitat remit celor ale statului solicitant un document certificând că sancțiunea a fost executată.

ARTICOLUL 19

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, nu poate fi pretinsă traducerea cererilor și pieselor-anexe.

2. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să își rezerve facultatea de a pretinde ca cererile și actele anexate să îi fie adresate însoțite fie de o traducere în propria sa limbă, fie de o traducere în oricare dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei sau în acea limbă pe care el o va indica. Celelalte state pot aplica regula reciprocității.

3. Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și pieselor anexate la acordurile sau aranjamentele în vigoare ori care urmează să intervină între două sau mai multe state contractante.

ARTICOLUL 20

Piesele și documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții sunt scutite de legalizare.

SECȚIUNEA a 3-a

Hotărâri în lipsă și ordonanțe penale

ARTICOLUL 21

1. Sub rezerva dispozițiilor contrare cuprinse în prezenta Convenție, executarea hotărârilor pronunțate în lipsă și a ordonanțelor penale este supusă aceluiași reguli ca pentru celelalte hotărâri.

2. Sub rezerva prevederilor paragrafului 3, se consideră *hotărâre lipsă*, în înțelesul prezentei Convenții, orice hotărâre pronunțată de o jurisdicție represivă a unui stat contractant ca urmare a unei acțiuni penale, atunci când condamnatul nu s-a înfățișat personal în ședință.

3. Fără a aduce atingere prevederilor art. 25 paragraful 2, ale art. 26 paragraful 2 și ale art. 29, se consideră contradictorie:

a) orice hotărâre în lipsă și orice ordonanță penală, confirmate sau pronunțate ca urmare a opoziției condamnatului în statul de condamnare;

b) orice hotărâre dată în lipsă, în apel, cu condiția ca apelul împotriva hotărârii primei instanțe să fi fost introdus de către condamnat.

ARTICOLUL 22

Hotărârea dată în lipsă și ordonanța penală, care nu au făcut încă obiectul unei opoziții sau al unei alte căi de atac, pot fi trimise statului solicitat de îndată ce sunt pronunțate, spre notificare și eventuală executare.

ARTICOLUL 23

1. Dacă statul solicitat consideră că este cazul să dea urmare cererii de executare a unei hotărâri în lipsă sau a unei ordonanțe penale, el va lua măsuri să i se notifice condamnatului personal hotărârea pronunțată în statul solicitant.

2. În activul de notificare trimis condamnatului se va pune în vedere acestuia că:

a) o cerere de executare a fost prezentată potrivit prezentei Convenții;

b) singura cale de atac care îi este accesibilă este opoziția prevăzută la art. 24;

c) declararea opoziției urmează a fi făcută la autoritatea ce îi este desemnată și că această declarație este supusă, pentru a fi primită, condițiilor cerute de art. 24, precum și că poate cere să fie judecat de către autoritățile statului de condamnare;

d) pentru realizarea scopului acestei Convenții, în lipsa oricărei opoziții în cadrul termenului prevăzut, hotărârea va fi considerată că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. O copie de pe actul de notificare va fi adresată fără întârziere autorității care a cerut executarea.

ARTICOLUL 24

1. De îndată ce hotărârea a fost notificată potrivit prevederilor art. 23, singura cale de atac deschisă condamnatului este opoziția. Această opoziție este supusă, la alegerea condamnatului, fie jurisdicției competente a statului solicitant, fie celei a statului solicitat. Dacă condamnatul nu își exprimă opțiunea, opoziția este supusă jurisdicției competente a statului solicitat.

2. În ambele cazuri prevăzute la paragraful precedent opoziția este primită, dacă este făcută prin declarație adresată autorității competente a statului solicitat, în termen de 30 de zile din ziua notificării. Termenul se calculează potrivit prevederilor în materie existente în legea statului solicitat. Autoritatea competentă a acestui stat înștiințează de îndată autoritatea care a făcut cererea de executare.

ARTICOLUL 25

1. Dacă opoziția se judecă în statul solicitant, condamnatul este citat să se prezinte în acest stat la ședința fixată pentru o nouă examinare a pricinii. Această citație i se va notifica personal cu cel puțin 21 de zile înainte de această nouă examinare. Acest termen poate fi redus, cu consimțământul condamnatului. Noua examinare va avea loc în fața judecătorului competent al statului solicitant și potrivit procedurii acestui stat.

2. Dacă condamnatul nu se prezintă în persoană sau nu este reprezentat potrivit legii statului solicitant, judecătorul declară opoziția fără valoare, iar hotărârea sa este comunicată autorității competente a statului solicitat.

La fel, când judecătorul declară opoziția inadmisibilă. Și într-un caz și în celălalt, pentru realizarea scopului acestei Convenții, hotărârea pronunțată în lipsă sau ordonanța penală se va considera că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. Dacă condamnatul se prezintă în persoană sau este reprezentat potrivit legii statului solicitant și dacă opoziția este admisibilă, cererea de executare se consideră fără valoare.

ARTICOLUL 26

1. Dacă opoziția se judecă în statul solicitat, condamnatul va fi citat să se prezinte în acest stat la ședința fixată pentru o nouă examinare a cauzei. Această citație i se va notifica personal cu cel puțin 21 de zile înainte de această nouă examinare. Acest termen poate fi redus cu consimțământul condamnatului. Noua examinare are loc în fața judecătorului competent al statului solicitat și potrivit procedurii acestui stat.

2. Dacă condamnatul nu se prezintă în persoană sau nu este reprezentat potrivit legii statului solicitat, judecătorul declară opoziția neavenită. În acest caz, pentru realizarea scopului prezentei Convenții și atunci când judecătorul declară opoziția inadmisibilă, hotărârea pronunțată în lipsă sau ordonanța penală se consideră că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. Dacă condamnatul se prezintă în persoană sau este reprezentat potrivit legii statului solicitat și dacă opoziția este admisibilă, fapta se judecă ca și când ar fi fost săvârșită în acest stat. Totuși nu se poate proceda la examinare, dacă prescripția acțiunii ar fi împlinită. Hotărârea pronunțată în statul solicitant se consideră fără valoare.

4. Orice act în vederea urmăririi sau instrucției, îndeplinit în statul de condamnare potrivit legilor și regulamentelor acolo în vigoare, are aceeași valoare în statul solicitat ca și când ar fi fost îndeplinit de către autoritățile acestui stat, fără ca această asimilare să poată avea ca efect să confere actului respectiv o forță probantă mai mare decât cea pe care o are în statul solicitant.

ARTICOLUL 27

Pentru introducerea opoziției și pentru procedura ce urmează cel condamnat în lipsă sau prin ordonanță penală

are dreptul să i se asigure, din oficiu, un apărător în cazurile și condițiile prevăzute de legea statului solicitat și, dacă este cazul, a statului solicitant.

ARTICOLUL 28

Hotărârile judecătorești pronunțate în temeiul art. 26 paragraful 3 și executarea lor sunt supuse aplicării exclusive a legii statului solicitat.

ARTICOLUL 29

Dacă condamnatul în lipsă sau prin ordonanță penală nu face opoziție, hotărârea se consideră contradictorie pentru aplicarea în întregime a prezentei Convenții.

ARTICOLUL 30

Dispozițiile legilor naționale privitoare la restituirea în întregime sunt aplicabile atunci când, pentru rațiuni independente de voința sa, condamnatul a omis să respecte termenele prevăzute la art. 24, 25 și 26 sau să se prezinte la ședința fixată pentru noua examinare a cauzei.

SECȚIUNEA a 4-a

Măsuri provizorii

ARTICOLUL 31

Dacă persoana judecată este prezentă în statul solicitant, după ce a fost primită notificarea acceptării cererii acestui stat în vederea executării unei hotărâri implicând o privare de libertate, acest stat poate, dacă consideră necesar pentru a asigura executarea, să aresteze această persoană în scopul de a o transfera potrivit dispozițiilor art. 43.

ARTICOLUL 32

1. Când statul solicitant a cerut executarea, statul solicitat poate proceda la arestarea condamnatului:

a) dacă legea statului solicitat autorizează detenția preventivă pentru acea infracțiune; și

b) dacă există pericol de fugă sau, în cazul unei condamnări în lipsă, pericol de ascundere sau de alterare a probelor.

2. Când statul solicitant își anunță intenția de a cere executarea, statul solicitat poate, la cererea statului

solicitant, să procedeze la arestarea condamnatului, în măsura în care condițiile menționate la lit. a) și b) ale paragrafului precedent sunt îndeplinite. Această cerere trebuie să menționeze infracțiunea care a atras condamnarea, data și locul unde aceasta a fost săvârșită, precum și semnalmentele, cât mai precise posibil, ale condamnatului. Cererea trebuie, de asemenea, să cuprindă o expunere succintă a faptelor pe care se sprijină condamnarea.

ARTICOLUL 33

1. Detenția este reglementată de legea statului solicitat care determină, de asemenea, condițiile în care persoana arestată poate fi pusă în libertate.

2. Detenția ia sfârșit în orice caz:

a) dacă durata sa este egală cu cea a sancțiunii privative de libertate pronunțate;

b) dacă s-a procedat la arestare în aplicarea prevederilor art. 32 paragraful 2 și dacă statul solicitat nu a primit în termen de 18 zile, începând cu data arestării, cererea însoțită de documentele prevăzute la art. 16.

ARTICOLUL 34

1. Persoana deținută în statul solicitat în temeiul art. 32 și citată să se înfățișeze în ședința tribunalului competent al statului solicitant, conform prevederilor art. 25, ca urmare a opoziției pe care a făcut-o, va fi transferată, în acest scop, pe teritoriul acestui din urmă stat.

2. Detenția persoanei transferate nu va fi menținută de statul solicitant în cazurile prevăzute la art. 33 paragraful 2 lit. a) sau dacă statul solicitant nu cere executarea noii condamnări. Persoana transferată este retrimisă în cel mai scurt termen în statul solicitat, în afară de cazul în care nu este pusă în libertate.

ARTICOLUL 35

1. O persoană citată înaintea unui tribunal competent al statului solicitant, ca urmare a opoziției pe care a făcut-o, nu va fi nici urmărită, nici judecată, nici deținută în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supusă oricărei alte restricții a libertății sale individuale pentru vreo faptă anterioară plecării sale de pe teritoriul statului solicitat și nemenționată în citație, în afară de cazul în care această persoană consimte în mod

expres, în scris. În cazul prevăzut la art. 34 paragraful 1, o copie de pe declarația de consimțământ se va transmite statului de unde persoana a fost transferată.

2. Efectele prevăzute la paragraful precedent încetează atunci când persoana citată, având posibilitatea să o facă, nu a părăsit teritoriul statului solicitant în termen de 15 zile de la data hotărârii care s-a pronunțat în urma ședinței la care s-a înfățișat sau dacă s-a reîntors, fără să fi fost din nou citată, după ce a părăsit teritoriul.

ARTICOLUL 36

1. Când statul solicitant a cerut executarea unei confiscări, statul solicitat poate proceda la sechestrul provizoriu, dacă legea sa prevede sechestrul pentru asemenea fapte.

2. Sechestrul este guvernat de legea statului solicitat, iar aceasta determină, de asemenea, condițiile în care sechestrul poate fi ridicat.

SECȚIUNEA a 5-a

Executarea sancțiunilor

(a) Clauze generale

ARTICOLUL 37

Executarea unei sancțiuni pronunțate în statul solicitant nu poate avea loc în statul solicitat decât în temeiul unei hotărâri a judecătorului acestui stat. Oricare stat contractant poate totuși să abiliteze alte autorități pentru a lua asemenea hotărâri numai în cazul executării unei amenzi sau a unei confiscări și dacă împotriva acestor hotărâri este prevăzută o cale de atac judiciară.

ARTICOLUL 38

Cauza este adusă înaintea judecătorului sau autorității desemnate în temeiul art. 37, dacă statul solicitat consideră că este cazul să dea curs cererii de executare.

ARTICOLUL 39

1. Înainte de a lua o hotărâre asupra cererii de executare, judecătorul va da condamnatului posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere. Dacă condamnatul cere, el este ascultat fie prin comisie rogatorie, fie personal, înaintea judecătorului. Audierea în persoană este dispusă ca urmare a cererii exprese a condamnatului.

2. Totuși judecătorul poate, dacă condamnatul care a cerut să se înfățișeze personal este deținut în statul solicitant, să se pronunțe în lipsa acestuia asupra acceptării cererii de executare. În acest caz hotărârea privind substituirea sancțiunii, prevăzută la art. 44, se amână până ce condamnatul, ca urmare a transferului său în statul solicitat, va avea posibilitatea să compară în fața judecătorului.

ARTICOLUL 40

1. Judecătorul sesizat cu pricina sau, în cazurile prevăzute la art. 37, autoritatea desemnată în temeiul aceluiași articol, se va asigura că:

- a) sancțiunea a cărei executare se cere a fost aplicată printr-o hotărâre represivă europeană;
- b) sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 4;
- c) nu este îndeplinită condiția prevăzută la art. 6 lit. a) sau aceasta nu se opune executării;
- d) executarea nu este în contradicție cu art. 7;
- e) în cazul unei condamnări în lipsă sau a unei ordonanțe penale, condițiile menționate la secțiunea a 3-a a acestui titlu sunt îndeplinite.

2. Orice stat contractant este liber să împuternicească judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 cu examinarea altor condiții de executare prevăzute prin prezenta Convenție.

ARTICOLUL 41

Trebuie să se prevadă o cale de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în temeiul prezentei secțiuni, în vederea executării cerute, sau împotriva celor pronunțate într-o cale de atac împotriva unei decizii a autorității administrative desemnate în temeiul art. 37.

ARTICOLUL 42

Statul solicitat este legat de constatarea faptelor, în măsura în care acestea sunt expuse în hotărâre sau în măsura în care aceasta se întemeiază implicit pe ele.

(b) Clauze specifice executării sancțiunilor privative de libertate

ARTICOLUL 43

Dacă condamnatul este deținut în statul solicitant, el trebuie, în afara unor dispoziții contrare ale legii acestui

stat, să fie transferat în statul solicitat de îndată ce statul solicitant a fost informat despre acceptarea cererii de executare.

ARTICOLUL 44

1. Când cererea de executare este primită, judecătorul va substitui sancțiunii privative de libertate pronunțate de statul solicitant o sancțiune prevăzută de propria sa lege pentru aceeași faptă. Această sancțiune poate, în limitele indicate la paragraful 2, să fie de altă natură sau durată decât cea pronunțată în statul solicitant. Dacă această din urmă sancțiune este mai mică decât minimul pe care legea statului solicitat îl îngăduie a fi pronunțat, judecătorul nu va fi legat de acest minim și va aplica o sancțiune corespunzătoare sancțiunii pronunțate în statul solicitant.

2. Când stabilește sancțiunea, judecătorul nu poate agrava situația penală a condamnatului rezultată din hotărârea pronunțată în statul solicitant.

3. Orice parte a sancțiunii pronunțată în statul solicitant și orice perioadă de detenție provizorie, executată de condamnat după condamnare, se deduc integral. Tot astfel se va proceda în ceea ce privește perioada de deținere preventivă executată de condamnat în statul solicitant, înainte de condamnarea sa, în măsura în care această obligație decurge din legea acestui stat.

4. Orice stat contractant poate, în orice moment, să depună pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei o declarație care îi conferă, în temeiul prezentei Convenții, dreptul de a executa o sancțiune privativă de libertate de aceeași natură cu cea pronunțată în statul solicitant, chiar dacă durata acesteia depășește maximumul prevăzut în legea sa națională pentru o sancțiune de această natură. Totuși această regulă nu se poate aplica decât în cazurile în care legea națională a acestui stat permite să se pronunțe, pentru aceeași faptă, o sancțiune care are cel puțin aceeași durată cu cea pronunțată în statul solicitant, dar care este de o natură mai severă. Sancțiunea aplicată potrivit prezentului paragraf poate, dacă durata și finalitatea sa o cer, să fie executată într-un stabiliment penitenciar destinat executării unor sancțiuni de altă natură.

(c) Clauze specifice executării amenzilor sau confiscărilor

ARTICOLUL 45

1. Când cererea de executare a unei amenzi sau a confiscării unei sume de bani este admisă, judecătorul sau

autoritatea desemnată în temeiul art. 37 schimbă cuantumul acesteia în unitățile monetare ale statului solicitat, aplicând paritatea de schimb în vigoare în momentul în care s-a pronunțat hotărârea. El determină astfel cuantumul amenzii sau al sumei de confiscat, fără să poată totuși depăși maximul fixat prin legea acestui stat pentru o astfel de faptă.

2. Totuși judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 este liber să mențină, până la nivelul cuantumului pronunțat în statul solicitant, condamnarea la amendă sau la confiscare, când această sancțiune nu este prevăzută pentru aceeași faptă prin legea statului solicitat, dar aceasta îngăduie pronunțarea unor sancțiuni mai grave. Tot astfel se procedează când sancțiunea pronunțată de statul solicitant depășește cuantumul prevăzut prin legea statului solicitat pentru aceeași faptă, dar această lege îngăduie să se pronunțe sancțiuni mai grave.

3. Toate înlesnirile de plată în legătură fie cu termenul, fie cu eșalonarea vărsămintelor, acordate de statul solicitant, vor fi respectate de statul solicitat.

ARTICOLUL 46

1. Când cererea de executare vizează confiscarea unui obiect determinat, judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 nu poate dispune confiscarea acestui obiect decât în cazul în care aceasta este permisă de legea statului solicitat, pentru aceeași faptă.

2. Totuși judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 este liber să mențină confiscarea pronunțată în statul solicitant atunci când această sancțiune nu este prevăzută în legea statului solicitat pentru aceeași faptă, dar această lege permite să se pronunțe sancțiuni mai grave.

ARTICOLUL 47

1. Cele rezultate din executarea amenzilor și confiscărilor revin tezaurului statului solicitat, fără a fi prejudiciate drepturile terților.

2. Obiectele confiscate care prezintă un interes deosebit pot fi remise, la cererea sa, statului solicitant.

ARTICOLUL 48

Când executarea unei amenzi se dovedește imposibilă, poate fi aplicată o sancțiune substitutivă privativă de

libertate de către un judecător al statului solicitat, dacă legea ambelor state o prevede într-un asemenea caz, în afară de situația în care statul solicitant nu și-a limitat, în mod expres, cererea sa de executare numai la amendă. Dacă judecătorul hotărăște să impună o sancțiune substitutivă privativă de libertate, se aplică regulile următoare:

a) când schimbarea amenzii într-o sancțiune privativă de libertate este deja prevăzută în condamnarea pronunțată în statul solicitant sau direct în legea acestui stat, judecătorul statului solicitat îi va stabili felul și durata după regulile prevăzute în legea sa. Dacă sancțiunea privativă de libertate, deja hotărâtă în statul solicitant, este sub minimul pe care legea statului solicitat îi permite a fi pronunțat, judecătorul nu va fi legat de acest minim și va aplica o sancțiune corespunzătoare sancțiunii aplicate în statul solicitant;

b) în celelalte cazuri judecătorul statului solicitat procedeează la transformare potrivit propriei sale legi, respectând limitele prevăzute de legea statului solicitant.

(c) Clauze specifice executării decăderilor

ARTICOLUL 49

1. Când o cerere de executare a unei decăderi este formulată, aceasta nu poate avea efect cu privire la decăderea pronunțată în statul solicitant, decât dacă legea statului solicitat permite să se pronunțe decăderea pentru asemenea infracțiune.

2. Judecătorul sesizat cu respectiva cauză apreciază oportunitatea executării decăderii pe teritoriul țării sale.

ARTICOLUL 50

1. Dacă judecătorul dispune executarea decăderii, el îi determină durata, în limitele prescrise prin propria sa legislație, fără a putea depăși pe acelea care sunt fixate prin hotărâre represivă pronunțată în statul solicitant.

2. Judecătorul poate limita decăderea la o parte a drepturilor a căror privare sau suspendare este pronunțată.

ARTICOLUL 51

Prevederile art. 11 nu sunt aplicabile decăderilor.

ARTICOLUL 52

Statul solicitat are dreptul să îl repună pe condamnat în drepturile din care a fost decăzut, în temeiul unei hotărâri date în aplicarea prevederilor prezentei secțiuni.

TITLUL III
EFECTELE INTERNAȚIONALE
ALE HOTĂRĂRIILOR REPRESIVE EUROPENE

SECȚIUNEA 1
Ne bis in idem

ARTICOLUL 53

1. O persoană care a făcut obiectul unei hotărâri represive europene nu poate, pentru aceeași faptă, să fie urmărită, condamnată sau supusă executării unei sancțiuni în alt stat contractant:

- a) când a fost achitată;
- b) când sancțiunea aplicată:
  - (i) a fost în întregime executată ori este în curs de executare; sau
  - (ii) a făcut obiectul unei grațieri ori amnistii purtând asupra totalității sancțiunii sau părții neexecutate a acesteia; sau
  - (iii) nu mai poate fi executată din cauza prescripției;
- c) când judecătorul a constatat vinovăția autorului infracțiunii fără să pronunțe vreo sancțiune.

2. Totuși un stat contractant nu este obligat, în afară de cazul în care nu a cerut el însuși urmărirea, să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă fapta care a dat loc hotărârii a fost săvârșită împotriva unei persoane, unei instituții, unui bun care are statut public în acest stat sau dacă persoana care a format obiectul judecății avea ea însăși un statut public în acest stat.

3. În afară de acestea, orice stat contractant în care fapta a fost săvârșită sau este considerată ca atare potrivit legii acestui stat nu este obligat să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă nu a cerut el însuși urmărirea.

ARTICOLUL 54

Dacă începe o nouă urmărire împotriva unei persoane judecate pentru aceeași faptă într-un alt stat contractant, orice perioadă privativă de libertate suferită în executarea hotărârii trebuie redusă din sancțiunea care va fi eventual pronunțată.

ARTICOLUL 55

Prezenta secțiune nu împiedică aplicarea dispozițiilor naționale mai largi privind efectul *ne bis in idem* asupra hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate.

SECȚIUNEA a 2-a
Luarea în considerare

ARTICOLUL 56

Orice stat contractant ia măsurile legislative pe care le consideră potrivite pentru a permite instanțelor sale ca, la pronunțarea unei hotărâri, să ia în considerare orice hotărâre represivă europeană, pronunțată în contradictoriu anterior pentru o altă infracțiune, în scopul de a se adăuga acestei hotărâri, în totalitate sau în parte, efectele pe care legea să le prevadă pentru hotărârile pronunțate pe teritoriul său. El determină condițiile în care această hotărâre este luată în considerare.

ARTICOLUL 57

Orice stat contractant ia măsurile legislative pe care le consideră potrivite pentru a permite luarea în considerare a oricărei hotărâri represive europene contradictorii, în scopul de a face aplicabile, în totalitate sau în parte, decăderile prevăzute prin legea sa pentru hotărârile pronunțate pe teritoriul său. El determină condițiile în care această hotărâre este luată în considerare.

TITLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 58

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre reprezentate în Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare se vor depune la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Convenția va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 59

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea

invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor Consiliului care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare, care va avea efect după 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 60

1. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat contractant poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație, ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 66.

ARTICOLUL 61

1. Orice stat contractant poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare să declare că folosește una sau mai multe rezerve menționate în anexa nr. 1.

2. Orice stat contractant poate retrage, în întregime sau în parte, o rezervă formulată de el în temeiul paragrafului precedent, pe calea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei, care va produce efecte de la data primirii sale.

3. Statul contractant care a formulat o rezervă cu privire la o dispoziție din prezenta Convenție nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către alt stat; totuși el poate, dacă rezerva este parțială sau condițională, să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care el a acceptat-o.

ARTICOLUL 62

1. Orice stat contractant poate în orice moment să indice, pe calea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei, dispozițiile legale de inclus în anexa nr. 2 sau 3.

2. Orice modificare a dispozițiilor naționale menționate în anexa nr. 2 sau 3 trebuie să fie notificată Secretarului general al Consiliului European, dacă modificarea face să devină inexactă informația dată prin aceste anexe.

3. Modificările aduse anexei nr. 2 sau 3 în aplicarea paragrafelor precedente produc efect, pentru fiecare stat contractant, după o lună de la data notificării lor de către Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 63

1. Orice stat contractant trebuie, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să furnizeze Secretarului general al Consiliului European toate informațiile utile privind sancțiunile aplicabile în acest stat și executarea acestora în vederea aplicării prezentei Convenții.

2. Orice modificare ulterioară care face să devină inexacte informațiile furnizate în temeiul paragrafului precedent trebuie să fie, de asemenea, comunicată Secretarului general al Consiliului European.

ARTICOLUL 64

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din tratatele de extrădare și din Convențiile internaționale multilaterale privind materii speciale și nici dispozițiilor care privesc materiile ce formează obiectul prezentei Convenții și care sunt cuprinse în alte convenții existente între statele contractante.

2. Statele contractante nu vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale privitoare la problemele reglementate prin prezenta Convenție, decât pentru a completa dispozițiile acesteia sau pentru a înlesni aplicarea principiilor pe care le cuprinde.

3. Totuși, dacă două sau mai multe state contractante au stabilit sau urmează să-și stabilească relațiile lor în temeiul unei legislații uniforme sau al unui regim special, ele vor avea facultatea să reglementeze raporturile lor mutuale în materie întemeindu-se exclusiv pe aceste sisteme, independent de dispozițiile prezentei Convenții.

4. Statele contractante care vor exclude din raporturile lor mutuale aplicarea prezentei Convenții potrivit paragrafului precedent vor adresa în acest scop o notificare Secretarului general al Consiliului European.

ARTICOLUL 65

Comitetul European pentru Probleme Criminale al Consiliului European va urmări executarea prezentei Convenții și va înlesni, în măsura în care este necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți pe care executarea Convenției ar produce-o.

ARTICOLUL 66

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe durată nelimitată.

2. Orice stat contractant va putea, în ceea ce îl privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului European.

3. Denunțarea va avea efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 67

Secretarul general al Consiliului European va notifica statelor membre reprezentate în Comitetul Miniștrilor al Consiliului European și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții potrivit dispozițiilor art. 58;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 19 paragraful 2;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 44 paragraful 4;
- f) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 60;
- g) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor art. 61 paragraful 1 sau retragerea unei asemenea rezerve;
- h) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 62 paragraful 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- i) orice informare primită în aplicarea dispozițiilor art. 63 paragraful 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- j) orice notificare privitoare la acorduri bilaterale sau multilaterale încheiate în aplicarea dispozițiilor art. 64

paragraful 2 sau privitoare la o legislație uniformă introdusă în aplicarea dispozițiilor art. 64 paragraful 3;

k) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 66 și data de la care denunțarea va produce efect.

ARTICOLUL 68

Prezenta Convenție, declarațiile și notificările pe care le încuviințează nu se vor aplica decât cu privire la executarea hotărârilor intervenite ulterior intrării sale în vigoare între statele contractante interesate.

Drept care, subsemnații, corespunzător autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Haga la 28 mai 1970, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie, certificată conformă, fiecăruia dintre statele semnatare și care au aderat.

ANEXA Nr. 1

Fiecare dintre statele contractante poate declara că își rezervă dreptul:

a) să refuze executarea dacă apreciază că condamnarea privește infracțiunea de natură fiscală sau religioasă;

b) să refuze executarea unei sancțiuni pronunțate pentru o faptă care, potrivit legii sale, ar fi fost de competența exclusivă a unei autorități administrative;

c) să refuze executarea unei hotărâri represive europene pronunțate de autoritățile statului solicitant la o dată când acțiunea penală pentru infracțiunea care a fost sancționată ar fi fost prescrisă, după propria sa lege;

d) să refuze executarea hotărârilor în lipsă și a ordonanțelor penale sau numai a uneia dintre aceste categorii de hotărâri;

e) să refuze aplicarea dispozițiilor art. 8 în cazurile în care există o competență de origine și să nu recunoască, în aceste cazuri, decât echivalența actelor îndeplinite în statul solicitant și care au un efect de întrerupere sau suspendare a prescripției;

f) să accepte aplicarea titlului III numai în ceea ce privește una dintre cele două secțiuni ale sale.

LISTA

cuprinzând infracțiuni, altele decât infracțiunile penale

Se asimilează infracțiunilor reprimite prin legea penală următoarele:

– în Franța – orice comportament ilegal sancționat printr-o *contravention de grande voirie*;

– în Republica Federală Germania – orice comportament ilegal pentru care este prevăzută procedura instituită prin legea asupra violării dispozițiilor privind ordinea (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) din 24 mai 1968 (BGBL 1968 I, 481);

– în Italia – orice comportament ilegal căruia îi este aplicabilă Legea nr. 317 din 3 martie 1967.

LISTA

cuprinzând ordonanțele penale

Austria

Strafverfügung (articolele 460–462 din Codul de procedură penală).

Danemarca

Bødeforelaeg ou *Udenretlig bødevedtagelse* (art. 931 din Legea asupra administrării justiției).

Franța

1. *Amende de composition* (art. 524–528 din Codul de procedură penală și art. R42–R50).

2. *Ordonanțe pénale*, aplicată numai în departamentele Bas-Rhin, Haut-Rhin și Moselle.

Republica Federală Germania

1. *Strafbefehl* (art. 407–412 din Codul de procedură penală).

2. *Strafverfügung* (art. 413 din Codul de procedură penală).

3. *Bussgeldbescheid* (art. 65–66 din Legea din 24 mai 1968 – BGBL 1968 I, 481).

Italia

1. *Decreto penale* (art. 506–10 din Codul de procedură penală).

2. *Decreto penale* în materie fiscală (Legea nr. 4 din 7 ianuarie 1929).

3. *Decreto penale* în materie de navigație (art. 1.242–43 din Codul asupra navigației).

4. *Decizia pronunțată în temeiul Legii nr. 317 din 3 martie 1967*.

Luxemburg

1. *Ordonance pénale* (Legea din 31 iulie 1924 privind organizarea ordonanțelor penale).

2. *Ordonance pénale* (art. 16 din Legea din 14 februarie 1955 privind reglementarea circulației pe drumurile publice).

Norvegia

1. *Forelegg* (art. 289–290 din Legea asupra procedurii judiciare în materie penală).

2. *Forenklet forelegg* (art. 31 B din Codul rutier din 19 iunie 1965).

Suedia

1. *Strafföreläggande* (cap. 48 din Codul de procedură penală).

2. *Föreläggande av ordningsbot* (cap. 48 din Codul de procedură penală).

Elveția

1. *Strafbefehl* (Argovie, Bâle-Ville, Schaffhouse, Schwyz, Uri, Zug, Zürich). *Ordonnance pénale* (Fribourg, Valais).

2. *Strafantrag* (*Unterwalden-le Das*).

3. *Strafbescheid* (*Saint-Gall*).

4. *Strafmandat* (*Berne, Grisons, Soleure, Unterwalden-le Haut*).

5. *Strafverfügung* (*Appenzell Rhodes Extérieures, Glaris, Schaffhouse, Thurgovie*).

6. *Abwandlungserkenntnis* (*Lucerne*).

7. *Bussenentscheid* (*Appenzell Rhodes Intérieures*).

8. *Ordonance de condamnation* (*Vaud*).

9. *Mandat de répression* (*Neuchâtel*).

10. *Avis de contravention* (*Genève, Vaud*).

11. *Prononcé préfectoral* (*Vaud*).

12. *Prononcé de contravention* (*Valais*).

13. *Decreto di accusa* (*Tessin*).

Turcia

Ceza Kararnamesi (art. 386–91 din Codul de procedură penală) și toate hotărârile prin care autoritățile administrative pronunță pedepse.

Seria Tratatelor europene nr. 73

**CONVENȚIA EUROPEANĂ
PRIVIND TRANSFERUL DE PROCEDURI ÎN MATERIE
PENALĂ***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă uniune între membrii săi,

Intenționând să completeze ceea ce deja au adoptat în domeniul dreptului penal pentru a ajunge la o sancțiune mai justă și mai eficientă,

Considerând a fi utilă pentru acest scop, în spiritul încrederii reciproce, organizarea urmăririi infracțiunilor la nivel internațional,

Evitând inconveniente care pot apărea ca rezultat al unor conflicte de competență,

Au convenit următoarele:

TITLUL I

DEFINIȚII

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei Convenții, termenul:

a) *infracțiune* se referă la acele fapte care constituie infracțiuni, precum și la cele care sunt vizate de dispozițiile legale menționate în anexa nr. 3 la prezenta Convenție, cu condiția ca, atunci când infracțiunea este de competența unei autorități administrative, persoana interesată să aibă posibilitatea de a aduce cazul respectiv în fața unei instanțe judecătorești;

---

* Adoptată la Strasbourg la 15 mai 1972. A intrat în vigoare la 30 martie 1978.

România a ratificat Convenția prin Ordonanța Guvernului nr. 77 din 30 august 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 420 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 34 din 12 aprilie 2000, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 158 din 17 aprilie 2000.

b) *sanctiune* se referă la orice pedeapsă sau altă măsură ocazionată de/sau pronunțată pentru o încălcare a prevederilor legale menționate în anexa nr. 3.

TITLUL II

COMPETENȚA

ARTICOLUL 2

1. În vederea aplicării prezentei Convenții, orice stat contractant va avea competența de a efectua urmărirea, conform propriilor legi penale, a oricărei infracțiuni căreia i se aplică legea penală a unui alt stat contractant.

2. Competența recunoscută unui stat contractant exclusiv în temeiul paragrafului 1 din acest articol poate fi exercitată numai în urma unei cereri de urmărire formulate de către un alt stat contractant.

România a formulat următoarele declarații:

În baza art. 13 paragraful 3:

(1) Cererile formulate în temeiul prezentei Convenții în faza de urmărire penală vor fi adresate Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

(2) Cererile formulate în temeiul prezentei Convenții în faza de judecată vor fi adresate Ministerului Justiției.

În baza art. 18 paragraful 2:

Fără a aduce atingere prevederilor art. 18 paragraful 3, cererile formulate în temeiul prezentei Convenții și documentele anexate vor fi trimise autorităților române, însoțite de o traducere în limba franceză sau engleză.

În baza art. 41 paragraful 1:

(1) România va refuza o cerere de urmărire, dacă apreciază că infracțiunea are un caracter pur religios – anexa nr. 1 lit. a).

(2) România va refuza o cerere de urmărire pentru o faptă a cărei sancționare, conform propriei legislații, este de competența exclusivă a unei autorități administrative – anexa nr. 1 lit. b).

(3) România nu acceptă art. 30 și 31 – anexa nr. 1 lit. g).

(4) În sensul prezentei Convenții, termenul *resortisant* înseamnă *cetățean* – anexa nr. 2.

ARTICOLUL 3

Orice stat contractant competent, în temeiul propriilor legi, de a urmări o infracțiune poate, în vederea aplicării prezentei Convenții, să renunțe la angajarea procedurii de urmărire în justiție sau să o abandoneze pentru o persoană suspectă care este sau va fi urmărită pentru aceeași infracțiune de către un alt stat contractant. Ținând seama de dispozițiile art. 21 paragraful 2, orice decizie de renunțare la procedură este provizorie atât timp cât n-a intervenit o hotărâre definitivă în celălalt stat contractant.

ARTICOLUL 4

Statul solicitat încetează urmărirea bazată în exclusivitate pe dispozițiile art. 2 atunci când, după cunoștința sa, dreptul de pedeapsă se întinde, conform legii statului solicitant, pentru o altă cauză decât prescripția, situație în care se face aplicarea prevederilor art. 10 lit. c), ale art. 11 lit. f) și g), ale art. 22, 23 și 26.

ARTICOLUL 5

Dispozițiile titlului III din prezenta Convenție nu limitează competența conferită statului solicitat de către legislația sa internă în materie de urmărire.

TITLUL III

TRANSMITEREA URMĂRIRII

SECȚIUNEA 1

Cererea de urmărire

ARTICOLUL 6

1. În cazul în care o persoană este suspectată de a fi comis o infracțiune conform legii unui stat contractant, acel stat poate solicita unui alt stat contractant să înceapă urmărirea în cazurile și conform condițiilor prevăzute de prezenta Convenție.

2. Dacă, conform prevederilor acestei Convenții, un stat contractant poate solicita unui alt stat contractant să înceapă urmărirea, autoritățile competente ale primului stat vor lua în considerare această posibilitate.

ARTICOLUL 7

1. Urmărirea nu poate fi exercitată în statul solicitat decât atunci când fapta în legătură cu care s-a solicitat începerea urmăririi ar fi infracțiune în cazul comiterii pe teritoriul acestui stat și când autorul ar fi pasibil de o condamnare și în baza legilor acestui stat.

2. Dacă infracțiunea a fost comisă de o persoană investită cu o funcție publică în statul solicitant sau cu privire la o persoană investită cu o funcție publică la o instituție ori la un bun care are caracter public în acest stat, aceasta va fi considerată în statul solicitat ca și cum ar fi fost comisă de o persoană investită cu o funcție în acest stat sau cu privire la o persoană, instituție ori bun corespunzând, în acest din urmă stat, aceluia ce face obiectul infracțiunii.

ARTICOLUL 8

1. Un stat contractant poate solicita unui alt stat contractant să înceapă urmărirea în unul sau mai multe dintre cazurile următoare:

a) dacă acuzatul are reședința obișnuită în statul solicitat;

b) dacă acuzatul este cetățean al statului solicitat sau dacă acest stat este statul său de origine;

c) dacă acuzatul execută sau urmează să execute o pedeapsă privativă de libertate în statul solicitat;

d) când acuzatul face obiectul, în statul solicitat, al unei urmăriri judiciare pentru aceeași infracțiune sau pentru alte infracțiuni;

e) dacă se consideră că transferul urmăririi este justificat prin interesul de a descoperi adevărul și, mai ales, dacă elementele de probă cele mai importante se găsesc în statul solicitat;

f) dacă se consideră că executarea unei eventuale condamnări în statul solicitat este susceptibilă să amelioreze posibilitățile de reintegrare socială a condamnatului;

g) dacă se consideră că prezența acuzatului la audieri nu poate fi asigurată în statul solicitat;

h) dacă statul solicitant consideră că nu este în măsură să execute o eventuală condamnare, chiar atunci când are calea extrădării, și că statul solicitat este în măsură să o facă.

2. În cazul în care acuzatul a fost condamnat efectiv într-un stat contractant, acest stat nu poate solicita

transferul urmăririi pentru unul sau mai multe dintre cazurile menționate la paragraful 1 al acestui articol decât atunci când nu poate executa condamnarea respectivă, chiar având calea extrădării, și atunci când celălalt stat contractant nu acceptă principiul executării unei hotărâri date în străinătate sau refuză executarea unei astfel de hotărâri.

ARTICOLUL 9

1. Autoritățile competente din statul solicitat vor examina cererea pentru transferul urmăririi, care le-a fost adresată în aplicarea articolelor precedente. Acestea vor decide, în conformitate cu propria legislație, cum vor acționa în continuare.

2. Atunci când legea statului solicitat prevede pedepsirea infracțiunii de către o autoritate administrativă, acest stat va informa, cât mai curând posibil, statul solicitant, cu excepția cazului în care statul solicitat a făcut o declarație conform paragrafului 3 al acestui articol.

3. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice alt moment, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să facă cunoscute condițiile în care legea sa națională permite pedepsirea anumitor infracțiuni de către o autoritate administrativă. O asemenea declarație înlocuiește înștiințarea prevăzută la paragraful 2 al acestui articol.

ARTICOLUL 10

Statul solicitat nu va da curs cererii:

- a) dacă aceasta nu este conformă cu dispozițiile art. 6 paragraful 1 și ale art. 7 paragraful 1;
- b) dacă exercitarea urmăririi este contrară dispozițiilor art. 35;
- c) dacă, la data menționată pe cerere, prescripția acțiunii publice este împlinită în statul solicitant, conform legislației sale.

ARTICOLUL 11

Fără a prejudicia dispozițiile art. 10, statul solicitat nu poate refuza complet sau parțial acceptarea cererii, decât în unul sau mai multe dintre cazurile următoare:

a) dacă consideră că motivul pe care se bazează cererea, în aplicarea art. 8, nu este justificat;

b) dacă acuzatul nu are reședința obișnuită în statul solicitat;

c) dacă acuzatul nu este cetățean al statului solicitat și nu avea reședința sa obișnuită pe teritoriul acestui stat în momentul comiterii infracțiunii;

d) dacă consideră că infracțiunea în legătură cu care se solicită urmărirea are un caracter politic sau este o infracțiune pur militară ori pur fiscală;

e) dacă estimează că există motive serioase să creadă că cererea de urmărire este determinată de considerente de rasă, naționalitate sau opinii politice;

f) dacă propria sa lege este deja aplicată faptei și dacă, conform acestei legi, acțiunea publică este prescrisă la momentul primirii cererii; în acest caz, nu se va putea face aplicarea prevederilor art. 26 paragraful 2;

g) dacă competența sa se bazează exclusiv pe prevederile art. 2 și dacă, în momentul primirii cererii respective, acțiunea publică este prescrisă conform legii proprii, luându-se în considerare prelungirea cu 6 luni a termenului de prescripție prevăzut la art. 23;

h) dacă fapta s-a comis în afara teritoriului statului solicitant;

i) dacă urmărirea este contrară angajamentelor internaționale ale statului solicitat;

j) dacă urmărirea este contrară principiilor fundamentale ale ordinii juridice din statul solicitat;

k) dacă statul solicitant a încălcat o regulă de procedură prevăzută în această Convenție.

ARTICOLUL 12

1. Statul solicitat revocă acceptarea cererii dacă, ulterior acestei acceptări, se descoperă un motiv pentru a nu se da curs cererii, conform art. 10.

2. Statul solicitat poate să își revoce acceptarea cererii:

a) dacă ar fi evident că prezența acuzatului nu poate fi asigurată pentru audiere în acest stat sau dacă o eventuală condamnare nu poate fi executată în statul respectiv;

b) dacă unul dintre motivele de refuz prevăzute la art. 11 este descoperit înainte de începerea judecării cazului de către o instanță; sau

c) în alte cazuri, dacă statul solicitant este de acord.

SECȚIUNEA a 2-a
Procedura de transfer

ARTICOLUL 13

1. Cererile prevăzute în această Convenție sunt făcute în scris. Acestea sunt adresate, ca și toate comunicările necesare aplicării prezentei Convenții, fie de către Ministerul Justiției din statul solicitat, fie, conform unor acorduri speciale, direct de către autoritățile statului solicitant către cele ale statului solicitat și returnate pe aceeași cale.

2. În cazuri urgente, cererile și comunicările necesare vor putea fi trimise prin Organizația Internațională a Poliției Criminale (INTERPOL).

3. Orice stat contractant va putea, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să facă cunoscută intenția sa de a deroga de la regulile de transfer cele menționate în paragraful 1 al acestui articol.

ARTICOLUL 14

Dacă un stat contractant consideră informațiile furnizate de către un alt stat contractant insuficiente pentru a-i permite să aplice prezenta Convenție, cere completarea informațiilor necesare. El poate fixa un termen pentru primirea informațiilor.

ARTICOLUL 15

1. Cererea de urmărire este însoțită de originalul sau de o copie certificată a dosarului penal, precum și de toate documentele utile. Totuși, dacă acuzatul se află în arest preventiv, în temeiul prevederilor secțiunii a 5-a, și dacă statul solicitant nu este în măsură să anexeze documentele la cererea de urmărire, acestea pot fi trimise ulterior.

2. Statul solicitant informează în scris statul solicitat în legătură cu toate actele de procedură sau cu măsurile relative la acțiunea publică luate în statul solicitant după transmiterea cererii. Această notificare este însoțită de orice documente utile.

ARTICOLUL 16

1. Statul solicitat informează, fără întârziere, statul solicitant despre decizia sa asupra cererii de urmărire.

2. Statul solicitat trebuie să informeze statul solicitant despre abandonarea urmăririi sau referitor la decizia luată

în urma desfășurării procedurii. O copie certificată de pe orice hotărâre scrisă trebuie să fie transmisă statului solicitant.

ARTICOLUL 17

Dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, acest stat trebuie să anunțe acuzatul despre cererea de urmărire, cu scopul de a-i permite acestuia să își expună argumentele înainte ca acest stat să ia o hotărâre în legătură cu cererea respectivă.

ARTICOLUL 18

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol, traducerea documentelor referitoare la aplicarea prezentei Convenții nu este necesară.

2. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare ori de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să își rezerve dreptul de a solicita ca documentele sus-menționate, cu excepția copiei de pe hotărârea scrisă la care s-a făcut referire la art. 16 paragraful 2, să îi fie adresate însoțite de o traducere. Celelalte state contractante vor trebui să trimită traducerile respective fie în limba națională a statului destinatar, fie în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, după cum va indica statul destinatar. Totuși o asemenea indicație nu este obligatorie. Celelalte state contractante pot aplica regula reciprocității.

3. Acest articol nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și a documentelor anexate, conținute în acordurile sau aranjamentele în vigoare ori care urmează să fie încheiate între două sau mai multe state contractante.

ARTICOLUL 19

Documentele transmise în vederea aplicării acestei Convenții sunt scutite de toate formalitățile de legalizare.

ARTICOLUL 20

Fiecare dintre statele contractante renunță să reclame rambursarea cheltuielilor rezultate din aplicarea acestei Convenții.

SECȚIUNEA a 3-a

Efectele cererii de urmărire în statul solicitant

ARTICOLUL 21

1. Când statul solicitant a prezentat cererea de urmărire nu mai poate să îl urmărească pe acuzat pentru fapta care a motivat această cerere sau să mai execute o hotărâre pe care a pronunțat-o anterior acesteia. Totuși, până la notificarea deciziei statului solicitat asupra cererii de urmărire, statul solicitant își păstrează dreptul de a proceda la toate actele de urmărire, cu excepția celor care au drept efect sesizarea instanței judecătorești sau, eventual, a autorității administrative competente pentru a se pronunța asupra infracțiunii.

2. Statul solicitant își reia dreptul de urmărire și de executare:

a) dacă statul solicitat îl informează despre decizia sa de a nu da curs cererii, în cazurile prevăzute la art. 10;

b) dacă statul solicitat îl informează că refuză acceptarea cererii, în cazurile prevăzute la art. 11;

c) dacă statul solicitat îl informează că revocă acceptarea cererii, în cazurile prevăzute la art. 12;

d) dacă statul solicitat îl informează despre hotărârea sa de a nu începe urmărirea sau de a o întrerupe;

e) dacă își retrage cererea înainte ca statul solicitat să îl informeze referitor la hotărârea sa de a da curs cererii respective.

ARTICOLUL 22

În statul solicitant cererea de urmărire făcută conform prezentei secțiuni are drept efect prelungirea cu 6 luni a termenului de prescripție a acțiunii publice.

SECȚIUNEA a 4-a

Efectele cererii de urmărire în statul solicitat

ARTICOLUL 23

Dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, termenul de prescripție a acțiunii publice în acest stat se prelungește cu 6 luni.

ARTICOLUL 24

1. Dacă urmărirea este subordonată unei plângeri în cele două state, plângerea depusă în statul solicitant are aceeași valoare ca și cea din statul solicitat.

2. Dacă plângerea este necesară doar în statul solicitat, acest stat poate începe urmărirea chiar și în absența plângerii, dacă persoana îndreptățită să o formuleze nu se opune în termen de o lună de la data primirii înștiințării prin care autoritatea competentă o informează despre acest drept.

ARTICOLUL 25

În statul solicitat sancțiunea aplicabilă infracțiunii este cea prevăzută de legea acestui stat, cu excepția cazului în care legea respectivă prevede altfel. Când competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, sancțiunea pronunțată în acest stat nu poate fi mai severă decât cea prevăzută de legea statului solicitant.

ARTICOLUL 26

1. Orice act în scopul urmăririi, îndeplinit în statul solicitant conform legilor și reglementărilor sale în vigoare, are aceeași valoare în statul solicitat ca și cum ar fi fost îndeplinit de către autoritățile acestui stat, fără ca această asimilare să poată avea efectul de a-i da acestui act o forță probantă superioară aceleia pe care o are în statul solicitant.

2. Orice act întrerupător de prescripție, valabil întocmit în statul solicitant, are aceleași efecte în statul solicitat și invers.

SECȚIUNEA a 5-a

Măsurile provizorii în statul solicitat

ARTICOLUL 27

1. Când statul solicitant își anunță intenția de a transmite o cerere de urmărire și dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, statul solicitat poate, în urma cererii statului solicitant, să treacă, în temeiul prezentei Convenții, la arestarea preventivă a învinuitului, dacă:

a) legea statului solicitat autorizează detenția preventivă pentru infracțiunea respectivă;

b) există motive să se creadă că învinuitul va dispărea sau va crea un pericol de distrugere a probelor.

2. Cererea de arestare preventivă va menționa existența unui mandat de arestare sau a oricărui alt act de aceeași forță, emis în formele prescrise de legea statului solicitant; va mai menționa pentru ce fel de infracțiune se solicită urmărirea penală, când și unde infracțiunea respectivă a fost comisă, precum și descrierea cât mai precisă a învinuitului. Trebuie să conțină, de asemenea, o expunere succintă a circumstanțelor comiterii faptei.

3. Cererea de arest preventiv este trimisă direct de către autoritățile statului solicitant, menționate la art. 13, autorităților corespondente din statul solicitat, fie prin poștă sau telegraf, fie prin orice alt mijloc scris sau care a fost acceptat de către statul solicitat. Statul solicitant este informat, fără întârziere, în legătură cu rezultatul cererii sale.

ARTICOLUL 28

După primirea cererii de urmărire, însoțită de documentele prevăzute la art. 15 paragraful 1, statul solicitat are competența de a aplica toate măsurile provizorii, inclusiv arestarea preventivă a învinuitului și sechestrul de bunuri, a căror aplicare ar fi permisă de legea sa, dacă infracțiunea pentru care este cerută urmărirea ar fi fost comisă pe teritoriul său.

ARTICOLUL 29

1. Măsurile provizorii menționate la art. 27 și 28 sunt reglementate de prevederile acestei Convenții și de legea statului solicitat. Legea acestui stat sau Convenția determină și condițiile în care aceste măsuri pot înceta.

2. Aceste măsuri pot înceta în toate cazurile menționate la art. 21 paragraful 2.

3. O persoană deținută trebuie să fie eliberată în cazul în care a fost arestată în temeiul art. 27, iar statul solicitat nu a primit cererea de urmărire în termen de 18 zile de la data arestării.

4. O persoană deținută trebuie să fie eliberată în cazul în care a fost arestată în temeiul art. 27, iar documentele care însoțesc cererea de urmărire nu au fost primite de către statul solicitat într-un termen de 15 zile de la primirea cererii de urmărire.

5. Perioada de detenție, aplicată exclusiv în temeiul art. 27, nu va fi în nici un caz mai mare de 40 de zile.

TITLUL IV

PLURALITATEA DE PROCEDURI PENALE

ARTICOLUL 30

1. Orice stat contractant care, înainte de începerea sau în cursul urmăririi pentru o infracțiune pe care nu o apreciază ca având caracter politic sau militar, are cunoștință de existența într-un alt stat contractant a unei proceduri de urmărire în curs, împotriva aceleiași persoane, pentru aceleași fapte, examinează dacă poate fie să renunțe la propria urmărire, fie să o suspende, fie să o transmită celuilalt stat.

2. În cazul în care consideră oportun ca în stadiul respectiv să nu renunțe la propria urmărire sau să nu o suspende, anunță celălalt stat contractant despre aceasta în timp util și, în orice caz, înainte de pronunțarea hotărârii în fond.

ARTICOLUL 31

1. În situația descrisă la art. 30 paragraful 2, statele interesate se străduiesc să facă tot ceea ce este posibil să determine, după aprecierea în fiecare caz de speță a circumstanțelor menționate la art. 8, căruia dintre ele îi incumbă grija continuării unei urmăriri unice. În timpul acestei proceduri de consultări statele interesate amână pronunțarea hotărârii în fond, fără să fie totuși obligate să prelungească această amânare mai mult de 30 de zile de la expedierea înștiințării prevăzute la art. 30 paragraful 2.

2. Prevederile paragrafului 1 nu se impun:

a) statului care a expedit înștiințarea prevăzută la art. 30 paragraful 2, atunci când dezbaterile principale în fond au fost declarate deschise în prezența învinuitului, înainte de expedierea înștiințării;

b) statului căruia i se adresează înștiințarea, atunci când aceste dezbateri au fost declarate deschise, în prezența învinuitului, înainte de primirea înștiințării.

ARTICOLUL 32

În interesul descoperirii adevărului și aplicării unei sancțiuni adecvate, statele interesate examinează dacă este oportun ca o urmărire unică să fie intentată de unul dintre ele și, în caz afirmativ, se străduiesc să determine care dintre ele va intenta urmărirea atunci când:

a) mai multe fapte distincte, care constituie toate infracțiuni după legea penală a fiecăruia dintre aceste state, sunt atribuite fie unei singure persoane, fie mai multor persoane care au acționat împreună;

b) o faptă unică, care constituie infracțiune după legea penală a fiecăruia dintre aceste state, este atribuită mai multor persoane care au acționat împreună.

ARTICOLUL 33

Orice hotărâre pronunțată în aplicarea prevederilor art. 31 paragraful 1 și ale art. 32 produce între statele interesate toate efectele unui transfer de urmărire prevăzut de această Convenție. Statul care renunță la propria sa urmărire este considerat ca și cum ar fi transferat urmărirea sa celui alt stat.

ARTICOLUL 34

Transferul urmăririi penale menționate în secțiunea 2 din titlul III se aplică prin acelea dintre prevederile sale care sunt compatibile cu prezentul titlu.

TITLUL V

NE BIS IN IDEM

ARTICOLUL 35

1. O persoană care a făcut obiectul unei hotărâri penale definitive și executorii nu poate, pentru aceeași faptă, să fie urmărită, condamnată sau supusă executării unei sancțiuni în alt stat contractant:

a) când aceasta a fost achitată;

b) când sancțiunea impusă:

(i) a fost executată în întregime sau este în curs de executare;

(ii) a fost grațiată sau amnistiată în totalitate sau pentru partea din sancțiunea neexecutată;

(iii) nu mai poate fi executată datorită prescripției;

c) dacă instanța a constatat culpabilitatea autorului infracțiunii, fără să pronunțe sancțiunea.

2. Totuși un stat contractant nu este obligat, cu excepția cazului când el însuși a solicitat urmărirea, să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, instituții sau unui bun ce are un caracter public în acest stat, sau dacă persoana judecată avea ea însăși un caracter public în acest stat.

3. În plus, un stat contractant în care a fost comisă fapta respectivă sau este considerată ca fiind comisă conform legii acestui stat nu este obligat să recunoască efectul *ne bis in idem* decât atunci când statul însuși a solicitat urmărirea.

ARTICOLUL 36

Dacă o nouă urmărire este intentată împotriva unei persoane judecate pentru aceeași faptă în alt stat contractant, atunci orice perioadă privativă de libertate, efectuată în executarea hotărârii respective, trebuie să fie dedusă din pedeapsa care va fi, eventual, pronunțată.

ARTICOLUL 37

Acest titlu nu va împiedica aplicarea dispozițiilor naționale mai favorabile, care se referă la efectul *ne bis in idem* aferent hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate.

TITLUL VI

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 38

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la Secretariatul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Aceasta va intra în vigoare, pentru orice stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 39

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor consiliului, care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va realiza prin depunerea la Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va avea efect la 3 luni după data depunerii sale.

ARTICOLUL 40

1. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să menționeze teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice moment după aceea, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, asupra oricărui teritoriu menționat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 45.

ARTICOLUL 41

Orice stat contractant poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau de aderare, să declare că va face uz de una sau mai multe dintre rezervele cuprinse în anexa nr. 1 sau că va face o declarație conform anexei nr. 2.

2. Orice stat contractant poate să își retragă, în totalitate sau în parte, o rezervă sau o declarație formulată în temeiul paragrafului precedent, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, care va avea efect la data primirii sale.

3. Statul contractant care a formulat o rezervă asupra unei dispoziții a prezentei Convenții nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către un alt stat contractant; totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, acesta poate să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

ARTICOLUL 42

1. Orice stat contractant poate, în orice moment, să indice, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, dispozițiile legale care să fie incluse în anexa nr. 3.

2. Orice modificare a dispozițiilor naționale menționate în anexa nr. 3 trebuie notificată Secretarului general al Consiliului Europei, dacă prin aceasta informațiile cuprinse în anexa nr. 3 devin inexacte.

3. Modificările aduse anexei nr. 3 în aplicarea paragrafelor precedente au efect pentru fiecare stat contractant după o lună de la data notificării lor de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 43

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere nici drepturilor și obligațiilor decurgând din tratate de extrădare și convenții internaționale multilaterale referitoare la domenii speciale, nici dispozițiilor care privesc aspecte ce fac obiectul prezentei Convenții și care sunt conținute în alte convenții existente între statele contractante.

2. Statele contractante nu vor putea încheia, între ele, acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la probleme reglementate de prezenta Convenție decât pentru completarea dispozițiilor acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor conținute de aceasta.

3. Totuși, dacă două sau mai multe părți contractante au stabilit sau urmează să își stabilească relațiile lor pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim deosebit, ele vor avea facultatea să își reglementeze raporturile lor reciproce în materie bazându-se exclusiv pe aceste sisteme, indiferent care sunt dispozițiile prezentei Convenții.

4. Statele contractante care vor urma să excludă din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții conform dispozițiilor paragrafului precedent vor adresa, în acest sens, o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 44

Comitetul European pentru Probleme Criminale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentei Convenții și va facilita tot ce este necesar pentru soluționarea amiabilă a oricărei dificultăți ce va apărea în executarea Convenției.

ARTICOLUL 45

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe durată nelimitată.

2. Orice stat contractant va putea, în ceea ce îl privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va avea efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 46

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui alt stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentei Convenții conform dispozițiilor art. 38;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 9 paragraful 3;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 13 paragraful 3;
- f) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 18 paragraful 2;
- g) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 40 paragrafele 2 și 3;
- h) orice rezervă și declarație formulată în aplicarea dispozițiilor art. 41 paragraful 1;
- i) retragerea oricărei rezerve sau declarații efectuate în aplicarea dispozițiilor art. 41 paragraful 2;
- j) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- k) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 43 paragraful 4;
- l) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 45 și data la care denunțarea va avea efect.

ARTICOLUL 47

Prezenta Convenție, declarațiile și notificările pe care le autorizează nu se vor aplica decât infracțiunilor comise ulterior intrării sale în vigoare între statele contractante interesate.

Drept care, subsemnații, deplin autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg la 15 mai 1972, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice,

într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele semnatare sau aderente.

ANEXA Nr. 1

Orice stat contractant poate să declare că își rezervă dreptul:

a) de a refuza o cerere de urmărire, dacă consideră că infracțiunea vădește un caracter pur religios;

b) de a refuza o cerere de urmărire motivată de o faptă a cărei pedepsire, conform legislației sale, este de competența exclusivă a unei autorități administrative;

c) de a nu accepta art. 22;

d) de a nu accepta art. 23;

e) de a nu accepta dispozițiile conținute de fraza a doua a art. 25, pentru motive de ordin constituțional;

f) de a nu accepta dispozițiile prevăzute la art. 26 paragraful 2, în cazul în care acesta este competent în baza legislației sale interne;

g) de a nu aplica art. 30 și 31 pe motivul unei fapte a cărei pedepsire, conform legislației proprii sau a unui alt stat, este de competența exclusivă a unei autorități administrative;

h) de a nu accepta titlul V.

ANEXA Nr. 2

Orice stat contractant poate să declare că, pentru motive de ordin constituțional, nu poate formula sau primi cereri de urmărire decât în cazurile care sunt precizate în legea sa internă.

Orice stat contractant poate, printr-o declarație, să definească, în ceea ce îl privește, termenul *resortisant* în sensul prezentei Convenții.

ANEXA Nr. 3

LISTA

cuprinzând infracțiunile, altele decât infracțiunile penale

Urmează să fie asimilate infracțiunile sancționate de legea penală:

– în Franța – orice comportament ilegal, sancționat printr-o contravenție *de grande voirie* (la regulile de circulație);

– în Republica Federală a Germaniei – orice comportament ilegal pentru care se aplică procedura

instituită de Legea încălcărilor regulilor de ordine (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten din 24 mai 1968 BGB 1, 1968, I, 481);

– în Italia – orice comportament ilegal căruia îi este aplicabilă Legea nr. 317 din 3 martie 1967.

Seria Tratatelor europene nr. 82

CONVENȚIA EUROPEANĂ PRIVIND IMPRESCRIPTIBILITATEA CRIMELOR ÎMPOTRIVA UMANITĂȚII ȘI A CRIMELOR DE RĂZBOI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând necesar să salvgardeze demnitatea umană atât în timp de război, cât și în timp de pace,

Constatând crimele împotriva umanității și cele mai grave încălcări ale legilor și ale cutumelor de război drept un atentat serios contra demnității umane,

Preocupate să evite, în consecință, ca pedepsirea acestor crime să nu fie împiedicată de prescripția urmăririi și executării pedepselor,

Luând în considerare interesul esențial de promovare, în acest domeniu, a unei politici penale comune, scopul Consiliului Europei fiind acela de a realiza o mai strânsă uniune între membrii săi,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Orice stat contractant se angajează să ia măsurile necesare pentru ca prescripția să fie inaplicabilă urmăririi infracțiunilor următoare și executării pedepselor pronunțate pentru astfel de infracțiuni, în măsura în care aceste infracțiuni sunt susceptibile de pedeapsă în legislația națională:

* Adoptată la Strasbourg la 25 ianuarie 1974.

România a ratificat Convenția prin O.G. nr. 91 din 30 august 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 425 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 68 din 28 aprilie 2000, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 192 din 4 mai 2000.

1. crimele împotriva umanității, prevăzute în Convenția pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, adoptată la 9 decembrie 1948 de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite;

2. a) infracțiunile prevăzute la art. 50 din Convenția de la Geneva din 1949 pentru ameliorarea situației răniților și bolnavilor din forțele armate de pe câmpul de luptă, la art. 51 din Convenția de la Geneva din 1949 pentru ameliorarea situației răniților, bolnavilor și naufragiaților forțelor armate, la art. 130 din Convenția de la Geneva din 1949 privind tratamentul prizonierilor de război și la art. 147 din Convenția de la Geneva din 1949 privind protecția persoanelor civile în timp de război;

b) orice încălcări similare ale legilor războiului în vigoare în momentul intrării în vigoare a prezentei Convenții și a cutumelor de război existente în acel moment, care nu au fost prevăzute de dispozițiile mai sus menționate ale Convențiilor de la Geneva, atunci când infracțiunea în speță este considerată deosebit de gravă fie din cauza elementelor sale materiale și internaționale, fie din cauza întinderii consecințelor sale previzibile;

3. orice altă infracțiune la legi și cutume din dreptul internațional, așa cum se va stabili în viitor și pe care statul contractant interesat le consideră, în termenii unei declarații făcute conform art. 6, ca fiind de natură analoagă celor prevăzute la paragraful 1 sau 2 al prezentului articol.

ARTICOLUL 2

1. În fiecare stat contractant prezenta Convenție se aplică infracțiunilor comise după intrarea ei în vigoare în privința statului respectiv.

2. Prezenta Convenție se aplică, de asemenea, infracțiunilor comise înaintea intrării ei în vigoare, în cazurile în care termenul de prescripție încă nu expirase la acea dată.

ARTICOLUL 3

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al 3-lea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Ea va intra în vigoare, în privința oricărui stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

ARTICOLUL 4

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor Consiliului Europei care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va produce efect după 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 5

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile asupra cărora se aplică prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și cu privire la care îi asigură relațiile internaționale ori pentru care este abilitat să dispună.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu desemnat în această declarație, în conformitate cu condițiile prevăzute la art. 7.

ARTICOLUL 6

1. Orice stat contractant poate, în orice moment, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții asupra infraționilor prevăzute la art. 1 paragraful 3.

2. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă în condițiile prevăzute la art. 7.

ARTICOLUL 7

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pentru o perioadă nelimitată.

2. Orice stat contractant va putea, în ceea ce îl privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 8

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

a) fiecare semnătură;

b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;

c) fiecare dată a intrării în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile art. 3;

d) fiecare declarație primită în aplicarea prevederilor art. 5 sau 6;

e) fiecare notificare primită în aplicarea prevederilor art. 7 și data la care denunțarea va produce efect.

Drept care, subsemnații, deplin împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg la 25 ianuarie 1974, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecăruia dintre statele semnatare sau care au aderat la Convenție.

**CONVENȚIA
PRIVIND DESPĂGUBIREA VICTIMELOR
INFRAȚIUNILOR VIOLENTE***

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale acestui document,

considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni cât mai strânse între membrii săi,

având în vedere că din motive de echitate și solidaritate socială este necesar să fie rezolvată situația victimelor infracțiunilor intenționate, săvârșite cu violență, care au suferit vătămări corporale sau deteriorarea sănătății, și a persoanelor care se aflau în întreținerea celor care au decedat ca urmare a unor astfel de infracțiuni,

considerând că este necesară introducerea sau dezvoltarea unei scheme de despăgubire a acestor victime de către statul pe teritoriul căruia au fost comise astfel de infracțiuni, în special în cazurile în care infractorul este necunoscut sau nu dispune de resursele necesare,

ținând cont de faptul că este necesară stabilirea unui minimum de prevederi legale în acest domeniu,

având în vedere Rezoluția nr. (77) 27 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind despăgubirea victimelor infracțiunilor,

au convenit următoarele:

**PARTEA I
Principii fundamentale**

ARTICOLUL 1

Părțile se angajează să întreprindă demersurile necesare pentru aplicarea principiilor enunțate de partea I a prezentei convenții.

---

* Adoptată la Strasbourg la 24 noiembrie 1983.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 304 din 25 octombrie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 960 din 28 octombrie 2005.

ARTICOLUL 2

1. În cazul în care despăgubirea nu poate fi integral asigurată prin alte surse, statul trebuie să își aducă contribuția la despăgubirea:

a) persoanelor care au suferit vătămări corporale grave sau deteriorarea sănătății, ca rezultat direct al unei infracțiuni intenționate săvârșite cu violență;

b) persoanelor care se aflau în întreținerea celor care au murit în urma unei asemenea infracțiuni.

2. Despăgubirea se acordă în cazurile de mai sus, chiar dacă infractorul nu poate fi urmărit sau pedepsit.

ARTICOLUL 3

Despăgubirea va fi acordată de statul pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea:

a) cetățenilor statelor părți la prezenta convenție;

b) cetățenilor tuturor statelor membre ale Consiliului Europei care sunt rezidenți permanenți în statul pe al cărui teritoriu a fost comisă infracțiunea.

ARTICOLUL 4

Despăgubirea va acoperi, după caz, cel puțin următoarele elemente ale prejudiciului: pierderea veniturilor, cheltuielile privind îngrijirile medicale și spitalizarea, cheltuielile de înmormântare și, pentru persoanele aflate în întreținerea victimei, pierderea întreținerii.

ARTICOLUL 5

Regimul acordării despăgubirii, dacă este nevoie, poate stabili pentru unul sau pentru toate elementele despăgubirii o limită maximă și una minimă pentru acordarea despăgubirii.

ARTICOLUL 6

Regimul acordării despăgubirii poate stabili o perioadă în care pot fi depuse cererile de despăgubire.

ARTICOLUL 7

Despăgubirea poate fi redusă sau refuzată, ținând cont de situația financiară a solicitantului.

ARTICOLUL 8

1. Despăgubirea poate fi redusă sau refuzată, având în vedere comportamentul victimei sau al solicitantului anterior, în timpul sau ulterior infracțiunii sau în funcție de vătămarea produsă.

2. Despăgubirea poate fi redusă sau refuzată dacă victima sau solicitantul au fost implicați în criminalitatea organizată sau sunt membri ai unei organizații care desfășoară infracțiuni violente.

3. Despăgubirea se poate reduce sau refuza în cazul în care o astfel de reparație, totală sau parțială, ar fi contrară ideii de justiție sau ordinii publice.

ARTICOLUL 9

În vederea evitării dublei despăgubiri statul sau autoritatea competentă poate deduce din despăgubirea acordată ori poate solicita persoanei despăgubite să returneze o parte sau toată despăgubirea, primită ca urmare a vătămării ori a decesului, de la infractor sau de la asigurările sociale, sau a unei asigurări provenite din orice altă sursă.

ARTICOLUL 10

Statul sau autoritatea competentă se poate subroga în drepturile persoanei despăgubite pentru despăgubirea plătită.

ARTICOLUL 11

Fiecare parte va întreprinde demersurile necesare pentru a se asigura că informațiile privind regimul acordării compensării sunt disponibile eventualilor solicitanți.

PARTEA a II-a

Cooperarea internațională

ARTICOLUL 12

Sub rezerva aplicării acordurilor bilaterale sau multilaterale privind asistența judiciară reciprocă, încheiate între statele contractante, autoritățile competente ale fiecărei părți vor acorda, la cererea autorităților corespunzătoare ale altei părți, maximum de asistență

posibilă în legătură cu chestiunile tratate în prezenta convenție. În acest scop, fiecare stat contractant va desemna o autoritate centrală care să se ocupe de primirea cererilor de asistență și de a le da curs, precum și de a-l informa despre acestea pe Secretarul General al Consiliului Europei la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

ARTICOLUL 13

1. Comitetul European privind Problemele Penale (CDPC) al Consiliului Europei va fi ținut la curent în legătură cu aplicarea prezentei convenții.

2. În acest scop, fiecare parte va transmite Secretarului General al Consiliului Europei orice informații pertinente asupra prevederilor sale legislative sau din regulamente referitoare la chestiunile tratate în prezenta convenție.

PARTEA a III-a

Clauze finale

ARTICOLUL 14

Prezenta convenție este deschisă pentru semnarea de către statele membre ale Consiliului Europei. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 15

1. Prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la data la care trei state membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consimțământul de a se supune convenției în conformitate cu prevederile art. 14.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a se supune Convenției, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 16

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate invita

orice stat care nu este membru al Consiliului Europei să adere la prezenta convenție printr-o decizie adoptată de majoritatea prevăzută la art. 20.d din Statutul Consiliului Europei și prin unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au drept de a sta în Comitet.

2. În ceea ce privește orice stat aderant, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 17

1. Orice stat poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, preciza teritoriul sau teritoriile la care se aplică prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții pentru orice alt teritoriu menționat în declarație. Pentru acest teritoriu prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii declarației Secretarului General.

3. Orice declarație făcută conform celor două paragrafe anterioare poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu menționat în declarație, prin notificarea adresată Secretarului General. Retragera va avea efect în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării Secretarului General.

ARTICOLUL 18

1. Orice stat va putea, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să declare că se folosește de dreptul de a avea una sau mai multe rezerve.

2. Orice stat contractant care a formulat o astfel de rezervă, conform paragrafului precedent, poate să le retragă în tot sau în parte, prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va avea efect de la data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Partea care și-a exprimat o rezervă cu privire la o prevedere din prezenta convenție nu poate pretinde

aplicarea acelei prevederi de către oricare alt stat parte; totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, partea poate să pretindă aplicarea acelei prevederi în măsura în care ea însași a acceptat-o.

ARTICOLUL 19

1. Orice parte poate în orice moment să denunțe prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.

2. O astfel de denunțare va deveni efectivă din prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării Secretarului General.

ARTICOLUL 20

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului și oricare alt stat care a aderat la prezenta convenție asupra:

- a) oricărei semnări;
- b) depunerii oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) oricărei date de intrare în vigoare a prezentei convenții conform art. 15, 16 și 17;
- d) oricărui alt act, notificare sau comunicare privind prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul protocol.

Adoptată la Strasbourg, astăzi, 24 noiembrie 1983, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate fiecărui stat membru al Consiliului Europei și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.

XII. DREPT PENAL (2)

CONVENȚIA EUROPEANĂ
CU PRIVIRE LA EFECTELE INTERNAȚIONALE
ALE INTERZICERII EXERCITĂRII DREPTULUI
DE A CONDUCE UN VEHICUL CU MOTOR*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Având în vedere numărul considerabil de accidente de circulație și gravitatea consecințelor acestora,

Considerând combaterea infracțiunilor rutiere prin mijloace adecvate ca fiind de cea mai mare importanță pentru securitatea circulației,

Considerând că, în afara altor măsuri cu caracter preventiv sau represiv, interzicerea exercitării dreptului de a conduce constituie, în acest scop, un mijloc eficient,

Considerând că sporirea circulației internaționale justifică intensificarea eforturilor în vederea armonizării legislațiilor naționale și pentru a asigura ca deciziile de interzicere a dreptului de a conduce să producă efecte în afara statului în care au fost pronunțate,

Având în vedere că această cooperare a fost deja preconizată în Rezoluția (71) 28 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei referitoare la interzicerea exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor,

Reafirmând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Au convenit următoarele:

---

* Adoptată la Bruxelles în 3 iunie 1976. A intrat în vigoare la 28 aprilie 1983.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 126 din 9 iulie 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 152 din 14 iulie 1997.

TITLUL I

DEFINIȚII

ARTICOLUL 1

Potrivit prezentei Convenții:

a) expresia *interzicerea dreptului de a conduce*, denumită în continuare, prescurtat, *interdicția*, desemnează orice măsură definitivă care are ca scop restrângerea dreptului de a conduce a conducătorului care a comis o infracțiune rutieră. Această măsură poate consta atât într-o pedeapsă principală sau accesorie, cât și într-o măsură de siguranță și poate fi luată atât de o autoritate judiciară, cât și de o autoritate administrativă;

b) expresia *infracțiune rutieră* desemnează orice infracțiune prevăzută în lista intitulată *Fond comun de infracțiuni rutiere*, anexată la prezenta Convenție.

TITLUL II

EFECTELE INTERDICȚIEI

ARTICOLUL 2

Partea contractantă care a pronunțat interdicția va informa despre aceasta, fără întârziere, partea contractantă care a eliberat permisul de conducere, ca și pe aceea pe teritoriul căreia autorul infracțiunii locuiește în mod obișnuit.

ARTICOLUL 3

Partea contractantă care a fost informată despre o asemenea decizie poate pronunța, în conformitate cu legislația sa, interdicția pe care ar fi pronunțat-o și ea, dacă faptele și împrejurările care au motivat intervenția celeilalte părți contractante ar fi avut loc pe propriul său teritoriu.

ARTICOLUL 4

Dacă i se va cere, partea contractantă căreia i-a fost făcută notificarea va trebui să facă cunoscut modul în care a dat curs solicitării.

ARTICOLUL 5

Prezenta Convenție nu limitează dreptul părților contractante de a aplica măsurile prevăzute de legislația lor.

TITLUL III

PROCEDURĂ

ARTICOLUL 6

1. Părțile contractante vor face cunoscut, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, autoritățile abilitate să transmită și să primească notificările prevăzute la art. 2, ca și orice altă comunicare care ar putea rezulta din aplicarea prezentei Convenții.

2. Aceste notificări trebuie să fie însoțite de o copie certificată de pe decizia prin care s-a pronunțat interdicția, împreună cu o expunere a faptelor.

3. Dacă partea contractantă căreia i-a fost făcută notificarea apreciază că informațiile furnizate sunt insuficiente pentru a-i permite aplicarea prezentei Convenții, ea va solicita completarea informațiilor necesare și, eventual, o copie conformă de pe dosarul de procedură.

ARTICOLUL 7

Părțile contractante extind aplicarea reglementărilor lor de asistență internațională în materie penală la măsurile necesare punerii în aplicare a prezentei Convenții.

ARTICOLUL 8

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, nu se va cere traducerea notificărilor și a pieselor, anexă la acestea.

2. Orice stat va putea, cu ocazia semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să-și rezerve dreptul de a solicita ca notificările și piesele-anexă să-i fie adresate și însoțite fie de o traducere în propria sa limbă, fie de o traducere într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei sau într-una dintre limbile pe care le va indica. Celelalte părți contractante vor putea aplica regula reciprocității.

ARTICOLUL 9

Documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții vor fi scutite de toate formalitățile de legalizare.

ARTICOLUL 10

Părțile contractante renunță, pe bază de reciprocitate, să solicite rambursarea cheltuielilor rezultate din aplicarea prezentei Convenții.

TITLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 11

1. Prezenta Convenție este deschisă pentru semnare statelor membre ale Consiliului European. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului European.

2. Convenția va intra în vigoare la 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. În ceea ce privește statele semnatare care o vor ratifica, accepta sau aproba ulterior, Convenția va intra în vigoare la 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 12

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului European va putea invita orice stat care nu este membru al Consiliului European să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va face prin depunerea, la Secretarul general al Consiliului European, a instrumentului de aderare, care va produce efecte la 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 13

1. Oricare stat va putea, cu ocazia semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să indice teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Oricare stat va putea, cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sau la orice altă dată ulterioară, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului European, asupra oricărui alt teritoriu indicat în declarație și pentru care el poartă răspunderea relațiilor internaționale.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu indicat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 14

1. Dacă două sau mai multe părți contractante își întemeiază relațiile lor în acest domeniu pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim special de reciprocitate care le impune obligații mai extinse, ele vor avea dreptul de a și reglementa raporturile reciproce în acest domeniu, exclusiv în baza acestor sisteme.

2. Părțile contractante care vor exclude din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții, în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, vor adresa, în acest scop, o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 15

1. Oricare parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 16

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat ce a aderat la prezenta Convenție:

- a) fiecare semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 11;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 6;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 8;
- f) orice declarație și notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 13;
- g) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 14;
- h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 15 și data la care denunțarea va produce efecte.

ARTICOLUL 17

Prezenta Convenție, declarațiile și notificările pe care le autorizează nu se vor aplica decât infracțiunilor rutiere comise, după intrarea sa în vigoare, între părțile contractante interesate.

Drept pentru care, subsemnații, autorizați în mod convenit în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Bruxelles la 3 iunie 1976, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va comunica o copie certificată de pe Convenție fiecărei părți semnatare și aderente.

ANEXĂ

FONDUL COMUN AL INFRACTIUNILOR RUTIERE

1. Uciderea involuntară sau vătămrile involuntare cauzate în domeniul circulației rutiere.

2. Părăsirea locului accidentului, adică încălcarea obligațiilor ce revin, conducătorilor auto ca urmare a unui accident de circulație.

3. Conducerea unui vehicul de către o persoană:

a) în stare de ebrietate sau sub influența alcoolului;

b) sub influența stupefiantelor sau a produselor având efecte analoge;

c) inaptă ca urmare a unei oboseli excesive.

4. Conducerea unui vehicul cu motor fără asigurare în privința responsabilității civile pentru pagube cauzate terților, ca urmare a folosirii acestui vehicul.

5. Refuzul de a se supune ordinului unui agent al autorității privind circulația rutieră.

6. Nerespectarea regulilor privind:

a) viteza vehiculelor;

b) poziția vehiculelor în mișcare și sensul deplasării lor, întâlnirea cu vehicule din sens opus, depășirea, schimbarea de direcție și trecerea pasajelor de nivel;

c) prioritatea de trecere;

d) prioritatea de trafic pentru anumite vehicule, cum ar fi cele ale pompierilor, ambulanțele, vehiculele de poliție;

e) nerespectarea semnalelor și a marcajelor rutiere, în special a semnelui „Stop“;

f) staționarea și oprirea vehiculelor;

g) accesul vehiculelor sau al anumitor categorii de vehicule pe unele căi rutiere, în special datorită greutatei sau dimensiunilor lor;

h) echipamentul de securitate al vehiculelor și al încărcăturii lor;

- i) semnalizarea vehiculelor și a încărcăturii lor;
  - j) sistemul de lumină al vehiculelor și folosirea farurilor;
  - k) încărcătura și capacitatea vehiculelor;
  - l) înmatricularea vehiculelor, plăcile de înmatriculare și semnul distinctiv al țării de înmatriculare.
7. Conducerea fără permis de circulație valabil.

Seria Tratatelor europene nr. 90

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU REPRIMAREA TERORISMULUI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este să realizeze o uniune mai strânsă între membrii săi,

Conștiente de neliniștea crescândă cauzată de înmulțirea actelor de terorism,

Dorind să se ia măsuri eficiente pentru ca autorii unor astfel de acte să nu scape de urmărire și de pedeapsă convinge că extrădarea este un mijloc deosebit de eficace pentru a se ajunge la acest rezultat,

Au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1¹

Pentru cerințele extrădării între statele contractante, nici o infracțiune menționată mai jos nu va fi considerată ca o infracțiune politică, ca o infracțiune conexasă la o infracțiune politică sau ca o infracțiune inspirată de scopuri politice:

* Adoptată la Strasbourg în 27 ianuarie 1977. A intrat în vigoare la 4 august 1978. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 19 din 28 februarie 1997 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 34 din 4 martie 1997.

¹ România, în temeiul art. 13 par. 1 al Convenției europene pentru reprimarea terorismului, declară că își rezervă dreptul de a refuza extrădarea în legătură cu orice infracțiune enumerată în art. 1, pe care o consideră ca o infracțiune conexasă la o infracțiune politică sau ca o infracțiune determinată de scopuri politice și se angajează că va lua în considerare în mod corespunzător, în momentul calificării infracțiunii, gravitatea deosebită a acesteia, mai ales dacă:

a) a creat un pericol colectiv pentru viața, integritatea corporală sau libertatea persoanelor; sau

b) a adus atingere unor persoane străine de mobilurile care au determinat-o; ori

c) s-au folosit mijloace crude sau perfide pentru comiterea ei.

a) infracțiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Convenției pentru reprimarea capturării ilicite de aeronave, semnată la Haga la 16 decembrie 1970;

b) infracțiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Convenției pentru reprimarea de acte ilicite îndreptate contra siguranței aviației civile, semnată la Montreal la 23 septembrie 1971;

c) infracțiunile grave constând într-un atac împotriva vieții, integrității corporale sau libertății persoanelor care se bucură de protecție internațională, inclusiv a agenților diplomatici;

d) infracțiunile care au ca obiect răpirea, luarea ca ostatici sau sechestrarea ilegală;

e) infracțiunile care au ca obiect folosirea de bombe, grenade, rachete, arme de foc automate ori scrisori sau colete-bombă, în măsura în care această folosire prezintă un pericol pentru persoane;

f) tentativă la săvârșirea infracțiunilor precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane care săvârșește ori încearcă să săvârșescă o astfel de infracțiune.

ARTICOLUL 2

1. Pentru cerințele extrădării între statele contractante, un stat contractant poate să nu considere ca infracțiune politică sau ca infracțiune conexasă la o asemenea infracțiune ori ca infracțiune inspirată de mobiluri politice orice act grav de violență la care nu se referă art. 1 și care este îndreptat contra vieții, integrității corporale sau libertății persoanelor.

2. Se va proceda tot astfel în ceea ce privește orice act grav îndreptat contra bunurilor, altul decât cele la care se referă art. 1, dacă acesta a cauzat un pericol colectiv pentru persoane.

3. Se va proceda tot astfel în ceea ce privește tentativa la săvârșirea uneia dintre infracțiunile precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane care săvârșește ori încearcă să săvârșescă o astfel de infracțiune.

ARTICOLUL 3

Dispozițiile tuturor tratatelor și acordurilor de extrădare aplicabile între statele contractante, inclusiv

Convenția europeană de extrădare, se modifică, în privința relațiilor dintre state contractante, în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

ARTICOLUL 4

Pentru cerințele prezentei Convenții și în măsura în care vreuna dintre infracțiunile la care se referă art. 1 sau 2 nu figurează pe lista cazurilor de extrădare într-un tratat sau într-o convenție de extrădare în vigoare între statele contractante, aceasta se consideră ca fiind inclusă pe listă.

ARTICOLUL 5

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu trebuie să fie interpretată ca implicând o obligație de extrădare, dacă statul solicitat are temeiuri serioase să creadă că cererea de extrădare, motivată printr-o infracțiune la care se referă art. 1 sau 2, a fost făcută în scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pentru considerente de rasă, religie, naționalitate sau opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată datorită uneia sau alteia dintre aceste considerente.

ARTICOLUL 6

1. Orice stat contractant ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența de a urmări vreuna dintre infracțiunile la care se referă art. 1, în cazul în care autorul bănuit de infracțiune se găsește pe teritoriul său și dacă statul nu îl extrădează după ce a primit o cerere de extrădare de la un stat contractant a cărui competență de urmărire se întemeiază pe o regulă de competență care există deopotrivă în legislația statului solicitat.

2. Prezenta Convenție nu exclude nici o competență exercitată în conformitate cu legile naționale.

ARTICOLUL 7

Un stat contractant pe al cărui teritoriu a fost descoperit autorul bănuit de vreuna dintre infracțiunile la care se referă art. 1 și care a primit o cerere de extrădare în condițiile menționate la paragraful 1 al art. 6, dacă nu îl extrădează pe autorul bănuit de infracțiune, supune cauza fără nici o excepție și fără întârziere nejustificată autorităților sale competente să exercite acțiunea penală. Aceste autorități hotărăsc în aceleași condiții ca și pentru orice infracțiune cu caracter grav potrivit legilor acestui stat.

ARTICOLUL 8

1. Statele contractante își acordă întrajutorarea judiciară cea mai largă posibil în materie penală în orice procedură referitoare la infracțiunile vizate la art. 1 sau 2. În toate cazurile, legea aplicabilă în ceea ce privește asistența mutuală în materie penală este aceea a statului solicitat. Totuși, întrajutorarea judiciară nu va putea fi refuzată pentru singurul motiv că se referă la o infracțiune politică sau la o infracțiune conexă, la o asemenea infracțiune ori la o infracțiune inspirată de mobiluri politice.

2. Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu trebuie să fie interpretată ca implicând o obligație de acordare a întrajutorării judiciare, dacă statul solicitat are temeuri serioase să creadă că cererea de asistență, motivată printr-o infracțiune la care se referă art. 1 sau 2, a fost prezentată în scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pentru considerente de rasă, religie, naționalitate sau opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată datorită unuia sau altuia dintre aceste considerente.

3. Dispozițiile tuturor tratatelor și acordurilor de asistență judiciară în materie penală, aplicabile între statele contractante, inclusiv Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, se modifică, în privința relațiilor dintre state contractante, în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

ARTICOLUL 9

1. Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei urmărește executarea prevederilor prezentei Convenții.

2. El înlesnește, dacă este necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți care s-ar ivi în executarea Convenției.

ARTICOLUL 10

1. Orice diferend între statele contractante, referitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu a fost rezolvat în cadrul paragrafului 2 al art. 9, va fi supus arbitrajului, la cererea uneia dintre părțile în diferend. Fiecare dintre părți va desemna câte un arbitru, iar cei doi vor desemna un al treilea arbitru. Dacă, în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj, una dintre părți nu a procedat la desemnarea unui arbitru, acesta va fi

desemnat la cererea celeilalte părți, de către președintele Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă președintele Curții Europene a Drepturilor Omului este resortisant al uneia dintre părțile în diferend, desemnarea arbitrilor va fi de competența vicepreședintelui Curții sau, dacă vicepreședintele este resortisant al uneia dintre părțile în diferend, celui mai vechi dintre membrii Curții care nu este resortisant al uneia dintre părțile în diferend. Aceeași procedură se va aplica în cazul în care cei doi arbitri nu se vor putea pune de acord asupra alegerii celui de-al treilea arbitru.

2. Tribunalul arbitral va hotărî după procedura sa. Hotărârile sale vor fi luate cu majoritate de voturi. Sentința sa va fi definitivă.

ARTICOLUL 11

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Convenția va intra în vigoare, față de orice stat care o va ratifica, o va accepta sau o va aproba ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare.

ARTICOLUL 12

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare sau în orice alt moment următor, să extindă aplicarea prezentei Convenții prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și pentru care asigură relațiile internaționale sau este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare

adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect imediat sau la o dată ulterioară precizată în notificare.

ARTICOLUL 13

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să declare că își rezervă dreptul de a refuza extrădarea în legătură cu orice infracțiune enumerată în art. 1, pe care o consideră ca o infracțiune politică, ca o infracțiune conexasă la o infracțiune politică sau ca o infracțiune inspirată de scopuri politice, cu condiția ca el să se angajeze că va lua în considerare în mod corespunzător, în momentul calificării infracțiunii, gravitatea deosebită a acesteia, mai ales dacă:

a) a creat un pericol colectiv pentru viața, integritatea corporală sau libertatea persoanelor; sau

b) a adus atingere unor persoane străine de mobilurile care au determinat-o; ori

c) s-au folosit mijloace crude sau perfide pentru comiterea ei.

2. Orice stat poate să retragă, în total sau în parte, o rezervă pe care a formulat-o în temeiul paragrafului precedent, prin mijlocirea unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei și care va avea efect de la data primirii ei.

3. Orice stat care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului 1 al acestui articol nu poate să pretindă aplicarea art. 1 de către un alt stat; totuși el poate, dacă rezerva este parțială și sub condiție, să pretindă aplicarea acestui articol în măsura în care a acceptat-o și el însuși.

ARTICOLUL 14

Orice stat contractant va putea să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare scrisă Secretarului general al Consiliului Europei. O asemenea denunțare va produce efect imediat sau la o dată ulterioară precizată în notificare.

ARTICOLUL 15

Convenția încetează să producă efecte față de orice stat contractant care se retrage din Consiliul Europei sau care încetează să-i mai aparțină.

ARTICOLUL 16

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului:

- a) orice semnătură;
  - b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
  - c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții potrivit art. 11 al acesteia;
  - d) orice declarație sau notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 12;
  - e) orice rezervă formulată în aplicarea paragrafului 1 al art. 13;
  - f) retragerea oricărei rezerve făcute în aplicarea paragrafului 2 al art. 13;
  - g) orice notificare primită în aplicarea art. 14 și data când denunțarea va produce efecte;
  - h) orice încetare a efectelor Convenției în aplicarea art. 15.
- Drept pentru care, subsemnații, legal autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg la 27 ianuarie 1977, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica fiecărui stat semnatar câte o copie certificată pentru conformitate de pe acesta.

Seria Tratatelor europene nr. 190

PROTOCOL DE AMENDARE A CONVENȚIEI EUROPENE PENTRU REPRIMAREA TERORISMULUI*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale acestui protocol,

având în vedere Declarația Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei din 12 septembrie 2001 și decizia acestuia din 21 septembrie 2001 privind lupta împotriva

---

* Adoptat la Strasbourg la 15 mai 2003.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 366 din 15 septembrie 2004 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 913 din 7 octombrie 2004.

terorismului internațional, precum și Declarația de la Vilnius privind cooperarea regională și consolidarea stabilității democratice în Marea Europă, adoptată de Comitetul de Miniștri în cursul celei de-a 110-a sesiuni de la Vilnius din 3 mai 2002,

având în vedere Recomandarea 1.550 (2002) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind lupta împotriva terorismului și respectarea drepturilor omului,

având în vedere Rezoluția A/RES/51/210 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind măsurile care vizează eliminarea terorismului internațional, Declarația care completează Declarația din 1994 privind măsurile care vizează eliminarea terorismului internațional și Rezoluția sa A/RES/49/60 privind măsurile care vizează eliminarea terorismului internațional și Declarația privind măsurile care vizează eliminarea terorismului internațional,

dorind să întărească lupta împotriva terorismului, cu respectarea drepturilor omului și ținând cont de spiritul Liniiilor directe privind drepturile omului și lupta împotriva terorismului, adoptate de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 11 iulie 2002,

considerând că în acest scop este necesară amendarea Convenției europene pentru reprimarea terorismului (STE nr. 90), deschisă spre semnare la Strasbourg la 27 ianuarie 1977, denumită în continuare *Convenția*,

considerând că este necesar să se actualizeze lista convențiilor internaționale enumerate la art. 1 din Convenție și să se prevadă o procedură simplificată în vederea actualizării ulterioare, în funcție de necesități,

considerând că este necesară întărirea continuării aplicării Convenției,

considerând că este necesară revizuirea regimului de rezerve,

considerând că este necesară deschiderea spre semnare a Convenției pentru toate statele interesate,

au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

1. Paragraful introductiv al articolului 1 din Convenție devine paragraful 1 al acestui articol. La subparagraful b) al acestui paragraf, termenul „semnată“ este înlocuit cu termenul „încheiată“ și subparagrafele c), d), e) și f) ale

acestui paragraf sunt înlocuite cu subparagrafele următoare:

„c) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției privind prevenirea și reprimarea infracțiunilor împotriva persoanelor care se bucură de protecție internațională, inclusiv agenții diplomatici, adoptată la New York la 14 decembrie 1973;

d) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției internaționale împotriva luării de ostatici, adoptată la New York la 17 decembrie 1979;

e) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției privind protecția fizică a materiilor nucleare, adoptată la Viena la 3 martie 1980;

f) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Protocolului pentru reprimarea actelor ilegale de violență în aeroporturile utilizate de aviația civilă internațională, încheiat la Montreal la 24 februarie 1988;“.

2. Paragraful 1 al articolului 1 din Convenție este completat cu următoarele patru subparagrafe:

„g) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției pentru reprimarea actelor ilegale comise împotriva securității navigației maritime, încheiată la Roma la 10 martie 1988;

h) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Protocolului pentru reprimarea actelor ilegale comise împotriva securității platformelor fixe situate pe platoul continental, încheiat la Roma la 10 martie 1988;

i) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției internaționale pentru reprimarea atentatelor teroriste comise cu explozibil, adoptată la New York la 15 decembrie 1997;

j) infracțiunile cuprinse în aria de aplicare a Convenției internaționale pentru reprimarea finanțării terorismului, adoptată la New York la 9 decembrie 1999.“

3. Textul articolului 1 din Convenție este completat cu următorul paragraf:

„2. În măsura în care ele nu ar fi acoperite prin convențiile enumerate la paragraful 1, se va aplica aceeași regulă în vederea extrădării între statele contractante, nu doar pentru fapta de a comite, în calitate de autor principal, aceste infracțiuni principale, dar, în egală măsură, și pentru următoarele:

- a) tentativa de a comite una dintre aceste infracțiuni principale;
- b) complicitatea la una dintre aceste infracțiuni principale sau la tentativa de a comite una dintre acestea;
- c) organizarea sau fapta de a ordona altora comiterea sau tentativa de a comite una dintre infracțiunile sus-menționate.“

ARTICOLUL 2

Paragraful 3 al articolului 2 din Convenție se modifică după cum urmează:

„3. Aplicarea va fi aceeași pentru:

- a) tentativa de a comite una dintre infracțiunile sus-menționate;
- b) complicitatea la una dintre infracțiunile sus-menționate sau la tentativa de a comite una dintre aceste infracțiuni;
- c) organizarea sau fapta de a ordona altora comiterea sau tentativa de a comite una dintre infracțiunile sus-menționate.“

ARTICOLUL 3

1. Textul articolului 4 din Convenție devine paragraful 1 al acestui articol și o nouă frază este adăugată la sfârșitul acestui paragraf, al cărei text este: „Statele contractante se angajează să considere aceste infracțiuni drept cazuri de extrădare în orice tratat de extrădare care va fi încheiat ulterior între ele.“

2. Textul articolului 4 din Convenție este completat cu următorul paragraf:

„2. Când un stat contractant care condiționează extrădarea de existența unui tratat este sesizat cu o cerere de extrădare de un alt stat contractant față de care nu este legat printr-un tratat de extrădare, statul contractant solicitat are posibilitatea să considere prezenta convenție drept bază juridică de extrădare pentru infracțiunile prevăzute la art. 1 sau 2.“

ARTICOLUL 4

1. Textul articolului 5 din Convenție devine paragraful 1 al acestui articol.

2. Textul articolului 5 din Convenție este completat cu următoarele paragrafe:

„2. Nici o dispoziție din prezenta convenție nu trebuie interpretată ca implicând o obligație de extrădare pentru statul solicitat, dacă persoana care face obiectul cererii de extrădare riscă să fie expusă torturii.

3. Nici o dispoziție din prezenta convenție nu trebuie interpretată ca implicând o obligație de extrădare pentru statul solicitat, dacă persoana care face obiectul cererii de extrădare riscă să fie expusă la pedeapsa cu moartea sau, când legea statului solicitat nu permite pedeapsa privativă de libertate pe viață, la pedeapsa privativă de libertate pe viață fără posibilitatea eliberării condiționate, cu excepția cazului în care statul solicitat are obligația de extrădare în conformitate cu tratatele de extrădare aplicabile, dacă statul solicitant dă asigurări considerate suficiente de către statul solicitat, potrivit cărora pedeapsa capitală nu va fi pronunțată sau, dacă aceasta a fost pronunțată, nu va fi executată sau că persoana în cauză nu va fi supusă unei pedepse privative de libertate pe viață fără posibilitatea eliberării condiționate.“

ARTICOLUL 5

Un nou articol este introdus după articolul 8 din Convenție și va avea următorul cuprins:

„ARTICOLUL 9

Statele contractante vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale pentru a completa dispozițiile prezentei convenții sau pentru a facilita aplicarea principiilor cuprinse în aceasta.“

ARTICOLUL 6

1. Articolul 9 din Convenție devine articolul 10.

2. Paragraful 1 al noului articol 10 se modifică după cum urmează:

„1. Comitetul European pentru Probleme Criminale (CDPC) este însărcinat să urmărească aplicarea prezentei convenții. CDPC:

a) este informat cu privire la aplicarea prezentei convenții;

b) formulează propuneri în vederea facilitării sau îmbunătățirii aplicării prezentei convenții;

c) adresează Comitetului de Miniștri recomandări privind propunerile de amendamente și avizează orice propunere de amendament prezentată de către un stat contractant în conformitate cu art. 12 și 13;

d) la cererea unui stat contractant, își exprimă părerea cu privire la orice problemă referitoare la aplicarea prezentei convenții;

e) întreprinde tot ceea ce este necesar pentru facilitarea soluționării amiabile a oricărei dificultăți care ar putea apărea în executarea prezentei convenții;

f) adresează Comitetului de Miniștri recomandări privind invitarea statelor nemembre să adere la prezenta convenție în conformitate cu paragraful 3 al art. 14;

g) în fiecare an înaintează Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un raport privind aplicarea acestui articol cu ocazia aplicării prezentei convenții.“

3. Paragraful 2 al noului articol 10 este eliminat.

ARTICOLUL 7

1. Articolul 10 din Convenție devine articolul 11.

2. La prima frază din paragraful 1 al noului articol 11, sintagma „în cadrul paragrafului 2 al art. 9“ este înlocuită cu sintagma „nici în cadrul art. 10 e), nici pe calea negocierii“. La a doua frază din acest paragraf, termenii „cei doi arbitri vor desemna un al treilea arbitru“ sunt înlocuiți cu termenii „arbitrii vor desemna un alt arbitru, președinte al tribunalului“. Frazele următoare din acest paragraf sunt eliminate.

3. Paragraful 2 al noului articol 11 devine paragraful 6 al acestui articol. Fraza „Atunci când o majoritate nu poate fi întrunită, este luat în considerare votul președintelui“ este adăugată după a doua frază, iar la ultima frază, termenii „Sentința acesteia“ sunt înlocuiți cu termenii „Sentința tribunalului“.

4. Textul noului articol 11 este completat cu următoarele paragrafe:

„2. Dacă există diferende între părți care sunt membre ale Consiliului Europei și dacă, în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj, una dintre părți nu a procedat la desemnarea unui arbitru în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, la cererea celeilalte părți acest arbitru este desemnat de către președintele Curții Europene pentru Drepturile Omului.

3. În caz de diferențe cu o parte care nu este membră a Consiliului European și dacă, în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj, una dintre părți nu a procedat la desemnarea unui arbitru în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, la cererea celeilalte părți acest arbitru este desemnat de către președintele Curții Internaționale de Justiție.

4. În cazurile prevăzute la paragrafele 2 și 3 ale prezentului articol, dacă președintele Curții în cauză este cetățean al uneia dintre părțile între care există diferențe, desemnarea arbitrului incumbă vicepreședintelui Curții sau, dacă vicepreședintele este cetățean al uneia dintre părțile între care există diferențe, desemnarea incumbă membrului cel mai vechi al Curții care nu este cetățean al uneia dintre părțile respective.

5. Procedurile prevăzute la paragrafele 2 sau 3 și 4 ale prezentului articol se vor aplica *mutatis mutandis* în cazul în care arbitrii nu se vor putea pune de acord asupra alegerii președintelui în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol.“

ARTICOLUL 8

Un nou articol este adăugat după noul articol 11, cu următorul cuprins:

„ARTICOLUL 12

1. Oricare stat contractant sau Comitetul de Miniștri va putea propune amendamente la prezenta convenție. Aceste propuneri de amendament sunt comunicate statelor contractante de către secretarul general al Consiliului European.

2. După consultarea statelor contractante nemembre și, dacă este necesar, a CDPC, Comitetul de Miniștri poate adopta amendamentul. Decizia este luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d din Statutul Consiliului European. Textul oricărui amendament astfel adoptat este transmis pentru acceptare statelor contractante de către secretarul general al Consiliului European.

3. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful precedent va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la notificarea acceptării sale de către toate părțile, adresată secretarului general.“

ARTICOLUL 9

Un articol nou este adăugat după noul articol 12, al cărui text este următorul:

„ARTICOLUL 13

1. În vederea actualizării listei tratatelor menționate la paragraful 1 al art. 1, pot fi propuse amendamente de către orice stat contractant sau de către Comitetul de Miniștri. Aceste propuneri de amendament nu se pot referi decât la tratate încheiate în cadrul Organizației Națiunilor Unite, care privesc în mod specific terorismul internațional și care sunt în vigoare. Ele sunt comunicate statelor contractante de către secretarul general al Consiliului Europei.

2. După consultarea statelor contractante nemembre și, dacă este necesar, a CDPC, Comitetul de Miniștri poate adopta un amendament propus cu majoritatea prevăzută la art. 20 d din Statutul Consiliului Europei. Acest amendament va intra în vigoare după expirarea unei perioade de un an începând de la data la care a fost transmis statelor contractante. În decursul acestui termen orice stat contractant va putea notifica secretarului general obiecțiile cu privire la amendament, la intrarea în vigoare a acestuia.

3. Dacă o treime dintre statele contractante a notificat secretarului general al Consiliului Europei o obiecție la intrarea în vigoare a amendamentului, acesta nu intră în vigoare.

4. Dacă mai puțin de o treime dintre statele contractante a notificat obiecții, amendamentul intră în vigoare pentru statele contractante care nu au formulat obiecții.

5. Atunci când un amendament a intrat în vigoare în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol și când un stat contractant a formulat o obiecție la acest amendament, pentru statul în cauză amendamentul intră în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care a notificat secretarului general al Consiliului Europei acceptarea sa.“

ARTICOLUL 10

1. Articolul 11 din Convenție devine articolul 14.

2. În prima frază din paragraful 1 al noului articol 14, termenii „și statelor cu calitatea de observator“ sunt adăugați după termenii „statelor membre“, iar a doua frază este formulată după cum urmează: „Aceasta va face obiectul ratificării, acceptării, aprobării sau aderării“, și în a treia frază termenii „sau de aprobare“ sunt înlocuiți cu termenii „ , de aprobare sau de aderare“.

3. Textul noului articol 14 este completat cu următorul paragraf:

„3. Comitetul de Miniștri al Consiliului European, după consultarea CDPC, poate să invite oricare stat nemembru al Consiliului European, altele decât cele menționate la paragraful 1 al prezentului articol, să adere la prezenta convenție. Decizia este luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d din Statutul Consiliului European și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au dreptul să facă parte din Comitetul de Miniștri.“

4. Paragraful 3 al noului articol 14 devine paragraful 4 al acestui articol și termenii „sau o va aproba“ sunt înlocuiți cu termenii „ , o va aproba sau va adera la aceasta“, iar termenii „ori de aprobare“ sunt înlocuiți cu termenii „ , de aprobare sau de aderare“.

ARTICOLUL 11

1. Articolul 12 din Convenție devine articolul 15.

2. În prima frază din paragraful 1 al noului articol 15, termenii „ori de aprobare“ sunt înlocuiți cu termenii „ , de aprobare ori de aderare“.

3. În prima frază din paragraful 2 al noului articol 15, termenii „ori de aprobare“ sunt înlocuiți cu termenii „ , de aprobare ori de aderare“.

ARTICOLUL 12

1. Rezervele la Convenție formulate anterior deschiderii spre semnare a prezentului protocol nu sunt aplicabile Convenției amendate prin prezentul protocol.

2. Articolul 13 din Convenție devine articolul 16.

3. În prima frază din paragraful 1 al noului articol 16, termenii „parte la Convenție [la data deschiderii spre semnare a Protocolului de amendare a Convenției]“ sunt adăugați înaintea termenului „poate“, iar termenii „a Protocolului de amendare a Convenției“ sunt adăugați după termenul „aprobare“. Fraza următoare este adăugată

după termenii „scopuri politice.“: „Statul contractant se angajează să aplice această rezervă pentru fiecare caz, pe baza unei decizii pe deplin întemeiate, și, în momentul calificării infracțiunii, să ia pe deplin în considerare gravitatea deosebită a acesteia, mai ales dacă:“. Restul primei fraze este eliminat, cu excepția subparagrafelor a), b) și c).

4. Textul noului articol 16 este completat cu următorul paragraf:

„2. Atunci când aplică paragraful 1 al prezentului articol, statul contractant indică infracțiunile cărora li se aplică rezerva sa.“

5. Paragraful 2 al noului articol 16 devine paragraful 3 al acestui articol. La prima frază din acest paragraf, termenul „contractant“ este adăugat după termenul „stat“, iar termenul „precedent“ este înlocuit cu cifra „1“.

6. Paragraful 3 al noului articol 16 devine paragraful 4 al acestui articol. În prima frază din acest paragraf, termenul „contractant“ este adăugat după termenul „stat“.

7. Textul noului articol 16 este completat cu următoarele paragrafe:

„5. Rezervele formulate potrivit paragrafului 1 al prezentului articol sunt valabile pentru o perioadă de 3 ani începând din prima zi de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, așa cum aceasta a fost amendată pentru statul în cauză. Totuși, aceste rezerve pot fi reînnoite pentru noi perioade având aceeași durată.

6. Cu 12 luni înainte de expirarea rezervei, secretarul general al Consiliului Europei informează statul contractant în cauză cu privire la această expirare. Cu 3 luni înainte de data expirării, statul contractant notifică secretarului general intenția sa de a menține, de a modifica sau de a retrage rezerva. Atunci când un stat contractant notifică secretarului general al Consiliului Europei că își menține rezerva, acesta furnizează explicații cu privire la motivele care justifică menținerea rezervei. În cazul absenței notificării din partea statului contractant în cauză, secretarul general al Consiliului Europei informează acest stat contractant că rezerva sa este în mod automat prelungită pentru o perioadă de 6 luni. Dacă statul contractant în cauză nu notifică decizia de a-și menține sau de a-și modifica rezervele înainte de expirarea acestei perioade, rezerva devine caducă.

7. De fiecare dată când un stat contractant decide să nu extrădeze o persoană în baza aplicării rezervei formulate în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, după primirea unei cereri de extrădare din partea unui un alt stat contractant, acesta prezintă problema, fără nici o excepție și fără întârziere nejustificată, autorităților sale competente în vederea continuării procedurii, cu excepția cazului în care alte dispoziții au fost convenite între statul solicitant și statul solicitat. În vederea continuării procedurilor în statul solicitat, autoritățile competente iau decizia în aceleași condiții ca pentru orice infracțiune cu caracter grav, în conformitate cu legile acestui stat. Statul solicitat comunică rezultatul final al procedurilor, fără întârziere nejustificată, statului solicitant și secretarului general al Consiliului Europei care îl va comunica în cadrul conferinței prevăzute la art. 17.

8. Decizia de refuzare a cererii de extrădare, în baza rezervei formulate în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, este comunicată imediat statului solicitant. Dacă într-un termen rezonabil nici o hotărâre judiciară de fond nu este luată în statul solicitat în baza paragrafului 7 al prezentului articol, statul solicitant poate să îl informeze cu privire la aceasta pe secretarul general al Consiliului Europei care prezintă problema în cadrul conferinței prevăzute la art. 17. Această conferință examinează problema și emite un aviz cu privire la conformitatea refuzului cu dispozițiile prezentei convenții și supune avizul Comitetului de Miniștri, în vederea adoptării de către acesta a unei declarații în domeniu. Atunci când își exercită funcțiile potrivit acestui paragraf, Comitetul de Miniștri se întrunește în formula sa restrânsă a statelor contractante.“

ARTICOLUL 13

Un nou articol este adăugat după noul articol 16, al cărui text este următorul:

„ARTICOLUL 17

1. Fără a aduce atingere aplicării art. 10, o conferință a statelor contractante împotriva terorismului (denumită în continuare *COSTER*) va veghea la asigurarea:

a) în strânsă colaborare cu CDPC, a aplicării și funcționării efective a prezentei convenții, inclusiv a identificării oricărei probleme care ar putea apărea în legătură cu aceasta;

b) examinării rezervelor formulate în conformitate cu art. 16 și, în special, a procedurii prevăzute la art. 16 paragraful 8;

c) schimbului de informații privind evoluțiile juridice și politice semnificative în domeniul luptei împotriva terorismului;

d) la cererea Comitetului de Miniștri, a examinării măsurilor adoptate în cadrul Consiliului Europei în domeniul luptei împotriva terorismului și, în caz afirmativ, a elaborării propunerilor de măsuri suplimentare necesare în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva terorismului, realizând acest lucru în consultare cu CDPC, atunci când aceste măsuri se referă la cooperarea în materie penală;

e) elaborării de avize în domeniul luptei împotriva terorismului și executării mandatelor solicitate de Comitetul de Miniștri.

2. COSTER este formată din câte un expert numit de fiecare stat contractant. Aceasta se întrunește în sesiune ordinară o dată pe an și în sesiune extraordinară la cererea secretarului general al Consiliului Europei sau la cererea a cel puțin unei treimi dintre statele contractante.

3. COSTER își adoptă regulamentul intern. Cheltuielile privind participarea statelor contractante care sunt membre ale Consiliului Europei sunt suportate de către Consiliul Europei. Secretariatul Consiliului Europei asistă COSTER în exercitarea funcțiilor care decurg din prevederile prezentului articol.

4. CDPC este informat periodic cu privire la lucrările COSTER.“

ARTICOLUL 14

Articolul 14 din Convenție devine articolul 18.

ARTICOLUL 15

Articolul 15 din Convenție este eliminat.

ARTICOLUL 16

1. Articolul 16 din Convenție devine articolul 19.

2. În fraza introductivă a noului articol 19, termenii „statelor membre ale consiliului“ sunt înlocuiți cu termenii „statelor contractante“.

3. La paragraful b) al noului articol 19, termenii „sau de aprobare“ sunt înlocuiți cu termenii „, de aprobare sau de aderare“.

4. La paragraful c) al noului articol 19, numărul „11“ devine „14“.

5. La paragraful d) al noului articol 19, numărul „12“ devine „15“.

6. Paragrafele e) și f) ale noului articol 19 sunt eliminate.

7. Paragraful g) al noului articol 19 devine paragraful e) al acestui articol și numărul „14“ devine „18“.

8. Paragraful h) al noului articol 19 este eliminat.

ARTICOLUL 17

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, semnatare ale Convenției, care își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnarea fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnarea cu rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi înmânate secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 18

Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează împlinirii termenului de 3 luni de la data la care toate părțile la Convenție și-au exprimat consimțământul de a deveni parte la prezentul protocol, în conformitate cu dispozițiile art. 17.

ARTICOLUL 19

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei cu privire la:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;

c) data intrării în vigoare a prezentului protocol în conformitate cu art. 18;

d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul protocol.

În acest sens subsemnații, pe deplin autorizați în acest scop, am semnat prezentul protocol.

Încheiat la Strasbourg la 15 mai 2003, în limbile franceză și engleză, cele două texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite fiecăruia dintre statele semnatare o copie certificată, conformă cu originalul.

Seria Tratatelor europene nr. 97

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL INFORMAȚIEI ASUPRA DREPTULUI STRĂIN*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Având în vedere dispozițiile Convenției europene în domeniul informației asupra dreptului străin, deschisă spre semnare la Londra la 7 iunie 1968 (numită în continuare *Convenția*),

Considerând că este oportună extinderea sistemului de asistență reciprocă internațională stabilit de această Convenție, în domeniul penal și al procedurii penale, într-un cadru multilateral deschis tuturor părților contractante ale Convenției,

Considerând că în vederea eliminării obstacolelor de natură economică ce împiedică accesul la justiție și în vederea permiterii persoanelor dezavantajate din punct de vedere economic să-și valorifice mai bine drepturile în statele membre, este, de asemenea, de dorit să se extindă sistemul stabilit de Convenție și în domeniul asistenței judiciare și al consultației juridice în materie civilă și comercială,

---

* *Adoptat la Strasbourg la 15 martie 1978. A intrat în vigoare la 31 august 1979.*

România a aderat la Protocol prin Hotărârea Guvernului României nr. 153 din 7 martie 1991, publicat în „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 63 bis din 26 martie 1991.

Constatând că art. 1 paragraful 2 al Convenției prevede că două sau mai multe părți contractante pot conveni, în ceea ce le privește, extinderea sferei de aplicare a prezentei Convenții și în alte domenii decât cele indicate de Convenție,

Constatând că art. 3 paragraful 3 al Convenției prevede că două sau mai multe părți contractante pot conveni, în ceea ce le privește, extinderea sferei de aplicare a Convenției unor cereri emanând de la alte autorități decât cele judiciare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

ARTICOLUL 1

Părțile contractante se angajează să-și transmită, conform dispozițiilor Convenției, informații cu privire la dreptul lor material și procedural, la organizarea lor judiciară în domeniul penal, inclusiv al procuraturii, precum și cu privire la dreptul referitor la executarea măsurilor penale. Acest angajament se aplică oricărei proceduri vizând infracțiuni a căror urmărire intră, în momentul cererii informațiilor, în competența autorităților judiciare ale părții solicitante.

ARTICOLUL 2

Cererea de informații în probleme din domeniul la care se referă art. 1 poate:

a) să emane, dacă nu este formulată de către un tribunal, de la orice autoritate judiciară competentă în materie de urmărire penală sau de executare a sentințelor definitive și având autoritate de lucru judecat; și

b) să fie formulată nu numai în cazul în care procesul a fost efectiv pornit, ci și atunci când se preconizează pornirea acestuia.

CAPITOLUL II

ARTICOLUL 3

În cadrul angajamentului conținut în art. 1 paragraful 1 al Convenției, părțile contractante convin că cererea de informații poate:

a) să emane nu numai de la autoritatea judiciară, ci și de la orice autoritate sau persoană care acționează în cadrul sistemului oficial de asistență judiciară sau de consultații în domeniul juridic, în interesul unor persoane dezavantajate din punct de vedere economic, și

b) să fie formulată nu numai atunci când procesul a fost efectiv pornit, ci și atunci când se preconizează pornirea procesului.

ARTICOLUL 4

1. Oricare parte contractantă care nu a creat sau desemnat unu sau mai multe organe transmițătoare conform art. 2 paragraful 2 al Convenției, trebuie să-și creeze sau desemneze astfel de organe însărcinate cu transmiterea către organul primitor străin competent a tuturor cererilor de informații formulate în virtutea art. 3 al prezentului Protocol.

2. Oricare parte contractantă va comunica Secretarului general al Consiliului Europei denumirea și adresa organului sau organelor transmițătoare create sau desemnate în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.

CAPITOLUL III

ARTICOLUL 5

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că nu va fi legat decât prin dispozițiile capitolului I sau de cele ale capitolului II ale prezentului Protocol.

2. Oricare stat care a făcut o astfel de declarație va putea ulterior, în orice moment, să declare, pe calea unei notificări adresate Secretarului general al Consiliului Europei, că va fi legat prin ansamblul de dispoziții ale capitolelor I și II. Această notificare va produce efect de la data primirii.

3. Orice stat care este legat prin ansamblul de dispoziții ale capitolelor I și II va putea în orice moment să declare, pe calea unei notificări adresate Secretarului general al Consiliului Europei, că nu va mai fi legat decât prin dispozițiile capitolului I sau prin cele ale capitolului II. Această notificare va produce efect la șase luni după data primirii.

4. Dispozițiile capitolului I sau ale capitolului II se vor aplica numai între părțile contractante care sunt legate prin dispozițiile aceluiași capitol.

ARTICOLUL 6

1. Presentul Protocol este deschis semnării statelor membre ale Consiliului Europei, semnatare ale Convenției care pot deveni părți la Protocol, prin:

a) semnare fără rezerve de ratificare, acceptare sau aprobare;

b) semnare cu rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Nici un stat membru al Consiliului Europei nu va putea semna prezentul Protocol fără rezervă de ratificare, acceptare sau aprobare, sau să-l ratifice, să-l accepte sau să-i aprobe, fără a fi ratificat sau acceptat, simultan sau anterior, Convenția.

ARTICOLUL 7

1. Presentul Protocol va intra în vigoare după trei luni de la data la care trei state membre ale Consiliului Europei vor fi devenit părți la Protocol conform dispozițiilor art. 6.

2. Pentru oricare stat membru care îl va semna ulterior fără rezerva de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sau îl va ratifica, accepta sau aproba, Protocolul va intra în vigoare după trei luni de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 8

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice stat care a aderat la Convenție sau care a fost invitat să adere la ea va putea fi invitat de Comitetul de miniștri să adere și la prezentul Protocol.

2. Aderarea se va realiza prin depunerea la Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare care va produce efect după trei luni de la data depunerii.

ARTICOLUL 9

1. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de

acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile unde se va aplica prezentul Protocol.

2. Fiecare stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sau la orice dată ulterioară, să extindă aplicarea prezentului Protocol, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și de ale cărui relații internaționale răspunde sau în numele căruia este îndreptățit să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în declarația respectivă, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 10

1. Orice parte contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea Convenției implică în mod automat și denunțarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 11

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și statelor care au aderat la Convenție:

a) orice semnătură fără rezerva de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

b) orice semnătură sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării;

c) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

d) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, conform art. 7;

e) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 4;

f) orice declarație sau notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 5;

g) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 9 și orice retragere a unei astfel de declarații;

h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 10 și data la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care, subsemnatele, fiind autorizate în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 15 martie 1978, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii conforme cu originalul fiecărui stat semnatar și aderant.

Seria Tratatelor europene nr. 101

CONVENȚIA EUROPEANĂ CU PRIVIRE LA CONTROLUL ACHIZIȚIONĂRII ȘI DEȚINERII ARMELOR DE FOC DE CĂTRE PARTICULARI*)

Statele membre ale Consiliului European, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului European este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Luând în considerare amenințarea pe care o constituie folosirea crescândă a armelor de foc în scopuri criminale,

Conștiente de faptul că, adesea, aceste arme de foc sunt achiziționate în străinătate,

Dornice de a institui pe plan internațional metode eficace de control al circulației armelor de foc peste frontiere,

Conștiente de necesitatea de a evita măsuri de natură să îngreudească comerțul internațional licit sau care s-ar concretiza în controale, la frontiere, impracticabile sau excesiv de costisitoare, în contradicție cu obiectivele moderne ale libertății de circulație a bunurilor și persoanelor,

* Adoptată la Strasbourg la 28 iunie 1978. A intrat în vigoare la 1 iulie 1982.

România a ratificat-o prin Legea nr. 116 din 3 iulie 1997, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 143 din 8 iulie 1997.

Au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

DEFINIȚII ȘI DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

În scopurile prezentei Convenții:

a) termenul armă de foc are sensul care îi este atribuit în anexa nr. I la prezenta Convenție;

b) termenul persoană desemnează și o persoană juridică stabilită de teritoriul unei părți contractante;

c) termenul armurier desemnează o persoană a cărei activitate profesională constă, în totalitate sau în parte, în fabricarea, vânzarea, cumpărarea, schimbul sau închirierea armelor de foc;

d) termenul rezident desemnează o persoană având reședința obișnuită pe teritoriul unei părți contractante, în sensul Regulii nr. 9 din anexa la Rezoluția (72) 1 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 2

Părțile contractante se angajează să-și acorde reciproc asistență prin intermediul autorităților administrative corespunzătoare, în vederea reprimării traficului ilicit cu arme de foc și pentru căutarea și descoperirea armelor de foc transferate de pe teritoriul unui stat pe teritoriul altui stat.

ARTICOLUL 3

Fiecare parte contractantă este liberă de adopte legi și regulamente referitoare la armele de foc, cu condiția ca aceste legi și regulamente să nu fie incompatibile cu dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 4

Prezenta Convenție nu se aplică tranzacțiilor cu arme de foc în care toate părțile sunt state sau acționează în numele statului.

CAPITOLUL II

NOTIFICAREA TRANZACȚIILOR

ARTICOLUL 5

1. Dacă o armă de foc care se află pe teritoriul unei părți contractante este vândută, transferată sau cedată, cu orice titlu, unei persoane rezidente pe teritoriul unei alte părți contractante, prima parte contractantă va transmite o notificare celei de-a doua, conform modalităților prevăzute la art. 8 și 9.

2. Pentru aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol, fiecare parte contractantă va lua măsurile necesare, astfel încât fiecare persoană, care vinde, transferă sau cedează, cu orice titlu, o armă de foc ce se află pe teritoriul său, să furnizeze autorităților competente ale acestei părți contractante informații referitoare la tranzacție.

ARTICOLUL 6

Dacă o armă de foc care se află pe teritoriul unei părți contractante este transferată, în mod permanent și fără modificări de posesie, pe teritoriul unei alte părți contractante, prima parte contractantă va notifica acest fapt celei de-a doua, conform modalităților prevăzute la art. 8 și 9.

ARTICOLUL 7

Notificările la care se referă art. 5 și 6 vor fi comunicate și părților contractante pe teritoriul cărora tranzitează o armă de foc, în cazul în care statul de proveniență a acestei arme consideră utilă o asemenea informare.

ARTICOLUL 8

1. Notificările la care se referă art. 5, 6 și 7 vor fi făcute cât mai repede posibil. Părțile contractante se vor strădui ca notificarea să preceadă tranzacția sau transferul respectiv. Dacă nu se reușește acest lucru, notificarea va fi făcută cât mai curând după efectuarea tranzacției sau a transferului.

2. Notificările la care se referă art. 5, 6 și 7 vor preciza, îndeosebi;

a) identitatea, numărul de pașaport sau al documentului de identitate și adresa persoanei căreia îi

este vândută, transferată sau cedată arma în cauză, cu orice titlu, sau ale persoanei care transferă, de o manieră permanentă, o armă de foc pe teritoriul unei alte părți contractante, fără modificări ale posesiei;

b) tipul, marca și caracteristicile armei de foc respective, precum și numărul său sau orice alt semn distinctiv.

ARTICOLUL 9

1. Notificările la care se referă art. 5, 6 și 7 vor fi făcute între autoritățile naționale care sunt desemnate de către părțile contractante.

2. Dacă va fi cazul, notificările pot fi transmise prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (Interpol).

3. Fiecare stat va indica, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, autoritatea a căreia trebuie să îi fie adresate notificările. El va notifica fără întârziere Secretarului general al Consiliului Europei orice modificare ulterioară a identității autorității respective.

CAPITOLUL III

AUTORIZAREA DUBLĂ

ARTICOLUL 10

1. Fiecare parte contractantă va lua măsuri corespunzătoare pentru a garanta că nici o armă de foc care se găsește pe teritoriul său nu va fi vândută, transferată sau cedată, cu orice titlu, unei alte persoane care nu este rezidentă și care nu a obținut în prealabil autorizarea din partea autorităților competente ale sus-numitei părți contractante.

2. Această autorizare nu este acordată decât în cazul în care autoritățile competente sus-menționate s-au asigurat, mai întâi, că autoritățile părții contractante pe teritoriul căreia rezidează i-au acordat persoanei respective o autorizație referitoare la tranzacția în cauză.

3. Dacă această persoană dobândește posesia unei arme de foc pe teritoriul unei părți contractante în care se efectuează tranzacția, autorizația la care se referă paragraful 1 nu va fi acordată decât potrivit modalităților și condițiilor în care o autorizație va fi acordată pentru o

tranzacție între rezidenți ai părții contractante respective. Dacă arma de foc va fi exportată imediat, autoritățile la care se referă paragraful 1 sunt obligate doar să se asigure că autoritățile părții contractante în care rezidează persoana au autorizat această tranzacție, în mod special, sau asemenea tranzacții, în general.

4. Autorizațiile la care se referă paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol pot fi înlocuite cu un permis internațional.

ARTICOLUL 11

Fiecare stat, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, va preciza care dintre autoritățile sale este competentă să acorde autorizațiile la care se referă paragraful 2 al art. 10. El va notifica, fără întârziere, Secretarul general al Consiliului Europei orice modificare ulterioară a identității acestei autorități.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 12

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Ea va intra în vigoare, față de fiecare stat semnatar care îl va ratifica, îl va accepta sau îl va aproba ulterior, în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 13

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului să adere la prezenta Convenție. Decizia privind această invitație va fi

luată în conformitate cu art. 20 lit. d) al Statutului Consiliului Europei și va trebui să întrunească acordul unanim al statelor membre ale Consiliului Europei, care sunt părți contractante la Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, la Secretarul general al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare, care va produce efecte la 3 luni după data depunerii sale.

ARTICOLUL 14

1. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Fiecare stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și pentru care el asigură relațiile internaționale sau pentru care el este abilitat să-și asume angajamente.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragera va produce efecte la 6 luni de la data primirii unei asemenea notificări de către Secretarul general.

ARTICOLUL 15

1. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că va face uz de una sau de mai multe rezerve care figurează în anexa nr. II la prezenta Convenție.

2. Fiecare parte contractantă care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului precedent poate să o retragă, în total sau în parte, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei și care va produce efecte la data primirii sale.

3. Partea contractantă care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului 1 al prezentului articol nu poate pretinde aplicarea, de către o altă parte contractantă, a dispoziției care face obiectul rezervei; totuși ea poate, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să pretindă

aplicarea acestei dispoziții în măsura în care ea însăși a acceptat-o.

ARTICOLUL 16

1. Părțile contractante nu pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la problemele care fac obiectul prezentei Convenții decât pentru a completa dispozițiile acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor care sunt cuprinse în ea.

2. Totuși, dacă două sau mai multe părți contractante au stabilit sau sunt pe cale să-și stabilească relațiile pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim special propriu și care le impune obligații mai largi, ele au posibilitatea de a-și reglementa raporturile lor reciproce în materie, bazându-se exclusiv pe aceste sisteme, prin derogare de la dispozițiile prezentei Convenții.

3. Părțile contractante care vor ajunge să excludă din raporturile lor mutuale aplicarea prezentei Convenții, conform paragrafului 2 al prezentului articol, vor adresa în acest scop o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 17

1. Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei va urmări îndeplinirea prezentei Convenții și va facilita, în măsura în care va fi necesar, soluționarea amiabilă a oricărei dificultăți care ar putea apărea în aplicarea acesteia.

2. Comitetul European pentru Probleme Criminale poate, în lumina evoluțiilor tehnice, sociale și economice, să formuleze și să înainteze Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei propuneri pentru amendarea sau completarea dispozițiilor prezentei Convenții și, în special, pentru modificarea conținutului anexei nr. I.

ARTICOLUL 18

1. În caz de război sau de alte împrejurări excepționale, fiecare parte contractantă va putea stabili reguli care să deroge temporar de la dispozițiile prezentei Convenții și aplicabile imediat. Ea va notifica fără întârziere Secretarului general al Consiliului Europei o asemenea derogare, precum și încetarea ei.

2. Fiecare parte contractantă va putea denunța prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului

general al Consiliului Europei. O asemenea denunțare va produce efecte la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 19

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre al Consiliului Europei și fiecărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) fiecare semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform dispozițiilor art. 12 și 13;
- d) orice declarație sau notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al art. 9;
- e) orice declarație sau notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 11;
- f) orice declarație sau notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 14;
- g) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 15;
- h) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 15;
- i) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al art. 16 și referitoare la o legislație uniformă sau la un regim special;
- j) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al art. 18 și data la care, după caz, derogarea este făcută sau încetează;
- k) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 18 și data la care denunțarea va produce efecte.

Drept pentru care, subsemnații, autorizați legal în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg la 28 iunie 1978, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei, Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată de pe Convenție fiecăruia dintre statele semnatare și aderente.

ANEXA Nr. 1

A. În scopurile prezentei Convenții, termenul armă de foc desemnează:

1. fiecare obiect care: (i) este conceput sau adaptat, pentru a servi ca armă prin care un plumb, un glonț ori un alt proiectil sau o substanță nocivă gazoasă, lichidă ori în altă stare poate fi descărcată cu ajutorul unei presiuni explozive, gazoase sau atmosferice sau prin intermediul altor agenți propulsori; și (ii) corespunde uneia dintre descrierile specifice următoare, fiind înțeles că alin. a)–f) inclusiv și h) nu cuprind decât obiectele cu propulsie explozivă:

- a) arme automate;
- b) arme scurte semiautomate sau cu repetiție ori cu un singur foc;
- c) arme lungi semiautomate sau cu repetiție cu cel puțin o țeavă ghintuită;
- d) arme lungi cu un foc, cu cel puțin o țeavă ghintuită;
- e) arme lungi semiautomate sau cu repetiție, doar cu țeavă (țevi) lisă (lise);
- f) lansator de rachete portative;
- g) orice armă sau alt instrument astfel conceput încât să cauzeze un pericol pentru viața sau sănătatea persoanelor, prin proiectarea substanțelor stupefiante, toxice și corosive;
- h) lansator de flăcări destinat atacului sau apărării;
- i) arme lungi cu un foc, doar cu țeavă (țevi) lisă (lise);
- j) arme lungi cu propulsare cu gaz;
- k) arme scurte cu propulsare cu gaz;
- l) arme lungi cu propulsare cu aer comprimat;
- m) arme scurte cu propulsare cu aer comprimat;
- n) arme care trag proiectile propulsate doar printr-un resort,

cu condiția să fie exclus din acest paragraf 1 fiecare obiect care ar fi altfel inclus aici, dar care:

- (i) a fost făcut definitiv impropriu utilizării;
- (ii) nu este supus, în țara de proveniență, controlului datorită puterii sale reduse;
- (iii) este conceput în scopuri de alarmă, de semnalizare, de salvare, de sacrificare de animale, de vânatoare sau de pescuit cu harpon ori destinat unor scopuri industriale sau tehnice, cu condiția ca acesta să nu poată fi folosit decât în aceste scopuri precise;
- (iv) nu este supus, în țara de proveniență, unui control datorită vechimii sale;

2. mecanismul de propulsare, camera, butoișul sau țeava fiecărui obiect inclus în paragraful 1 de mai sus;

3. fiecare muniție expres destinată a fi descărcată printr-un obiect cuprins în alin. a)–f) inclusiv, i), j), k) sau n) din paragraful 1 de mai sus și orice substanță sau materie expres destinată a fi descărcată printr-un instrument cuprins în alin. g) al paragrafului 1 de mai sus;

4. telescoapele far sau telescoapele cu amplificator electronic pentru lumină infraroșie sau lumină reziduală, cu condiția să fie destinate montării pe un obiect inclus în paragraful 1 de mai sus;

5. un amortizor destinat a fi montat pe un obiect cuprins în paragraful 1 de mai sus;

6. orice grenadă, bombă sau alt proiectil ce conține un dispozitiv exploziv sau incendiar.

B. În scopurile prezentei anexe:

a) armă automată desemnează o armă care poate trage rafale de fiecare dată când este acționat trăgaciul;

b) armă semiautomată desemnează o armă care trage un proiectil de fiecare dată când este acționat trăgaciul;

c) armă cu repetiție desemnează o armă la care, pe lângă trăgaci, trebuie să fie manipulat un mecanism de fiecare dată când se folosește arma;

d) armă cu foc desemnează o armă a cărei țevă sau ale cărei țevi trebuie să fie încărcate înaintea fiecărui foc;

e) armă scurtă desemnează o armă a cărei țevă nu depășește 30 cm sau a cărei lungime totală nu depășește 60 cm;

f) armă lungă desemnează o armă a cărei țevă depășește 30 cm sau a cărei lungime totală depășește 60 cm.

ANEXA Nr. II

Fiecare stat poate declara că își rezervă dreptul:

a) de a nu aplica dispozițiile cap. II al prezentei Convenții, în privința unuia sau mai multor obiecte incluse în alin. i)–n) inclusiv ale paragrafului 1 sau în paragrafele 2, 3, 4, 5 sau 6 ale anexei nr. I din prezenta Convenție;

b) de a nu aplica dispozițiile cap. III al prezentei Convenții;

c) de a nu aplica dispozițiile cap. III al prezentei Convenții, în privința unuia sau mai multor obiecte cuprinse în alin. i)–n) inclusiv ale paragrafului 1 sau în paragrafele 2, 3, 4, 5 sau 6 ale anexei nr. I la prezenta Convenție;

d) de a nu aplica dispozițiile cap. III al prezentei Convenții la tranzacțiile între armurierii rezidenți pe teritoriile a două părți contractante.

Seria Tratatelor europene nr. 112

CONVENȚIA ASUPRA TRANSFERĂRII PERSOANELOR CONDAMNATE*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Dornice să dezvolte mai mult cooperarea internațională în materie penală,

Considerând că această cooperare trebuie să servească intereselor unei bune administrări a justiției și să favorizeze reintegrarea socială a persoanelor condamnate,

Considerând că aceste obiective impun ca străinii, care sunt privați de libertate ca urmare a unei infracțiuni penale, să aibă posibilitatea de a-și ispăși condamnarea în mediul lor social de origine,

Considerând că cel mai bun mijloc de a se ajunge la aceasta este de a-i transfera în propriile lor țări,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Definiții

În înțelesul prezentei Convenții, expresiile:

a) *condamnare* desemnează orice pedeapsă sau măsură privativă de libertate, pronunțată de către un judecător pentru o durată limitată sau nedeterminată în temeiul unei infracțiuni penale;

b) *hotărâre* desemnează o hotărâre judecătorească prin care se pronunță o condamnare;

c) *statul de condamnare* desemnează statul unde a fost condamnată persoana care poate fi transferată sau care deja a fost transferată;

---

* Adoptată la Strasbourg la 21 martie 1983. A intrat în vigoare la 1 iulie 1985. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 76 din 12 iulie 1996, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 154 din 19 iulie 1996.

d) *statul de executare* desemnează statul către care condamnatul poate fi transferat sau a fost deja transferat, în vederea executării condamnării sale.

ARTICOLUL 2

Principii generale

1. Părțile se angajează să-și acorde reciproc, în condițiile prevăzute prin prezenta Convenție, cooperarea cea mai largă posibil în materia transferării persoanelor condamnate.

2. O persoană condamnată pe teritoriul unei părți poate, în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții, să fie transferată pe teritoriul altei părți, pentru a executa aici condamnarea care i-a fost aplicată. În acest scop, ea își poate exprima, fie pe lângă statul de condamnare, fie pe lângă statul de executare, dorința de a fi transferată în temeiul prezentei Convenții.

3. Transferarea poate fi cerută fie de către statul de condamnare, fie de către statul de executare.

ARTICOLUL 3

Condițiile transferării

1. O transferare nu poate avea loc în termenii prezentei Convenții decât în condițiile următoare:

a) condamnatul trebuie să fie resortisant al statului de executare;

b) hotărârea trebuie să fie definitivă;

c) durata condamnării pe care cel condamnat o mai are încă de executat trebuie să fie de cel puțin 6 luni la data primirii cererii de transferare sau să fie nedeterminată;

d) transferul este consimțit de către persoana condamnată sau, dacă în raport cu vârsta sau cu starea fizică ori mintală a acesteia unul dintre cele două state consideră necesar, de către reprezentantul persoanei;

e) acțiunile sau omisiunile care au dat naștere condamnării trebuie să constituie o infracțiune penală în raport cu dreptul statului de executare sau ar trebui să constituie o astfel de infracțiune, dacă ar fi survenit pe teritoriul său; și

f) statul de condamnare și statul de executare trebuie să se pună de acord asupra acestei transferări.

2. În cazuri excepționale, unele părți pot conveni o transferare chiar dacă durata condamnării pe care cel condamnat o are încă de executat este inferioară celei prevăzute la paragraful 1 c).

3. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să indice printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că înțelege să excludă aplicarea vreuneia dintre procedurile prevăzute la art. 9 paragraful 1 a) și b) în relațiile sale cu celelalte părți.

4. Orice stat poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să definească, în ceea ce-l privește, termenul *resortisant* în înțelesul prezentei Convenții.

ARTICOLUL 4

Obligația de a furniza informații

1. Orice condamnat căruia i se pot aplica prevederile prezentei Convenții trebuie să fie informat de către statul de condamnare despre conținutul exact al prezentei Convenții.

2. Dacă condamnatul și-a exprimat, pe lângă statul de condamnare, dorința de a fi transferat în temeiul prezentei Convenții, acest stat trebuie să informeze despre aceasta statul de executare cât mai curând posibil, după rămânerea definitivă a hotărârii.

3. Informațiile trebuie să cuprindă:

- a) numele, data și locul nașterii condamnatului;
- b) dacă este cazul, adresa sa în statul de executare;
- c) o prezentare a faptelor care au atras condamnarea;
- d) natura, durata și data începerii executării condamnării.

4. Dacă condamnatul și-a exprimat, pe lângă statul de executare, dorința de a fi transferat în temeiul prezentei Convenții, statul de condamnare comunică acestui stat, la cererea sa, informațiile prevăzute la paragraful 3 de mai sus.

5. Condamnatul trebuie să fie informat în scris despre orice demers întreprins de către statul de condamnare sau de către statul de executare în aplicarea paragrafelor precedente, ca și despre orice hotărâre luată de către vreunul dintre cele două state cu privire la o cerere de transferare.

ARTICOLUL 5

Cereri și răspunsuri

1. Cererile de transferare și răspunsurile trebuie formulate în scris.

2. Aceste cereri trebuie să fie adresate de către Ministerul de Justiție al statului solicitant Ministerului de Justiție al statului solicitat. Răspunsurile trebuie comunicate pe aceleași căi.

3. Orice parte poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să indice faptul că ea va utiliza alte căi de comunicare.

4. Statul solicitat trebuie să informeze statul solicitant, în cel mai scurt timp, despre hotărârea sa de a accepta sau de a refuza transferarea cerută.

ARTICOLUL 6

Înscrisurile ajutătoare

1. Statul de executare trebuie, la cererea statului de condamnare, să furnizeze acestuia din urmă:

a) un document sau o declarație care să indice că persoana condamnată este resortisant al aceluși stat;

b) o copie de pe dispozițiile legale ale statului de execuție din care să rezulte că acțiunile sau omisiunile care au dat loc condamnării în statul de condamnare constituie o infracțiune penală în raport cu dreptul statului de execuție sau ar constitui o astfel de infracțiune, dacă ele ar surveni pe teritoriul său;

c) o declarație conținând informațiile prevăzute la art. 9 paragraful 2.

2. Dacă se cere o transferare, statul de condamnare trebuie să furnizeze statului de execuție următoarele documente, cu excepția cazului în care unul sau celălalt dintre cele două state ar fi indicat deja că el nu și-ar da acordul la transferare:

a) o copie, certificată pentru conformitate, de pe hotărâre și de pe dispozițiile legale aplicabile;

b) indicarea duratei condamnării deja executate, inclusiv informații asupra oricărei detenții provizorii, reduceri a pedepsei sau altui act privind executarea condamnării;

c) o declarație constatând consimțământul la transferare, așa cum se prevede în art. 3 paragraful 1 d);

d) de fiecare dată când va fi cazul, orice raport medical sau social despre condamnat, orice informație asupra tratamentului său în statul de condamnare și orice recomandare pentru continuarea tratamentului său în statul de executare.

3. Statul de condamnare și statul de executare pot, atât unul cât și celălalt, să solicite primirea oricăruia dintre documentele sau declarațiile prevăzute la paragrafele 1 și 2 de mai sus, înainte de a face o cerere de transferare sau de a lua hotărârea de acceptare sau de refuzare a transferării.

ARTICOLUL 7

Consimțământ și verificare

1. Statul de condamnare va proceda în așa fel încât persoana care trebuie să-și dea consimțământul la transferare în temeiul art. 3 paragraful 1 d) să o facă de bunăvoie și în deplină cunoștință de consecințele juridice care decurg din aceasta. Procedura de urmat cu privire la aceasta va fi guvernată de legea statului de condamnare.

2. Statul de condamnare trebuie să dea statului de executare posibilitatea să verifice, prin intermediul unui consul sau al altui funcționar desemnat de acord cu statul de executare, că acest consimțământ a fost dat în condițiile prevăzute în paragraful precedent.

ARTICOLUL 8

Consecințele transferării pentru statul de condamnare

1. Preluarea în sarcină a condamnatului de către autoritățile statului de executare are drept efect suspendarea executării condamnării în statul de condamnare.

2. Statul de condamnare nu mai poate executa condamnarea atunci când statul de executare consideră executarea condamnării ca fiind terminată.

ARTICOLUL 9

Consecințele transferării pentru statul de executare

1. Autoritățile competente ale statului de executare sunt datoare:

a) fie să continue executarea condamnării imediat sau în baza unei hotărâri judiciare sau administrative, în condițiile enunțate la art. 10;

b) fie să schimbe condamnarea, printr-o hotărâre a acestui stat, dată într-o procedură judiciară sau administrativă, înlocuind astfel sancțiunea aplicată în statul de condamnare printr-o sancțiune prevăzută de

legislația statului de executare pentru aceeași infracțiune, în condițiile enunțate la art. 11.

2. Statul de executare trebuie, dacă cererea i-a fost făcută, să indice statului de condamnare, înainte de transferarea persoanei condamnate, care anume dintre aceste proceduri o va urma.

3. Executarea condamnării este guvernată de legea statului de executare și acest stat este singurul competent pentru a lua toate hotărârile corespunzătoare.

4. Orice stat al cărui drept intern împiedică să fie folosită vreuna dintre procedurile prevăzute la paragraful 1 pentru a se executa măsurile al căror obiect îl formează, pe teritoriul unei alte părți, persoane care, ținând seama de starea lor mintală, au fost declarate penalmente iresponsabile pentru săvârșirea unei infracțiuni, și care este dispus să ia în sarcină aceste persoane în vederea continuării tratamentului lor, poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului European, să indice procedurile pe care înțelege să le urmeze în aceste cazuri.

ARTICOLUL 10

Continuarea executării

1. În caz de continuare a executării, statul de executare este legat de natura juridică și durata sancțiunii așa cum rezultă ele din condamnare.

2. Totuși, dacă natura sau durata acestei sancțiuni este incompatibilă cu legislația statului de executare, sau dacă legislația acestui stat o impune, statul de executare poate, prin hotărâre judiciară sau administrativă să adapteze această sacțiune la pedeapsa ori măsura prevăzută de propria sa lege pentru infracțiuni de aceeași natură. Această pedeapsă sau măsură corespunde, atât cât este posibil, în ceea ce privește natura sa, celei aplicate prin condamnarea de executat. Ea nu poate să agraveze prin natura sau durata sa sancțiunea pronunțată în statul de condamnare, nici să depășească maximul prevăzut prin legea statului de executare.

ARTICOLUL 11

Schimbarea condamnării

1. În cazul schimbării condamnării, se aplică procedura prevăzută de legislația statului de executare. Din momentul schimbării, autoritatea competentă:

a) va fi legată de constatarea faptelor în măsura în care acestea figurează în mod explicit sau implicit în hotărârea pronunțată în statul de condamnare;

b) nu va putea schimba o sancțiune privativă de libertate printr-o sancțiune pecuniară;

c) va deduce integral din pedeapsă perioada de privațiune de libertate deja executată de către condamnat; și

d) nu va agrava situația penală a condamnatului și nu va fi ținută de limita inferioară a sancțiunii eventual prevăzute de legislația statului de condamnare pentru infracțiunea sau infracțiunile săvârșite.

2. Atunci când procedura de schimbare are loc după transferarea persoanei condamnate, statul de executare va menține acea persoană în detenție sau va lua alte măsuri în scopul de a asigura prezența ei în statul de executare până la finalizarea acestei proceduri.

ARTICOLUL 12

Grațierea, amnistia, comutarea

Fiecare parte poate acorda grațierea, amnistia sau comutarea pedepsei în conformitate cu Constituția sa sau cu celelalte reglementări juridice ale sale.

ARTICOLUL 13

Revizuirea hotărârii

Nu mai statul de condamnare are dreptul de a statua asupra oricărei forme de recurs vizând revizuirea hotărârii.

ARTICOLUL 14

Încetarea executării

Statul de executare trebuie să pună capăt executării condamnării de îndată ce a fost informat de către statul de condamnare despre orice hotărâre sau măsură care are ca efect înlăturarea caracterului executoriu al condamnării.

ARTICOLUL 15

Informații privind executarea

Statul de executare va furniza informații statului de condamnare în ce privește executarea condamnării:

- a) atunci când consideră încheiată executarea condamnării;
- b) în cazul în care condamnatul evadează înainte ca executarea condamnării să fi luat sfârșit; sau
- c) dacă statul de condamnare îi solicită un raport special.

ARTICOLUL 16

Tranzitul

1. O parte trebuie, în conformitate cu propria sa legislație, să consimtă la o cerere de tranzit al unui condamnat pe teritoriul său, dacă cererea a fost formulată de către o altă parte care ea însăși s-a înțeles cu o altă parte sau cu un stat terț asupra transferării unui condamnat spre sau dinspre teritoriul său.

2. O parte poate refuza să acorde tranzitul:

a) dacă condamnatul este unul dintre resortisanții săi; sau

b) dacă infracțiunea care a dat loc la condamnare nu constituie infracțiune conform legislației sale.

3. Cererile de tranzit și răspunsurile trebuie comunicate pe căile menționate prin dispozițiile art. 5 paragrafele 2 și 3.

4. O parte poate consimți la o cerere de tranzit al unui condamnat pe teritoriul său, formulată de către un stat terț, dacă acesta din urmă a convenit cu o altă parte asupra transferării spre sau dinspre teritoriul său.

5. Partea căreia îi este cerută tranzitarea poate menține condamnatul în detenție pe perioada strict necesară tranzitării teritoriului ei.

6. Partea solicitată să acorde tranzitul poate fi invitată să dea asigurarea că persoana condamnată nu va fi nici urmărită, nici deținută, sub rezerva aplicării paragrafului precedent, nici supusă vreunei alte restricții a libertății sale individuale pe teritoriul statului de tranzit, pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului de condamnare.

7. Nici o cerere de tranzit nu este necesară, dacă se folosește calea aeriană pe deasupra teritoriului unei părți și nu este prevăzută nici o aterizare. Cu toate acestea, fiecare stat poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să pretindă a-i fi notificată orice tranzitare pe deasupra teritoriului său.

ARTICOLUL 17

Limbile folosite și cheltuielile

1. Informațiile, în temeiul art. 4 paragrafele 2–4, trebuie să fie făcute în limba părții căreia îi sunt adresate sau în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei.

2. Sub rezerva paragrafului 3 de mai jos, nici o traducere a cererilor de transferare sau a documentelor ajutătoare acestora nu este necesară.

3. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să pretindă ca cererile de transferare și înscrisurile ajutătoare să fie însoțite de o traducere în limba proprie sau într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, ori în aceea dintre aceste limbi pe care el o va indica. El poate, cu această ocazie, să declare că este dispus să accepte traduceri în orice altă limbă în plus față de limba oficială sau de limbile oficiale ale Consiliului Europei.

4. În afara excepției prevăzute la art. 6 paragraful 2 a), documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții nu au nevoie să fie certificate.

5. Cheltuielile ocazionate de aplicarea prezentei Convenții sunt în sarcina statului de executare, cu excepția cheltuielilor ocazionate exclusiv pe teritoriul statului de condamnare.

ARTICOLUL 18

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei și statelor nemembre care au participat la elaborarea ei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care trei state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor paragrafului 1.

3. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 19

Aderarea statelor membre

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după ce va fi consultat statele contractante, să invite orice stat nemembru al Consiliului și care nu este menționat în art. 18 paragraful 1 să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută în art. 20 lit. d) al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante având dreptul să ocupe un loc în comitet.

2. Pentru orice stat aderant, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 20

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se vor aplica prevederile prezentei Convenții.

2. Orice stat poate, în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 21

Aplicarea în timp

Przenta Convenție se va aplica executării condamnărilor pronunțate fie înainte, fie după intrarea sa în vigoare.

ARTICOLUL 22

Raporturile cu alte Convenții și Acorduri

1. Prezenta Convenție nu va aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din tratatele de extrădare și din alte tratate de cooperare internațională în materie penală, care prevăd transferarea deținuților în scop de confruntare sau de depunere de mărturie.

2. Atunci când două sau mai multe părți au încheiat sau vor încheia un acord sau un tratat asupra transferării condamnaților, ori atunci când au stabilit sau vor stabili în alt mod relațiilor lor în acest domeniu, ele vor avea facultatea să aplice sus-menționatul acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Convenții.

3. Prezenta Convenție nu va aduce atingere dreptului statelor care sunt părți la Convenția europeană asupra recunoașterii internaționale a hotărârilor represive de a încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale privind problemele reglementate prin această Convenție, pentru a-i completa dispozițiile sau pentru a facilita aplicarea principiilor din care ea se inspiră.

4. Dacă o cerere de transferare cade în domeniul de aplicare al prezentei Convenții și al Convenției europene asupra recunoașterii internaționale a hotărârilor represive sau al vreunui alt acord sau tratat asupra transferării condamnaților, statul solicitant trebuie, atunci când formulează cererea, să precizeze în temeiul cărui instrument este formulată cererea.

ARTICOLUL 23

Reglementarea amiabilă

Comitetul european pentru problemele criminale va urmări aplicarea prezentei Convenții și va facilita, la nevoie, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți de aplicare.

ARTICOLUL 24

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Cu toate acestea, prezenta Convenție va continua să se aplice executării condamnărilor persoanelor transferate în conformitate cu sus-menționata Convenție, înainte ca denunțarea să-și producă efectul.

ARTICOLUL 25

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, precum și oricărui alt stat care a aderat la aceasta:

a) orice semnătură;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 18 paragraful 2 și 3, art. 19 paragraful 2 și art. 20 paragrafele 2 și 3;

d) orice alt act, declarație, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept pentru care, subsemnatele, fiind special autorizate în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg la 21 martie 1983, în limbile franceză și engleză, cele două texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii de pe aceste texte, conforme cu originalul, fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

**PROTOCOL ADIȚIONAL
LA CONVENȚIA ASUPRA TRANSFERĂRII
PERSOANELOR CONDAMNATE***

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentului Protocol,

Dornice să faciliteze aplicarea Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate, care a fost deschisă spre semnare la Strasbourg la 21 martie 1983 (denumită în continuare *Convenție*), și, în special, să urmărească obiectivele enunțate de a servi intereselor unei bune administrări a justiției și de a favoriza reinsertia socială a persoanelor condamnate.

Conștiente de faptul că numeroase state nu își pot extrăda proprii cetățeni,

Considerând că este de dorit completarea Convenției în anumite privințe,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Dispoziții generale

1. Termenii și expresiile folosite în prezentul Protocol trebuie interpretate în sensul Convenției.

2. Dispozițiile Convenției sunt aplicabile în măsura în care sunt compatibile cu prevederile prezentului protocol.

ARTICOLUL 2

Persoanele evadate din statul de condamnare

---

* Adoptat la Strasbourg la 18 decembrie 1997.

România a ratificat Protocolul prin O.G. nr. 92 din 30 august 1999 publicat în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 425 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 511 din 4 octombrie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 643 din 15 octombrie 2001.

1. Atunci când un cetățean al uneia dintre părți, față de care o hotărâre de condamnare definitivă a fost pronunțată pe teritoriul unei alte părți, vizează să se sustragă executării sau urmăririi executării condamnării în statul de condamnare, refugiindu-se pe teritoriul primei părți înainte de a-și fi executat condamnarea, statul de condamnare poate să adreseze primei părți o cerere prin care să îl solicite ca aceasta să se ocupe de executarea condamnării.

2. Partea solicitată poate, la cererea părții solicitante, înainte de primirea documentelor în sprijinul cererii sau în așteptarea hotărârii privind cererea, să procedeze la arestarea persoanei condamnate sau să ia orice altă măsură corespunzătoare, menită să asigure că aceasta nu îi va părăsi teritoriul. Orice cerere în acest sens va fi însoțită de informațiile menționate în paragraful 3 al art. 4 din Convenție. Arestarea, cu acest titlu, a persoanei condamnate nu poate duce la agravarea situației sale penale.

3. Transferul executării condamnării nu necesită consimțământul persoanei condamnate.

ARTICOLUL 3

Persoane condamnate cărora li s-a aplicat măsura expulzării sau aceea a conducerii la frontieră

1. Statul de executare poate, la cererea statului de condamnare, sub rezerva aplicării prevederilor acestui articol, să își dea acordul pentru transferarea unei persoane condamnate fără consimțământul acesteia din urmă; atunci când condamnarea pronunțată împotriva acesteia sau o hotărâre administrativă luată ca urmare a acestei condamnări conține o măsură de expulzare ori de conducere la frontieră sau orice altă măsură, în virtutea căreia acestei persoane, o dată pusă în libertate, nu îi va mai fi permis să rămână pe teritoriul statului de condamnare.

2. Statul de executare nu își va da acordul în scopul paragrafului 1 decât după ce a luat în considerare avizul persoanei condamnate.

3. În scopul aplicării acestui articol statul de condamnare pune la dispoziție statului de executare:

a) o declarație conținând avizul persoanei condamnate, în privința transferării sale prevăzute; și

b) o copie de pe măsura de expulzare ori de conducere la frontieră sau de pe orice altă măsură, în baza căreia

persoanei condamnate, o dată pusă în libertate, nu îi va mai fi permisă șederea pe teritoriul statului de condamnare.

4. Orice persoană care a fost transferată în urma aplicării prevederilor acestui articol nu va fi nici urmărită, nici judecată și nici deținută în vederea executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță, nici nu va fi supusă oricărei alte îngrădiri a libertății sale individuale pentru un fapt oarecare anterior transferării, altul decât cel care a motivat condamnarea în curs de executare, cu excepția următoarelor cazuri:

a) când statul de condamnare o autorizează, o cerere va fi prezentată în acest scop, însoțită de actele doveditoare și de un proces-verbal judiciar, în care sunt consemnate declarațiile condamnatului; această autorizare va fi acordată atunci când infracțiunea pentru care a fost cerută ar atrage ea însăși extrădarea potrivit legislației statului de condamnare sau dacă extrădarea ar fi exclusă numai din cauza cuantumului pedepsei;

b) când persoana condamnată care a avut posibilitatea să părăsească teritoriul statului de executare nu a făcut acest lucru în termen de 45 de zile de la eliberarea sa definitivă sau când s-a reîntors pe teritoriul acestui stat după ce îl părăsise.

5. Statul de executare poate să ia măsurile necesare în conformitate cu legislația sa internă, inclusiv recurgerea la o procedură în lipsă în vederea întreruperii prescripției, dacă aceste măsuri nu contravin prevederilor paragrafului 4 al prezentului articol.

6. Orice stat contractant poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să arate că nu va lua în sarcină executarea condamnărilor în condițiile enunțate de prezentul articol.

ARTICOLUL 4

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și altor state semnatare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat, acceptat sau aprobat, simultan sau anterior, Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Presentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Pentru orice stat semnatar care va depune ulterior instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii.

ARTICOLUL 5

Aderarea

1. Orice stat nemembru care a aderat la Convenție va putea să adere la prezentul Protocol după intrarea lui în vigoare.

2. Pentru orice stat aderant Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare.

ARTICOLUL 6

Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prevederile prezentului Protocol.

2. Orice stat contractant poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Aplicare în timp

Prezentul Protocol se va aplica executării condamnărilor pronunțate fie înainte, fie după intrarea sa în vigoare.

ARTICOLUL 8

Denunțare

1. Orice stat contractant poate, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Cu toate acestea prezentul Protocol va continua să se aplice executării condamnărilor persoanelor transferate, în conformitate cu prevederile Convenției sau ale prezentului Protocol, înainte ca denunțarea să producă efecte.

4. Denunțarea Convenției atrage de plin drept pe cea a prezentului Protocol.

ARTICOLUL 9

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, tuturor semnatarilor, tuturor părților și oricărui alt stat care a fost invitat să adere la Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu art. 4 și 5;
- d) orice alt act, declarație, rectificare sau comunicare având legătură cu prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, fiind special autorizați în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Strasbourg la 18 decembrie 1997, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii de pe aceste texte, conforme cu originalul, fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, altor state semnatare ale Convenției și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

Seria Tratatelor europene nr. 141

CONVENȚIA PRIVIND SPĂLAREA, DESCOPERIREA, SECHESTRAREA ȘI CONFISCAREA PRODUSELOR INFRAȚIUNII*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și alte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Convînse de necesitatea de a aplica o politică penală comună urmărind protecția societății,

---

* *Adoptată la Strasbourg la 9 noiembrie 1990. A intrat în vigoare la 1 septembrie 1990.*

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 263 din 15 mai 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 353 din 28 mai 2002.

România a formulat următoarele declarații:

1. În baza art. 14 alin. 3:

„Dispoziția prevăzută la art. 14 alin. 2 se aplică sub rezerva principiilor constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului juridic român.“

2. În baza art. 21 alin. 2:

„Notificarea actelor judiciare se va efectua numai prin intermediul autorității centrale, care este Ministerul Justiției. În cazul cererilor de asistență pentru cauzele aflate în cursul urmăririi penale, notificarea se va efectua prin intermediul Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție“.

3. În baza art. 25 alin. 3:

„Cererea adresată României și documentele anexate la aceasta vor trebui să fie însoțite de o traducere în limba română și în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei.“

4. În baza art. 32 alin. 2:

„Informațiile sau elementele de probă furnizate în baza cap. III al Convenției nu vor putea fi folosite sau transmise, fără consimțământul său prealabil, de către autoritățile părții solicitante, în scopul investigațiilor sau al altor proceduri decât cele precizate în cerere.“

5. În baza art. 23 alin. 2:

„Autoritățile centrale române desemnate să aplice prevederile cap. III sunt:

Ministerul Justiției, Str. Apolodor nr. 17, sectorul 5, București, România

Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Str. Splaiul Independenței nr. 202A, sectorul 6, București, România

Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliției, Șos. Ștefan cel Mare nr. 13–15, sectorul 2, București, România

Ministerul Finanțelor Publice, Str. Apolodor nr. 17, sectorul 5, București, România

Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, Bd. Libertății nr. 14, sectorul 5, București, România

Considerând că lupta contra criminalității grave, care este din ce în ce mai mult o problemă internațională, impune folosirea unei metode moderne și eficiente la nivel internațional.

Estimând că una dintre aceste metode constă în privarea delicvenților de produsele infracțiunii,

Considerând că în scopul atingerii acestui obiectiv trebuie în aceeași măsură să se pună în aplicare un sistem satisfăcător de cooperare internațională.

Au convenit cu privire la următoarele:

CAPITOLUL I

TERMINOLOGIE

ARTICOLUL 1

Terminologie

În sensul prezentei Convenții, expresia:

a) *produs* desemnează orice avantaj economic obținut din infracțiuni. Acest avantaj poate consta în orice bun, astfel cum este definit la lit. b) a prezentului articol;

b) *bun* înseamnă un bun de orice natură, corporal sau necorporal, mobil sau imobil, precum și actele juridice sau documentele atestând un titlu sau un drept cu privire la un bun;

c) *instrument* desemnează orice obiecte folosite sau destinate a fi folosite în orice modalitate, în totalitate sau în parte, pentru a comite una sau mai multe infracțiuni;

d) *confiscare* desemnează o măsură ordonată de către o instanță judecătorească ca urmare a unei proceduri referitoare la una sau la mai multe infracțiuni, măsură care conduce la privarea permanentă de acel bun;

e) *infracțiune principală* desemnează orice infracțiune în urma căreia produsele sunt rezultate și susceptibile de a deveni obiectul unei infracțiuni conform art. 6.

CAPITOLUL II

MĂSURI CE POT FI LUATE LA NIVEL NAȚIONAL

ARTICOLUL 2

Măsuri de confiscare

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se dovedesc necesare pentru a-i permite să confiște

instrumente și produse sau bunuri a căror valoare corespunde acestor produse.

2. Fiecare parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să declare că alin. 1 al prezentului articol nu se aplică decât infracțiunilor sau categoriilor de infracțiuni precizate în declarație.

ARTICOLUL 3

Măsuri de investigare și măsuri provizorii

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se dovedesc necesare pentru a-i permite să identifice și să urmărească bunurile supuse confiscării conform art. 2 alin. 1 și să prevină orice operațiune, orice transfer sau orice înstrăinare cu privire la aceste bunuri.

ARTICOLUL 4

Competențe și tehnici speciale de investigare

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se dovedesc necesare pentru a împuternici instanțele sau alte autorități competente să dispună accesul și ridicarea dosarelor bancare, financiare sau comerciale, în scopul de a pune în aplicare măsurile vizate la art. 2 și 3. O parte nu va putea invoca secretul bancar pentru a refuza să dea curs dispozițiilor prezentului articol.

2. Fiecare parte are în vedere adoptarea măsurilor legislative și a celor care se dovedesc necesare pentru a-și permite să folosească tehnici speciale de investigare care să ușureze identificarea și urmărirea produsului, precum și strângerea probelor aferente acestuia. Dintre aceste tehnici pot fi menționate dispozițiile de supraveghere a conturilor bancare, punerea sub observație, interceptarea telecomunicațiilor, accesul la sisteme informatizate și dispozițiile prin care se solicită punerea la dispoziție a documentelor stabilite.

ARTICOLUL 5

Recursuri judiciare

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a face în așa fel încât persoanele afectate de măsurile prevăzute la art. 2 și 3 să dispună de posibilitatea de a avea acces efectiv la justiție pentru a-și apăra drepturile.

ARTICOLUL 6

Infrațiuni de spălare a banilor

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se dovedesc necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, următoarelor fapte, atunci când sunt comise cu intenție:

a) transformarea sau transferul bunurilor de către o persoană care cunoaște că aceste bunuri constituie produse, în scopul de a disimula sau a ascunde originea ilicită a acestor bunuri ori de a ajuta orice persoană care este implicată în comiterea infracțiunii principale să se sustragă de la consecințele juridice ale faptelor sale;

b) disimularea sau ascunderea naturii, originii, amplasării, dispunerii, mișcării ori a proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor relative la acestea, despre care autorul știe că aceste bunuri constituie produse;

și, sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

c) achiziționarea, deținerea sau folosirea bunurilor despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse;

d) participarea la una dintre infracțiunile stabilite conform prezentului articol sau la orice formă de asociere, înțelegere, orice tentativă ori complicitate prin oferirea unei asistențe, unui ajutor sau sfaturi în vederea comiterii sale.

2. În scopul punerii în practică sau aplicării alin. 1 al prezentului articol:

a) faptul că infracțiunea principală este sau nu de competența jurisdicției penale a statului parte nu are relevanță;

b) se poate prevedea că infracțiunile enunțate în acest alineat nu se aplică autorilor infracțiunii principale;

c) cunoașterea, intenția sau motivația necesară ca element al uneia dintre infracțiunile prevăzute în acest alineat se poate deduce din circumstanțele obiective ale faptelor.

3. Fiecare parte poate să adopte măsurile pe care le consideră necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unei părți din faptele prevăzute la alin. 1 în unul sau în toate cazurile următoare, când autorul:

a) trebuia să prezume că bunul constituie un produs al infracțiunii;

b) a acționat în scop lucrativ (profitabil);
c) a acționat pentru a facilita continuarea unei activități infracționale.

4. Fiecare parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să declare că alin. 1 al prezentului articol se aplică numai infracțiunilor principale sau categoriilor de infracțiuni principale precizate în acea declarație.

CAPITOLUL III

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

SECȚIUNEA 1

Principii de cooperare internațională

ARTICOLUL 7

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

1. Părțile cooperează în cea mai mare măsură posibilă unele cu celelalte în scopul cercetării și al procedurilor care vizează confiscarea instrumentelor și produselor.

2. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se vor dovedi necesare pentru a-i permite să răspundă în condițiile prevăzute în acest capitol cererilor:

a) de confiscare a bunurilor specifice reprezentând produse sau instrumente, precum și de confiscare a produselor constând în obligația de a plăti o sumă de bani corespunzătoare valorii produsului;

b) de asistență în scopul cercetării și luării măsurilor provizorii referitoare la orice formă de confiscare prevăzută la lit. a) de mai sus.

SECȚIUNEA a 2-a

Asistența reciprocă în faza cercetării penale

ARTICOLUL 8

Obligația de asistență reciprocă

Părțile își acordă, la cerere, asistența reciprocă cea mai largă posibilă pentru identificarea și descoperirea

instrumentelor, produselor și altor bunuri susceptibile de confiscare. Această asistență va consta în special în orice măsură referitoare la aducerea și punerea în siguranță a elementelor de probă privind existența bunurilor susmenționate, amplasarea sau mutarea acestora, natura lor, statutul juridic ori valoarea acestora.

ARTICOLUL 9

Realizarea asistenței reciproce

Asistența reciprocă prevăzută la art. 8 se va realiza conform dreptului intern al părții solicitate și în baza acestuia și conform procedurilor previzate în cerere, în măsura în care ele nu sunt incompatibile cu acest drept intern.

ARTICOLUL 10

Transmiterea spontană de informații

Fără a prejudicia propriile sale cercetări sau proceduri, o parte poate, fără cerere prealabilă, să transmită unei alte părți informații asupra instrumentelor și produselor când apreciază că prin comunicarea acestor informații ar putea ajuta partea destinatară să inițieze sau ar putea duce la bun sfârșit cercetări ori proceduri sau când aceste informații ar putea conduce la formularea unei cereri de către această parte în baza prezentului capitol.

SECȚIUNEA a 3-a

Măsuri provizorii

ARTICOLUL 11

Obligația de a dispune măsuri provizorii

1. O parte ia, la cererea unei alte părți care a declanșat procedura penală sau o procedură în vederea confiscării, măsurile provizorii care se impun, cum ar fi blocarea sau indisponibilizarea conturilor bancare pentru a preveni orice operațiune, orice transfer sau orice înstrăinare cu privire la orice bun care ulterior poate fi obiect al unei cereri de confiscare sau care ar putea să îndreptățească o asemenea cerere.

2. O parte care a primit o cerere de confiscare conform art. 13, dacă s-a cerut aceasta, va lua măsurile menționate la alin. 1 al prezentului articol cu privire la orice bun care

face obiectul cererii sau care ar putea să îndreptățească o asemenea cerere.

ARTICOLUL 12

Executarea măsurilor provizorii

1. Măsurile provizorii prevăzute la art. 11 sunt executate conform dreptului intern al părții solicitate și în baza acestuia și conform procedurilor precizate în cerere, în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu acest drept intern.

2. Înainte de a ridica orice măsură provizorie luată conform prezentului articol, partea solicitată dă, dacă este posibil, părții solicitante posibilitatea de a-și exprima motivele sale în favoarea menținerii măsurii.

SECȚIUNEA a 4-a

Confiscarea

ARTICOLUL 13

Obligația de confiscare

1. O parte care a primit de la o altă parte o cerere de confiscare privind instrumente sau produse situate pe teritoriul său trebuie:

a) să execute o hotărâre de confiscare provenind de la o instanță a părții solicitante în ceea ce privește aceste instrumente ori produse; sau

b) să prezinte această cerere autorităților sale competente pentru a obține o hotărâre de confiscare și, dacă aceasta este acordată, să o execute.

2. În scopul aplicării alin. 1 lit. b) din prezentul articol, orice parte are, dacă este necesar, competența de a începe o procedură de confiscare în baza dreptului său intern.

3. Dispozițiile alin. 1 al acestui articol se aplică în mod egal confiscării constând în obligația de a plăti o sumă de bani corespunzătoare valorii produsului, dacă bunurile care sunt supuse confiscării se găsesc pe teritoriul părții solicitate. În astfel de cazuri, procedând la confiscare conform alin. 1, partea solicitată, dacă nu obține plata, determină acoperirea creanței sale asupra oricărui bun disponibil în acest scop.

4. Dacă o cerere de confiscare vizează un bun determinat, părțile pot conveni ca partea solicitată să

poată proceda la confiscare sub forma unei obligații de a plăti o sumă de bani corespunzând valorii bunului.

ARTICOLUL 14

Executarea confiscării

1. Procedurile care permit să se obțină executarea confiscării în baza art. 13 sunt guvernate de legea părții solicitate.

2. Partea solicitată este obligată să țină seama de faptele ce au fost constatate, astfel cum au fost expuse într-o decizie penală de condamnare sau în altă decizie judiciară a părții solicitante, sau în măsura în care aceasta se bazează implicit pe ele.

3. Fiecare parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să declare că alin. 2 al prezentului articol nu se aplică decât sub rezerva principiilor constituționale și conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic.

4. În cazul în care confiscarea constă în obligația de a plăti o sumă de bani, autoritatea competentă a părții solicitate convertește suma în devizele țării sale, la rata de schimb în vigoare, în momentul în care este luată hotărâre de a executa confiscarea.

5. În cazul prevăzut la art. 13 alin. 1 lit. a) numai partea solicitantă are dreptul de a hotărî referitor la orice cerere de revizuire a hotărârii de confiscare.

ARTICOLUL 15

Bunuri confiscate

Partea solicitată dispune, conform dreptului său intern, de toate bunurile confiscate de ea, cu excepția cazului în care s-a convenit altfel de către părțile în cauză.

ARTICOLUL 16

Dreptul de executare și valoarea maximă a bunurilor supuse confiscării

1. O cerere de confiscare făcută conform art. 13 nu va afecta dreptul părții solicitante de a executa ea însăși hotărârea de confiscare.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va putea fi interpretată ca fiind de natură să permită ca valoarea totală

a bunurilor confiscate să fie mai mare decât suma fixată prin hotărârea de confiscare. Dacă o parte constată că aceasta s-ar putea produce, părțile interesate vor proceda la consultări pentru a evita o asemenea consecință.

ARTICOLUL 17

Privarea de libertate

Partea solicitată nu poate dispune privarea de libertate și nici nu poate lua vreo măsură restrictivă de libertate ca urmare a cererii prezentate în baza art. 13, dacă partea solicitantă a precizat aceasta în cerere.

SECȚIUNEA a 5-a

Refuzul și amânarea cooperării

ARTICOLUL 18

Motive de refuz

1. Cooperarea în baza prezentului capitol poate fi refuzată în cazul în care:

a) măsura solicitată este contrară principiilor fundamentale ale ordinii juridice a părții solicitate; sau

b) executarea cererii riscă să aducă atingere suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale părții solicitate; sau

c) partea solicitată apreciază că importanța cazului la care se referă cererea nu justifică luarea măsurilor solicitate; sau

d) infracțiunea la care se referă cererea este o infracțiune politică ori fiscală; sau

e) partea solicitată consideră că măsura solicitată ar fi contrară principiului *ne bis in idem*; sau

f) infracțiunea la care se referă cererea nu ar fi o infracțiune conform dreptului părții solicitate, dacă fapta ar fi fost comisă pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa. Totuși acest motiv de refuz nu se aplică în cazul cooperării prevăzute în secțiunea a 2-a decât în măsura în care sprijinul solicitat implică măsuri coercitive.

2. Cooperarea prevăzută în secțiunea a 2-a, în măsura în care asistența solicitată implică măsuri coercitive, precum și cea prevăzută în secțiunea a 3-a din prezentul capitol pot fi refuzate și în cazul în care măsurile solicitate nu pot fi luate în baza dispozițiilor dreptului intern al

părții solicitate, în scopul cercetărilor sau procedurilor, dacă este vorba despre un caz similar pe plan intern.

3. Când în legislația părții solicitate se prevede acest lucru, cooperarea prevăzută în secțiunea a 2-a, în măsura în care asistența solicitată implică măsuri coercitive, și cooperarea prevăzută în secțiunea a 3-a din prezentul capitol pot fi, de asemenea, refuzate, în cazul în care măsurile solicitate sau orice alte măsuri având efecte asemănătoare nu vor fi autorizate de legislația părții solicitante sau dacă, în ceea ce privește autoritățile competente ale părții solicitante care acționează în materia infracțiunilor, cererea nu a fost autorizată de nici o altă autoritate judiciară, inclusiv Ministerul Public.

4. Cooperarea prevăzută în secțiunea a 4-a din prezentul capitol poate fi, de asemenea, refuzată dacă:

a) legislația părții solicitate nu prevede confiscarea pentru tipul de infracțiune pentru care s-a adresat cererea; sau

b) fără prejudicierea obligației menționate la art. 13 alin. 3, ea ar fi contrară principiilor dreptului intern al părții solicitate în ceea ce privește posibilitățile de confiscare referitoare la legăturile dintre o infracțiune și:

(i) un avantaj economic care poate fi asimilat cu produsul său; sau

(ii) bunuri care ar putea fi asimilate cu instrumente ale sale;

sau

c) în baza legislației părții solicitate, hotărârea de confiscare nu mai poate fi pronunțată sau executată deoarece s-a prescris; sau

d) cererea nu se referă la o condamnare anterioară, nici la o hotărâre cu caracter judiciar, nici la o declarație inclusă într-o asemenea hotărâre, declarație conform căreia una sau mai multe infracțiuni au fost comise și care este la baza hotărârii sau cererii de confiscare; sau

e) fie confiscarea nu este executorie în partea solicitantă, fie este încă susceptibilă de a fi supusă căilor ordinare de atac; sau

f) cererea se referă la o hotărâre de confiscare luată în absența persoanei împotriva căreia s-a luat hotărârea și dacă, potrivit părții solicitate, procedura inițiată de partea solicitantă și care a condus la adoptarea acestei hotărâri nu a satisfăcut drepturile minime la apărare recunoscute oricărei persoane acuzate de săvârșirea unei infracțiuni.

5. În sensul alin. 4 lit. f) din prezentul articol, o hotărâre nu este considerată ca fiind luată în absența acuzatului:

a) dacă a fost confirmată sau pronunțată după opoziția din partea celui interesat; sau

b) dacă decizia a fost pronunțată în apel, cu condiția ca apelul să fi fost introdus de către persoana interesată.

6. Atunci când se examinează, în sensul alin. 4 lit. f), dacă dreptul minim la apărare a fost respectat, partea solicitată va ține seama de faptul că persoana interesată a încercat în mod deliberat să se sustragă justiției sau că această persoană, având posibilitatea de a recurge la o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești pronunțate în absența sa, nu s-a folosit de această posibilitate. La fel se va proceda atunci când persoana interesată nu s-a prezentat și nici nu a cerut amânarea judecății, deși a fost legal citată.

7. O parte nu va putea invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul de a coopera astfel cum prevede acest capitol. Atunci când dreptul său intern prevede, o parte poate pretinde ca o cerere de cooperare care ar implica ridicarea secretului bancar să fie autorizată fie de către judecător, fie de către o altă autoritate judiciară, inclusiv de Ministerul Public, aceste autorități acționând în materia infracțiunilor.

8. Fără prejudicierea motivului de refuz prevăzut la alin. 1 lit. a) din prezentul articol:

a) faptul că persoana care face obiectul unei cercetări sau al unei hotărâri de confiscare dispuse de autoritățile părții solicitante este o persoană juridică nu poate fi invocat de partea solicitată ca un obstacol în calea oricărei colaborări în baza prezentului capitol;

b) faptul că persoana fizică împotriva căreia a fost luată o hotărâre de confiscare a produselor a decedat ulterior, precum și faptul că o persoană juridică împotriva căreia a fost luată o hotărâre de confiscare a produselor a fost dizolvată ulterior nu va putea fi invocat ca obstacol în vederea acordării asistenței prevăzute la art. 13 alin. 1 lit. a).

ARTICOLUL 19

Amânarea

Partea solicitată poate decide amânarea executării măsurilor solicitate printr-o cerere, dacă acestea riscă să aducă prejudicii cercetărilor sau procedurilor inițiate de autoritățile sale.

ARTICOLUL 20

Acceptarea parțială sau condiționată a unei cereri

Înainte de a refuza sau a amâna cooperarea în baza prezentului capitol, partea solicitată examinează, dacă este cazul după consultarea părții solicitante, dacă o poate accepta parțial sau sub rezerva unor condiții pe care le consideră necesare.

SECȚIUNEA a 6-a

Notificarea și protecția drepturilor terților

ARTICOLUL 21

Notificarea documentelor

1. Părțile își vor acorda reciproc sprijinul cel mai larg posibil pentru notificarea actelor judiciare cu privire la persoanele afectate de măsurile provizorii și de confiscare.

2. Nici o dispoziție a prezentului articol nu vizează să împiedice:

a) posibilitatea de a adresa acte judiciare pe canale poștale direct persoanelor care se află în străinătate;

b) posibilitatea ca persoanele oficiale din cadrul ministerelor, funcționarii sau alte persoane competente din partea de unde sunt transmise documentele să procedeze la notificarea și semnarea actelor judiciare direct prin intermediul autorităților consulare ale acestei părți sau prin grija oficialilor ministeriali, funcționarilor ori altor persoane competente ale părții de destinație, exceptând cazul în care partea de destinație face o declarație contrară Secretarului general al Consiliului Europei în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

3. Cu ocazia notificării în străinătate a actelor judiciare referitoare la persoane față de care s-au luat măsuri provizorii sau hotărâri de confiscare ordonate în partea de origine, această parte va informa persoanele în cauză cu privire la căile de atac în justiție prevăzute de legislația sa.

ARTICOLUL 22

Recunoașterea hotărârilor străine

1. Sesizată cu o cerere de cooperare conform secțiunilor a 3-a și a 4-a, partea solicitată va recunoaște

orice hotărâre judiciară luată în țara solicitantă în ceea ce privește drepturile revendicate de către terți.

2. Recunoașterea va putea fi refuzată:

a) dacă terții nu au avut posibilitatea suficientă de a-și valorifica drepturile; sau

b) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre deja luată în partea solicitată în aceeași problemă; sau

c) dacă ea este incompatibilă cu ordinea publică din partea solicitată; sau

d) dacă decizia a fost luată contrar dispozițiilor în materie de competență exclusivă prevăzută de dreptul părții solicitate.

SECȚIUNEA a 7-a

Procedură și alte reguli generale

ARTICOLUL 23

Autoritatea centrală

1. Părțile vor desemna o autoritate centrală sau, dacă este necesar, mai multe autorități însărcinate să trimită cererile formulate în baza prezentului capitol, să răspundă la acestea, să le execute sau să le transmită autorităților care au competența de a le executa.

2. Fiecare parte va comunica Secretarului general al Consiliului European, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, denumirea și adresa autorităților desemnate în aplicarea alin. 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 24

Correspondența directă

1. Autoritățile centrale vor comunica direct între ele.

2. În caz de urgență cererile și comunicările prevăzute în prezentul capitol pot fi trimise direct de către autoritățile judiciare, inclusiv de către Ministerul Public, ale părții solicitante către autoritățile corespunzătoare ale părții solicitate. Într-un astfel de caz o copie trebuie trimisă simultan autorității centrale a părții solicitate prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

3. Orice cerere sau comunicare formulată în aplicarea alin. 1 și 2 ale prezentului articol poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

4. Dacă o cerere este prezentată în baza alin. 2 și dacă autoritatea sesizată nu este competentă pentru a-i da curs, aceasta o va transmite autorității competente din țara sa și va informa direct partea solicitantă despre această situație.

5. Cererile sau comunicările prezentate în baza dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol, care nu implică măsuri coercitive, vor putea fi transmise direct de către autoritatea competentă a părții solicitante către autoritatea competentă a părții solicitate.

ARTICOLUL 25

Tipurile cererilor și limbile folosite

1. Toate cererile prevăzute în prezentul capitol vor fi făcute în scris. Este permisă folosirea mijloacelor moderne de telecomunicații, cum ar fi faxul.

2. Sub rezerva dispozițiilor alin. 3, traducerea cererilor sau a documentelor anexate nu va fi cerută.

3. Orice parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului, de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să își rezerve posibilitatea de a pretinde ca cererile și documentele anexate să fie însoțite de o traducere în propria limbă sau în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei ori în una dintre limbile pe care ea le va indica. Orice parte poate, cu această ocazie, să declare că este dispusă să accepte traduceri în orice altă limbă pe care o va indica. Celelalte părți pot aplica regula reciprocității.

ARTICOLUL 26

Legalizarea

Documentele transmise în aplicarea prezentului capitol nu sunt supuse formalităților de legalizare.

ARTICOLUL 27

Conținutul cererii

1. Orice cerere de cooperare prevăzută de prezentul capitol trebuie să precizeze:

- a) autoritatea de la care emană și autoritatea însărcinată să pună în aplicare cercetările sau procedurile;
- b) obiectul și motivul cererii;
- c) cauza, inclusiv faptele pertinente (cum ar fi: data, locul și circumstanțele infracțiunii) la care se referă

cercetările sau procedurile, exceptând cazurile cererii de notificare;

d) în măsura în care cooperarea implică măsuri coercitive:

(i) textul dispozițiilor legale sau, dacă nu este posibil, o prezentare a legii aplicabile; și

(ii) o indicație conform căreia măsura solicitată sau orice altă măsură având efecte similare ar putea fi luată pe teritoriul părții solicitante în virtutea propriei legislații;

e) dacă este necesar și în măsura posibilului:

(i) detalii privind persoana sau persoanele avute în vedere, incluzând numele, data și locul nașterii, cetățenia și locul unde se află, iar dacă este vorba despre o persoană juridică, sediul acesteia; și

(ii) bunurile în legătură cu care se solicită cooperarea, amplasarea acestora, legăturile cu persoana sau persoanele în cauză, orice legătură cu infracțiunea, precum și orice informație cu privire la interesele altei persoane cu privire la aceste bunuri; și

f) orice procedură specială pe care partea solicitantă o solicită.

2. Atunci când o cerere privind o măsură provizorie conform secțiunii a 3-a vizează punerea sub sechestru a unui bun care ar putea face obiectul unei hotărâri de confiscare constând în obligația de a plăti o sumă de bani, această cerere trebuie, de asemenea, să indice suma maximă care se dorește a fi recuperată cu privire la acest bun.

3. Pe lângă indicațiile menționate la alin. 1, orice cerere formulată în aplicarea secțiunii a 4-a trebuie să conțină:

a) în cazul art. 13 alin. 1 lit. a):

(i) o copie certificată potrivit legii de pe hotărârea de confiscare dată de tribunalul părții solicitante și precizarea motivelor care stau la baza hotărârii, dacă nu sunt indicate în hotărârea însăși;

(ii) o atestare din partea autorității competente a părții solicitante, conform căreia hotărârea de confiscare este executorie și nu este supusă căilor ordinare de atac;

(iii) informații privind măsura în care hotărârea trebuie să fie executată; și

(iv) informații cu privire la necesitatea de a lua măsuri provizorii;

b) în cazul art. 13 alin. 1 lit. b), o expunere a faptelor, invocată de partea solicitantă, care să fie suficientă pentru a permite părții solicitate să obțină o decizie în baza dreptului său intern;

c) atunci când terții au avut posibilitatea de a-și revendica drepturi, documente care să dovedească faptul că ei au avut această posibilitate.

ARTICOLUL 28

Vicii ale cererilor

1. Dacă cererea nu este conformă dispozițiilor prezentului capitol sau dacă informațiile nu sunt suficiente pentru a permite părții solicitate să ia o decizie cu privire la cerere, această parte poate solicita părții solicitante să își modifice cererea sau să o completeze cu informații suplimentare.

2. Partea solicitată poate fixa un termen pentru obținerea acestor modificări sau informații.

3. În perioada în care așteaptă obținerea modificărilor sau a informațiilor solicitate cu privire la o cerere prezentată în aplicarea secțiunii a 4-a din prezentul capitol, partea solicitată poate dispune orice măsură avută în vedere de secțiunile a 2-a și a 3-a din prezentul capitol.

ARTICOLUL 29

Concursul de cereri

1. Atunci când o parte solicitată primește mai mult decât o cerere, prezentată în baza secțiunilor a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, cu privire la aceeași persoană sau la aceleași bunuri, concursul de cereri nu împiedică partea solicitată să examineze cererile pentru care trebuie luate măsuri provizorii.

2. În cazul unui concurs de cereri prezentate în baza secțiunii a 4-a din prezentul capitol, partea solicitată va avea în vedere să consulte părțile solicitante.

ARTICOLUL 30

Obligația de motivare

Partea solicitată trebuie să motiveze orice hotărâre de refuz, de amânare sau de condiționare a oricărei cooperări solicitate în baza prezentului articol.

ARTICOLUL 31

Informare

1. Partea solicitată informează fără întârziere partea solicitantă:

a) despre măsurile luate imediat în baza unei cereri formulate în temeiul prezentului capitol;

b) despre rezultatul final al măsurilor luate ca urmare a cererii;

c) despre o hotărâre de refuz, de amânare sau de condiționare, totală sau parțială, în orice cooperare prevăzută de prezentul capitol;

d) despre orice împrejurări care fac imposibilă executarea măsurilor solicitate sau care sunt de natură să o întârzie în mod considerabil; și

e) în cazul măsurilor provizorii adoptate pe baza unei cereri formulate în aplicarea secțiunilor a 2-a și a 3-a din prezentul capitol, despre dispozițiile dreptului său intern care automat ar atrage ridicarea măsurii.

2. Partea solicitantă informează fără întârziere partea solicitată:

a) despre orice revizuire, decizie sau alt fapt care înlătură total ori parțial caracterul executoriu al hotărârii de confiscare;

b) despre orice schimbare, în fapt sau în drept, care ar face de acum înainte nejustificată orice acțiune întreprinsă în baza prezentului articol.

3. Când o parte solicită confiscarea bunurilor în mai multe părți, în baza aceleiași hotărâri de confiscare, ea va informa toate părțile în cauză cu privire la executarea hotărârii.

ARTICOLUL 32

Utilizarea restrânsă

1. Partea solicitată poate condiționa executarea unei cereri de faptul ca informațiile sau elementele de probă obținute să nu fie, fără consimțământul său prealabil, utilizate sau transmise de către autoritățile părții solicitante în scopul altor cercetări sau proceduri decât cele precizate în cerere.

2. Fiecare parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să declare că informațiile sau probele furnizate de aceasta în baza prezentului capitol nu vor putea, fără consimțământul său prealabil, să fie utilizate sau transmise de către autoritățile părții solicitate în scopuri de cercetare sau proceduri, altele decât cele precizate în cerere.

ARTICOLUL 33

Confidențialitatea

1. Partea solicitantă poate cere părții solicitate să păstreze confidențialitatea cererii și conținutului acesteia, cu excepția măsurilor necesare pentru executarea acesteia. Dacă partea solicitată nu se poate conforma acestei condiții de confidențialitate, va trebui să informeze partea solicitantă în cel mai scurt termen posibil.

2. Partea solicitantă trebuie, dacă i se cere, cu condiția ca cererea să nu fie contrară principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să păstreze confidențialitatea tuturor mijloacelor de probă, și a informațiilor comunicate de partea solicitată, mai puțin în măsura în care dezvăluirea lor este necesară cercetărilor sau procedurii descrise în cerere.

3. Sub rezerva dispozițiilor dreptului său intern, o parte care a primit spontan informații în baza art. 10 trebuie să se conformeze oricărei condiții de confidențialitate solicitate de partea care transmite informația. Dacă cealaltă parte nu se poate conforma unei asemenea condiții, ea trebuie să informeze despre această parte care transmite informația, în cel mai scurt termen.

ARTICOLUL 34

Cheltuieli

Cheltuielile obișnuite necesare pentru executarea unei cereri sunt în sarcina părții solicitate. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare se dovedesc necesare pentru a da curs unei cereri, părțile se pun de acord pentru a stabili condițiile în care cererea se va executa, precum și cu privire la modalitatea în care cheltuielile vor fi suportate.

ARTICOLUL 35

Daune-interese

1. Atunci când o acțiune privind responsabilitatea în materie de daune rezultând dintr-un act sau dintr-o omisiune în legătură cu cooperarea prevăzută în prezentul capitol a fost inițiată de către o persoană, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, asupra repartizării eventuale a reparațiilor datorate.

2. O parte căreia îi este adresată o cerere de despăgubire va informa fără întârziere cealaltă parte pentru a stabili dacă aceasta poate avea un interes în acest caz.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 36

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnarea statelor membre ale Consiliului Europei și statelor nemembre care au participat la elaborarea ei. Aceste state își vor putea exprima consimțământul de a fi legate prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 3 state, dintre care cel puțin două state membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul lor de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor alin. 1.

4. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi parte la Convenție aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni după data exprimării consimțământului său de a fi legat prin Convenție, conform dispozițiilor alin. 1.

ARTICOLUL 37

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după ce va consulta statele părți la Convenție, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea voturilor reprezentanților statelor contractante care au dreptul de vot în Comitet.

2. Pentru orice stat care a aderat la Convenție ea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 38

Aplicarea teritorială

1. Orice stat va putea, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat va putea, în orice alt moment, de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului European, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului European.

3. Orice declarație făcută în baza alin. 1 și 2 va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat prin această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului European. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 39

Relații cu alte convenții și acorduri

1. Prezenta Convenție nu va aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din convenții internaționale multilaterale privitoare la probleme specifice.

2. Părțile la această Convenție vor putea încheia acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la probleme reglementate de prezenta Convenție, în scopul completării sau intrării dispozițiilor acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate de aceasta.

3. Atunci când două sau mai multe părți au încheiat deja un acord sau un tratat asupra unei problematici acoperite de prezenta Convenție ori când au stabilit într-un alt mod relațiile lor privitoare la acest subiect, ele vor avea posibilitatea să aplice respectivul acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Convenții, dacă acesta facilitează cooperarea internațională.

ARTICOLUL 40

Rezerve

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de

aprobare sau de aderare, să declare că face uz de una sau mai multe rezerve prevăzute la art. 2 alin. 2, art. 6 alin. 4, art. 14 alin. 3, art. 21 alin. 2, art. 25 alin. 3 și art. 32 alin. 2. Nu se admite nici o altă rezervă.

2. Orice stat care a formulat o rezervă în baza alineatului precedent poate să o retragă în totalitate sau în parte, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Partea care a formulat o rezervă cu privire la o dispoziție a prezentei Convenții nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către un alt stat; ea poate, dacă rezerva este parțială sau sub condiție, să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care ea a acceptat-o.

ARTICOLUL 41

Amendamente

1. Fiecare parte va putea propune amendamente la prezenta Convenție și orice propunere în acest sens va fi comunicată prin Secretarul general al Consiliului Europei statelor membre ale Consiliului Europei și fiecărui stat nemembru care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție conform dispozițiilor art. 37.

2. Orice amendament propus de către o parte va fi comunicat Comitetului european pentru probleme criminale care va prezenta Comitetului Miniștrilor avizul său cu privire la amendamentul propus.

3. Comitetul Miniștrilor examinează amendamentul propus și avizul Comitetului european pentru probleme criminale și poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor conform alin. 3 al prezentului articol se trimite statelor pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat conform alin. 3 al prezentului articol va intra în vigoare în a 30-a zi după data la care toate părțile vor fi informat Secretarul general al Consiliului Europei că l-au acceptat.

ARTICOLUL 42

Rezolvarea diferendelor

1. Comitetul european pentru probleme criminale al Consiliului Europei va fi informat cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între părți cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei Convenții, părțile se

vor strădui să ajungă la o reglementare a diferendului prin negociere sau prin orice alt mijloc pașnic pe care îl vor alege, inclusiv supunerea diferendului Comitetului european pentru probleme penale, unui tribunal arbitral care va lua hotărâri obligatorii pentru părțile în diferend sau Curții Internaționale de Justiție, pe baza unui acord comun al părților implicate.

ARTICOLUL 43

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție prin adresarea unei notificări Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte în prima zi care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Totuși prezenta Convenție va continua să se aplice executării în baza art. 14 a unei confiscări cerute conform dispozițiilor prezentei Convenții înainte ca denunțarea să fi produs efecte.

ARTICOLUL 44

Notificarea

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui alt stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform art. 36 și 37;
- d) orice rezervă în baza art. 40 alin. 1;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare care are legătură cu prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, deplin autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Semnata la Strasbourg la 8 noiembrie 1990, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

CONVENȚIA PENALĂ
PRIVIND CORUPȚIA*

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o legătură mai strânsă între membrii săi,

Recunoscând importanța de a consolida cooperarea cu celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Convinse de necesitatea de a urma cu prioritate o politică penală comună care tinde să protejeze societatea împotriva corupției, inclusiv prin adoptarea unei legislații și a măsurilor preventive adecvate

Subliniind faptul că corupția constituie o amenințare pentru democrație, preeminența dreptului și drepturile omului, subminează principiile de bună administrare, echitate și justiție socială, denaturează concurența, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și bazele morale ale societății,

Convinse că eficacitatea luptei împotriva corupției se realizează printr-o cooperare internațională penală intensificată, rapidă și adaptată,

Apreciind realizările recente care contribuie la ameliorarea conștiinței și cooperării la nivel internațional la lupta împotriva corupției, inclusiv acțiunile desfășurate de O.N.U., Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Statelor Americane, O.C.D.E. și Uniunea Europeană.

Având în vedere Programul de acțiune împotriva corupției, adoptat de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei în luna noiembrie 1996, ca urmare a recomandărilor celei de-a 19-a Conferințe a miniștrilor europeni ai justiției (La Valetta, 1994),

* Adaptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 27 din 16 ianuarie 2002, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 65 din 30 ianuarie 2002.

Amintind în acest context importanța participării statelor nemembre la activitățile Consiliului Europei împotriva corupției și salutând contribuția lor prețioasă la punerea în aplicare a Programului de acțiune împotriva corupției,

Amintind, printre altele, că Rezoluția nr. 1, adoptată de miniștrii europeni de justiție la cea de-a 21-a Conferință a lor (Praga, 1997), cheamă la aplicarea rapidă a Programului de acțiune împotriva corupției și recomandă îndeosebi elaborarea unei convenții penale privind corupția, care să prevadă incriminarea coordonată a infracțiunilor de corupție, o cooperare consolidată în cercetarea unor asemenea infracțiuni și un mecanism eficace de urmărire a aplicării, deschis în mod egal statelor membre și statelor nemembre,

Reținând că șefii de stat și de guvern ai Consiliului Europei au hotărât, cu ocazia celei de-a doua Întâlniri la vârf a lor care a avut loc la Strasbourg în zilele de 10 și 11 octombrie 1997, să caute răspunsuri comune la provocările determinate de extinderea corupției și au adoptat un plan de acțiune care, vizând promovarea cooperării în lupta împotriva corupției, inclusiv legăturile sale cu crima organizată și spălarea banilor, însărcinează Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei să încheie rapid lucrările de elaborare de instrumente juridice internaționale, conform Programului de acțiune împotriva corupției,

Considerând în plus că Rezoluția (97) 24 privind cele 20 de Principii directoare pentru lupta împotriva corupției, adoptată la 6 noiembrie 1997 de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei cu ocazia celei de-a 101-a Sesiuni a sa, subliniază necesitatea de a încheia rapid elaborarea de instrumente juridice internaționale în executarea Programului de acțiune împotriva corupției,

Având în vedere adoptarea cu ocazia celei de-a 102-a Sesiuni a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei, la 4 mai 1998, a Rezoluției (98) 7 privind autorizarea de a crea Acordul parțial extins stabilind Grupul de State împotriva Corupției – GRECO, instituție care are drept obiect îmbunătățirea capacității membrilor săi de a lupta împotriva corupției, veghind la punerea în aplicare a angajamentelor lor în acest domeniu,

Au convenit cele ce urmează:

CAPITOLUL I

TERMINOLOGIE

ARTICOLUL 1

Terminologie

Definiții

În sensul prezentei Convenții:

a) expresia *agent public* este interpretată prin referire la definiția noțiunilor de *funcționar*, *funcționar public*, *ministru*, *primar* sau *judecător* în dreptul național al statului în care persoana în cauză exercită această funcție, precum și la modul în care aceasta este aplicată în dreptul său penal;

b) termenul *judecător* menționat la lit. a) include membrii Ministerului Public și persoanele care exercită funcții judecătorești;

c) în cazul urmărilor care implică un agent public al unui alt stat, statul care urmărește nu poate aplica definiția de agent public decât în măsura în care această definiție este compatibilă cu dreptul său național;

d) *persoană juridică* desemnează orice entitate având acest statut în baza dreptului național aplicabil, cu excepția statelor sau a altor entități publice în exercitarea prerogativelor lor de putere publică și a organizațiilor internaționale publice.

CAPITOLUL II

MĂSURI CE TREBUIE LUATE LA NIVEL NAȚIONAL

ARTICOLUL 2

Corupția activă a agenților publici naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când s-a săvârșit cu intenție, fapta de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit unuia dintre agenții săi publici, pentru el sau pentru altcineva, pentru ca acesta să îndeplinească ori să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale.

ARTICOLUL 3

Corupția pasivă a agenților publici naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când s-a săvârșit cu intenție, fapta unuia dintre agenții săi publici de a solicita sau de a primi, direct ori indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale.

ARTICOLUL 4

Corupția membrilor adunărilor publice naționale

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3, dacă acestea se referă la o persoană membră a unei adunări publice naționale care exercită puteri legislative sau administrative.

ARTICOLUL 5

Corupția agenților publici străini

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3, dacă acestea se referă la un agent public al unui alt stat.

ARTICOLUL 6

Corupția membrilor adunărilor publice străine

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3, dacă acestea se referă la o persoană membră a unei adunări publice, care exercită puteri legislative sau administrative ale unui alt stat.

ARTICOLUL 7

Corupția activă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca

infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta de a promite sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ARTICOLUL 8

Corupția pasivă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat de a solicita sau de a primi, direct ori prin intermediul terților, un folos necuvenit sau de a accepta oferta ori promisiunea, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ARTICOLUL 9

Corupția funcționarilor internaționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3, dacă acestea se referă la o persoană care are calitatea de funcționar sau agent contractual, în sensul prevăzut de statut, al unei organizații publice internaționale sau supranaționale la care partea este membră, precum și la orice persoană care, fie că este sau nu este detașată pe lângă o astfel de organizație, exercită funcții ce corespund funcționarilor sau agenților menționați.

ARTICOLUL 10

Corupția membrilor adunărilor parlamentare internaționale

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca

infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 4, dacă acestea se referă la o persoană membră a unei adunări parlamentare a unei organizații internaționale sau supranaționale la care partea este membră.

ARTICOLUL 11

Corupția judecătorilor și a agenților curților internaționale

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3, dacă acestea se referă la o persoană care exercită funcții judiciare în cadrul unei curți internaționale a cărei competență este acceptată de către parte sau la un funcționar de la grefa unei asemenea curți.

ARTICOLUL 12

Trafic de influență

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, fapta de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit, cu titlu de remunerație, oricui afirmă sau confirmă că este capabil să exercite o influență în luarea unei decizii de către oricare dintre persoanele vizate de art. 2, art. 4–6 și de art. 9–11, indiferent dacă folosul necuvenit este pentru sine sau pentru altcineva, precum și fapta de a solicita, de a primi sau de a accepta oferta ori promisiunea, cu titlu de remunerație, pentru o astfel de influență, indiferent dacă influența este sau nu este exercitată ori dacă influența presupusă produce sau nu produce rezultatul dorit.

ARTICOLUL 13

Spălarea produselor obținute din infracțiunile de corupție

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 6 paragrafele 1 și 2 din Convenția nr. 141 a Consiliului European, în condițiile prevăzute de acestea, atunci când infracțiunea principală constă în una dintre infracțiunile stabilite în baza art. 2–12 din prezenta Convenție, în măsura în care partea n-a formulat o rezervă

sau o declarație referitoare la aceste infracțiuni ori nu consideră aceste infracțiuni ca fiind infracțiuni grave la legislația referitoare la spălarea banilor.

ARTICOLUL 14

Infracțiuni contabile

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune pasibilă de sancțiuni penale sau de alte tipuri de sancțiuni, conform dreptului său intern, dacă sunt săvârșite cu intenție, faptele sau omisiunile următoare destinate să comită, să disimuleze sau să tăinuiască infracțiunile precizate la art. 2–12, în măsura în care partea n-a formulat o rezervă sau o declarație:

a) de a întocmi sau de a folosi o factură ori orice alt document sau înscris contabil care conține informații false sau incomplete;

b) de a omite, într-o manieră ilicită, contabilizarea unui vărsământ.

ARTICOLUL 15

Acte de participare

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, orice faptă de complicitate la una dintre infracțiunile stabilite în baza prezentei Convenții.

ARTICOLUL 16

Imunitate

Dispozițiile prezentei Convenții nu aduc atingere dispozițiilor oricărui tratat, protocol sau statut, precum și textelor lor de aplicare, în ceea ce privește ridicarea imunității.

ARTICOLUL 17

Competență.

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a-și determina competența referitoare la o infracțiune stabilită în temeiul art. 2–14, dacă:

a) infracțiunea este săvârșită în tot sau în parte pe teritoriul său;

b) autorul infracțiunii este unul dintre cetățenii săi, unul dintre agenții săi publici sau unul dintre membrii adunărilor sale publice naționale;

c) infracțiunea se referă la un agent public sau la un membru al adunărilor sale publice naționale ori la o altă persoană menționată la art. 9–11, care este în același timp cetățeanul său.

2. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, într-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului European, să precizeze că își rezervă dreptul de a nu aplica, ori de a aplica numai în cazuri sau condiții specifice, regulile de competență definite la paragraful 1 b) și c) sau o parte oarecare din aceste texte.

3. Atunci când o parte a folosit posibilitatea de rezervă prevăzută la paragraful 2 aceasta adoptă măsurile care se dovedesc necesare pentru a-și determina competența referitoare la infracțiunile stabilite în baza prezentei Convenții, dacă autorul prezumat a fi comis infracțiune se află pe teritoriul său și nu poate fi extrădat unei alte părți numai pe motiv de cetățenie, ca urmare a unei cereri de extrădare.

4. Prezenta Convenție nu exclude exercitarea de către una dintre părți a oricărei competențe penale determinate conform dreptului său intern.

ARTICOLUL 18

Responsabilitatea persoanelor juridice

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi ținute responsabile de infracțiuni de corupție activă, trafic de influență și de spălare a capitalurilor, stabilite în temeiul prezentei Convenții, dacă acestea sunt comise în contul lor de către o persoană fizică ce acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, în cadrul căreia exercită atribuții de conducere referitoare la:

- puterea de reprezentare a persoanei juridice; sau
- autoritatea pentru a lua decizii în numele persoanei juridice; sau

– autoritatea pentru a exercita un control în cadrul persoanei juridice, precum și pentru participarea unei asemenea persoane fizice în calitate de complice sau de instigator al comiterii infracțiunilor sus-menționate.

2. Făcând abstracție de cazurile deja prevăzute la paragraful 1, fiecare parte ia măsurile necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi ținută responsabilă dacă lipsa de supraveghere sau de control din partea unei persoane fizice menționate la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea infracțiunilor menționate la paragraful 1 în contul respectivei persoane juridice de către o persoană fizică supusă autorității sale.

3. Responsabilitatea persoanei juridice în temeiul paragrafelor 1 și 2 nu exclude urmărirea penală împotriva persoanelor fizice autori, instigatori sau complici la infracțiunile menționate la paragraful 1.

ARTICOLUL 19

Sanctiuni și măsuri

1. Ținând seama de gravitatea infracțiunilor stabilite în baza prezentei Convenții, fiecare parte prevede, cu privire la infracțiunile stabilite conform art. 2–14, sancțiuni și măsuri efective, proporționale și descurajatoare, incluzând, atunci când sunt săvârșite de persoane fizice, sancțiuni privative de libertate ce pot da loc la extrădare.

2. Fiecare parte se asigură ca în cazul responsabilității stabilite în temeiul art. 18 paragrafele 1 și 2 persoanele juridice să fie pasibile de sancțiuni eficace, proporționate și descurajatoare, de natură penală sau nepenală, inclusiv de sancțiuni pecuniare.

3. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a-i permite să confişte sau să blocheze în alt mod instrumentele și produsele infracțiunilor stabilite în temeiul prezentei Convenții sau bunurile a căror valoare corespunde acestor produse.

ARTICOLUL 20

Autorități specializate

Fiecare parte adoptă măsurile care se dovedesc necesare pentru ca persoane sau entități să fie specializate

în lupta împotriva corupției. Ele vor dispune de independența necesară în cadrul principiilor fundamentale ale sistemului juridic al părții, pentru a-și putea exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune ilicită. Părțile veghează ca personalul respectivelor entități să dispună de o pregătire și de resurse financiare adaptate funcțiilor pe care le exercită.

ARTICOLUL 21

Cooperarea între autorități naționale

Fiecare parte adoptă măsurile care se dovedesc necesare pentru a se asigura că autoritățile publice, precum și orice agent public cooperează, în conformitate cu dreptul național, cu autoritățile însărcinate cu investigațiile și urmărirea infracțiunilor:

a) informând autoritățile în cauză, din proprie inițiativă, atunci când există motive rezonabile să considere că una dintre infracțiunile stabilite în baza art. 2–14 a fost comisă; sau

b) furnizând, la cerere, autorităților în cauză toate informațiile necesare.

ARTICOLUL 22

Protecția colaboratorilor justiției și a martorilor

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a asigura o protecție efectivă și corespunzătoare:

a) persoanelor care furnizează informații referitoare la infracțiunile stabilite în baza art. 2–14 sau colaborează în alt mod cu autoritățile însărcinate cu investigații sau urmăriri;

b) martorilor care fac o depoziție privind astfel de infracțiuni.

ARTICOLUL 23

Măsuri care vizează facilitarea strângerii de probe și confiscarea produselor

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri, inclusiv cele care permit utilizarea tehnicilor de investigație speciale conform legislației noastre, care se dovedesc necesare pentru a facilita strângerea de probe referitoare la infracțiunile stabilite în temeiul art. 2–14 și pentru a-i permite să identifice, să cerceteze, să blocheze și

să sechestreze instrumentele și produsele corupției sau bunurile a căror valoare corespunde acestor produse, susceptibile să constituie obiectul măsurilor stabilite la paragraful 3 al art. 19.

2. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a-și abilita tribunalele sau alte autorități competente să ordone comunicarea ori sechestrarea dosarelor bancare, financiare sau comerciale pentru a pune în practică măsurile menționate la paragraful 1.

3. Secretul bancar nu va constitui un obstacol pentru măsurile definite la paragrafele 1 și 2.

CAPITOLUL III

MONITORIZAREA PUNERII ÎN APLICARE

ARTICOLUL 24

Monitorizarea

Grupul Statelor împotriva Corupției (GRECO) asigură urmărirea punerii în aplicare a prezentei Convenții de către părțile contractante.

CAPITOLUL IV

COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

ARTICOLUL 25

Principii generale și măsuri care se aplică pentru cooperarea internațională

1. Părțile cooperează, conform dispozițiilor instrumentelor internaționale pertinente privind cooperarea internațională în materie penală sau înțelegerilor stabilite pe baza legislațiilor uniforme ori reciproce și dreptului lor național, în cea mai largă măsură posibilă, pentru investigațiile și procedurile privind infracțiunile penale din domeniul de aplicare a prezentei Convenții.

2. Dacă nici un instrument internațional sau nici o înțelegere dintre cele menționate în paragraful 1 nu este în vigoare între părți, se aplică prevederile art. 26–31.

3. Prevederile art. 26–31 se aplică și atunci când sunt mai favorabile decât dispozițiile conținute de instrumentele internaționale sau în acordurile menționate la paragraful 1.

ARTICOLUL 26

Asistență

1. Părțile își acordă asistența cea mai largă posibilă pentru a se ocupa fără întârziere de cererile autorităților care sunt abilitate, în temeiul legilor lor naționale, să cerceteze sau să urmărească infracțiunile din domeniul de aplicare a prezentei Convenții.

2. Asistența în sensul paragrafului 1 poate fi refuzată dacă partea solicitată consideră că faptul de a da curs cererii ar fi de natură să aducă atingere intereselor sale fundamentale, suveranității naționale, securității naționale sau ordinii publice.

3. Părțile nu vor putea invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul lor de a coopera în baza prevederilor prezentului capitol. Dacă dreptul său intern o cere, o parte poate solicita ca o cerere de cooperare care ar implica ridicarea secretului bancar să fie autorizată fie de către un judecător, fie de către o altă autoritate judiciară, inclusiv de Ministerul Public, care acționează în materie de infracțiuni.

ARTICOLUL 27

Extrădare

1. Infracțiunile din domeniul de aplicare a prezentei Convenții sunt considerate ca fiind incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între părți ca infracțiuni ce dau loc la extrădare. Părțile se angajează să includă aceste infracțiuni în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia, ca infracțiuni ce dau loc la extrădare.

2. Dacă una dintre părți, care subordonează extrădarea existenței unui tratat, primește o cerere de extrădare a unei părți cu care nu a încheiat un asemenea tratat, ea poate considera prezenta Convenție ca bază legală a extrădării pentru toate infracțiunile stabilite conform prezentei Convenții.

3. Părțile care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc infracțiunile stabilite conform prezentei Convenții ca infracțiuni ce dau loc la extrădare.

4. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul părții solicitate sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv cu privire la motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

5. Dacă extrădarea cerută pe motivul unei infracțiuni stabilite conform prezentei Convenții este refuzată numai pe baza cetățeniei persoanei care face obiectul cererii sau pentru că partea solicitată se consideră competentă în speță, aceasta înaintează cazul autorităților sale competente în scopul urmăririi, exceptând cazul în care au fost convenite alte dispoziții cu partea solicitantă, informând-o în timp util cu privire la rezultatul definitiv.

ARTICOLUL 28

Informații spontane

Fără a aduce atingere propriilor investigații sau proceduri, o parte poate, fără o cerere prealabilă, să comunice unei alte părți informații factice atunci când consideră că divulgarea respectivelor informații este susceptibilă de a ajuta partea beneficiară să înceapă sau să efectueze investigații sau urmăriri privind infracțiunile stabilite în baza prezentei Convenții ori este susceptibilă să determine o cerere a acestei părți în sensul prezentului capitol.

ARTICOLUL 29

Autoritatea centrală

1. Părțile desemnează o autoritate centrală sau, dacă este necesar, mai multe autorități centrale însărcinate să trimită cererile formulate în baza prezentului capitol, să răspundă la acestea, să le execute sau să le transmită autorităților care au competența de a le executa.

2. Fiecare parte comunică Secretarului general al Consiliului Europei, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, denumirea și adresa autorităților desemnate cu aplicarea paragrafului 1.

ARTICOLUL 30

Corespondență directă

1. Autoritățile centrale comunică direct între ele.
2. În caz de urgență cererile de asistență judiciară sau comunicările referitoare la acestea pot fi transmise direct

de către autoritățile judiciare, inclusiv de Ministerul Public, ale părții solicitante unor autorități similare ale părții solicitate. În acest caz o copie trebuie trimisă simultan autorității centrale a părții solicitate prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

3. Orice cerere sau comunicare formulată în aplicarea paragrafelor 1 și 2 poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (Interpol).

4. Dacă o cerere este prezentată în baza paragrafului 2 și dacă autoritatea sesizată nu este competentă pentru a-i da curs, ea o transmite autorității competente din țara sa și informează direct partea solicitantă.

5. Cererile sau comunicările prezentate în baza paragrafului 2, care nu implică măsuri de constrângere, pot fi transmise direct de către autoritatea competentă a părții solicitante autorității competente a părții solicitate.

6. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să îl informeze pe Secretarul general al Consiliului Europei că, din motive de eficacitate, cererile formulate în aplicarea acestui capitol trebuie adresate autorității sale centrale.

ARTICOLUL 31

Informare

Partea solicitată informează fără întârziere partea solicitantă despre urmarea dată unei cereri formulate în baza prezentului capitol și despre rezultatul definitiv al urmării date cererii. De asemenea, partea solicitată informează fără întârziere partea solicitantă despre orice circumstanțe care fac imposibilă executarea măsurilor solicitate sau care riscă să o întârzie considerabil.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 32

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și statelor nemembre care au participat la elaborarea sa. Aceste state pot să își exprime consimțământul de a fi legate prin:

a) semnare, fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare, sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 14 state și-au dat consimțământul de a fi legate prin prezenta Convenție, conform dispozițiilor paragrafului 1. Un stat care nu este membru al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) în momentul ratificării va deveni membru, în mod automat, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții.

4. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data exprimării consimțământului său de a fi legat prin prezenta Convenție conform dispozițiilor paragrafului 1. Un stat semnatar, nemembru al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) în momentul ratificării, va deveni membru, în mod automat, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții în ceea ce îl privește.

ARTICOLUL 33

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după ce a consultat statele contractante la Convenție, să invite Comunitatea Europeană, precum și orice stat nemembru al Consiliului, care nu a participat la elaborarea sa, să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20.d din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante ce au dreptul de a face parte din Comitetul Miniștrilor.

2. Pentru Comunitatea Europeană și pentru orice stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei. Comunitatea Europeană și orice stat care aderă vor deveni în mod automat membre

ale GRECO, dacă nu sunt deja în momentul aderării, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții în ceea ce le privește.

ARTICOLUL 34

Aplicare teritorială

1. Orice stat va putea, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile la care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte va putea să extindă în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții la orice alte teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii respectivei declarații de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafelor 1 și 2 va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii respectivei notificări de către Secretarul general.

ARTICOLUL 35

Relații cu alte convenții și acorduri

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor ce decurg din convențiile internaționale multilaterale privind probleme speciale.

2. Părțile la Convenție vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la problemele reglementate prin prezenta Convenție, în scopul completării sau dezvoltării dispozițiilor acesteia ori pentru a facilita aplicarea principiilor pe care le consacără.

3. Dacă două sau mai multe părți au încheiat deja un acord ori un tratat cu privire la un subiect acoperit de prezenta Convenție sau atunci când au stabilit într-o altă manieră relațiile lor cu privire la acest subiect, vor avea facultatea de a aplica respectivul acord sau tratat în locul prezentei Convenții, în scopul facilitării cooperării internaționale.

ARTICOLUL 36

Declarații

Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că va incrimina ca infracțiune corupția activă și pasivă a agenților străini în sensul art. 5, a funcționarilor internaționali în sensul art. 9 sau a judecătorilor și agenților curților internaționale în sensul art. 11, numai în măsura în care agentul public sau judecătorul îndeplinește ori se abține să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale oficiale.

ARTICOLUL 37

Rezerve

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că nu va incrimina ca infracțiuni, conform dreptului său intern, în tot sau în parte, faptele menționate la art. 4, art. 6–8, art. 10 și 12 sau infracțiunile de corupție pasivă menționate la art. 5.

2. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că face uz de rezerva prevăzută la art. 17 paragraful 2.

3. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că poate refuza o cerere de asistență juridică, conform art. 26 paragraful 1, dacă cererea privește o infracțiune pe care partea solicitată o consideră infracțiune politică.

4. Un stat nu poate, prin aplicarea paragrafelor 1, 2 și 3, să facă rezerve la mai mult de 5 dintre dispozițiile menționate la paragrafele respective. Nici o altă rezervă nu este admisă. Rezervele de aceeași natură referitoare la art. 4, 6 și 10 vor fi considerate ca o singură rezervă.

ARTICOLUL 38

Valabilitatea și examinarea declarațiilor și rezervelor

1. Declarațiile prevăzute la art. 36 și rezervele prevăzute la art. 37 sunt valabile 3 ani calculați din prima zi a intrării în vigoare a Convenției pentru statul în cauză. Totuși aceste rezerve pot fi reînnoite pentru perioade de aceeași durată.

2. Cu 12 luni înainte expirării declarației sau rezervei Secretarul general al Consiliului Europei informează statul respectiv cu privire la această expirare. Cu 3 luni înainte datei expirării statul comunică Secretarului general al Consiliului Europei intenția sa de a menține, de a modifica ori de a retrage declarația sau rezerva. În caz contrar Secretarul general al Consiliului Europei informează acest stat despre faptul că declarația sau rezerva sa este automat prelungită pentru o perioadă de 6 luni. Dacă statul respectiv nu comunică decizia sa de a menține sau de a modifica rezervele sale înainte expirării acestei perioade, rezerva sau rezervele cad.

3. Dacă o parte formulează o declarație sau o rezervă conform art. 36 și 37, ea furnizează, înainte reînnoirii acesteia sau la cerere, explicații grupului GRECO în privința motivelor care justifică menținerea sa.

ARTICOLUL 39

Amendamente

1. Amendamentele la prezenta Convenție pot fi propuse de către fiecare parte și orice propunere va fi comunicată de Secretarul general al Consiliului Europei statelor membre ale Consiliului Europei și fiecărui stat nemembru care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție conform dispoziției art. 33.

2. Orice amendament propus de către una dintre părți este comunicat Comitetului european pentru probleme penale care supune Comitetului Miniștrilor avizul său cu privire la amendamentul propus.

3. Comitetul Miniștrilor examinează amendamentul propus și avizul Comitetului european pentru probleme penale și, după consultarea statelor nemembre, părți la prezenta Convenție, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor conform paragrafului 3 este transmis părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat conform paragraful 3 va intra în vigoare în a treia zi după ce toate părțile îl vor informa pe Secretarul general al Consiliului Europei că l-au acceptat.

ARTICOLUL 40

Soluționarea diferendelor

1. Comitetul european pentru probleme penale ai Consiliului Europei va fi informat cu privire la interpretarea și la aplicarea prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între părți cu privire la interpretarea sau la aplicarea prezentei Convenții, părțile se vor strădui să ajungă la o soluționare a diferendului prin negociere sau prin orice alt mijloc, la libera lor alegere, inclusiv supunerea diferendului Comitetului european pentru probleme penale, unui tribunal arbitral care va lua decizii obligatorii pentru părțile la diferend sau Curții Internaționale de Justiție, conform unui acord între părțile implicate.

ARTICOLUL 41

Denunțare

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 42

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform art. 32 și 33;
- d) orice declarații sau rezervă în baza art. 36 sau 37;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare legată de prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, corespunzător împuterniciți în acest sens, au semnat prezenta Convenție.

Semnată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar original care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite o copie certificată conformă fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea Convenției și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

Seria Tratatelor europene nr. 191

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA PENALĂ PRIVIND CORUPȚIA*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentului protocol,

considerând că este oportun să se completeze Convenția penală privind corupția (STE nr. 173), denumită în continuare *Convenția*, pentru prevenirea și lupta împotriva corupției,

considerând, de asemenea, că prezentul protocol va permite o punere în aplicare mai largă a Programului de acțiune împotriva corupției din 1996,

au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

Terminologia

ARTICOLUL 1

Terminologia

În scopurile prezentului protocol:

1. Termenul *arbitru* trebuie înțeles prin referire la dreptul național al statului parte la prezentul protocol, dar în orice caz trebuie să includă o persoană care, având în vedere un acord de arbitraj, este chemată să ia o decizie care obligă din punct de vedere juridic cu privire la un litigiu care îi este prezentat chiar de către părțile acestui acord.

2. Termenul *acord de arbitraj* înseamnă un acord recunoscut de dreptul național și prin care părțile convin să supună un litigiu unui arbitru pentru a decide.

* Adoptat la Strasbourg la 15 mai 2003.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 260 din 16 iunie 2004, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 612 din 7 iulie 2004.

3. Termenul *jurat* trebuie considerat prin referire la dreptul național al statului parte la prezentul protocol, dar în orice caz trebuie să includă o persoană care să acționeze în calitate de membru neprofesionist al unui organ colegial însărcinat să se pronunțe în cadrul unui proces penal cu privire la vinovăția unui acuzat.

4. În cazul urmăririlor care implică un arbitru sau un jurat străin, statul care realizează urmărirea nu poate aplica definiția de arbitru sau de jurat decât în măsura în care această definiție este compatibilă cu dreptul său național.

CAPITOLUL II

Măsuri ce trebuie luate la nivel național

ARTICOLUL 2

Corupția activă a arbitrilor naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, fapta, săvârșită cu intenție, de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit unui arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj al acestei părți, pentru el sau pentru altcineva, pentru ca acesta să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale.

ARTICOLUL 3

Corupția pasivă a arbitrilor naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, fapta, săvârșită cu intenție, a unui arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj al acestei părți, de a solicita sau de a primi, direct ori indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale.

ARTICOLUL 4

Corupția arbitrilor străini

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3 din prezentul protocol, dacă acestea se referă la un arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj al oricărui alt stat.

ARTICOLUL 5

Corupția juraților naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, actele menționate la art. 2 și 3 din prezentul protocol, dacă implică orice persoană care își exercită funcțiile de jurat în cadrul sistemului său judiciar.

ARTICOLUL 6

Corupția juraților străini

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 și 3 din prezentul protocol, dacă se referă la orice persoană care își exercită funcțiile de jurat în cadrul sistemului judiciar al oricărui alt stat.

CAPITOLUL III

Urmărirea punerii în aplicare și dispoziții finale

ARTICOLUL 7

Urmărirea punerii în aplicare

Grupul de state împotriva corupției (GRECO) asigură supravegherea punerii în aplicare a prezentului protocol de către părți.

ARTICOLUL 8

Relații cu Convenția

1. Statele părți consideră dispozițiile art. 2–6 din prezentul protocol drept articole adiționale la Convenție.

2. Dispozițiile Convenției sunt aplicabile în măsura în care sunt compatibile cu dispozițiile prezentului protocol.

ARTICOLUL 9

Declarații și rezerve

1. Dacă o parte a făcut o declarație în baza art. 36 din Convenție, ea poate face o declarație similară cu privire la art. 4 și 6 din prezentul protocol, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Dacă o parte a făcut o rezervă în baza art. 37 paragraful 1 din Convenție, limitând aplicarea infracțiunilor de corupție pasivă vizate la art. 5 din Convenție, ea poate face o rezervă similară cu privire la art. 4 și 6 din prezentul protocol, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. Orice altă rezervă făcută de o parte pe baza art. 37 din Convenție se aplică în aceeași măsură la prezentul protocol, cu condiția ca această parte să nu exprime intenția contrară în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

3. Nici o altă rezervă nu este admisă.

ARTICOLUL 10

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare statelor care au semnat Convenția. Aceste state pot să își exprime consimțământul de a fi legate prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data la care 5 state și-au dat consimțământul de a fi legate prin prezentul protocol, conform dispozițiilor paragrafelor 1 și 2 de mai sus, și numai după ce însăși Convenția a intrat în vigoare.

4. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data exprimării consimțământului său de a fi legat prin prezentul protocol, conform dispozițiilor paragrafelor 1 și 2 de mai sus.

5. Un stat semnatar nu va putea ratifica, accepta sau aproba prezentul protocol fără să-și fi exprimat simultan sau prealabil consimțământul de a fi legat prin Convenție.

ARTICOLUL 11

Aderarea la prezentul protocol

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană care a aderat la Convenție va putea adera la prezentul protocol după ce acesta a intrat în vigoare.

2. Pentru orice stat sau Comunitatea Europeană care aderă la prezentul protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data depunerii unui instrument de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 12

Aplicarea în spațiu

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană va putea, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile la care se va aplica acest protocol.

2. Orice parte va putea să extindă, în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentului protocol la orice alt teritoriu desemnat în declarație și de ale cărui relații internaționale se ocupă sau pentru care are competența de a legifera. Prezentul protocol va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data primirii respectivei declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafelor 1 și 2 va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată

secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va produce efect din prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii respectivei notificări de către secretarul general.

ARTICOLUL 13

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezentul protocol, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării prevăzute mai sus de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Denunțarea Convenției va duce automat la denunțarea prezentului protocol.

ARTICOLUL 14

Notificarea

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat sau Comunității Europene, care au aderat la prezentul protocol:

- a) orice semnare a prezentului protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol conform art. 10, 11 și 12;
- d) orice declarație sau rezervă formulată în baza art. 9 și 12;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare legată de prezentul protocol.

Drept care subsemnații, corespunzător împuterniciți în acest sens, au semnat prezentul protocol.

Adoptat la Strasbourg la 15 mai 2003, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar original care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite o copie certificată conformă fiecăreia dintre părțile semnate și aderente.

Seria Tratatelor europene nr. 185

**CONVENȚIA
PRIVIND CRIMINALITATEA INFORMATICĂ***

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni cât mai strânse între membrii săi,

Recunoscând importanța promovării cooperării cu celelalte state părți la prezenta convenție,

Convinse de necesitatea de a urmări, cu prioritate, aplicarea unei politici penale comune, destinată să protejeze societatea împotriva criminalității informatice, în special prin adoptarea unei legislații adecvate, precum și prin îmbunătățirea cooperării internaționale,

Conștiente de profundele schimbări determinate de digitalizarea, convergența și globalizarea continuă a rețelelor de calculatoare,

Preocupate de riscul că rețelele de calculatoare și informația electronică ar putea fi utilizate și pentru comiterea de infracțiuni și că probele privind asemenea infracțiuni ar putea fi stocate și transmise prin intermediul acestor rețele,

Recunoscând necesitatea cooperării între state și industria privată în lupta împotriva criminalității informatice, precum și nevoia de a proteja interesele legitime în utilizarea și dezvoltarea tehnologiilor informației,

Considerând că lupta eficientă purtată împotriva criminalității informatice impune o cooperare

*) Adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 64 din 24 martie 2004, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 343 din 20 aprilie 2004.

internațională intensificată, rapidă și eficace în materie penală,

Convins că prezenta convenție este necesară pentru a preveni actele îndreptate împotriva confidențialității, integrității și disponibilității sistemelor informatice, a rețelelor și a datelor, precum și a utilizării frauduloase a unor asemenea sisteme, rețele și date, prin asigurarea incriminării unor asemenea conduite, așa cum sunt ele descrise în prezenta convenție, și prin adoptarea unor măsuri suficiente pentru a permite combaterea eficace a acestor infracțiuni, menite să faciliteze descoperirea, investigarea și urmărirea penală a acestora atât la nivel național, cât și internațional, precum și prin prevederea unor dispoziții materiale necesare asigurării unei cooperări internaționale rapide și sigure,

Conștiente de necesitatea garantării unui echilibru adecvat între interesele acțiunii represive și respectarea drepturilor fundamentale ale omului, consacrate prin Convenția Consiliului Europei pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950), Pactul internațional privind drepturile civile și politice al Națiunilor Unite (1966), precum și prin alte tratate internaționale aplicabile în materia drepturilor omului, care reafirmă dreptul fiecăruia la opinie, libertatea de expresie, precum și libertatea de a căuta, de a obține și de a comunica informații și idei de orice natură, fără a ține seama de frontiere, precum și drepturile privind respectarea intimității și a vieții private,

Conștiente, de asemenea, de dreptul la protecția datelor personale, conferit, de exemplu, prin Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (1981),

Luând în considerare Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului (1989) și Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor (1999),

Ținând seama de convențiile în vigoare ale Consiliului Europei privind cooperarea în materie penală, precum și de celelalte tratate similare încheiate între statele membre ale Consiliului Europei și alte state și subliniind că prezenta convenție are ca scop completarea acestora, în vederea creșterii eficienței anchetelor și procedurilor

penale având ca obiect infracțiunile în legătură cu sistemele și datele informatice, precum și de a permite colectarea probelor electronice ale unei infracțiuni,

Salutând recentele inițiative destinate să îmbunătățească înțelegerea și cooperarea internațională în scopul combaterii criminalității în spațiul informatic, în special acțiunile întreprinse de Națiunile Unite, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Uniunea Europeană și de Grupul celor 8,

Reamintind recomandările Comitetului Miniștrilor nr. R (85) 10 privind aplicarea în practică a Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, referitoare la comisiile rogatorii pentru supravegherea telecomunicațiilor, nr. R (88) 2 privind măsurile vizând combaterea pirateriei în domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe, nr. R (87) 15 vizând reglementarea utilizării datelor cu caracter personal în sectorul poliției, nr. R (95) 4 privind protecția datelor cu caracter personal în domeniul serviciilor de telecomunicații, cu referire specială la serviciile de telefonie și nr. R (89) 9 referitoare la criminalitatea în legătură cu utilizarea calculatorului, care indică structurilor legiuitoare naționale principiile directe pentru definirea anumitor infracțiuni, precum și nr. R (95) 13 privind problemele de procedură penală în legătură cu tehnologia informației,

Ținând seama de Rezoluția nr. 1, adoptată de miniștrii europeni de justiție cu ocazia celei de-a XXI-a conferințe a lor (Praga, 10–11 iunie 1997), care recomandă Comitetului Miniștrilor să sprijine activitățile privind combaterea criminalității informatice, desfășurate de Comitetul European pentru problemele criminalității, în scopul de a asigura apropierea între legislațiile penale naționale și de a permite utilizarea unor mijloace eficiente de investigare a infracțiunilor informatice, precum și de Rezoluția nr. 3, adoptată la cea de-a XXIII-a Conferință a miniștrilor europeni de justiție (Londra, 8–9 iunie 2000), care încurajează părțile participante la negocieri să își continue eforturile pentru găsirea unor soluții care să permită unui număr cât mai mare de state să devină parte la convenție și recunoaște necesitatea de a dispune de un mecanism rapid și eficient de cooperare internațională care să țină seama de exigențele specifice luptei împotriva criminalității informatice,

Ținând seama, de asemenea, de planul de acțiune adoptat de șefii de stat și de guvern din Consiliul Europei cu ocazia celei de-a doua întâlniri a lor la nivel înalt (Strasbourg, 10–11 octombrie 1997), în scopul de a găsi răspunsuri comune, bazate pe normele și valorile Consiliului Europei, la dezvoltarea noilor tehnologii ale informației,

Au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

TERMINOLOGIE

ARTICOLUL 1

Definiții

În sensul prezentei convenții:

a) expresia *sistem informatic* desemnează orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură, care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor;

b) expresia *date informatice* desemnează orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic;

c) expresia *furnizor de servicii* desemnează:

(i) orice entitate publică sau privată care oferă utilizatorilor serviciilor sale posibilitatea de a comunica prin intermediul unui sistem informatic; și

(ii) orice altă entitate care prelucrează sau stochează date informatice pentru acest serviciu de comunicații sau pentru utilizatorii săi;

d) *datele referitoare la trafic* desemnează orice date având legătură cu o comunicare transmisă printr-un sistem informatic, produse de acest sistem în calitate de element al lanțului de comunicare, indicând originea, destinația, itinerarul, ora, data, mărimea, durata sau tipul de serviciu subiacent.

CAPITOLUL II

MĂSURI CARE TREBUIE LUATE LA NIVEL NAȚIONAL

SECȚIUNEA 1

Drept penal material

TITLUL 1

INFRAȚIUNI ÎMPOTRIVA CONFIDENȚIALITĂȚII, INTEGRITĂȚII ȘI DISPONIBILITĂȚII DATELOR ȘI SISTEMELOR INFORMATICE

ARTICOLUL 2

Accesarea ilegală

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, accesarea intenționată și fără drept a ansamblului ori a unei părți a unui sistem informatic. O parte poate condiționa o astfel de incriminare de comiterea încălcării respective prin violarea măsurilor de securitate, cu intenția de a obține date informatice ori cu altă intenție delictuală, sau de legătura dintre încălcarea respectivă și un sistem informatic conectat la alt sistem informatic.

ARTICOLUL 3

Interceptarea ilegală

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, interceptarea intenționată și fără drept, efectuată prin mijloace tehnice, a transmisiilor de date informatice care nu sunt publice, destinate, provenite sau aflate în interiorul unui sistem informatic, inclusiv a emisiilor electromagnetice provenind de la un sistem informatic care transportă asemenea date. O parte poate condiționa o astfel de incriminare de comiterea încălcării respective cu intenție delictuală sau de legătura dintre încălcarea respectivă și un sistem informatic conectat la alt sistem informatic.

ARTICOLUL 4

Afectarea integrității datelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, fapta comisă intenționat și fără drept de a distruge, șterge, deteriora, modifica sau elimina date informatice.

2. O parte va putea să își rezerve dreptul de a condiționa incriminarea comportamentului descris la paragraful 1 de producerea unor daune grave.

ARTICOLUL 5

Afectarea integrității sistemului

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care sunt necesare pentru a incrimina ca infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, afectarea gravă, intenționată și fără drept a funcționării unui sistem informatic, prin introducerea, transmiterea, periclitarea, ștergerea, deteriorarea, alterarea sau suprimarea datelor informatice.

ARTICOLUL 6

Abuzurile asupra dispozitivelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, conform dreptului său intern, atunci când se comit în mod intenționat și fără drept:

a) producerea, vânzarea, obținerea pentru utilizare, importarea, difuzarea sau alte forme de punere la dispoziție:

i(i) a unui dispozitiv, inclusiv un program informatic, conceput special sau adaptat pentru a permite comiterea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 2–5;

(ii) a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date informatice similare care să permită accesarea în tot sau în parte a unui sistem informatic,

cu intenția ca acestea să fie utilizate în vederea comiterii uneia dintre infracțiunile vizate la art. 2–5; și

b) posesia unui element vizat la subparagrafele a) (i) sau a) (ii) sus-menționate, cu intenția de a fi utilizat în vederea comiterii uneia dintre infracțiunile vizate la art. 2–5. O parte va putea solicita, în conformitate cu dreptul

intern, ca un anumit număr dintre aceste elemente să fie deținute pentru a fi atrasă răspunderea penală.

2. Prezentul articol nu va fi interpretat în sensul impunerii unei răspunderi penale atunci când producerea, vânzarea, obținerea pentru utilizare, importarea, difuzarea sau alte forme de punere la dispoziție, menționate la paragraful 1 din prezentul articol, nu au ca scop comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu art. 2–5, cum ar fi situația testării sau protecției autorizate a unui sistem informatic.

3. Fiecare parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica paragraful 1 al prezentului articol, cu condiția ca această rezervă să nu privească vânzarea, distribuția sau orice altă formă de punere la dispoziție a elementelor menționate la paragraful 1 subparagraful a) (ii) din prezentul articol.

TITLUL 2

INFRAȚIUNI INFORMATICE

ARTICOLUL 7

Falsificarea informatică

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, introducerea, alterarea, ștergerea sau suprimarea intenționată și fără drept a datelor informatice, din care să rezulte date neautentice, cu intenția ca acestea să fie luate în considerare sau utilizate în scopuri legale ca și cum ar fi autentice, chiar dacă sunt sau nu sunt în mod direct lizibile și inteligibile. O parte va putea condiționa răspunderea penală de existența unei intenții frauduloase sau a unei alte intenții delictuale.

ARTICOLUL 8

Frauda informatică

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, fapta intenționată și fără drept de a cauza un prejudiciu patrimonial unei alte persoane:

a) prin orice introducere, alterare, ștergere sau suprimare a datelor informatice;

b) prin orice formă care aduce atingere funcționării unui sistem informatic,

cu intenția frauduloasă sau delictuală de a obține fără drept un beneficiu economic pentru el însuși sau pentru altă persoană.

TITLUL 3

INFRAȚIUNI REFERITOARE LA CONȚINUT

ARTICOLUL 9

Infrațiuni referitoare la pornografia infantilă

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, următoarele comportamente, atunci când acestea sunt comise în mod intenționat și fără drept:

a) producerea de materiale pornografice având ca subiect copii, în vederea difuzării acestora prin intermediul unui sistem informatic;

b) oferirea sau punerea la dispoziție de materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;

c) difuzarea sau transmiterea de materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;

d) fapta de a-și procura sau de a procura pentru alte persoane materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;

e) posesia de materiale pornografice având ca subiect copii, într-un sistem informatic sau într-un mijloc de stocare de date informatice.

2. În sensul paragrafului 1 sus-menționat, termenul *materiale pornografice având ca subiect copii* desemnează orice material pornografic care reprezintă într-un mod vizual:

a) un minor care se dedă unui comportament sexual explicit;

b) o persoană majoră, prezentată ca o persoană minoră, care se dedă unui comportament sexual explicit;

c) imagini realiste reprezentând un minor care se dedă unui comportament sexual explicit.

3. În sensul paragrafului 2 sus-menționat, termenul *minor* desemnează orice persoană în vârstă de mai puțin de 18 ani. Totuși o parte poate solicita o limită de vârstă inferioară, care trebuie să fie de cel puțin 16 ani.

4. O parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica, în totalitate sau parțial, paragraful 1 subparagrafele d) și e) și paragraful 2 subparagrafele b) și c).

TITLUL 4

INFRAȚIUNI REFERITOARE LA ATINGERILE ADUSE PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE ȘI DREPTURILOR CONEXE

ARTICOLUL 10

Infrațiuni referitoare la atingerile aduse proprietății intellectuale și drepturilor conexe

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, atingerile aduse proprietății intelectuale, definite de legislația acestei părți, în conformitate cu obligațiile pe care le-a subscris în aplicarea Actului de la Paris din 24 iulie 1971 care revizuieste Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, a Acordului privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală și a Tratatului OMPI privind proprietatea intelectuală, cu excepția oricărui drept moral conferit de aceste convenții, atunci când astfel de acte sunt comise deliberat, la scară comercială și prin intermediul unui sistem informatic.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, atingerile aduse drepturilor conexe definite de legislația acestei părți în conformitate cu obligațiile pe care le-a subscris în aplicarea Convenției internaționale pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune (Convenția de la Roma), a Acordului privind aspecte comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală și a Tratatului OMPI privind interpretările și fonogramele, cu excepția oricărui drept moral conferit de aceste convenții, atunci când astfel de acte sunt comise deliberat, la scară comercială și prin intermediul unui sistem informatic.

3. O parte va putea, în circumstanțe bine delimitate, să își rezerve dreptul de a nu impune răspunderea penală în baza paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol, cu condiția ca alte recursuri eficiente să fie disponibile și cu condiția ca o astfel de rezervă să nu aducă atingere obligațiilor internaționale care incumbă acestei părți în aplicarea instrumentelor internaționale menționate la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

TITLUL 5

ALTE FORME DE RĂSPUNDERE ȘI DE SANȚIONARE

ARTICOLUL 11

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, orice complicitate intenționată la comiterea uneia dintre infracțiunile stabilite în aplicarea art. 2–10, săvârșite cu intenție.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, orice tentativă săvârșită cu intenția comiterii uneia dintre infracțiunile stabilite în aplicarea art. 3–5, art. 7, 8 și a art. 9 paragraful 1 subparagrafele a) și c).

3. Fiecare parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica, în totalitate sau parțial, paragraful 2 al prezentului articol.

ARTICOLUL 12

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca persoanele juridice să poată fi trase la răspundere pentru infracțiunile stabilite în aplicarea prezentei convenții, atunci când acestea sunt comise pe cont propriu de către orice persoană fizică care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, având la bază:

a) o calitate de reprezentare a persoanei juridice;

b) puterea de luare a deciziilor în numele persoanei juridice;

c) puterea de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, fiecare parte va adopta măsurile care se dovedesc necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere atunci când absența supravegherii sau a controlului din partea persoanei fizice menționate la paragraful 1 a permis comiterea infracțiunilor stabilite în aplicarea prezentei convenții pentru numita persoană juridică de către o persoană fizică care acționează sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea unei persoane juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a prejudicia răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

ARTICOLUL 13

Sanțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca infracțiunilor stabilite în aplicarea art. 2–11 să li se poată aplica sancțiuni efective, proporționale și convingătoare, care cuprind pedepse privative de libertate.

2. Fiecare parte va veghea ca toate persoanele juridice trase la răspundere în aplicarea art. 12 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori nepenale efective, proporționale și convingătoare, care cuprind sancțiuni pecuniare.

SECȚIUNEA a 2-a

Drept procedural

TITLUL 1

DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 14

Aria de aplicare a măsurilor procedurale

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili

prerogativele și procedurile prevăzute în prezenta secțiune, în scopul desfășurării anchetelor sau procedurilor penale specifice.

2. Cu excepția dispoziției contrare care figurează la art. 21, fiecare parte va aplica prerogativele și procedurile menționate la paragraful 1 al prezentului articol:

- a) infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 2–11;
- b) tuturor celorlalte infracțiuni comise prin intermediul unui sistem informatic; și
- c) strângerii dovezilor electronice referitoare la orice infracțiune.

3. a) Fiecare parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica măsurile menționate la art. 20 decât infracțiunilor sau categoriilor de infracțiuni specificate în rezervă, astfel încât sfera acestor infracțiuni sau categorii de infracțiuni să nu fie mai redusă decât cea a infracțiunilor cărora aceasta le aplică măsurile menționate la art. 21. Fiecare parte va avea în vedere să limiteze o astfel de rezervă încât să permită cea mai largă aplicare posibilă a măsurii menționate la art. 20.

b) În cazul în care o parte, din cauza restricțiilor impuse de legislația sa în vigoare la momentul adoptării prezentei convenții, nu va fi în măsură să aplice măsurile vizate la art. 20 și 21 comunicațiilor transmise într-un sistem informatic al unui furnizor de servicii:

(i) care este folosit în beneficiul unui grup închis de utilizatori; și

(ii) care nu utilizează rețelele publice de telecomunicații și care nu este conectat la un alt sistem informatic, public sau privat,

această parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica aceste măsuri pentru astfel de comunicații. Fiecare parte va avea în vedere să limiteze o astfel de rezervă încât să permită cea mai largă aplicare posibilă a măsurilor menționate la art. 20 și 21.

ARTICOLUL 15

Condiții și măsuri de protecție

1. Fiecare parte va veghea ca stabilirea, realizarea și aplicarea prerogativelor și a procedurilor prevăzute în prezenta secțiune să fie supuse condițiilor și măsurilor de protecție prevăzute în dreptul său intern, care trebuie să asigure o protecție adecvată a drepturilor și a libertăților omului, în special a drepturilor stabilite în conformitate

cu obligațiile pe care aceasta le-a subscris în aplicarea Convenției Consiliului Europei pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950), a Pactului internațional privind drepturile civile și politice al Națiunilor Unite (1966), precum și a altor instrumente internaționale aplicabile privind drepturile omului, și care trebuie să integreze principiul proporționalității.

2. Ținând cont de natura procedurii sau a prerogativelor acordate, aceste condiții și măsuri de protecție vor include, între altele, atunci când situația o impune, o supervizare judiciară sau alte forme de supervizare independentă a motivelor care justifică aplicarea, precum și limitarea ariei de aplicare și a duratei prerogativelor sau procedurii în cauză.

3. În măsura în care acest lucru este în conformitate cu interesul public, în special cu buna administrare a justiției, fiecare parte va examina efectul prerogativelor și al procedurilor în această secțiune privind drepturile, responsabilitățile și interesele legitime ale terților.

TITLUL 2

CONSERVAREA RAPIDĂ A DATELOR INFORMATICE STOCATE

ARTICOLUL 16

Conservarea rapidă a datelor informatice stocate

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a permite autorităților sale competente să ordone sau să impună într-un alt mod conservarea rapidă a datelor informatice menționate, inclusiv a datelor referitoare la trafic, stocate prin intermediul unui sistem informatic, cu precădere atunci când există motive de a crede că acestea sunt în mod special susceptibile de pierdere sau de modificare.

2. În cazul în care o parte va aplica prevederile paragrafului anterior, prin intermediul unui ordin adresat unei persoane de a păstra date stocate, precum cele menționate care se găsesc în posesia sau sub controlul său, această parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare pentru a obliga această persoană să păstreze și să protejeze integritatea datelor pentru atât timp cât este necesar, cel mult 90 de zile, în scopul de a permite autorităților competente să obțină

dezvăluirea acestora. O parte poate prevedea ca ordinul să fie ulterior reînnoit.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga persoana care veghează asupra datelor sau o altă persoană însărcinată să le păstreze să păstreze confidențialitatea cu privire la aplicarea numitelor proceduri pe durata prevăzută în dreptul său intern.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

ARTICOLUL 17

Conservarea și dezvăluirea parțială rapidă a datelor referitoare la trafic

1. În scopul de a asigura conservarea datelor referitoare la trafic, în aplicarea art. 16, fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare:

a) pentru a veghea ca păstrarea rapidă a datelor referitoare la trafic să fie posibilă, indiferent dacă în transmiterea comunicației au fost implicați unul sau mai mulți furnizori de servicii; și

b) pentru a asigura dezvăluirea rapidă către autoritatea competentă a părții sau către o persoană desemnată de această autoritate a unei cantități de date referitoare la trafic, suficientă pentru a permite părții identificarea furnizorilor de servicii și a canalului prin intermediul căruia comunicația a fost transmisă.

2. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

TITLUL 3

ORDINUL DE PUNERE LA DISPOZIȚIE A DATELOR

ARTICOLUL 18

Ordinul de punere la dispoziție a datelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a ordona:

a) unei persoane prezente pe teritoriul său să comunice datele informatice menționate, aflate în posesia sau sub

controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare informatic; și

b) unui furnizor de servicii care oferă prestații pe teritoriul părții să comunice datele din posesia sau de sub controlul său referitoare la abonați și la astfel de servicii.

2. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

3. În sensul prezentului articol, expresia *date referitoare la abonați* va desemna orice informație, sub formă de date informatice sau sub orice altă formă, deținută de un furnizor de servicii, referitoare la abonații acestor servicii, altele decât datele referitoare la trafic sau conținut, și care permit stabilirea:

a) tipului de serviciu de comunicații utilizat, dispozițiilor tehnice luate în această privință și perioadei serviciului;

b) identității, adresei poștale sau geografice, numărului de telefon al abonatului și oricărui alt număr de contact, precum și a datelor referitoare la facturare și plată, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii;

c) oricărei alte informații referitoare la locul în care se găsesc echipamentele de comunicație, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii.

TITLUL 4

PERCHEZIȚIA ȘI SECHESTRAREA DATELOR INFORMATICE STOCATE

ARTICOLUL 19

Percheziția și sechestrarea datelor informatice stocate

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a percheziționa sau de a accesa într-un mod similar:

a) un sistem informatic sau o parte a acestuia, precum și datele informatice care sunt stocate în acesta; și

b) un suport de stocare informatic care permite stocarea datelor informatice pe teritoriul său.

2. În cazul în care autoritățile părții vor percheziționa sau vor accesa într-un mod similar un sistem informatic specific ori o parte din acesta, în conformitate cu

paragraful 1 subparagraful a), și vor avea motive de a considera că datele urmărite sunt stocate într-un alt sistem informatic sau într-o parte a acestuia situat pe teritoriul său și că aceste date sunt în mod legal accesibile de la sistemul inițial ori sunt disponibile pentru acest sistem inițial, fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca numitele autorități să fie în măsură de a extinde rapid percheziția sau accesarea într-un mod similar a celuilalt sistem.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a sechestra sau de a obține într-un mod similar datele informatice pentru care accesarea a fost realizată în aplicarea paragrafelor 1 sau 2. Aceste măsuri includ următoarele prerogative:

a) sechestrarea sau obținerea într-un mod similar a unui sistem informatic ori a unei părți din acesta sau a unui suport de stocare informatic;

b) realizarea și conservarea unei copii a acestor date informatice;

c) menținerea integrității datelor informatice relevante stocate;

d) suprimarea accesării sau îndepărtarea acestor date informatice din sistemul informatic accesat.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a ordona oricărei persoane care cunoaște funcționarea sistemului informatic să pună la dispoziție toate informațiile considerate necesare pentru a permite aplicarea măsurilor vizate la paragrafele 1 și 2.

5. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

TITLUL 5

COLECTAREA ÎN TIMP REAL A DATELOR INFORMATICE

ARTICOLUL 20

Colectarea în timp real a datelor referitoare la trafic

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente următoarele drepturi:

a) de a culege sau de a înregistra prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; și

b) de a obliga un furnizor de servicii, în limita capacităților sale tehnice existente, la:

(i) strângerea sau înregistrarea prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; sau la

(ii) acordarea concursului și asistenței sale autorităților competente, pentru culegerea sau înregistrarea, în timp real, a datelor referitoare la trafic, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin intermediul unui sistem informatic.

2. În cazul în care o parte, datorită principiilor stabilite de legislația internă, nu va putea adopta măsurile enunțate la paragraful 1 subparagraful a), aceasta va putea, în schimb, adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a asigura strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la trafic, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin aplicarea mijloacelor tehnice existente pe acest teritoriu.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga un furnizor de servicii să păstreze confidențialitatea faptului că a fost exercitată oricare dintre prerogativele prevăzute în prezentul articol, precum și orice informație în legătură cu acest subiect.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

ARTICOLUL 21

Interceptarea datelor referitoare la conținut

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente, cu privire la o serie de infracțiuni grave care să fie definite în legislația internă, următoarele drepturi:

a) de a culege sau de a înregistra prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; și

b) de a obliga un furnizor de servicii, în limita capacităților sale tehnice, la:

(i) strângerea sau înregistrarea prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; sau la

(ii) acordarea sprijinului și asistenței sale autorităților competente, pentru colectarea sau înregistrarea, în timp real, a datelor referitoare la conținut, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin intermediul unui sistem informatic.

2. În cazul în care o parte, datorită principiilor stabilite de legislația internă, nu va putea adopta măsurile enunțate la paragraful 1 subparagraful a), aceasta va putea, în schimb, adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a asigura strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la conținutul comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin aplicarea mijloacelor tehnice existente pe acest teritoriu.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga un furnizor de servicii să păstreze confidențialitatea faptului că oricare dintre prerogativele prevăzute în prezentul articol a fost exercitată, precum și orice informație în legătură cu acest subiect.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

SECȚIUNEA a 3-a

Competența

ARTICOLUL 22

Competența

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili competența sa cu privire la orice infracțiune incriminată în conformitate cu art. 2–11, atunci când infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
- b) la bordul unui vas sub pavilionul acestei părți; sau
- c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu legislația acestei părți; sau
- d) de către unul dintre cetățenii săi, dacă infracțiunea poate atrage răspunderea penală în locul în care aceasta a fost comisă sau dacă infracțiunea nu este de competența teritorială a nici unui stat.

2. Fiecare parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica sau de a aplica doar în cazuri ori în condiții

specifice regulile de competență definite la paragraful 1 subparagrafele b)–d) al prezentului articol sau în orice parte a acestui paragraf.

3. Fiecare parte va adopta măsurile care se dovedesc necesare pentru a stabili competența sa cu privire la orice infracțiune menționată la art. 24 paragraful 1, în cazul în care autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat spre o altă parte decât în baza naționalității sale, în urma unei cereri de extrădare.

4. Prezentă convenție nu va exclude nici o competență penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul său intern.

5. În cazul în care mai multe părți își revendică jurisdicția cu privire la o infracțiune stabilită în conformitate cu prezenta convenție, părțile implicate se vor pune de acord, atunci când acest lucru este oportun, în scopul de a determina partea cea mai potrivită pentru a exercita urmărirea.

CAPITOLUL III

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

SECȚIUNEA 1

Principii generale

TITLUL 1

PRINCIPII GENERALE REFERITOARE LA COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

ARTICOLUL 23

Principii generale referitoare la cooperarea internațională

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol și în aplicarea instrumentelor internaționale relevante cu privire la cooperarea internațională în materie penală, a acordurilor încheiate pe baza legislațiilor uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul investigărilor sau al aplicării procedurilor privind infracțiunile în legătură cu sisteme și date informatice sau pentru a culege dovezile unei infracțiuni în format electronic.

TITLUL 2

PRINCIPII REFERITOARE LA EXTRĂDARE

ARTICOLUL 24

Extrădarea

1. a) Prezentul articol se va aplica extrădării între părți pentru infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 2–11, cu condiția ca acestea să poată fi sancționate, potrivit legislațiilor ambelor părți implicate, printr-o pedeapsă privativă de libertate, al cărei maxim special este de cel puțin un an, sau printr-o pedeapsă mai severă.

b) În cazul în care se va impune o pedeapsă minimă diferită, în baza unui tratat de extrădare aplicabil între două sau mai multe părți, inclusiv Convenția europeană de extrădare (STE nr. 24), sau a unui acord care are la bază legislații uniforme sau reciproce, se va aplica pedeapsa minimă prevăzută prin acest tratat ori aranjament.

2. Infracțiunile descrise la paragraful 1 vor fi considerate incluse în categoria infracțiunilor care pot atrage extrădarea în orice tratat de extrădare care există între părți. Părțile se vor angaja să includă astfel de infracțiuni ca infracțiuni care pot atrage extrădarea în orice tratat de extrădare care va fi încheiat între părți.

3. Dacă o parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare de la altă parte cu care nu a încheiat un tratat de extrădare, aceasta va putea considera prezenta convenție drept bază juridică pentru extrădarea cu privire la orice infracțiune menționată la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Părțile care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat vor recunoaște infracțiunile menționate la paragraful 1 al prezentului articol ca infracțiuni care pot atrage extrădarea între acestea.

5. Extrădarea va fi supusă condițiilor prevăzute de dreptul intern al părții solicitate sau de tratatele de extrădare în vigoare, inclusiv în ceea ce privește motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

6. Dacă extrădarea pentru o infracțiune menționată la paragraful 1 al prezentului articol va fi refuzată doar pe motivul cetățeniei persoanei sau pentru că partea solicitată consideră că este competentă cu privire la această infracțiune, partea solicitată va supune cauza, la cererea

părții solicitante, autorităților sale competente, în scopul urmăririi, și va raporta în timp util, la încheierea cauzei, părții solicitante. Autoritățile în cauză vor decide și vor desfășura ancheta și procedura în același mod ca pentru orice altă infracțiune de natură comparabilă, în conformitate cu legislația acestei părți.

7. a) Fiecare parte va comunica secretarului general al Consiliului European, în momentul semnării ori depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, numele și adresa fiecărei autorități responsabile de trimiterea ori de primirea unei cereri de extrădare sau de arestare provizorie, în absența unui tratat.

b) Secretarul general al Consiliului European va realiza și va actualiza un registru al autorităților astfel desemnate de către părți. Fiecare parte va trebui să se asigure de faptul că datele care figurează în registru sunt corecte în orice moment.

TITLUL 3

PRINCIPII GENERALE REFERITOARE LA ASISTENȚA MUTUALĂ

ARTICOLUL 25

Principii generale referitoare la asistența mutuală

1. Părțile își vor acorda asistență mutuală într-o măsură cât mai largă posibil, în scopul investigărilor sau al aplicării procedurilor privind infracțiunile în legătură cu sisteme și date informatice sau pentru a culege dovezile unei infracțiuni în format electronic.

2. De asemenea, fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare pentru a-și îndeplini obligațiile stabilite în cuprinsul art. 27–35.

3. În caz de urgență fiecare parte va putea formula o cerere de asistență mutuală sau comunicările care se raportează acesteia prin mijloace rapide de comunicare, precum faxul sau poșta electronică, cu condiția ca aceste mijloace să ofere condiții suficiente de securitate și de autentificare (inclusiv folosirea codării, atunci când este necesar), cu o confirmare oficială ulterioară dacă partea solicitată va revendica acest lucru. Partea solicitată va

accepta cererea și va răspunde prin oricare dintre mijloacele sale rapide de comunicare.

4. Cu excepția unei dispoziții contrare expres prevăzute în prezentul capitol, asistența mutuală va fi supusă condițiilor fixate de dreptul intern al părții solicitate sau de tratatele de asistență mutuală aplicabile, inclusiv în ceea ce privește motivele pe baza cărora partea solicitată poate refuza cooperarea. Partea solicitată nu își va exercita dreptul de a refuza asistența mutuală privind infracțiunile vizate la art. 2–11 doar din motivul că cererea vizează o infracțiune pe care aceasta o consideră de natură fiscală.

5. În cazul în care, în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol, părții solicitate îi este permis să condiționeze asistența mutuală de existența dublei incriminări, această condiție va fi considerată îndeplinită dacă fapta care constituie infracțiunea pentru care asistența mutuală este solicitată este calificată drept infracțiune de dreptul său intern, indiferent dacă dreptul intern include sau nu infracțiunea în cadrul aceleiași categorii de infracțiuni ori dacă o definește sau nu prin aceeași terminologie ca dreptul părții solicitante.

ARTICOLUL 26

Informarea spontană

1. O parte va putea, în limitele dreptului său intern și în absența unei cereri prealabile, să comunice unei alte părți informații obținute în cadrul propriilor anchete, în cazul în care consideră că acest lucru ar putea ajuta partea destinatară la începerea sau finalizarea cu succes a anchetelor ori a procedurilor având ca obiect infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție sau în cazul în care aceste informații ar putea conduce la o cerere de cooperare formulată de această parte în virtutea prezentului capitol.

2. Înainte de a comunica astfel de informații, partea care le furnizează va putea solicita ca acestea să rămână confidențiale sau să nu fie utilizate decât în anumite condiții. Dacă partea destinatară nu va putea îndeplini această cerință, va informa cealaltă parte, care va stabili în acest caz dacă informațiile în cauză ar trebui totuși furnizate. Dacă partea destinatară va accepta informațiile cu condițiile prescrise, partea destinatară va fi legată de acestea din urmă.

TITLUL 4

PROCEDURILE REFERITOARE LA CERERILE DE ASISTENȚĂ MUTUALĂ ÎN ABSENȚA ACORDURILOR INTERNAȚIONALE APLICABILE

ARTICOLUL 27

Procedurile referitoare la cererile de asistență mutuală în absența acordurilor internaționale aplicabile

1. În absența unui tratat de asistență mutuală ori a unui acord care are la bază legislații uniforme sau reciproce în vigoare între partea solicitantă și partea solicitată, se vor aplica dispozițiile paragrafelor 2–9 din prezentul articol. Acestea nu se vor aplica atunci când există un tratat, un acord sau o legislație de acest tip, în afară de cazul în care părțile implicate nu convin să aplice în locul lor totul sau o parte din restul acestui articol.

2. a) Fiecare parte va desemna una sau mai multe autorități centrale însărcinate să trimită cererile de asistență mutuală sau să răspundă, să le execute ori să le transmită autorităților competente pentru executarea lor.

b) Autoritățile centrale vor comunica direct una cu cealaltă.

c) Fiecare parte, în momentul semnării sau depunerii instrumentelor sale de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, va comunica secretarului general al Consiliului Europei numele și adresele autorităților desemnate în aplicarea prezentului paragraf.

d) Secretarul general al Consiliului Europei va stabili și va actualiza un registru al autorităților centrale desemnate de către părți. Fiecare parte va veghea în permanență asupra exactitudinii datelor care figurează în registru.

3. Cererile de asistență mutuală adresate în baza prezentului articol vor fi executate în conformitate cu procedura menționată de partea solicitantă, cu excepția cazului în care aceasta este incompatibilă cu legislația părții solicitate.

4. Pe lângă condițiile sau motivele de refuz prevăzute la art. 25 paragraful 4, asistența mutuală va putea fi refuzată de partea solicitată, dacă:

a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră de natură politică ori legată de o infracțiune de natură politică; sau

b) partea solicitată va considera că faptul de a da curs cererii ar risca să aducă atingere suveranității, securității, ordinii sale publice sau altor interese esențiale.

5. Partea solicitată va putea suspenda executarea cererii dacă aceasta ar risca să aducă prejudicii anchetelor sau procedurilor desfășurate de autoritățile sale.

6. Înainte de a refuza sau de a suspenda cooperarea, partea solicitată va examina, ulterior consultării părții solicitante, dacă poate da curs parțial cererii ori cu rezerva condițiilor pe care le consideră necesare.

7. Partea solicitată va informa rapid partea solicitantă asupra răspunsului pe care intenționează să îl dea cererii de asistență mutuală.

Aceasta va trebui să motiveze eventualul său refuz sau eventuala întârziere a cererii. De asemenea, partea solicitată va informa partea solicitantă asupra oricărui motiv care ar face imposibilă executarea cererii de asistență mutuală sau care ar fi susceptibil de a o întârzia în mod semnificativ.

8. Partea solicitantă va putea cere ca partea solicitată să păstreze confidențialitatea faptului că a fost formulată o cerere în baza prezentului capitol, precum și a obiectului acesteia, cu excepția măsurilor necesare executării cererii în cauză. Dacă partea solicitată nu va putea da curs acestei cereri de confidențialitate, aceasta va trebui să informeze rapid partea solicitantă, care va trebui în acest caz să determine dacă cererea trebuie totuși executată.

9. a) În caz de urgență, cererile de asistență mutuală sau comunicările care se raportează acestora vor putea fi transmise direct de către autoritățile judiciare ale părții solicitante autorităților similare ale părții solicitate. Într-un asemenea caz, o copie va fi adresată simultan autorităților centrale ale părții solicitate prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

b) Orice cerere sau comunicare formulată în baza prezentului paragraf va putea fi avansată prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (Interpol).

c) În cazul în care o cerere a fost formulată în aplicarea subparagrafului a) al prezentului paragraf și în cazul în care autoritatea nu va fi competentă pentru a o

analiza, aceasta o va transmite autorității naționale competente și va informa direct partea solicitantă.

d) Cererile sau comunicările efectuate în aplicarea prezentului paragraf, care nu presupun măsuri coercitive, vor putea fi direct transmise de către autoritățile competente ale părții solicitante la autoritățile competente ale părții solicitate.

e) Fiecare parte îl va putea informa pe secretarul general al Consiliului Europei, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că, pentru motive de eficiență, cererile formulate în baza acestui paragraf vor trebui adresate autorităților sale centrale.

ARTICOLUL 28

Confidențialitatea și restricția de utilizare

1. În absența unui tratat de asistență mutuală sau a unui aranjament care să aibă la bază legislații uniforme ori reciproce în vigoare între partea solicitantă și partea solicitată, se vor aplica dispozițiile prezentului articol. Acestea nu se vor aplica în cazul în care există un tratat, un aranjament sau o legislație de acest tip, cu excepția cazului în care părțile implicate decid să aplice în locul acestora totul sau o parte din acest articol.

2. Partea solicitată va putea condiționa comunicarea de informații sau de materiale, reprezentând răspunsul la cerere, de:

a) păstrarea confidențialității acestora, în cazul în care cererea de asistență mutuală nu ar putea fi respectată în absența acestei condiții; sau

b) neutilizarea acestora pentru alte anchete sau proceduri decât cele indicate în cerere.

3. Dacă partea solicitantă nu va putea îndeplini una dintre condițiile enunțate la paragraful 2, aceasta va informa rapid partea solicitată, care va determina în acest caz dacă informația trebuie totuși furnizată. Dacă partea solicitantă va accepta această condiție, aceasta va fi legată de condiția menționată.

4. Orice parte care va furniza informații sau materiale ce se supun uneia dintre condițiile enunțate la paragraful 2 va putea solicita celeilalte părți să-i ofere explicații în

legătură cu această condiție privind utilizarea acestor informații sau a acestui material.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții speciale

TITLUL 1

ASISTENȚA MUTUALĂ ÎN MATERIE DE MĂSURI PROVIZORII

ARTICOLUL 29

Conservarea rapidă a datelor informatice stocate

1. O parte va putea solicita unei alte părți să ordone sau să impună printr-un alt mijloc conservarea rapidă a datelor stocate prin intermediul unui sistem informatic care se găsește pe teritoriul acestei alte părți și la adresa cărora partea solicitantă are intenția de a formula o cerere de asistență mutuală în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor în cauză.

2. O cerere de conservare formulată în aplicarea paragrafului 1 va trebui să precizeze:

- a) autoritatea care solicită conservarea;
- b) infracțiunea care va face obiectul anchetei sau procedurilor penale, precum și o scurtă expunere a faptelor care au legătură cu aceasta;
- c) datele informatice stocate care vor trebui conservate și natura legăturii lor cu infracțiunea;
- d) toate informațiile disponibile care vor permite identificarea posesorului datelor informatice stocate sau locația sistemului informatic;
- e) necesitatea măsurii conservării; și
- f) faptul că partea are intenția de a formula o cerere de asistență mutuală în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar, ori divulgării datelor informatice în cauză.

3. După primirea cererii unei alte părți, partea solicitată va trebui să ia toate măsurile care se impun pentru a proceda fără întârziere la conservarea datelor menționate, în conformitate cu dreptul său intern. Pentru a putea răspunde unei astfel de solicitări, dubla

incriminare nu va fi solicitată ca o condiție prealabilă a conservării.

4. O parte care va solicita dubla incriminare ca o condiție pentru a răspunde unei cereri de asistență mutuală în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor stocate, va putea, pentru alte infracțiuni decât cele stabilite în conformitate cu art. 2–11 să-și rezerve dreptul de a refuza cererea de conservare în baza prezentului articol, în cazul în care aceasta va avea motive de a considera că, în momentul divulgării, condiția dublei incriminări nu va putea fi îndeplinită.

5. Pe de altă parte, o cerere de conservare va putea fi refuzată doar dacă:

a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră ca fiind de natură politică ori legată de o infracțiune politică; sau

b) partea solicitată consideră că faptul de a da curs cererii ar risca de a aduce atingere suveranității sale, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale.

6. În cazul în care partea solicitată va considera că simpla conservare nu va fi suficientă pentru garantarea disponibilității viitoare a datelor, va compromite confidențialitatea anchetei părții solicitante sau o va afecta într-un alt mod, aceasta va informa rapid partea solicitantă, care va decide în acel caz dacă cererea va trebui totuși executată.

7. Orice conservare efectuată ca răspuns la o cerere menționată la paragraful 1 va fi valabilă pentru o perioadă de cel puțin 60 de zile, în scopul de a permite părții solicitante de a formula o cerere în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor. După primirea unei astfel de cereri, datele vor trebui în continuare conservate în așteptarea adoptării unei decizii referitoare la cerere.

ARTICOLUL 30

Dezvăluirea rapidă a datelor conservate

1. În cazul în care, în timpul executării unei cereri de conservare a datelor referitoare la trafic în legătură cu o comunicare specifică formulată în aplicarea art. 29, partea solicitată va descoperi că un furnizor de servicii a participat într-un alt stat la transmiterea acestei

comunicări, aceasta va dezvălui rapid părții solicitante o cantitate suficientă de date referitoare la trafic, pentru identificarea acestui furnizor de servicii și a canalului prin care comunicarea a fost transmisă.

2. Dezvăluirea datelor referitoare la trafic în aplicarea paragrafului 1 va putea fi refuzată doar dacă:

a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră de natură politică ori legată de o infracțiune de natură politică; sau

b) partea solicitată consideră că faptul de a da curs cererii ar risca să aducă atingere suveranității sale, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale.

TITLUL 2

ASISTENȚA MUTUALĂ PRIVIND PREROGATIVELE DE INVESTIGARE

ARTICOLUL 31

Asistența mutuală privind accesarea datelor stocate

1. O parte va putea solicita unei alte părți să percheziționeze sau să acceseze într-un mod similar, să sechestreze sau să obțină într-un mod similar, să dezvăluie date stocate prin intermediul unui sistem informatic care se găsește pe teritoriul acestei alte părți, inclusiv date conservate în conformitate cu art. 29.

2. Partea solicitată va răspunde cererii cu aplicarea instrumentelor internaționale, a aranjamentelor și a legislațiilor menționate la art. 23 și conformându-se dispozițiilor relevante ale prezentului capitol.

3. Cererea va trebui satisfăcută cât mai repede posibil, dacă:

a) există motive de a considera că datele concludente sunt expuse în mod special riscurilor de pierdere ori de modificare; sau

b) instrumentele, aranjamentele și legislațiile vizate la paragraful 2 prevăd o cooperare rapidă.

ARTICOLUL 32

**Accesarea transfrontalieră a datelor stocate, cu
consimțământ sau în cazul în care acestea sunt accesibile
publicului**

O parte va putea, fără autorizația unei alte părți:

a) să acceseze date informatice stocate accesibile publicului (sursă deschisă), oricare ar fi localizarea geografică a acestor date; sau

b) să acceseze ori să primească prin intermediul unui sistem informatic situat pe teritoriul său date informatice stocate situate într-un alt stat, dacă partea va obține consimțământul persoanei legal autorizate să-i dezvăluie aceste date prin intermediul acestui sistem informatic.

ARTICOLUL 33

Asistența mutuală pentru strângerea în timp real a datelor referitoare la trafic

1. Părțile își vor acorda asistență mutuală pentru strângerea în timp real a datelor referitoare la trafic, asociate comunicărilor menționate pe teritoriul acestora, transmise prin intermediul unui sistem informatic. Cu rezerva dispozițiilor paragrafului 2, asistența mutuală este guvernată de condițiile și procedurile prevăzute în dreptul intern.

2. Fiecare parte va acorda această asistență mutuală cel puțin cu privire la infracțiunile pentru care strângerea în timp real a datelor privitoare la trafic ar fi disponibilă într-o cauză internă echivalentă.

ARTICOLUL 34

Asistența mutuală în domeniul interceptării datelor referitoare la conținut

Părțile își vor acorda asistență mutuală, în măsura permisă de tratatele și legislația internă aplicabile, pentru strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la conținutul comunicațiilor specifice, transmise prin intermediul unui sistem informatic.

TITLUL 3

REȚEAUA 24/7

ARTICOLUL 35

Rețeaua 24/7

1. Fiecare parte va desemna un punct de contact disponibil 24 de ore din 24, 7 zile din 7, în scopul asigurării unei asistențe imediate pentru investigațiile

referitoare la infracțiunile privind sisteme sau date informatice, sau pentru a strânge dovezile unei infracțiuni în format electronic. Această asistență va cuprinde facilitarea sau, dacă dreptul și practica internă o permit, aplicarea directă a următoarelor măsuri:

- a) asistența tehnică;
- b) conservarea datelor, în conformitate cu art. 29 și 30;
- c) strângerea dovezilor, furnizarea de informații cu caracter juridic și localizarea suspectilor.

2. a) Punctul de contact al unei părți va avea mijloacele de a corespunde cu punctul de contact al unei alte părți potrivit unei proceduri accelerate.

b) Dacă punctul de contact desemnat de către o parte nu va depinde de autoritatea sau de autoritățile acestei părți responsabile de asistența mutuală internațională sau de extradare, punctul de contact va veghea să poată acționa în coordonare cu această sau aceste autorități, potrivit unei proceduri accelerate.

3. Fiecare parte va întreprinde măsurile necesare pentru a dispune de un personal specializat și echipat corespunzător pentru facilitarea funcționării rețelei.

CAPITOLUL IV

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 36

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și statelor membre care au participat la elaborarea sa.

2. Prezenta convenție va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 5 state, cuprinzând cel puțin 3 state membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafelor 1 și 2.

4. Pentru oricare stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezenta

convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data exprimării consimțământului său de a fi legat prin prezenta convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafelor 1 și 2.

ARTICOLUL 37

Aderarea la convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului European, după consultarea statelor contractante la convenție și după obținerea asentimentului unanim, vor putea invita orice stat nemembru al Consiliului European, care nu a participat la elaborarea sa, să adere la prezenta convenție. Decizia va fi luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului European și cu unanimitatea reprezentanților statelor contractante care au dreptul să facă parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care a aderat la prezenta convenție, în conformitate cu paragraful 1 sus-menționat, convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului European.

ARTICOLUL 38

Aplicarea teritorială

1. În momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, oricare stat va putea desemna teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta convenție.

2. În orice moment următor, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului European, oricare stat va putea lărgi aplicarea prezentei la convenții la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice declarație formulată cu aplicarea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, cu privire la orice

teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării menționate de către Secretarul general.

ARTICOLUL 39

Efectele convenției

1. Scopul prezentei convenții este de a completa tratatele sau acordurile multilaterale ori bilaterale aplicabile, existente între părți, inclusiv dispozițiile:

– Convenției europene de extrădare, deschisă spre semnare la 13 decembrie 1957 la Paris (STE nr. 24);

– Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, deschisă spre semnare la 20 aprilie 1959 la Strasbourg (STE nr. 30);

– Protocolului adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, deschis spre semnare la 17 martie 1978 la Strasbourg (STE nr. 99).

2. Dacă două sau mai multe părți au încheiat deja un acord ori un tratat referitor la domeniile cuprinse în prezenta convenție sau dacă și-au stabilit în alt mod relațiile privind aceste subiecte ori dacă o vor face în viitor, acestea vor avea, de asemenea, dreptul de a aplica acordul sau tratatul menționat ori de a-și stabili relațiile în consecință, în locul prezentei convenții. Totuși, în cazul în care părțile își vor stabili relațiile privind domeniile care fac obiectul prezentei convenții într-un mod diferit decât cel prevăzut, acestea o vor face într-un mod care să nu fie incompatibil cu obiectivele și principiile convenției.

3. Nici o prevedere a prezentei convenții nu va afecta alte drepturi, restricții, obligații și responsabilități ale unei părți.

ARTICOLUL 40

Declarații

Prin declarație scrisă adresată secretarului general al Consiliului Europei în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, orice stat va putea să declare că se folosește de dreptul de a solicita unul sau mai multe elemente suplimentare, precum cele prevăzute la art. 2, 3, art. 6 paragraful 1 subparagraful b), art. 7, art. 9 paragraful 3 și art. 27 paragraful 9 subparagraful e).

ARTICOLUL 41

Clauza federală

1. Un stat federal își va putea rezerva dreptul de a onora obligațiile cuprinse în cap. II în măsura în care acestea vor fi compatibile cu principiile fundamentale care guvernează relațiile dintre guvernul său central și statele constitutive sau alte entități teritoriale analoage, cu condiția ca acesta să fie în măsură de a coopera în baza cap. III.

2. Atunci când acesta va formula o rezervă prevăzută la paragraful 1, un stat federal nu se va putea folosi de termenii unei astfel de rezerve pentru a elimina sau a diminua substanțial obligațiile sale în baza cap. II. În orice caz, acesta va folosi mijloace largite și efective care vor permite aplicarea măsurilor prevăzute în capitolul menționat.

3. În ceea ce privește dispozițiile acestei convenții, a căror aplicare ține de competența legislativă a fiecărui stat constitutiv sau a altor entități teritoriale analoage care, în baza sistemului constituțional al federației, nu sunt obligate să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce la cunoștință autorităților competente ale statelor constitutive dispozițiile menționate, împreună cu avizul său favorabil, încurajându-le să adopte măsurile potrivite pentru aplicarea lor.

ARTICOLUL 42

Rezervele

Prin notificare scrisă adresată secretarului general al Consiliului European, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, orice stat va putea declara că se folosește de rezerva sau rezervele prevăzute la art. 4 paragraful 2, art. 6 paragraful 3, art. 9 paragraful 4, art. 10 paragraful 3, art. 11 paragraful 3, art. 14 paragraful 3, art. 22 paragraful 2, art. 29 paragraful 4 și la art. 41 paragraful 1. Nici o altă rezervă nu va putea fi formulată.

ARTICOLUL 43

Statutul și retragerea rezervelor

1. O parte care a formulat o rezervă în conformitate cu art. 42 o va putea retrage în totalitate sau în parte prin notificare adresată secretarului general al Consiliului European. Această retragere va intra în vigoare la data

primirii de către secretarul general a notificării menționate. Dacă notificarea va indica faptul că retragerea unei rezerve trebuie să intre în vigoare la o dată precisă și dacă această dată va fi ulterioară celei la care secretarul general va primi notificarea, retragerea va intra în vigoare la această dată ulterioară.

2. O parte care a formulat o rezervă, precum cele menționate la art. 42, va retrage această rezervă, în totalitate sau în parte, de îndată ce împrejurările o permit.

3. Secretarul general al Consiliului Europei va putea solicita periodic părților care au formulat una sau mai multe rezerve dintre cele menționate la art. 42 informații cu privire la aspectele retragerii lor.

ARTICOLUL 44

Amendamente

1. La prezenta convenție vor putea fi propuse amendamente de către fiecare parte, iar acestea vor fi comunicate de către secretarul general al Consiliului Europei statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, precum și oricărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere, în conformitate cu dispozițiile art. 37.

2. Orice amendament propus de către o parte va fi comunicat Comitetului European pentru Probleme Criminale (CDPC), care va prezenta avizul său Comitetului de Miniștri cu privire la amendamentul menționat.

3. Comitetul de Miniștri va examina amendamentul propus și avizul prezentat de către CDPC și, după consultarea statelor nemembre care sunt părți la prezenta convenție, va putea adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de către Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va fi comunicat părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va intra în vigoare în a treizecea zi după ce toate părțile l-au informat pe secretarul general cu privire la acceptarea lor.

ARTICOLUL 45

Rezolvarea dezacordurilor

1. CDPC va fi informat permanent cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei convenții.

2. În cazul dezacordului între părți cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei convenții, părțile se vor strădui să ajungă la o rezolvare a acestuia prin negociere sau prin orice alt mijloc pașnic pe care îl vor alege, inclusiv prin prezentarea dezacordului CDPC, unui tribunal arbitrar care va lua decizii ce vor lega părțile sau Curții Internaționale de Justiție, potrivit unui acord între părțile implicate.

ARTICOLUL 46

Reuniunea părților

1. Părțile se vor reuni periodic, dacă va fi nevoie, în vederea facilitării:

a) utilizării și aplicării efective a prezentei convenții, inclusiv identificării oricărei probleme în domeniu, precum și efectelor oricărei declarații sau rezerve făcute în conformitate cu prezenta convenție;

b) schimbului de informații cu privire la noutățile juridice, politice sau tehnice importante în domeniul criminalității informatice și strângerii dovezilor în formă electronică;

c) examinării eventualității de a completa sau de a amenda convenția.

2. CDPC va fi ținut periodic la curent cu privire la rezultatul reuniunilor internaționale menționate la paragraful 1.

3. CDPC va facilita, dacă va fi nevoie, întâlnirile menționate la paragraful 1 și va adopta măsurile necesare pentru a ajuta părțile în efortul lor care vizează completarea sau amendarea convenției. La expirarea unui termen de 3 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții, cel mai târziu, CDPC va proceda, în cooperare cu părțile, la reexaminarea tuturor dispozițiilor convenției și va propune, dacă este cazul, amendamentele potrivite.

4. Cu excepția cazului în care Consiliul Europei le va suporta, cheltuielile ocazionate de aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 vor fi suportate de către părți în maniera pe care acestea o vor alege.

5. Părțile vor fi asistate în exercitarea funcțiilor care decurg din prezentul articol de către Secretariatul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 47

Denunțarea

1. Orice parte va putea, în orice moment, să denunțe prezenta convenție printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 48

Notificarea

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, precum și oricărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere, cu privire la:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, în conformitate cu art. 36 și 37;
- d) orice declarație făcută în aplicarea art. 40 sau orice rezervă făcută în aplicarea art. 42;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare ce are legătură cu prezenta convenție.

În acest sens, subsemnații, autorizați pe deplin în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea convenției, precum și oricărui stat invitat să adere o copie certificată conformă cu originalul.

XIII. MINORITĂȚI

CONVENȚIA-CADRU PENTRU PROTECȚIA
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții-cadru,

Considerând că scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei unități mai strânse între membrii săi în vederea salvagărdării și promovării idealurilor și principiilor care reprezintă patrimoniul lor comun,

Considerând că unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv constă în salvagărdarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Dorind să dea curs Declarației șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, adoptată la Viena la 9 octombrie 1993,

Fiind hotărâte ca pe teritoriile lor respective să protejeze existența minorităților naționale,

Considerând că bulversările istoriei europene au arătat că protecția minorităților naționale este esențială pentru stabilitatea, securitatea democratică și pacea Continentului,

Considerând că o societate pluralistă și cu adevărat democratică trebuie nu numai să respecte identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale, dar și, deopotrivă, să creeze condiții corespunzătoare care să le permită să-și exprime, să păstreze și să dezvolte această identitate,

Considerând că realizarea unui climat de toleranță și dialog este necesară pentru a permite diversității culturale să reprezinte o sursă, dar și un factor, nu de divizare, ci de îmbogățire a fiecărei societăți,

---

* Adoptată la Strasbourg la 1 februarie 1995. Intră în vigoare la 8 februarie 1998.

România a ratificat Convenția-cadru prin Legea nr. 33 din 29 aprilie 1995, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 82 din 4 mai 1995.

Considerând că realizarea unei Europe tolerante și prospere nu depinde numai de cooperarea dintre state, ci necesită și cooperarea transfrontalieră între autorități locale și regionale, cu respectarea Constituției și a integrității teritoriale a fiecărui stat,

Tinând seama de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de Protocoalele sale,

Tinând seama de angajamentele privind protecția minorităților naționale conținute în convențiile și declarațiile Națiunilor Unite, precum și în documentele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, în special cel de la Copenhaga din 29 iunie 1990,

Fiind hotărâte să definească principiile care trebuie respectate și obligațiile care decurg din acestea, pentru a asigura, în statele membre și în celelalte state care pot deveni părți la prezentul instrument, protecția efectivă a minorităților naționale și a drepturilor persoanelor aparținând acestora, în cadrul statului de drept, cu respectarea integrității teritoriale și a suveranității naționale,

Fiind hotărâte să aplice principiile enunțate în prezenta Convenție-cadru prin legislația națională și politici guvernamentale corespunzătoare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Protecția minorităților naționale și a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestora face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului și, ca atare, constituie domeniu de cooperare internațională.

ARTICOLUL 2

Dispozițiile prezentei Convenții-cadru vor fi aplicate cu bună-credință, într-un spirit de înțelegere, toleranță și cu respectarea principiilor bunei vecinătăți, relațiilor prietenești și cooperării între state.

ARTICOLUL 3

1. Orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă să fie tratată sau nu ca atare și nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o

asemenea alege ori din exercițiul drepturilor legate de aceasta.

2. Persoanele aparținând minorităților naționale pot exercita drepturile și libertățile ce decurg din principiile enunțate în prezenta Convenție-cadru, individual sau în comun cu alții.

TITLUL II

ARTICOLUL 4

1. Părțile se angajează să garanteze fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul la egalitate în fața legii și la egala protecție a legii. În această privință, orice discriminare bazată pe apartenența la o minoritate națională este interzisă.

2. Părțile se angajează să adopte, dacă este cazul, măsuri adecvate pentru a promova, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, egalitatea deplină și efectivă între persoanele aparținând unei minorități naționale și cele aparținând majorității. Ele vor ține seama în mod corespunzător, în această privință, de condițiile specifice în care se află persoanele aparținând minorităților naționale.

3. Măsurile adoptate în conformitate cu paragraful 2 nu vor fi considerate acte de discriminare.

ARTICOLUL 5

1. Părțile se angajează să promoveze condițiile de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale să-și mențină și să-și dezvolte cultura, precum și să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.

2. Fără a se aduce atingere măsurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, părțile se vor abține de la orice politică ori practică având drept scop asimilarea persoanelor aparținând minorităților naționale împotriva voinței acestora și vor proteja aceste persoane împotriva oricărei acțiuni vizând o astfel de asimilare.

ARTICOLUL 6

1. Părțile vor încuraja spiritul de toleranță și dialogul intercultural și vor lua măsuri efective pentru promovarea

respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre toate persoanele care trăiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora, îndeosebi în domeniile educației, culturii și al mijloacelor de informare.

2. Părțile se angajează să ia măsuri corespunzătoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale amenințărilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violență, datorită identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

ARTICOLUL 7

Părțile vor asigura respectarea drepturilor fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, la libertatea de expresie și la libertatea de gândire, conștiință și religie.

ARTICOLUL 8

Părțile se angajează să recunoască fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a-și manifesta religia sau credința sa și dreptul de a înființa instituții, organizații și asociații religioase.

ARTICOLUL 9

1. Părțile se angajează să recunoască faptul că dreptul la libertatea de expresie a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale include libertatea de opinie și libertatea de a primi și a comunica informații sau idei în limba minoritară, fără ingerințe ale autorităților publice și independent de frontiere. Părțile vor veghea ca, în cadrul sistemelor lor legislative, persoanele aparținând unei minorități naționale să nu fie discriminate în accesul la mijloacele de informare.

2. Paragraful 1 nu împiedică părțile să utilizeze un regim de autorizare, nediscriminatoriu și fondat pe criterii obiective, pentru societățile de radio sonor, televiziune și cinema.

3. Părțile nu vor crea obstacole în calea înființării și utilizării mijloacelor de informare scrisă de către persoanele aparținând minorităților naționale. În cadrul legal organizat pentru radioul sonor și televiziune, ele vor veghea ca, în măsura posibilului și ținând seama de prevederile paragrafului 1, persoanelor aparținând

minorităților naționale să le fie acordată posibilitatea de a-și crea și utiliza propriile mijloace de informare.

4. În cadrul sistemului legislației lor, părțile vor adopta măsuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural.

ARTICOLUL 10

1. Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.

2. În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă aceste persoane solicită acest lucru și acolo unde această cerere corespunde unei nevoi reale, părțile se vor strădui să asigure, în măsura posibilului, condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative.

3. Părțile se angajează să garanteze dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a fi informată cu promptitudine, într-o limbă pe care o înțelege, cu privire la motivele arestării sale, la natura și la cauza acuzației aduse împotriva sa, și să se apere în această limbă, dacă este necesar cu asistența gratuită a unui interpret.

ARTICOLUL 11

1. Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi numele (patrimoniul) și prenumele său în limba minoritară, precum și dreptul la recunoașterea oficială a acestora, în conformitate cu modalitățile prevăzute în sistemul lor legal.

2. Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a expune în limba sa minoritară însemne, inscripții și alte informații cu caracter privat, vizibile pentru public.

3. În ariile locuite în mod tradițional de un număr substanțial de persoane aparținând unei minorități naționale, părțile vor depune eforturi, în cadrul sistemului lor legal, inclusiv, atunci când este cazul, în cadrul acordurilor încheiate cu alte state, și ținând seama de condițiile lor specifice, pentru expunerea denumirilor locale tradiționale, a denumirilor străzilor și a altor

indicații topografice destinate publicului, deopotrivă în limba minoritară, acolo unde există o cerere suficientă pentru astfel de indicații.

ARTICOLUL 12

1. Părțile, dacă este necesar, vor lua măsuri în domeniul educației și al cercetării, pentru a încuraja cunoașterea culturii, istoriei, limbii și religiei atât ale minorităților lor naționale, cât și ale majorității.

2. În acest context, părțile vor asigura, între altele, posibilități corespunzătoare pentru pregătirea profesorilor, accesul la manuale și vor facilita contactele dintre elevi și profesori ai diferitelor comunități.

3. Părțile se angajează să promoveze șanse egale de acces la educația de toate nivelurile pentru persoanele aparținând minorităților naționale.

ARTICOLUL 13

1. În cadrul sistemului lor educațional, părțile vor recunoaște dreptul persoanelor aparținând unei minorități naționale de a înființa și a administra propriile instituții private de educație și formare.

2. Exercițiul acestui drept nu implică nici o obligație financiară pentru părți.

ARTICOLUL 14

1. Părțile se angajează să recunoască dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a învăța limba sa minoritară.

2. În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă există o cerere suficientă, părțile vor depune eforturi pentru a asigura, în măsura posibilului și în cadrul sistemului lor educațional, ca persoanele aparținând acestor minorități să beneficieze de posibilități corespunzătoare de învățare a limbii lor minoritare ori de a primi o educație în această limbă.

3. Paragraful 2 al acestui articol se va aplica fără a se aduce atingere învățării limbii oficiale ori predării în această limbă.

ARTICOLUL 15

Părțile vor crea condițiile necesare pentru participarea efectivă a persoanelor aparținând minorităților naționale

la viața culturală, socială și economică și la treburile publice, în special acelea care le privesc direct.

ARTICOLUL 16

Părțile se vor abține să ia măsuri care, modificând proporțiile populației din arii locuite de persoane aparținând minorităților naționale, sunt îndreptate împotriva drepturilor și libertăților decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru.

ARTICOLUL 17

1. Părțile se angajează să nu aducă atingere dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a stabili și a menține contacte libere și pașnice peste frontiere cu persoane care se află în mod legal în alte state, îndeosebi cu acelea cu care au în comun identitatea etnică, culturală, lingvistică sau religioasă, ori patrimoniul cultural.

2. Părțile se angajează să nu aducă atingere dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a participa la activitățile organizațiilor neguvernamentale, atât la nivel național, cât și internațional.

ARTICOLUL 18

1. Părțile vor depune eforturi pentru a încheia, dacă este necesar, acorduri bilaterale și multilaterale cu alte state, îndeosebi cu statele vecine, pentru a asigura protecția persoanelor aparținând minorităților naționale respective.

2. Dacă este cazul, părțile vor lua măsuri pentru încurajarea cooperării transfrontaliere.

ARTICOLUL 19

Părțile se angajează să respecte și să aplice principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, aducându-le, dacă este necesar, numai acele limitări, restricții și derogări prevăzute în instrumentele juridice internaționale, în special în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în măsura în care acestea sunt relevante pentru drepturile și libertățile decurgând din principiile menționate.

TITLUL III

ARTICOLUL 20

În exercitarea drepturilor și libertăților decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, orice persoană aparținând unei minorități naționale va respecta legislația națională și drepturile celorlalți, în special ale persoanelor aparținând majorității sau altor minorități naționale.

ARTICOLUL 21

Nici o dispoziție din prezenta Convenție-cadru nu va fi interpretată ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate ori vreun act contrar principiilor fundamentale ale dreptului internațional, în special celor ale egalității suverane, integrității teritoriale și independenței politice a statelor.

ARTICOLUL 22

Nici o dispoziție din prezenta Convenție-cadru nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care pot fi recunoscute în conformitate cu legile oricărei părți contractante sau cu orice altă convenție la care respectiva parte contractantă este parte.

ARTICOLUL 23

Drepturile și libertățile decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, în măsura în care acestea fac obiectul unei prevederi corespondente din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau din Protocoalele adiționale la aceasta, vor fi înțelese în conformitate cu aceste din urmă prevederi.

TITUL IV

ARTICOLUL 24

1. Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei este însărcinat să vegheze la aplicarea prezentei Convenții-cadru de către părțile contractante.

2. Părțile care nu sunt membre ale Consiliului Europei vor participa la mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare, potrivit unor modalități care urmează a fi determinate.

ARTICOLUL 25

1. Într-un interval de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții-cadru cu privire la respectiva parte contractantă, aceasta va transmite Secretarului general al Consiliului Europei informații complete asupra măsurilor legislative și de altă natură, adoptate în aplicarea angajamentelor enunțate în prezenta Convenție-cadru.

2. Ulterior, fiecare parte contractantă va transmite Secretarului general, periodic și ori de câte ori Comitetul Miniștrilor solicită, orice informații suplimentare, relevante pentru aplicarea prezentei Convenții-cadru.

3. Secretarul general va înainta Comitetului Miniștrilor informațiile transmise în conformitate cu prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 26

1. În evaluarea adecvării măsurilor adoptate de părți pentru punerea în aplicare a principiilor enunțate în prezenta Convenție-cadru, Comitetul Miniștrilor va fi asistat de un Comitet consultativ, ai cărui membri vor avea experiență recunoscută în domeniul protecției minorităților naționale.

2. Compunerea Comitetului consultativ și procedura acestuia vor fi fixate de către Comitetul Miniștrilor într-un interval de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții-cadru.

TITLUL V

ARTICOLUL 27

Prezenta Convenție-cadru va fi deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Până la data intrării sale în vigoare, ea va fi, de asemenea, deschisă spre semnare oricărui alt stat invitat în acest sens de către Comitetul Miniștrilor. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 28

1. Prezenta Convenție-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care douăsprezece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate de Convenția-cadru conform dispozițiilor art. 27.

2. Pentru oricare stat membru care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat de Convenția-cadru, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 29

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții-cadru și după consultarea statelor contractante, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita să adere la Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută în art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei, oricare state care nu sunt membre ale Consiliului Europei care, fiind invitate să semneze conform dispozițiilor art. 27, nu au făcut-o încă, sau oricare alt stat care nu este membru.

2. Pentru oricare stat care aderă, Convenția-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 30

1. Oricare stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul (teritoriile) pentru care acesta asigură relațiile internaționale, cărui(a) (cărora) i (li) se va aplica prezenta Convenție-cadru.

2. Oricare stat poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții-cadru la oricare alt teritoriu specificat în declarație. Cu privire la acest teritoriu, Convenția-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de

3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ce privește oricare teritoriu specificat printr-o astfel de declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 31

1. Oricare parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție-cadru printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului Europei, celorlalte state semnatare și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție-cadru:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții-cadru, în conformitate cu art. 28, 29 și 30;

d) orice alt act, notificare sau comunicare legate de prezenta Convenție-cadru.

Drept pentru care, subsemnații, având depline puteri în acest sens, au semnat prezenta Convenție-cadru.

Încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și fiecărui stat invitat să semneze sau să adere la prezenta Convenție-cadru.

RAPORT EXPLICATIV

ISTORIC

1. Consiliul Europei a examinat situația minorităților naționale, în mai multe rânduri, într-o perioadă întinsă pe mai mult de 40 de ani. Încă din primul său an de existență (1949), Adunarea Parlamentară a recunoscut, într-un raport al Comitetului său pentru Probleme Juridice și Administrative, importanța „problemei unei mai largi protecții a drepturilor minorităților naționale“. În 1961, Adunarea Parlamentară a recomandat includerea, într-un al doilea protocol adițional, a unui articol care să garanteze minorităților naționale anumite drepturi necuprinse în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (C.E.D.O.). Acesta din urmă nu se referă decât la apartenența la o minoritate națională în cadrul clauzei de nediscriminare prevăzută în art. 14. Recomandarea nr. 285 (1961) a propus următoarea formulare pentru proiectul de articol privind protecția minorităților naționale:

„Persoanelor aparținând unei minorități naționale nu li se va refuza dreptul, în comun cu ceilalți membri ai grupului lor și în măsura în care acesta este compatibil cu ordinea publică, de a beneficia de propria cultură, de a folosi propria limbă, de a-și înființa școli și de a li se preda în limba pentru care optează, ori de a profesa și practica propria religie.“

2. Comitetul de Experți, care fusese instruit să examineze dacă este posibilă și dezirabilă elaborarea unui astfel de protocol, și-a suspendat activitățile până când s-a ajuns la o decizie finală în cazurile lingvistice belgiene, privitoare la limba utilizată în educație (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 27 iulie 1968, Seria A, nr. 6). În 1973, comitetul a concluzionat că, din punct vedere juridic, nu exista o necesitate anume de a face din drepturile minorităților obiectul unui nou protocol la C.E.D.O. Cu toate acestea, experții au opinat că nu există vreun obstacol juridic major în calea adoptării unui astfel de protocol, dacă acesta ar fi considerat recomandabil din alte rațiuni.

3. Mai recent, Adunarea Parlamentară a recomandat Comitetului Miniștrilor o serie de măsuri politice și juridice, în special redactarea unui protocol sau a unei convenții asupra drepturilor minorităților naționale. Recomandarea nr. 1134 (1990) conține o listă de principii pe care Adunarea Parlamentară le-a considerat necesare

protecției minorităților naționale. În octombrie 1991, Comitetul Director pentru Drepturile Omului (C.D.D.O.) a fost însărcinat să examineze, deopotrivă din punct de vedere juridic și politic, condițiile în care Consiliul Europei ar putea întreprinde o activitate în direcția protecției minorităților naționale, ținând seama de lucrările efectuate în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (C.S.C.E.) și al Națiunilor Unite, precum și de reflecțiile dezvoltate în cadrul Consiliului Europei.

4. În mai 1992, Comitetul Miniștrilor a instructat C.D.D.O. să examineze posibilitatea formulării unor standarde juridice specifice privitoare la protecția minorităților naționale. În acest scop, C.D.D.O. a creat un comitat de experți (DH-MIN) căruia i s-a cerut, în cadrul noului mandat stabilit în martie 1993, să propună standarde juridice specifice în acest domeniu, ținând seama de principiile complementarității activității Consiliului Europei și, respectiv, a C.S.C.E. C.D.D.O. și DH-MIN au luat în considerare diverse texte, în special propunerea de convenție europeană pentru protecția minorităților naționale, elaborată de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (așa-numita Comisie de la Veneția), propunerea Austriei pentru un protocol adițional la C.E.D.O., proiectul protocolului adițional la C.E.D.O. inclus în Recomandarea nr. 1201 (1993) a Adunării Parlamentare și alte propuneri. Această examinare s-a finalizat în raportul C.D.D.O. către Comitetul Miniștrilor din 8 septembrie 1993, care a inclus diverse standarde juridice care puteau fi adoptate în acest domeniu și instrumentele juridice în care acestea puteau fi prevăzute. În acest context, C.D.D.O. a luat act de inexistența consensului asupra interpretării termenului de *minorități naționale*.

5. Pasul decisiv a fost realizat la întâlnirea șefilor de stat și de guvern din statele membre ale Consiliului Europei (Summit-ul de la Viena din 8 ai 9 octombrie 1993). Cu acest prilej s-a convenit că minoritățile naționale, pe care bulversările istoriei le-au stabilit în Europa, trebuie protejate și respectate, ca o contribuție la pace și stabilitate. În mod special, șefii de stat și de guvern au hotărât elaborarea de angajamente juridice privind protecția minorităților naționale. Anexa nr. II la Declarația de la Viena conține următoarele instrucțiuni pentru Comitetul Miniștrilor:

– să elaboreze, în timp cât mai scurt, o Convenție-cadru care să specifice principiile pe care statele contractante se angajează să le respecte în vederea asigurării protecției minorităților naționale. Acest instrument să fie, de asemenea, deschis spre semnare statelor care nu sunt membre;

– să înceapă activitatea de elaborare a unui protocol care să completeze Convenția Europeană a Drepturilor Omului în domeniul cultural, prin dispoziții care să garanteze drepturi individuale, în special pentru persoanele aparținând minorităților naționale.

6. La 4 noiembrie 1993, Comitetul Miniștrilor a creat un Comitet Ad-Hoc pentru Protecția Minorităților Naționale (CAHMIN). Mandatul său reflectă deciziile adoptate la Viena. Comitetul, alcătuit din experți din statele membre ale Consiliului European, și-a început activitatea la sfârșitul lunii ianuarie 1994, cu participarea reprezentanților C.D.D.O., ai Consiliului pentru Cooperare Culturală (C.D.C.C.), ai Comitetului Director pentru Mass-Media (C.D.M.M.) și ai Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept. Au participat, de asemenea, ca observatori, Înaltul Comisar C.S.C.E. pentru Minorități Naționale și Comisia Comunităților Europene.

7. La 15 aprilie 1994 CAHMIN a înaintat un raport interimar Comitetului Miniștrilor, care a fost, apoi, comunicat Adunării Parlamentare (Doc. 7109). La cea de-a 94-a sesiune din luna mai 1994, Comitetul Miniștrilor și-a exprimat satisfacția pentru progresul obținut potrivit mandatului decurgând din Declarația de la Viena.

8. Un anumit număr de prevederi ale Convenției-cadru, necesitând un arbitraj politic, precum și cele referitoare la monitorizarea aplicării au fost redactate de Comitetul Miniștrilor (ședința nr. 517 bis a Delegațiilor miniștrilor din 7 octombrie 1994).

9. La reuniunea sa din 10–14 octombrie 1994, CAHMIN a decis să înainteze proiectul Convenției-cadru Comitetului Miniștrilor, care a adoptat textul la a 95-a sesiune ministerială din 10 noiembrie 1994. Convenția-cadru a fost deschisă spre semnare către statele membre ale Consiliului European.

Considerații generale

Obiectivele Convenției-cadru

10. Convenția-cadru reprezintă primul instrument multilateral obligatoriu juridic consacrat protecției minorităților naționale în general. Obiectivul său este acela de a specifica principiile juridice pe care statele se angajează să le respecte în vederea asigurării protecției minorităților naționale. Consiliul Europei a răspuns, prin aceasta, apelului din Declarația de la Viena (anexa nr. II) pentru transformarea, în cea mai largă măsură posibilă, a angajamentelor politice, adoptate de Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa (C.S.C.E.), în obligații juridice.

Abordări și concepte fundamentale

11. Datorită gamei de situații și probleme diferite care se cer soluționate, s-a optat pentru o Convenție-cadru, conținând mai ales prevederi de tip programatic, fixând obiective pe care părțile se angajează să le urmărească. Aceste prevederi, care nu vor fi direct aplicabile, lasă statelor interesate o anumită măsură discreționară în implementarea obiectivelor pe care acestea s-au angajat să le atingă, permițându-le astfel să ia în considerare condițiile specifice.

12. Trebuie, deopotrivă, semnalat faptul că nici o definiție a noțiunii de *minoritate națională* nu este conținută în Convenția-cadru. S-a decis să se adopte o abordare pragmatică, bazată pe recunoașterea faptului că, în acest stadiu, este imposibil să se ajungă la o definiție aptă să întrunească sprijinul general al tuturor statelor membre ale Consiliului Europei.

13. Implementarea principiilor enunțate în prezenta Convenție-cadru se va face prin legislația națională și politici guvernamentale corespunzătoare. Ea nu implică recunoașterea drepturilor colective. Accentul este pus pe protecția persoanelor aparținând minorităților naționale, care își pot exercita drepturile în mod individual și în comun cu alții (vezi art. 3 paragraful 2). În această privință, Convenția-cadru urmează abordarea textelor adoptate de alte organizații internaționale.

Structura Convenției-cadru

14. În afara preambulului, Convenția-cadru conține o parte operativă, împărțită în cinci titluri.

15. Titlul I conține prevederi care stipulează, de o manieră generală, anumite principii fundamentale, care pot servi la elucidarea celorlalte dispoziții substanțiale din Convenția-cadru.

16. Titlul II conține un catalog de principii specifice.

17. Titlul III conține prevederi referitoare la monitorizarea implementării Convenției-cadru.

18. Titlul IV conține diverse prevederi referitoare la interpretarea și aplicarea Convenției-cadru.

19. Titlul V conține clauzele finale, bazate pe clauzele finale-model pentru convențiile și acordurile încheiate în cadrul Consiliului Europei.

Comentariu asupra prevederilor Convenției-cadru

PREAMBUL

20. Preambulul enunță rațiunile pentru elaborarea prezentei Convenții-cadru și explică unele preocupări de bază ale autorilor săi. Cuvintele introductive indică deja că acest instrument poate fi semnat și ratificat de statele care nu sunt membre ale Consiliului Europei (vezi art. 27).

21. Preambulul se referă la obiectivul statutar al Consiliului Europei și la una dintre metodele prin care acest obiectiv trebuie urmărit: salvagardarea și dezvoltarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

22. Se face, de asemenea, referire la Declarația de la Viena a șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, document care a pus bazele prezentei Convenții-cadru (vezi și paragraful 5 de mai sus). În fapt, textul preambulului se inspiră, într-o largă măsură, din declarație, în special din anexa nr. II. Același lucru este valabil și în privința opțiunii privind angajamentele incluse în titlurile I și II ale Convenției-cadru.

23. Preambulul menționează, de o manieră neexhaustivă, trei alte surse de inspirație pentru conținutul Convenției-cadru: Convenția Europeană a Drepturilor Omului (C.E.D.O.) și instrumentele Națiunilor Unite și ale C.S.C.E., care conțin angajamente referitoare la protecția minorităților naționale.

24. Preambulul reflectă preocuparea Consiliului Europei și a statelor membre ale acestuia față de punerea în pericol a existenței minorităților naționale și se inspiră din art. 1 paragraful 1 al Declarației Națiunilor Unite asupra drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice (Rezoluția nr. 47/135 adoptată de Adunarea Generală la 18 decembrie 1992).

25. Deoarece Convenția-cadru este deopotrivă deschisă statelor care nu sunt membre ale Consiliului Europei și în vederea asigurării unei abordări complete, s-a decis includerea anumitor principii din care decurg drepturi și libertăți deja garantate în C.E.D.O. și în protocoalele sale adiționale (vezi, de asemenea, în legătură cu aceasta, art. 23 din Convenția-cadru).

26. Referirea la convențiile și declarațiile Națiunilor Unite reamintește lucrările întreprinse pe plan universal, de pildă în cadrul Pactului referitor la drepturile civile și politice (art. 27) și în Declarația asupra drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice. Cu toate acestea, respectiva referință nu se extinde cu privire la vreo definiție a unei minorități naționale, care ar putea fi conținută în aceste texte.

27. Referirea la angajamentele C.S.C.E. pertinente reflectă dorința exprimată în anexa nr. II la Declarația de la Viena de a determina Consiliul Europei să se angajeze să transforme, în măsura cea mai largă posibilă, aceste angajamente politice în obligații juridice. Documentul de la Copenhaga, în special, a furnizat orientări pentru redactarea Convenției-cadru.

28. Penultimul paragraf din preambul enunță principalul obiectiv al Convenției-cadru: asigurarea protecției efective a minorităților naționale și a drepturilor persoanelor aparținând acestor minorități. El subliniază, de asemenea, faptul că protecția efectivă trebuie asigurată în cadrul statului de drept, respectându-se integritatea teritorială și suveranitatea națională a statelor.

29. Scopul paragrafului ultim este de a indica faptul că dispozițiile prezentei Convenții-cadru nu sunt direct aplicabile. Acesta nu vizează dreptul și practica părților în materie de încorporare a tratatelor internaționale în ordinea juridică internă.

TITLUL I

ARTICOLUL 1

30. Scopul principal al art. 1 este acela de a specifica că protecția minorităților naționale, care formează o parte integrantă a protecției drepturilor omului, nu intră în domeniul rezervat al statelor. Precizarea că această protecție „face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului“ nu conferă în nici un fel vreo competență de interpretare a prezentei Convenții-cadru organelor instituite prin C.E.D.O.

31. Articolul se referă la protecția minorităților naționale ca atare și la drepturile și libertățile persoanelor aparținând unor astfel de minorități. Această distincție și diferență în formulare indică în mod clar faptul că nu se are în vedere recunoașterea de drepturi colective minorităților naționale (vezi, de asemenea, comentariul la art. 3). Părțile recunosc, totuși, faptul că protecția unei minorități naționale poate fi obținută prin protecția drepturilor persoanelor aparținând unei astfel de minorități.

ARTICOLUL 2

32. Acest articol enunță un set de principii guvernând aplicarea Convenției-cadru. El se inspiră, între altele, din Declarația Națiunilor Unite asupra principiilor de drept internațional privind relațiile amicale și cooperarea dintre state, conform Cartei Națiunilor Unite (Rezoluția Adunării Generale nr. 2625 (XXV) din 24 octombrie 1970). Principiile menționate în această prevedere au o natură generală, dar au relevanță aparte pentru domeniul acoperit de Convenția-cadru.

ARTICOLUL 3

Acest articol conține două principii distincte, dar legate între ele, prevăzute în două paragrafe distincte.

Paragraful 1

34. Paragraful 1 garantează, în primul rând, oricărei persoane aparținând unei minorități naționale libertatea să aleagă dacă să fie tratată sau nu ca atare. Această dispoziție lasă fiecărei asemenea persoane opțiunea de a

decide dacă dorește sau nu să beneficieze de protecția decurgând din principiile Convenției-cadru.

35. Acest paragraf nu implică dreptul vreunui individ de a alege arbitrar să aparțină oricărei minorități naționale. Alegerea subiectivă a individului este inseparabil legată de criteriile obiective, relevante pentru identitatea persoanei.

36. Paragraful 1 prevede, în plus, că nici un dezavantaj nu trebuie să rezulte din libera opțiune pe care o garantează, ori din exercițiul drepturilor legate de aceasta. Această prevedere are drept obiectiv să asigure că beneficiul libertății de alegere nu va face nici obiectul unor atingeri indirecte.

Paragraful 2

37. Paragraful 2 prevede că drepturile și libertățile decurgând din principiile Convenției-cadru pot fi exercitate individual sau în comun cu alții. El recunoaște, astfel, posibilitatea exercitării în comun a acelor drepturi și libertăți, ceea ce este distinct de noțiunea de *drepturi colective*. Termenul *alții* trebuie înțeles în cel mai larg sens posibil, incluzând persoane aparținând aceleiași minorități naționale, altei minorități naționale ori majorității.

TITLUL II

ARTICOLUL 4

38. Scopul acestui articol este să asigure aplicabilitatea principiilor egalității și nediscriminării pentru persoanele aparținând minorităților naționale. Dispozițiile acestui articol trebuie interpretate în contextul prezentei Convenții-cadru.

Paragrafele 1 și 2

39. Paragraful 1 exprimă de manieră clasică cele două principii. Paragraful 2 subliniază că promovarea egalității depline și efective între persoanele aparținând unei minorități naționale și cele aparținând majorității poate impune adoptarea, de către părți, de măsuri speciale, care țin seama de condițiile specifice persoanelor respective. Astfel de măsuri trebuie să fie *adecvate*, adică să fie în conformitate cu principiul proporționalității, pentru a evita încălcarea drepturilor altora, precum și discriminarea altora. Acest principiu impune, printre alte lucruri, ca aceste măsuri să nu fie extinse, în timp și sferă

de aplicare, dincolo de ceea ce este necesar în vederea realizării obiectivului egalității depline și efective.

40. Nici o prevedere distinctă, care să trateze în mod special principiul șanselor egale, nu a fost inclusă în Convenția-cadru. O astfel de includere nu a fost considerată necesară, din moment ce principiul este deja implicat în paragraful 2 al acestui articol. Dat fiind principiul nediscriminării enunțat în paragraful 1, aceeași abordare a fost considerată valabilă și pentru libertatea de mișcare.

Paragraful 3

41. Scopul paragrafului 3 este acela de a exprima clar faptul că măsurile la care se face referire în paragraful 2 nu trebuie considerate ca aducând atingere principiilor egalității și nediscriminării. Obiectivul său este de a asigura persoanelor aparținând minorităților naționale egalitatea efectivă cu persoanele aparținând majorității.

ARTICOLUL 5

42. Acest articol vizează, în esență, să asigure că persoanele aparținând minorităților naționale pot să-și mențină și să-și dezvolte cultura lor și pot să-și păstreze identitatea.

Paragraful 1

43. Paragraful 1 conține o obligație de a promova condițiile necesare în această privință. El enumeră elemente esențiale pentru identitatea unei minorități naționale. Această dispoziție nu implică faptul că orice diferență etnică, culturală, lingvistică ori religioasă conduce în mod necesar la crearea de minorități naționale (vezi, sub acest aspect, Raportul întâlnirii la nivel de experți de la Geneva, din 1991, secțiunea a II-a, paragraful 4).

44. Referința la tradiții nu implică aprobarea ori acceptarea unor practici contrare dreptului național sau standardelor internaționale. Practicile tradiționale își găsesc limitele în exigențele ordinii publice.

Paragraful 2

45. Scopul paragrafului 2 este acela de a proteja persoanele aparținând minorităților naționale împotriva asimilării contrare voinței lor. Acesta nu interzice asimilarea voluntară.

46. Paragraful 2 nu împiedică părțile să adopte măsuri în cadrul politicii lor generale de integrare. El recunoaște,

astfel, importanța coeziunii sociale și reflectă dorința, exprimată în preambul, de a vedea în diversitatea culturală o sursă, ca și un factor, nu de divizare, ci de îmbogățire a fiecărei societăți.

ARTICOLUL 6

47. Acest articol este expresia preocupărilor afirmate în anexa nr. III la Declarația de la Viena (Declarația și Planul de acțiune asupra combaterii rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței).

Paragraful 1

48. Paragraful 1 subliniază spiritul de toleranță și dialogul intercultural și indică importanța promovării, de către părți, a respectului reciproc, înțelegerii și cooperării între toți cei care trăiesc pe teritoriul lor. Domeniile educației, culturii și mediilor de informare sunt menționate în mod special, întrucât sunt relevante, în mod particular, pentru atingerea acestor obiective.

49. În vederea întăririi coeziunii sociale, obiectivul acestui paragraf constă, între altele, în promovarea toleranței și a dialogului intercultural, prin eliminarea barierelor dintre persoanele aparținând grupurilor etnice, culturale, lingvistice și religioase, încurajându-se organizațiile și mișcările interculturale, care caută să promoveze respectul și înțelegerea reciprocă și să integreze aceste persoane în societate, în condițiile păstrării identității lor.

Paragraful 2

50. Această dispoziție se inspiră din paragraful 40.2 al Documentului C.S.C.E. de la Copenhaga. Obligația respectivă vizează protejarea tuturor persoanelor care pot fi victime ale amenințărilor ori actelor de discriminare, ale ostilității sau violenței, indiferent de sursa unor astfel de amenințări sau acte.

ARTICOLUL 7

51. Scopul acestui articol este să garanteze respectul pentru dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale la libertățile fundamentale acolo menționate. Aceste libertăți au, desigur, natură universală, adică ele se aplică tuturor persoanelor, indiferent dacă aparțin unei minorități naționale sau nu (vezi, de exemplu, dispozițiile corespondente ale art. 9, 10 și 11 din C.E.D.O.), dar ele sunt în mod particular pertinente protecției minorităților

naționale. Pentru noțiunile mai sus menționate în comentariul asupra preambulului, s-a decis includerea anumitor angajamente care figurează deja în C.E.D.O.

52. Această prevedere poate implica pentru părți anumite obligații pozitive pentru protejarea libertăților menționate împotriva unor încălcări care nu rezultă din acțiuni ale statului. Posibilitatea ca astfel de obligații pozitive să decurgă din C.E.D.O. a fost recunoscută de Curtea Europeană a Dreptului Omului.

53. Anumite libertăți consacrate în art. 7 sunt dezvoltate în art. 8 și 9.

ARTICOLUL 8

54. Acest articol conține reguli mai detaliate pentru protecția libertății religioase decât art. 7. El combină mai multe elemente din paragrafele 32.2, 32.3 și 32.6 ale Documentului C.S.C.E. de la Copenhaga într-o singură poziție. Desigur, această libertate se aplică tuturor persoanelor și de care trebuie să beneficieze și persoanele aparținând unei minorități naționale, conform art. 4. Dată fiind importanța acestei libertăți în prezentul context, a părut în mod special oportun să i se dea o atenție aparte.

ARTICOLUL 9

55. Acest articol conține reguli mai detaliate pentru protecția libertății de expresie decât art. 7.

Paragraful 1

56. Prima propoziție a acestui paragraf are drept model cea de-a doua propoziție a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O.

Deși propoziția se referă în special la libertatea de a primi și a comunica informații și idei în limba minoritară, ea implică totodată libertatea de a primi și comunica informații și idei în limba majorității sau altele.

57. A doua propoziție a acestui paragraf conține aranjamentul de a asigura că, în accesul la mijloacele de informare, nu se vor produce discriminări. Expresia *în cadrul sistemului lor legal* a fost inserată în vederea respectării dispozițiilor constituționale care pot limita măsura în care o parte poate reglementa accesul la mijloacele de informare.

Paragraful 2

58. Acest paragraf are drept model cea de-a treia propoziție a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O.

59. Regimul de autorizare a întreprinderilor de radio sonor, televiziune sau cinema trebuie să fie nediscriminatoriu și să fie bazate pe criterii obiective. Incluziunea acestor condiții, care nu sunt expres menționate în cea de-a treia propoziție a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O., a fost considerată importantă pentru un instrument destinat să protejeze persoanele aparținând minorităților naționale.

60. Cuvintele *radio sonor*, care apar deopotrivă în paragraful 3 al acestui articol, nu figurează în fraza corespondentă din art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O. Acestea nu fac decât să reflecte terminologia modernă și nu implică nici o diferență de substanță față de art. 10 din C.E.D.O.

Paragraful 3

61. Prima frază a acestui paragraf, care tratează înființarea și utilizarea mijloacelor de informare scrisă, conține un angajament esențialmente negativ, în timp ce fraza a doua, formulată de o manieră mai flexibilă, pune accentul asupra unei obligații pozitive în domeniul radioului sonor și al televiziunii (de exemplu, atribuirea de frecvențe). Această distincție ține de relativa penurie a frecvențelor disponibile și de necesitatea reglementării în domeniul radiodifuziunii. Nu a fost operată o referință explicită la dreptul persoanelor aparținând unei minorități naționale de a căuta fonduri pentru crearea de mijloace de informare, întrucât acest drept a fost considerat de la sine înțeles.

Paragraful 4

62. Acest paragraf subliniază necesitatea măsurilor speciale, destinate atât facilitării accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, cât și promovării toleranței și pluralismului cultural. Expresia *măsuri adecvate* a fost utilizată pentru rațiunile indicate în comentariul art. 4 paragraful 2 (vezi paragraful 39), unde aceasta este, de asemenea, întrebuintată. Acest paragraf completează angajamentul care figurează în ultima frază a art. 9 paragraful 1. Măsurile vizate prin acest paragraf ar putea consta, de pildă, de alocarea de fonduri pentru difuzarea de emisiuni sau producerea de programe tratând probleme care interesează minoritățile și/sau de natură să permită dialogul între grupuri, ori să încurajeze, sub rezerva principiului independenței editoriale, editorii și

radiodifuzorii să permită minorităților naționale accesul la mijloacele lor de informare.

ARTICOLUL 10

Paragraful 1

63. Recunoașterea dreptului oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară este deosebit de importantă. Într-adevăr, folosirea limbii minoritare constituie pentru aceste persoane unul dintre mijloacele principale pentru afirmarea și păstrarea identității. Ea este deopotrivă un mijloc de exercitare a libertății de expresie pentru aceste persoane. *În public* semnifică, de exemplu, într-un loc public, în exterior, în prezența altor persoane, dar nu vizează, în nici un caz, relațiile cu autoritățile publice, care fac obiectul paragrafului 2 al acestei prevederi.

Paragraful 2

64. Această prevedere nu reglementează toate relațiile dintre indivizii aparținând unei minorități naționale și autoritățile publice. Într-adevăr, nu sunt vizate decât autoritățile administrative. Acest din urmă termen trebuie totuși înțeles în sens larg, înglobând, de pildă, instituția ombudsman-ului. Ținând seama de posibilele dificultăți de ordin financiar, administrativ, îndeosebi în domeniul militar și tehnic, legate de folosirea limbii minoritare în raporturile dintre persoanele aparținând minorităților naționale și autoritățile administrative, această prevedere a fost formulată de o manieră foarte flexibilă, lăsând părților o importantă marjă de apreciere.

65. O dată întrunite cele două condiții din paragraful 2, părțile vor depune eforturi pentru asigurarea, în măsura posibilului, a folosirii unei limbi minoritare în raporturile cu autoritățile administrative. Existența unei „nevoi reale“ se evaluează de către respectivul stat, pe baza unor criterii obiective. Deși statele contractante trebuie să depună toate eforturile în vederea aplicării acestui principiu, formularea *în măsura posibilului* indică faptul că diverși factori, îndeosebi resursele financiare ale părții respective, pot fi luați în considerare.

66. Obligațiile părților referitoare la folosirea limbilor minoritare nu afectează, în nici un fel, statutul limbii sau limbilor oficiale ale țării respective. Mai mult, Convenția-cadru, în mod deliberat, nu definește *ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoanele*

aparținând minorităților naționale. S-a considerat preferabilă adoptarea unei formulări mai flexibile, care să îngăduie luarea în considerare a condițiilor particulare fiecărei părți. Termenul *locuite... tradițional* nu se referă la minorități istorice, ci numai la acelea care încă trăiesc în aceeași arie geografică (vezi, de asemenea, art. 11 paragraful 3 și art. 14 paragraful 2).

Paragraful 3

67. Acest paragraf se bazează pe anumite prevederi conținute în art. 5 și 6 ale C.E.D.O. El nu depășește garanțiile conținute în aceste articole.

ARTICOLUL 11

Paragraful 1

68. Ținând seama de implicațiile practice ale acestei obligații prevederea este formulată în așa fel încât să permită părților să o aplice în lumina propriilor circumstanțe particulare. De exemplu, părțile pot folosi alfabetul limbii lor oficiale pentru scrierea numelui lor unei persoane aparținând unei minorități naționale în forma sa fonetică. Persoanele care au fost forțate să renunțe la numele lor originar(e) ori al(e) căror nume a (au) fost schimbat(e) prin forță ar trebui să aibă posibilitatea de a reveni la acesta (acestea), desigur sub rezerva abuzului de drept și schimbărilor de nume în scopuri frauduloase. Se înțelege că sistemele juridice ale părților vor respecta, în această privință, principiile internaționale referitoare la protecția minorităților naționale.

Paragraful 2

69. Obligația din acest paragraf privește dreptul individului de a expune, „în limba sa minoritară însemne, inscripții și alte informații cu caracter privat, vizibile pentru public.“ Aceasta nu exclude, desigur, posibilitatea de a se cere persoanelor aparținând minorităților naționale să utilizeze deopotrivă limba oficială și/sau alte limbi minoritare. Expresia cu *caracter privat* se referă la tot ceea ce nu are caracter oficial.

Paragraful 3

70. Acest articol vizează să încurajeze posibilitatea utilizării și a limbii minoritare pentru denumirile locale, pentru denumirile străzilor și alte indicații topografice destinate publicului. Statele vor putea aplica această dispoziție ținând seama de condițiile lor specifice și de

sistemul lor juridic, inclusiv, atunci când este cazul, de acordurile cu alte state. În domeniul acoperit de această prevedere, se înțelege faptul că părțile nu sunt supuse nici unui fel de obligație de a încheia acorduri cu alte state. Pe de altă parte, posibilitatea încheierii unor astfel de acorduri nu este exclusă. Este, de asemenea, înțeles că natura juridică obligatorie a acordurilor existente rămâne neschimbată. Această prevedere nu implică nici o recunoaștere oficială a denumirilor locale în limbile minoritare.

ARTICOLUL 12

71. Acest angajament vizează să promoveze, într-o perspectivă interculturală (vezi art. 6 paragraful 1), cunoașterea culturii, a istoriei, a limbii și a religiei, deopotrivă ale minorităților naționale și ale majorității. Obiectivul este acela de a crea un climat de toleranță și de dialog, astfel după cum se menționează în preambulul Convenției-cadru și în anexa nr. II la Declarația de la Viena a șefilor de stat și de guvern. Lista conținută în cel de-al doilea paragraf nu este exhaustivă, iar cuvintele *acces la manuale școlare* includ publicarea de manuale școlare și achiziționarea lor din alte țări. Angajamentul de promovare a egalității de șanse în accesul la educație, la toate nivelurile, pentru persoanele aparținând minorităților naționale reflectă o preocupare exprimată în Declarația de la Viena.

ARTICOLUL 13

Paragraful 1

72. Angajamentul părților de a recunoaște persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul de a crea și de a administra propriile instituții private de învățământ și de formare este formulat sub rezerva sistemului lor educativ, în special a reglementării din materia învățământului obligatoriu. Instituțiile vizate în acest paragraf vor putea fi supuse aceluiași controale ca și celelalte instituții, în special în ceea ce privește calitatea învățământului. Condițiile de învățământ o dată îndeplinite, este important ca diplomele acordate să fie recunoscute oficial. Legislația națională relevantă trebuie să se bazeze pe criterii obiective și să respecte principiul nediscriminării.

Paragraful 2

73. Exercițiul dreptului vizat prin paragraful 1 nu implică nici o obligație financiară în sarcina părții respective, dar nici nu exclude posibilitatea unei astfel de contribuții.

ARTICOLUL 14

Paragraful 1

74. Angajamentul părților de a recunoaște oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a învăța limba sa minoritară privește unul dintre principalele mijloace prin care aceste persoane își pot afirma și păstra identitatea. Acest drept nu comportă nici un fel de excepție. Fără a se aduce atingere principiilor menționate în paragraful 2, acest paragraf nu implică nici o obligație pozitivă, în special de natură financiară, pentru stat.

Paragraful 2

75. Această dispoziție se referă la învățarea limbii minoritare și la învățământul în această limbă. Recunoscând posibilele dificultăți financiare, administrative și tehnice, legate de învățarea ori educația în limbile minoritare, această prevedere a fost formulată foarte flexibil, lăsând părților o marjă importantă de apreciere. Obligația de a face eforturi pentru a asigura învățarea ori educația în limbile minoritare este supusă mai multor condiții; în special, trebuie să existe o „cerere suficientă” din partea persoanelor aparținând respectivelor minorități naționale. Formularea *în măsura posibilului* indică faptul că o astfel de educație depinde de resursele de care dispune parte interesată.

76. Textul evită în mod deliberat să definească termenul de *cerere suficientă*, ceea ce reprezintă o formulare flexibilă, permițând părților să țină seama de condițiile particulare ale țărilor lor. Părțile au latitudinea de a alege mijloacele și aranjamentele pentru asigurarea unei astfel de educații, ținând seama de particularitățile sistemului lor educațional.

77. Alternativele la care se referă acest paragraf „...posibilitățile corespunzătoare de învățare a limbii lor minoritare ori de a primi o educație în această limbă” nu se exclud reciproc. Chiar dacă art. 14 paragraful 2 nu obligă statele să le înfăptuiască pe ambele, formularea nu

împiedică statele părți să asigure atât învățarea limbii minoritare, cât și educația în limba minoritară. Educația bilingvă poate reprezenta unul dintre mijloacele de realizare a obiectivului urmărit prin această prevedere. Obligația decurgând din această dispoziție ar putea fi extinsă la educația preșcolară.

Paragraful 3

78. Posibilitățile de predare a limbii minoritare sau de primire a unei educații în această limbă nu aduc atingere învățării limbii oficiale, ori educației în această limbă.

Într-adevăr, cunoașterea limbii oficiale constituie un factor al coeziunii și integrării sociale.

79. Statele în care există mai mult decât o limbă oficială vor reglementa problemele specifice pe care aplicarea acestei dispoziții le va antrena.

ARTICOLUL 15

80. Acest articol solicită părților să creeze condițiile necesare efectivei participări a persoanelor aparținând minorităților naționale la viața culturală, socială și economică și la treburile publice, în special la acelea care le privesc direct. El are drept obiectiv primordial să încurajeze egalitatea reală între persoanele aparținând minorităților naționale și cele care fac parte din majoritate. În vederea creării condițiilor necesare unei astfel de participări a persoanelor aparținând minorităților naționale, părțile ar putea promova – în cadrul sistemului lor constituțional –, între altele, următoarele măsuri:

- consultarea cu aceste persoane, prin intermediul unor proceduri corespunzătoare, și, în special, prin intermediul instituțiilor reprezentative ale acestora, atunci când părțile au în vedere adoptarea de măsuri legislative ori administrative care le-ar putea afecta direct;

- implicarea acestor persoane în pregătirea, aplicarea și evaluarea planurilor și a programelor de dezvoltare naționale și regionale, care le-ar putea afecta direct;

- elaborarea de studii, în cooperare cu aceste persoane, pentru evaluarea posibilului impact al activităților de dezvoltare proiectate asupra lor;

- participarea efectivă a persoanelor aparținând minorităților naționale la procesele de luare a deciziilor și la organele alese, la nivel național și local;

- forme descentralizate și locale de administrație.

ARTICOLUL 16

81. Scopul acestui articol este acela de a oferi o protecție împotriva măsurilor care modifică proporțiile populației din ariile locuite de persoane aparținând minorităților naționale și care vizează restrângerea drepturilor și libertăților decurgând din prezenta Convenție-cadru. Exemple de astfel de măsuri ar putea fi exproprierea, evacuarea și expulzările, ori redesenarea delimitărilor administrative în vederea restrângerii unor astfel de drepturi și libertăți („gerrymandering“).

82. Articolul interzice numai măsurile care vizează restrângerea drepturilor și libertăților decurgând din prezenta Convenție-cadru. S-a considerat imposibilă extinderea interdicției pentru măsuri care au drept efect restrângerea unor astfel de drepturi și libertăți, din moment ce, uneori, astfel de măsuri pot fi pe deplin justificate și legitime. Un exemplu îl poate constitui mutarea locuitorilor unei așezări în vederea construirii unui baraj.

ARTICOLUL 17

83. Acest articol cuprinde două angajamente importante pentru menținerea și dezvoltarea culturii persoanelor aparținând unei minorități naționale și pentru păstrarea identității lor (vezi, de asemenea, art. 5 paragraful 1). Primul paragraf tratează dreptul de a stabili și a menține contacte libere și pașnice peste frontiere, în timp ce al doilea paragraf protejează dreptul de a participa la activitățile organizațiilor neguvernamentale (vezi, de asemenea, în această privință, prevederile referitoare la libertatea de întrunire și asociere din art. 7).

84. Prevederile acestui articol se bazează, în bună măsură, pe paragrafele 32.4 și 32.6 din Documentele C.S.C.E. de la Copenhaga. Nu a fost considerată necesară includerea unei prevederi explicite asupra dreptului de a stabili și a menține contacte înăuntrul teritoriului unui stat, apreciindu-se că aspectul este corespunzător acoperit prin alte dispoziții din Convenția-cadru, îndeosebi de art. 7, în ceea ce privește libertatea de întrunire și de asociere.

ARTICOLUL 18

85. Acest articol încurajează părțile să încheie, în afară de instrumentele internaționale deja existente, acolo unde condițiile specifice o justifică, acorduri bilaterale și

multilaterale pentru protecția minorităților naționale. Articolul stimulează, de asemenea, cooperarea transfrontalieră. După cum se subliniază în Declarația de la Viena și în anexa nr. II la aceasta, astfel de acorduri și cooperarea respectivă sunt importante pentru promovarea toleranței, prosperității, stabilității și păcii.

Paragraful 1

86. Acordurile bilaterale și multilaterale vizate prin acest paragraf ar putea fi încheiate, de exemplu, în domeniile culturii, educației și informației.

Paragraful 2

87. Acest paragraf indică importanța cooperării transfrontaliere. Schimbul de informații și de experiență între state constituie un important instrument pentru promovarea înțelegerii și încrederii reciproce. În special, cooperarea transfrontalieră prezintă avantajul de a permite adaptarea aranjamentelor la dorințele și trebuințele respectivelor persoane.

ARTICOLUL 19

88. Acest articol prevede posibilitatea limitărilor, restricțiilor sau a derogărilor. Atunci când angajamentele incluse în prezenta Convenție-cadru au un echivalent în alte instrumente juridice internaționale, îndeosebi în C.E.D.O., sunt permise numai limitările, restricțiile ori derogările prevăzute în acele instrumente. Atunci când angajamentele enunțate în prezenta Convenție-cadru nu au un echivalent în alte instrumente juridice internaționale (cum ar fi C.E.D.O.), sunt pertinente respectivelor angajamente.

TITLUL III

ARTICOLUL 20

89. Persoanelor aparținând minorităților naționale li se cere să respecte Constituția națională și legislația națională. Cu toate acestea, în mod cert, respectiva referire la legislația națională nu îndreptățește părțile să ignore prevederile Convenției-cadru. Persoanele aparținând minorităților naționale trebuie, de asemenea, să respecte drepturile altora. În această privință, se poate face referire

la situațiile în care persoanele aparținând minorităților naționale reprezintă o minoritate la nivel național, dar alcătuiesc majoritatea într-o anumită zonă a statului.

ARTICOLUL 21

90. Această dispoziție subliniază importanța principiilor fundamentale ale dreptului internațional și specifică faptul că protecția persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conformă acestor principii.

ARTICOLUL 22

91. Această prevedere, bazată pe art. 60 din C.E.D.O., enunță un principiu bine cunoscut. Obiectivul constă în a asigura persoanelor aparținând minorităților naționale beneficiul oricărei legislații relevante din domeniul drepturilor omului, naționale ori internaționale, care le este mai favorabilă.

ARTICOLUL 23

92. Această dispoziție tratează despre raportul dintre Convenția-cadru și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, la care se face referire și în preambul. Convenția-cadru nu poate, în nici o circumstanță, să modifice drepturile și libertățile garantate prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Pe de altă parte, drepturile și libertățile enunțate în Convenție-cadru, care fac obiectul unei prevederi corespondente din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, trebuie interpretate în conformitate cu aceasta din urmă.

TITLUL IV

ARTICOLELE 24—26

93. În vederea urmării aplicării Convenției-cadru, Comitetul Miniștrilor este însărcinat să vegheze la transpunerea în practică a acestuia de către părțile contractante. Comitetul Miniștrilor va fixa modalitățile de participare la mecanismul de supraveghere a aplicării de către părțile care nu sunt membre ale Consiliului Europei.

94. Fiecare parte va transmite Secretarului general, pe o bază periodică și ori de câte ori Comitetul Miniștrilor o solicită, informații relevante pentru aplicarea prezentei

Convenții-cadru. Secretarul general va transmite aceste informații Comitetului Miniștrilor. Totuși, primul raport, al cărui scop este de a furniza informații complete asupra măsurilor legislative și de altă natură adoptate de către părți pentru a pune în aplicare angajamentele enunțate în Convenția-cadru, trebuie depus într-un interval de un an de la data intrării în vigoare a Convenției-cadru în privința respectivei părți. Scopul rapoartelor ulterioare va fi acela de completare a informațiilor cuprinse în primul raport.

95. În vederea asigurării eficienței urmării aplicării Convenției-cadru, se prevede crearea unui comitet consultativ. Sarcina acestui comitet consultativ va fi aceea de a asista Comitetul Miniștrilor în evaluarea adecvării măsurilor adoptate de către o parte pentru a pune în aplicare principiilor enunțate în Convenție-cadru.

96. Comitetul Miniștrilor este cel care va fixa, într-un interval de un an de la intrarea în vigoare a Convenției-cadru, compunerea și procedurile comitetului consultativ, ai cărui membri trebuie să aibă o experiență recunoscută în domeniul protecției minorităților naționale.

97. Urmărirea aplicării prezentei Convenții-cadru se va face, în măsura posibilului, în condiții de transparență. În această privință, ar fi recomandabilă luarea în considerare a posibilității de publicare a rapoartelor și a altor texte rezultate din această monitorizare.

TITLUL V

98. Dispozițiile finale conținute în art. 27–32 sunt fondate pe clauzele finale-model pentru convențiile și acordurile încheiate în cadrul Consiliului Europei. Nu a fost inclus nici un articol privind rezervele; rezerve pot fi formulate în măsura în care acestea sunt permise de dreptul internațional. Cu excepția art. 27 și 29, articolele din acest titlu nu necesită vreun comentariu deosebit.

ARTICOLELE 27 ȘI 29

99. Convenția-cadru este deschisă pentru semnare de către statele membre ale Consiliului Europei și, la invitația Comitetului Miniștrilor, de către alte state. Aceste prevederi țin seama de Declarația de la Viena, potrivit căreia Convenția-cadru trebuie să fie deschisă spre semnare deopotrivă statelor care nu sunt membre (vezi anexa nr. II la Declarația de la Viena a Întâlnirii la nivel înalt a Consiliului Europei).

CARTA EUROPEANĂ
A LIMBILOR REGIONALE SAU MINORITARE*

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Carte,

Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea uniunii mai strânse între membrii săi, îndeosebi pentru salvagardarea și promovarea idealurilor și principiilor care constituie patrimoniul lor comun;

Considerând că protecția limbilor regionale sau minoritare istorice din Europa, dintre care unele riscă, în decursul timpului, să dispară, contribuie la menținerea și dezvoltarea tradițiilor și a bogăției culturale a Europei;

Considerând că dreptul de a practica o limbă regională sau minoritară în viața privată și publică reprezintă un drept imprescriptibil, în conformitate cu principiile cuprinse în Pactul internațional relativ la drepturile civile și politice al Națiunilor Unite, și în conformitate cu spiritul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a Consiliului Europei;

Luând în considerare activitatea realizată în cadrul C.S.C.E. și în special Actul final de la Helsinki din 1975 și documentul reuniunii de la Copenhaga din 1990;

Subliniind valoarea interculturalității și a plurilingvismului, și considerând că protecția și încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale și a necesității de a le însuși;

Conștiente de faptul că protecția și promovarea limbilor regionale sau minoritare în diferite țări și regiuni ale Europei reprezintă o contribuție importantă la construirea unei Europe bazată pe principiile democrației

---

* Adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992. Intră în vigoare la 1 martie 1998.
România a semnat Carta la 17 iulie 1995.

și ale diversității culturale, în cadrul suveranității naționale și al integrității teritoriale;

Ținând seama de condițiile specifice și de tradițiile istorice proprii diferitelor regiuni ale statelor Europei;

Au convenit asupra celor ce urmează:

PARTEA I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Definiții

În sensul prezentei Carte:

a. prin expresia „limbi regionale sau minoritare“ se înțeleg limbile:

i. folosite în mod tradițional într-o anumită zonă a unui stat de către cetățenii aceluși stat care constituie un grup numeric inferior restului populației statului; și

ii. diferite de limba (-ile) oficială (-ale) a (ale) aceluși stat; ea nu include nici dialectele limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului, nici limbile migranților;

b. prin „zonă în cadrul căreia o limbă regională sau minoritară este folosită“ se înțelege aria geografică în care această limbă reprezintă modul de exprimare al unui număr de persoane justificând adoptarea a diferite măsuri de protecție și de promovare prevăzute prin prezenta Cartă;

c. prin „limbi non-teritoriale“ se înțeleg limbile folosite de cetățenii unui stat care sunt diferite de limba (-ile) folosită (-ite) de restul populației statului, dar care, deși folosite în mod tradițional pe teritoriul statului, nu pot fi asociate cu o anumită arie geografică a acestuia.

ARTICOLUL 2

Angajamente

1. Fiecare parte se angajează să aplice prevederile Părții a II-a la ansamblul limbilor regionale sau minoritare folosite pe teritoriul său, care corespund definițiilor din articolul 1.

2. În ceea ce privește orice limbă indicată în momentul ratificării, al acceptării sau al aprobării, în conformitate cu articolul 3, fiecare parte se angajează să aplice un minimum de treizeci și cinci de paragrafe sau alineate

selecționate dintre prevederile Părții a III-a a prezentei Carte, dintre care cel puțin trei selecționate din fiecare din articolele 8 și 12 și unul din fiecare din articolele 9, 10, 11 și 13.

ARTICOLUL 3

Modalități

1. Fiecare stat contractant trebuie să specifice în instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare fiecare limbă regională sau minoritară, sau fiecare limbă oficială mai puțin răspândită pe ansamblul sau pe o parte a teritoriului său, la care se aplică paragrafele selecționate în conformitate cu paragraful 2 al articolului 2.

2. Orice parte poate, în orice moment ulterior, să notifice Secretarului general că acceptă obligațiile decurgând din prevederile oricărui alt paragraf al Cartei care nu fusese specificat în instrumentul de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sau că va aplica paragraful 1 al prezentului articol altor limbi regionale sau minoritare sau altor limbi oficiale mai puțin răspândite pe ansamblul sau pe o parte a teritoriului său.

3. Angajamentele prevăzute în paragraful precedent vor fi considerate parte integrantă a ratificării, a acceptării sau a aprobării și vor avea aceleași efecte cu începere de la data notificării lor.

ARTICOLUL 4

Regimuri de protecție existente

1. Nici o prevedere a prezentei Carte nu poate fi interpretată ca o limitare sau derogare de la drepturile garantate prin Convenția europeană a drepturilor omului.

2. Prevederile prezentei Carte nu aduc atingere prevederilor mai favorabile care reglementează situația limbilor regionale sau minoritare, sau statutul juridic al persoanelor aparținând minorităților, existente deja într-un stat parte sau care sunt prevăzute de acordurile internaționale bilaterale sau multilaterale pertinente.

ARTICOLUL 5

Obligații existente

Nici o prevedere a prezentei Carte nu va putea fi interpretată ca implicând dreptul de a angaja o activitate

sau de a realiza o acțiune ce contravine scopurilor Cartei Națiunilor Unite sau altor obligații de drept internațional, inclusiv principiul suveranității și integrității teritoriale a statelor.

ARTICOLUL 6

Informare

Părțile se angajează se vegheze ca autoritățile, organizațiile și persoanele interesate să fie informate asupra drepturilor și obligațiilor stabilite prin prezenta Cartă.

PARTEA a II-a

OBIECTIVE ȘI PRINCIPII URMĂRITE ÎN CONFORMITATE CU PARAGRAFUL 1 AL ARTICOLULUI 2

ARTICOLUL 7

Obiective și principii

1. În ceea ce privește limbile regionale sau minoritare, în zonele în care aceste limbi sunt folosite și în funcție de situația fiecărei limbi, părțile își întemeiază politica, legislația și practica pe următoarele obiective și principii:

a. recunoașterea limbilor regionale sau minoritare ca o expresie a bogăției culturale;

b. respectarea ariei geografice a fiecărei limbi regionale sau minoritare, în așa fel încât diviziunile administrative existente sau noi să nu constituie un obstacol pentru promovarea respectivei limbi regionale sau minoritare;

c. necesitatea unei acțiuni hotărâte pentru promovarea limbilor regionale sau minoritare în vederea salvagărdării lor;

d. facilitarea și/sau încurajarea folosirii oral sau în scris, a limbilor regionale sau minoritare, în viața publică sau în viața privată;

e. menținerea și dezvoltarea relațiilor, în domeniile prevăzute în prezenta Cartă, între grupurile folosind o limbă regională sau minoritară și alte grupuri ale aceluiași stat ce vorbesc o limbă practică într-o formă identică sau apropiată, ca și stabilirea de relații culturale cu alte grupuri din respectivul stat folosind limbi diferite;

f. stabilirea de forme și mijloace adecvate de predare și studiere a limbilor regionale sau minoritare, la toate nivelurile corespunzătoare;

g. stabilirea de mijloace permițând celor ce nu vorbesc o limbă regională sau minoritară și care locuiesc într-o arie unde această limbă este folosită să o învețe, dacă doresc acest lucru;

h. promovarea studiilor și a cercetărilor în domeniul limbilor regionale sau minoritare în universități sau instituții echivalente;

i. promovarea unor forme corespunzătoare de schimburi transnaționale, în domeniile prevăzute de prezenta Cartă, pentru limbile regionale sau minoritare folosite într-o formă identică sau apropiată în două sau mai multe state.

2. Părțile se angajează să elimine, dacă nu au făcut-o deja, orice distincție, excludere, restricție sau preferință nejustificată relativă la folosirea unei limbi regionale sau minoritare și având drept scop descurajarea sau punerea în pericol a menținerii sau dezvoltării acesteia. Adoptarea de măsuri speciale în favoarea limbilor regionale sau minoritare, destinate să promoveze egalitatea între vorbitorii acestor limbi și restul populației, sau urmărind să țină seama de situațiile lor specifice, nu este considerată ca un act de discriminare față de vorbitorii limbilor mai răspândite.

3. Părțile se angajează să promoveze, prin măsuri corespunzătoare, înțelegerea reciprocă între toate grupurile lingvistice ale țării, îndeosebi acționând în așa fel încât respectul, înțelegerea și toleranța față de limbile regionale sau minoritare să figureze printre obiectivele educației și instruirii desfășurate în țară, și să încurajeze mijloacele de comunicare în masă să urmărească același obiectiv.

4. În determinarea politicii față de limbile regionale sau minoritare, părțile se angajează să ia în considerare necesitățile și dorințele exprimate de grupurile ce folosesc aceste limbi. Ele sunt încurajate să creeze, dacă este necesar, organe cu rol constitutiv asupra tuturor chestiunilor legate de limbile regionale sau minoritare.

5. Părțile se angajează să aplice, *mutatis mutandis*, principiile enumerate în paragrafele 1–4 de mai sus, la limbile non-teritoriale. Totuși, în cazul acestor limbi, natura și cuprinderea măsurilor ce urmează a fi luate pentru a da efect prezentei Carte, vor fi determinate într-o

manieră flexibilă, ținând seama de necesități și dorințe, și respectând tradițiile și caracteristicile grupurilor care folosesc limbile respective.

PARTEA a III-a

MĂSURI ÎN FAVOAREA FOLOSIRII LIMBILOR REGIONALE SAU MINORITARE ÎN VIAȚA PUBLICĂ CE URMEAZĂ A FI ADOPTATE ÎN CONFORMITATE CU ANGAJAMENTELE ASUMATE ÎN VIRTUTEA PARAGRAFULUI 2 AL ARTICOLULUI 2

ARTICOLUL 8

Învățământ

1. În materie de învățământ, părțile se angajează, în ceea ce privește zonele în care sunt folosite astfel de limbi, în funcție de situația fiecăreia dintre aceste limbi și fără a aduce atingere limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului:

a. i. să prevadă desfășurarea unei educații preșcolare în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. să prevadă desfășurarea unei părți substanțiale a educației preșcolare în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. să aplice una din măsurile vizate la punctele i și ii de mai sus, cel puțin elevilor ale căror familii o solicită și al căror număr este considerat suficient; sau

iv. dacă autoritățile publice nu au competențe directe în domeniul educației preșcolare, să favorizeze și/sau încurajeze aplicarea măsurilor vizate la punctele i–iii de mai sus;

b. i. să prevadă desfășurarea unui învățământ primar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. să prevadă desfășurarea unei părți substanțiale a învățământului primar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. să prevadă, în cadrul învățământului primar, ca predarea limbilor regionale sau minoritare respective să facă parte integrantă din programa de învățământ; sau

iv. să aplice una din măsurile vizate la punctele i–iii de mai sus, cel puțin elevilor ale căror familii o solicită și al căror număr este considerat suficient;

c. i. să prevadă desfășurarea unui învățământ secundar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. să prevadă desfășurarea unui părți substanțiale a învățământului secundar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. să prevadă, în cadrul învățământului secundar, predarea limbilor regionale sau minoritare ca parte integrantă a programei de învățământ; sau

iv. să aplice una din măsurile vizate la punctele i–iii de mai sus, cel puțin elevilor care o solicită – sau, dacă este cazul, al căror familii o solicită – în număr considerat suficient;

d. i. să prevadă desfășurarea unui învățământ tehnic și vocațional în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. să prevadă desfășurarea unui părți substanțiale a învățământului tehnic și vocațional în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. să prevadă, în cadrul educației tehnice și vocaționale, predarea limbilor regionale sau minoritare respective, ca parte integrantă a programei de învățământ; sau

iv. să aplice una din măsurile vizate la punctele i–iii de mai sus cel puțin elevilor care o solicită – sau, dacă este cazul, ale căror familii o solicită – în număr considerat suficient;

e. i. să prevadă desfășurarea unui învățământ universitar și a altor forme de învățământ superior în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să prevadă studiul acestor limbi, ca disciplină a învățământului universitar și superior; sau

iii. dacă, în temeiul rolului statului în raport cu instituțiile de învățământ superior, alineatele i și ii nu pot fi aplicate, să încurajeze și/sau să autorizeze crearea unui învățământ superior în limbile regionale sau minoritare sau a unor modalități permițând studierea acestor limbi în universitate sau în alte instituții de învățământ superior;

f. i. să ia măsuri pentru organizarea de cursuri de educație pentru adulți sau de educație permanentă desfășurate în principal sau integral în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să propună aceste limbi ca discipline de educație pentru adulți și de educație permanentă; sau

iii. dacă autoritățile publice nu au competențe directe în domeniul educației adulților, să favorizeze și/sau să încurajeze predarea acestor limbi în cadrul educației pentru adulți sau al educației permanente;

g. să ia măsuri pentru asigurarea predării istoriei și a culturii pe care limba regională sau minoritară le exprimă;

h. să asigure pregătirea de bază și permanentă a cadrelor didactice necesare punerii în aplicare a acelor dintre paragrafele de la a. la g. acceptate de parte;

i. să creeze unul sau mai multe organe de control însărcinate să urmărească măsurile adoptate și progresele realizate în direcția instituirii sau a dezvoltării predării limbilor regionale sau minoritare și să realizeze asupra acestor chestiuni rapoarte periodice care vor fi făcute publice.

2. În materie de învățământ și în ceea ce privește zonele altele decât cele în care sunt folosite în mod tradițional limbile regionale sau minoritare, părțile se angajează să autorizeze, să încurajeze și să creeze, dacă numărul vorbitorilor unei limbi regionale sau minoritare o justifică, predarea în limba regională sau minoritară, sau predarea acestei limbi la nivelurile de învățământ corespunzătoare.

ARTICOLUL 9

Justiția

1. Părțile se angajează, în ceea ce privește circumscripțiile autorităților judiciare în care numărul persoanelor folosind limbile regionale sau minoritare justifică măsurile specificate mai jos, în funcție de situația fiecăreia din aceste limbi, și cu condiția ca utilizarea posibilităților oferite de prezentul paragraf să nu fie considerată de către judecător ca împiedicând buna administrare a justiției:

a. în cadrul procedurilor penale:

i. să prevadă ca, la cererea uneia din părți, tribunalele să își desfășoare procedurile în limbile regionale sau minoritare; și/sau

ii. să garanteze acuzatului dreptul de a se exprima în limba regională sau minoritară; și/sau

iii. să prevadă că cererile și probele, scrise sau orale, să nu fie considerate ca inadmisibile numai pe motivul că sunt formulate într-o limbă regională sau minoritară; și/sau

iv. să administreze în aceste limbi regionale sau minoritare, la cerere, actele în legătură cu procedurile judiciare, dacă este necesar prin recurgerea la interpreți și traduceri care să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați;

b. în cadrul procedurilor civile:

i. să prevadă ca, la cererea unei părți, tribunalele să își desfășoare procedurile în limbile regionale sau minoritare; și/sau

ii. să permită, ca atunci când o parte la un litigiu trebuie să compare personal în fața unui tribunal, aceasta să se exprime în limba sa regională sau minoritară, fără ca prin aceasta să se expună la cheltuieli suplimentare; și/sau

iii. să permită administrarea de documente și probe în limbile regionale sau minoritare, dacă este necesar prin recurgerea la interpreți și traduceri;

c. în procedurile în fața jurisdicțiilor competente în materie administrativă;

i. să prevadă ca jurisdicțiile la cererea unei părți, să conducă procedura într-una din limbile regionale sau minoritare;

ii. să permită, în cazul în care o parte aflată în litigiu trebuie să compare în persoană în fața unui tribunal, să se exprime în limba sa regională sau minoritară fără ca pentru aceasta să se expună la cheltuieli suplimentare;

iii. să permită producerea de documente și de probe în limbile regionale sau minoritare; dacă este necesar se va recurge la interpreți și traduceri.

d. să ia măsuri pentru a asigura aplicarea alineatelor i–iii ale paragrafelor b și c de mai sus și utilizarea eventuală de interpreți și traduceri, fără ca aceasta să atragă cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

2. părțile se angajează:

a. să nu conteste validitatea actelor juridice întocmite în țară numai pe motivul că acestea sunt redactate într-o limbă regională sau minoritară; sau

b. să nu conteste validitatea între părți, a actelor juridice întocmite în țară numai pe motivul că acestea sunt redactate într-o limbă regională sau minoritară, și să prevadă că acestea pot fi invocate împotriva unor părți terțe interesate care nu folosesc respectivele limbi, cu condiția ca conținutul actului (-elor) să fie adus la cunoștința acestora de către persoanele care îl (le) invocă; sau

c. să nu conteste validitatea, între părți, a actelor juridice întocmite în țară numai pe motivul că sunt redactate într-o limbă regională sau minoritară.

3. Părțile se angajează să facă accesibile, în limbile regionale sau minoritare, textele legislative naționale cele mai importante și pe acelea care interesează în mod

special pe cei ce utilizează aceste limbi, dacă aceste texte nu sunt deja disponibile în alt fel.

ARTICOLUL 10

Autoritățile administrative și serviciile publice

În circumscripțiile administrative ale statului locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare, care justifică măsurile specificate mai jos, și în funcție de situația fiecărei limbi, părțile se angajează, în măsura în care este posibil:

a. i. să vegheze ca autoritățile administrative să utilizeze limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să vegheze ca funcționarii autorităților administrative care asigură relația cu publicul să folosească limbile regionale sau minoritare în raporturile lor cu persoanele care li se adresează în aceste limbi; sau

iii. să vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare să poată prezenta cereri orale sau scrise și să primească răspunsuri în aceste limbi; sau

iv. să vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare să poată prezenta cereri orale sau scrise în aceste limbi;

v. să vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare să poată prezenta ca valabil un document întocmit în aceste limbi;

b. să pună la dispoziție formulare și texte administrative de uz curent pentru populație în limbile regionale sau minoritare, sau în versiuni bilingve;

c. să permită autorităților administrative să întocmească documente într-o limbă regională sau minoritară.

2. În ceea ce privește autoritățile locale și regionale din zonele locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare în care se justifică măsurile specificate mai jos, părțile se angajează să permită și/sau să încurajeze:

a. folosirea limbilor regionale sau minoritare în cadrul administrației regionale sau locale;

b. posibilitatea pentru vorbitorii de limbi regionale sau minoritare de a prezenta cereri orale sau scrise în aceste limbi;

c. publicarea de către autoritățile regionale a textelor oficiale și în limbile regionale sau minoritare;

d. publicarea de către autoritățile locale a textelor oficiale și în limbile regionale sau minoritare;

e. folosirea de către autoritățile regionale a limbilor regionale sau minoritare în dezbaterile din Consiliile lor, fără a exclude, totuși, folosirea limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului;

f. folosirea de către autoritățile locale a limbilor regionale sau minoritare în dezbaterile din Consiliile lor, fără a exclude, totuși, folosirea limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului;

g. folosirea sau adoptarea, dacă este cazul alături de denumirea în limba (-ile) oficială (-ale), a formelor tradiționale și corecte a toponomiei în limbile regionale sau minoritare.

3. În ceea ce privește serviciile publice asigurate de către autoritățile administrative sau de către alte persoane care acționează în cadrul competenței acestora, părțile contractante se angajează, în zonele în care limbile regionale sau minoritare sunt folosite, în funcție de situația fiecărei limbi și în măsura în care acest lucru este posibil:

a. să vegheze ca limbile regionale sau minoritare să fie folosite în cadrul serviciilor publice; sau

b. să permită vorbitorilor de limbi regionale sau minoritare să formuleze cereri și să primească răspunsul în aceste limbi; sau

c. să permită vorbitorilor de limbi regionale sau minoritare să formuleze cereri în aceste limbi.

4. În vederea aplicării dispozițiilor paragrafelor 1, 2 și 3 pe care le-au acceptat, părțile se angajează să ia una sau mai multe dintre măsurile ce urmează:

a. traducerea sau interpretarea eventual solicitate;

b. alegerea și, dacă este cazul, formarea unui număr suficient de funcționari și alți agenți publici;

c. satisfacerea, în măsura în care este posibil a cererilor agenților publici care cunosc o limbă regională sau minoritară de a fi repartizați în zona în care această limbă este folosită.

5. Părțile se angajează să permită, la cererea celor interesați, folosirea sau adoptarea de patronime în limbile regionale sau minoritare.

ARTICOLUL 11

Mijloace de comunicare

1. Părțile se angajează, pentru vorbitorii limbilor regionale sau minoritare, în zonele în care aceste limbi

sunt folosite, în funcție de situația fiecărei limbi, în măsura în care autoritățile publice au, în mod direct sau indirect, competențe, atribuții sau un rol în acest domeniu, cu respectarea principiilor de independență și autonomie a mijloacelor de comunicare:

a. în măsura în care radioul și televiziunea au caracterul de servicii publice:

i. să asigure crearea cel puțin a unei stații de radio și a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să încurajeze și/sau să faciliteze crearea cel puțin a unei stații de radio și a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

iii. să ia măsuri corespunzătoare pentru ca difuzorii să programeze emisiuni în limbile regionale sau minoritare;

b. i. să încurajeze și/sau să faciliteze crearea cel puțin a unei stații de radio în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să încurajeze și/sau să faciliteze emiterea de programe de radio în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

c. i. să încurajeze și/sau să faciliteze crearea cel puțin a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să încurajeze și/sau să faciliteze difuzarea de programe de televiziune în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

d. să încurajeze și/sau să faciliteze realizarea și difuzarea de producții audio și audiovizuale în limbile regionale sau minoritare;

e. i. să încurajeze și/sau să faciliteze crearea și/sau menținerea cel puțin a unui organ de presă în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. să încurajeze și/sau să faciliteze publicarea de articole de presă în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

f. i. să accepte costurile suplimentare ale mijloacelor de comunicare ce utilizează limbile regionale sau minoritare, atunci când legea prevede o asistență financiară, în general, pentru mijloacele de comunicare; sau

ii. să extindă măsurile existente de asistență financiară la producțiile audiovizuale în limbile regionale sau minoritare;

g. să sprijine formarea jurnaliștilor și a personalului pentru mijloacele de comunicare ce utilizează limbile regionale sau minoritare.

2. Părțile se angajează să garanteze libertatea de recepție directă a emisiunilor de radio și televiziune ale țărilor vecine realizate într-o limbă folosită într-o formă identică sau apropiată de o limbă regională sau minoritară și să nu se opună retransmiterii de emisiuni de radio și televiziune din țările vecine, realizate într-o astfel de limbă. Ele se angajează în plus să vegheze ca nici o restricție a libertății de expresie și a liberei circulații a informației într-o limbă folosită într-o formă identică sau apropiată de o limbă regională sau minoritară, să nu fie impusă presei scrise. Exercițarea libertăților menționate mai sus, atrăgând cu sine obligații și responsabilități, poate fi supusă anumitor formalități, condiții, restricții sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al integrității teritoriale sau a siguranței publice, al apărării ordinii și al prevenirii crimei, al protecției sănătății sau a moralei, al protecției reputației sau a drepturilor altora, pentru împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale, sau pentru garantarea autorității și a imparțialității puterii judecătorești.

3. Părțile se angajează să vegheze ca interesele vorbitorilor limbilor regionale sau minoritare să fie reprezentate sau luate în considerare în cadrul structurilor eventuale create, în conformitate cu legea, având ca sarcină garantarea libertății și a pluralității mijloacelor de comunicare.

ARTICOLUL 12

Activități și facilități culturale

1. În ceea ce privește activitățile și facilitățile culturale – în special biblioteci, videoteci, centre culturale, muzee, arhive, academii, teatre și cinematografe, precum și operele literare și producția cinematografică, folclorul, festivalurile, industria culturală, incluzând în special utilizarea de noi tehnologii – părțile se angajează, în zonele în care aceste limbi sunt folosite și în măsura în care autoritățile publice au competențe, puteri sau un rol în acest domeniu:

a. să încurajeze formele de exprimare și inițiativele specifice limbilor regionale sau minoritare și să favorizeze diferite mijloace de acces la operele produse în aceste limbi;

b. să favorizeze diferitele modalități de acces în alte limbi la operele produse în limbile regionale sau minoritare, sprijinând și dezvoltând activitățile de traducere, dublare, post-sincronizare și subtitrare;

c. să favorizeze accesul în limbile regionale sau minoritare la operele produse în alte limbi, sprijinind și dezvoltând activitățile de traducere, dublare, post-sincronizare și subtitrare;

d. să vegheze ca organismele însărcinate să întreprindă și să susțină diferite forme de activități culturale, să integreze într-o măsură adecvată, cunoașterea și folosirea limbilor și culturilor regionale sau minoritare în acțiune a căror inițiativă o au, sau pe care le sprijină;

e. să favorizeze punerea la dispoziția organismelor însărcinate să întreprindă sau să susțină activități culturale, a unui personal cunoscător al limbii regionale sau minoritare ca și al limbii (-lor) restului populației;

f. să încurajeze participarea directă a reprezentanților limbilor regionale sau minoritare la demersurile de organizare a facilităților și de planificare a activităților culturale;

g. să încurajeze și/sau să faciliteze crearea unuia sau mai multor organisme însărcinate să colecteze, depoziteze și să prezinte sau să publice operele realizate în limbile regionale sau minoritare;

h. dacă este necesar, să creeze și/sau să promoveze și să finanțeze servicii de traducere și de cercetare terminologică, în vederea, în special, a menținerii și dezvoltării în fiecare limbă regională sau minoritară a unei terminologii administrative, comerciale, economice, sociale, tehnologice sau juridice adecvate.

2. În ceea ce privește alte zone decât cele în care limbile regionale sau minoritare sunt, în mod tradițional, folosite, părțile se angajează să autorizeze, să încurajeze și/sau să prevadă, dacă numărul vorbitorilor unei limbi regionale sau minoritare justifică aceasta, activități sau facilități culturale adecvate, în conformitate cu paragraful precedent.

3. Părțile se angajează ca în politica lor culturală pe plan extern să acorde un loc corespunzător limbilor regionale sau minoritare și culturii pe care ele o exprimă.

ARTICOLUL 13

Viața economică și socială

1. În ceea ce privește activitățile economice și sociale, părțile se angajează, pentru ansamblul țării:

a. să excludă din propria legislație, orice dispoziție care interzice sau limitează în mod nejustificat, folosirea limbilor regionale sau minoritare în documentele referitoare la viața economică sau socială, și, mai ales, în contractele de muncă și în documentele tehnice, cum ar fi instrucțiunile de utilizare a produselor sau a echipamentelor tehnice;

b. să interzică introducerea în regulamentele interne ale întreprinderilor și în actele private a oricăror clauze ce exclud sau limitează folosirea limbilor regionale sau minoritare, cel puțin între vorbitorii aceleiași limbi;

c. să se opună practicilor ce tind să descurajeze folosirea limbilor regionale sau minoritare în cadrul activităților economice și sociale;

d. să faciliteze și/sau să încurajeze prin alte mijloace decât cele vizate în alineatul precedent, folosirea limbilor regionale sau minoritare.

2. În domeniul activităților economice și sociale, părțile se angajează, în măsura în care autoritățile publice sunt competente în zona în care limbile regionale sau minoritare sunt folosite, și dacă acest lucru este posibil:

a. să definească, prin reglementările financiare și bancare, modalitățile ce permit, în condiții compatibile cu uzanțele comerciale, folosirea limbilor regionale sau minoritare la redactarea ordinelor de plată (C.E.C., cambie etc.) sau a altor documente financiare sau, dacă este cazul, să vegheze la inițierea unui astfel de proces;

b. în sectoarele economice și sociale aflate direct sub controlul lor (sectorul public) să realizeze acțiuni destinate să încurajeze folosirea limbilor regionale sau minoritare;

c. să vegheze ca instituțiile sociale cum ar fi spitalele, căminele de bătrâni, azilurile să ofere posibilitatea de a primi și de a îngriji, în propria lor limbă, pe vorbitorii unei limbi regionale sau minoritare, care necesită îngrijiri din motive de sănătate, vârstă sau altele;

d. să supravegheze, prin mijloace corespunzătoare, ca instrucțiunile de siguranță să fie înscrise și în limbile regionale sau minoritare;

e. să facă accesibile în limbile regionale sau minoritare informațiile furnizate de autoritățile competente, în ceea ce privește drepturile consumatorilor.

ARTICOLUL 14

Schimburi transfrontaliere

Părțile se angajează:

a. să aplice acordurile bilaterale și multilaterale existente care le angajează față de statele în care aceeași limbă este folosită într-o formă identică sau apropiată sau, dacă este necesar, să depună toate eforturile pentru a încheia astfel de acorduri, de natură să favorizeze contactele între vorbitorii aceleiași limbi din statele respective, în domeniile culturii, învățământului, informației, formării profesionale și educației permanente;

b. în interesul limbilor regionale sau minoritare, să faciliteze și/sau să promoveze cooperarea transfrontalieră, mai ales între autoritățile regionale sau locale din zonele în care aceeași limbă este folosită într-o formă identică sau apropiată.

PARTEA A IV-A

APLICAREA CARTEI

ARTICOLUL 15

Rapoarte periodice

1. Părțile vor prezenta periodic Secretarului general al Consiliului Europei, într-o formă ce urmează a fi stabilită de Comitetul Miniștrilor, un raport asupra politicii urmărite, în conformitate cu Partea a II-a a prezentei Carte și asupra măsurilor luate pentru aplicarea dispozițiilor părții a III-a pe care le-au acceptat. Primul raport trebuie să fie prezentat în anul imediat următor intrării în vigoare a Cartei pentru partea respectivă, iar celelalte rapoarte la intervale de trei ani după primul raport.

2. Părțile vor face publice rapoartele.

ARTICOLUL 16

Examinarea rapoartelor

1. Rapoartele prezentate Secretarului general al Consiliului Europei, în aplicarea articolului 15, vor fi examinate de un Comitet de experți constituit în conformitate cu articolul 17.

2. Organismele sau asociațiile legal constituite într-una din părți vor putea să atragă atenția Comitetului de experți asupra problemelor referitoare la angajamentele asumate de această parte în conformitate cu Partea a III-a din prezenta Cartă. După consultarea părții interesate, Comitetul de experți va putea să țină seama de aceste informații în pregătirea raportului menționat la paragraful 3 al prezentului articol. În plus, aceste organisme sau asociații vor putea să prezinte declarații privind politica urmărită de către o parte, în conformitate cu Partea a II-a.

3. Pe baza rapoartelor menționate în paragraful 1 și a informațiilor menționate în paragraful 2, Comitetul de experți va pregăti un raport care va fi supus atenției Comitetului Miniștrilor. Acest raport va fi însoțit de observațiile pe care părțile au fost invitate să le formuleze și poate fi făcut public de către Comitetul Miniștrilor.

4. Raportul menționat în paragraful 3 va conține, în special, propunerile Comitetului de experți al Comitetului Miniștrilor în vederea pregătirii, dacă este cazul, a oricărei recomandări a acestuia către una sau mai multe părți.

5. Secretarul general al Consiliului Europei va face un raport bianual detaliat asupra aplicării Cartei, către Adunarea Parlamentară.

ARTICOLUL 17

Comitetul de experți

1. Comitetul de experți va fi compus dintr-un membru pentru fiecare parte, desemnat de către Comitetul Miniștrilor de pe o listă de persoane de cea mai înaltă integritate, recunoscute pentru competența lor în domeniul tratat de Cartă, care vor fi propuse de către partea respectivă.

2. Membrii Comitetului vor fi numiți pentru o perioadă de 6 ani și mandatul lor va putea fi reînnoit.

Dacă un membru nu-și poate îndeplini mandatul, el va fi înlocuit, în conformitate cu procedura prevăzută în paragraful 1, iar membrul numit în locul său va duce la bun sfârșit mandatul predecesorului său.

3. Comitetul de experți va adopta regulamentul său interior. Secretariatul său va fi asigurat de către Secretarul general al Consiliului Europei.

PARTEA a V-a
DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 18

Prezenta Cartă este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării.

Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Cartă va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data la care 5 state membre al Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Cartă, în conformitate cu dispozițiile articolului 18.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, sau de aprobare.

ARTICOLUL 20

1. După intrarea în vigoare a prezentei Carte, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat membru al Consiliului Europei să adere la Cartă.

2. Pentru orice stat care aderă, Carta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 21

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare să formuleze una sau mai multe rezerve la paragrafele 2–5 ale articolului 7 din prezenta Cartă. Nici o altă rezervă nu este admisă.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent poate să o retragă în totalitate sau în parte, adresând o notificare Secretarului

general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 22

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Cartă, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 23

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care va adera la prezenta Cartă:

- a. orice semnare;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c. orice intrare în vigoare a prezentei Carte, în conformitate cu articolele 19 și 20;
- d. orice notificare primită, în conformitate cu articolul 3, paragraful 2;
- e. orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Cartă.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Cartă.

Încheiată la Strasbourg, la 5 noiembrie 1992, în franceză și în engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și oricărui stat invitat să adere la prezenta Cartă.

XIV. CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ

CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ REVIZUITĂ*

PREAMBUL

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, Considerând că obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi cu scopul de a proteja și promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun și de a favoriza progresul lor economic și social, în special prin apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Considerând că prin Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și prin Protocoalele la aceasta statele membre ale Consiliului Europei au convenit să asigure populațiilor lor drepturile civile și politice și libertățile specificate în aceste instrumente,

Considerând că prin Carta socială europeană, deschisă în vederea semnării la Torino la 18 octombrie 1961, și prin protocoalele adiționale la aceasta statele membre ale Consiliului Europei au convenit să asigure populațiilor lor drepturile sociale specificate în aceste instrumente pentru a ameliora nivelul lor de trai și a promova bunăstarea lor socială,

Reamintind că în cursul Conferinței ministeriale a drepturilor omului, desfășurată la Roma la 5 noiembrie 1990, a fost subliniată necesitatea, pe de o parte, de a prezerva caracterul indivizibil al tuturor drepturilor omului, fie că sunt civile, politice, economice, sociale sau culturale, și, pe de altă parte, de a conferi Cartei sociale europene un nou impuls,

Hotărâte, astfel cum s-a decis pe parcursul Conferinței ministeriale desfășurate la Torino la 21 și 22 octombrie 1992,

---

* Adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996.

România a ratificat Carta prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 193 din 4 mai 1999.

să actualizeze și să adapteze conținutul material al Cartei, pentru a ține seama în special de schimbările sociale fundamentale intervenite după adoptarea sa.

Recunoscând avantajul de a înscrie într-o Cartă (revizuită), destinată să se substituie treptat Cartei sociale europene, drepturile garantate de Cartă, astfel cum au fost amendate, drepturile garantate de Protocolul adițional din 1988 și să adauge noi drepturi.

Au convenit asupra celor ce urmează:

PARTEA I

Părțile contractante recunosc ca obiectiv al politicii lor, a cărui realizare o vor urmări prin toate mijloacele utile pe plan național și internațional, atingerea condițiilor specifice pentru asigurarea exercitării efective a următoarelor drepturi și principii:

1. orice persoană trebuie să aibă posibilitatea de a-și câștiga existența printr-o muncă liber întreprinsă;

2. toți lucrătorii au dreptul la condiții de muncă echitabile;

3. toți lucrătorii au dreptul la securitate și igienă în muncă;

4. toți lucrătorii au dreptul la o salarizare echitabilă care să le asigure lor, precum și familiilor lor un nivel de trai satisfăcător;

5. toți lucrătorii și patronii au dreptul de a se asocia liber în organizații naționale sau internaționale pentru protecția intereselor lor economice și sociale;

6. toți lucrătorii și patronii au dreptul de a negocia colectiv;

7. copiii și tinerii au dreptul la protecție specială împotriva pericolelor fizice și morale la care sunt expuși;

8. lucrătoarele, în caz de maternitate, au dreptul la protecție specială;

9. orice persoană are dreptul la mijloace corespunzătoare de orientare profesională, în vederea sprijinirii sale în alegerea unei profesii adecvate intereselor și aptitudinilor sale profesionale;

10. orice persoană are dreptul la mijloace corespunzătoare de formare profesională;

11. orice persoană are dreptul de a beneficia de toate măsurile care îi permit să se bucure de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge;

12. toți lucrătorii și persoanele aflate în întreținerea acestora au dreptul la securitate socială;

13. orice persoană lipsită de resurse suficiente are dreptul la asistență socială și medicală;

14. orice persoană are dreptul de a beneficia de servicii sociale calificate;

15. orice persoană handicapată are dreptul la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității;

16. familia, în calitate de celulă fundamentală a societății, are dreptul la o protecție socială, juridică și economică corespunzătoare, în vederea asigurării deplinei sale dezvoltări;

17. copiii și adolescenții au dreptul la o protecție socială, juridică și economică corespunzătoare;

18. cetățenii uneia dintre părțile contractante au dreptul de a exercita orice activitate lucrativă pe teritoriul unei alte părți contractante, în condiții de egalitate cu cetățenii acesteia din urmă, sub rezerva restricțiilor motivate de rațiuni serioase cu caracter economic sau social;

19. lucrătorii migranți, cetățeni ai uneia dintre părțile contractante, și familiile lor au dreptul la protecție și asistență pe teritoriul oricărei alte părți contractante;

20. lucrătorii au dreptul la egalitate de șanse și de tratament în materie de angajare și de profesie, fără discriminare în funcție de sex;

21. lucrătorii au dreptul de a fi informați și consultați în cadrul întreprinderii;

22. lucrătorii au dreptul de a participa la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă din cadrul întreprinderii;

23. orice persoană vârstnică are dreptul la protecție socială;

24. toți lucrătorii au dreptul la protecție în caz de concediere;

25. toți lucrătorii au dreptul la protecția propriilor creanțe în caz de insolvabilitate a patronului lor;

26. toți lucrătorii au dreptul la demnitate în muncă;

27. toate persoanele cu responsabilități familiale, care sunt angajate sau doresc să se angajeze în muncă, au dreptul să o facă fără a fi supuse discriminărilor și, pe cât posibil, fără să existe un conflict între responsabilitățile lor profesionale și familiale;

28. reprezentanții lucrătorilor din întreprindere au dreptul la protecție împotriva actelor susceptibile să le producă prejudicii și trebuie să li se acorde facilități corespunzătoare pentru a-și îndeplini atribuțiile;

29. toți lucrătorii au dreptul de a fi informați și consultați în procedurile de concediere colectivă;

30. orice persoană are dreptul la protecție împotriva sărăciei și excluderii sociale;

31. orice persoană are dreptul la locuință.

PARTEA a II-a

Părțile se angajează să se considere legate, conform dispozițiilor părții a III-a, de obligațiile ce rezultă din articolele și paragrafele următoare:

ARTICOLUL 1

Dreptul la muncă

În vederea exercitării efective a dreptului la muncă, părțile se angajează:

1. să recunoască drept unul dintre principalele obiective și responsabilități realizarea și menținerea celui mai ridicat și stabil nivel posibil de ocupare a forței de muncă, în vederea realizării unei ocupări depline;

2. să protejeze de o manieră eficientă dreptul lucrătorului de a-și câștiga existența printr-o muncă liber întreprinsă;

3. să stabilească sau să mențină servicii gratuite de angajare pentru toți lucrătorii;

4. să asigure sau să favorizeze o orientare, formare și readaptare profesională corespunzătoare.

ARTICOLUL 2

Dreptul la condiții de muncă echitabile

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la condiții de muncă echitabile, părțile se angajează:

1. să fixeze o durată rezonabilă a muncii zilnice și săptămânale, săptămâna de lucru trebuind să fie redusă treptat, în măsura în care o permit creșterea productivității și ceilalți factori relevanți;

2. să prevadă zile de sărbătoare plătite;

3. să asigure acordarea unui concediu anual plătit de minimum 4 săptămâni;

4. să elimine riscurile inerente ocupațiilor periculoase sau insalubre și, atunci când aceste riscuri nu au putut fi încă eliminate sau suficient reduse, să asigure lucrătorilor angajați în astfel de ocupații fie o reducere a duratei muncii, fie concedii suplimentare plătite;

5. să asigure un repaus suplimentar care să coincidă, în măsura în care este posibil, cu ziua săptămânii recunoscută ca zi de repaus prin tradiția sau obiceiurile țării ori ale regiunii;

6. să asigure ca lucrătorii să fie informați în scris, cât mai curând posibil și în nici un caz mai târziu de două luni după angajare, despre aspectele esențiale ale contractului de muncă;

7. să asigure ca lucrătorii care desfășoară o muncă de noapte să beneficieze de măsuri care țin seama de natura specială a acestei munci.

ARTICOLUL 3

Dreptul la securitate și la igienă în muncă

În vedere asigurării exercitării efective a dreptului la securitate și la igienă în muncă, părțile se angajează, în consultare cu organizațiile patronilor și lucrătorilor:

1. să definească, să pună în practică și să reexamineze periodic o politică națională coerentă în materie de securitate, de sănătate a lucrătorilor și de mediu de muncă. Această politică va avea drept obiect primordial ameliorarea securității și igienei profesionale și prevenirea accidentelor și lezării sănătății, care rezultă din muncă, sunt legate de muncă sau survin în cursul muncii, în special prin reducerea la minimum a cauzelor riscurilor inerente mediului de muncă;

2. să emită regulamente de securitate și igienă;

3. să asigure punerea în practică a măsurilor de control al aplicării acestor regulamente;

4. să promoveze instituirea progresivă a serviciilor de sănătate în muncă pentru toți lucrătorii, cu funcții eminamente preventive și de consiliere.

ARTICOLUL 4

Dreptul la o salarizare echitabilă

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la o salarizare echitabilă, părțile se angajează:

1. să recunoască dreptul lucrătorilor la o salarizare suficientă, care să le asigure acestora, precum și familiilor lor un nivel de trai decent;

2. să recunoască dreptul lucrătorilor la o rată majorată a salarizării pentru orele suplimentare de muncă, cu excepția unor cazuri speciale;

3. să recunoască dreptul lucrătorilor și al lucrătoarelor la salarizare egală pentru muncă de valoare egală;

4. să recunoască dreptul tuturor lucrătorilor la o perioadă de preaviz rezonabilă, în cazul încetării angajării;

5. să nu autorizeze reținerile din salarii decât în condițiile și în limitele prescise de legislația sau de reglementarea națională ori fixate prin convenții colective sau prin sentințe de arbitraj.

Exercitarea acestor drepturi trebuie să fie asigurată fie prin intermediul convențiilor colective încheiate în mod liber, fie prin metodele legale de fixare a salariilor, fie prin orice altă modalitate adecvată condițiilor naționale.

ARTICOLUL 5

Dreptul sindical

În vederea garantării sau promovării libertății lucrătorilor și a patronilor de a constitui organizații locale, naționale sau internaționale pentru protecția intereselor lor economice și sociale și de a adera la aceste organizații, părțile se angajează ca legislația națională să nu aducă atingere și să nu fie aplicată de o manieră care să aducă atingere acestei libertăți. Măsura în care garanțiile prevăzute în prezentul articol se vor aplica poliției va fi determinată prin legislația sau prin reglementarea națională. Principiul aplicării acestor garanții membrilor forțelor armate și măsura în care ele se vor aplica acestei categorii de persoane sunt, de asemenea, determinate prin legislația sau prin reglementarea națională.

ARTICOLUL 6

Dreptul de negociere colectivă

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului de negociere colectivă, părțile se angajează:

1. să favorizeze consultarea paritară între lucrători și patroni;

2. să promoveze, atunci când este necesar și util, instituirea procedurilor de negociere voluntară între

patroni sau organizațiile patronale, pe de o parte, și organizațiile lucrătorilor, pe de altă parte, în vederea reglementării condițiilor de angajare prin intermediul convențiilor colective;

3. să favorizeze instituirea și utilizarea procedurilor adecvate de conciliere și arbitraj voluntar pentru reglementarea conflictelor de muncă;

și recunosc:

4. dreptul lucrătorilor și al patronilor la acțiuni colective, în caz de conflict de interese, inclusiv dreptul la grevă, sub rezerva obligațiilor care ar putea rezulta din convențiile colective în vigoare.

ARTICOLUL 7

Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului copiilor și al tinerilor la protecție, părțile se angajează:

1. să fixeze la 15 ani vârsta minimă de angajare, fiind totuși admise derogări pentru copiii angajați în munci ușoare, determinate, care nu riscă să aducă atingere sănătății, moralității sau educației acestora;

2. să fixeze la 18 ani vârsta minimă de angajare pentru anumite ocupații determinate, considerate periculoase sau insalubre;

3. să interzică angajarea copiilor, care sunt încă supuși instrucției obligatorii, în munci care îi privează de beneficiul deplin al acestei instrucții;

4. să limiteze durata muncii lucrătorilor sub 18 ani, pentru ca aceasta să corespundă exigențelor dezvoltării lor și, mai ales, nevoilor lor de formare profesională;

5. să recunoască dreptul tinerilor lucrători și ucenici la o salarizare echitabilă sau la o alocație corespunzătoare;

6. să prevadă ca orele pe care tinerii le consacră formării profesionale pe durata timpului normal de muncă, cu consimțământul patronului, să fie considerate ca fiind incluse în ziua de muncă;

7. să fixeze la cel puțin 4 săptămâni durata concediilor anuale plătite ale lucrătorilor sub 18 ani;

8. să interzică angajarea lucrătorilor sub 18 ani în munci de noapte, cu excepția anumitor locuri de muncă determinate prin legislația sau prin reglementarea națională;

9. să prevadă ca lucrătorii sub 18 ani, angajați în locuri de muncă determinate prin legislația sau prin

reglementarea națională, să fie supuși unui control medical periodic;

10. să asigure o protecție specială împotriva riscurilor fizice și morale la care copiii și tinerii sunt expuși și, în special, împotriva riscurilor care rezultă, într-o manieră directă sau indirectă, din munca lor.

ARTICOLUL 8

Dreptul lucrătoarelor la protecția maternității

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului lucrătoarelor la protecția maternității, părțile se angajează:

1. să asigure lucrătoarelor, înainte și după naștere, un repaus cu o durată totală de cel puțin 14 săptămâni, fie prin concediu plătit, fie prin prestații adecvate de securitatea socială sau prin prestații din fonduri publice;

2. să considere ilegal ca un patron să anunțe concedierea unei femei în perioada cuprinsă între momentul în care aceasta a notificat starea sa de graviditate și încheierea concediului său de maternitate sau la o astfel de dată încât termenul de preaviz să expire în cursul acestei perioade;

3. să asigure mamelor care își alăptează copiii pauze suficiente în acest scop;

4. să reglementeze munca de noapte a femeilor însărcinate, a femeilor care au născut recent sau a celor care își alăptează copiii;

5. să interzică angajarea, în munci subterane în mine și în orice alte munci cu caracter periculos, insalubru sau penibil, a femeilor însărcinate, a femeilor care au născut recent sau a celor care își alăptează copiii și să ia măsuri corespunzătoare pentru protejarea drepturilor acestor femei în materie de angajare.

ARTICOLUL 9

Dreptul la orientare profesională

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la orientare profesională, părțile se angajează să asigure sau să promoveze, în funcție de necesități, un serviciu care va sprijini toate persoanele, inclusiv cele handicapate, să rezolve problemele referitoare la alegerea unei profesii sau la avansarea profesională, ținând seama de caracteristicile individului și de legătura dintre acestea și posibilitățile pieței muncii; acest sprijin trebuie să fie asigurat gratuit atât tinerilor, inclusiv copiilor de vârstă școlară, cât și adulților.

ARTICOLUL 10

Dreptul la formare profesională

În vederea exercitării efective a dreptului la formare profesională, părțile se angajează:

1. să asigure sau să favorizeze, în funcție de necesități, formarea tehnică și profesională a tuturor persoanelor, inclusiv a celor handicapate, în consultare cu organizațiile profesionale ale lucrătorilor și patronilor, și să acorde mijloacele care să permită accesul la învățământul tehnic superior și la învățământul universitar numai în conformitate cu criteriul aptitudinii individuale;

2. să asigure sau să favorizeze un sistem de ucenicie și alte sisteme de formare a tinerilor la locurile de muncă;

3. să asigure sau să favorizeze, în funcție de necesități:
a) măsuri corespunzătoare și ușor accesibile, în vederea formării lucrătorilor adulți;

b) măsuri speciale în vederea recalificării profesionale a lucrătorilor adulți, necesare ca urmare a evoluției tehnice sau a unei noi orientări a pieței muncii;

4. să asigure sau să favorizeze, în funcție de necesități, măsuri speciale de recalificare și de reintegrare a șomerilor de lungă durată;

5. să încurajeze deplina utilizare a mijloacelor prevăzute prin măsuri corespunzătoare, cum ar fi:

a) reducerea sau desființarea tuturor taxelor și cheltuielilor;

b) acordarea unei asistențe financiare în cazurile adecvate;

c) includerea în programul normal de lucru a timpului consacrat cursurilor suplimentare de formare, urmate de un lucrător pe durata angajării, la cererea patronului său;

d) garantarea, printr-un control corespunzător, în consultare cu organizațiile profesionale ale lucrătorilor și patronilor, a eficienței sistemului de ucenicie și a oricărui alt sistem de formare pentru tinerii lucrători și, la modul general, a unei protecții adecvate a tinerilor lucrători.

ARTICOLUL 11

Dreptul la protecția sănătății

În vederea exercitării efective a dreptului la protecția sănătății, părțile se angajează să ia fie direct, fie în cooperare cu organizațiile publice și private măsuri corespunzătoare, care vizează, în special:

1. să elimine, în măsura în care este posibil, cauzele unei sănătăți deficitare;

2. să prevadă servicii de consultare și de educare în ceea ce privește ameliorarea sănătății și dezvoltarea simțului responsabilității individuale în materie de sănătate;

3. să prevină, în măsura în care este posibil, bolile epidemice, endemice și alte boli, precum și accidentele.

ARTICOLUL 12

Dreptul la securitate socială

În vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, părțile se angajează:

1. să stabilească sau să mențină un regim de securitate socială;

2. să mențină regimul de securitate socială la un nivel satisfăcător cel puțin egal cu cel necesar pentru ratificarea Codului european de securitate socială;

3. să depună eforturi pentru a aduce treptat regimul de securitate socială la un nivel mai ridicat;

4. să ia măsuri, prin încheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzătoare sau prin alte mijloace și sub rezerva condițiilor stipulate în aceste acorduri, pentru a asigura:

a) egalitatea de tratament între cetățenii fiecărei părți și cetățenii celorlalte părți, în ceea ce privește drepturile de securitate socială, inclusiv păstrarea avantajelor acordate de legislațiile de securitate socială, indiferent de deplasările pe care persoanele protejate le-ar putea efectua între teritoriile părților;

b) acordarea, menținerea și restabilirea drepturilor de securitate socială prin mijloace precum totalizarea perioadelor de asigurare sau de angajare, îndeplinite conform legislației fiecăreia dintre părți.

ARTICOLUL 13

Dreptul la asistență socială și medicală

În vederea exercitării efective a dreptului la asistență socială și medicală, părțile se angajează:

1. să vegheze ca orice persoană care nu dispune de resurse suficiente și care nu este în măsură să și le procure prin propriile mijloace sau să le primească dintr-o altă sursă, în special prin prestații rezultate dintr-un regim

de securitate socială, să poată beneficia de o asistență corespunzătoare și, în caz de boală, de îngrijirile impuse de starea sa;

2. să vegheze ca persoanele care beneficiază de o astfel de asistență să nu sufere, din acest motiv, o reducere a drepturilor lor politice sau sociale;

3. să prevadă ca fiecare să poată obține, prin servicii competente cu caracter public sau privat, orice sfat și orice ajutor personal, necesare pentru a preveni, a îndepărta sau a atenua starea de nevoie de ordin personal și de ordin familial;

4. să aplice dispozițiile paragrafelor 1–3 ale prezentului articol, în condiții de egalitate cu propriii cetățeni, cetățenilor celorlalte părți care se află în mod legal pe teritoriul acestora, în conformitate cu obligațiile pe care părțile și le asumă în virtutea Convenției europene de asistență socială și medicală, semnată la Paris la 11 decembrie 1953.

ARTICOLUL 14

Dreptul de a beneficia de servicii sociale

În vederea exercitării efective a dreptului de a beneficia de servicii sociale, părțile se angajează:

1. să încurajeze sau să organizeze serviciile care utilizează metode specifice serviciului social și care contribuie la bunăstarea și la dezvoltarea indivizilor și a grupurilor în cadrul comunității, precum și la adaptarea lor la mediul social;

2. să încurajeze participarea indivizilor și a organizațiilor benevole sau a altor organizații la crearea sau la menținerea acestor servicii.

ARTICOLUL 15

Dreptul persoanelor handicapate la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității

În vederea garantării exercitării efective de către persoanele handicapate, indiferent de vârstă, de natura și de originea handicapului lor, a dreptului la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității, părțile se angajează, în special:

1. să ia măsurile necesare pentru a furniza persoanelor handicapate o orientare, o educație și o formare profesională în cadrul schemelor generale ori de câte ori

este posibil sau, dacă nu este posibil, prin intermediul instituției specializate, publice sau private;

2. să favorizeze accesul la angajare al acestor persoane, prin orice măsură susceptibilă să încurajeze patronii să angajeze și să mențină în activitate persoane handicapate în mediul obișnuit de muncă și să adapteze condițiile de muncă la nevoile acestor persoane sau, atunci când din cauza handicapului acest lucru nu este posibil, prin organizarea sau crearea de locuri de muncă protejate, în funcție de gradul de invaliditate. Aceste măsuri pot justifica, dacă este cazul, recurgerea la servicii specializate și de însoțire;

3. să favorizeze deplina lor integrare și participare la viața socială, în special prin măsuri, inclusiv ajutoare tehnice, care vizează depășirea dificultăților lor de comunicare și de mobilitate și care să le permită accesul la mijloacele de transport, la locuință, la activități culturale și la petrecerea timpului liber.

ARTICOLUL 16

Dreptul familiei la protecție socială, juridică și economică

În vederea realizării condițiilor de viață indispensabile dezvoltării familiei, celula fundamentală a societății, părțile se angajează să promoveze protecția economică, juridică și socială a vieții de familie, în special prin intermediul prestațiilor sociale și familiale, al dispozițiilor fiscale, al încurajării construcțiilor de locuințe adaptate nevoilor familiale, al ajutoarelor pentru tinerele familii sau prin orice alte măsuri corespunzătoare.

ARTICOLUL 17

Dreptul copiilor și al adolescenților la protecție socială, juridică și economică

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului copiilor și al adolescenților de a crește într-un mediu favorabil dezvoltării personalității lor și a aptitudinilor lor fizice și mentale, părțile se angajează să ia fie direct, fie în cooperare cu organizațiile publice sau private toate măsurile necesare și corespunzătoare, care:

1. a) să asigure copiilor și adolescenților, ținând seama de drepturile și de obligațiile părinților, îngrijirile, asistența, educația și pregătirea de care au nevoie, în

special prin crearea sau menținerea unor instituții ori servicii adecvate și suficiente în acest scop;

b) să protejeze copiii și adolescenții împotriva neglijenței, violenței sau exploatării;

c) să asigure o protecție și un ajutor special din partea statului pentru copilul sau adolescentul privat temporar ori definitiv de sprijinul familiei;

2. să asigure copiilor și adolescenților învățământ primar și secundar gratuit, precum și să favorizeze regularitatea frecvenței școlare.

ARTICOLUL 18

Dreptul la exercitarea unei activități lucrative pe teritoriul celorlalte părți

În vederea exercitării efective a dreptului la exercitarea unei activități lucrative pe teritoriul oricărei alte părți, părțile se angajează:

1. să aplice într-un spirit liberal regulamentele existente;

2. să simplifice formalitățile în vigoare și să reducă sau să desființeze taxele consulare și alte taxe plătibile de către lucrătorii străini sau de către patronii lor;

3. să flexibilizeze, în mod individual sau colectiv, reglementările care guvernează angajarea lucrătorilor străini;

și recunosc:

4. dreptul de ieșire al cetățenilor lor care doresc să exercite o activitate lucrativă pe teritoriul celorlalte părți.

ARTICOLUL 19

Dreptul lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență pe teritoriul oricărei alte părți, părțile se angajează:

1. să mențină sau să se asigure că există servicii gratuite corespunzătoare care să îi sprijine pe acești lucrători și, în special, să le furnizeze informații exacte și să ia toate măsurile utile, pe care le permit legislația și reglementările naționale, împotriva oricărei propagande înșelătoare privind emigrarea și imigrarea;

2. să adopte, în limitele jurisdicției lor, măsuri corespunzătoare pentru a facilita plecarea, transportul și primirea acestor lucrători și familiilor lor și pentru a le asigura, în limitele jurisdicției lor, în timpul călătoriei, serviciile sanitare și medicale necesare, precum și condiții bune de igienă;

3. să promoveze colaborarea, după caz, dintre serviciile sociale, publice sau private, din țările de emigrare și de imigrare;

4. să garanteze lucrătorilor care se găsesc în mod legal pe teritoriul lor, în măsura în care aceste chestiuni sunt reglementate de legislație sau de alte prevederi ori sunt supuse controlului autorităților administrative, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat cetățenilor lor în ceea ce privește următoarele aspecte:

- a) salarizarea și alte condiții de angajare și de muncă;
- b) afilierea la organizații sindicale și beneficiul avantajelor oferite de convențiile colective;
- c) locuința;

5. să asigure lucrătorilor care se găsesc în mod legal pe teritoriul lor un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat cetățenilor lor în ceea ce privește impozitele, taxele și contribuțiile aferente muncii, încasate de la lucrători;

6. să faciliteze, pe cât posibil, reîntregirea familiei lucrătorului migrant, autorizat să se stabilească pe teritoriul său;

7. să asigure lucrătorilor care se găsesc în mod legal pe teritoriul lor un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat cetățenilor lor pentru acțiunile în justiție referitoare la chestiunile menționate în prezentul articol;

8. să garanteze lucrătorilor care locuiesc în mod legal pe teritoriul lor că nu vor putea fi expulzați decât dacă amenință securitatea statului sau contravin ordinii publice sau bunelor moravuri;

9. să permită, în cadrul limitelor fixate de legislație, transferul tuturor câștigurilor și al economiilor lucrătorilor migranți, pe care aceștia doresc să le transfere;

10. să extindă protecția și asistența prevăzute de prezentul articol asupra lucrătorilor migranți care lucrează pe cont propriu, dacă măsurile respective sunt aplicabile acestei categorii;

11. să favorizeze și să faciliteze învățarea limbii naționale a statului de primire sau, dacă sunt mai multe limbi, a uneia dintre ele, de către lucrătorii migranți și membrii familiilor lor;

12. să favorizeze și să faciliteze, în măsura în care este posibil, învățarea limbii materne a lucrătorului migrant de către copiii acestuia.

ARTICOLUL 20

Dreptul la egalitate de șanse și de tratament în materie de angajare și profesie, fără discriminare în funcție de sex

În vederea exercitării efective a dreptului la egalitate de șanse și de tratament în materie de angajare și de profesie, fără discriminare în funcția de sex, părțile se angajează să recunoască acest drept și să ia măsurile adecvate pentru a asigura și a promova aplicarea sa în următoarele domenii:

- a) accesul la angajare, protecția împotriva concedierii și reintegrarea profesională;
- b) orientarea și formarea profesională, recalificarea și readaptarea profesională;
- c) condițiile de angajare și de muncă, inclusiv salarizarea;
- d) evoluția carierei, inclusiv promovarea.

ARTICOLUL 21

Dreptul la informare și la consultare

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii, părțile se angajează să ia sau să promoveze măsuri care să permită lucrătorilor sau reprezentanților acestora, în conformitate cu legislația și practica naționale:

- a) să fie informați periodic sau la momentul oportun și de o manieră clară despre situația economică și financiară a întreprinderii în care sunt încadrați, fiind înțeles că divulgarea anumitor informații care pot prejudicia întreprinderea va putea fi refuzată sau că se va putea solicita ca acestea să fie confidențiale; și
- b) să fie consultați în timp util asupra deciziilor propuse care sunt susceptibile să afecteze substanțial interesele lucrătorilor și, în special, asupra celor care ar putea avea consecințe importante în privința angajării în întreprindere.

ARTICOLUL 22

Dreptul de a lua parte la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului lucrătorilor de a lua parte la determinarea și ameliorarea

condițiilor de muncă și a mediului de muncă în întreprindere, părțile se angajează să ia sau să promoveze măsuri care să permită lucrătorilor sau reprezentanților acestora, în conformitate cu legislația și practica naționale, să contribuie:

a) la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă, de organizare a muncii și a mediului de muncă;

b) la protecția sănătății și a securității în cadrul întreprinderii;

c) la organizarea serviciilor și facilităților sociale și socio-culturale ale întreprinderii;

d) la controlul respectării reglementărilor în acest domeniu.

ARTICOLUL 23

Dreptul persoanelor vârstnice la protecție socială

În vederea exercitării efective a dreptului persoanelor vârstnice la protecție socială, părțile se angajează să ia sau să promoveze fie direct, fie în cooperare cu organizațiile publice sau private măsuri adecvate, destinate, în special:

– să permită persoanelor vârstnice să rămână membri deplin ai societății cât mai mult timp posibil, prin intermediul:

a) unor resurse suficiente care să le permită să ducă o existență decentă și să participe activ la viața publică, socială și culturală;

b) difuzării informațiilor privind serviciile și facilitățile disponibile pentru persoanele vârstnice și posibilitățile lor de a recurge la acestea;

– să permită persoanelor vârstnice să aleagă liber propriul stil de viață și să ducă o existență independentă în mediul lor obișnuit atâta timp cât doresc și cât acest lucru este posibil, prin:

a) punerea la dispoziție a unor locuințe corespunzătoare nevoilor acestora și stării lor de sănătate sau sprijin adecvat în vederea amenajării locuinței;

b) îngrijirea sănătății și servicii pe care starea acestora le impune;

– să garanteze persoanelor vârstnice care trăiesc în instituții o asistență corespunzătoare în privința vieții private și participarea la determinarea condițiilor de viață în instituție.

ARTICOLUL 24

Dreptul la protecție în caz de concediere

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la protecție în caz de concediere, părțile se angajează să recunoască:

a) dreptul lucrătorilor de a nu fi concediați fără un motiv întemeiat, legat de aptitudinea sau de conduita acestora ori de cerințele de funcționare a întreprinderii, a instituției sau a serviciului;

b) dreptul lucrătorilor concediați fără motiv întemeiat la o indemnizație adecvată sau la o altă reparație corespunzătoare.

În acest scop, părțile se angajează să asigure ca un lucrător care consideră că a făcut obiectul unei măsuri de concediere fără un motiv întemeiat să aibă drept de apel împotriva acestei măsuri în fața unui organ imparțial.

ARTICOLUL 25

Dreptul lucrătorilor la protecția propriilor creanțe în caz de insolvabilitate a patronului acestora

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului lucrătorilor la protecția propriilor creanțe în caz de insolvabilitate a patronului lor, părțile se angajează să prevadă garantarea creanțelor lucrătorilor, care rezultă din contracte de muncă sau din raporturi de muncă, de către o instituție de garanție sau prin orice altă formă efectivă de protecție.

ARTICOLUL 26

Dreptul la demnitate în muncă

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului tuturor lucrătorilor la protecția demnității lor în muncă, părțile se angajează, în consultare cu organizațiile patronilor și lucrătorilor:

1. să promoveze sensibilizarea, informarea și prevenirea în materie de hărțuire sexuală la locul de muncă sau în legătură cu munca și să ia orice măsură adecvată pentru protejarea lucrătorilor împotriva unor astfel de comportamente;

2. să promoveze sensibilizarea, informarea și prevenirea în materie de acte condamnabile sau explicit ostile și ofensatoare, dirijate în mod repetat împotriva oricărui salariat la locul de muncă sau în legătură cu

munca, și să ia orice măsură adecvată pentru protejarea lucrătorilor împotriva unor astfel de comportamente.

ARTICOLUL 27

Dreptul lucrătorilor cu responsabilități familiale la egalitate de șanse și de tratament

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la egalitate de șanse și de tratament între lucrătorii celor două sexe cu responsabilități familiale și între acești lucrători și ceilalți lucrători, părțile se angajează:

1. să ia măsuri adecvate:

a) pentru a permite lucrătorilor cu responsabilități familiale să intre și să rămână în viața activă sau să revină la aceasta după o absență datorată acestor responsabilități, inclusiv măsuri în domeniul orientării și formării profesionale;

b) pentru a ține seama de nevoile acestora în ceea ce privește condițiile de angajare și de securitate socială;

c) pentru dezvoltarea sau promovarea serviciilor publice ori private, în special a serviciilor preșcolare de zi și a altor modalități de îngrijire;

2. să prevadă posibilitatea pentru fiecare părinte, în cursul unei perioade după concediul de maternitate, de a obține un concediu parental pentru îngrijirea copilului, ale cărui durată și condiții vor fi fixate prin legislația națională, convențiile colective sau practica națională;

3. să asigure ca responsabilitățile familiale să nu poată constitui, ca atare, un motiv întemeiat de concediere.

ARTICOLUL 28

Dreptul reprezentanților lucrătorilor la protecție în întreprindere și facilitățile acordate acestora

În scopul asigurării exercitării efective a dreptului reprezentanților lucrătorilor de a-și îndeplini funcțiile de reprezentanți, părțile se angajează să asigure ca, în întreprindere:

a) aceștia să beneficieze de o protecție efectivă împotriva actelor care ar putea să le aducă un prejudiciu, inclusiv împotriva concedierii, și care ar fi motivate de calitatea sau de activitățile acestora ca reprezentanți ai lucrătorilor din întreprindere;

b) aceștia să beneficieze de facilități adecvate care să le permită să își îndeplinească rapid și eficient propriile

atribuții, ținând seama de sistemul de relații profesionale care prevalează în țară, precum și de necesitățile, de importanța și de posibilitățile întreprinderii respective.

ARTICOLUL 29

Dreptul la informare și la consultare în procedurile de concediere colectivă

În scopul asigurării exercitării efective a dreptului reprezentanților lucrătorilor de a fi informați și consultați în cazul concedierilor colective, părțile se angajează să asigure ca patronii să informeze și să consulte reprezentanții lucrătorilor în timp util, înaintea acestor concedieri colective, asupra posibilităților de a evita concedierile colective sau de a limita numărul și de a atenua consecințele acestora, recurgând, de exemplu, la măsuri sociale însoțitoare care vizează, în special, ajutorul pentru redistribuirea sau recalificarea lucrătorilor respectivi.

ARTICOLUL 30

Dreptul la protecție împotriva sărăciei și excluderii sociale

În scopul asigurării exercitării efective a dreptului la protecție împotriva sărăciei și excluderii sociale, părțile se angajează:

a) să ia măsuri în cadrul unei abordări globale și coordonate pentru promovarea accesului efectiv în special la angajare, locuință, formare, învățământ, cultură, asistență socială și medicală al persoanelor care se găsesc sau care riscă să se găsească într-o situație de excludere socială sau de sărăcie și al familiei acestora;

b) dacă este necesar, să reexamineze aceste măsuri în vederea adaptării lor.

ARTICOLUL 31

Dreptul la locuință

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la locuință, părțile se angajează să ia măsuri destinate:

1. să favorizeze accesul la locuință la un nivel adecvat;
2. să prevină și să atenueze lipsa locuințelor, în vederea eliminării progresive a acestei situații;
3. să facă accesibil costul locuinței pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL A

Angajamente

1. Sub rezerva dispozițiilor art. B de mai jos, fiecare parte contractantă se angajează:

a) să considere partea I din prezenta Cartă ca o declarație determinând obiectivele a căror realizare o va urmări prin toate mijloacele utile, conform paragrafului introductiv din partea respectivă;

b) să se considere legată de cel puțin 6 din următoarele 9 articole ale părții a II-a a Cartei: art. 1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 și 20;

c) să se considere legată de un număr suplimentar de articole sau de paragrafe numerotate ale părții a II-a a Cartei, pe care le va alege astfel încât numărul total de articole și de paragrafe numerotate care o leagă să nu fie mai mic de 16 articole sau de 63 de paragrafe numerotate.

2. Articolele sau paragrafele alese conform prevederilor lit. b) și c) ale paragrafului 1 din prezentul articol vor fi notificate Secretarului general al Consiliului Europei în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Fiecare parte contractantă va putea, în orice moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general, că se consideră legată de orice alt articol sau paragraf numerotat care figurează în partea a II-a a Cartei și pe care nu îl acceptase încă în conformitate cu paragraful 1 din prezentul articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integrantă a ratificării, acceptării sau aprobării și vor produce aceleași efecte începând din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună după data notificării.

4. Fiecare parte contractantă va dispune de un sistem de inspecție a muncii adecvat condițiilor sale naționale.

ARTICOLUL B

Relația cu Carta socială europeană și cu Protocolul adițional din 1988

1. Nici o parte contractantă la Carta socială europeană sau la Protocolul adițional din 5 mai 1988 nu poate ratifica, accepta sau aproba prezenta Cartă fără a se considera legată cel puțin de prevederile corespunzătoare ale Cartei sociale europene și, dacă este cazul, ale Protocolului adițional de care era legată.

2. Acceptarea obligațiilor oricărei prevederi prin prezenta Cartă va avea ca efect faptul că, de la data intrării în vigoare a acelor obligații pentru partea contractantă respectivă, prevederile corespunzătoare din Carta socială europeană și, dacă este cazul, din Protocolul adițional din 1988 nu se vor mai aplica părții respective în cazul în care acea parte era legată de primul dintre cele două instrumente citate anterior sau de ambele instrumente.

PARTEA A IV-A

ARTICOLUL C

Controlul aplicării angajamentelor conținute în prezenta Cartă

Aplicarea angajamentelor juridice conținute în prezenta Cartă va fi supusă aceluiași control ca și în cazul Cartei sociale europene.

ARTICOLUL D

Reclamații colective

1. Dispozițiile Protocolului adițional la Carta socială europeană, prevăzând un sistem de reclamații colective, se vor aplica angajamentelor înscrise în prezenta Cartă pentru statele care au ratificat protocolul menționat.

2. Orice stat care nu este legat de Protocolul adițional la Carta socială europeană prevăzând un sistem de reclamații colective va putea, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare a prezentei Carte sau în orice alt moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului European, că acceptă controlul obligațiilor înscrise în prezenta Cartă conform procedurii prevăzute în protocolul menționat.

PARTEA A V-A

ARTICOLUL E

Nediscriminarea

Respectarea drepturilor recunoscute în prezenta Cartă trebuie asigurată fără deosebire de rasă, sex, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau

socială, sănătate, apartenență la o minoritate națională, naștere sau orice altă situație.

ARTICOLUL F

Derogări în caz de război sau de pericol public

1. În caz de război sau în cazul altui pericol public care amenință viața națiunii, orice parte contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute în prezenta Cartă, în stricta măsură în care situația o reclamă și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu celelalte obligații decurgând din dreptul internațional.

2. Orice parte contractantă care și-a exercitat acest drept de derogare îl va informa, într-un interval de timp rezonabil, pe Secretarul general al Consiliului Europei despre toate măsurile luate și despre motivele care le-au inspirat. De asemenea, aceasta trebuie să îl informeze pe Secretarul general despre data la care aceste măsuri au încetat să fie în vigoare și la care dispozițiile Cartei pe care le-a acceptat sunt din nou aplicabile în întregime.

ARTICOLUL G

Restricții

1. Drepturile și principiile enunțate în partea I, atunci când vor fi efectiv aplicate, și exercitarea efectivă a acestor drepturi și principii, așa cum este prevăzut în partea a II-a, nu vor putea face obiectul unor restricții sau limitări nespecificate în părțile I și a II-a, cu excepția celor prescrite prin lege și care sunt necesare într-o societate democratică pentru a garanta respectarea drepturilor și libertăților altora sau pentru a proteja ordinea publică, securitatea națională, sănătatea publică sau bunele moravuri.

2. Restricțiile permise în virtutea prezentei Carte și obligațiile recunoscute în aceasta nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care au fost prevăzute.

ARTICOLUL H

Relații între Cartă și dreptul intern sau acordurile internaționale

Prevederile prezentei Carte nu vor aduce atingere dispozițiilor dreptului intern și ale tratatelor, convențiilor sau acordurilor bilaterale ori multilaterale care sunt sau

vor intra în vigoare și care acordă un tratament mai favorabil persoanelor protejate.

ARTICOLUL I

Punerea în aplicare a angajamentelor asumate

1. Fără a aduce atingere mijloacelor de punere în aplicare prevăzute în aceste articole, dispozițiile relevante ale art. 1–31 ale părții a II-a din prezenta Cartă vor fi puse în aplicare prin:

- a) legislație sau reglementare;
- b) convenții încheiate între patroni sau organizații patronale și organizații ale lucrătorilor;
- c) o combinație a acestor două metode;
- d) alte mijloace corespunzătoare.

2. Angajamentele decurgând din paragrafele 1, 2, 3, 4, 5 și 7 ale art. 2, din paragrafele 4, 6 și 7 ale art. 7, din paragrafele 1, 2, 3 și 5 ale art. 10 și ale art. 21 și 22 ale părții a II-a din prezenta Cartă vor fi considerate ca fiind respectate de îndată ce aceste dispoziții vor fi aplicate, conform paragrafului 1 al prezentului articol, mării majorității a lucrătorilor respectivi.

ARTICOLUL J

Amendamente

1. Orice amendament la părțile I și a II-a din prezenta Cartă, destinat să extindă drepturile garantate prin Cartă, și orice amendament la părțile III–IV, propus de o parte contractantă sau de Comitetul guvernamental, este comunicat Secretarului general al Consiliului Europei și transmis de Secretarul general părților contractante la prezenta Cartă.

2. Orice amendament propus conform prevederilor paragrafului precedent este examinat de Comitetul guvernamental, care înaintează textul adoptat Comitetului de Miniștri, după consultarea Adunării Parlamentare. După aprobarea sa de către Comitetul de Miniștri, acest text este comunicat părților contractante în vederea acceptării sale.

3. Orice amendament la partea I sau la partea a II-a din prezenta Cartă va intra în vigoare, pentru părțile contractante care l-au acceptat, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data la care trei părți contractante îl vor fi informat pe Secretarul

general că l-au acceptat. Pentru orice parte contractantă care îl va accepta ulterior, amendamentul va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data la care partea respectivă îl va fi informat pe Secretarul general despre acceptarea sa.

4. Orice amendament la părțile III–VI ale prezentei Carte va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data la care toate părțile contractante îl vor fi informat pe Secretarul general că l-au acceptat.

PARTEA A VI-A

ARTICOLUL K

Semnarea, ratificarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Cartă este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Cartă va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data la care trei state ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate de prezenta Cartă, conform prevederilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat de prezenta Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL L

Aplicare teritorială

1. Prezenta Cartă se aplică pe teritoriul metropolitan al fiecărei părți contractante. Orice semnatar poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să precizeze, prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, teritoriul care este considerat în acest scop drept teritoriul său metropolitan.

2. Orice semnatar poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare ori de aprobare sau în orice alt moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că prezenta Cartă se va aplica, în întregime sau în parte, aceluși sau acelor teritorii metropolitane specificate în respectiva declarație și cărora le asigură relațiile internaționale sau pentru care își asumă responsabilitatea internațională. Acesta va specifica în această declarație articolele sau paragrafele din partea a II-a a Cartei pe care le acceptă ca obligatorii în privința fiecărui teritoriu desemnat în declarație.

3. Carta se va aplica pe teritoriul sau pe teritoriile desemnate în declarația menționată în paragraful precedent, începând din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data primirii notificării acestei declarații de către Secretarul general.

4. Orice parte contractantă va putea, în orice moment ulterior, să declare, prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei, că, în ceea ce privește unul sau mai multe teritorii la care Carta se aplică în virtutea paragrafului 2 din prezentul articol, acceptă ca obligatoriu orice articol sau paragraf numerotat pe care nu îl acceptase încă în privința acestui teritoriu sau acestor teritorii. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integrantă a declarației originale în ceea ce privește teritoriul respectiv și vor produce aceleași efecte începând din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL M

Denunțarea

1. Nici o parte contractantă nu poate denunța prezenta Cartă înainte de expirarea unei perioade de 5 ani de la data la care a intrat în vigoare în ceea ce o privește sau înainte de expirarea oricărei alte perioade ulterioare de 2 ani și, în toate cazurile, un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa în această privință celelalte părți contractante.

2. Orice parte contractantă poate, conform dispozițiilor enunțate în paragraful precedent, să denunțe orice articol sau paragraf al părții a II-a din Cartă pe care l-a acceptat, sub rezerva ca numărul articolelor sau paragrafelor prin

care se leagă această parte contractantă să nu fie niciodată mai mic de 16 în primul caz și de 63 în cel de-al doilea caz și ca acest număr de articole sau de paragrafe să continue să cuprindă articolele selectate de această parte contractantă dintre cele la care se face o referire specială în art. A paragraful 1 lit. b).

3. Orice parte contractantă poate denunța prezenta Cartă sau orice articol ori paragraf al părții a II-a din Cartă în condițiile prevăzute în paragraful 1 al prezentului articol, în privința oricărui teritoriu la care prezenta Cartă se aplică în virtutea unei declarații formulate în conformitate cu paragraful 2 al art. L.

ARTICOLUL N

ANEXĂ

ANEXA LA PREZENTA CARTĂ FACE PARTE INTEGRANTĂ DIN ACEASTA

ARTICOLUL O

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și directorului general al Biroului Internațional al Muncii:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Carte, în conformitate cu art. K;
- d) orice declarație făcută în aplicarea art. A paragrafele 2 și 3, art. D paragrafele 1 și 2, art. F paragraful 2 și art. L paragrafele 1, 2, 3 și 4;
- e) orice amendamente în conformitate cu art. J;
- f) orice denunțare în conformitate cu art. M;
- g) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezenta Cartă.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, am semnat prezenta Cartă (revizuită).

Încheiată la Strasbourg la 3 mai 1996, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va

transmite copii certificate conforme fiecărui stat membru al Consiliului European și directorului general al Biroului Internațional al Muncii.

ANEXĂ

la Carta socială europeană (revizuită)

**CÂMPUL DE APLICARE A CARTEI SOCIALE EUROPENE
(REVIZUITE) ÎN PRIVINȚA PERSOANELOR PROTEJATE**

1. Sub rezerva prevederilor art. 12 paragraful 4 și ale art. 13 paragraful 4, persoanele vizate la art. 1–17 și 20–31 nu includ străinii decât în măsura în care sunt cetățeni ai altor părți, care își au reședința legală sau care lucrează în mod regulat pe teritoriul părții respective, fiind înțeles că articolele menționate vor fi interpretate în lumina dispozițiilor art. 18 și 19.

Prezenta interpretare nu exclude acordarea unor drepturi similare și altor persoane de către una dintre părți.

2. Fiecare parte va acorda refugiaților care corespund definiției Convenției de la Geneva din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților și Protocolului din 31 ianuarie 1967, care locuiesc legal pe teritoriul său, un tratament cât mai favorabil decât cel la care aceasta s-a angajat în virtutea Convenției din 1951, precum și a celorlalte acorduri internaționale existente și aplicabile refugiaților mai sus menționați.

PARTEA I PARAGRAFUL 18 ȘI PARTEA a II-a

ARTICOLUL 18 PARAGRAFUL 1

Se înțelege că aceste prevederi nu privesc intrarea pe teritoriul părților și nu aduc atingere prevederilor Convenției europene privind stabilirea resortisanților străini, semnată la Paris la 13 decembrie 1955.

PARTEA a II-a

ARTICOLUL 1 PARAGRAFUL 2

Această prevedere nu trebuie să fie interpretată ca interzicând sau ca autorizând clauzele sau practicile de securitate sindicală.

ARTICOLUL 2 PARAGRAFUL 6

Părțile vor putea dispune ca această prevedere să nu se aplice:

a) lucrătorilor care au un contract sau un raport de muncă a cărui durată totală nu depășește o lună și/sau a cărui durată săptămânală de lucru nu depășește 8 ore;

b) atunci când contractul sau raportul de muncă are un caracter ocazional și/sau specific, cu condiția, în acest caz, ca motive obiective să justifice neaplicarea.

ARTICOLUL 3 PARAGRAFUL 4

În scopul aplicării acestei prevederi, atribuțiile, organizarea și condițiile de funcționare ale acestor servicii trebuie să fie determinate prin legislație sau prin reglementări internaționale, prin convenții colective sau prin orice alt mijloc adecvat condițiilor naționale.

ARTICOLUL 4 PARAGRAFUL 4

Această prevedere va fi interpretată astfel încât să nu interzică o concediere imediată în caz de abatere gravă.

ARTICOLUL 4 PARAGRAFUL 5

Se înțelege că o parte își poate lua angajamentul cerut în acest paragraf, dacă reținerile din salarii sunt interzise pentru marea majoritate a lucrătorilor fie prin lege, fie prin convenții colective sau sentințe de arbitraj, singurele excepții fiind constituite de persoanele care nu sunt acoperite de aceste instrumente.

ARTICOLUL 6 PARAGRAFUL 4

Se înțelege că fiecare parte poate, în ceea ce o privește, să reglementeze prin lege exercitarea dreptului la grevă, cu condiția ca orice altă restricție eventuală a acestui drept să poată fi justificată în conformitate cu prevederile art. G.

ARTICOLUL 7 PARAGRAFUL 2

Prezenta prevedere nu împiedică părțile să prevadă în lege posibilitatea ca tinerii care nu au împlinit vârsta minimă prevăzută să realizeze munci strict necesare pregătirii profesionale proprii atunci când munca se realizează sub controlul personalului competent autorizat și cu condiția ca securitatea și protecția sănătății tinerilor în muncă să fie garantate.

ARTICOLUL 7 PARAGRAFUL 8

Se înțelege că o parte va îndeplini angajamentul cerut în acest paragraf, dacă se conformează spiritului acestui angajament, prevăzând prin legislația proprie ca marea majoritate a persoanelor în vârstă de până la 18 ani să nu fie angajată în munci de noapte.

ARTICOLUL 8 PARAGRAFUL 2

Această dispoziție nu va fi interpretată ca și cum ar consacra o interdicție cu caracter absolut. Pot interveni excepții, de exemplu, în cazurile următoare:

a) dacă lucrătoarea a comis o greșeală ce justifică încetarea raportului de muncă;

b) dacă întreprinderea respectivă își încetează activitatea;

c) dacă termenul prevăzut de contractul de muncă a încetat.

ARTICOLUL 12 PARAGRAFUL 4

Expresia *și sub rezerva condițiilor stipulate în aceste acorduri*, care figurează în introducerea acestui paragraf, este considerată ca având semnificația că, referitor la prestațiile care există independent de sistemul contributiv, o parte poate cere realizarea unei perioade de ședere determinate înainte de acordarea acestor prestații cetățenilor altor părți.

ARTICOLUL 13 PARAGRAFUL 4

Guvernele care nu sunt părți la Convenția europeană de asistență socială și medicală pot să ratifice Carta în ceea ce privește acest paragraf, sub rezerva acordării cetățenilor altor părți a unui tratament conform prevederilor Convenției menționate.

ARTICOLUL 16

Se înțelege că protecția acordată de această prevedere acoperă familiile monoparentale.

ARTICOLUL 17

Se înțelege că această prevedere acoperă toate persoanele în vârstă de până la 18 ani, cu excepția situației în care majoratul este atins mai devreme, în virtutea

legislației aplicabile, fără prejudicierea altor dispoziții specifice prevăzute de Cartă, și anume la art. 7.

Aceasta nu presupune obligația de a asigura învățământul obligatoriu până la vârsta menționată mai sus.

ARTICOLUL 19 PARAGRAFUL 6

În scopul aplicării prezentei dispoziții, prin *familie a lucrătorului migrant* se înțelege cel puțin soțul/soția lucrătorului și copiii săi necăsătoriți, atâta timp cât ei sunt considerați minori de legislația pertinentă a statului primitor și sunt întreținuți de către lucrător.

ARTICOLUL 20

1. Se înțelege că materiile ce aparțin domeniului securității sociale, precum și prevederile referitoare la prestațiile de șomaj, la prestațiile pentru persoanele vârstnice și la prestațiile de urmaș pot fi excluse din câmpul de aplicare a acestui articol.

2. Nu vor fi considerate discriminări, în sensul prezentului articol, prevederile referitoare la protecția femeii, mai ales în ceea ce privește sarcina, nașterea și perioada postnatală.

3. Prezentul articol nu împiedică adoptarea de măsuri specifice vizând remedierea inegalităților de fapt.

4. Pot fi excluse din câmpul de aplicare a prezentului articol sau a unora dintre dispozițiile sale activitățile profesionale care, în funcție de natura lor sau de condițiile de exercitare, nu pot fi încredințate decât persoanelor de un anumit sex. Această dispoziție nu va fi interpretată ca obligând părțile să decidă, pe cale legislativă sau reglementară, lista cuprinzând activitățile profesionale care, în funcție de natura lor, pot fi rezervate lucrătorilor de un anumit sex.

ARTICOLELE 21 ȘI 22

1. În scopul aplicării acestor articole, expresia *reprezentanți ai lucrărilor* desemnează persoanele recunoscute ca atare de legislația și practica națională.

2. Expresia *legislația și practica națională* vizează, după caz, în afară de legi și alte acte normative, convențiile colective, alte acorduri între patron și reprezentanții lucrătorilor, uzanțele și hotărârile judecătorești pertinente.

3. În scopul aplicării acestor articole, termenul *întreprindere* este interpretat ca vizând un ansamblu de elemente materiale și nemateriale, având sau nu personalitate juridică, destinat producției de bunuri sau prestării de servicii, în scop economic, și dispunând de putere de decizie în privința comportamentului său pe piață.

4. Se înțelege că pot fi excluse de la aplicarea acestor articole comunitățile religioase și instituțiile lor, chiar atunci când aceste instituții sunt *întreprinderi*, în sensul paragrafului 3. Instituțiile care desfășoară activități inspirate de anumite idealuri sau care se ghidează după anumite concepte morale, idealuri și concepte protejate de legislația națională pot fi excluse de la aplicarea acestor articole, în măsura în care acest lucru este necesar pentru protejarea orientării *întreprinderii*.

5. Se înțelege că, atunci când într-un stat drepturile enunțate în prezentele articole sunt exercitate în cadrul diverselor filiale ale *întreprinderii*, partea respectivă trebuie să fie considerată ca îndeplinind obligațiile ce decurg din aceste prevederi.

6. Părțile vor putea exclude din câmpul de aplicare a prezentelor articole *întreprinderile* ale căror efective nu ating un prag stipulat de legislația și practica națională.

ARTICOLUL 22

1. Această prevedere nu afectează atribuțiile și obligațiile statelor în materie de adoptare a reglementărilor referitoare la igiena și securitatea la locul de muncă sau competențele și responsabilitățile organelor însărcinate cu supravegherea respectării aplicării acestora.

2. Expresia *servicii și facilități sociale și socio-culturale* vizează serviciile și facilitățile de natură socială și/sau culturală pe care le oferă anumite *întreprinderi* lucrătorilor, cum ar fi: asistența socială, terenurile de sport, sălile pentru hrănirea sugarilor, bibliotecile, taberele de vacanță etc.

ARTICOLUL 23 PARAGRAFUL 1

În scopul aplicării acestui paragraf, expresia *cât mai mult timp posibil* se referă la capacitățile fizice, psihologice și intelectuale ale persoanei în vârstă.

ARTICOLUL 24

1. Se înțelege că în scopul aplicării acestui articol termenul *concediere* semnifică încetarea raportului de muncă la inițiativa patronului.

2. Se înțelege că acest articol acoperă toți lucrătorii, dar că o parte poate sustrage, în întregime sau parțial, de sub protecția sa următoarele categorii de salariați:

a) lucrătorii angajați în baza unui contract de muncă încheiat pe o perioadă determinată sau care prevede o muncă determinată;

b) lucrătorii care efectuează o perioadă de probă sau care nu realizează perioada de vechime cerută, cu condiția ca durata acesteia să fie stabilită dinainte și ca ea să fie rezonabilă;

c) lucrătorii angajați cu titlu ocazional pe o perioadă scurtă.

3. În scopul aplicării acestui articol, următoarele situații nu constituie motive întemeiate de concediere:

a) afilierea sindicală sau participarea la activități sindicale în afara orelor de program sau, cu consimțământul patronului, în timpul orelor de program;

b) faptul de a solicita, de a exercita sau de a avea mandat de reprezentant al lucrătorilor;

c) faptul de a fi depus o plângere sau de a fi participat la proceduri angajate împotriva unui patron pe motivul unor pretense încălcări ale legislației sau de a fi prezentat un recurs în fața autorităților administrative competente;

d) rasa, culoarea, sexul, starea civilă, responsabilitățile familiale, sarcina, religia, opinia politică, originea națională sau socială;

e) concediul de maternitate sau concediul parental;

f) absența temporară de la muncă pe motiv de boală sau accident.

4. Se înțelege că indemnizația sau orice altă reparație adecvată în caz de concediere fără motiv întemeiat trebuie să fie determinată de legislația sau de reglementarea națională, prin convenții colective sau prin orice altă modalitate adecvată condițiilor naționale.

ARTICOLUL 25

1. Autoritatea competentă poate, în mod excepțional și după consultarea organizațiilor patronilor și lucrătorilor, să excludă categorii determinate de lucrători de la

protecția prevăzută în această dispoziție, pe motivul naturii speciale a raporturilor de muncă.

2. Se înțelege că termenul *insolvabilitate* va fi definit de legislația și practica națională.

3. Creanțele lucrătorilor care fac obiectul acestei dispoziții vor trebui să cuprindă cel puțin:

a) creanțele lucrătorilor cu titlu de salarii aferente unei perioade determinate, care nu trebuie să fie mai mică de 3 luni într-un sistem de privilegii și de 8 săptămâni într-un sistem de garanții, care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă;

b) creanțele lucrătorilor plătite cu titlu de concediu, datorate ca urmare a muncii efectuate în cursul anului în care a survenit insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă;

c) creanțele lucrătorilor cu titlu de sume datorate pentru alte absențe remunerate, aferente unei perioade determinate, care nu trebuie să fie mai mică de 3 luni într-un sistem de privilegii și de 8 săptămâni într-un sistem de garanții și care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă.

4. Legislațiile și reglementările naționale pot limita protecția creanțelor lucrătorilor la o sumă determinată care va trebui să fie de un nivel social acceptabil.

ARTICOLUL 26

Se înțelege că acest articol nu obligă părțile să adopte un act normativ.

Se înțelege că paragraful 2 nu acoperă hărțuirea sexuală.

ARTICOLUL 27

Se înțelege că acest articol se aplică lucrătorilor celor două sexe care au responsabilități familiale față de copiii aflați în întreținerea lor, precum și față de alți membri ai familiei lor directe, care au nevoie, în mod evident, de îngrijirea sau de sprijinul lor, atunci când aceste responsabilități limitează posibilitățile lucrătorilor de a se pregăti, de a intra, de a participa sau de a progresa într-o activitate economică.

Expresiile *copii aflați în întreținere și alt membru al familiei directe, care are nevoie, în mod evident, de îngrijire și de sprijin* sunt înțelese în sensul definit de legislațiile naționale ale părților.

ARTICOLELE 28 și 29

În sensul aplicării acestor articole, termeni *reprezentanți ai lucrătorilor* desemnează persoanele recunoscute ca atare de legislația și practica națională.

PARTEA A III-A

Se înțelege că prezenta Cartă conține angajamente juridice cu caracter internațional, a căror aplicare este supusă numai controlului prevăzut în partea a IV-a.

ARTICOLUL A PARAGRAFUL 1

Se înțelege că paragrafele numerotate pot cuprinde articole care nu conțin decât un singur paragraf.

ARTICOLUL B PARAGRAFUL 2

În sensul paragrafului 2 al art. B, prevederile Cartei (revizuite) corespund prevederilor Cartei care au același număr de articol sau de paragraf, cu excepția:

a) art. 3, paragraful 2, al Cartei (revizuite) care corespunde art. 3, paragrafele 1 și 3, al Cartei;

b) art. 3, paragraful 3, al Cartei (revizuite) care corespunde art. 3, paragrafele 2 și 3, al Cartei;

c) art. 10, paragraful 5, al Cartei (revizuite) care corespunde art. 10, paragraful 4, al Cartei;

d) art. 17, paragraful 1, al Cartei (revizuite) care corespunde art. 17 al Cartei.

PARTEA a V-a

ARTICOLUL E

O diferență de tratament întemeiată pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminatorie.

ARTICOLUL F

Expresia *în caz de război* sau *în cazul altui pericol public* va fi interpretată astfel încât să acopere și amenințarea de război.

ARTICOLUL I

Se înțelege că lucrătorii excluși în conformitate cu anexa la art. 21 și 22 nu vor fi luați în considerare la stabilirea numărului lucrătorilor respectivi.

ARTICOLUL J

Termenul *amendament* va fi înțeles astfel încât să acopere și includerea de noi articole în Cartă.

MECANISMUL DE CONTROL AL CARTEI

(Partea a IV-a a Cartei sociale europene)

ARTICOLUL 21

Rapoarte referitoare la dispozițiile acceptate

Părțile contractante vor prezenta Secretarului general al Consiliului Europei, într-o formă ce va fi stabilită de Comitetul de Miniștri, un raport bienal referitor la aplicarea dispozițiilor părții a II-a a Cartei, pe care le-au acceptat.

ARTICOLUL 22

Rapoarte referitoare la dispozițiile care nu au fost acceptate

Părțile contractante vor prezenta Secretarului general al Consiliului Europei, la intervale corespunzătoare și la solicitarea Comitetului de Miniștri, rapoarte referitoare la dispozițiile părții a II-a a Cartei, pe care nu le-au acceptat în momentul ratificării sau al aprobării sau printr-o notificare ulterioară. Comitetul de Miniștri va stabili, la intervale regulate, dispozițiile cu privire la care vor fi solicitate aceste rapoarte și care va fi forma lor.

ARTICOLUL 23

Transmiterea copiilor

1. Fiecare parte contractantă va adresa copii de pe rapoartele prevăzute la art. 21 și 22 aceluia dintre organizațiile sale naționale care sunt afiliate la organizațiile internaționale ale patronilor și lucrătorilor care vor fi invitate, conform art. 27 paragraful 2, să fie reprezentate la reuniunile subcomitetului Comitetului social guvernamental.

2. Părțile contractante vor transmite Secretarului general orice observații cu privire la rapoartele menționate, primite din partea acestor organizații naționale, dacă acestea o solicită.

ARTICOLUL 24

Examinarea rapoartelor

Rapoartele prezentate Secretarului general în aplicarea art. 21 și 22 vor fi examinate de un comitet de experți, care

va fi, de asemenea, în posesia tuturor observațiilor transmise Secretarului general conform paragrafului 2 al art. 23.

ARTICOLUL 25

Comitetul de experți

1. Comitetul de experți va fi alcătuit din cel mult 7 membri desemnați de Comitetul de Miniștri de pe o listă cuprinzând experții independenți de cea mai înaltă integritate și de o competență recunoscută în domeniul problemelor sociale internaționale, care vor fi propuși de către părțile contractante.

2. Membrii comitetului de experți vor fi numiți pe o perioadă de 6 ani. Mandatul lor va putea fi reînnoit. Totuși mandatele a 2 membri desemnați la prima numire vor expira la capătul unei perioade de 4 ani.

3. Membrii al căror mandat va expira la sfârșitul perioadei inițiale de 4 ani vor fi desemnați prin tragere la sorți de Comitetul de Miniștri imediat după prima numire.

4. Un membru al Comitetului de experți, numit în locul unui membru al cărui mandat nu a expirat, își va încheia activitatea la terminarea mandatului predecesorului său.

ARTICOLUL 26

Participarea Organizației Internaționale a Muncii

Organizația Internațională a Muncii va fi invitată să desemneze un reprezentant în vederea participării, cu titlu consultativ, la deliberările Comitetului de experți.

ARTICOLUL 27

Subcomitetul Comitetului social guvernamental

1. Rapoartele părților contractante, precum și concluziile Comitetului de experți vor fi supuse spre examinare unui subcomitet al Comitetului social guvernamental al Consiliului Europei.

2. Acest subcomitet va fi compus din câte un reprezentant al fiecărei părți contractante. Acesta va invita cel mult două organizații internaționale ale patronilor și cel mult două organizații internaționale ale lucrătorilor să trimită observatori, cu titlu consultativ, la reuniunile sale. În plus, acesta va putea să consulte cel mult 2 reprezentanți ai organizațiilor internaționale neguvernamentale care au statut consultativ pe lângă Consiliul Europei, în privința

problemelor pentru care acestea sunt special calificate, cum ar fi, de exemplu, bunăstarea socială și protecția economică și socială a familiei.

3. Subcomitetul va prezenta Comitetului de Miniștri un raport conținând concluziile sale, la care va anexa și raportul Comitetului de experți.

ARTICOLUL 28

Adunarea consultativă

Secretarul general al Consiliului Europei va transmite Adunării consultative concluziile Comitetului de experți, Adunarea consultativă va comunica Comitetului de Miniștri avizul său asupra acestor concluzii.

ARTICOLUL 29

Comitetul de Miniștri

Cu o majoritate de două treimi din numărul membrilor având dreptul de a face parte din acesta, Comitetul de Miniștri va putea, pe baza raportului subcomitetului și după consultarea Adunării consultative, să adreseze orice recomandări necesare fiecărei părți contractante

XV. BIOETICĂ

**CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA
DREPTURILOR OMULUI ȘI A DEMNITĂȚII FIINȚEI
UMANE FAȚĂ DE APLICAȚIILE BIOLOGIEI
ȘI MEDICINEI, CONVENȚIA PRIVIND DREPTURILE
OMULUI ȘI BIOMEDICINA***

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, celelalte state și Comunitatea Europeană, semnatare ale prezentei Convenții,

Luând în considerare Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la data de 10 decembrie 1948,

Luând în considerare Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950,

Luând în considerare Carta socială europeană din 18 octombrie 1961,

Luând în considerare Pactul internațional privind drepturile civile și politice și Pactul internațional privitor la drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966,

Luând în considerare Convenția referitoare la protecția persoanelor în privința tratamentului automatizat al datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981,

Luând, de asemenea, în considerare Convenția privind drepturile copilului din 20 noiembrie 1989,

Considerând că țelul Consiliului Europei este să realizeze o uniune mai strânsă între membrii săi și că unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui țel este apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

* Adoptată la Oviedo la 4 aprilie 1997.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 17 din 22 februarie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 103 din 28 februarie 2001.

Conștiente de rapida dezvoltare a biologiei și medicinei,

*Convins*e de necesitatea respectării ființei umane, deopotrivă ca individ, cât și în apartenența sa la specia umană, și recunoscând importanța de a i se asigura demnitatea,

Conștiente de actele care ar putea pune în pericol demnitatea umană printr-o folosire improprie a biologiei și medicinei,

Afirmând că progresele biologiei și medicinei trebuie utilizate în beneficiul generațiilor prezente și viitoare,

Subliniind necesitatea unei cooperări internaționale pentru ca umanitatea în întregime să beneficieze de aportul biologiei și medicinei,

Recunoscând importanța de a promova o dezbatere publică asupra întrebărilor puse de aplicațiile biologiei și medicinei și asupra răspunsurilor care trebuie date,

Dorind să reamintească fiecărui membru al societății care îi sunt drepturile și responsabilitățile,

Ținând seama de lucrările Adunării Parlamentare în acest domeniu, inclusiv de Recomandarea 1160 (1991) privind elaborarea unei Convenții de bioetică,

Hotărâte să ia în domeniul biologiei și medicinei măsurile proprii garantării demnității ființei umane și a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei,

Au convenit asupra următoarelor:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL I

Scopul și obiectul

Părțile la această Convenție protejează demnitatea și identitatea ființei umane și garantează oricărei persoane, fără discriminare, respectul integrității sale și al celorlalte drepturi și libertăți fundamentale față de aplicațiile biologiei și medicinei.

Fiecare parte va lua în legislația sa internă măsurile necesare pentru a da efect dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 2

Întâietatea ființei umane

Interesul și binele ființei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societății sau al științei.

ARTICOLUL 3

Accesul echitabil la îngrijirile de sănătate

Părțile iau, ținând seama de nevoile de sănătate și de resursele disponibile, măsurile adecvate în scopul de a asigura, în sfera jurisdicției lor, accesul echitabil la îngrijiri de sănătate de calitate adecvată.

ARTICOLUL 4

Obligații profesionale și reguli de conduită

Orice intervenție în domeniul sănătății, inclusiv cercetarea, trebuie să se facă cu respectul normelor și obligațiilor profesionale, precum și al regulilor de conduită aplicabile în speță.

CAPITOLUL II

CONSIMȚĂMÂNTUL

ARTICOLUL 5

Regula generală

O intervenție în domeniul sănătății nu se poate efectua decât după ce persoana vizată și-a dat consimțământul liber și în cunoștință de cauză.

Această persoană primește în prealabil informații adecvate în privința scopului și naturii intervenției, precum și în privința consecințelor și riscurilor.

Persoana vizată poate în orice moment să își retragă în mod liber consimțământul.

ARTICOLUL 6

Protecția persoanelor lipsite de capacitatea de a consimți

1. Sub rezerva art. 17 și 20, o intervenție nu se poate efectua asupra unei persoane care nu are capacitatea de a consimți, decât spre beneficiul său direct.

2. Atunci când, conform legii, un minor nu are capacitatea de a consimți la o intervenție, aceasta nu se poate efectua fără autorizația reprezentantului său, a unei alte autorități sau a unei alte persoane ori instanțe desemnate prin lege.

Păreră minorului va fi luată în considerare ca un factor din ce în ce mai hotărâtor, în funcție de vârsta și de gradul său de maturitate.

3. Atunci când, conform legii, un major nu are, datorită unui handicap mintal, unei boli sau dintr-un motiv similar, capacitatea de a consimți la o intervenție, aceasta nu se poate efectua fără autorizația reprezentantului său, a unei autorități sau a unei persoane ori instanțe desemnate prin lege.

Persoana vizată trebuie în măsura posibilului să fie asociată procedurii de autorizare.

4. Reprezentantul, autoritatea, persoana sau instanța menționată la paragrafele 2 și 3 primește, în aceleași condiții, informațiile prevăzute la art. 5.

5. Autorizația prevăzută în paragrafele 2 și 3 poate fi în orice moment retrasă în interesul persoanei vizate.

ARTICOLUL 7

Protecția persoanelor care suferă de o tulburare mintală

Persoana care suferă de o tulburare mintală gravă nu poate fi supusă fără consimțământul său la o intervenție destinată să îi trateze această tulburare decât atunci când absența unui astfel de tratament riscă să îi prejudicieze grav sănătatea și sub rezerva condițiilor de protecție prevăzute de lege, cuprinzând proceduri de supraveghere și de control, precum și căi de recurs.

ARTICOLUL 8

Situații de urgență

Atunci când, datorită unei situații de urgență, nu se poate obține consimțământul adecvat, se va putea proceda imediat la orice intervenție indispensabilă din punct de vedere medical în folosul sănătății persoanei vizate.

ARTICOLUL 9

Dorințe exprimate anterior

Vor fi luate în considerare dorințele exprimate anterior cu privire la o intervenție medicală de către un pacient care în momentul intervenției nu este într-o stare care să îi permită să își exprime voința.

CAPITOLUL III

VIAȚA PRIVATĂ ȘI DREPTUL LA INFORMAȚIE

ARTICOLUL 10

Viața privată și dreptul la informație

1. Orice persoană are dreptul la respectul vieții sale private din punct de vedere al informațiilor referitoare la sănătatea sa.

2. Orice persoană are dreptul să cunoască orice informație culeasă cu privire la sănătatea sa. Cu toate acestea, dorința unei persoane de a nu fi informată trebuie respectată.

3. În cazuri excepționale legea poate prevedea, în interesul pacientului, restricții la exercitarea drepturilor menționate la paragraful 2.

CAPITOLUL IV

GENOMUL UMAN

ARTICOLUL 11

Nediscriminarea

Orice formă de discriminare împotriva unei persoane pe motivul patrimoniului său genetic este interzisă.

ARTICOLUL 12

Testele genetice predictive

Nu se va putea proceda la teste predictive ale bolilor genetice sau care servesc fie spre a identifica subiectul drept purtător al unei gene răspunzătoare de o boală, fie spre a depista o predispoziție sau o susceptibilitate genetică la o boală, decât în scopuri medicale sau pentru cercetarea științifică legată de scopurile medicale și sub rezerva unui sfat genetic adecvat.

ARTICOLUL 13

Intervenții asupra genomului uman

O intervenție destinată să modifice genomul uman nu se poate face decât din motive preventive, diagnostice sau terapeutice și numai dacă nu are drept scop introducerea unei modificări în genomul descendenților.

ARTICOLUL 14

Nealegerea sexului

Utilizarea tehnicilor de procreație asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sex.

CAPITOLUL V

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

ARTICOLUL 15

Regula generală

Cercetarea științifică în domeniul biologiei și medicinei se exercită liber, sub rezerva dispozițiilor prezentei Convenții și a altor dispoziții juridice care asigură protecția ființei umane.

ARTICOLUL 16

Protecția persoanelor pe care se fac cercetări

Nu se poate întreprinde nici o cercetare pe o persoană decât dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

(i) nu există nici o metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;

(ii) riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproporționate în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;

(iii) proiectul de cercetare a fost aprobat de instanța competentă după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;

(iv) persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor prevăzute prin lege pentru protecția sa;

(v) consimțământul prevăzut la art. 5 a fost dat în mod expres, specific și a fost consemnat în scris. Acest consimțământ poate fi retras în orice moment, în mod liber.

ARTICOLUL 17

Protecția persoanelor care nu au capacitatea de a consimți la o cercetare

1. O cercetare nu se poate face pe o persoană care nu are, conform art. 5, capacitatea de a consimți, decât dacă sunt întrunite cumulativ condițiile următoare:

(i) sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 16 subparagrafele (i) și (iv);

(ii) rezultatele cercetării au potențialul de a produce beneficii reale și directe pentru sănătatea sa;

(iii) cercetarea nu se poate efectua cu o eficacitate comparabilă pe subiecți capabili să își dea consimțământul;

(iv) autorizarea necesară prevăzută la art. 6 a fost dată specific și în scris;

(v) persoana în cauză nu are obiecții.

2. În mod excepțional și sub condițiile de protecție prevăzute de lege, atunci când cercetarea nu are potențialul de a produce rezultate benefice direct pentru sănătatea persoanei în cauză, o astfel de cercetare poate fi autorizată numai dacă sunt întrunite condițiile enunțate la paragraful 1 subparagrafele (i), (iii) și (v), precum și următoarele condiții suplimentare:

(i) cercetarea are scopul de a contribui, printr-o îmbunătățire semnificativă a înțelegerii științifice a stării, bolii sau tulburării persoanei, la obținerea în final a unor rezultate care să dea posibilitatea unui beneficiu pentru persoana în cauză sau pentru alte persoane din aceeași categorie de vârstă sau care suferă de aceeași boală ori tulburare sau care se află în aceeași stare;

(ii) cercetarea prezintă doar un risc minim și o povară minimă pentru persoana în cauză.

ARTICOLUL 18

Cercetarea pe embrioni *in vitro*

1. Atunci când cercetarea pe embrioni *in vitro* este permisă de lege, aceasta va asigura o protecție adecvată a embrionului.

2. Este interzisă crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.

CAPITOLUL VI

PRELEVAREA DE ORGANE ȘI ȚESUTURI DE LA DONATORI VII ÎN SCOPUL TRANSPLANTĂRII

ARTICOLUL 19

Regulă generală

1. Prelevarea de organe și țesuturi de la o persoană în viață în scopul transplantării se poate face numai în interesul terapeutic al primitorului și numai atunci când nu există țesuturi sau organe adecvate disponibile de la o persoană decedată și nici altă metodă terapeutică alternativă de o eficacitate comparabilă.

2. Consimțământul necesar, astfel cum se prevede la art. 5, trebuie să se fi dat expres și specific, fie în scris, fie în fața unei instanțe oficiale.

ARTICOLUL 20

Protecția persoanelor care nu au capacitatea de a-și da consimțământul la prelevarea organului

1. Nu se poate face nici o prelevare de organ sau țesut de la o persoană care nu are capacitatea de a-și da consimțământul conform art. 5.

2. În mod excepțional și în condițiile prevăzute de lege prelevarea de țesături regenerabile de la o persoană care nu are capacitatea de a-și da consimțământul poate fi autorizată dacă sunt reunite următoarele condiții:

(i) nu există donator disponibil care să aibă capacitatea de a-și da consimțământul;

(ii) primitorul este fratele sau sora donatorului;

(iii) donarea trebuie să fie de natură să salveze viața primitorului;

(iv) autorizarea prevăzută la paragrafele 2 și 3 ale art. 6 s-a dat specific și în scris, conform legii și cu aprobarea instanței competente;

(v) donatorul potențial în cauză nu obiectează.

CAPITOLUL VII

INTERZICEREA CÂȘTIGULUI FINANCIAR ȘI UTILIZAREA UNEI PĂRȚI A CORPULUI UMAN

ARTICOLUL 21

Interzicerea câștigului financiar

Corpul uman și părțile sale nu trebuie să fie în sine sursă de câștig financiar.

ARTICOLUL 22

Utilizarea unei părți prelevate din corpul uman

Atunci când în cursul unei intervenții se prelevează o parte a corpului uman, aceasta nu poate fi păstrată și utilizată în alt scop decât acela pentru care a fost prelevată și numai dacă acest lucru se face conform procedurilor adecvate de informare și consimțământ.

CAPITOLUL VIII

ÎNCĂLCAREA PREVEDERILOR CONVENȚIEI

ARTICOLUL 23

Încălcarea drepturilor sau a principiilor

Părțile vor asigura o protecție juridică adecvată pentru a preveni sau a împiedica de îndată încălcarea ilegală a drepturilor și a principiilor recunoscute în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 24

Compensarea pentru daune nejustificate

Persoana care a suferit daune de pe urma unei intervenții are dreptul la o reparație echitabilă conform condițiilor și procedurilor prevăzute de lege.

ARTICOLUL 25

Sancțiuni

Părțile vor prevedea sancțiuni adecvate care să se aplice în cazurile de încălcare a dispozițiilor cuprinse în prezenta Convenție.

CAPITOLUL IX

RELAȚIA DINTRE PREZENTA CONVENȚIE ȘI ALTE DISPOZIȚII

ARTICOLUL 26

Restricții la exercitarea drepturilor

1. Exercițarea drepturilor și dispozițiilor de protecție conținute în prezenta Convenție nu poate face obiectul altor restricții decât cele care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru siguranța publică, prevenirea infracțiunilor penale, ocrotirea sănătății publice sau protecția drepturilor și libertăților altora.

2. Restricțiile vizate la paragraful precedent nu se pot aplica art. 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20 și 21.

ARTICOLUL 27

Protecția mai largă

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca o limitare sau o afectare în vreun alt mod a posibilității ca o parte să acorde o protecție mai largă față de aplicațiile biologiei și medicinei decât cea stipulată în prezenta Convenție.

CAPITOLUL X

DEZBATEREA PUBLICĂ

ARTICOLUL 28

Dezbaterea publică

Părțile la această Convenție vor veghea ca problemele fundamentale ridicate de progresele biologiei și medicinei să facă subiectul unei discuții publice adecvate, în special în lumina implicațiilor juridice, etice, economice, sociale și medicale relevante, și ca posibilele lor aplicații să facă obiectul unor consultări adecvate.

CAPITOLUL XI
INTERPRETAREA ȘI URMĂRIREA
APLICĂRII CONVENȚIEI

ARTICOLUL 29

Interpretarea și urmărirea aplicării Convenției

Curtea Europeană a Drepturilor Omului poate da, în absența oricărui litigiu concret aflat în derulare în fața unei instanțe, opinii consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea prezentei Convenții, la cererea:

- Guvernului unei părți, după ce a informat celelalte părți;
- Comitetului instituit prin art. 32, în alcătuirea sa restrânsă la reprezentanții părților la această Convenție, printr-o decizie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate.

ARTICOLUL 30

Rapoarte privind aplicarea Convenției

La cererea Secretarului general al Consiliului Europei orice parte va furniza explicații privind modul în care dreptul său intern asigură aplicarea efectivă a oricăreia dintre dispozițiile prezentei Convenții.

CAPITOLUL XII

PROTOCOALE

ARTICOLUL 31

Protocoale

Protocoale pot fi încheiate conform dispozițiilor art. 32, în vederea dezvoltării în domenii specifice a principiilor conținute în prezenta Convenție.

Protocoalele sunt deschise spre semnare semnatărilor Convenției. Ele vor fi supuse ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba protocoalele fără să fi ratificat, acceptat sau aprobat anterior ori simultan Convenția.

CAPITOLUL XIII

AMENDAMENTE LA CONVENȚIE

ARTICOLUL 32

Amendamente la Convenție

1. Sarcinile încredințate Comitetului conform prezentului articol și art. 29 vor fi aduse la îndeplinire de Comitetul director pentru bioetică (CDBI) sau de orice alt comitet desemnat în acest scop de Comitetul de Miniștri.

2. Fără a se prejudicia prevederile art. 29, fiecare stat membru al Consiliului Europei, precum și fiecare parte la prezenta Convenție care nu este membră a Consiliului Europei pot fi reprezentate și pot dispune de un vot în cadrul Comitetului atunci când acesta aduce la îndeplinire sarcinile care îi sunt încredințate prin prezenta Convenție.

3. Orice stat prevăzut la art. 33 sau invitat să adere la Convenție în conformitate cu prevederile art. 34, care nu este parte la prezenta Convenție, poate fi reprezentat în cadrul Comitetului de un observator. Dacă Comunitatea Europeană nu este parte, ea poate fi reprezentată în Comitet de un observator.

4. În scopul urmăririi progreselor științifice prezenta Convenție va fi examinată în cadrul Comitetului în termen de cel mult 5 ani de la intrarea sa în vigoare, iar ulterior la intervale hotărâte de Comitet.

5. Orice propunere de amendament la prezenta Convenție, precum și orice propunere de protocol sau de amendamentate la un protocol, prezentate de o parte, de Comitet sau de Comitetul de Miniștri, vor fi comunicate Secretarului general al Consiliului Europei și înaintate de acesta statelor membre ale Consiliului Europei, Comunității Europene, oricărui semnatar, oricărei părți, oricărui stat invitat să semneze prezenta Convenție conform art. 33 și oricărui stat invitat să adere conform art. 34.

6. Comitetul va examina propunerea nu mai devreme de două luni după ce a fost înaintată de Secretarul general în conformitate cu paragraful 5. Comitetul va supune aprobării Comitetului de Miniștri textul adoptat cu o majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate. După aprobare acest text va fi comunicat părților în vederea ratificării, acceptării sau aprobării sale.

7. Orice amendament va intra în vigoare, pentru acele părți care l-au acceptat, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care 5 părți, dintre care cel puțin 4 state membre ale Consiliului Europei vor informa Secretarul general că l-au acceptat.

Pentru orice parte care îl va accepta ulterior amendamentul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care acea parte va informa Secretariatul cu privire la acceptarea sa.

CAPITOLUL XIV

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 33

Semnarea, ratificarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea sa și Comunității Europene.

2. Prezenta Convenție va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 5 state, printre care cel puțin 4 state membre ale Consiliului Europei, își vor exprima consimțământul de a fi legate de Convenție în conformitate cu prevederile paragrafului 2.

4. Pentru orice semnatar care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat de Convenție aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 34

Statele nemembre

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, după consultarea părților, să invite orice stat nemembru al

Consiliului Europei să adere la această Convenție printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 paragraful d) din Statutul Consiliului Europei și prin votul unanim al reprezentanților statelor contractante cu drept de reprezentare în Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă la prezenta Convenție aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 35

Aplicarea teritorială

1. Orice semnatar poate, la semnare sau la depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să specifice teritoriul sau teritoriile la care se va aplica această Convenție. Orice alt stat poate formula aceeași declarație în momentul depunerii instrumentului de aderare.

2. Orice parte poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicare acestei Convenții la orice alt teritoriu specificat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau în numele căruia este abilitată să se angajeze. Pentru un astfel de teritoriu Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, pentru orice teritoriu desemnat de această declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea va începe să producă efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 36

Rezerve

1. Orice stat și Comunitatea Europeană pot, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului de ratificare de acceptare, de aprobare sau de aderare, să formuleze o rezervă cu privire la o anumită

dispoziție a Convenției, în măsura în care o lege aflată atunci în vigoare pe teritoriul lor nu este conformă cu acea dispoziție. Rezervele cu caracter general nu sunt autorizate în baza acestui articol.

2. Orice rezervă emisă conform prezentului articol va conține o scurtă expunere a legii relevante.

3. Orice parte care extinde aplicarea prezentei Convenții la un teritoriu desemnat printr-o declarație în baza paragrafului 2 al art. 35 poate, pentru teritoriul respectiv, să formuleze o rezervă, conform dispozițiilor paragrafelor precedente.

4. Orice parte care a formulat rezerva menționată în acest articol poate să o retragă prin intermediul unei declarații adresate Secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va începe să producă efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data primirii declarației de către Secretarul general.

ARTICOLUL 37

Denunțarea

1. Orice parte poate în orice moment să denunțe această Convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului general al Consiliului Europei.

2. O astfel de denunțare va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 38

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor Consiliului, Comunității Europene, oricărui semnatar, oricărei părți și oricărui alt stat care a fost invitat să adere la această Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a acestei Convenții conform art. 33 sau 34;
- d) orice amendament sau protocol adoptat conform art. 32 și data la care un astfel de amendament sau protocol intră în vigoare;
- e) orice declarație făcută în virtutea dispozițiilor art. 35;

f) orice rezervă sau retragere a unei rezerve ca urmare a prevederilor art. 36;

g) orice alt act, comunicare sau notificare legată de această Convenție.

Drept care subsemnații, împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Oviedo (Asturias) la 4 aprilie 1997, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul general al Consiliului European va transmite copii conforme cu originalul fiecărui stat membru al Consiliului European, Comunității Europene, statelor nemembre care au participat la elaborarea acestei Convenții și oricărui stat invitat să adere la această convenție.

Seria Tratatelor europene nr. 168

PROTOCOL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI ȘI A DEMNITĂȚII FIINȚEI UMANE FAȚĂ DE APLICAȚIILE BIOLOGIEI ȘI MEDICINEI, REFERITOR LA INTERZICEREA CLONĂRII FIINȚELOR UMANE*

Statele membre ale Consiliului European, alte state și Comunitatea Europeană, semnatare ale prezentului Protocol adițional la Convenția pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei,

Luând act de evenimentele științifice intervenite în materie de clonare a mamiferelor, în special prin diviziune embrionară și prin transfer de nucleu,

---

* *Adoptat la Paris la 12 ianuarie 1998*

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 17 din 22 februarie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 103 din 28 februarie 2001.

Conștient de progresele pe care anumite tehnici le pot aduce în sine cunoașterii științifice, precum și aplicațiile lor medicale,

Luând în considerare că clonarea ar putea deveni o posibilitate tehnică,

Luând notă că diviziunea embrionară se poate produce natural și poate conduce uneori la nașterea de gemeni identici din punct de vedere genetic,

Luând în considerare totuși că instrumentalizarea ființei umane prin crearea deliberată de ființe umane identice din punct de vedere genetic este contrară demnității omului și constituie o utilizare improprie a biologiei și medicinei,

Luând totodată în considerare marile dificultăți de ordin medical, psihologic și social pe care o atare practică biomedicală, utilizată deliberat, le-ar putea implica pentru toate persoanele în cauză,

Luând în considerare obiectul Convenției privind drepturile omului și biomedicina și, în special, principiul enunțat la art. 1, menit să protejeze ființa umană în demnitatea și identitatea sa,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. Este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte.

2. În sensul prezentului articol, prin expresia *ființă umană genetic identică unei alte ființe umane* se înțelege o ființă umană care are în comun cu o altă ființă umană ansamblu genelor nucleare.

ARTICOLUL 2

Nici o derogare nu este autorizată de la dispozițiile prezentului Protocol în baza art. 26 paragraful 1 din Convenție.

ARTICOLUL 3

Părțile consideră art. 1 și 2 din prezentul Protocol drept articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 4

Prezentul Protocol este deschis spre semnare de către semnatarul Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat, acceptat sau aprobat Convenția anterior sau simultan. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 5 state, printre care cel puțin 4 state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin Protocol conform dispozițiilor art. 4.

2. Pentru orice semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 6

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol orice stat care a aderat la Convenție va putea adera și la prezentul Protocol.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de aderare care va începe să producă efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 7

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va începe să producă efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 8

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, Comunității

Europene, oricărui semnatar, oricărei părți și oricărui alt stat care a fost invitat să adere la Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform art. 5 și 6;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare care are legătură cu prezentul Protocol.

Drept care subsemnații, împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol;

Întocmit la Paris la 12 ianuarie 1998, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii conforme cu originalul fiecărui stat membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea Convenției, oricărui stat invitat să adere la Convenție și Comunității Europene.

SUMAR

I. Statut – Privilegii și imunități

· Statutul Consiliului Europei (STE 1 – 1949).....	7
· Acord general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 2 – 1949).....	20
· Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 10 – 1952)	27
· Al doilea Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 22 – 1956).....	29
· Al patrulea Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 36 – 1961).....	32
· Al cincilea Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 137 – 1990)	35
· Al șaselea Protocol adițional la Acordul general privind privilegiile și imunitățile Consiliului Europei (STE 162 – 1996)	38
· Acord european privind persoanele participante la procedurile în fața Comisiei și Curții Europene ale Drepturilor Omului (STE 67 – 1969).....	42
· Acord european privind persoanele participante la proceduri în fața Curții Europene a Drepturilor Omului (STE 161 – 1996).....	48

II. Convenția europeană a drepturilor omului

- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (STE 5 – 1950) 55
- Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (STE 9 – 1952)..... 73
- Protocolul nr. 4 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale care recunoaște anumite drepturi și libertăți, altele decât acelea care figurează în convenție și în primul protocol adițional al convenției (STE 46 – 1983) 76
- Protocolul nr. 6 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind abolirea pedepsei cu moartea(STE 114 – 1983).. 79
- Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (STE 117 – 1984) 82
- Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (STE 177 – 2000) 86
- Protocolul nr. 13 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la abolirea pedepsei cu moartea în orice împrejurări (STE 187 – 2002) 89
- Protocolul nr. 14 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la modificarea sistemului de control al Convenției (STE 194 – 2004) 92

III. Prevenirea torturii

- Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (STE 126 – 1987) 103

- Protocolul nr. 1 la Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (STE 151 – 1993)..... 111
- Protocolul nr. 2 la Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (STE 152 – 1993)..... 114

IV. Sănătate publică

- Convenția privind elaborarea unei farmacopei europene (STE 50 – 1964)..... 119
- Protocol la Convenția privind elaborarea unei farmacopei europene (STE 134 – 1989)..... 125

V. Educație – cultură – sport

- Convenția culturală europeană (STE 18 – 1954).... 131
- Convenția europeană cu privire la echivalarea diplomelor ce permit accesul în instituții universitare (STE 15 – 1953) 135
- Protocol adițional la Convenția europeană cu privire la echivalarea diplomelor ce permit accesul în instituții universitare (STE 49 – 1964)..... 137
- Convenția europeană cu privire la echivalarea perioadelor de studii universitare (STE 21 – 1956) ... 140
- Convenția europeană cu privire la recunoașterea academică a titlurilor universitare (STE 32 – 1959) ... 144
- Convenția europeană cu privire la echivalarea generală a perioadelor de studii universitare (STE 138 – 1990) 148
- Convenția europeană cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei (STE 165 – 1997) 152
- Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei (STE 121 – 1985)..... 172

· Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită) (STE 143 – 1992).....	182
· Convenția europeană asupra coproducțiilor cinematografice (STE 147 – 1992).....	191
· Convenția europeană privind violența și ieșirile necontrolate ale spectatorilor cu ocazia manifestărilor sportive, în special la meciurile de fotbal (STE 120 – 1985)	203
· Convenția europeană împotriva dopajului (STE 135 – 1989)	213
· Protocol adițional la Convenția împotriva dopajului (STE 188 – 2002)	228
 VI. Radio – televiziune	
· Convenția europeană asupra Televiziunii transfrontiere (STE 132 – 1989)	235
· Protocol de amendare a Convenției europene privind televiziunea transfrontieră (STE 171 – 1998) ...	255
· Convenția europeană pentru protecția juridică a serviciilor bazate pe acces condiționat și a serviciilor de acces condiționat (STE 178 – 2001)	271
 VII. Protecția animalelor – mediu	
· Convenția europeană pentru protecția animalelor în timpul transportului internațional (revizuită) (STE 193 – 2003)	283
· Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale în Europa (STE 104 – 1979)....	307
· Convenția europeană a peisajului (STE 176 – 2000)...	321
· Convenția europeană pentru protecția animalelor de companie (STE 125 – 2003)	331
 VIII. Drept internațional – circulația persoanelor	
· Acord european privind suprimarea vizelor pentru refugiați (STE 31 – 1959)	345

- Acord european asupra transferului responsabilității cu privire la refugiați (STE 107 – 1980)..... 348

IX. Drept civil

- Convenția europeană în materia adopției de copii (STE 58 – 1967) 361
- Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei (STE 85 – 1975)... 370
- Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor (STE 105 – 1980) 375
- Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin (STE 62 – 1968)..... 388
- Convenția civilă asupra corupției (STE 174 – 1999)... 395
- Convenția europeană asupra cetățeniei (STE 166 – 1997) 405
- Convenția privind lupta împotriva traficului de ființe umane (STE 197 – 2005)..... 420

X. Drept public – protecția datelor

- Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale (STE 106 – 1980)..... 451
- Protocol adițional la Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale (STE 159 – 1995) 482
- Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (STE 108 – 1981)..... 488
- Protocol adițional la Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor (STE 181 – 2001)... 501

· Carta europeană a autonomiei locale (STE 122 – 1985)	505

XI. Drept penal (1)

· Convenția europeană de extrădare (STE 24 – 1957)	517
· Protocol adițional la Convenția europeană de extrădare (STE 86 – 1975).....	530
· Al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de extrădare (STE 98 – 1978).....	534
· Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (STE 30 – 1959).....	539
· Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (STE 99 – 1978)	551
· Al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (STE 182 –2001)...	556
· Convenția europeană pentru reprimarea infracțiunilor rutiere (STE 52 – 1964)	580
· Convenția europeană privind recunoașterea internațională a hotărârilor judecătorești în materie penală (STE 70 – 1970)	593
· Convenția europeană privind transferul de proceduri în materie penală (STE 73 – 1972).....	619
· Convenția europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității și a crimelor de război (STE 82 – 1974)	637
· Convenția privind despăgubirea victimelor infracțiunilor violente (STE 116 – 1983)	641

XII. Drept penal (2)

· Convenția europeană cu privire la efectele internaționale ale interzicerii exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor (STE 88 – 1976)...	649

· Convenția europeană pentru reprimarea terorismului (STE 90 – 1977)	655
· Protocol de amendare a Convenției europene pentru reprimarea terorismului (STE 190 – 2003)...	661
· Protocol adițional la Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin (STE 97 – 1978)	674
· Convenția europeană cu privire la controlul achiziționării și deținerii armelor de foc de către particulari (STE 101 – 1978)	679
· Convenția asupra transferării persoanelor condamnate (STE 112 – 1983)	689
· Protocol adițional la Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate (STE 167 – 1997)	701
· Convenția privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (STE 141 – 1990)	706
· Convenția penală privind corupția (STE 173 – 1999)	728
· Protocol adițional la Convenția penală privind corupția (STE 191 – 2003).....	747
· Convenția privind criminalitatea informatică (STE 185 – 2001)	753

XIII. Minorități

· Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (STE 157 – 1995).....	791
· Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (STE 148 – 1992)	823

XIV. Carta socială europeană

· Carta socială europeană (revizuită) (STE 163 – 1996)...	845

XV. Bioetică

- Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei, Convenția privind drepturile omului și biomedicina (STE 164 – 1997).... 885
- Protocol adițional la Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei, referitor la interzicerea clonării ființelor umane (STE 168 – 1998) 900